๑๐๐ ปี ประมวลแบบธรรมเนียมทหาร

๑๐๐ ปี กรมเสมียนตรา

ประมวลแบบธรรมเนียมทหาร

ประมวลแบบธรรมเนียมทหาร

ของ

กระทรวงกลาโหม

คำปรารภ

หนังสือประมวลแบบธรรมเนียมทหารของกระทรวงกลาโหมนี้ เป็นกิจกรรมของกรมเสมียนตราในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี ของการสถาปนากรมเสมียนตรา ที่ได้จัดทำและนำเสนอเพื่อประโยชน์ของกำลังพลและหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากในการปฏิบัติราชการนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่กำลังพลจะต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผนของทางราชการทั้งในหน่วยงานที่ตนรับราชการและหน่วยงานอื่น ๆ ในกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวข้อง โดยหากกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในระเบียบแบบแผนดังกล่าวแล้ว การปฏิบัติราชการย่อมเป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ซึ่งหนังสือประมวลแบบธรรมเนียมทหารของกระทรวงกลาโหมที่กรมเสมียนตราได้จัดทำขึ้นนี้ ได้รวบรวมและเรียบเรียงบรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ตลอดจนแบบธรรมเนียมต่าง ๆ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสมควรจะต้องทราบ ถือเป็นเครื่องมือที่ดีที่กำลังพลจะใช้เป็นคู่มือสำหรับศึกษาทำความเข้าใจ และใช้อ้างอิงในการปฏิบัติราชการที่เป็นประโยชน์ต่อไป

พลเอก

(อภิชาต เพ็ญกิตติ)

ปลัดกระทรวงกลาโหม

คำนำ

เนื่องจากที่ผ่านมากรมเสมียนตราได้รับการประสานขอรับการสนับสนุนข้อมูลด้านกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมทหาร ไม่ว่าจะเป็นหนังสือสั่งการ หนังสือชี้แจงตอบข้อหารือแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ จากหน่วยต่าง ๆ ในกระทรวงกลาโหม ประกอบกับปัจจุบันบรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และแบบธรรมเนียมทหารต่าง ๆ ได้มีการแก้ไขปรับปรุง โดยยกเลิกหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติที่ล้าสมัยไม่จำเป็น และกำหนดเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๑ หรือที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๑

ในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนากรมเสมียนตรา จึงได้ถือโอกาสอันสำคัญนี้จัดทำประมวลแบบธรรมเนียมทหารของกระทรวงกลาโหมนี้ขึ้น เพื่อประโยชน์สำหรับข้าราชการทหารทั่วไปที่จะได้นำไปใช้ศึกษาทำความเข้าใจและเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตลอดจนจะเป็นประโยชน์แก่นายทหารประทวนที่จะใช้เป็นตำราสำหรับสอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตร

ภายในของหนังสือประมวลแบบธรรมเนียมทหารของกระทรวงกลาโหมนี้ ประกอบด้วยกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่เป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหม และกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศกระทรวง อันเป็นกฎเกณฑ์แห่งการปฏิบัติตลอดจนคำสั่ง หนังสือสั่งการ และหนังสือตอบข้อหารือที่น่าสนใจ โดยครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ อาทิ การจัดระเบียบราชการของกระทรวงกลาโหม หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหม และเหล่าทัพ เครื่องแบบทหาร การกำลังพล เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ธงชาติ ธงชัยเฉลิมพลและการปฏิบัติเกี่ยวกับธงดังกล่าว และเรื่องอื่น ๆ ที่กำลังพลจำเป็นต้องทราบ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประมวลแบบธรรมเนียมทหารของกระทรวงกลาโหมนี้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมในการปฏิบัติงานตามสมควร และขอถือโอกาสนี้ ขอบคุณข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมเสมียนตราทุกคน ที่ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือประมวลแบบธรรมเนียมทหารของกระทรวงกลาโหมนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและกำลังพลของกระทรวงกลาโหมด้วยความเต็มใจและตั้งใจต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับคำขวัญที่ว่า **“รอบคอบ ฉับไว ใจบริการ”** อันเป็นปณิธานของกรมเสมียนตรา

พลเอก

(จงศักดิ์ พานิชกุล)

เจ้ากรมเสมียนตรา

สารบัญ

หมวดที่ ๑ การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

หน้า

- พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ ๑
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๑ ถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๑ ๑๕
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒ ๓๓
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒ ๓๘
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒ ๔๑
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒ ๔๖
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒ ๕๕
- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒ ๖๔

หมวดที่ ๒ เครื่องแบบทหาร

- พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ๗๓
- กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๔๙๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยสิทธิและโอกาสในการแต่งเครื่องแบบทหาร ๗๖
- กฎกระทรวงกลาโหม ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบจอมทัพ ๗๘

หน้า

- กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๔๙๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการใช้เครื่องหมายราชองครักษ์ ๗๙
- กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๐๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือและการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ ๘๓
- กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๘๖
- กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๑๘๖
- กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารอากาศ ฉบับที่ ๑๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๒๔๓
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการใช้เสื้อครุย เสื้อปริญญา และเครื่องหมายพิเศษบางอย่าง และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๓๐๒
- ข้อบังคับทหาร ที่ ๑๕/๑๓๘๙๔ / ๒๔๗๙ ลง ๔ ก.พ.๗๙ ว่าด้วยการแต่งตัว ๓๐๕
- ข้อบังคับทหาร ที่ ๖/๑๗๗๗๕ / ๒๔๘๑ ลง ๑๒ ม.ค.๘๑ เรื่อง ว่าด้วยการแสดงความเคารพ สำหรับพลเรือน ๓๐๙
- ระเบียบทหาร ที่ ๑๑/๒๙๙๓๓ / ๒๔๘๐ ลง ๑๖ ส.ค.๘๔ ว่าด้วยการเรียกเครื่องแบบทหารคืน ๓๑๔
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกาย สำหรับนายทหารสัญญาบัตร พ.ศ.๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๓๑๖
- ระเบียบ กห. ว่าด้วยป้ายชื่อติดเครื่องแบบ พ.ศ.๒๕๒๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๓๒๖
- ระเบียบ รอ. ว่าด้วยการแต่งกายในโอกาสไว้ทุกข์ พ.ศ.๒๕๓๘ ลง ๑ ส.ค.๓๘ ๓๒๘
- ระเบียบ ทอ. ว่าด้วยการแต่งกาย พ.ศ.๒๕๔๘ ลง ๒๗ ก.ย.๔๘ ๓๓๐
- คำสั่ง กห. (คำสั่งชี้แจง) ที่ ๖๙/๖๑๔๔ ลง ๑๓ มี.ค.๙๗ เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหาร และคำสั่ง กห. ที่ ๑๖๕/๑๕๓๑๘ ลง ๒ ส.ค.๐๕ เรื่อง แก้ไขการแต่งเครื่องแบบทหาร ๓๔๐

หน้า

- คำสั่ง กห. (คำชี้แจง) ที่ ๑/๑๕๗๙๕ ลง ๒๘ ก.ค.๙๘ เรื่องการใช้ถุงมือ ๓๔๖
- คำสั่ง กห. (ชี้แจง) ที่ ๑/๕๘๑ ลง ๙ ม.ค.๐๗ เรื่อง การคาดกระบี่ ๓๔๘
- คำสั่ง สป. ที่ ๕/๒๕๓๗ ลง ๒๘ ก.พ.๓๗ เรื่อง การแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการ ๓๕๐
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๑๐/๑๔๖๑๓/๒๔๗๙ ลง ๑๙ ก.พ.๗๙ เรื่องการใช้เครื่องประดับติดหรือทับ ๓๕๒
  เครื่องแบบทหาร (ฉะเพาะในวงการทหาร)
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๙/๑๓๘๑๓/๒๔๘๐ ลง ๖ ม.ค.๘๐ สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ ๓๕๓
  เรื่อง การแต่งตัวนอกเครื่องแบบ
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๘/๑๙๗๘๘/๒๔๘๔ ลง ๑๕ พ.ค.๘๔ เรื่อง การแต่งเครื่องแบบสำหรับ ๓๕๔
  นายทหารประทวนและพลทหารนอกประจำการ
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๖/๑๗๕๕๙/๒๔๘๔ ลง ๒๕ เม.ย.๘๔ เรื่อง การสวมหมวกหนีบ ๓๕๖
- ประกาศ สป. ลง ๑๖ ธ.ค.๓๙ เรื่อง การใช้หมวกประกอบเครื่องแบบทหาร ๓๕๗
- ประกาศ สป. ลง ๒๐ ม.ค.๔๗ เรื่อง การแต่งเครื่องแบบเนื่องในโอกาสสำคัญ ๓๕๘
  หนังสือสำนักพระราชวัง ที่ พว ๐๐๐๑/๖๓๙ ลง ๒๘ ม.ค.๔๓ ๓๖๑
  เรื่อง การปฏิบัติในงานพระราชทานเพลิงศพ
- หนังสือสภากลาโหม ที่ กห. ๐๒๐๑/ว ๑๑๓๙ ลง ๑๕ ม.ค.๒๒ ๓๖๒
  เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหาร ไปงานสังคมต่าง ๆ
- หนังสือ สม. ที่ (ฉบับที่ กห. รับที่ ๔๕๑๒/๒๔) ลง ๒๕ มี.ค.๒๔ เรื่อง การแต่งกาย ๓๖๔
- ในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของบุคคลที่มียศทางทหาร
- หนังสือ กพ.ทหาร ที่ กห ๐๓๐๒/๓๐๒๒ ลง ๒๙ ต.ค.๔๖ เรื่อง การแต่งเครื่องแบบ ๓๖๘
  ทหารในการปฏิบัติราชการ
- หนังสือ กพ.ทหาร ที่ กห ๐๓๐๒/๙๖๐ ลง ๒๘ มี.ค.๕๐ เรื่อง ขออนุมัติหลักการ ๓๗๑
  ในการแต่งกายมาปฏิบัติราชการตามปกติของทหารหญิง สังกัด บก.ทหารสูงสุด
- หนังสือ กรบ.สม. ที่ (ฉบับ สม.เลขรับ ๑๑๔๑๒/๕๑) ลง ๓ ต.ค.๕๑ เรื่อง ขอหารือ ๓๗๓
  เรื่องการผูกผ้าผูกคอ เงื่อนกะลาสี ประกอบการแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

หน้า

- หนังสือ สม.ด่วนมาก ที่ (สำเนาฉบับ กห. รับที่ ๒๕๔๑๔/๒๒) ลง ๒๘ ธ.ค.๒๒ ๓๘๐
เรื่อง การเปลี่ยนแปลงเครื่องแบบปกติคอแบะของสามเหล่าทัพ
เป็นเครื่องแบบปกติคอปิดแบบเดิมที่ยกเลิกไปแล้ว
- หนังสือ กพ.ทบ.ด่วนมาก ที่ ต่อ กห ๐๔๐๑/๑๘๘๔๔ ลง ๖ มิ.ย.๕๑ ๓๘๒
เรื่อง ส่งข้อมูลรายละเอียดการแต่งกายทั่วไปและการแต่งกายในวันสำคัญต่าง ๆ
- หนังสือ สม. ที่ กห ๐๒๐๑/๔๒๕๓ ลง ๓๐ พ.ย.๔๗ เรื่อง การแสดงความเคารพ ๓๘๙
- หนังสือ กรบ.สม. ที่ (ฉบับ สม.เลขรับ ๕๓๘๘/๕๑) ลง ๒๗ ต.ค.๕๑ ๓๙๒
เรื่อง หารือการใช้ถุงมือสำหรับทหารหญิง

หมวดที่ ๓ การกำลังพล

พระราชบัญญัติ

- พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ ๓๙๕
- พระราชบัญญัติยศทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ ๔๐๔
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ ๔๐๘
- พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ ๔๕๐
- พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๓๙ ๔๖๗

ข้อบังคับ กห.

- ข้อบังคับทหาร ที่ ๑๒/๑๑๙๕๗/๒๔๗๕ ลง ๑๒ มี.ค.๗๕ ว่าด้วยการรายงานตนเอง ๔๘๙
- ข้อบังคับทหาร ลง ๑๒ มี.ค. ๗๘ ว่าด้วยการเคารพ ๔๙๐
- ข้อบังคับทหาร ที่ ๗/๓๙๖๕/๒๔๘๐ ลง ๒๘ มิ.ย.๘๐ ว่าด้วยการกระทำสัตย์ปฏิญาณตน ๕๒๑
- ข้อบังคับทหาร ที่ ๙/๒๒๘๘๗/๒๔๘๑ ลง ๒๘ มี.ค.๘๑ ว่าด้วยการไปต่างประเทศ ๕๒๔
- ข้อบังคับทหาร ที่ ๒/๑๑๘๒๓/๒๔๘๑ ลง ๗ ต.ค.๘๑ ว่าด้วยรายงานประจำตัวข้าราชการกลาโหม ชั้นสัญญาบัตร ๕๓๕
- ข้อบังคับทหาร ที่ ๑๑/๑๖๕๓๖/๒๔๘๒ ลง ๑๔ พ.ย.๘๒ ว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตร ๕๓๗

หน้า

- ข้อบังคับทหาร ที่ ๕/๒๓๓๔๒ / ๒๔๘๓ ลง ๑๓ ธ.ค.๘๓ ว่าด้วยการยิงสลุต ๕๔๗
- ข้อบังคับทหาร ที่ ๖/๓๑๖๗๐ / ๒๔๘๔ ลง ๑ ก.ย.๘๔ ว่าด้วยการรักษาการณ์ ๕๖๑
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด พ.ศ.๒๔๙๕ ๕๗๖
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยข้าราชการกลาโหมกับการเมือง พ.ศ.๒๔๙๙ ๕๘๒
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๒ ๕๘๕
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการตัด งด และจ่ายเงินรายเดือน พ.ศ.๒๕๐๔ ๕๙๑
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการแต่งตั้งยศทหาร พ.ศ.๒๕๐๗ ๕๙๔
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการเข้าสมาคม เข้าศึกษา หรือบอกความในราชการ พ.ศ.๒๕๑๐ ๖๐๔
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการรายงานด่วน พ.ศ.๒๕๑๑ ๖๐๗
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการทหารตามคุณวุฒิ พ.ศ.๒๕๒๒ ๖๐๙
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยทหารหญิง พ.ศ.๒๕๒๗ ๖๑๗
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการสั่งการและประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๗ ๖๒๑
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยเหล่าทหาร พ.ศ.๒๕๒๘ ๖๒๗
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ พ.ศ.๒๕๒๘ ๖๓๑
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๕๒๘ ๖๓๔
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยบัตรประจำตัว พ.ศ.๒๕๓๒ ๖๓๙
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการกลาโหมพลเรือน และลูกจ้าง พ.ศ.๒๕๓๙ ๖๕๗
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการลา พ.ศ.๒๕๓๕ ๖๕๙
- ข้อบังคับ กห.ว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร พ.ศ.๒๕๔๒ ๖๙๙

ระเบียบ กห.

-ระเบียบทหาร ที่ ๑๐/๒๙๗๒๐ / ๒๔๘๔ ลง ๑๔ ส.ค.๘๔ ว่าด้วยการทำพิธีประดับเครื่องหมายยศ ๗๐๕
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยการให้ข้าราชการลาไปศึกษาต่อในสถานการศึกษาของรัฐบาล พ.ศ.๒๔๙๗ ๗๐๘

หน้า

- ระเบียบ กห.ว่าด้วยผู้ซึ่งไม่สมควรจะดำรงอยู่ในยศทหารและบรรดาศักดิ์ พ.ศ.๒๕๐๗ ๗๑๗
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยการจัดยามเกียรติยศศพทหาร พ.ศ.๒๕๑๑ ๗๑๙
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยประวัติ พ.ศ.๒๕๑๕ ๗๒๑
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยหนังสือราชการ พ.ศ.๒๕๒๗ ๗๔๒
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยการจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการ พ.ศ.๒๕๒๗ ๗๔๘
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๗ ๗๕๐
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๑ ๗๕๓
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยสภากลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ ๗๖๕
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยประมวลจริยธรรม พ.ศ.๒๕๕๑ ๗๗๐
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินข้าราชการทหารซึ่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับที่ตนได้รับอยู่ในขณะนั้นให้มีสิทธิรับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น พ.ศ.๒๕๕๑ ๗๗๓
- ระเบียบ กห.ว่าด้วยการบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการทหารให้ดำรงตำแหน่งประจำหน่วย พ.ศ.๒๕๕๑ ๗๙๓

คำสั่ง กห.

- คำสั่ง กห. (คำสั่งชี้แจง) ที่ ๑๖๓/๑๔๙๓๖ ลง ๒๙ มิ.ย.๙๗ เรื่อง ความประพฤติและการปฏิบัติของทหารหญิง ๗๙๗
- คำสั่ง กห. ที่ ๘๖๖/๒๒ ลง ๑๙ ธ.ค.๒๒ เรื่อง การทำสัญญาเกี่ยวกับการศึกษาหรือดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ ๗๙๙
- คำสั่ง กห. ที่ ๔๕๖/๑๗ ลง ๘ ก.ค.๑๗ เรื่อง กำหนดเวลาในการลาไปศึกษาขั้นปริญญาโท ณ ต่างประเทศ ๘๐๓
- คำสั่ง กห. ที่ ๘๘/๓๔ ลง ๑ ก.พ.๓๔ เรื่อง การแต่งเครื่องแบบและไว้ทรงผมของทหารหญิง ๘๐๕
- คำสั่ง กห. ที่ ๒๕๔/๑๕๘๖๑ ลง ๑ ก.ย.๙๙ เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการเล่นการพนันสลากกินรวบ ๘๐๗
- คำสั่ง กห. ที่ ๑๔๔/๓๕ ลง ๑๗ ก.พ.๓๕ เรื่อง จำกัดการเสพสุราของข้าราชการ ๘๐๙

หน้า

- คำสั่ง กห. (เฉพาะ) ที่ ๑๗๗/๓๔ ลง ๓ มิ.ย.๐๗ เรื่อง การเลื่อนฐานะข้าราชการทหาร ต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรเป็นข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร ๘๑๑
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๖/๕๖๔๒ / ๒๔๘๙ ลง ๑๖ เม.ย.๘๙ เรื่อง การถวายความเคารพแด่พระมหากษัตริย์ ๘๑๓
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๑/๔๐๕๐ / ๒๔๘๒ ลง ๙ มิ.ย.๘๒ เรื่อง เวลามาทำงานและกลับจากทำงานของข้าราชการกลาโหม ๘๑๔
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๕/๕๕๒๕ / ๒๔๗๘ ลง ๒ ส.ค.๗๘ เรื่อง การรายงานตนเอง ๘๑๕
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๒/๗๘๔๐ / ๒๔๗๖ ลง ๑๐ ต.ค.๗๖ เรื่อง การร้องเรียน ๘๑๖
- คำชี้แจงทหาร ที่ ๑๑/๒๔๓๓๘ / ๒๔๘๕ ลง ๑๒ ส.ค.๘๕ เรื่อง การร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชา ๘๑๗

หมวดที่ ๔ เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.๒๕๓๖ ๘๑๙
- ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๓ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.๒๕๓๖ ๘๗๓
- ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ พ.ศ.๒๔๙๓ ๙๙๙
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ๙๐๒
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน ๙๐๘
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ.๒๕๔๘ ๙๑๐
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ.๒๕๔๑ ๙๑๓

หมวดที่ ๕ ธงชาติ, ธงชัยเฉลิมพลและพิธีสาบานธง

- พระราชบัญญัติธง พ.ศ.๒๕๒๒ ๙๒๗
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติและธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๒๙ ๙๔๔
- ประกาศ กห. ลง ๒๒ พ.ค. ๒๕๒๗ เรื่อง ชี้แจงการใช้ธงชาติคลุมศพ หีบศพ หรือที่เก็บอัฐิผู้เสียชีวิต เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ๙๕๘

หมวดที่ ๖ อื่น ๆ

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ ๙๖๑
- ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการสื่อสาร พ.ศ.๒๕๒๕ ๑๐๖๑
- ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ ๑๐๘๒
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ๑๐๙๕

หมวดที่ ๑

การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

พระราชบัญญัติ

จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

พ.ศ.๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓

(๒) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๗

(๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๗ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๔) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๑๙

(๕) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๘

(๖) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๖

(๗) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๔๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้าราชการทหาร" หมายความว่า ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

"ข้าราชการพลเรือนกลาโหม" หมายความว่า ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการในกระทรวงกลาโหมในตำแหน่งที่มิใช่อัตราทหารและไม่มีชั้นยศเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง

"ทหารกองประจำการ" หมายความว่า ทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

"นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม" หมายความว่า นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

"เจ้าหน้าที่ทางทหาร" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสภากลาโหมเพื่อปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัตินี้

"การใช้กำลังทหาร" หมายความว่า การใช้ทหารตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ข้าราชการพลเรือนกลาโหม และเจ้าหน้าที่ทางทหาร เพื่อปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖ ทหาร ประกอบด้วย ข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่เป็นข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการและบุคคลที่ถูกเรียกเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้าราชการกระทรวงกลาโหม แบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหม

การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุ การแต่งตั้ง การปรับตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การบังคับบัญชา วินัยและการรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และการอื่นใดตามที่จำเป็นเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการพลเรือนกลาโหม ให้นำบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งหรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลมไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการกำหนดให้มีอัตราเงินเดือนและอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นการเฉพาะตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗ การบริหารราชการของกระทรวงกลาโหม ต้องดำเนินการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เว้นแต่ในกรณีใดที่มีความจำเป็นในการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหมอาจกำหนดวิธีปฏิบัติราชการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะสำหรับกรณีนั้นได้ โดยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๘ กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

(๒) พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

(๓) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

(๔) ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ

(๕) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

ในการดำเนินการตาม (๔) กระทรวงกลาโหมอาจมอบหมายให้ส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมหรือหน่วยงานอื่นในกำกับของกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ดำเนินการก็ได้หรืออาจร่วมงาน ร่วมทุนหรือดำเนินการกับภาคเอกชนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายก็ได้

มาตรา ๙ ราชการของกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ แบบแผน ประกาศ และคำสั่ง

กระทรวงกลาโหมอาจแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดเพื่อกระทำการหรือพิจารณา หรือสอบสวนกรณีใด ๆ เกี่ยวกับราชการของกระทรวงกลาโหมก็ได้

หมวด ๒
<u>การแบ่งส่วนราชการ</u>

มาตรา ๑๐ กระทรวงกลาโหมมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) กรมราชองครักษ์

(๔) กองทัพไทย

มาตรา ๑๑ สำนักงานรัฐมนตรีมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และการประสานนโยบายระหว่างกระทรวง มีเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ เว้นแต่สำนักงานจเรทหารทั่วไปในสำนักงานรัฐมนตรีให้อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๑๒ ให้จเรทหารทั่วไปมีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหมหรือตรวจสอบการปฏิบัติราชการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย และรายงานผลการตรวจสอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ให้มีสำนักงานจเรทหารทั่วไปในสำนักงานรัฐมนตรี เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของจเรทหารทั่วไป โดยมีหัวหน้าสำนักงานจเรทหารทั่วไปเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบภายใต้การกำกับดูแลของจเรทหารทั่วไป

มาตรา ๑๓ สำนักงานปลัดกระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับงานนโยบายและยุทธศาสตร์ งานราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวงซึ่งมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการอื่นใด มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ กรมราชองครักษ์มีหน้าที่รักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ รวมทั้งมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ กฎหมายว่าด้วยนายตำรวจราชสำนัก กฎหมายว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง มีสมุหราชองครักษ์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ กองทัพไทยมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ กองทัพไทยอาจตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลใดเพื่อพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับแผนเพื่อรักษาเอกราชและผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารของทุกส่วนราชการตามมาตรา ๑๗ ร่วมกันได้

มาตรา ๑๗ กองทัพไทยมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) กองบัญชาการกองทัพไทย

(๒) กองทัพบก

(๓) กองทัพเรือ

(๔) กองทัพอากาศ

(๕) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ กองบัญชาการกองทัพไทยมีหน้าที่ควบคุม อำนวยการ สั่งการและกำกับดูแลการดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทยในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ กองทัพบกมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบก การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ กองทัพเรือมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพเรือตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๑ กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ กองทัพไทย กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๒๓ การแบ่งส่วนราชการของกระทรวงกลาโหมตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐ (๑) (๒) และ (๓) และการแบ่งส่วนราชการของกองทัพไทยตามมาตรา ๑๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ออกเป็นส่วนราชการระดับรองลงไปและการกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการอื่น นอกจากที่กล่าวไว้ในวรรคหนึ่งและการกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

หมวด ๓
<u>การจัดระเบียบราชการทั่วไป</u>

มาตรา ๒๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหม และจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ได้

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมหลายคน ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ และการปฏิบัติราชการประจำ แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด ๆ หรือมติของสภากลาโหม หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ ทำการแทนในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ได้ และผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการประจำที่ผู้บังคับบัญชาทหารไม่ว่าจะเป็นชั้นใดซึ่งรองลงมาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด ๆ หรือมติของสภากลาโหม หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ผู้บังคับบัญชาทหารผู้นั้นจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้บังคับบัญชาทหารตำแหน่งอื่นทำการแทนในนามของผู้บังคับบัญชาทหารผู้มอบอำนาจก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ให้ผู้รักษาราชการ ผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ทำการแทน มีอำนาจและหน้าที่ตามตำแหน่งที่รักษาราชการ รักษาราชการแทน หรือทำการแทนนั้น ๆ

มาตรา ๒๕ การบริหารจัดการกำลังพลของกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

การพิจารณาแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลของสำนักงานปลัดกระทรวงและส่วนราชการในกองทัพไทย ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ส่วนราชการนั้นแต่งตั้งขึ้นแล้วเสนอคณะกรรมการตามวรรคสามพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้

เจ้ากรมเสมียนตราเป็นผู้ช่วยเลขานุการมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลของส่วนราชการตามวรรคสองและระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวง และส่วนราชการในกองทัพไทย

ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้กระทรวงกลาโหมจัดให้มีกำลังสำรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกระทรวงกลาโหม การดำเนินการเกี่ยวกับกำลังสำรองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๒๗ การแต่งตั้งนายทหารชั้นนายพลดำรงตำแหน่ง ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

มาตรา ๒๘ การปฏิบัติด้านการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง ในภารกิจของกระทรวงกลาโหมเพื่อให้สามารถรับสถานการณ์ที่เป็นภัยคุกคามต่าง ๆ ได้ตั้งแต่ยามปกติในลักษณะที่เป็นการป้องปรามและป้องกัน ก่อนที่สถานการณ์จะรุนแรงถึงขั้นเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๒๙ โครงสร้างองค์กรการฝึกและการศึกษาของทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการฝึกและศึกษาในระดับยุทธศาสตร์ การปฏิบัติการร่วมของกองทัพไทยและการปฏิบัติการของกองบัญชาการกองทัพไทย และให้กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ รับผิดชอบในระดับปฏิบัติการและระดับยุทธวิธี

มาตรา ๓๐ ให้กระทรวงกลาโหมกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการส่งกำลังบำรุงร่วมและมาตรฐานยุทโธปกรณ์ตามความต้องการของกองทัพไทย โดยให้มีคณะกรรมการที่กระทรวงกลาโหมแต่งตั้งขึ้นรับผิดชอบการดำเนินการส่งกำลังบำรุงร่วมหรือมาตรฐานยุทโธปกรณ์ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๑ ให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการวางแผน พัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชากองทัพไทย ให้สามารถติดต่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับรัฐบาล ระดับกระทรวง และหน่วยงานในกระทรวงกลาโหมตลอดจนการแบ่งมอบความรับผิดชอบในการดำเนินการให้กับกองทัพและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๒ ให้กระทรวงกลาโหมวางแผน พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงกลาโหมให้สามารถติดต่อเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

หมวด ๔
การจัดระเบียบการปฏิบัติราชการทหาร

มาตรา ๓๓ การจัดให้มี การวาง และการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติราชการทหารให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่จะกำหนดเป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

การใช้กำลังทหาร หรือการวางกำลังเพื่อเตรียมการยุทธ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ แผนและคำสั่งปฏิบัติการทางทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อการรบหรือการสงคราม การปราบปราม การกบฏ หรือเมื่อได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม มีอำนาจกำหนดหน่วยงาน แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทางทหารและกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทางทหารได้ตามความเหมาะสมแก่การปฏิบัติภารกิจ

เมื่อการรบหรือการสงคราม หรือการปราบปรามการกบฏสิ้นสุดลง หรือมีการยกเลิกประกาศกฎอัยการศึก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยความเห็นชอบของสภากลาโหมพิจารณาสั่งยกเลิกหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทางทหารที่ได้กำหนด หรือแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยความเห็นชอบของสภากลาโหมมีอำนาจกำหนดพื้นที่ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางทหารเป็นยุทธบริเวณ และกำหนดพื้นที่ส่วนที่เหลือเป็นเขตภายใน

มาตรา ๓๕ การใช้กำลังทหารเพื่อการปราบปรามการจลาจล ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๖ การใช้กำลังทหารหรือการอื่นใดเพื่อป้องกัน ระงับ หรือปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งจำเป็นต้องใช้กำลังทหารเพื่อระงับเหตุการณ์ร้ายแรงโดยเร็ว มิให้เหตุการณ์มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น หรือเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์แห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๗ เพื่อป้องกันและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหมมีอำนาจอนุมัติให้กระทรวงกลาโหมจัดและวางกำลังในพื้นที่ที่เห็นว่าเหมาะสมเพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงกลาโหมได้ตั้งแต่ยามปกติ

มาตรา ๓๘ การใช้กำลังทหารในการปฏิบัติภารกิจเพื่อสันติภาพให้เป็นไปโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม และเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม มีอำนาจกำหนดหน่วยงานในกระทรวงกลาโหมและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทางทหาร รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทางทหารนั้นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๙ ให้กองทัพไทยจัดตั้งศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับขึ้นตั้งแต่ยามปกติเพื่อใช้ในการติดตามสถานการณ์ และเป็นศูนย์ควบคุม อำนวยการ และสั่งการการปฏิบัติ

ให้ศูนย์บัญชาการทางทหารในกองบัญชาการกองทัพไทย มีหน้าที่ควบคุม อำนวยการและสั่งการศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับตามวรรคหนึ่งหรือกองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นตามแผนป้องกันประเทศ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้เจ้าหน้าที่ทางทหารเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๑ ทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม และผู้ที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่กับทหารในภารกิจเพื่อความมั่นคงของประเทศ อาจได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๕

<u>คณะผู้บริหาร</u>

มาตรา ๔๒ ให้มี “สภากลาโหม” ประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธานสภากลาโหม

(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานสภากลาโหม

(๓) จเรทหารทั่วไป

(๔) ปลัดกระทรวงกลาโหม

(๕) รองปลัดกระทรวงกลาโหม

(๖) สมุหราชองครักษ์

(๗) รองสมุหราชองครักษ์ (อัตราจอมพล จอมพลเรือ หรือจอมพลอากาศ)

(๘) เสนาธิการกรมราชองครักษ์

(๙) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

(๑๐) รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด

(๑๑) เสนาธิการทหาร

(๑๒) ผู้บัญชาการทหารบก

(๑๓) รองผู้บัญชาการทหารบก

(๑๔) ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

(๑๕) เสนาธิการทหารบก

(๑๖) ผู้บัญชาการทหารเรือ

(๑๗) รองผู้บัญชาการทหารเรือ

(๑๘) ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ

(๑๙) เสนาธิการทหารเรือ

(๒๐) ผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ

(๒๑) ผู้บัญชาการทหารอากาศ

(๒๒) รองผู้บัญชาการทหารอากาศ

(๒๓) ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ

(๒๔) เสนาธิการทหารอากาศ

(๒๕) ผู้บัญชาการกองบัญชาการยุทธทางอากาศ

(๒๖) สมาชิกสภากลาโหมผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ทั่วไปในด้านการทหาร ด้านความมั่นคง ด้านการบริหารราชการ ด้านกฎหมายหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม จำนวนไม่เกินสามคนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งตามมติของสภากลาโหม

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในกระทรวงกลาโหมเป็นเลขาธิการและรองเลขาธิการ

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมมากกว่าหนึ่งคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานเรียงตามลำดับ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะเชิญบุคคลอื่นเข้าชี้แจงและแสดงความคิดเห็นต่อสภากลาโหมเฉพาะเรื่องใดก็ได้

มาตรา ๔๓ ในการดำเนินการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในเรื่องดังต่อไปนี้ต้องเป็นไปตามมติของสภากลาโหม

(๑) นโยบายการทหาร

(๒) นโยบายการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร

(๓) นโยบายการปกครองและการบังคับบัญชาภายในกระทรวงกลาโหม

(๔) การพิจารณางบประมาณการทหาร และการแบ่งสรรงบประมาณของกระทรวงกลาโหม

(๕) การพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการทหาร

(๖) เรื่องที่กฎหมายหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดให้เสนอสภากลาโหม

มาตรา ๔๔ สมาชิกสภากลาโหมตามมาตรา ๔๒ (๒๖) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระ

ในกรณีสมาชิกสภากลาโหมตามมาตรา ๔๒ (๒๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาจแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๔๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภากลาโหมตามมาตรา ๔๒ (๒๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๖) สมาชิกสภากลาโหมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการกระทำหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภากลาโหม

มาตรา ๔๖ การประชุมสภากลาโหมให้เป็นไปตามคำสั่งของประธานสภากลาโหมหรือเมื่อสมาชิกสภากลาโหมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมดร้องขอให้มีการประชุม

องค์ประชุมสภากลาโหมแต่ละครั้งจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมด

ประธานสภากลาโหมเป็นประธานในที่ประชุม แต่ถ้าประธานสภากลาโหมไม่อยู่ในที่ประชุมให้รองประธานสภากลาโหมเป็นประธานในที่ประชุมแทน โดยพิจารณาตามลำดับที่ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๔๒ แต่ถ้าทั้งประธานสภากลาโหมและรองประธานสภากลาโหมไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภากลาโหมซึ่งอาวุโสสูงสุดตามระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหมทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมแทนต่อไปตามลำดับ

มติของสภากลาโหมนั้น ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงกลาโหมถือปฏิบัติ

มาตรา ๔๗ ให้มี “คณะผู้บัญชาการทหาร” ประกอบด้วยผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และเสนาธิการทหารโดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธานคณะผู้บัญชาการทหาร มีหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในเรื่องการเตรียมกำลัง การสั่งการใช้กำลัง การเคลื่อนกำลังทหารและการเตรียมพร้อม ตลอดจนรับผิดชอบในการควบคุมอำนวยการยุทธในภาพรวม รวมทั้งควบคุมบังคับบัญชากองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นในกรณีที่มีสถานการณ์ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ

การควบคุมอำนวยการยุทธและการควบคุมบังคับบัญชากองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามข้อบังคับ แผนและคำสั่งปฏิบัติการทางทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

<u>บทเฉพาะกาล</u>

มาตรา ๔๘ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน เงินงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ และอัตรากำลังพลของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ ไปเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกระทรวงกลาโหมตามพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นส่วนของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีและกองบัญชาการทหารสูงสุด

มาตรา ๔๙ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน เงินงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ และอัตรากำลังพลของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ ไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน เงินงบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ และอัตรากำลังพลของกองบัญชาการทหารสูงสุด ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ ไปเป็นของกองทัพไทยหรือกองบัญชาการกองทัพไทยตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดยกเว้นส่วนของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ให้โอนไปเป็นของส่วนราชการที่มีชื่ออย่างเดียวกันในกองทัพไทยตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๑ ให้ข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ ที่โอนไปตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน รวมทั้งเงินประจำตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเดิม

มาตรา ๕๒ ให้สภากลาโหมตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งสภากลาโหมขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๓ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหมใด ที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการออกพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหม ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ประกอบกับสถานการณ์และระบบการบริหารราชการของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป สมควรปรับปรุงการจัดองค์กรและการบริหารราชการของกระทรวงกลาโหมให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการทหาร
พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑
เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้าราชการทหาร" หมายความว่า ทหารประจำการและข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่บรรจุในตำแหน่งอัตราทหาร

"ทหารกองประจำการ" หมายความว่า ทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

"นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม" หมายความว่า นักเรียนที่เข้าศึกษาในโรงเรียนของทางราชการทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๔/๑ ในกรณีมีเหตุจำเป็นและสมควร กระทรวงกลาโหมอาจออกประกาศกำหนดให้รับบุคคลเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวเพื่อปฏิบัติภารกิจใดเป็นการเฉพาะ โดยอาจเรียกชื่อและกำหนดตำแหน่งได้ตามความเหมาะสมและจะกำหนดให้มีชั้นยศทหารด้วยหรือไม่ก็ได้

กำหนดระยะเวลาการทำหน้าที่ เงินเดือนและค่าตอบแทนอย่างอื่น สิทธิประโยชน์ ระเบียบและวินัยของบุคคลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประกาศตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการข้าราชการทหารคณะหนึ่งจำนวนไม่เกินสิบสองคน เรียกโดยย่อว่า "กขท." ประกอบด้วยปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน และกรรมการซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งจากนายทหารสัญญาบัตรประจำการซึ่งเป็นผู้แทนกรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กรมการเงินกลาโหม กรมพระธรรมนูญ และกรมเสมียนตรา ส่วนราชการละหนึ่งคน และจากนายทหารสัญญาบัตรประจำการ หรือนอกประจำการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในหลักราชการและต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกไม่เกินสามคน โดยให้กรรมการซึ่งแต่งตั้งจากกรมเสมียนตราเป็นเลขานุการ

ให้กรรมการผู้แทนส่วนราชการ ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งกรรมการเมื่อออกจากราชการทหารหรือเปลี่ยนแปลงตำแหน่งเดิมเมื่อมีการแต่งตั้ง

มาตรา ๖ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งตามมาตรา ๕ ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี ถ้าตำแหน่งกรรมการว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนภายในกำหนดสามสิบวัน ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

กรรมการซึ่งพ้นจากตำเหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกก็ได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

มาตรา ๔/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๗ ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหารให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๘ คณะกรรมการข้าราชการทหารมีหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับระเบียบข้าราชการทหาร แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย และตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ คณะกรรมการข้าราชการทหารมีอำนาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรประจำการเป็นคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือทำการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการข้าราชการทหารมอบหมาย

มาตรา ๑๐ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหาร โดยจะให้ได้รับเงินเดือนในชั้นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐/๑ บุตร หรือคู่สมรสที่มิได้สมรสใหม่ หรือบิดามารดาของข้าราชการทหารและทหารกองประจำการที่เสียชีวิตเนื่องจากการรบหรือการปฏิบัติหน้าที่ราชการอาจได้รับสิทธิในการบรรจุหรือแต่งตั้งเป็นข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ พนักงานหรือลูกจ้างในหน่วยงานหรือวิสาหกิจของกระทรวงกลาโหม เพราะเหตุทดแทน ทั้งนี้ จำนวนผู้จะได้รับสิทธิ เงื่อนไขการได้รับสิทธิการขอบรรจุหรือแต่งตั้ง วิธีการบรรจุหรือแต่งตั้ง และการได้รับเงินเดือนในชั้นใดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ ทวิ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๑ การแต่งตั้ง การเลื่อนหรือลดตำแหน่ง การย้าย การโอน การเลื่อนชั้นเงินเดือน และการออกจากราชการของข้าราชการทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมด้วยโดยอนุโลม

การเลื่อนชั้นเงินเดือนของทหารกองประจำการ ให้เป็นไปตามกระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๑๒ อัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้เป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ และต่อมายกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗, (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๑, (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕, (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ และ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

อัตราเงินประจำตำแหน่งและการรับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการทหารให้เป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เงินประจำตำแหน่งไม่ถือเป็นเงินเดือน

ข้าราชการทหารตำแหน่งใดจะได้รับเงินประจำตำแหน่งท้ายพระราชบัญญัตินี้ในอัตราใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในกรณีที่สมควรปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการและนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ถ้าการปรับอัตราเงินเดือนดังกล่าวเป็นการปรับเพิ่มเป็นร้อยละเท่ากันทุกอัตราและไม่เกินร้อยละสิบของอัตราที่ใช้บังคับอยู่และเมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากรัฐสภาเพื่อการนั้นแล้ว การปรับให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้ถือว่าบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เป็นบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในกรณีที่การปรับเป็นร้อยละเท่ากันทุกอัตราดังกล่าว หากทำให้อัตราหนึ่งอัตราใดมีเศษไม่ถึงสิบบาทให้ปรับตัวเลขเงินเดือนของอัตราดังกล่าวให้เพิ่มขึ้นเป็นสิบบาทและมิให้ถือว่าเป็นการปรับอัตราร้อยละที่แตกต่างกัน

การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้เข้าอันดับและขั้น ระดับและชั้น ระดับและขั้นหรือชั้นและขั้น แล้วแต่กรณีตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด และให้มีผลเป็นการแก้ไขขั้นหรือชั้นเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่กำหนดไว้ในกฎหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๒ ทวิ ให้ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการและนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมได้รับเงินเดือนดังต่อไปนี้

(๑) ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้ได้รับเงินเดือนระดับ พ.๑

(๒) พลทหารประจำการ (พลอาสาสมัคร) ให้ได้รับเงินเดือนระดับ พ.๒

(๓) นายทหารประทวนยศตั้งแต่สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ถึงสิบเอก จ่าเอก จ่าอากาศเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ป.๑

มาตรา ๑๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ และต่อมาแก้ไขโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

(๔) นายทหารประทวนยศตั้งแต่จ่าสิบตรี พันจ่าตรี พันจ่าอากาศตรี ถึงจ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ป.๒ ถึง ป.๓

(๕) นายทหารประทวนยศจ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก อัตราเงินเดือนจ่าสิบเอกพิเศษ พันจ่าเอกพิเศษ พันจ่าอากาศเอกพิเศษ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ป.๓ ถึง น.๒

(๖) นายทหารสัญญาบัตรยศร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ถึงร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอกให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๑ ถึง น.๒

(๗) นายทหารสัญญาบัตรยศพันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี ให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๒ ถึง น.๓

(๘) นายทหารสัญญาบัตรยศพันโท นาวาโท นาวาอากาศโท ให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๓ ถึง น.๔

(๙) นายทหารสัญญาบัตรยศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๔ ถึง น.๕

(๑๐) นายทหารสัญญาบัตรยศพลจัตวา พลเรือจัตวา พลอากาศจัตวา หรือพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ ให้ได้รับเงินเดือน ระดับ น.๕ ถึง น.๖

(๑๑) นายทหารสัญญาบัตรยศพลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี ให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๖

(๑๒) นายทหารสัญญาบัตรยศพลโท พลเรือโท พลอากาศโท ให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๗

(๑๓) นายทหารสัญญาบัตรยศพลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๘

มาตรา ๑๒ ทวิ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๒ ทวิ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๒ ทวิ (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๒ ทวิ (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๒ ทวิ (๘) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๒ ทวิ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๒ ทวิ (๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

(๑๔) นายทหารสัญญาบัตรยศจอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ หรือพลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก ที่ครองอัตราจอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ น.๙

ข้าราชการทหารตาม (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) หรือ (๑๐) ซึ่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับที่ตนได้รับอยู่ในขณะนั้น ในปีงบประมาณใด หากผ่านการประเมินสมรรถภาพความประพฤติ ความรู้ความสามารถและผลการปฏิบัติหน้าที่แล้วให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นตามที่กำหนดไว้ใน (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) หรือ (๑๐) แล้วแต่กรณีอีกหนึ่งระดับโดยเริ่มต้นให้ได้รับเงินเดือนในขั้นใกล้เคียงไม่ต่ำกว่าเงินเดือนที่ได้รับอยู่เดิม

การประเมินสมรรถภาพ ความประพฤติ ความรู้ความสามารถและผลการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งการได้รับเงินเดือนภายหลังผ่านการประเมิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๑๓ ข้าราชการทหาร และทหารกองประจำการ อาจได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ หรือตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ เงินเพิ่มค่าเสี่ยงภัยและปฏิบัติภารกิจพิเศษ เงินเพิ่มผู้ชำนาญงาน และเงินเพิ่มอื่นหรือเงินช่วยเหลือตามที่กำหนดโดยคณะรัฐมนตรี โดยกระทรวงการคลังหรือโดยกระทรวงกลาโหมตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลัง

การกำหนดเงินเพิ่มหรือเงินช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงข้าราชการทหารซึ่งเป็นผู้บังคับหน่วยทหารระดับกองพัน หรือเทียบเท่าลงไปจนถึงระดับหมู่หรือเทียบเท่าเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๔ ข้าราชการทหาร และทหารกองประจำการอาจได้รับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวตามภาวะเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๔/๑ ข้าราชการทหาร และทหารกองประจำการ ผู้ใดถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายจนพิการ หรือสูญเสียอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย หูหนวก สูญเสียความสามารถในการมองเห็น ตาบอด หรือถึงทุพพลภาพ เนื่องจากการรบหรือการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือมีเหตุพิเศษประการอื่น กขท. โดยความเห็นชอบของสภากลาโหมจะพิจารณาเลื่อนระดับหรือชั้นยศหรือเลื่อนชั้นเงินเดือนหรือแต่งตั้งชั้นยศให้ผู้นั้นเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ หรือเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ ทวิ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๒ ทวิ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๔/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๕ วินัยของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร ข้อบังคับและระเบียบแบบแผนที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๑๖ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกกฎกระทรวงตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งของกระทรวงกลาโหม ที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับคงมีผลใช้บังคับต่อไป ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ บรรดามติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งของกระทรวงกลาโหม ระเบียบและคำสั่งของกระทรวงการคลัง และข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงการคลังที่เกี่ยวกับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่ประจำอยู่ในต่างประเทศหรือตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษและเงินเพิ่มอื่นหรือเงินช่วยเหลือของข้าราชการทหารที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นข้อกำหนดของคณะรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง หรือกระทรวงกลาโหม ตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลังตามมาตรา ๑๓ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิก

มาตรา ๑๘ ให้ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งรับราชการหรืออยู่ในกองประจำการหรือมีสภาพเป็นนักเรียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังคงรับราชการหรืออยู่ในกองประจำการหรือมีสภาพเป็นนักเรียนอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับการปรับชั้นเงินเดือนตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

[เอกสารแนบท้าย]

๑. บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม

๒. บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการทหาร

บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการทหาร แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร สมควรให้มีกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๖ ให้ปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งรับราชการหรืออยู่ในกองประจำการหรือมีสภาพเป็นนักเรียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังคงรับราชการหรืออยู่ในกองประจำการหรือมีสภาพเป็นนักเรียนอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เข้าระดับและชั้นตามบัญชีอัตราเงินเดือนทหารท้ายพระราชบัญญัตินี้ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บัญชีอัตราเงินเดือนทหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เป็นการเหมาะสมเพราะบางชั้นยศมีจำนวนชั้นเงินเดือนน้อยชั้นเกินไป ทำให้ในบางกรณีไม่สามารถบรรจุผู้มีวุฒิในชั้นยศต่ำสุดได้ตามระบบยศทหารและการเลื่อนชั้นเงินเดือนในบางกรณีต้องแต่งตั้งยศสูงกว่าที่ควร สมควรขยายจำนวนชั้นเงินเดือนบางชั้นยศให้มีมากชั้นขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๑

มาตรา ๕ การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งรับราชการหรืออยู่ในกองประจำการหรือมีสภาพเป็นนักเรียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังคงรับราชการหรืออยู่ในกองประจำการหรือมีสภาพเป็นนักเรียนอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เข้าระดับและชั้นตามบัญชีอัตราเงินเดือนทหาร บัญชี ก. บัญชีอัตราเงินเดือนทหาร บัญชี ข. บัญชีอัตราเงินเดือนทหาร บัญชี ค. หรือบัญชีอัตราเงินเดือนทหาร บัญชี ง. ท้ายพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนทหาร และตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เมื่อปรับอัตราเงินเดือนตามวรรคหนึ่งแล้ว เฉพาะข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการและนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ผู้ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าชั้นต่ำหรือสูงกว่าชั้นสูงของระดับ ให้ได้รับเงินเดือนในชั้นตามที่กำหนดไว้ในบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนทหาร

ข้าราชการทหารซึ่งได้เลื่อนตำแหน่งนับแต่วันปรับอัตราเงินเดือนทหารตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าชั้นต่ำของระดับที่ได้เลื่อนตามบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนทหาร ให้ได้รับเงินเดือนในชั้นต่ำของบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนทหาร แต่ถ้าได้รับเงินเดือนสูงกว่าชั้นต่ำของระดับที่ได้เลื่อนตามบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนทหาร ก็ให้ได้รับเงินเดือนในชั้นที่ได้รับอยู่

การรับเงินเดือนในชั้นต่อ ๆ ไปของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖ การปรับอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๕ ให้มีผลเป็นการปรับชั้นเงินเดือนของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ที่ได้รับอยู่ และที่กำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งกระทรวงกลาโหมตามไปด้วย

มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ในการบรรจุบุคคลซึ่งเคยเป็นข้าราชการทหารตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ และออกจากราชการไปก่อนวันที่บัญชีอัตราเงินเดือนทหารตามพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ กลับเข้ารับราชการ ให้ปรับอัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการให้เข้าระดับและชั้นเงินเดือนตามบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนทหารที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๕

มาตรา ๘ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนทหาร บัญชี ก. ตามมาตรา ๑๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้นำบัญชีอัตราเงินเดือนทหารท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ มาใช้บังคับไปพลางก่อน

มาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ในบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้ใช้มาเป็นเวลานานไม่เหมาะสมกับสถานภาพของตำแหน่ง และภาวะการครองชีพในปัจจุบัน

จำเป็นต้องกำหนดจำนวนชั้นเงินเดือน อัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม แต่ละระดับ และปรับปรุงบัญชีอัตราเงินเดือนทหารเสียใหม่ รวมทั้งให้มีการให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนแต่ละบัญชีได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการบรรจุบุคคลซึ่งเคยเป็นข้าราชการทหารตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ และออกจากราชการไปก่อนวันที่บัญชีอัตราเงินเดือนทหารตามพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ กลับเข้ารับราชการ ให้ปรับอัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการให้เข้าระดับและชั้นเงินเดือน ตามบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนทหารที่คณะกรรมการข้าราชการทหารกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ในบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้ใช้มาเป็นเวลานานไม่เหมาะสมกับสภาพของตำแหน่งและภาวะการครองชีพในปัจจุบันจำเป็นต้องกำหนดจำนวนชั้นเงินเดือน อัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมแต่ละระดับ และปรับปรุงบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหารเสียใหม่ รวมทั้งมีการให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนใหม่และบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งแต่ละบัญชีได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการแยกบัญชีอัตราเงินเดือนและบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการทหารไปบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะแล้ว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหารให้สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๗

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๖ กำหนดให้กรมราชองครักษ์เป็นส่วนราชการกระทรวงกลาโหม สมควรกำหนดให้มีผู้แทนกรมราชองครักษ์เป็นกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการทหารด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานบุคคลและการปฏิบัติงานของกระทรวงกลาโหมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๐ บัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ในระหว่างที่ยังไม่นำบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ ให้ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมคงได้รับเงินเดือนตามบัญชีอัตราเงินเดือนที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้นำพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับเงินประจำตำแหน่งที่ออกตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ มาใช้บังคับกับการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ให้อาสาสมัครทหารพรานและบุคคลซึ่งทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นบุคคลซึ่งทำหน้าที่ทหารตามมาตรา ๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้มีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๔/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ตามกฎ ระเบียบหรือข้อบังคับที่ใช้บังคับอยู่กับบุคคลดังกล่าวในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปพลางก่อน

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ข้าราชการทหารและทหารกองประจำการซึ่งมีภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการรบและการสงคราม เพื่อป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคาม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อย การปกป้อง

สถาบันพระมหากษัตริย์ การพัฒนาประเทศ และการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ต้องเสี่ยงชีวิตและร่างกายในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้มีความไม่มั่นคงในชีวิตและครอบครัว สมควรมีบัญชีอัตราเงินเดือนและบัญชีเงินประจำตำแหน่งเป็นการเฉพาะ รวมทั้งสมควรกำหนดให้ข้าราชการทหารบางตำแหน่งมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับในปัจจุบันกระทรวงกลาโหมมีความจำเป็นต้องรับบุคคลเข้าทำหน้าที่เช่นเดียวกับทหารแต่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานะของบุคคลเหล่านั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม

ชั้น / ระดับ	พ ๑	พ ๒	ป ๑	ป ๒	ป ๓	น ๑	น ๒	น ๓	น ๔	น ๕	น ๖	น ๗	น ๘	น ๙
๓๗			๑๘,๕๙๐											
๓๖.๕			๑๘,๓๔๐											
๓๖			๑๘,๑๑๐											
๓๕.๕			๑๗,๘๗๐											
๓๕			๑๗,๖๔๐			๒๕,๗๐๐								
๓๔.๕			๑๗,๔๐๐			๒๕,๓๖๐								
๓๔			๑๗,๑๖๐			๒๕,๐๑๐								
๓๓.๕			๑๖,๙๔๐			๒๔,๖๕๐								
๓๓			๑๖,๗๐๐			๒๔,๓๑๐								
๓๒.๕			๑๖,๔๖๐			๒๓,๙๖๐								
๓๒			๑๖,๒๓๐	๒๒,๒๘๐		๒๓,๖๑๐								
๓๑.๕			๑๕,๙๙๐	๒๑,๙๙๐		๒๓,๒๗๐								
๓๑			๑๕,๗๕๐	๒๑,๗๐๐		๒๒,๙๒๐								
๓๐.๕			๑๕,๕๑๐	๒๑,๔๑๐		๒๒,๕๗๐								
๓๐		๑๔,๕๖๐	๑๕,๒๗๐	๒๑,๑๒๐		๒๒,๒๒๐								
๒๙.๕		๑๔,๓๔๐	๑๕,๐๔๐	๒๐,๘๓๐		๒๑,๘๘๐								
๒๙		๑๔,๑๐๐	๑๔,๘๐๐	๒๐,๕๒๐		๒๑,๕๒๐								
๒๘.๕		๑๓,๘๖๐	๑๔,๕๖๐	๒๐,๒๓๐		๒๑,๑๗๐								
๒๘		๑๓,๖๓๐	๑๔,๓๔๐	๑๙,๙๕๐		๒๐,๘๓๐								
๒๗.๕		๑๓,๓๙๐	๑๔,๑๐๐	๑๙,๖๕๐		๒๐,๔๗๐								
๒๗		๑๓,๑๖๐	๑๓,๘๖๐	๑๙,๓๖๐		๒๐,๑๓๐								
๒๖.๕		๑๒,๙๒๐	๑๓,๖๓๐	๑๙,๐๗๐		๑๙,๗๘๐								
๒๖		๑๒,๖๗๐	๑๓,๓๙๐	๑๘,๗๘๐	๒๕,๗๐๐	๑๙,๔๒๐								
๒๕.๕		๑๒,๔๔๐	๑๓,๑๖๐	๑๘,๔๙๐	๒๕,๓๖๐	๑๙,๐๘๐								
๒๕	๕,๗๖๐	๑๒,๒๐๐	๑๒,๙๒๐	๑๘,๑๙๐	๒๕,๐๑๐	๑๘,๗๒๐								
๒๔.๕	๕,๖๓๐	๑๑,๙๖๐	๑๒,๖๗๐	๑๗,๘๙๐	๒๔,๖๕๐	๑๘,๓๘๐								
๒๔	๕,๕๓๐	๑๑,๗๔๐	๑๒,๔๔๐	๑๗,๖๐๐	๒๔,๓๑๐	๑๘,๐๔๐			๔๗,๔๕๐					
๒๓.๕	๕,๔๑๐	๑๑,๕๑๐	๑๒,๒๐๐	๑๗,๓๒๐	๒๓,๙๖๐	๑๗,๗๐๐			๔๖,๖๗๐					
๒๓	๕,๓๑๐	๑๑,๒๙๐	๑๑,๙๖๐	๑๗,๐๒๐	๒๓,๖๑๐	๑๗,๓๖๐			๔๕,๙๐๐					
๒๒.๕	๕,๑๘๐	๑๑,๐๗๐	๑๑,๗๔๐	๑๖,๗๓๐	๒๓,๒๗๐	๑๗,๐๓๐			๔๕,๑๒๐					
๒๒	๕,๐๘๐	๑๐,๘๕๐	๑๑,๕๑๐	๑๖,๔๔๐	๒๒,๙๒๐	๑๖,๗๑๐			๔๔,๓๔๐					
๒๑.๕	๔,๙๗๐	๑๐,๖๔๐	๑๑,๒๙๐	๑๖,๑๕๐	๒๒,๕๗๐	๑๖,๓๘๐			๔๓,๕๗๐					
๒๑	๔,๘๕๐	๑๐,๔๔๐	๑๑,๐๗๐	๑๕,๘๕๐	๒๒,๒๒๐	๑๖,๐๗๐			๔๒,๗๙๐					
๒๐.๕	๔,๗๔๐	๑๐,๒๔๐	๑๐,๘๕๐	๑๕,๕๖๐	๒๑,๘๘๐	๑๕,๗๖๐			๔๒,๐๒๐					
๒๐	๔,๖๓๐	๑๐,๐๓๐	๑๐,๖๔๐	๑๔,๘๐๐	๒๑,๕๒๐	๑๕,๙๖๐	๒๗,๕๐๐	๓๓,๕๔๐	๔๑,๒๓๐	๕๐,๕๕๐				
๑๙.๕	๔,๕๑๐	๙,๗๙๐	๑๐,๔๔๐	๑๔,๕๖๐	๒๑,๑๗๐	๑๕,๑๖๐	๒๗,๐๗๐	๓๓,๐๒๐	๔๐,๕๙๐	๔๙,๗๗๐				
๑๙	๔,๔๐๐	๙,๕๙๐	๑๐,๒๔๐	๑๔,๓๔๐	๒๐,๘๓๐	๑๔,๘๖๐	๒๖,๖๒๐	๓๒,๔๘๐	๓๙,๙๓๐	๔๙,๐๐๐	๕๙,๗๗๐			
๑๘.๕	๔,๒๙๐	๙,๔๓๐	๑๐,๐๓๐	๑๔,๑๐๐	๒๐,๔๗๐	๑๔,๕๖๐	๒๖,๑๘๐	๓๑,๙๖๐	๓๙,๒๘๐	๔๘,๒๒๐	๕๘,๘๕๐			
๑๘	๔,๑๙๐	๙,๒๔๐	๙,๗๙๐	๑๓,๘๖๐	๒๐,๑๓๐	๑๔,๒๘๐	๒๕,๗๔๐	๓๑,๔๒๐	๓๘,๖๒๐	๔๗,๔๕๐	๕๗,๙๓๐			
๑๗.๕	๔,๐๖๐	๙,๐๖๐	๙,๕๙๐	๑๓,๖๓๐	๑๙,๗๘๐	๑๓,๙๘๐	๒๕,๓๑๐	๓๐,๙๐๐	๓๗,๙๘๐	๔๖,๖๗๐	๕๗,๐๑๐			
๑๗	๓,๙๖๐	๘,๘๘๐	๙,๔๓๐	๑๓,๓๙๐	๑๙,๔๒๐	๑๓,๖๙๐	๒๔,๘๗๐	๓๐,๓๖๐	๓๗,๓๒๐	๔๕,๙๐๐	๕๖,๐๘๐			
๑๖.๕	๓,๗๑๐	๘,๗๑๐	๙,๒๙๐	๑๓,๑๖๐	๑๙,๐๘๐	๑๓,๔๐๐	๒๔,๔๓๐	๒๙,๘๔๐	๓๖,๖๖๐	๔๕,๑๒๐	๕๕,๑๗๐			
๑๖	๓,๔๙๐	๘,๕๔๐	๙,๐๖๐	๑๒,๙๒๐	๑๘,๑๙๐	๑๓,๑๑๐	๒๓,๙๙๐	๒๙,๓๒๐	๓๖,๐๒๐	๔๔,๓๙๐	๕๔,๒๔๐	๖๔,๓๔๐		
๑๕.๕	๓,๓๘๐	๘,๓๘๐	๘,๘๔๐	๑๒,๖๗๐	๑๗,๘๙๐	๑๒,๔๒๐	๒๓,๕๕๐	๒๘,๗๘๐	๓๔,๓๖๐	๔๓,๕๗๐	๕๓,๓๓๐	๖๓,๒๗๐		
๑๕	๓,๓๐๐	๘,๑๘๐	๘,๗๑๐	๑๒,๔๔๐	๑๗,๖๐๐	๑๒,๕๓๐	๒๓,๑๑๐	๒๘,๒๖๐	๓๔,๗๑๐	๔๒,๗๙๐	๕๒,๓๙๐	๖๒,๒๐๐		
๑๔.๕	๓,๒๐๐	๘,๐๒๐	๘,๕๔๐	๑๒,๒๐๐	๑๗,๓๒๐	๑๒,๒๒๐	๒๒,๖๘๐	๒๗,๗๒๐	๓๔,๐๕๐	๔๒,๐๒๐	๕๑,๔๗๐	๖๑,๑๔๐		
๑๔	๓,๑๑๐	๗,๘๖๐	๘,๓๘๐	๑๑,๙๖๐	๑๗,๐๒๐	๑๑,๙๓๐	๒๒,๒๕๐	๒๗,๒๐๐	๓๓,๔๑๐	๔๑,๒๔๐	๕๐,๕๖๐	๖๐,๐๖๐	๖๔,๓๔๐	
๑๓.๕	๓,๐๐๐	๗,๗๑๐	๘,๒๐๐	๑๑,๗๔๐	๑๖,๗๓๐	๑๑,๖๕๐	๒๑,๔๒๐	๒๖,๖๙๐	๓๒,๗๙๐	๔๐,๕๖๐	๔๙,๖๓๐	๕๙,๐๐๐	๖๓,๒๗๐	
๑๓	๒,๙๒๐	๗,๕๗๐	๘,๐๔๐	๑๑,๕๑๐	๑๖,๔๔๐	๑๑,๓๕๐	๒๑,๔๑๐	๒๖,๑๗๐	๓๒,๑๖๐	๓๙,๖๘๐	๔๘,๗๐๐	๕๗,๙๔๐	๖๒,๒๐๐	
๑๒.๕	๒,๘๒๐	๗,๔๑๐	๗,๘๙๐	๑๑,๒๙๐	๑๖,๑๕๐	๑๑,๐๖๐	๒๐,๙๙๐	๒๕,๖๙๐	๓๑,๕๖๐	๓๘,๙๕๐	๔๗,๗๘๐	๕๖,๘๖๐	๖๑,๑๔๐	
๑๒	๒,๗๕๐	๗,๒๗๐	๗,๗๓๐	๑๑,๐๗๐	๑๕,๘๕๐	๑๐,๗๗๐	๒๐,๕๙๐	๒๕,๒๐๐	๓๐,๙๖๐	๓๘,๑๙๐	๔๖,๘๗๐	๕๕,๘๐๐	๖๐,๐๖๐	
๑๑.๕	๒,๖๙๐	๗,๑๒๐	๗,๕๘๐	๑๐,๘๕๐	๑๕,๕๖๐	๑๐,๙๗๐	๒๐,๑๘๐	๒๔,๗๓๐	๓๐,๓๘๐	๓๗,๔๘๐	๔๕,๙๙๐	๕๔,๗๔๐	๕๙,๐๐๐	
๑๑	๒,๖๐๐	๖,๙๘๐	๗,๔๒๐	๑๐,๖๔๐	๑๕,๒๖๐	๑๐,๑๙๐	๑๙,๗๙๐	๒๔,๒๕๐	๒๙,๘๐๐	๓๖,๗๘๐	๔๕,๑๓๐	๕๓,๖๙๐	๕๗,๙๔๐	
๑๐.๕	๒,๕๔๐	๖,๕๖๐	๗,๒๖๐	๑๐,๔๔๐	๑๔,๙๗๐	๙,๙๔๐	๑๙,๓๙๐	๒๓,๗๘๐	๒๙,๒๒๐	๓๖,๐๗๐	๔๙,๒๕๐	๕๒,๖๓๐	๕๖,๘๖๐	
๑๐	๒,๔๘๐	๖,๗๑๐	๗,๑๐๐	๑๐,๒๔๐	๑๔,๗๐๐	๙,๗๐๐	๑๙,๐๑๐	๒๓,๓๒๐	๒๘,๖๖๐	๓๕,๓๕๐	๔๓,๓๘๐	๕๑,๕๙๐	๕๕,๘๐๐	
๙.๕	๒,๔๑๐	๖,๕๙๐	๖,๙๔๐	๑๐,๐๓๐	๑๔,๔๑๐	๙,๔๘๐	๑๘,๖๔๐	๒๒,๘๖๐	๒๘,๑๐๐	๓๔,๖๗๐	๔๒,๕๕๐	๕๐,๕๓๐	๕๔,๗๔๐	๖๗,๕๕๐
๙	๒,๓๔๐	๖,๕๖๐	๖,๘๐๐	๙,๘๕๐	๑๔,๑๔๐	๙,๒๓๐	๑๘,๒๔๐	๒๒,๔๒๐	๒๗,๕๕๐	๓๓,๙๙๐	๔๑,๗๒๐	๔๙,๔๘๐	๕๓,๖๙๐	๖๖,๔๘๐
๘.๕	๒,๒๘๐	๖,๓๓๐	๖,๖๓๐	๙,๖๖๐	๑๓,๘๗๐	๘,๙๙๐	๑๗,๙๑๐	๒๑,๙๘๐	๒๗,๐๐๐	๓๓,๓๑๐	๔๐,๙๐๐	๔๘,๔๔๐	๕๒,๖๓๐	๖๕,๔๑๐
๘	๒,๒๑๐	๖,๒๑๐	๖,๔๗๐	๙,๔๗๐	๑๓,๖๒๐	๘,๗๗๐	๑๗,๕๖๐	๒๑,๕๔๐	๒๖,๔๗๐	๓๒,๖๓๐	๔๐,๐๖๐	๔๗,๓๙๐	๕๑,๕๙๐	๖๔,๓๔๐
๗.๕	๒,๑๔๐	๖,๐๙๐	๖,๓๑๐	๙,๒๗๐	๑๓,๓๖๐	๘,๕๔๐	๑๗,๒๐๐	๒๑,๑๑๐	๒๕,๙๓๐	๓๑,๙๕๐	๓๙,๒๒๐	๔๖,๓๕๐	๕๐,๕๓๐	๖๓,๒๗๐
๗	๒,๐๗๐	๕,๙๗๐	๖,๑๖๐	๙,๐๘๐	๑๓,๑๐๐	๘,๓๒๐	๑๖,๘๔๐	๒๐,๖๗๐	๒๕,๓๙๐	๓๑,๒๘๐	๓๘,๓๙๐	๔๕,๓๑๐	๔๙,๔๘๐	๖๒,๒๐๐
๖.๕	๒,๐๑๐	๕,๘๖๐	๖,๐๐๐	๘,๘๙๐	๑๒,๘๕๐	๘,๑๓๐	๑๖,๔๘๐	๒๐,๖๒๐	๒๔,๘๕๐	๓๐,๕๘๐	๓๗,๕๖๐	๔๙,๒๘๐	๔๘,๔๔๐	๖๑,๑๔๐
๖	๑,๙๔๐	๕,๗๖๐	๕,๘๔๐	๘,๗๐๐	๑๒,๖๐๐	๗,๙๔๐	๑๖,๑๑๐	๑๙,๘๐๐	๒๔,๓๑๐	๒๙,๙๐๐	๓๖,๗๓๐	๔๓,๒๔๐	๔๗,๓๙๐	๖๐,๐๖๐
๕.๕	๑,๘๗๐	๕,๖๓๐	๕,๖๔๐	๘,๕๐๐	๑๒,๓๕๐	๗,๗๔๐	๑๕,๗๔๐	๑๙,๓๕๐	๒๓,๗๗๐	๒๙,๒๓๐	๓๕,๙๐๐	๔๒,๒๒๐	๔๖,๓๕๐	๕๙,๐๐๐
๕	๑,๘๐๐	๕,๕๓๐	๕,๕๓๐	๘,๓๒๐	๑๒,๑๒๐	๗,๕๖๐	๑๕,๔๑๐	๑๘,๙๑๐	๒๓,๒๓๐	๒๘,๕๕๐	๓๕,๐๖๐	๔๑,๑๙๐	๔๕,๓๑๐	๕๗,๙๔๐
๔.๕	๑,๗๓๐	๕,๔๑๐	๕,๔๑๐	๘,๑๓๐	๑๑,๘๗๐	๗,๓๖๐	๑๕,๐๔๐	๑๘,๔๘๐	๒๒,๖๙๐	๒๗,๘๘๐	๓๔,๒๓๐	๔๐,๑๘๐	๔๔,๒๘๐	๕๖,๘๖๐
๔	๑,๖๗๐	๕,๓๑๐	๕,๓๑๐	๗,๙๔๐	๑๑,๖๓๐	๗,๑๗๐	๑๔,๖๙๐	๑๘,๐๔๐	๒๒,๑๖๐	๒๗,๒๐๐	๓๓,๔๑๐	๓๙,๑๘๐	๔๓,๒๔๐	๕๕,๘๐๐
๓.๕	๑,๖๑๐	๕,๑๘๐	๕,๑๘๐	๗,๗๔๐	๑๑,๓๙๐	๖,๙๗๐	๑๔,๓๓๐	๑๗,๔๙๐	๒๑,๖๑๐	๒๖,๕๒๐	๓๒,๔๙๐	๓๘,๑๘๐	๔๒,๒๒๐	๕๔,๗๔๐
๓	๑,๕๕๐	๕,๐๘๐	๕,๐๘๐	๗,๕๖๐	๑๑,๑๔๐	๖,๘๐๐	๑๓,๙๖๐	๑๗,๑๕๐	๒๑,๐๘๐	๒๕,๘๖๐	๓๑,๗๗๐	๓๗,๒๒๐	๔๑,๑๙๐	๕๓,๖๙๐
๒.๕	๑,๔๗๐	๔,๙๗๐	๔,๙๗๐	๗,๓๖๐	๑๐,๙๐๐	๖,๖๓๐	๑๓,๒๔๐	๑๖,๗๒๐	๒๐,๕๒๐	๒๕,๒๐๐	๓๐,๙๖๐	๓๖,๒๔๐	๓๙,๙๘๐	๕๒,๖๓๐
๒	๑,๔๒๐	๔,๘๕๐	๔,๘๕๐	๗,๑๗๐	๑๐,๖๖๐	๖,๔๗๐	๑๓,๒๔๐	๑๖,๒๘๐	๙,๙๙๐	๒๕,๕๔๐	๓๐,๑๔๐	๓๕,๒๙๐	๓๙,๑๘๐	๕๑,๕๙๐
๑.๕	๑,๓๖๐	๔,๗๔๐	๔,๗๔๐	๖,๙๗๐	๑๐,๔๒๐	๖,๓๑๐	๑๒,๘๘๐	๑๕,๘๔๐	๑๙,๔๔๐	๒๓,๘๘๐	๒๙,๓๕๐	๓๔,๓๕๐	๓๘,๑๘๐	๕๐,๕๓๐
๑	๑,๒๙๐	๔.๖๓๐	๔,๖๓๐	๖,๘๐๐	๙,๘๕๐	๖,๑๖๐	๑๒,๕๓๐	๑๕,๔๑๐	๑๘,๙๑๐	๒๓,๒๓๐	๓๓,๔๐๐	๓๓,๔๑๐	๓๗,๒๒๐	๔๙,๔๘๐

บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการทหาร

๑. ประเภทบริหาร

ตำแหน่ง	อัตรา (บาท/เดือน)
<u>บริหารระดับสูง</u>	
พล.ท., พล.ร.ท., พล.อ.ท. ขึ้นไป	๒๑,๐๐๐
พล.ต., พล.ร.ต., พล.อ.ต.	๑๔,๕๐๐
พ.อ. อัตราเงินเดือน พ.อ. (พิเศษ) น.อ. อัตราเงินเดือน น.อ. (พิเศษ)	๑๐,๐๐๐
<u>บริหารระดับกลาง</u>	
พ.อ., น.อ.	๕,๖๐๐

บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการทหาร (ต่อ)

๒. ประเภทวิชาชีพเฉพาะ (วช.) หรือเชี่ยวชาญเฉพาะ (ชช.)

ตำแหน่ง	อัตรา (บาท/เดือน)
<u>วช. และ ชช.</u>	
พล.ท., พล.ร.ท., พล.อ.ท. ขึ้นไป	๑๕,๖๐๐
พล.ต., พล.ร.ต., พล.อ.ต.	๑๓,๐๐๐
พ.อ. อัตราเงินเดือน พ.อ. (พิเศษ) น.อ. อัตราเงินเดือน น.อ. (พิเศษ)	๙,๙๐๐
<u>วช.</u>	
พ.อ., น.อ.	๕,๖๐๐
พ.ท., น.ท.	๓,๕๐๐

บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการทหาร (ต่อ)

๓. ประเภทตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร

ตำแหน่ง	อัตรา (บาท/เดือน)
พล.ท., พล.ร.ท., พล.อ.ท. ขึ้นไป	๑๕,๖๐๐
พล.ต., พล.ร.ต., พล.อ.ต.	๑๒,๐๐๐
พ.อ. อัตราเงินเดือน พ.อ. (พิเศษ) น.อ. อัตราเงินเดือน น.อ. (พิเศษ)	๙,๐๐๐
พ.อ., น.อ.	๕,๖๐๐
พ.ท., น.ท.	๓,๕๐๐

บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งข้าราชการทหาร (ต่อ)

๔. ประเภทวิชาการในโรงเรียนทหาร

ตำแหน่ง	อัตรา (บาท/เดือน)
ศาสตราจารย์ ชั้นยศ พล.ท. ขึ้นไป	๑๕,๖๐๐
ศาสตราจารย์ ชั้นยศ พล.ต., พล.ร.ต., พล.อ.ต.	๑๓,๐๐๐
พ.อ. อัตราเงินเดือน พ.อ. (พิเศษ)	
น.อ. อัตราเงินเดือน น.อ. (พิเศษ)	
รองศาสตราจารย์ ชั้นยศ	๙,๙๐๐
พ.อ. อัตราเงินเดือน พ.อ. (พิเศษ)	
น.อ. อัตราเงินเดือน น.อ. (พิเศษ)	
รองศาสตราจารย์ ชั้นยศ พ.อ., น.อ.	๕,๖๐๐
พ.ท., น.ท.	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชั้นยศ พ.อ., น.อ.	๕,๖๐๐
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชั้นยศ พ.ท., น.ท.	๓,๕๐๐
พ.ต., น.ต.	

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ
สำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม
พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

(๑) กองกลาง

(๒) กองการเมือง

(๓) สำนักงานจเรทหารทั่วไป

มาตรา ๔ กองกลาง มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านกำลังพล การสนับสนุนงานทางธุรการและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการกองกลางเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๕ กองการเมือง มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับราชการทางการเมืองเพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมและการประสานนโยบายระหว่างกระทรวง มีผู้อำนวยการกองการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖ สำนักงานจเรทหารทั่วไป มีหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานของจเรทหารทั่วไปในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหม หรือตรวจสอบการปฏิบัติราชการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย มีหัวหน้าสำนักงานจเรทหารทั่วไปเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบภายใต้การกำกับดูแลของจเรทหารทั่วไป

มาตรา ๗ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม

(๒) สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

(๓) กรมเสมียนตรา

(๔) สำนักงบประมาณกลาโหม

(๕) กรมพระธรรมนูญ

(๖) ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

(๗) กรมการเงินกลาโหม

(๘) กรมการสรรพกำลังกลาโหม

(๙) กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม

(๑๐) กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม

(๑๑) สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

(๑๒) สำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม

มาตรา ๘ สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่เกี่ยวกับการเลขานุการ การรับรองและการประสานการปฏิบัติงานด้านพิธีการให้กับปลัดกระทรวงกลาโหม รองปลัดกระทรวงกลาโหมและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย การประชาสัมพันธ์ให้กับสำนักงานปลัดกระทรวง

และกระทรวงกลาโหมในภาพรวม และปฏิบัติราชการอื่น ๆ ซึ่งมิได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงโดยเฉพาะ มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๙ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงกลาโหม ทั้งระบบการควบคุมบังคับบัญชาและระบบการบริหารราชการทั่วไป นโยบายและแผนด้านการทหาร การข่าว การส่งกำลังบำรุง การระดมสรรพกำลัง การต่างประเทศ การพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน และมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กระทรวงกลาโหมกำหนด การจัดทำและปรับปรุงแก้ไขอัตราของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม การฝึก การศึกษาอบรมในต่างประเทศ การวิเทศสัมพันธ์ กิจการของสภากลาโหม การรักษาความปลอดภัย และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ กรมเสมียนตรา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและแผนงานการกำลังพล ตลอดจนการดำเนินการกำลังพลที่อยู่ในอำนาจของปลัดกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม การควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายด้านการกำลังพลที่กระทรวงกลาโหมกำหนด การศึกษาอบรมในประเทศ การสวัสดิการของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวง การสารบรรณ ราชการประจำทั่วไปของกระทรวงกลาโหม และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมเสมียนตราเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ สำนักงบประมาณกลาโหม มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการงบประมาณ การบริหารทรัพยากรและงานในสายงานงบประมาณอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายด้านงบประมาณที่กระทรวงกลาโหมกำหนด และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๒ กรมพระธรรมนูญ มีหน้าที่เกี่ยวกับศาลทหาร อัยการทหาร ทนายทหาร นายทหารพระธรรมนูญ การคุ้มครองพยานในคดีอาญา ราชการในส่วนธุรการและวิชาการที่เกี่ยวกับกฎหมายและสังคมศาสตร์ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๓ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร มีหน้าที่ส่งเสริมและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร วางแผน อำนวยการ ประสานงาน พิจารณา และเสนอความเห็นให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงกลาโหมและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ กรมการเงินกลาโหม มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี เบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ และควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานด้านการเงินและการบัญชี และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายมีเจ้ากรมการเงินกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ กรมการสรรพกำลังกลาโหม มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร การกำลังสำรอง การสัสดีของกระทรวงกลาโหม ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ตลอดจนบริหารจัดการเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน โครงการ และงบประมาณให้เป็นไปตามนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๗ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารเพื่อการบริหารราชการทั่วไป คลื่นความถี่ กิจการอวกาศและภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อความมั่นคงของกระทรวงกลาโหม และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๘ สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่สนับสนุนทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง การขนส่ง การบริการทางการแพทย์ การบริการ การโยธาธิการ การควบคุมดูแลอสังหาริมทรัพย์ กิจการดุริยางค์ กิจการโรงพิมพ์ของสำนักงานปลัดกระทรวง ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการที่ดินของกระทรวงกลาโหม และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายมีผู้อำนวยการสำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ สำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหม มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในให้แก่ส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานรัฐมนตรีตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการตรวจสอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง พิจารณาความรับผิดทางแพ่ง และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายในกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหมให้เหมาะสมกับสภาพของงานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานราชองครักษ์ประจำ

(๒) สำนักงานรักษาความปลอดภัย

(๓) สำนักนโยบายและแผน

(๔) สำนักยุทธบริการ

มาตรา ๔ สำนักงานราชองครักษ์ประจำ มีหน้าที่เกี่ยวกับการถวายความปลอดภัย การถวายพระเกียรติ และการปฏิบัติการทั้งปวงในส่วนพระองค์ให้ต้องตามพระราชประสงค์ และตามพระราชประเพณี มีผู้อำนวยการสำนักงานราชองครักษ์ประจำเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๕ สำนักงานรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และปฏิบัติการ ระวัง ป้องกัน ในการรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ มีผู้อำนวยการสำนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖ สำนักนโยบายและแผน มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การธุรการ การกำลังพล การข่าว การยุทธการ การฝึกและศึกษา การสื่อสารและสารสนเทศ และการงบประมาณในการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ และการคุ้มครองพยานในคดีอาญา มีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๗ สำนักยุทธบริการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุง การสรรพาวุธ การบริการ การขนส่ง การโยธาธิการ การสวัสดิการ การกีฬา การเงินและการบัญชี ในการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ มีผู้อำนวยการสำนักยุทธบริการเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม ให้เหมาะสมกับสภาพของงานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ
กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย
กระทรวงกลาโหม
พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด

(๒) กรมกำลังพลทหาร

(๓) กรมข่าวทหาร

(๔) กรมยุทธการทหาร

(๕) กรมส่งกำลังบำรุงทหาร

(๖) กรมกิจการพลเรือนทหาร

(๗) กรมการสื่อสารทหาร

(๘) สำนักงานปลัดบัญชีทหาร

(๙) หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

(๑๐) ศูนย์รักษาความปลอดภัย

(๑๑) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล

(๑๒) กรมสารบรรณทหาร

(๑๓) กรมการเงินทหาร

(๑๔) กรมแผนที่ทหาร

(๑๕) กรมยุทธบริการทหาร

(๑๖) กรมกิจการชายแดนทหาร

(๑๗) สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

มาตรา ๔ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบและสืบสวนประสิทธิภาพการบริหารราชการ การระวังป้องกัน การรักษาความปลอดภัยภายในสำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด กิจการแพทย์ การคดีและนิติกรรม รวมทั้งปฏิบัติภารกิจอื่นใดที่มิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในกองบัญชาการกองทัพไทยโดยเฉพาะ มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๕ กรมกำลังพลทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการในด้านกำลังพลของกองทัพไทย มีเจ้ากรมกำลังพลทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖ กรมข่าวทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการในด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยภายในกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งดำเนินการวิเทศสัมพันธ์ของกองทัพไทย มีเจ้ากรมข่าวทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๗ กรมยุทธการทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการในด้านยุทธการของกองทัพไทย รวมทั้งการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทย มีเจ้ากรมยุทธการทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๘ กรมส่งกำลังบำรุงทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุงของกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งการส่งกำลังบำรุงร่วมของกองทัพไทย มีเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๙ กรมกิจการพลเรือนทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการด้านกิจการพลเรือนของกองทัพไทย รวมทั้งดำเนินงานในหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติมีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ กรมการสื่อสารทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชา การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ การสงครามอิเล็กทรอนิกส์ การสารสนเทศทางการทหาร และการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสารให้กับกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งเป็นศูนย์กลางทางด้านวิทยาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกองทัพไทย มีเจ้ากรมการสื่อสารทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ สำนักงานปลัดบัญชีทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการในด้านการปลัดบัญชีสายวิทยาการด้านปลัดปัญชี และการบริหารทรัพยากรของกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งการพัฒนาระบบราชการในภาพรวมของกองทัพไทย มีปลัดบัญชีทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ สนับสนุนภารกิจของรัฐในการพัฒนาชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๓ ศูนย์รักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านการข่าวกรองทางทหาร การข่าวกรองทางการสื่อสาร การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อความมั่นคงของชาติ การรักษาความปลอดภัยภายในกองบัญชาการกองทัพไทย การดำเนินการฝึกศึกษาด้านการข่าวกรอง และปฏิบัติภารกิจอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งสนับสนุนงานด้านการรักษาความปลอดภัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ ตลอดจนบุคคลสำคัญ มีผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายสากล รวมทั้งควบคุมทางยุทธการต่อหน่วยปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และชุดปฏิบัติการพิเศษอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากลเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ กรมสารบรรณทหาร มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสารบรรณ การธุรการ กำลังพล พิธีการ และการฝึกศึกษาในสายวิทยาการเหล่าทหารสารบรรณของกองบัญชาการกองทัพไทย มีเจ้ากรมสารบรรณทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ กรมการเงินทหาร มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารการเงิน การบัญชี และการฝึกศึกษาในสายวิทยาการเหล่าทหารการเงินของกองบัญชาการกองทัพไทย มีเจ้ากรมการเงินทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๗ กรมแผนที่ทหาร มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจทางพื้นดินและทางอากาศเพื่อจัดทำและผลิตแผนที่และภูมิสารสนเทศ สำหรับใช้ในการรักษาความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับงานยีออเดซี่และยีออฟิสิกส์ และการฝึกศึกษาในสายวิทยาการเหล่าทหารแผนที่ของกองทัพไทย มีเจ้ากรมแผนที่ทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๘ กรมยุทธบริการทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงและการบริการในด้านการพลาธิการ การขนส่ง การยุทธโยธา การสวัสดิการ การกีฬาทหารของกองทัพไทยและระหว่างประเทศ การสารวัตรทหาร การดุริยางค์ การจัดกองทหารเกียรติยศ และการรักษาความปลอดภัยภายในกองบัญชาการกองทัพไทย มีเจ้ากรมยุทธบริการทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ กรมกิจการชายแดนทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับความมั่นคงของชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีเจ้ากรมกิจการชายแดนทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา การประศาสน์วิทยาการด้านความมั่นคงแห่งชาติ การวิจัยทางยุทธศาสตร์ การเผยแพร่วิทยาการทางทหาร การประวัติศาสตร์ โบราณคดี และพิพิธภัณฑ์ทหาร การดำเนินงานอนุสรณ์สถานแห่งชาติ และสภาการศึกษาวิชาการทหารของกองทัพไทย มีผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ให้เหมาะสมกับสภาพงานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ

กองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกองทัพบก

(๒) กรมกำลังพลทหารบก

(๓) กรมข่าวทหารบก

(๔) กรมยุทธการทหารบก

(๕) กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก

(๖) กรมกิจการพลเรือนทหารบก

(๗) สำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก

(๘) สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก

(๙) กรมการเงินทหารบก

(๑๐) กรมการสารวัตรทหารบก

(๑๑) กรมจเรทหารบก

(๑๒) กรมสวัสดิการทหารบก

(๑๓) กรมสารบรรณทหารบก

(๑๔) หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน

(๑๕) สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก

(๑๖) กรมการขนส่งทหารบก

(๑๗) กรมการทหารช่าง

(๑๘) กรมการทหารสื่อสาร

(๑๙) กรมการสัตว์ทหารบก

(๒๐) กรมพลาธิการทหารบก

(๒๑) กรมแพทย์ทหารบก

(๒๒) กรมยุทธโยธาทหารบก

(๒๓) กรมสรรพาวุธทหารบก

(๒๔) กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก

(๒๕) กรมยุทธศึกษาทหารบก

(๒๖) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๒๗) ศูนย์การบินทหารบก

(๒๘) กองทัพภาคที่ ๑

(๒๙) กองทัพภาคที่ ๒

(๓๐) กองทัพภาคที่ ๓

(๓๑) กองทัพภาคที่ ๔

(๓๒) หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

(๓๓) หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก

(๓๔) หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม กองพล หรือกองทัพน้อย ซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพบก

มาตรา ๔ สำนักงานเลขานุการกองทัพบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและงานธุรการให้กับผู้บัญชาการทหารบก รองผู้บัญชาการทหารบก ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก เสนาธิการทหารบก และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ผู้บัญชาการทหารบกมอบหมาย ตลอดจนดำเนินงานและประสานงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของกองทัพบก มีเลขานุการกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๕ กรมกำลังพลทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับงานนโยบายและแผนกำลังพล การเตรียมพล การจัดการกำลังพล การปกครองกำลังพล การบริการ สิทธิ และขวัญกำลังพล การศึกษาและพัฒนาความรู้ของกำลังพล งบประมาณกำลังพล การสารสนเทศกำลังพล การวิเคราะห์และประเมินค่ากำลังพล และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังพลอื่น ๆ ทั้งปวง ตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลฝ่ายกิจการพิเศษในสายงานกำลังพลและหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของกองทัพบก มีเจ้ากรมกำลังพลทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖ กรมข่าวทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านการข่าว การรักษาความปลอดภัย การข่าวลับ การทูตฝ่ายทหารบกไทยในต่างประเทศ การติดต่อกับทูตฝ่ายทหารบกต่างประเทศในประเทศไทย การพิธีการทูตที่กองทัพบกต้องร่วมด้วย การฝึกและศึกษาของเจ้าหน้าที่ข่าวของกองทัพบก การเตรียมชุดเจ้าหน้าที่ข่าวกรองทางทหารสำหรับปฏิบัติงาน ตลอดจนกำหนดความต้องการและควบคุมการแจกจ่ายแผนที่ทหาร มีเจ้ากรมข่าวทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๗ กรมยุทธการทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านยุทธการในเรื่องการจัดเตรียมกำลังและการใช้กำลังของกองทัพบก การดำเนินงานประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร ตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านยุทธการของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก มีเจ้ากรมยุทธการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๘ กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับงานส่งกำลังบำรุงทั้งปวง การฝึกและศึกษาด้านการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบกตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลฝ่ายยุทธบริการ และฝ่ายกิจการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับ

การดำเนินงานด้านส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก มีเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๙ กรมกิจการพลเรือนทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับงานกิจการพลเรือน และงานที่ได้รับมอบหมายที่ดำเนินต่อการสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารและการปกครอง การฝึกและศึกษาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการพลเรือนของกองทัพบก ตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการพลเรือนของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ สำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการงบประมาณ การเงิน การบัญชี การควบคุมภายใน การพัฒนาระบบราชการ การบริหารทรัพยากร การบริหารงาน ระบบสารสนเทศ และการสำรวจหน่วยอัตราเฉพาะกิจของกองทัพบก อำนวยการศึกษาวิจัยและพัฒนาในสายงานปลัดบัญชี ตลอดจนกำกับดูแลกรมการเงินทหารบกและสำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก ในการกำหนดภารกิจ การจัดระเบียบ และการบริหารงานมีปลัดบัญชีทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการทางทหารทั้งในด้านหลักการและด้านยุทโธปกรณ์ตามที่กองทัพบกกำหนด ตลอดจนดำเนินการกำหนดและรับรองมาตรฐานยุทโธปกรณ์ภายในกองทัพบก มีผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๒ กรมการเงินทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเบิก รับ จ่าย และเก็บรักษาเงินและการบัญชีเงินของกองทัพบกตามระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดหลักนิยมและทำตำราตลอดจนการฝึกและศึกษาของเหล่าทหารการเงิน มีเจ้ากรมการเงินทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๓ กรมการสารวัตรทหารบก มีหน้าที่วางแผน ประสานงาน และกำกับการเกี่ยวกับการรักษาวินัย การจับกุมทหารที่กระทำความผิด การเรือนจำ การจราจรในกิจการทหาร การรักษาความปลอดภัย การฝึกและศึกษาวิชาการเหล่าทหารสารวัตร การสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร การป้องกันและวิจัยอาชญากรรมในกองทัพบก และพิจารณาอำนวยการเกี่ยวกับทหารพลัดหน่วยและเชลยศึก กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษาของเหล่าทหารสารวัตร มีเจ้ากรมการสารวัตรทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ กรมจเรทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการ การสืบสวนและสอบสวนในเรื่องที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพและราชการของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก การสืบสวน สอบสวน และพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์และการร้องเรียนที่เกี่ยวกับราชการ หรือทหาร หรือข้าราชการของกองทัพบก มีเจ้ากรมจเรทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ กรมสวัสดิการทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานสวัสดิภาพและบำบัดทุกข์บำรุงสุขทั้งในด้านทรัพย์สินและสิ่งอุปโภค บริโภค การแนะนำและส่งเสริมวิชาชีพและการศึกษา ทั้งนี้เกี่ยวกับทหาร ข้าราชการ และครอบครัวในกองทัพบก มีเจ้ากรมสวัสดิการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ กรมสารบรรณทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการและพิธีการ ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุน การจัดการกำลังพล และธุรการกำลังพลตามที่กองทัพบกกำหนด กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษาของเหล่าทหารสารบรรณ มีเจ้ากรมสารบรรณทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๗ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังสำรองทั้งปวง กิจการสัสดี รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๘ สำนักงานตรวจสอบภายในทหารบก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานตรวจสอบภายในโดยอิสระเพื่อประเมินค่าประสิทธิผลในการควบคุมและบริหารทรัพยากรตามความมุ่งหมายของกองทัพบก มีผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายในทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ กรมการขนส่งทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการสิ่งอุปกรณ์ขนส่ง กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารขนส่ง มีเจ้ากรมการขนส่งทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ กรมการทหารช่าง มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการสิ่งอุปกรณ์สายทหารช่าง การก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง กำหนดหลักนิยมและทำตำราตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารช่าง มีเจ้ากรมการทหารช่างเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๑ กรมการทหารสื่อสาร มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการในกิจการของเหล่าทหารสื่อสารและสิ่งอุปกรณ์สายสื่อสาร วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการสื่อสาร กิจการโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และอิเล็กทรอนิกส์ทั้งปวง สนับสนุนระบบควบคุมบังคับบัญชาและการสื่อสาร การสงครามข่าวสารของกองทัพบก กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารสื่อสาร มีเจ้ากรมการทหารสื่อสารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๒ กรมการสัตว์ทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การบริการการสุขาภิบาล เวชกรรมป้องกัน การรักษาพยาบาล การบำรุงรักษาและการผสมพันธุ์สัตว์ และการเสบียงสัตว์ สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารด้วยการใช้สัตว์และการเกษตรของกองทัพบก กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารการสัตว์ มีเจ้ากรมการสัตว์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๓ กรมพลาธิการทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการกำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารพลาธิการ มีเจ้ากรมพลาธิการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๔ กรมแพทย์ทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การบริการพยาธิวิทยา การส่งเสริมสุขภาพ เวชกรรมป้องกัน ทันตกรรม และการรักษาพยาบาล ให้การศึกษา อบรม และดำเนินการฝึกนักเรียนแพทย์และนักเรียนพยาบาลตามที่กองทัพบกมอบหมาย กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารแพทย์ มีเจ้ากรมแพทย์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๕ กรมยุทธโยธาทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหา การก่อสร้าง การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ของกองทัพบก กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของสายยุทธโยธา มีเจ้ากรมยุทธโยธาทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๖ กรมสรรพาวุธทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการ กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารสรรพาวุธ มีเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๗ กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิต การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการ กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับการปฏิบัติการและการป้องกันทางนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี และกิจการวิทยาศาสตร์ของกองทัพบก มีเจ้ากรมวิทยาศาสตร์ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๘ กรมยุทธศึกษาทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ สนับสนุน และตรวจตราเกี่ยวกับกิจการสายวิทยาการ การฝึกและศึกษาของกำลังพลเป็นบุคคลและหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และกิจการอนุศาสนาจารย์ ให้การฝึกและศึกษาแก่กำลังพลของกองทัพบกและนอกกองทัพบกในหลักสูตรต่าง ๆ ที่กองทัพบกมอบหมาย อำนวยการฝึกและศึกษาวิทยาการทุกเหล่าในกองทัพบก สถาบันการศึกษาและเหล่าสายวิทยาการ วิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและยุทธศาสตร์ทางทหารทั้งปวงของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๙ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีหน้าที่ให้การศึกษา อบรม และดำเนินการฝึกนักเรียนนายร้อย มีผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๐ ศูนย์การบินทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และดำเนินการฝึกและศึกษาเกี่ยวกับกิจการบินของกองทัพบก วิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและทำตำราในทางวิทยาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการศูนย์การบินทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๑ กองทัพภาคที่ ๑ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๑๑ มณฑลทหารบกที่ ๑๒ มณฑลทหารบกที่ ๑๓ มณฑลทหารบกที่ ๑๔ มณฑลทหารบกที่ ๑๕ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๒ กองทัพภาคที่ ๒ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๒๑ มณฑลทหารบกที่ ๒๒ มณฑลทหารบกที่ ๒๓ มณฑลทหารบกที่ ๒๔ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๓ กองทัพภาคที่ ๓ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๓๑ มณฑลทหารบกที่ ๓๒ มณฑลทหารบกที่ ๓๓ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๓ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๔ กองทัพภาคที่ ๔ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ กำกับการ และปฏิบัติหน้าที่หลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย การถวายความปลอดภัยแด่สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการปฏิบัติทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม รวมทั้งปกครองบังคับบัญชามณฑลทหารบกที่ ๔๑ มณฑลทหารบกที่ ๔๒ และหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีแม่ทัพภาคที่ ๔ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๕ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และปฏิบัติการเกี่ยวกับสงครามพิเศษ ดำเนินการฝึกและศึกษาเกี่ยวกับการสงครามพิเศษ การส่งกำลังทางอากาศ การยุทธ์ส่งทางอากาศ และการปฏิบัติการพิเศษอื่นที่กองทัพบกมอบหมาย วิจัยและพัฒนา กำหนดหลักนิยมและทำตำราในทางวิทยาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๖ หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันภัยทางอากาศของกองทัพบก รวมทั้งปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๗ หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม กองพล หรือกองทัพน้อยซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพบก มีหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๓๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ให้เหมาะสมกับสภาพของงานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกองทัพเรือ

(๒) กรมสารบรรณทหารเรือ

(๓) กรมกำลังพลทหารเรือ

(๔) กรมข่าวทหารเรือ

(๕) กรมยุทธการทหารเรือ

(๖) กรมส่งกำลังบำรุงทหารเรือ

(๗) กรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทหารเรือ

(๘) กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ

(๙) สำนักงานปลัดบัญชีทหารเรือ

(๑๐) กรมการเงินทหารเรือ

(๑๑) กรมจเรทหารเรือ

(๑๒) สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ

(๑๓) สำนักงานจัดหายุทโธปกรณ์ทหารเรือ

(๑๔) สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ

(๑๕) กองเรือยุทธการ

(๑๖) ทัพเรือภาคที่ ๑

(๑๗) ทัพเรือภาคที่ ๒

(๑๘) ทัพเรือภาคที่ ๓

(๑๙) หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

(๒๐) หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง

(๒๑) ฐานทัพเรือสัตหีบ

(๒๒) ฐานทัพเรือกรุงเทพ

(๒๓) กรมสารวัตรทหารเรือ

(๒๔) กรมอู่ทหารเรือ

(๒๕) กรมอิเล็กทรอนิกส์ทหารเรือ

(๒๖) กรมช่างโยธาทหารเรือ

(๒๗) กรมสรรพาวุธทหารเรือ

(๒๘) กรมพลาธิการทหารเรือ

(๒๙) กรมแพทย์ทหารเรือ

(๓๐) กรมการขนส่งทหารเรือ

(๓๑) กรมอุทกศาสตร์

(๓๒) กรมสวัสดิการทหารเรือ

(๓๓) กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

(๓๔) กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

(๓๕) โรงเรียนนายเรือ

(๓๖) สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพเรือ

(๓๗) หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม หรือกองพล ซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพเรือ

มาตรา ๔ สำนักงานเลขานุการกองทัพเรือ มีหน้าที่ประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและงานธุรการให้กับผู้บัญชาการทหารเรือ รองผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ เสนาธิการทหารเรือ และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ผู้บัญชาการทหารเรือมอบหมาย ตลอดจนดำเนินงานและประสานงานเกี่ยวกับการส่งเสริมภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ของกองทัพเรือ มีเลขานุการกองทัพเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๕ กรมสารบรรณทหารเรือ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณและงานธุรการ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการสารบรรณและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมสารบรรณทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖ กรมกำลังพลทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการกำลังพล ได้แก่ การเตรียมกำลังพล การจัดหากำลังพล การจัดการกำลังพล การปกครองกำลังพล การสัสดี การศึกษา การสวัสดิการ การบำรุงขวัญ และวินัยทหาร ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการกำลังพลและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมกำลังพลทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๗ กรมข่าวทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับการข่าว การรักษาความปลอดภัย การทูตฝ่ายทหารเรือไทยในต่างประเทศ การติดต่อกับทูตฝ่ายทหารต่างประเทศในประเทศไทย การพิธีการทูตที่กองทัพเรือต้องร่วมด้วย ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการข่าวและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมข่าวทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๘ กรมยุทธการทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับการยุทธการ การพัฒนากำลังรบ การกำหนดและจัดทำอัตรากำลัง กิจการความมั่นคงทางทะเล สนธิสัญญาและพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการด้านการยุทธการและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมยุทธการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๙ กรมส่งกำลังบำรุงทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงานและกำกับการเกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุง ได้แก่ การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การลำเลียงขนส่ง การบริการการรักษาพยาบาลและการส่งกลับ การก่อสร้าง การจัดการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การฐานทัพ และการระดมสรรพกำลัง รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการสถิติ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการส่งกำลังบำรุงและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ กรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทหารเรือ มีหน้าที่วางแผนอำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศการสงครามอิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศ การส่งกำลังและซ่อมบำรุงด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ กิจการวิทยุกระจายเสียง ตลอดจนเป็นศูนย์กลางวิทยาการด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศและกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงานกำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการพลเรือน งานดำเนินการทางสงครามการเมืองในหน่วยทหารการปฏิบัติการจิตวิทยา การช่วยเหลือประชาชน การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาประเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกองทัพเรือ และสนับสนุนงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการกิจการพลเรือนและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๒ สำนักงานปลัดบัญชีทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงานกำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการงบประมาณ การบริหารทรัพยากร การบัญชี และการควบคุมภายในตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการกิจการปลัดบัญชีและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีปลัดบัญชีทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๓ กรมการเงินทหารเรือ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเบิก รับ จ่าย และเก็บรักษาเงินและการดำเนินงานด้านการเงิน การบัญชี ตลอดจนการพัฒนาและการฝึกศึกษาของเหล่าทหารการเงิน มีเจ้ากรมการเงินทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ กรมจเรทหารเรือ มีหน้าที่ตรวจ ประเมินค่า เสนอแนะ และติดตามผลการปฏิบัติราชการของหน่วยต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ธรรมเนียมของทหารและวิธีปฏิบัติทางเทคนิค รวมทั้งประสิทธิภาพและความพร้อมของหน่วย ตลอดจนสืบสวนสอบสวนในเรื่องที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมจเรทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบภายในโดยอิสระ เพื่อประเมินค่าประสิทธิผลในการควบคุมและบริหารทรัพยากรตามความมุ่งหมายของกองทัพเรือ มีผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ สำนักงานจัดหายุทโธปกรณ์ทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการและประสานงานการจัดหายุทโธปกรณ์หลักและยุทโธปกรณ์ที่กองทัพเรือมอบหมาย รวมทั้งสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงรวมของยุทโธปกรณ์ที่กองทัพเรือจัดหา ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาติดตามเทคโนโลยีทางทหาร มีผู้อำนวยการสำนักงานจัดหายุทโธปกรณ์ทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๗ สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายของกองทัพเรือ พิจารณาเสนอแนะและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านกฎหมาย ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการด้านกฎหมายและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๘ กองเรือยุทธการ มีหน้าที่จัดและเตรียมกำลังทางเรือและกำลังทางอากาศ อำนวยการฝึกหน่วยในบังคับบัญชาให้มีสมรรถภาพและพร้อมที่จะทำการรบได้ มีผู้บัญชาการกองเรือยุทธการเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ ทัพเรือภาคที่ ๑ มีหน้าที่ป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบจากภัยคุกคามต่าง ๆ และดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ การป้องกันพื้นที่ การสารวัตรทหาร กิจการพลเรือน และการควบคุมเรือพาณิชย์ตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ ทัพเรือภาคที่ ๒ มีหน้าที่ป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบจากภัยคุกคามต่าง ๆ และดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ การป้องกันพื้นที่ การสารวัตรทหาร กิจการพลเรือน และการควบคุมเรือพาณิชย์ตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๑ ทัพเรือภาคที่ ๓ มีหน้าที่ป้องกันราชอาณาจักรและรักษาความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบจากภัยคุกคามต่าง ๆ และดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ

การป้องกันพื้นที่ การสารวัตรทหาร กิจการพลเรือน และการควบคุมเรือพาณิชย์ตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ ๓ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๒ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีหน้าที่จัดและเตรียมกำลังฝ่ายนาวิกโยธิน อำนวยการฝึกหน่วยในบังคับบัญชาให้มีสมรรถภาพและพร้อมที่จะทำการรบได้ มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๓ หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง มีหน้าที่จัดและเตรียมกำลังป้องกันภัยทางอากาศและภัยทางทะเลตามที่ได้รับมอบหมาย อำนวยการฝึกหน่วยในบังคับบัญชาให้มีสมรรถภาพและพร้อมที่จะทำการรบได้ มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๔ ฐานทัพเรือสัตหีบ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ การรักษาความสงบเรียบร้อยและระเบียบวินัยของทหาร การสารวัตรทหาร การรักษาความปลอดภัยฐานที่ตั้งหน่วยทหารและพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย การกิจการพลเรือน การเรือนจำ การสวัสดิการ และสนับสนุนการปฏิบัติการทางเรือตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการด้านการฐานทัพและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการฐานทัพเรือสัตหีบเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๕ ฐานทัพเรือกรุงเทพ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการฐานทัพ การป้องกันพื้นที่ การรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาความปลอดภัยฐานที่ตั้งหน่วยทหารและพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย การกิจการพลเรือน การควบคุมเรือพาณิชย์ การเรือนจำ การดุริยางค์ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการด้านการฐานทัพ การดุริยางค์ และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บัญชาการฐานทัพเรือกรุงเทพเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๖ กรมสารวัตรทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน กำกับการและดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัย การจับกุมบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร การจราจรในกิจการทหาร การรักษาความปลอดภัย การพิจารณาอำนวยการในยามสงครามเกี่ยวกับทหารพลัดหน่วย เชลยศึก ชนชาติศัตรู และผู้ลี้ภัย ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการสารวัตรและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้บังคับการกรมสารวัตรทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๗ กรมอู่ทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการซ่อม สร้าง ดัดแปลง ทดสอบ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเรือ ยานรบและอุปกรณ์

การช่างที่เกี่ยวข้อง การส่งกำลังพัสดุสายช่าง ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการช่างและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมอู่ทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๘ กรมอิเล็กทรอนิกส์ทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการซ่อม สร้าง ดัดแปลง ทดสอบ วิจัยและพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ การส่งกำลังพัสดุสายอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมอิเล็กทรอนิกส์ทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๙ กรมช่างโยธาทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการซ่อม สร้าง ดัดแปลง และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง เครื่องทุ่นแรง และอุปกรณ์สายช่างโยธา การส่งกำลังพัสดุสายช่างโยธา การวิจัยและพัฒนา ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการช่างโยธาและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมช่างโยธาทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๐ กรมสรรพาวุธทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการซ่อมและสร้างเครื่องสรรพาวุธ การส่งกำลังพัสดุสายสรรพาวุธ การถอดทำลายวัตถุระเบิด รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาการสรรพาวุธ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการสรรพาวุธและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมสรรพาวุธทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๑ กรมพลาธิการทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการส่งกำลังพัสดุสายพลาธิการ การบริการ และการโภชนาการ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการพลาธิการและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมพลาธิการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๒ กรมแพทย์ทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการบริการสุขภาพ การส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงพัสดุสายแพทย์ รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาการแพทย์ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการแพทย์และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมแพทย์ทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๓ กรมการขนส่งทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการขนส่ง การซ่อมพาหนะสายขนส่ง การส่งกำลังพัสดุสายขนส่ง รวมทั้งการวิจัย

และพัฒนาการขนส่ง ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการขนส่งและวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมการขนส่งทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๔ กรมอุทกศาสตร์ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ ดำเนินการ ให้การสนับสนุน และให้บริการด้านอุทกศาสตร์ สมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา วิศวกรรมชายฝั่ง เครื่องหมายทางเรือ การเดินเรือ เวลามาตรฐานประเทศไทย และงานเขตแดนระหว่างประเทศ รวมทั้ง การส่งกำลังพัสดุสายอุทกศาสตร์ สมุทรศาสตร์ และอุตุนิยมวิทยา ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิจัยพัฒนา วิชาการอุทกศาสตร์ สมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรม อุทกศาสตร์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๕ กรมสวัสดิการทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการ การแนะนำและส่งเสริมการอาชีพทั่วไปแก่ทหาร ข้าราชการ ลูกจ้าง และครอบครัวในกองทัพเรือ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรม สวัสดิการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๖ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนากิจการทางวิทยาศาสตร์ของกองทัพเรือ การส่งกำลัง พัสดุสายวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์และทดสอบพัสดุ การปฏิบัติและการป้องกันทางนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการวิทยาศาสตร์และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรม วิทยาศาสตร์ทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๗ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกศึกษา การส่งเสริมความรู้ทั่วไป การส่งกำลังซ่อมบำรุง และบริการพัสดุ ประเภทเครื่องช่วยการศึกษาและตำรา การอนุศาสนาจารย์ งานประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร การศึกษาวิเคราะห์ จัดทำและประเมินยุทธศาสตร์ และกำหนดหลักนิยมของกองทัพเรือ ตลอดจน ให้การฝึกและศึกษาวิชาการทหารเรือและวิทยาการที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาในบังคับบัญชาและสถานศึกษา ในกำกับ มีเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๘ โรงเรียนนายเรือ มีหน้าที่ให้การศึกษา อบรม และดำเนินการฝึกนักเรียน นายเรือ มีผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๙ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการทางทหารของกองทัพเรือ

ทั้งในด้านหลักการและด้านยุทโธปกรณ์ ตลอดจนรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และประเมินผลการวิจัยและพัฒนาการทางทหาร เพื่อนำไปใช้หรือนำไปสู่การผลิต มีผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๔๐ หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม หรือกองพล ซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพเรือ มีหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๔๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ให้เหมาะสมกับสภาพงานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกองทัพอากาศ

(๒) กรมสารบรรณทหารอากาศ

(๓) กรมกำลังพลทหารอากาศ

(๔) กรมข่าวทหารอากาศ

(๕) กรมยุทธการทหารอากาศ

(๖) กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ

(๗) กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

(๘) กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทหารอากาศ

(๙) สำนักงานปลัดบัญชีทหารอากาศ

(๑๐) กรมการเงินทหารอากาศ

(๑๑) กรมจเรทหารอากาศ

(๑๒) สำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศ

(๑๓) สำนักงานนิรภัยทหารอากาศ

(๑๔) สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ

(๑๕) หน่วยบินซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศ

(๑๖) โรงเรียนการบิน

(๑๗) กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ

(๑๘) หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน

(๑๙) กรมช่างอากาศ

(๒๐) กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ

(๒๑) กรมสรรพาวุธทหารอากาศ

(๒๒) กรมแพทย์ทหารอากาศ

(๒๓) กรมพลาธิการทหารอากาศ

(๒๔) กรมช่างโยธาทหารอากาศ

(๒๕) กรมขนส่งทหารอากาศ

(๒๖) กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

(๒๗) โรงเรียนนายเรืออากาศ

(๒๘) กรมสวัสดิการทหารอากาศ

(๒๙) ศูนย์วิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการบินและอวกาศกองทัพอากาศ

(๓๐) สถาบันเวชศาสตร์การบินกองทัพอากาศ

(๓๑) สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

(๓๒) หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม หรือกองพล ซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศ

มาตรา ๔ สำนักงานเลขานุการกองทัพอากาศ มีหน้าที่ปฏิบัติงานเลขานุการให้กับผู้บัญชาการทหารอากาศ รองผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ เสนาธิการทหารอากาศ และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ผู้บัญชาการทหารอากาศมอบหมายพิจารณา เสนอแนะ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการรับเสด็จและส่งเสด็จ งานพระราชพิธี รัฐพิธี พิธีการทางทหาร และการรับรองบุคคลสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีเลขานุการกองทัพอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๕ กรมสารบรรณทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับการสารบรรณ การธุรการ การประวัติศาสตร์ การพิพิธภัณฑ์และตำนาน และแบบธรรมเนียมของทหาร กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านสารบรรณ มีเจ้ากรมสารบรรณทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๖ กรมกำลังพลทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านกิจการกำลังพล การศึกษาของกองทัพอากาศ การกำลังพลสำรอง และการสัสดี กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านกำลังพล มีเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๗ กรมข่าวทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การรักษาความปลอดภัย กิจการทหารในต่างประเทศ และแนวทางความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างประเทศ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผลและตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการข่าวและการรักษาความปลอดภัย มีเจ้ากรมข่าวทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๘ กรมยุทธการทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านยุทธการ การสงคราม การดำรงขีดความสามารถในการรบ การจัดและอัตรา การฝึกร่วมและผสม การควบคุมตรวจสอบประเมินผลการฝึก

การวิจัยและพัฒนาทางการรบ การปฏิบัติราชการของกองทัพอากาศ และแนวทางความร่วมมือและความตกลงทางทหารระหว่างประเทศ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการยุทธการ มีเจ้ากรมยุทธการทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๙ กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านการส่งกำลังบำรุง การพัสดุและทรัพย์สินของทางราชการ การสำรองสงคราม และการระดมสรรพกำลัง กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการส่งกำลังบำรุงและแผนที่ มีเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ การช่วยเหลือประชาชนและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์ มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนาและดำเนินการด้านระบบบัญชาการและควบคุม ข่าย เครือข่าย เทคโนโลยีสารสนเทศและการสงครามสารสนเทศ การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์และการสงครามอิเล็กทรอนิกส์ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการด้านสารสนเทศและสงครามอิเล็กทรอนิกส์ มีเจ้ากรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๒ สำนักงานปลัดบัญชีทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านการงบประมาณของกองทัพอากาศ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านปลัดบัญชี มีปลัดบัญชีทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๓ กรมการเงินทหารอากาศ มีหน้าที่อำนวยการ ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านการเงินของกองทัพอากาศ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการเงิน มีเจ้ากรมการเงินทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๔ กรมจเรทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอความเห็น วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านการตรวจสอบ ติดตามผล และประเมินผล

การปฏิบัติราชการกองทัพอากาศตามนโยบายและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้เป็นไปตามระเบียบแบบธรรมเนียมของทหาร การสอบสวนเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานการบิน มีเจ้ากรมจเรทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ สำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศ มีหน้าที่ตรวจสอบภายในโดยอิสระเพื่อประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลในการควบคุมและบริหารทรัพยากรตามความมุ่งหมายของกองทัพอากาศ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการตรวจสอบภายใน มีผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ สำนักงานนิรภัยทหารอากาศ มีหน้าที่ดำเนินการด้านการนิรภัย การบินและการนิรภัยภาคพื้น ตามมาตรฐานของกองทัพอากาศและมาตรฐานสากล กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการนิรภัย มีผู้อำนวยการสำนักงานนิรภัยทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๗ สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น อำนวยการ ควบคุม กำกับการ พัฒนา ให้คำปรึกษา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการพระธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ ธรรมเนียม วินัย ความตกลงระหว่างประเทศ กฎการใช้กำลัง การปกครอง นิติกรรม สัญญา คดีความ และการสงเคราะห์ทางกฎหมาย กับมีหน้าที่ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านพระธรรมนูญ มีผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๘ หน่วยบินซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศ มีหน้าที่เตรียมและปฏิบัติการใช้กำลังตามอำนาจหน้าที่ของกองทัพอากาศ มีผู้บังคับการกองบินเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๙ โรงเรียนการบิน มีหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรม อำนวยการศึกษาให้แก่ศิษย์การบินและครูการบิน และฝึกการยังชีพ รวมทั้งการปฏิบัติการใช้กำลังตามอำนาจหน้าที่ของกองทัพอากาศ มีผู้บัญชาการโรงเรียนการบินเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๐ กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ มีหน้าที่เตรียมและดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมการปฏิบัติการทางอากาศ การลาดตระเวนทางอากาศ การลำเลียงทางอากาศ การค้นหาและช่วยชีวิต การจราจรทางอากาศ และการข่าวอากาศ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผลและตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการลาดตระเวน การค้นหาและช่วยชีวิต การบังคับการบิน การควบคุมอากาศยานและแจ้งเตือนอากาศยานและการอุตุนิยมวิทยา มีผู้บัญชาการกรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๑ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน มีหน้าที่เตรียมและปฏิบัติการใช้กำลังภาคพื้น การป้องกันที่ตั้ง การต่อสู้อากาศยาน การปฏิบัติการพิเศษ และการดุริยางค์ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านอากาศโยธินและดุริยางค์ มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการอากาศโยธินเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๒ กรมช่างอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการช่างอากาศทั้งระบบ การพัสดุช่างอากาศ และการพัสดุเชื้อเพลิง กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านช่างอากาศ มีเจ้ากรมช่างอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๓ กรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มาตรวิทยา และการพัสดุสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ มีเจ้ากรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๔ กรมสรรพาวุธทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการสรรพาวุธ การทำลายวัตถุระเบิด และการพัสดุสรรพาวุธ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านสรรพาวุธ มีเจ้ากรมสรรพาวุธทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๕ กรมแพทย์ทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ วิจัย พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับการแพทย์ทหาร การแพทย์ทั่วไป เวชศาสตร์ป้องกัน การปฏิบัติการป้องกันสงครามนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี การผลิตบุคลากรด้านการแพทย์ และการพัสดุด้านการแพทย์ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการแพทย์ มีเจ้ากรมแพทย์ทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๖ กรมพลาธิการทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการด้านการพลาธิการ การโภชนาการและการบริการ การพัสดุพลาธิการ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านพลาธิการและพัสดุ มีเจ้ากรมพลาธิการทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๗ กรมช่างโยธาทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการช่างโยธา การสนามบิน การดับเพลิงและกู้ภัย

และการพัสดุช่างโยธา กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านช่างโยธา มีเจ้ากรมช่างโยธาทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๘ กรมขนส่งทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการขนส่ง ยานพาหนะ และการพัสดุขนส่งกับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านขนส่ง มีเจ้ากรมขนส่งทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๒๙ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาและการฝึกอบรมแก่กำลังพลของกองทัพอากาศตามที่กองทัพอากาศกำหนด และการอนุศาสนาจารย์ รวมทั้งตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านการศึกษา การฝึก และการอนุศาสนาจารย์ มีเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๐ โรงเรียนนายเรืออากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา การฝึกอบรม และประเมินผลแก่นักเรียนนายเรืออากาศ รวมทั้งสนับสนุนการผลิตบุคลากรด้านการบิน มีผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรืออากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๑ กรมสวัสดิการทหารอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการ การสงเคราะห์ การฌาปนกิจ และการกีฬา กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านสวัสดิการ มีเจ้ากรมสวัสดิการทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๒ ศูนย์วิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการบินและอวกาศกองทัพอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัย และพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการบินและอวกาศ กิจการด้านนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี และการพัสดุวิทยาศาสตร์ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์ มีผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการบินและอวกาศกองทัพอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๓ สถาบันเวชศาสตร์การบินกองทัพอากาศ มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับเวชศาสตร์การบินแก่ผู้ทำการในอากาศและผู้เกี่ยวข้อง และการพัสดุเวชศาสตร์การบิน กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านเวชศาสตร์การบิน มีผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์การบินกองทัพอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๔ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง มีหน้าที่วางแผนการปฏิบัติ อำนวยการประสานงาน ติดตาม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับการสารวัตรทหาร การรักษาความสงบเรียบร้อย การผ่านเข้าและออกภายในเขตพื้นที่ของกองทัพอากาศและพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และการพักอาศัย กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผลและตรวจตรากิจการในสายวิทยาการด้านสารวัตรทหาร มีผู้บังคับทหารอากาศดอนเมืองเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๓๕ หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน หรือกองพล ซึ่งขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศ มีหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๓๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ให้เหมาะสมกับสภาพงานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

หมวดที่ ๒
เครื่องแบบทหาร

พระราชบัญญัติ

เครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการในพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตินจาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบทหารเสียใหม่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า **"พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารพุทธศักราช ๒๔๗๗"**

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกำหนดเครื่องแบบทหารบก พุทธศักราช ๒๔๗๕ กับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแบบทหารบก พุทธศักราช ๒๔๗๖ ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารเรือ พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารเรือ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารเรือ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๔ เครื่องแบบทหาร หมายถึง เครื่องแต่งกายทั้งหลายที่ได้กำหนดให้ทหารแต่ง

เครื่องแบบทหาร ย่อมประกอบด้วย หมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ เหล่า จำพวก สังกัด และอื่น ๆ กับเครื่องประกอบต่าง ๆ

มาตรา ๕ ลักษณะ ชนิดและประเภทของเครื่องแบบ ทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ กับการแต่งเครื่องแบบ ทหารบก ทหารเรือและทหารอากาศ ว่าจะสมควรอย่างไร เมื่อไร และโดยเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ทหารบก ทหารเรือหรือทหารอากาศ ต้องไปปฏิบัติราชการสนามนอกราชอาณาจักร เมื่อเห็นสมควรจะมีเครื่องแบบสนามเพิ่มขึ้นสำหรับแต่งเพื่อปฏิบัติราชการสนามนอกราชอาณาจักรแล้ว ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบสนามดังกล่าว ตลอดจนการแต่งว่าจะสมควรอย่างไร เมื่อไร และโดยเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา ๖ ผู้ใดแต่งเครื่องแบบทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแต่งเครื่องแบบทหารที่ทหารยังคงใช้ในราชการอยู่โดยไม่มีสิทธิจะแต่งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงห้าปี และถ้าการกระทำเช่นว่ามานี้ได้กระทำภายในเขตซึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี ในเวลาสงครามก็ดี ในเวลาบ้านเมืองมีเหตุฉุกเฉินก็ดี หรือเพื่อกระทำผิดทางอาญาก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

มาตรา ๖ ทวิ ผู้ใดแต่งกายโดยใช้เครื่องแต่งกายคล้ายเครื่องแบบทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคล้ายเครื่องแบบทหารที่ทหารยังคงใช้ในราชการอยู่ อันอาจนำความดูหมิ่นเกลียดชังหรือความเสื่อมเสียมาสู่ราชการทหารก็ดี อันอาจทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็นทหารก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท และถ้าการกระทำเช่นว่านี้ได้กระทำภายในเขตซึ่งได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี ในเวลาสงครามก็ดี ในเวลาบ้านเมืองมีเหตุฉุกเฉินก็ดี หรือเพื่อกระทำความผิดทางอาญาก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u>

- ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ และให้ใช้ใหม่ตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๔
- ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ และให้ใช้ใหม่ตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๕
- เพิ่มมาตรา ๖ ทวิ ตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๕

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๔๙๙)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ว่าด้วยสิทธิและโอกาสในการแต่งเครื่องแบบทหาร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ทหารกองประจำการ นักเรียนทหาร และทหารประจำการ แต่งเครื่องแบบทหารได้ทุกโอกาส

ข้อ ๒. ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นว่าที่ยศนายทหารสัญญาบัตรชั้นใด ให้แต่งเครื่องแบบและประดับเครื่องหมายยศเช่นเดียวกับนายทหารสัญญาบัตรชั้นนั้น

ข้อ ๓. นายทหารนอกกอง ราชองครักษ์พิเศษ นายทหารพิเศษ และผู้บังคับการพิเศษ มีสิทธิแต่งเครื่องแบบทหารเช่นเดียวกับนายทหารประจำการได้ทุกโอกาส

ข้อ ๔. พลทหารและนายทหารประทวนนอกประจำการ แต่งเครื่องแบบทหารได้เฉพาะในโอกาสต่อไปนี้ คือ

(๑) ถูกเรียกระดมพล

(๒) ถูกเรียกเข้ารับราชการทหาร

ข้อ ๕. พลทหาร และนายทหารประทวนนอกประจำการผู้ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญตามกฎหมายว่าด้วยเหรียญกล้าหาญหรือเหรียญชัยสมรภูมิตามกฎหมายว่าด้วยเหรียญชัยสมรภูมิ

หรือเหรียญอื่นใดซึ่งผู้ได้รับมีสิทธิเช่นเดียวกับผู้ได้รับพระราชทานเหรียญดังกล่าวแล้วมีสิทธิแต่งเครื่องแบบทหารได้เฉพาะในโอกาสที่ได้รับเชิญไปร่วมงานต่อไปนี้ คือ

(๑) งานพระราชพิธี หรือรัฐพิธี

(๒) งานต่าง ๆ ของทหาร

(๓) งานซึ่งเกี่ยวกับราชการ

(๔) งานพิธีอันมีเกียรติทั่ว ๆ ไป

ข้อ ๖. นายทหารสัญญาบัตรนอกประจำการ มีสิทธิแต่งเครื่องแบบทหารได้ทุกโอกาส

ข้อ ๗. การแต่งเครื่องแบบทหารของผู้มีสิทธิตามข้อ ๕. และข้อ ๖. ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งของทางราชการทหาร ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนหรือกระทำผิดหรือประพฤติตนไม่สมเกียรติของทหาร ก็หมดสิทธิในการแต่งเครื่องแบบทหารตั้งแต่วันที่ทางราชการทหารสั่งห้าม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กฎกระทรวงกลาโหม

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบจอมทัพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. เครื่องแบบจอมทัพให้ใช้เครื่องแบบจอมพล จอมพลเรือ และจอมพลอากาศ

ข้อ ๒. ให้ประดับสายยงยศไหมทอง ซึ่งเป็นสายถัก ๒ เส้น สายเกลี้ยง ๒ เส้น สำหรับสายถักให้คล้องใต้แขนขวา ๑ เส้น ปลายข้างหนึ่งติดใต้อินทรธนูเสื้อข้างขวา อีกข้างหนึ่งผ่านหน้าอก ปลายติดที่ดุมเสื้อเม็ดที่ ๑ สายถักอีกสายหนึ่งผ่านทางหน้าอก ปลายทั้งสองข้างติดในตำแหน่งอย่างสายถักอันแรก แต่ไม่คล้องแขน ส่วนสายเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านทางหน้าอกมาร่วมกับสายถักที่ดุมเสื้อเม็ดที่ ๑ ปลายทั้งสองข้างรวมไปติดใต้อินทรธนูเสื้อข้างขวา สายเกลี้ยงอีก ๑ เส้น คล้องสายเกลี้ยงเส้นที่ผ่านหน้าอกสอดใต้แขนขวา ปลายทั้งสองไปติดใต้อินทรธนูเสื้อข้างขวา

ข้อ ๓. ให้กรมราชองครักษ์จัดให้มีแบบตัวอย่างสายยงยศสำหรับเครื่องแบบจอมทัพนี้ไว้

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๘

(ลงชื่อ) **จ. วิชิตสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๔๙๙)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

และการใช้เครื่องหมายราชองครักษ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์</u>

ข้อ ๑. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ปฏิบัติตามประกาศสำนักคณะรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

ข้อ ๒. ทหารซึ่งได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้

ข้อ ๓. เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติซึ่งไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ใช้แพรแถบอย่างแพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ทำเป็นแถบสูงประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร กว้างประมาณ ๓ เซนติเมตร ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋าบน เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ใดซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ประดับที่อกเสื้อข้างขวา ก็ให้ติดแพรแถบที่อกเสื้อข้างขวา และสำหรับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด

มีกฎหมายกำหนดเครื่องหมายสำหรับประดับแพรแถบ ก็ให้ประดับเครื่องหมายที่แพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นด้วย

ในกรณีมีแพรแถบหลายแถบ ให้ติดเรียงกันเป็นแถวตามยาว แถวละไม่เกิน ๕ แถบ

หมวด ๒
<u>เครื่องหมายราชองครักษ์</u>

ข้อ ๔. นายทหารที่เป็นราชองครักษ์ ใช้สายยงยศและเครื่องหมายอักษรพระปรมาภิไธยดังนี้

(๑) สายยงยศเป็นสายถัก ๒ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๒ ตุ้ม สายเกลี้ยง ๒ เส้น ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา สายถักคล้องใต้แขนขวาผ่านหน้าอก ๑ เส้น ส่วนอีก ๑ เส้นผ่านหน้าอก สายเกลี้ยงทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ๑ เส้น ส่วนอีก ๑ เส้นทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมารวมกับปลายสายถักทั้ง ๒ เส้น คล้องที่ดุมอกเสื้อให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ที่อกเสื้อ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอปิดคล้องที่ดุมอกเสื้อเม็ดที่ ๑ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอแบะหรือเสื้อชั้นนอกเปิดอกคล้องใต้ชายพับ ประมาณแนวเดียวกับดุมเม็ดที่ ๑ ของเสื้อชั้นนอกคอปิด

สายยงยศทำด้วยไหมทองหรือไหมสีเหลือง ใช้ประกอบกับเครื่องแบบดังนี้

(ก) เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติคอแบะ ซึ่งประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบสโมสร หรือเครื่องแบบกันหนาว ที่ใช้เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ หรือเสื้อน้อยสีน้ำเงินดำ หรือเครื่องแบบทหารเรือสำหรับใช้ในประเทศหนาว ที่ใช้เสื้อสโมสรดำ เสื้อน้อย เสื้อกลาง หรือเสื้อใหญ่สีน้ำเงินดำ ใช้สายยงยศไหมทอง

(ข) เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว ซึ่งไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใช้สายยงยศไหมสีเหลือง

เมื่อแต่งเครื่องแบบที่มิได้กำหนดให้ใช้สายยงยศราชองครักษ์ ก็ให้ใช้สายยงยศอย่างอื่นในโอกาสที่ปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ หรือในโอกาสอันควรได้ด้วย

(๒) เครื่องหมายอักษรพระปรมาภิไธย ใช้รูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อในองค์พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ตนเป็นราชองครักษ์ภายใต้เลขลำดับรัชกาลและพระมหามงกุฎติดบนอินทรธนูข้างขวา ให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอ

(ก) สำหรับทหารบก ทำด้วยโลหะสีทองติดที่กึ่งกลางอินทรธนู โดยมิต้องประดับเครื่องหมายยศ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้งดติดเครื่องหมายดังกล่าวนี้

(ข) สำหรับทหารเรือ ทำด้วยโลหะสีเงิน ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรต่ำกว่าชั้นนายพลเรือ ติดทับกึ่งกลางแถบเครื่องหมายยศ ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลเรือและจอมพลเรือ ติดบนอินทรธนูถัดจากเครื่องหมายยศไปทางด้านคอ เมื่อแต่งเครื่องแบบอื่นที่ไม่ใช้อินทรธนูแข็งให้งดติดเครื่องหมายอักษรพระปรมาภิไธย

ผู้ที่เป็นราชองครักษ์ประจำกรมราชองครักษ์ ให้มีเครื่องหมายรูปครุฑทำด้วยโลหะสีเงินติดบนอินทรธนูข้างซ้ายอีกด้วย การติดเครื่องหมายรูปครุฑนี้ให้อนุโลมตามการติดเครื่องหมายอักษรพระปรมาภิไธย

(ค) สำหรับทหารอากาศ ทำด้วยโลหะสีเงิน ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรชั้นต่ำกว่านายพลอากาศ ติดทับกึ่งกลางแถบเครื่องหมายยศ ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศและจอมพลอากาศ ติดบนอินทรธนูถัดจากเครื่องหมายยศไปทางด้านคอ เว้นแต่เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับที่ใช้อินทรธนูอ่อนให้ติดที่กึ่งกลางอินทรธนู เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้งดติดเครื่องหมายอักษรพระปรมาภิไธย

ข้อ ๕. นายทหารราชองครักษ์ ขณะที่ทำการในหน้าที่ประจำพระองค์โดยเฉพาะ เช่น รับ นำ ตาม หรือแซงเสด็จหรือไปในการต่าง ๆ ในหน้าที่ราชองครักษ์ ใช้ปลอกแขนสักหลาดสีน้ำเงินดำกว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ ทาบกลางปลอกแขนโดยรอบเว้นระยะระหว่างแถบ ๕ มิลลิเมตร ตรงกลางด้านนอกมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อในองค์พระมหากษัตริย์รัชกาลปัจจุบันภายใต้เลขลำดับรัชกาลและพระมหามงกุฎปักด้วยดิ้นทอง ที่ขอบบนและขอบล่างของปลอกแขนขลิบลวดไหมทอง สวมที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก

ข้อ ๖. ผู้ที่เคยเป็นราชองครักษ์ในรัชกาลใด เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วจะได้รับพระราชทานเข็มอักษรพระปรมาภิไธยย่อในองค์พระมหากษัตริย์รัชกาลนั้นประกอบด้วยแถบแพรเป็นเกียรติยศ ให้ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋าบน ถ้ามีเครื่องหมายอื่นติดอยู่แล้ว ให้ติดเครื่องหมายนี้เหนือขึ้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u>

- ยกเลิกความในข้อ ๕. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒
- ยกเลิกความใน (ก) ของข้อ ๔. (๒) และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๔, (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๒
- ยกเลิกความใน (ก) ของข้อ ๔. (๑) และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๖
- ยกเลิกความใน (ข) ของข้อ ๔. (๒) และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๖
- ยกเลิกความใน (ค) ของข้อ ๔. (๒) และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๖, (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๑
- ยกเลิกความในวรรคท้ายของ (๑) ของข้อ ๔. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๒

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๐๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกลาโหมออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารพุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓

หมวด ๑

การคาดกระบี่

ข้อ ๒. ในโอกาสต่อไปนี้ ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตร นายดาบ จ่านายสิบ พันจ่า และพันจ่าอากาศ คาดกระบี่ด้วยเสมอ เมื่อ

ก. คุมหรือประจำแถวเป็นกองทหารเกียรติยศ หรือเวลาแห่นำ หรือแห่ตามเสด็จ

ข. คุมหรือประจำแถวรับการตรวจพลสวนสนาม ซึ่งกระทำเป็นพิเศษ และมิได้ต่อเนื่องกับการฝึกอย่างอื่น

ค. ไปในงานพระราชพิธี หรือรัฐพิธี ตามหมายกำหนดการ หรือเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท หรือเฝ้าทูลละอองพระบาท ในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นทางราชการ เว้นแต่ในงานสโมสรสันนิบาต

ง. ไปในงานพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนของทหาร

จ. เป็นตุลาการศาลทหารเวลาพิจารณาคดี ณ ที่ตั้งศาลปกติ

ฉ. ไปในงานพระราชทานเพลิงศพหรือฌาปนกิจศพทหารหรือตำรวจ หรืองานฝังศพทหาร หรือตำรวจ ตามประเพณีลัทธิหรือศาสนาที่ไม่เผาศพ เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบครึ่งยศ หรือเครื่องแบบเต็มยศ

นอกจากนี้ถ้าเป็นกิจการภายใน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ จะสั่งให้คาดกระบี่เป็นการเฉพาะการก็ได้

หมวด ๒

<u>การใช้ถุงมือ</u>

ข้อ ๓. ถุงมือสำหรับใช้ในเวลาแต่งประกอบเครื่องแบบทหารนั้น ให้ใช้ถุงมือสีขาว สีนวล หรือสีน้ำตาล

ข้อ ๔. ในโอกาสต่อไปนี้ ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรใช้ถุงมือสีขาว หรือสีนวลด้วยเสมอ คือ

ก. ในโอกาสที่กำหนดให้คาดกระบี่

ข. ในโอกาสที่กำหนดให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๕. ในโอกาสอื่นนอกจากในข้อ ๔. ให้ทหารและนักเรียนทหารใช้ถุงมือสีน้ำตาลได้

หมวด ๓

<u>การใช้ผ้าพันแขนทุกข์</u>

ข้อ ๖. ผ้าพันแขนทุกข์สำหรับใช้ประกอบเครื่องแบบทหารนั้น ให้มีขนาดกว้างระหว่าง ๗ เซนติเมตร และ ๑๐ เซนติเมตร และให้พันรอบแขนเสื้อข้างซ้ายเหนือศอกพองาม

ข้อ ๗. ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตร นายดาบ นักเรียนนายทหาร และจ่านายสิบ พันจ่าพันจ่าอากาศ ใช้ผ้าพันแขนทุกข์ประกอบเครื่องแบบทหารได้ด้วย

กรณีต่อไปนี้ ให้งดใช้ผ้าพันแขนทุกข์ คือ

ก. เมื่อสวมเครื่องแบบที่ใช้เสื้อคอพับและเครื่องแบบสโมสร

ข. เมื่ออยู่ในแถวหรือเป็นผู้ควบคุมแถว เว้นแต่จะมีหมายกำหนดการหรือคำสั่งของกระทรวงกลาโหมให้ไว้ทุกข์

ข้อ ๘. นายทหารที่มีสิทธิใช้ผ้าพันแขนทุกข์ได้ตามข้อ ๗. ในขณะที่ไปอยู่ในต่างประเทศ หากจำต้องไว้ทุกข์ ก็ให้ปฏิบัติตามข้อ ๗. เว้นแต่ระเบียบการไว้ทุกข์ในต่างประเทศนั้นมีแตกต่างจากที่กล่าวแล้ว จึงให้ปฏิบัติตามควรแก่ขนบธรรมเนียมสำหรับประเทศนั้น ๆ ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

(ลงชื่อ) **พลโท ถ. กิตติขจร**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u>

- ยกเลิกความในข้อ ๒. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖
- ยกเลิกความใน ค. ของข้อ ๒. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๕
- ยกเลิกความใน ฉ. ของข้อ ๒. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๙

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๔๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗

ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๓๙

(๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๐

(๓) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๑

(๔) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๒

(๕) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๓

(๖) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๔

(๗) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๕

(๘) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๖

(๙) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๗

(๑๐) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๘

(๑๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๙

(๑๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๐

(๑๓) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๑

(๑๔) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๒

(๑๕) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๓

(๑๖) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๔

(๑๗) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๕

(๑๘) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๖

(๑๙) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๗

(๒๐) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๘

(๒๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๙

(๒๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๐

(๒๓) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๑

(๒๔) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๒

(๒๕) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๓

(๒๖) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๔

(๒๗) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๕

(๒๘) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๖

(๒๙) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๗

(๓๐) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๘

(๓๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๖๙

(๓๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๐

(๓๓) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๑

(๓๔) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๒

(๓๕) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๓

(๓๖) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๔

(๓๗) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๕

(๓๘) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๖

(๓๙) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๗

(๔๐) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๘

(๔๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๙

ข้อ ๒ ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบทหารบกกับการแต่งเครื่องแบบทหารบก ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้

"นายทหารประทวน" หมายถึง นายทหารประทวนตั้งแต่ชั้นจ่านายสิบลงมา

"นายทหารสัญญาบัตร" หมายความรวมถึงนายดาบด้วย เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ภาค ๑
เครื่องแบบทหารชาย

หมวด ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ส่วนที่ ๑
เครื่องแบบพลทหาร

ข้อ ๔ เครื่องแบบพลทหาร มี ๕ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

ในโอกาสลำลองจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียวก็ได้

(๒) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๓) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๔) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับพลทหารในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์และในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัดหนัง

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับพลทหารในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ และในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอดมีพู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัดหนังหรือประคด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

ส่วนที่ ๒

เครื่องแบบนักเรียนนายสิบและนายทหารประทวน

ข้อ ๕ เครื่องแบบนักเรียนนายสิบและนายทหารประทวน มี ๘ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๖) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับนายทหารประทวนในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัดหนัง

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับนายทหารประทวนในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ และในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอดมีพู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัดหนังหรือประคด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

ส่วนที่ ๓
เครื่องแบบนักเรียนนายทหาร

ข้อ ๖ เครื่องแบบนักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และนักเรียนนายทหารแผนที่ มี ๙ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๖) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตามข้อ (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) เข็มขัดนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ให้ใช้เข็มขัดหนังสีเขียวเข้ม และนักเรียนนายทหารแผนที่ ให้ใช้เข็มขัดหนังสีขาว

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

สำหรับนักเรียนนายร้อย ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) เข็มขัดหนังสีแดงและคันชีพ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลสีดำตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มิได้ประจำแถวทหาร

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนักเรียนนายร้อย ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอดมีพู่ หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) เข็มขัดหนังสีดำและคันชีพ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลสีดำตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มิได้ประจำแถวทหาร

(๙) เครื่องแบบสโมสร เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบ

ข้อ ๗ เครื่องแบบนักเรียนนายร้อยสำรอง มี ๖ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

(๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ

(๕) เครื่องแบบฝึก

(๖) เครื่องแบบสนาม

เครื่องแบบทั้ง ๖ ชนิดนี้ เช่นเดียวกับเครื่องแบบนักเรียนนายร้อย

ส่วนที่ ๔

เครื่องแบบนายดาบและนายทหารสัญญาบัตร

ข้อ ๘ เครื่องแบบนายดาบ เช่นเดียวกับเครื่องแบบนายทหารสัญญาบัตร

ข้อ ๙ เครื่องแบบนายทหารสัญญาบัตร มี ๑๑ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๖) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ เว้นแต่ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีฟ้าหม่น และในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มิได้ประจำแถวทหาร

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า หรือรองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

ในโอกาสที่อยู่ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำและเสื้อเต็มยศสีน้ำเงินดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอดมีพู่ หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ เว้นแต่ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีฟ้าหม่น และในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและประคด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มิได้ประจำแถวทหาร

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกรมและนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกองพันที่ ๓ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๑ ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ และผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ทุกหน่วยที่อยู่ในบังคับบัญชา

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพลในกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ทุกหน่วยที่อยู่ในบังคับบัญชาของกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพลในกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ทุกหน่วยที่อยู่ในบังคับบัญชาของกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรม ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรม ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรม ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรม ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรม ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำหน่วยในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ใช้เครื่องแบบ

เต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำหน่วยในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำหน่วยในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำหน่วยในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำหน่วยในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ ๑ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ ๑ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำหน่วย ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพันทหารสื่อสารที่ ๑ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกองพันทหารสื่อสารที่ ๑ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าหรือรองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษ และนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๙) เครื่องแบบสโมสรคอปิด เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๑๐) เครื่องแบบสโมสรอกแข็ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ใช้หมวกทรงหม้อตาลที่ใช้กับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ในหน่วยทหารรักษาพระองค์นั้น ๆ ในโอกาสอื่นที่มิได้ประจำแถวทหารและเมื่อใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว เมื่อมีอากาศหนาวจะใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำก็ได้

(ค) เสื้อกั๊กสีขาวและเชิ้ตอกแข็งสีขาว หรือจะใช้เชิ้ตอกจีบสีขาวแทนเชิ้ตอกแข็งสีขาวก็ได้ เมื่อใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ให้ใช้เสื้อกั๊กสีน้ำเงินดำ

(ง) กางเกงแถบ เมื่อใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ให้ใช้กางเกงแถบสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๑๑) เครื่องแบบสโมสรอกอ่อน เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็ง เว้นแต่ให้ใช้เชิ้ตอกอ่อนสีขาวและแพรแถบรัดเอวแทนเสื้อกั๊กสีขาว และเชิ้ตอกแข็งสีขาว

หมวด ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๑๐ หมวก มี ๑๑ แบบ คือ

(๑) หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว ในบางโอกาสจะใช้แต่รองเในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวก็ได้

(๒) หมวกหนีบสีกากีแกมเขียว มีสาบโดยรอบ ป้ายเฉียงจากทางด้านหน้าลงไปทางซ้ายและด้ายซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้า ๔ เซนติเมตร มีตราหน้าหมวกขนาดเล็ก ริมบนของสาบหมวกมีลักษณะดังนี้

(ก) นายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบไหมสีทอง

(ข) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน นายร้อย และนายทหารประทวนชั้นนายดาบ มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีแดงยกดิ้นทอง

(ค) นักเรียนนายร้อย มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีแดงและสีเหลือง ให้สีแดงอยู่ด้านบน

(ง) นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีเขียวเข้มและสีเหลือง ให้สีเขียวเข้มอยู่ด้านบน

(จ) นักเรียนนายทหารแผนที่ มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีเขียวและสีเหลือง ให้สีเขียวอยู่ด้านบน

(ฉ) นักเรียนนายร้อยสำรอง มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีน้ำเงินและสีเหลือง ให้สีน้ำเงินอยู่ด้านบน

(ช) นายทหารประทวนและนักเรียนนายสิบ มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีแดง

(ซ) พลทหาร มีขลิบกว้าง ๐.๒๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีน้ำเงิน

(๓) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว มีตราหน้าหมวกขนาดเล็ก

(๔) หมวกทรงอ่อนสีดำ มีตราหน้าหมวกขนาดกลาง

(๕) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว มีตราหน้าหมวกขนาดกลางและมีเครื่องประกอบคือ

(ก) กะบัง ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นพันเอกที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักหรือทำด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๑ แถว บนพื้นสักหลาดสีดำ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล ที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักหรือทำด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๒ แถว บนพื้นสักหลาดสีดำ พื้นกะบังด้านล่างสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(ข) สายรัดคาง กว้าง ๑ เซนติเมตร ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ ปลายสายรัดคางมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็กติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม

(ค) ผ้าพันหมวก กว้าง ๔ เซนติเมตร มีลักษณะดังนี้

นายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล ใช้สักหลาดสีบานเย็น ที่กึ่งกลางผ้าพันหมวกมีแถบสีดำ กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน นายร้อย และนายทหารประทวนชั้นนายดาบ ใช้สักหลาดสีน้ำเงินขลิบริมสีแดง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร

นักเรียนนายร้อย ใช้สักหลาดสีแดง

นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ใช้สักหลาดสีเขียวเข้ม

นักเรียนนายทหารแผนที่ ใช้สักหลาดสีเขียว

นักเรียนนายร้อยสำรอง ใช้สักหลาดสีน้ำเงิน

นายทหารประทวน นักเรียนนายสิบ และพลทหาร ใช้สักหลาด หรือผ้าสีเดียวกับหมวกขลิบริมสีแดงกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร

(๖) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว เว้นแต่สายรัดคางมีลักษณะดังนี้

นายทหารสัญญาบัตร นายดาบ จ่านายสิบ และนักเรียนนายทหารใช้แถบไหมทอง

นายสิบ นักเรียนนายสิบและพลทหาร ใช้หนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ

(๗) หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำ มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๘) หมวกทรงหม้อตาลสีดำ มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๙) หมวกทรงหม้อตาลสีฟ้าหม่น มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๑๐) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๑๑) หมวกยอด ตัวหมวกสีขาว ยอดหมวกและสายรัดคางโซ่ถักทำด้วยโลหะสีทอง ด้านหน้าหมวกมีตรา และยอดหมวกมีพู่ตามสังกัดและโอกาส ดังนี้

ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีตราราชวัลลภ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีบานเย็น

ทหารในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ มีตราพระมหามงกุฎเพชราวุธ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีน้ำเงินดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีตรามหาจักรีภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ ประดับแพรแถบสะบัดสองชาย กระหนาบด้วยฉัตรเจ็ดชั้นมีคชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องขวา ราชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องซ้าย ตรากลางมีโล่ ภายในโล่ส่วนบนมีรูปเอราวัณ ส่วนล่างด้านขวามีรูปเสือโคร่ง ส่วนล่างด้านซ้ายมีรูปคบเพลิง ทั้งหมดรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย บนแพรแถบมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์” ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีตรามหาจักรีภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ ประดับแพรแถบสะบัดสองชาย กระหนาบด้วยฉัตรเจ็ดชั้นมีคชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องขวา ราชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องซ้าย ตรงกลางมีโล่ ภายในโล่ส่วนบนมีรูปเอราวัณ ส่วนล่างด้านขวามีรูปเสือโคร่ง ส่วนล่างด้านซ้ายมีรูปคบเพลิง ทั้งหมดรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย บนแพรแถบมีคำว่า “นวมินทราชินี” ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีเลือดหมู

ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีฟ้าหม่น แต่ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศในโอกาสขี่ม้า ให้ใช้หมวกยอดมีตัวหมวกเป็นทรงสูงสีเงิน ยอดหมวกเป็นรูปดอกบัวตูม ทำด้วยโลหะสีทอง มีพู่สีฟ้าหม่น ด้านหน้าหมวกมีตราครุฑพ่าห์มีรูปช่อชัยพฤกษ์ และสายรัดคางโซ่ถักทำด้วยโลหะสีทอง ปลายสายรัดคางมีดุมโลหะสีทองรูปดอกมะเขือติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม ด้านหลังหมวกจากกึ่งกลางหมวกถึงขอบหมวกมีแนวดอกมะเขือ ทำด้วยโลหะสีทอง

ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีฟ้าหม่น แต่ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศในโอกาสขี่ม้า ให้ใช้หมวกยอดมีตัวหมวกเป็นโลหะทรงสูงสีเงิน ยอดหมวกเป็นรูปดอกบัวตูมทำด้วยโลหะสีทอง มีพู่สีฟ้าหม่นด้านหน้าหมวกมีตราครุฑพ่าห์ มีรูปช่อชัยพฤกษ์ และสายรัดคางโซ่ถักทำด้วยโลหะสีทอง ปลายสายรัดคางมีดุมโลหะสีทองรูปดอกมะเขือติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม ด้านหลังหมวกจากกึ่งกลางหมวกถึงขอบหมวกมีแนวดอกมะเขือ ทำด้วยโลหะสีทอง

ทหารม้าในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ มีตราพระราชลัญจกร ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีฟ้าหม่น ให้ใช้หมวกยอด มีตัวหมวกเป็นทรงสูงสีขาว ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศในโอกาสขี่ม้า ให้ใช้หมวกยอด มีตัวหมวกเป็นโลหะทรงสูงสีเงิน ยอดหมวกเป็นรูปดอกบัวตูมทำด้วยโลหะสีทอง มีพู่สีฟ้าหม่นด้านหน้าหมวกมีตราพระราชลัญจกรอยู่เหนือช่อลายรักร้อย และสายรัดคางโซ่ถักทำด้วยโลหะสีทอง ปลายสายรัดคางมีดุมโลหะสีทองรูปดอกมะเขือขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม ด้านหลังหมวกจากกึ่งกลางถึงขอบหมวกมีแนวดอกมะเขือ ทำด้วยโลหะสีทอง

ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีตรามหาจักรีภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ ประดับแพรแถบสะบัดสองชาย กระหนาบด้วยฉัตรเจ็ดชั้นมีคชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้อขวา ราชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องซ้าย ตรงกลางมีโล่ ภายในโล่ส่วนบนมีรูปเอราวัณ ส่วนล่างด้านขวามีรูปเสือโคร่ง ส่วนล่างด้านซ้ายมีรูปคบเพลิง ทั้งหมดรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย บนแพรแถบมีคำว่า “นวมินทราชินี” ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ทหารในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีม่วงเม็ดมะปราง

ทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

นายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และนักเรียนนายร้อย มีตราราชวัลลภ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ข้อ ๑๑ เสื้อ มี ๑๐ แบบ คือ

(๑) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว ที่คอและแนวสาบอกมีดุม ๕ ดุม แขนยาวรัดข้อมือขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ที่อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า ไม่มีแถบ มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าและมุมปก

กระเป๋าเป็นรูปตัดพองาม กับมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนขนาดเล็กทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียว เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร นักเรียนนายทหาร นายทหารประทวนและนักเรียนนายสิบ ถ้ามิได้บังคับแถวหรือประจำแถว จะผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ ก็ได้ แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

ในบางโอกาสเสื้อนี้จะใช้แขนสั้นเพียงข้อศอกก็ได้

(๒) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว ที่คอและแนวสาบอกมีดุม ๕ ดุม แขนสั้นเพียงข้อศอก ที่อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า ไม่มีแถบ มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าและมุมปกกระเป๋าเป็นรูปตัดพองาม กับมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนขนาดเล็กทำด้วยวัตถุสีกากีนวลแกมเขียว เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง

(๓) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว มี ๒ ชนิด คือ

(ก) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ชนิด ๔ กระเป๋า ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงตะโพก ปกเสื้อแบะมุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดไม่มีสาบ มีดุม ๕ ดุม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองตรงด้านในชิดลำตัวติดแผ่นรัดข้อมือขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ห่างจากปลายแขนเสื้อพองาม ชายเป็นรูปเหลี่ยมชี้ไปทางด้านหลังขัดดุม ๑ ดุม ติดกับแขนเสื้อในแนวเดียวกัน มีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับรัดปลายแขนเสื้อ ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าบนเป็นกระเป๋าปะ ไม่มีแถบ มีปกรูปเหลี่ยม มุมปกเสมอกัน ขัดดุมตรงกลางปก ๑ ดุม มุมกระเป๋าตัดมนพองาม กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่ามยืดชาย ตัวกระเป๋าพับจีบตรงกลางมุมกระเป๋าตัดมนพองาม มีปกรูปสี่เหลี่ยม มุมปกเยื้องเฉียงต่ำไปทางข้างตัวเล็กน้อยพองามขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่างตัวเสื้อด้านหลังในแนวเอวติดแผ่นรัดเอวขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร สองแผ่นชายเป็นรูปเหลี่ยมชี้ไปทางด้านหน้า ขัดดุม ๑ ดุม ติดกับตัวเสื้อในแนวเดียวกันมีดุมที่ตะเข็บข้างอีกข้างละ ๑ ดุม สำหรับรัดเอว ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียว เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดชายเสื้อไว้ในกางเกง หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ชนิด ๒ กระเป๋า ปกเสื้อแบะมุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดไม่มีสาบ ที่คอและแนวอกมีดุม ๖ ดุม แขนยาวรูปทรงกระบอก ที่อกมีกระเป๋าข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะไม่มีแถบ มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าและมุมปกกระเป๋าเป็นรูปตัดพองาม

ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียวชายไม่มีเว้า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง ในบางโอกาสที่ไม่เป็นพิธีการ จะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองไว้เหนือข้อศอกก็ได้

(๔) เสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงตะโพก ปกเสื้อแบะ มุมปกแหลมที่บ่ามีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดไม่มีสาบ มีดุม ๖ ดุม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างตรงด้านในชิดลำตัวติดแผ่นรัดข้อมือขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ห่างจากปลายแขนเสื้อพองาม ชายเป็นรูปเหลี่ยมชี้ไปทางด้านหลังขัดดุม ๑ ดุม ติดกับแขนเสื้อในแนวเดียวกันมีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับรัดปลายแขนเสื้อ ที่แขนเสื้อด้านขวาเหนือข้อศอกมีกระเป๋าปะขนาดเล็กขยายได้ มีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๑ ดุม ที่แขนเสื้อด้านซ้ายเหนือข้อศอกมีที่เหน็บปากกา ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเป๋าบนและกระเป๋าล่างข้างละ ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะยืดรูปสี่เหลี่ยมชายข้างทั้งสองข้างพับจีบเพื่อให้ขยายได้ ชายล่างเย็บติดกับตัวเสื้อ มีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๒ ดุม กระเป๋าล่างให้ชายล่างของกระเป๋าอยู่ชิดกับตะเข็บชายเสื้อ ตัวเสื้อด้านหลังในแนวเอวติดแผ่นรัดเอวขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร สองแผ่นชายเป็นรูปเหลี่ยมชี้ไปทางด้านหลัง ขัดดุม ๑ ดุม ติดกับตัวเสื้อในแนวเดียวกันมีดุมอีกข้างละ ๑ ดุม สำหรับรัดเอว ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียว รังดุมทั้งหมดให้ซ่อนไว้ภายในเสื้อและด้านในของฝากระเป๋าเมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดชายเสื้อไว้ในกางเกง หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้ นอกจากนี้จะใช้แถบแปรงไนล่อน-สักหลาด แทนการขัดดุมที่แผ่นรัดข้อมือและที่แผ่นรัดเอวก็ได้

(๕) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว แบบคอป้าน มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่ตะเข็บกลางเปิดชายเสื้อไว้ถึงแนวเอว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๔ ดุม ด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าบนเป็นกระเป๋าปะ มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีปกรูปมน ชายกลางแหลม กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่าม มีปกรูปตัดชายมน ปกกระเป๋าทั้งสี่ขัดดุมโลหะสีทองขนาดกลาง กระเป๋าละ ๑ ดุม และมีอินทรธนูอ่อนขัดดุม โลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม

เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียวแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

(๖) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๕ ดุม ด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะ กระเป๋าบนมีปกรูปมน

ชายกลางแหลม กระเป๋าล่างไม่มีปก สำหรับนายทหารประทวนชั้นนายสิบ นักเรียนนายสิบ และพลทหาร มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม สำหรับนายทหารสัญญาบัตร นักเรียนนายทหาร และนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้อินทรธนูแข็ง เว้นแต่นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบเมื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้อาวุธปืนเล็กยาวประกอบ จะใช้อินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุมก็ได้ เฉพาะนักเรียนนายร้อย เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ และนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ ให้มีกรีทองเหลืองที่บั้นเอวเสื้อทั้งสองข้าง

นายทหารสัญญาบัตรสังกัดกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและนักเรียนนายร้อย เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศให้มีปลอกคอเสื้อและปลอกข้อมือเสื้อทำด้วยสักหลาดสีแดง มีลักษณะดังนี้

นักเรียนนายร้อย ที่ปลายปลอกคอโดยรอบ มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร และรอบนอกแถบมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบมีแถบไหมสีทอง ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร ห่างกัน ๑ เซนติเมตร ด้านนอกของแถบมีแถบไหมสีทองทั้งสองแถบมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้างมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะสีทอง

นายดาบและนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายร้อย ที่ปลายปลอกคอและที่ต้นปลอกคอมีแถบไหมสีทอง กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร ริมนอกของแถบไหมสีทองด้านปลายปลอกคอมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบมีแถบไหมสีทอง ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร ห่างกัน ๑ เซนติเมตร ด้านนอกของแถบไหมทองทั้งสองแถบ มีลวดไหมทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้าง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะสีทอง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพันขึ้นไป ที่ปลายปลอกคอและที่ต้นปลอกคอโดยรอบมีแถบไหมสีทอง กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร และถัดจากแถบไหมสีทองด้านปลายปลอกคอเข้ามา ๐.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อีก ๑ แถบ ริมนอกของแถบไหมสีทองด้านปลายปลอกคอมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบ มีแถบไหมทอง ๓ แถบ แถบริม ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร แถบกลาง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร ริมนอกของแถบไหมสีทองมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้าง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะสีทอง

(๗) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ คอแบะกว้างไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๖.๕ เซนติเมตร ไม่มีบาก กลมมนจนถึงชายพับแหลมใต้อกปาดเอว ด้านหน้าระหว่างชายคอพับกับชายเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๒ ดุม ตามทางดิ่ง และที่ใต้ชายพับแหลมมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน

เสื้อแบบนี้ใช้อินทรธนูแข็ง และให้ใช้เสื้อและเครื่องประกอบ แล้วแต่กรณี คือ

(ก) เสื้อกั๊กสีขาว หน้าอกเว้ามีปก ชายล่างสุดของเสื้อบากเป็นรูปสามเหลี่ยมระหว่างหน้าอกกับชายเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๓ ดุม

(ข) เชิ้ตอกแข็งสีขาว หรือเชิ้ตอกจีบสีขาว แขนยาว ข้อมือแข็งขัดดุม คอแข็งชั้นเดียว แบบปีกผีเสื้อ ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่าย

(ค) เชิ้ตอกอ่อนสีขาว แขนยาว ข้อมือพับขัดดุม ที่แนวอกมีสาบ คอพับผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่าย

(ง) แพรแถบรัดเอวสีเดียวกับสาบอินทรธนูกึ่งกลางด้านหน้า กว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้าง กว้าง ๑๑ เซนติเมตร ยาวเท่าขนาดเอวของผู้ใช้

(๘) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว

(๙) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ก) ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม คอและข้อมือทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่ปลายคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ข้อมือด้านนอกปักรูปอักษร สพปมจ สีเหลืองและสีขาวไขว้กัน ใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือเป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ มีกระเป๋าหลัง ๒ ข้าง ปากกระเป๋าทำด้วยกำมะหยี่สีดำที่คอด้านหน้า ที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบและที่ปากกระเป๋าหลังปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทองและดิ้นเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ข) ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จชนิดหนาสีขาว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาดสีบานเย็น ที่ต้นและปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้าง ปักรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ว ภายใต้พระมหามงกุฎสีเหลือง สูง ๕ เซนติเมตร ที่บั้นเอวมีกรีทองเหลืองทั้งสองข้าง และที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้น ดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายดาบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอวที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีกระเป๋าหลังทำด้วยผ้าสักหลาดสีบานเย็นด้านล่าง กว้างข้างละ ๗.๕ เซนติเมตร เรียวไปทางด้านบนสูง ๑๙ เซนติเมตร ด้านกลางและด้านโค้ง มีขอบเป็นแถบสีเหลือง กว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบเว้นระยะระหว่างแถบ ๑ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายดาบ เว้นแต่รอบนอกแถบทั้งหมดมีลวดไหมทองขด และที่ปลอกคอปลอกข้อมือ และกระเป๋าหลังมีแถบกลาง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร เพิ่มขึ้น ๑ แถบ

แถบสำหรับพลทหารและนายทหารประทวน ใช้แถบไหมสีเหลือง สำหรับนายดาบและนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง ส่วนรูปอักษรสำหรับพลทหาร และนายทหารประทวนปักด้วยไหมสีเหลือง สำหรับนายดาบและนายทหารสัญญาบัตรปักด้วยดิ้นทอง

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหาร และนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ค) ทหารในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเขียว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านนอกปักเป็นรูปอักษร

พระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลือง อยู่ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎเปล่งรัศมี ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านมีช่อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ช่อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบสีเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านบนมีแถบสีเหลืองโดยรอบ ๑ แถบ ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีช่อชัยพฤกษ์ปักบนกำมะหยี่สีดำข้างละ ๓ ช่อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทองและดิ้นเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ง) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินแก่ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม ที่คอโดยรอบและที่ข้อมือโดยรอบมีแถบสองแถบ แถบบน กว้าง ๑ เซนติเมตร แถบล่างกว้าง ๒ เซนติเมตร และที่เอวด้านหลังมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่ข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้าง มีปักอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ด้วยไหม

แถบ รูปอักษร สำหรับพลทหารและนายทหารประทวน ใช้ไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ไหมทอง และมีแถบทำด้วยไหมเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร คั่นกลางระหว่างแถบไหมทองที่คอโดยรอบและข้อมือโดยรอบ

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(จ) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้า ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีดำ มีขอบเป็นแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก สีเหลืองและสีขาวไขว้กันอยู่ใต้มงกุฎขัตติยนารี

ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านมีช่อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ช่อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒๕ เซนติเมตร ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำเรียวไปทางด้านบนเย็บติด ภายในปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ข้างละ ๓ ช่อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทองและดิ้นเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ฉ) ทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีม่วง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก สีเหลืองและสีขาวไขว้กันอยู่ใต้มงกุฎขัตติยนารี ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านมีช่อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ช่อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒๕ เซนติเมตร ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ มีกระเป๋าหลัง ๒ ข้าง ปากกระเป๋าทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ที่คอด้านหน้า ที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบและที่ปากกระเป๋าหลังปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนมีไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทองและดิ้นเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ช) ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเลือดหมู มีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเลือดหมู เย็บติดปลายแขนเสื้อทั้ง ๒ ข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๑๖.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมสูง ๔ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบติดห่างกัน ๑.๕ เซนติเมตร และให้แถบไหมสีทองด้านล่างห่างจากปลายแขนเสื้อ ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยมสูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านละ ๑ แถบ ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาบด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎและลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ปักด้วยไหมสีทอง ที่บั้นเอวมีกรีทองเหลืองทั้งสองข้าง ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้าง มีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีเลือดหมู กว้าง ๘ เซนติเมตร เรียวไปทางด้านบน สูง ๑๘ เซนติเมตร เย็บติดด้านโค้งมีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองข้างละ ๒ ช่อ ทั้งสองข้าง ที่ปลอกคอด้านหน้ามีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองข้างละ ๑ ช่อ ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเลือดหมู เย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๓.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนล่างสูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดที่ด้านบน ใต้แถบไหมสีทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองรอบแขนเสื้อ ด้านล่างมีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างจากปลายแขนเสื้อ ๐.๕ เซนติเมตร ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมสีขาว กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างกัน

๐.๕ เซนติเมตร และห่างจากส่วนล่าง ๐.๕ เซนติเมตร ติดรอบแขนเสื้อทั้งสองข้าง ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านละ ๑ แถบ ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาบด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎและลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทอง

นายทหารสัญญาบัตร กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอวที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้าง เป็นกำมะหยี่สีเลือดหมู กว้าง ๘ เซนติเมตร เรียวไปทางด้านบนสูง ๒๒ เซนติเมตร ด้านโค้งมีขอบเป็นแถบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทองข้างละ ๓ ช่อ ทั้งสองข้าง ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีเลือดหมู มีขอบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทองรอบคอเสื้อ ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีเลือดหมูเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมสูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนล่าง สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดที่ด้านบนใต้แถบดิ้นทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทอง รอบแขนเสื้อด้านล่างมีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างจากปลายแขนเสื้อ ๐.๕ เซนติเมตร ส่วนบนสูง ๒.๕ เซนติเมตร มีแถบดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร และห่างจากส่วนล่าง ๐.๕ เซนติเมตร ติดรอบแขนเสื้อทั้งสองข้าง ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๔ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ถัดเข้าไปเป็นแถบดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ถัดจากแถบดิ้นเงินเข้าไปเป็นแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาบด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎและลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ปักด้วยดิ้นทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ซ) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อทำด้วยลักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๖ ดุม ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางสองแถว แถวละ ๓ ดุม ที่ปลายคอโดยรอบและที่ข้อมือโดยรอบมีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่เอวด้านหลังมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่ข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้างมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ รร ๖ ภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง

แถบสำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้แถบไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ฌ) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๖ ดุม ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางสองแถว แถวละ ๓ ดุม ที่ปลายคอโดยรอบและที่ข้อมือโดยรอบมีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่เอวด้านหลังมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่ข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้างมีอักษรพระนามาภิไธยย่อ สว ทำด้วยโลหะสีทอง

แถบสำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้แถบไหมสีเหลืองสำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ญ) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น ที่แผงอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๖ ดุม ปลอกคอทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง มีขอบเป็นแถบไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ภายในมีช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมทองโค้งรอบปลอกคอ ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดงเป็นแถบ กว้าง ๑๐ เซนติเมตร เย็บติดปลายแขนทั้งสองข้าง ด้านบนแถบมีขอบไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบ ห่างกัน ๑ เซนติเมตร ระหว่างแถบไหมทองมีลวดดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ใต้แถบไหมสีทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมทองตลอดรอบแขนเสื้อ ปลายขอบแขนเสื้อด้านนอกทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดงเป็นรูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๘ เซนติเมตร สูง ๑๘ เซนติเมตร มีแถบไหมทอง กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ด้านในแถบมีดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ตามแนวขอบโดยรอบรูปสี่เหลี่ยมภายในสี่เหลี่ยมมีช่อชัยพฤกษ์ปักด้วยไหมทอง ขอบแขนชายเสื้อมีดุมขนาดเล็กติดตามมุมส่วนโค้งข้างละ ๓ ดุม ที่บนแถบสี่เหลี่ยมปลายแขนทั้งสองข้าง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง บริเวณกลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้างมีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดิ้นเงินด้านในแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในมีช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมทองทั้งสองข้าง ตามมุมโค้งมีดุมขนาดกลางประดับข้างละ ๓ ดุม

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ฎ) ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเหลือง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาดสีดำที่ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง ๒ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลือง อยู่ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎด้านข้างรูปอักษรทั้งสองข้างมีลายกระหนกด้านละ ๑ ลาย ด้านใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านบนมีแถบสีเหลืองโดยรอบ ๑ แถบ ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลาง ข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเพิ่มขึ้น ดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีลายกระหนกปักบนสักหลาดสีดำข้างละ ๓ ลาย ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบปักเป็นลายกระหนก

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายกระหนก

แถบ รูปอักษร และลายกระหนก สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทองและดิ้นเงิน

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ฏ) ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเหลือง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่ขอบด้านบนโดยรอบมีแถบสีเหลืองกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีดำเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ไขว้กันอยู่ภายใต้มงกุฎขัตติยนารี โดย ส ปักเป็นสีเหลือง ก ปักเป็นสีขาว และใต้พระนามาภิไธยย่อ สก ทั้งสองข้างปักเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ข้างละหนึ่งช่อสีทอง ใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๗๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ ระยะห่างระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร แถบที่อยู่กลางเป็นสีเงิน สองแถบด้านข้างเป็นสีเหลืองที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเพิ่มขึ้น ดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่ชายเสื้อด้านหลังตรงแนวตะเข็บทั้ง ๒ ข้าง ผ่าตะเข็บตรงบริเวณเอวจนถึงล่างสุด ที่รอยด้านเปิดทั้งสองข้าง มีผ้ากำมะหยี่สีดำเรียวไปทางด้านบนเย็บติด ภายในปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ข้างละ ๓ ช่อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่ปลอกคอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทองและดิ้นเงิน

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ฐ) ทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จชนิดหนาสีขาว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาดสีดำที่ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลืองอยู่ภายใต้พระมหามงกุฎ ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ช่อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒๕ เซนติเมตร ที่บั้นเอวมีกรีทองเหลืองทั้งสองข้าง และที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้น ดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีช่อชัยพฤกษ์ปักบนสักหลาดสีดำข้างละ ๓ ช่อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทองและดิ้นเงิน

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ฑ) ทหารในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จชนิดหนาสีขาว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ที่คอโดยรอบทำด้วยสักหลาดสีม่วงเม็ดมะปราง ที่ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ข้อมือทำด้วยสักหลาดสีม่วงเม็ดมะปราง ที่ข้อมือด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎเปล่งรัศมี ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านมีลายช่อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ช่อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเพิ่มขึ้น ดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีลายช่อชัยพฤกษ์ปักบนกำมะหยี่สีม่วงเม็ดมะปรางข้างละ ๓ ช่อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรธนูแข็ง

(ฒ) ทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเลือดหมู ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร มีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีดำเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๑๗.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๔ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบ ติดห่างกัน ๑.๕ เซนติเมตร ระหว่างแถบไหมสีทอง มีแถบไหมสีขาว กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อยู่ตรงกึ่งกลางและให้แถบไหมสีทองด้านล่างติดห่างจากปลายแขนเสื้อ ๐.๕ เซนติเมตร ทั้งสองข้าง ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๓.๕ เซนติเมตร ด้านบนมีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านละ ๑ แถบ ห่างจากขอบสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ๐.๕ เซนติเมตร ทั้งสองข้าง ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎและมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาบด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎ และลายช่อ

ชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทอง ที่บั้นเอวมีกรีทองเหลืองทั้งสองข้าง ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเพิ่มขึ้น ดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้าง มีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ กว้าง ๘ เซนติเมตร เรียวไปทางด้านบน สูง ๑๘ เซนติเมตร เย็บติด ด้านโค้งมีขอบเป็นแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองข้างละ ๒ ช่อ ทั้งสองข้าง ที่ปลอกคอด้านหน้ามีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทอง ข้างละ ๑ ช่อ ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีดำเย็บติดปลายแขนทั้งสองข้างมีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๒ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๙.๕ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนล่าง สูง ๗ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างจากปลายแขนเสื้อขึ้นไป ๖ เซนติเมตร ใต้แถบไหมสีทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองรอบแขนเสื้อทั้งสองข้าง ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมสีขาว กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร และห่างจากส่วนล่าง ๐.๕ เซนติเมตร ติดรอบแขนเสื้อทั้งสองข้าง ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาบด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎ และลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ปักด้วยไหมสีทอง

นายทหารสัญญาบัตร ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอวที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้างเป็นกำมะหยี่สีดำ กว้าง ๘ เซนติเมตร เรียวไปทางด้านบน สูง ๒๒ เซนติเมตร ด้านโค้งมีขอบเป็นแถบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทองข้างละ ๓ ช่อ ทั้งสองข้าง ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีดำ มีขอบดิ้นทอง ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทองรอบคอเสื้อ ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีดำเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๓.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร มีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ติดห่างจากปลายแขนเสื้อขึ้นไป ๐.๕ เซนติเมตร ถัดจากแถบดิ้นทองนี้ขึ้นไป ๖ เซนติเมตร มีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ระหว่างแถบดิ้นทองทั้งสองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทอง ถัดจากแถบดิ้นทองแถบบนขึ้นไป ๑.๕ เซนติเมตร มีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร อีก ๑ แถบ ระหว่างแถบดิ้นทองนี้มีแถบดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร

อยู่ในแนวกึ่งกลางปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบ ห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร ถัดเข้าไปเป็นแถบดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาบด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎ และลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ปักด้วยดิ้นทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตรมีอินทรธนูแข็ง

(ณ) นายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และนักเรียนนายร้อย เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศใช้เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ มีลักษณะดังนี้

นักเรียนนายร้อย ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร มีขอบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกคอโดยรอบมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทอง ปลายของลายห่างจากขอบหน้าของปลอกคอข้างละ ๗.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำมีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๓ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนล่าง สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ติดทั้งสองข้าง ภายในแถบดิ้นทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทอง ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร ด้านบนมีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านล่างมีแถบดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนบนด้านนอกเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒ เซนติเมตร มีขอบเป็นแถบดิ้นทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทั้งสองด้าน ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ ปักด้วยดิ้นทอง ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทองบนกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ ข้างละ ๓ ช่อ มีขอบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่บั้นเอวมีกรีทองเหลืองทั้งสองข้าง ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

นายทหารสัญญาบัตร ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร มีขอบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกคอโดยรอบมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทอง ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนล่าง สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ติดทั้งสองข้าง ภายในแถบดิ้นทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน

ปักด้วยดิ้นทอง ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร ด้านบนมีแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านล่างมีแถบดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนบนด้านนอกเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๔ เซนติเมตร มีขอบเป็นแถบดิ้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ทั้งสองด้าน ด้านละสองแถบ ด้านนอกของแถบดิ้นทองทุกแถบมีลวดดิ้นทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎปักด้วยดิ้นทอง ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิ้นทองบนกำมะหยี่สีน้ำเงินดำข้างละ ๓ ช่อ มีขอบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่บั้นเอวมีกรีทองเหลืองทั้งสองข้าง ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

(๑๐) เสื้อเต็มยศสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว เว้นแต่ปากกระเป๋าบนเป็นรูปชายแหลม ๓ ชาย ไม่ขัดดุมและชายเสื้อที่ตะเข็บข้างเปิดไว้ข้างละ ๑๐ เซนติเมตร

ข้อ ๑๒ กางเกง มี ๕ แบบ คือ

(๑) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ ไม่พับปลายขา ปลายขายาวปิดตาตุ่ม กว้างไม่น้อยกว่า ๑๘ เซนติเมตร และไม่เกิน ๒๖ เซนติเมตร ที่ขอบเอวมีห่วงกว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ๗ ห่วง ทำด้วยผ้าสีเดียวกับกางเกง สำหรับสอดเข็มขัดที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีกระเป๋าเจาะ ข้างละ ๑ กระเป๋า และจะมีกระเป๋าหลังเป็นกระเป๋าเจาะก็ได้

(๒) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก มี ๒ ชนิด คือ

(ก) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกชนิด ก ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ เว้นแต่กระเป๋าที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเป็นกระเป๋าเจาะ ปากกระเป๋าเฉียงไม่มีปก ในแนวตะเข็บกางเกงทั้งสองมีกระเป๋าปะยืดชาย ชายล่างของกระเป๋าอยู่เหนือแนวเข่าตัวกระเป๋าเป็นรูปสี่เหลี่ยมตรงกลางพับจีบ ๒ จีบ ชายหน้าและชายล่างเย็บติดกับขากางเกง ชายหลังจีบพับเพื่อให้ขยายได้มีปกรูปสี่เหลี่ยม ชายปกด้านบนและด้านหน้าเย็บติดกับขากางเกงขัดดุมที่กึ่งกลางปกและมุมปกที่เปิดแห่งละ ๑ ดุม ด้านหลังมีกระเป๋าหลัง ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะมีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่าง กางเกงชนิดนี้ต้องสวมกับรองเท้าสูงครึ่งน่องหรือรองเท้าเดินป่าปลายขากางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้า และใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียวชนิด ๔ กระเป๋าหรือเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียวชนิด ๒ กระเป๋าก็ได้

(ข) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกชนิด ข ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ เว้นแต่กระเป๋าที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเป็นกระเป๋าปะ ปากกระเป๋าเฉียงไม่มีปก

ด้านหลังมีกระเป๋าหลัง ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะชายล่างของกระเป๋าเป็นรูปเหลี่ยมชี้ไปทางปลายขากางเกง มีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๑ ดุม กางเกงชนิดนี้ต้องสวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่องหรือรองเท้าเดินป่า ปลายขากางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้า และใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียวชนิด ๒ กระเป๋า

(๓) กางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียวลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกชนิด ก เว้นแต่ที่ขอบเอวมีแผ่นรัดเอวสองแผ่น ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปทางด้านหน้าขัดดุม ๑ ดุม ติดกับขอบเอวในแนวเดียวกัน มีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับรัดเอวหรือเป็นแผ่นรัดเอวชนิดเข็มขัดใช้แถบแปรงไนล่อน - สักหลาดแทนการขัดดุม ด้านหลังมีกระเป๋าหลัง ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะมีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกในแนวตะเข็บกางเกงทั้งสองข้างมีกระเป๋าปะยืดข้างละ ๑ กระเป๋า ตัวกระเป๋าเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตรงกลางพับจีบ ๒ จีบ ชายหน้าและชายล่างเย็บติดกับขากางเกงชายหลังพับจีบเพื่อให้ขยายได้ มีปกรูปสี่เหลี่ยม ชายปกด้านบนและด้านหน้าเย็บติดกับขากางเกงขัดดุมที่กึ่งกลางปกและมุมปกที่เปิดแห่งละ ๑ ดุม รังดุมทั้งหมดซ่อนไว้ด้านในของฝากระเป๋าปลายขากางเกงมีเชือกสำหรับรัดปลายขากางเกง กางเกงชนิดนี้ต้องสวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่องหรือรองเท้าเดินป่าปลายขากางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้าและใช้ประกอบกับเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(๔) กางเกงขายาวสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๕) กางเกงแถบ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ เว้นแต่ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีใช้สักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น และทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้สักหลาดหรือเสิร์จสีเทา ในโอกาสที่ใช้เสื้อเต็มยศสีน้ำเงินดำหรือเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำใช้กางเกงแถบทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะของกางเกงแถบเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ เว้นแต่ปลายขาเรียวกว้างไม่น้อยกว่า ๑๖ เซนติเมตร และไม่เกิน ๒๒ เซนติเมตร ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีแถบหรือเส้นประกอบ ดังนี้

(ก) นักเรียนนายร้อยและนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้ามีแถบสักหลาด กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร โดยนักเรียนนายร้อย ใช้แถบสักหลาดสีแดง และนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้าใช้แถบสักหลาดสีเขียวเข้ม

(ข) นักเรียนนายทหารแผนที่ มีแถบสักหลาดสีเขียว กว้าง ๓ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

(ค) พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารรักษาพระองค์มีแถบสักหลาดสีแดง กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ เว้นแต่

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้แถบสีบานเย็น

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ใช้แถบสีเขียว

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้แถบสีฟ้า ขอบของแถบสีเหลืองทำด้วยไหมกำกับ

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้แถบสีเหลืองทำด้วยไหมกำกับ

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ใช้แถบสีเลือดหมู

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้เส้นสักหลาดสีเหลืองข้างละ ๑ เส้น แทนแถบสักหลาด

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้แถบสีเหลือง

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ใช้แถบสีเหลือง

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้แถบสักหลาดสีเหลืองขลิบม่วง โดยแถบสักหลาดสีเหลือง กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้แถบสีดำ

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ใช้แถบสีม่วงเม็ดมะปราง

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้แถบสีเลือดหมู ขอบของแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยไหมกำกับ

(ง) นายทหารสัญญาบัตร มีแถบสักหลาดสีแดง กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพล และนายพล มีแถบสักหลาดสีบานเย็น กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๑.๕ เซนติเมตร และมีแถบสักหลาดสีบานเย็น กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ คั่นกลาง

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ มีแถบสักหลาด กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร ใช้สีดังนี้

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้สีแดง

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้สีบานเย็น

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ใช้สีเขียว

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ใช้สีฟ้า ขอบของแถบและระยะระหว่างแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยดิ้นทองกำกับ

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ใช้สีม่วง ขอบของแถบและระยะระหว่างแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยดิ้นทองกำกับ

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ใช้สีเลือดหมู

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เส้นสักหลาดสีเหลืองข้างละ ๑ เส้นแทนแถบสักหลาด

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้แถบไหมทอง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้แถบไหมทอง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ใช้สีเหลือง

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ใช้สีเหลือง ขอบของแถบขลิบสีม่วง

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้สีดำ

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ใช้แถบสีม่วงเม็ดมะปราง

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้สีเลือดหมู ขอบของแถบและระยะระหว่างแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยดิ้นทองกำกับ

ข้อ ๑๓ เข็มขัดและประคด มี ๙ แบบ คือ

(๑) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียว กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองหรือโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปเครื่องหมายกองทัพบกดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัดไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายสายหุ้มด้วยโลหะสีทองหรือโลหะรมดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับขอบกางเกง

สำหรับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวที่มีหัวเข็มขัดและโลหะหุ้มปลายสายรมดำ ให้ใช้กับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามเท่านั้น

(๒) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ไม่มีโลหะหุ้มปลายสาย หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองหรือโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง ด้านนอกมีรูปเครื่องหมายกองทัพบกอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัดขอบริมด้านในทั้งสองข้างพับสำหรับสอดห่วงร้อยสายเข็มขัดไม่มีเข็ม สำหรับสอดรู เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับขอบกางเกง

สำหรับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำที่มีหัวเข็มขัดโลหะรมดำให้ใช้กับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามเท่านั้น

(๓) เข็มขัดหนังสีขาว กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมน ด้านละ ๕.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปเครื่องหมายกองทัพบกดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ให้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ และใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของนักเรียนนายทหารแผนที่ เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ กับให้มีสายกระบี่หรือซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีขาว ในโอกาสที่คาดกระบี่หรือถือปืนประกอบด้วย

สำหรับทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์มีแถบไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่กึ่งกลางและขลิบริมด้วยแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ยาวตลอดสายเข็มขัด

(๔) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล มีขนาดและหัวเข็มขัดเช่นเดียวกับเข็มขัดหนังสีขาว เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ และใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ และในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์กับให้มีสายกระบี่หรือซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีน้ำตาล ในโอกาสที่คาดกระบี่หรือถือปืนประกอบด้วย

(๕) เข็มขัดหนังสีแดง กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร มีแถบดิ้นเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ตอนกลาง และแถบดิ้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อยู่ตอนริมทั้งสองข้าง หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเหลี่ยมมุมมน ด้านละ ๔.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปตราแผ่นดินดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของนักเรียนนายร้อยเมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ กับให้มีซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีขาว ในโอกาสที่ถือปืนประกอบด้วย

(๖) เข็มขัดหนังสีเขียวเข้ม กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ตอนกลาง และแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อยู่ตอนริมทั้งสองข้าง หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมน ด้านละ ๗ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีอักษร รร ๖ อยู่เหนือรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางขวา และมีรูปสมอสอดขัดในวงจักร ข้างซ้ายและข้างขวาของรูปจักรมีรูปปีกนกกาง รูปเหล่านี้อยู่ใต้รูปพระมหามงกุฎมีรัศมีเบื้องล่างสุดมีรูปช่อชัยพฤกษ์โอบขึ้นบนทั้งสองข้างรูปทั้งหมดนี้ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาวของนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้าเมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ

(๗) เข็มขัดหนังสีดำ มีขนาดและหัวเข็มขัดเช่นเดียวกับเข็มขัดหนังสีขาวเข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์และในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ กับให้มีสายกระบี่หรือซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีดำ สำหรับหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ และทำด้วยหนังสีขาว สำหรับหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ในโอกาสที่คาดกระบี่หรือถือปืนประกอบด้วย

(๘) ประคดไหมริ้วทองสลับเงิน ใช้คาดทับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ เว้นแต่นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ไม่ใช้ประคดแบบนี้

(๙) ประคดไหมสีเหลืองหรือไหมสีทอง ใช้คาดทับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ และหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ประคดไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ประคดไหมทอง

ข้อ ๑๔ คันชีพ มีดังนี้

(๑) ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราราชวัลลภ ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนัง

สีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราราชวัลลภ ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๒) ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีน้ำตาล ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำตาล สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีแดง ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีแดง ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๓) ทหารในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๔) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีน้ำตาล ด้านนอกมีตราพระมหามงกุฎเพชราวุธทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำตาล สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราพระมหามงกุฎเพชราวุธทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๕) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนารีรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์”ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนารีรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย และบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์” ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๖) ทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนวมินทราชินี” ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนวมินทราชินี” ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมสีทอง

(๗) ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีเลือดหมู ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีเลือดหมู ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๘) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีน้ำตาล ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสีน้ำตาล สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโละหสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๙) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราพระราชลัญจกรทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ มีแถบเป็นไหมทอง กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีตราพระราชลัญจกรทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบเป็นไหมทอง

(๑๐) ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชชินีนาถ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนวมินทราชินี” ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนวมินทราชินี” ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมสีทอง

(๑๑) ทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีดำด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีดำ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๑๒) ทหารในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีดำ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๑๓) ทหารในหน่วยทหารขนส่งรักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีขาวขลิบริมด้วยแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ยาวตลอดสายสะพาย สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๑๔) นายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและนักเรียนนายร้อย ใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราราชวัลลภทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสีแดง ด้านนอกมีแถบไหมทอง

ข้อ ๑๕ รองเท้า มี ๔ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(๒) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก หรือยืดข้าง หรือติดซิบข้าง

(๓) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(๔) รองเท้าเดินป่า

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น ไม่มีริ้วและลวดลาย

ข้อ ๑๖ ถุงเท้า เมื่อใช้รองเท้าหุ้มส้นให้ใช้สีดำ

ข้อ ๑๗ กระบี่ มี ๒ แบบ คือ

(๑) กระบี่นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์ พระมงกุฎเกล้าและนักเรียนนายทหารแผนที่ ยาวประมาณ ๔๐ เซนติเมตร ปลายด้ามเป็นรูปหัวช้างและกระบังทำด้วยโลหะสีทอง ฝักทำด้วยโลหะสีเงิน ตอนต้นของฝักและปลายฝักหุ้มด้วยโลหะสีทอง มีห่วง ๒ ห่วง ทำด้วยโลหะสีทอง มีสายกระบี่ ๒ สาย กว้างสายละ ๒ เซนติเมตร ทำด้วยหนังสีดำ ใช้เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ เครื่องแบบสโมสร หรือเครื่องแบบกันหนาว

(๒) กระบี่นายทหารสัญญาบัตร นายดาบ และนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ยาวประมาณ ๙๐ เซนติเมตร ทำด้วยโลหะสีเงิน ปลายดาบเป็นรูปหัวช้าง มีกระบังและโกร่งที่โกร่งด้านนอกมีรูปตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพู่ไหมทองหรือไหมสีเหลืองประกอบที่ฝักมีห่วง ๑ ห่วง และมีสายกระบี่หรือซองกระบี่ ประกอบ ดังนี้

(ก) สายกระบี่ สำหรับนายทหารสัญญาบัตร นายดาบ ใช้หนังสีแดง ด้านนอกมีแถบไหมทอง สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้หนังหรือวัตถุเทียมหนังสีน้ำตาล ไม่มีแถบไหมทอง

(ข) ซองกระบี่ ทำด้วยด้ายถักสีกากีแกมเขียว ตอนบนมีสาย ปลายสายมีขอ สำหรับแขวนกับตาไก่ของเข็มขัดเครื่องสนาม ปรับสายให้สั้นยาวได้

หมวด ๓
อินทรธนูเครื่องหมายยศ

ข้อ ๑๘ อินทรธนู มี ๒ แบบ คือ

(๑) อินทรธนูอ่อน ทำด้วยสักหลาด เสิร์จหรือผ้า ชนิดและสีเดียวกับเสื้อเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๕ เซนติเมตร เย็บติดกับเสื้อ ด้านคอ กว้าง ๔ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุม

(๒) อินทรธนูแข็ง ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ เว้นแต่อินทรธนูนักเรียนนายร้อยและนักเรียนนายร้อยสำรอง ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง อินทรธนูนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเขียวเข้ม และอินทรธนูนักเรียนนายทหารแผนที่ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเขียวเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมนด้านไหล่ กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านคอ กว้าง ๔ เซนติเมตร ตอนปลายติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก และมีเครื่องประกอบ ดังนี้

นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า นักเรียนนายทหารแผนที่ และนักเรียนนายร้อยสำรอง มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร พาดกึ่งกลางตามยาวของอินทรธนู

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายดาบ มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร เป็นขอบเว้นด้านไหล่ และมีสาบสีแดง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายร้อย มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบเว้นด้านไหล่ และมีสาบสีแดง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบเว้นด้านไหล่ และมีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร สองแถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒ เซนติเมตร พาดกลางตามยาวของอินทรธนู และมีสาบสีแดง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลและจอมพล มีดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองปักหรือทำเป็นลายถักเต็มแผ่นอินทรธนู และมีสาบสีบานเย็น

ข้อ ๑๙ เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นนายสิบ ใช้บั้งรูปหางนกแซงแซว ทำด้วยแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑ เซนติเมตร ตรึงบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ปลายบั้งทั้งสองข้างห่างกัน ๘ เซนติเมตร มุมบั้ง

แหลมเล็ก เหนือบั้งมีรูปจักรภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง ประดับที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอกให้มุมแหลมอยู่ทางล่าง มีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

สิบตรี ๑ บั้ง

สิบโท ๒ บั้ง

สิบเอก ๓ บั้ง

ในกรณีมีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๔ เซนติเมตร

เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบครึ่งยศ หรือเครื่องแบบเต็มยศ ให้ใช้บั้งทำด้วยแถบไหมทอง

(๒) นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้บั้งรูปหางนกแซงแซว กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้งสองข้างห่างกัน ๓ เซนติเมตร และมีขีด กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ยาว ๓ เซนติเมตร หนึ่งขีด ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้มุมแหลมของบั้งอยู่ทางด้านคอ และให้ขีดวางตามขวางของอินทรธนูติดกับปลายบั้งและห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

จ่าสิบตรี ๑ บั้ง

จ่าสิบโท ๒ บั้ง

จ่าสิบเอก ๓ บั้ง

ในกรณีมีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดเรียงกันไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรธนู เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๒ เซนติเมตร

(๓) นายดาบ ใช้รูปดาบสองเล่มไขว้ ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้ปลายดาบอยู่ทางด้านคอด้ามดาบห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร

(๔) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายร้อย ใช้ดาวห้ากลีบ ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้างห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

ร้อยตรี ๑ ดาว

ร้อยโท ๒ ดาว

ร้อยเอก ๓ ดาว

ในกรณีมีดาวมากกว่า ๑ ดาว ให้ติดเรียงกันไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรธนู เว้นระยะระหว่างดาว ๐.๕ เซนติเมตร

(๕) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน ใช้ดาวห้ากลีบ และพระมหามงกุฎประดับบนอินทธนูทั้งสองข้าง ให้พระมหามงกุฎครอบดาว ให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอ และให้ดาวห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

พันตรี ๑ ดาว

พันโท ๒ ดาว

พันเอก ๓ ดาว

ในกรณีมีดาวมากกว่า ๑ ดาว ให้ติดเรียงกันไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรธนู เว้นระยะระหว่างดาว ๐.๕ เซนติเมตร และให้พระมหามงกุฎครอบดาวที่อยู่ทางด้านคอ

(๖) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพล ใช้ดาวห้ากลีบ พระมหามงกุฎและช่อชัยพฤกษ์ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้พระมหามงกุฎครอบดาว ให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอ และให้ช่อชัยพฤกษ์โอบดาวห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

พลจัตวา ๑ ดาว

พลตรี ๒ ดาว เรียงตามยาวของอินทรธนู

พลโท ๓ ดาว เรียงตามยาวของอินทรธนู

พลเอก ๔ ดาว เรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ให้มุมแหลมวางตามยาวของอินทรธนู

ในกรณีมีดาวมากกว่า ๑ ดาว เว้นระยะระหว่างดาว ๐.๕ เซนติเมตร ให้พระมหามงกุฎครอบดาวที่อยู่ทางด้านคอ และให้ช่อชัยพฤกษ์โอบดาวที่อยู่ทางด้านไหล่

(๗) จอมพล ใช้ดาวห้ากลีบขนาดย่อม ๕ ดาว เรียงเป็นรูปวงกลม ภายในวงกลมมีคธากับกระบี่ไขว้ และมีช่อชัยพฤกษ์โอบด้านคธาและปลายกระบี่ ภายนอกวงกลมมีพระมหามงกุฎครอบดาวด้านปลายคธาและด้ามกระบี่ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร ให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอ

เครื่องหมายยศนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตรทำด้วยโลหะสีทอง

ข้อ ๒๐ เครื่องหมายยศ สำหรับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม มีดังนี้

นายทหารประทวนชั้นนายสิบ ใช้เครื่องหมายยศตามข้อ ๑๙ (๑) เว้นแต่ไม่มีรูปจักรและพระมหามงกุฎ เย็บติดกับแขนเสื้อ

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตรใช้เครื่องหมายยศตามข้อ ๑๙ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี ประดับที่มุมปกคอพับข้างซ้ายของเสื้อสำหรับยศที่มีดาว ๓ ดาว ประดับเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วให้ด้านฐานอยู่ข้างล่าง และนายทหารสัญญาบัตรตั้งแต่ชั้นพันโทขึ้นไป จะใช้เครื่องหมายยศขนาดย่อมก็ได้

หมวด ๔
เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัด

ข้อ ๒๑ เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัด ทำด้วยโลหะสีทอง เครื่องหมายเหล่าติดที่คอเสื้อข้างขวา เครื่องหมายสังกัดติดที่คอเสื้อด้านซ้าย ดังนี้

(๑) เสื้อคอพับ ติดที่มุมปกคอพับ

(๒) เสื้อคอเปิด ติดที่มุมคอเปิดตอนบน

(๓) เสื้อชั้นนอกคอแบะ ติดที่มุมคอแบะตอนบน

(๔) เสื้อชั้นนอกคอปิด ติดที่คอตอนหน้า

(๕) เสื้อชั้นนอกเปิดอก ติดที่คอแบะตอนบน

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตรต่ำกว่าชั้นพันเอก ซึ่งเทียบเท่าพลจัตวา เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องหมายแบบสนามให้ติดเครื่องหมายสังกัดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า

ข้อ ๒๒ เครื่องหมายเหล่า มีดังนี้

(๑) ทหารราบ รูปปืนเล็กไขว้ประกอบกับตับกระสุน

(๒) ทหารม้า รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับเกือกม้าและรถถัง

(๓) ทหารปืนใหญ่ รูปปืนใหญ่ไขว้ประกอบกับลูกระเบิดมีเปลว

(๔) ทหารช่าง รูปพลั่วกับขวานไขว้ประกอบกับสมอ

(๕) ทหารสื่อสาร รูปสายฟ้าแลบประกอบกับจักร

(๖) ทหารขนส่ง รูปพวงมาลัยเรือประกอบกับจักรและปีกนกบนแผ่นโล่

(๗) ทหารสรรพาวุธ รูปลูกระเบิดมีเปลว

(๘) ทหารพลาธิการ รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับจักรสามจักร

(๙) ทหารสารวัตร รูปปืนพกไขว้ประกอบกับจักร

(๑๐) ทหารสารบรรณ รูปกระบี่กับปากไก่ไขว้ประกอบกับหนังสือ

(๑๑) ทหารการเงิน รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับช้างสามเศียร

(๑๒) ทหารพระธรรมนูญ รูปพระดุลพ่าห์ประกอบกับจักร

(๑๓) ทหารแพทย์ รูปพญานาคคู่พันคบเพลิง

(๑๔) ทหารแผนที่ รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับกล้องส่อง

(๑๕) ทหารการสัตว์ รูปพญานาคไขว้ประกอบกับเกือกม้า

(๑๖) ทหารดุริยางค์ รูปพิณ

(๑๗) ทหารการข่าว รูปสายฟ้ากับลูกศรไขว้ประกอบกับดาวแปดแฉกบนแผ่นโล่

ข้อ ๒๓ (ยกเลิก)

ข้อ ๒๔ ทหารประจำการสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงและกองบัญชาการทหารสูงสุด ใช้เครื่องหมายสังกัดรูปจักรมีสมอสอดขัดในจักร ด้านซ้ายขวามีรูปปีกนกกาง สำหรับทหารประจำการสังกัดกรมราชองครักษ์ ใช้เครื่องหมายสังกัดรูปครุฑ

ข้อ ๒๕ ทหารกองประจำการและทหารประจำการสังกัดหน่วยราชการในส่วนกลาง ส่วนการศึกษา ส่วนภูมิภาค และหน่วยทหารของกองทัพบก กับนายทหารนอกกองและนายทหารพิเศษสังกัดกองทัพบก ใช้เครื่องหมายสังกัด ดังนี้

(๑) ทหารกองประจำการและทหารประจำการสังกัดหน่วยราชการในส่วนกลาง และส่วนการศึกษา กับนายทหารนอกกองและนายทหารพิเศษสังกัดกองทัพบก ใช้เครื่องหมายสังกัด คือ

กองบัญชาการกองทัพบก	ใช้อักษร	ทบ
สำนักงานเลขานุการกองทัพบก		
หน่วยข่าวกรองทางทหาร	”	ขกท
สำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก	”	ปช
สำนักงานตรวจบัญชีกองทัพบก	”	ตช
สำนักงานประสานการวิจัย	”	สวพ
และพัฒนาการทางทหารกองทัพบก		
กรมกำลังพลทหารบก	”	กพ
กรมข่าวทหารบก	”	ขว
กรมยุทธการทหารบก	”	ยก
กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก	”	กบ
กรมกิจการพลเรือนทหารบก	”	กร
กรมสารบรรณทหารบก	”	สบ
กรมการกำลังสำรองทหารบก	”	กสร
กรมการสารวัตรทหารบก	”	สห
กรมสวัสดิการทหารบก	”	สก

กรมสรรพาวุธทหารบก	ใช้อักษร	สพ
กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก	”	วศ
กรมพลาธิการทหารบก	”	พธ
กรมแพทย์ทหารบก	”	พบ
กรมยุทธโยธาทหารบก	”	ยย
กรมการขนส่งทหารบก	”	ขส
กรมการสัตว์ทหารบก	”	กส
กรมการทหารสื่อสาร	”	สส
กรมการทหารช่าง	”	กช
กรมการเงินทหารบก	”	กง
ศูนย์เทคโนโลยีทางทหารกองทัพบก	”	ศทท
กรมจเรทหารบก	”	จบ
ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธกองทัพบก	”	ศอว
กรมยุทธศึกษาทหารบก	”	ยศ
ศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก	”	ศร
ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก	”	ศม
ศูนย์การทหารปืนใหญ่	”	ศป
ศูนย์การบินทหารบก	”	ศบบ
ศูนย์สงครามพิเศษ	”	ศสพ
กรมการรักษาดินแดน	”	รด
สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง	”	สบส
วิทยาลัยการทัพบก	”	วทบ
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	”	สธ

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้เครื่องหมายรูปตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(๒) ทหารกองประจำการและทหารประจำการสังกัดหน่วยราชการส่วนภูมิภาค ใช้เครื่องหมายสังกัด คือ

กองทัพภาค	ใช้อักษร	ทภ

และมีเลขหมายกองทัพภาคประกอบ

กองทัพน้อย	ใช้อักษร	ทน
และมีเลขหมายกองทัพน้อยประกอบ		
มณฑลทหารบก	”	มบ
และมีเลขหมายมณฑลทหารบกประกอบ		
จังหวัดทหารบกกรุงเทพ	”	จทบ กท
จังหวัดทหารบกกาญจนบุรี	”	จทบ กจ
จังหวัดทหารบกเพชรบุรี	”	จทบ พบ
จังหวัดทหารบกราชบุรี	”	จทบ รบ
จังหวัดทหารบกปราจีนบุรี	”	จทบ ปจ
จังหวัดทหารบกสระแก้ว	”	จทบ สก
จังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา	”	จทบ ฉช
จังหวัดทหารบกลพบุรี	”	จทบ ลบ
จังหวัดทหารบกสระบุรี	”	จทบ สบ
จังหวัดทหารบกชลบุรี	”	จทบ ชบ
จังหวัดทหารบกนครราชสีมา	”	จทบ นม
จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์	”	จทบ บร
จังหวัดทหารบกสุรินทร์	”	จทบ สร
จังหวัดทหารบกอุบล	”	จทบ อบ
จังหวัดทหารบกร้อยเอ็ด	”	จทบ รอ
จังหวัดทหารบกขอนแก่น	”	จทบ ขก
จังหวัดทหารบกเลย	”	จทบ ลย
จังหวัดทหารบกอุดร	”	จทบ อด
จังหวัดทหารบกนครพนม	”	จทบ นพ
จังหวัดทหารบกสกลนคร	”	จทบ สน
จังหวัดทหารบกนครสวรรค์	”	จทบ นว
จังหวัดทหารบกตาก	”	จทบ ตก
จังหวัดทหารบกเพชรบูรณ์	”	จทบ พช
จังหวัดทหารบกพิษณุโลก	”	จทบ พล
จังหวัดทหารบกลำปาง	”	จทบ ลป

จังหวัดทหารบกพะเยา	ใช้อักษร	จทบ พย
จังหวัดทหารบกน่าน	”	จทบ นน
จังหวัดทหารบกอุตรดิตถ์	”	จทบ อต
จังหวัดทหารบกเชียงใหม่	”	จทบ ชม
จังหวัดทหารบกเชียงราย	”	จทบ ชร
จังหวัดทหารบกนครศรีธรรมราช	”	จทบ นศ
จังหวัดทหารบกชุมพร	”	จทบ ชพ
จังหวัดทหารบกทุ่งสง	”	จทบ ทส
จังหวัดทหารบกสุราษฎร์ธานี	”	จทบ สฎ
จังหวัดทหารบกสงขลา	”	จทบ สข
จังหวัดทหารบกปัตตานี	”	จทบ ปน

(๓) ทหารกองประจำการ ทหารประจำการ และนายทหารพิเศษสังกัดหน่วยทหาร ใช้เครื่องหมายสังกัด คือ

สังกัดหน่วยบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์และหน่วยขึ้นตรงเฉพาะนายทหารสัญญาบัตรผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ใช้เครื่องหมายสังกัดเป็นรูปตราราชวัลลภ

สังกัดหน่วยบัญชาการทหารมหาดเล็ก ราชวัลลภรักษาพระองค์	ใช้อักษร	นทม รอ
สังกัดหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ	ใช้อักษร	นสศ
สังกัดหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก	ใช้อักษร	นปอ

สังกัดกองพล ใช้อักษร พล ตามด้วยอักษรประจำเหล่า และมีเลขหมายกองพลประกอบ เว้นแต่หน่วยต่อไปนี้ให้ใช้อักษรประจำเหล่า ดังนี้

กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน	ใช้อักษร	ปตอ
กองพลรบพิเศษ	”	รพศ
กองพลพัฒนา	”	พน
กองพลทหารอาสาสมัคร	”	อสส
สังกัดกองบัญชาการช่วยรบ	”	บชร

มีเลขหมายกองบัญชาการประกอบ

สังกัดศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก	ใช้อักษร	ศปอ
สังกัดศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกประจำพื้นที่	ใช้อักษร	ศปอ

มีเลขหมายศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกประจำพื้นที่ต่อท้าย

สังกัดกรม ใช้อักษรประจำเหล่าและมีเลขหมายกรมประกอบ เว้นแต่หน่วยต่อไปนี้ใช้อักษรแทนอักษรประจำเหล่า ดังนี้

กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	ใช้อักษร	ทม รอ
กรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน	”	ปตอ
กรมรบพิเศษ	”	รพศ
กรมพัฒนา	”	พน
กรมสนับสนุน	”	สน

สังกัดกองพันที่จัดเป็นกรม ใช้อักษรประจำเหล่า และมีเลขหมายกรมประกอบและมีเลขหมายกองพันต่อท้ายโดยมีขีดทับคั่น เว้นแต่หน่วยต่อไปนี้ให้ใช้อักษรแทนอักษรประจำเหล่า ดังนี้

กองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์	ใช้อักษร	ทม รอ
กองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน	”	ปตอ
กองพันรบพิเศษ	”	รพศ
กองพันพัฒนา	”	พน

สังกัดกองพันที่มิได้จัดเป็นกรม ใช้อักษรประจำเหล่าและมีเลขหมายกองพันต่อท้ายโดยมีขีดทับคั่น เว้นแต่หน่วยต่อไปนี้ใช้อักษรแทนอักษรประจำเหล่า ดังนี้

กองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน	ใช้อักษร	ปตอ
กองพันป้องกันฐานบิน	”	ปฐบ
กองพันบิน	”	บ
กองพันส่งทางอากาศ	”	สอ
กองพันปฏิบัติการจิตวิทยา	”	ปจว
กองพันฝึกรบพิเศษ	”	ฝรพ
กองพันส่งกำลังและบริการ	”	สบร
กองพันซ่อมบำรุง	”	ซบร
กองพันรบพิเศษ	”	รพศ
กองพันพัฒนา	”	พน
กองพันจู่โจม	”	จจ
กองพันสัตว์ต่าง	”	สต

สังกัดหน่วยทหารที่ไม่เข้าลักษณะดังกล่าวข้างต้น ใช้เครื่องหมายสังกัดของหน่วยบังคับบัญชาโดยตรง

อักษรประจำเหล่าต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบเป็นเครื่องหมายสังกัด มีดังนี้

(ก)	เหล่าทหารราบ	ใช้อักษร	ร
(ข)	เหล่าทหารม้า	”	ม
(ค)	เหล่าทหารปืนใหญ่	”	ป
(ง)	เหล่าทหารช่าง	”	ช
(จ)	เหล่าทหารสื่อสาร	”	ส
(ฉ)	เหล่าทหารขนส่ง	”	ขส
(ช)	เหล่าทหารสรรพาวุธ	”	สพ
(ซ)	เหล่าทหารพลาธิการ	”	พธ
(ฌ)	เหล่าทหารสารวัตร	”	สห
(ญ)	เหล่าทหารสารบรรณ	”	สบ
(ฎ)	เหล่าทหารการเงิน	”	กง
(ฏ)	เหล่าทหารพระธรรมนูญ	”	ธน
(ฐ)	เหล่าทหารแพทย์	”	พ
(ฑ)	เหล่าทหารแผนที่	”	ผท
(ฒ)	เหล่าทหารการสัตว์	”	กส
(ณ)	เหล่าทหารดุริยางค์	”	ดย
(ด)	เหล่าทหารการข่าว	”	ขว

ข้อ ๒๖ นายทหารสัญญาบัตรประจำการชั้นพันเอก ซึ่งเทียบเท่าพลจัตวา นายพล และจอมพล ใช้เครื่องหมายโลหะสีทองรูปคธาไขว้ประกอบกับช่อชัยพฤกษ์แทนเครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัดเมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายตามข้อนี้ที่คอเสื้อข้างขวาข้างเดียว

ข้อ ๒๗ นักเรียนทหาร ใช้เครื่องหมาย ดังนี้

(๑) นักเรียนนายร้อย ใช้เครื่องหมายโลหะสีทองรูปตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ติดที่คอเสื้อทั้งสองข้าง โดยไม่ใช้เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัดเมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายนี้ที่คอเสื้อข้างขวา

(๒) นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ใช้เครื่องหมายเหล่าทหารแพทย์ติดที่คอเสื้อข้างขวาและใช้เครื่องหมายสังกัดของกรมแพทย์ทหารบกติดที่คอเสื้อข้างซ้าย เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายสังกัดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า

(๓) นักเรียนนายทหารแผนที่ ใช้เครื่องหมายโลหะสีทองรูปจักรกระบองมีดาวกลางจักรติดที่คอเสื้อทั้งสองข้าง โดยไม่ใช้เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัด เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายนี้ที่คอเสื้อข้างขวา

(๔) นักเรียนนายร้อยสำรอง ใช้เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัดตามเหล่าและสังกัดของตน เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายสังกัดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า

นักเรียนนายสิบปีที่ ๑ ใช้เครื่องหมายดอกจันทน์ติดที่คอเสื้อทั้งสองข้าง สำหรับนักเรียนนายสิบตั้งแต่ชั้นปีที่ ๒ ขึ้นไป และนักเรียนนายสิบหลักสูตร ๑ ปี ใช้เครื่องหมายดอกจันทน์ติดที่คอเสื้อข้างซ้ายแทนเครื่องหมายสังกัด และใช้เครื่องหมายเหล่าตามเหล่าของตน

ข้อ ๒๘ ทหารนอกประจำการ ใช้เครื่องหมายเหล่าครั้งสุดท้ายติดที่คอเสื้อข้างขวาและติดอักษรนก ที่คอเสื้อข้างซ้าย สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นพันเอกซึ่งเทียบเท่าพลจัตวา นายพลและจอมพล ใช้เครื่องหมายรูปคธาไขว้ประกอบกับช่อชัยพฤกษ์ติดที่คอเสื้อข้างขวาและอักษร นก ติดที่คอเสื้อข้างซ้าย

หมวด ๕
เครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๒๙ นายทหารซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาธิการ ฝ่ายเสนาธิการหรือตำแหน่งที่กำหนดว่าเป็นตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ ใช้สายยงยศเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม สายเกลี้ยง ๒ เส้น ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา สายถักคล้องใต้แขนขวาผ่านหน้าอก สายเกลี้ยงทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ๑ เส้น ส่วนอีก ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมารวมกับปลายสายถักคล้องที่ดุมอกเสื้อให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ที่อกเสื้อ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอปิดคล้องที่ดุมอกเสื้อเม็ดที่ ๑ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอแบะหรือเสื้อชั้นนอกเปิดอกคล้องใต้ชายพับประมาณแนวเดียวกับดุมเม็ดที่ ๑ ของเสื้อชั้นนอกคอปิด

สายยงยศทำด้วยไหมทองหรือไหมสีเหลือง ใช้ประกอบกับเครื่องแบบ ดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบสโมสร หรือเครื่องแบบกันหนาวน้ำเงินดำ ใช้สายยงยศไหมทอง

(๒) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ใช้สายยงยศไหมสีเหลือง

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ หรือเครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ ใช้สายยงยศไหมสีเหลือง เฉพาะแต่สายเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอก มาคล้องที่ดุมอกเสื้อเม็ดที่ ๒ ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา

ข้อ ๓๐ นายทหารคนสนิท ใช้สายยงยศเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ทางด้านหน้า

สายยงยศทำด้วยไหมทองหรือไหมสีเหลือง ใช้ประกอบกับเครื่องแบบ ดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบสโมสร หรือเครื่องแบบกันหนาวสีน้ำเงินดำ ใช้สายยงยศไหมทอง

(๒) เครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ใช้สายยงยศไหมสีเหลือง

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับหรือเครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ ใช้สายยงยศไหมสีเหลืองเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวาปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา

นายทหารซึ่งใช้สายยงยศเสนาธิการและดำรงตำแหน่งนายทหารคนสนิท ใช้สายยงยศเสนาธิการแต่อย่างเดียว

ข้อ ๓๑ นักเรียนนายสิบและนักเรียนนายทหาร ใช้เครื่องหมายเลขตามชั้นปีการศึกษาติดบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๑ เซนติเมตร ให้ด้านบนของเลขอยู่ทางด้านคอ

นักเรียนนายร้อยซึ่งศึกษาวิชาการแพทย์และนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ใช้เครื่องหมาย ๑-พ ๒-พ ๓-พ ๔-พ ๕-พ และ ๖-พ ตามชั้นปีการศึกษาที่ศึกษาวิชาการแพทย์ สำหรับนักเรียนนายร้อยหลักสูตรพิเศษ ใช้เครื่องหมายอักษร พ และนักเรียนนายร้อยสำรองใช้เครื่องหมายอักษร นส แทนเครื่องหมายเลขตามวรรคหนึ่ง

เครื่องหมายตามข้อนี้ทำด้วยโลหะสีทอง เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายนี้ที่คอเสื้อข้างซ้าย สำหรับนักเรียนนายสิบให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า

ข้อ ๓๒ นักเรียนนายทหาร ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าตอน หัวหน้าหมวด หัวหน้ากองร้อย หัวหน้ากองพัน หรือหัวหน้านักเรียน ใช้เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง ติดที่กึ่งกลางบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้ด้านบนของเครื่องหมายอยู่ทางด้านคอ ดังนี้

หัวหน้าตอน	รูปจักร
หัวหน้าหมวด	รูปจักรภายใต้พระมหามงกุฎ
หัวหน้ากองร้อย	รูปจักรภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี
หัวหน้ากองพัน	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับจักรภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี
หัวหน้านักเรียนนายร้อย	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับจักรภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมีและมีช่อชัยพฤกษ์โอบอยู่เบื้องล่าง
หัวหน้านักเรียนแพทย์ทหาร วิทยาลัยแพทยศาสตร์	รูปอักษร รร ๖ ภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมีและช่อชัยพฤกษ์โอบอยู่เบื้องล่าง
หัวหน้านักเรียนนายทหารแผนที่	รูปจักรประกอบกับกระบองมีดาวกลางจักร
หัวหน้านักเรียนนายร้อยสำรอง	รูปพระเกี้ยวมีรัศมี

เครื่องหมายตามข้อนี้ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม ให้ติดที่คอเสื้อด้านซ้ายเหนือเครื่องหมายเลขชั้นปีการศึกษา

ข้อ ๓๓ พลทหารอาสาสมัคร ใช้เครื่องหมายอักษร อส และเลขตามจำนวนปีที่อาสาสมัครต่อท้ายตัวอักษร ทำด้วยโลหะสีทอง ติดบนอินทรธนูทั้งสองข้างห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๑ เซนติเมตร ให้ด้านบนของเครื่องหมายอยู่ทางด้านคอเครื่องหมายตามข้อนี้ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า

ข้อ ๓๔ ทหารในหน่วยทหารรักษาพระองค์หรือหน่วยทหารที่มีนามเกียรติยศ ใช้เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทองติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า ดังนี้

(๑) ทหารในกองบังคับการกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกองพันที่ ๑ และกองพันที่ ๒ และกองพันที่ ๔ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ และในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้อักษร จปร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๒) ทหารในกองพันที่ ๓ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ใช้อักษร ว มีพระมหามงกุฎ ขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร สูง ๒.๕ เซนติเมตร

(๓) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ และในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้อักษรพระปรมาภิไธยย่อในองค์พระมหากษัตริย์รัชกาลปัจจุบัน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๔) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้อักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ขนาดกว้าง ๑.๔ เซนติเมตร สูง ๒.๒ เซนติเมตร

(๕) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้อักษร รร ๖ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๖) ทหารในกองพันทหารม้าที่ ๖ ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ใช้อักษร สผ ขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร สูง ๑.๘ เซนติเมตร

(๗) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้อักษรพระนามาภิไธยย่อ สว ขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร สูง ๒.๗ เซนติเมตร

(๘) ทหารในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และนักเรียนนายร้อย ทหารในกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ทหารในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ทหารในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ และทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๙) ทหารในสำนักงานเลขาธิการฝ่ายทหารรประจำสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ใช้อักษรพระนามาภิไธยย่อ มวก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

ทหารในหน่วยทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ใช้อักษรพระนามาภิไธยย่อ มวก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เซนติเมตร เมื่อใช้ประกอบกับเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม ให้ใช้ชนิดปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลืองบนแผ่นผ้าสีน้ำเงินดำ มีขอบวงกลมล้อมรอบตัวอักษร

(๑๐) ทหารในหน่วยทหารที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สถาปนาเป็นหน่วยทหารในพระองค์ ใช้อักษรพระปรมาภิไธยย่อหรืออักษรพระนามาภิไธยย่อของพระองค์นั้น ๆ

ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสามในสี่ และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๓๕ ทหารซึ่งเป็นนักโดดร่ม ใช้เครื่องหมายนักโดดร่มติดที่อกเสื้อด้านซ้ายเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามชั้น ดังนี้

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปร่มชูชีพอยู่เหนือเอราวัณ ปักหรือทำด้วยดิ้นเงินหรือวัตถุเทียมดิ้นเงินระหว่างเศียรเอราวัณกับขอบกระโปรงร่มมีอุณาโลมทำด้วยโลหะสีเงินประกอบกับปีกนก ๒ ปีก ปักหรือทำด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองบนพื้นสักหลาดสีแดง กว้าง ๑๐ เซนติเมตร สูง ๔ เซนติเมตร ที่กึ่งกลางตัวร่มชูชีพมีดาวโลหะสีน้ำเงิน ๑ ดาว และช่อชัยพฤกษ์โลหะสีน้ำเงินโอบใต้ดาว

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีช่อชัยพฤกษ์

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีดาวและช่อชัยพฤกษ์

ชั้นกิตติมศักดิ์ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีอุณาโลม

เครื่องหมายนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด เว้นแต่เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม ใช้ชนิดปักด้วยด้ายมันหรือไหมสีน้ำเงินดำ เย็บติดอกเสื้อข้างซ้าย ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ใช้ชนิดปักหรือทำด้วยดิ้นหรือวัตถุเทียมดิ้นขนาดย่อลงเหลือหนึ่งในสอง ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านซ้าย สำหรับผู้ที่ได้รับเครื่องหมายนักโดดร่มชั้นกิตติมศักดิ์และสายยงยศไหมสีแดงให้แต่งกายได้เช่นเดียวกับนักโดดร่มประจำกอง

ข้อ ๓๖ ทหารซึ่งเป็นนักบิน ใช้เครื่องหมายแสดงความสามารถในการบิน ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามชั้น ดังนี้

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก ทำด้วยโลหะสีเงิน กว้าง ๒ เซนติเมตร ยาว ๗.๖ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกต่อกันมีรูปอาร์มทำด้วยโลหะสีเงิน กว้าง ๑.๓ เซนติเมตร ยาว ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มเป็นรูปแถบธงไตรรงค์เฉียงจากขวามาซ้าย มีจักรโลหะสีทองขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๘ เซนติเมตร ทับบนกลางอาร์ม เหนืออาร์มมีอุณาโลมอยู่ในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาวทำด้วยโลหะสีเงิน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๔ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นกิตติมศักดิ์ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลม

ชั้นศิษย์การบินชั้นมัธยม เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ทางด้านขวาไม่มีปีก เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

เครื่องหมายนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือหนึ่งในสอง และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านซ้าย

ทหารซึ่งเป็นนักบินและนักโดดร่ม ถ้าติดเครื่องหมายแสดงความสามารถในการบิน และเครื่องหมายนักโดดร่มในขณะเดียวกัน ให้ติดเครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินเหนือเครื่องหมายนักโดดร่ม

ข้อ ๓๗ ทหารซึ่งเป็นนักทำลายวัตถุระเบิด ให้ใช้เครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิดติดที่อกเสื้อด้านซ้ายเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิด มีลักษณะเป็นรูปประกอบด้วยกงจักรสายฟ้า และลูกระเบิดทำด้วยโลหะสีเงินทำให้เป็นมัน มีรูปเปลวระเบิดทำด้วยโลหะสีทองอยู่ตรงกลางโอบล้อมจากเบื้องล่างขึ้นบนด้วยช่อชัยพฤกษ์สีเงินทำให้เป็นมัน ขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร กว้าง ๕.๖ เซนติเมตร

เครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิดกิตติมศักดิ์ มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิด เว้นแต่มีดาวทำด้วยโลหะสีทองประดับอยู่เหนือเปลวระเบิด

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสาม และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านซ้าย

ข้อ ๓๘ ทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรการรบแบบจู่โจมของศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก ศูนย์สงครามพิเศษ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษหรือของต่างประเทศที่ศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก หรือศูนย์สงครามพิเศษ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ามีมาตรฐานเทียบเท่าใช้เครื่องหมายทหารจู่โจมติดที่อกเสื้อข้างขวาใต้แนวเครื่องหมายหน่วยทหารรักษาพระองค์ มีลักษณะเป็นรูปหัวเสือทำด้วยโลหะสีทองคาบดาบปลายปืนสีเงินทำให้เป็นมัน ด้ามสีน้ำตาลแกมแดงอยู่เหนือช่อชัยพฤกษ์สีเงินทำให้เป็นมัน ขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร กว้าง ๕.๒ เซนติเมตร

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสาม และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๓๙ ทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพับร่ม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศใช้เครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับร่ม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ

เครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับร่ม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศ มีลักษณะเป็นรูปร่มชูชีพอยู่เหนือกงจักรประกอบกับปีกนก ๒ ปีก เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงินขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร กว้าง ๕ เซนติเมตร

เครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับร่ม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศกิตติมศักดิ์ มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับร่ม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศ เว้นแต่มีดาวทำด้วยโลหะสีเงินประดับอยู่เหนือร่มชูชีพ

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสาม และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๔๐ ทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรสงครามทุ่นระเบิดจากโรงเรียนทหารช่าง กรมการทหารช่าง ใช้เครื่องหมายสงครามทุ่นระเบิดติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ

เครื่องหมายสงครามทุ่นระเบิดทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นรูปทุ่นระเบิดดักรถถังสีเขียวมรกต ที่กลางทุ่นระเบิดมีเครื่องหมายทหารช่างสีทองตัวนูน ทั้งสองข้างของทุ่นระเบิดมีสายฟ้าสีทองข้างละ ๑ สาย อยู่ภายในเปลวระเบิดสีแดง ทั้งหมดนี้รองรับด้วยช่อชัยพฤกษ์สีเงิน เครื่องหมายนี้ขนาดสูง ๓.๘ เซนติเมตร กว้าง ๖.๓ เซนติเมตร

เครื่องหมายสงครามทุ่นระเบิดกิตติมศักดิ์ มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายสงครามทุ่นระเบิด เว้นแต่มีดาวสีทอง ๑ ดวง ประดับที่แกนของทุ่นระเบิด

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด เว้นแต่เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามให้ใช้ชนิดไหมปักเย็บติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสาม และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๔๑ พลทหารซึ่งทำหน้าที่อย่างนายสิบ ใช้บั้งทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินขนาดเท่ากับบั้งเครื่องหมายยศสิบตรี ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอก

ข้อ ๔๒ พลทหารซึ่งทำหน้าที่ครูทหารใหม่ ใช้เครื่องหมายรูปจักรทำด้วยโลหะสีทอง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓.๕ เซนติเมตร ทาบบนพื้นสักหลาดสีน้ำเงินรูปวงกลม ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอก

ข้อ ๔๓ ทหารซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ในขณะปฏิบัติหน้าที่ตรวจเลือกใช้ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง กว้าง ๗ เซนติเมตร ขลิบริมสีน้ำเงินข้างละ ๐.๕ เซนติเมตร

ทหารซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในการตรวจเลือกใช้ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงิน กว้าง ๗ เซนติเมตร ขลิบริมสีแดงข้างละ ๐.๕ เซนติเมตร

ปลอกแขนตามข้อนี้ ให้สวมที่แขนเสื้อข้างขวาเหนือข้อศอก

ภาค ๒
เครื่องแบบทหารหญิง

หมวด ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๔๔ เครื่องแบบทหารหญิง มี ๑๓ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำขนาดเล็ก

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอปกสีกากีแกมเขียว

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(จ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

สำหรับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กับกระโปรงสีกากีแกมเขียวหรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว และรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือกให้ใช้กับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๔) เครื่องแบบปกติขาวคอปก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอปกสีขาว

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(จ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

สำหรับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กับกระโปรงสีกากีแกมเขียวหรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว และรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก ให้ใช้กับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๕) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอปก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอปกสีกากีนวลแกมเขียว

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(จ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

สำหรับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กระโปรงสีกากีแกมเขียวหรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว และรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก ให้ใช้กับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๖) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดหนังสีดำ หรือเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

สำหรับเข็มขัดหนังสีดำกับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กระโปรงสีกากีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว และเข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ กับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก ให้ใช้กับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๗) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีขาว

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดหนังสีดำ หรือเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

สำหรับเข็มขัดและรองเท้า ให้ใช้เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ

(๘) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก หรือรองเท้าเดินป่า

(๙) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่น เพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๑๐) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กระโปรงสีดำและกระเป๋าถือสีดำขนาดเล็ก

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีดำแบบป้าย

(ง) คันชีพ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีฟ้าหม่นแบบป้าย

(ง) คันชีพ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

(๑๑) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ เว้นแต่ในโอกาสที่อยู่ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีน้ำเงินดำ เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และกระโปรงสีน้ำเงินดำ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีดำ มีพู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กระโปรงสีดำแบบป้าย

(ง) คันชีพและประคด

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ มีพู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กระโปรงสีฟ้าหม่นแบบป้าย

(ง) คันชีพและประคด

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

(๑๒) เครื่องแบบสโมสร เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีน้ำเงินดำ

(๑๓) เครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว

(ค) เสื้อเชิ้ตอกจีบสีขาว

(ง) กระโปรงสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ช) กระเป๋าถือสีดำขนาดเล็ก

(ซ) ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนรูปสามเหลี่ยม

หมวด ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๔๕ หมวกมี ๙ แบบ คือ

(๑) หมวกหนีบสีกากีแกมเขียว มีสาบโดยรอบป้ายเฉียงทางด้านหน้าลงไปทางซ้าย รูปหมวกตัดให้เรียวโค้งไปตามศีรษะ มีขลิบที่ขอบหมวกเช่นเดียวกับทหารชาย ด้านซ้ายห่างจากกึ่งกลางด้านหน้าหมวก ๔ เซนติเมตร มีตราหน้าหมวกขนาดเล็ก

(๒) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๓) หมวกทรงอ่อนสีดำ ด้านซ้ายหมวกมีตราหน้าหมวกขนาดกลางใช้ประกอบกับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม

(๔) หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๕) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว มีปีกโดยรอบพอสมควรด้านข้างทั้งสองพับขึ้นเล็กน้อย และมีเครื่องประกอบ คือ

(ก) ตราหน้าหมวกขนาดกลาง ตรงกึ่งกลางหน้าหมวก

(ข) สายรัดคาง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง สำหรับนายทหารประทวนใช้หนังสีดำ ที่ปลายสายรัดคางทั้งสองข้าง ติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม

(ค) ผ้าพันหมวก ให้มีเฉพาะนายทหารสัญญาบัตร มีลักษณะดังนี้

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพล ใช้สักหลาดสีบานเย็น กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ที่กึ่งกลางผ้าพันหมวกมีแถบสีดำ กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร สองแถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร และให้มีรูปช่อชัยพฤกษ์ข้างตราหน้าหมวกทั้งสองข้างปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองข้างละสองแถว

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพันและนายร้อย ใช้สักหลาดสีน้ำเงิน กว้าง ๓ เซนติเมตร ขลิบริมสีแดง กว้าง ๐.๔ เซนติเมตร สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นพันเอก ให้มีรูปช่อชัยพฤกษ์ข้างตราหน้าหมวกทั้งสองข้างปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองข้างละหนึ่งแถว

(๖) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

(๗) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จลักษณะเช่นเดียวกับหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

(๘) หมวกทรงอ่อนสีดำ ด้านซ้ายหมวกมีตราราชวัลลภ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราราชวัลลภ

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราพระมหามงกุฎเพชราวุธ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีน้ำเงินฟ้าติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ด้านซ้ายหมวกมีตราเหมือนตราหน้าหมวกยอดของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ด้านซ้ายหมวกมีตราเหมือนตราหน้าหมวกยอดของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีเลือดหมูติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีบานเย็นติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ด้านซ้ายหมวกมีตราเหมือนตราหน้าหมวกยอดของทหารชายในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

(๙) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีฟ้าหม่นติด ณ ที่ที่มีตราครุฑพ่าห์ สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราพระราชลัญจกร เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีฟ้าหม่นติด ณ ที่ที่มีตราพระราชลัญจกร

ข้อ ๔๖ เสื้อ มี ๑๓ แบบ คือ

(๑) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๒) เสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๓) เสื้อคอปกสีกากีแกมเขียว ที่แนวอกมีดุม ๓ ดุม แขนยาวไม่รัดข้อมือหรือแขนสั้นเหนือข้อศอกไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ปลายแขนพับทบ มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะมีแถบ

ตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง ไม่มีปก มุมกระเป๋าด้านล่างเป็นรูปตัดพองาม ปากกระเป๋าขัดดุม ๑ ดุม และมีอินทธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

(๔) เสื้อคอปกสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอปกสีกากีแกมเขียว

(๕) เสื้อคอปกสีกากีนวลแกมเขียวลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอปกสีกากีแกมเขียว

(๖) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว ไม่มีสาบ ที่ชายคอพับด้านหน้ามีแถบสีกากีแกมเขียว กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่แนวอกมีดุม ๓ ดุม แขนสั้นเหนือข้อศอกไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ปลายแขนพับทบและมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

เมื่อสวมเสื้อนี้ ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกระโปรงสีกากีแกมเขียว กระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๗) เสื้อคอพับสีขาว ไม่มีสาบ ที่ชายคอพับด้านหน้ามีแถบสีกากีแกมเขียว กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่แนวอกมีดุม ๓ ดุม แขนยาวรัดข้อมือขัดดุมข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้นเหนือข้อศอกไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ปลายแขนพับทบ และมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

เมื่อสวมเสื้อนี้ ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกระโปรงสีกากีแกมเขียว กระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๘) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว แบบคอป้าน มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๓ ดุม มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีปก และมีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ข้างละ ๑ ดุม เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อเชิ๊ตสีกากีนวลแกมเขียว ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียว เงื่อนกะลาสีประกอบด้วย แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

(๙) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว แต่ใช้อินทรธนูแข็ง เสื้อแบบนี้ให้ใช้เชิ้ตสีขาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย เว้นแต่เมื่อแต่งเครื่องแบบสโมสร ให้ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่าย

(๑๐) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(๑๑) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๕ ดุม ด้านหน้ามีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะไม่มีปก และใช้อินทรธนูแข็ง

(๑๒) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ก) ทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชาย ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(ข) ทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

(ค) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์

(ง) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

(จ) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

(ฉ) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

(ช) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์

(ซ) ทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

(ฌ) ทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในเหล่าทหารม้ารักษาพระองค์

(ญ) ทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

(ฎ) ทหารหญิงในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

(ฏ) ทหารหญิงในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๑๓) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ คอแบะกว้างไม่มีบาก กลมมนถึงชายพับแหลมใต้อก ปาดเอวเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาวของทหารชาย ด้านหน้าระหว่างชายคอพับถึงชายเสื้อ มีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน เสื้อแบบนี้ใช้อินทรธนูแข็ง และให้ใช้เสื้อและเครื่องประกอบ ดังนี้

(ก) เสื้อเชิ้ตอกจีบสีขาวแขนยาว ข้อมือแข็งขัดดุม คอปกเชิ้ตเป็นรูปบัวมน ผูกผ้าพันคอสีดำเป็นรูปสามเหลี่ยมจากชายปกบัวมน

(ข) แพรแถบรัดเอวสีแดง เช่นเดียวกับสายอินทรธนูกึ่งกลางด้านหน้า กว้าง ๗ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้าง กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวเท่าขนาดเอวของผู้ใช้

ข้อ ๔๗ กระโปรงและกางเกง มีดังนี้

(๑) กระโปรงสีกากีแกมเขียว ยาวปิดเข่าพอสมควร ชายกระโปรงไม่บาน ไม่มีกระเป๋า ไม่มีทบด้านหน้า สำหรับด้านหลังเป็นแบบผ่าซ้อนกันชั้นเดียวซึ่งมีความสูงจากชายกระโปรง ไม่ต่ำกว่า ๑๕ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๕ เซนติเมตร โดยซ้อนกันลึกไม่น้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร ที่ขอบเอวมีห่วงกว้าง ๑ เซนติเมตร จำนวน ๔ ห่วง สำหรับสอดสายเข็มขัด โดยให้ห่วงคู่หน้าอยู่ห่างจากกึ่งกลางหัวเข็มขัดประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ทั้งทางซ้ายและทางขวา ส่วนห่วงคู่หลังให้อยู่ตรงแนวเดียวกับห่วงคู่หน้า ทำด้วยผ้าสีเดียวกับกระโปรง

(๒) กระโปรงสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีกากีแกมเขียว

(๓) กระโปรงสีดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีกากีแกมเขียว

(๔) กระโปรงสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีกากีแกมเขียว

(๕) กระโปรงสีดำแบบป้าย ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ เป็นผ้าชิ้นเดียวเมื่อสวมให้ป้ายขวาทับซ้าย ชายกระโปรงยาวเลยครึ่งน่องเล็กน้อย

(๖) กระโปรงสีฟ้าหม่นแบบป้าย ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีดำแบบป้าย

(๗) กระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว ยาวปิดเข่าพอสมควร ชายกระโปรงกางเกงบานเล็กน้อย ไม่มีกระเป๋า ด้านหน้าและด้านหลังเป็นแบบจีบกระทบ ที่ขอบเอวมีห่วง กว้าง ๑ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๕ เซนติเมตร จำนวน ๔ ห่วง สำหรับสอดสายเข็มขัดโดยให้ห่วงคู่หน้าอยู่ห่างจากกึ่งกลาง

หัวเข็มขัด ประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ทั้งทางซ้ายและทางขวา ส่วนห่วงคู่หลังให้อยู่ตรงแนวเดียวกับห่วงคู่หน้าทำด้วยผ้าสีเดียวกับกระโปรงกางเกง

(๘) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกของทหารชาย ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๑๖ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๒ เซนติเมตร

(๙) กางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๑๐) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติของทหารชาย

ข้อ ๔๘ เข็มขัด ประคดและคันชีพ มีดังนี้

(๑) เข็มขัด มี ๓ แบบ คือ

(ก) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีของทหารชาย ใช้คาดทับขอบกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ข) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำของทหารชาย ใช้คาดทับขอบกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ค) เข็มขัดหนังสีดำ มีขนาดและหัวเข็มขัดเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวของทหารชาย ใช้คาดทับขอบกระโปรงสีกากีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว

(๒) ประคดและคันชีพ

(ก) ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ข) ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ค) ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ง) ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(จ) ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบราราชินีนาถ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ฉ) ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ช) ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ซ) ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ฌ) ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ญ) ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เช่นเดียวกับประคดคันชีพของทหารชายในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนี แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ฎ) ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

(ฏ) ในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าแต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

ข้อ ๔๙ รองเท้า มี ๖ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ส้นใหญ่พอสมควร สูงไม่เกิน ๗ เซนติเมตร

(๒) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(๓) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(๔) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(๕) รองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(๖) รองเท้าเดินป่า

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น ไม่มีริ้วและลวดลาย

ข้อ ๕๐ กระเป๋าถือ มี ๒ แบบ คือ

(๑) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่ ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สูง ๒๐ เซนติเมตร ยาว ๓๐ เซนติเมตร มีสายสะพาย

(๒) กระเป๋าถือสีดำขนาดเล็ก ลักษณะเช่นเดียวกับกระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่เว้นแต่ สูง ๑๕ เซนติเมตร ยาว ๒๐ เซนติเมตร ไม่มีสายสะพาย

กระเป๋าถือทั้ง ๒ แบบไม่มีลวดลายโดยปกติถือด้วยมือซ้าย สำหรับกระเป๋าที่มีสายสะพาย จะสะพายที่ไหล่ซ้ายห้อยลงมาใต้แนวเอวก็ได้

หมวด ๓
อินทรธนูและเครื่องหมายยศ

ข้อ ๕๑ อินทรธนู มี ๒ แบบ คือ

(๑) อินทรธนูอ่อน ทำด้วยสักหลาด เสิร์จหรือผ้า ชนิดและสีเดียวกับเสื้อเป็นแผ่นสี่เหลี่ยม เรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๔ เซนติเมตร เย็บติดกับเสื้อ ด้านคอ กว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุม

(๒) อินทรธนูแข็ง ลักษณะเช่นเดียวกับอินทรธนูแข็งของทหารชาย เว้นแต่ขนาดเช่นเดียวกับ อินทรธนูอ่อน

ข้อ ๕๒ เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นนายสิบ ใช้เครื่องหมายยศและประดับเช่นเดียวกับนายทหาร ประทวนชั้นนายสิบชาย แต่ปลายบั้งทั้งสองข้าง ห่างกัน ๕ เซนติเมตร

(๒) นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้เครื่องหมายยศและประดับเช่นเดียวกับนายทหาร ประทวนชั้นจ่านายสิบชาย แต่ปลายบั้งทั้งสองข้าง ห่างกัน ๒.๕ เซนติเมตร

(๓) นายทหารสัญญาบัตร ใช้เครื่องหมายยศเช่นเดียวกับนายทหารสัญญาบัตรชาย

เครื่องหมายยศสำหรับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม อนุโลมใช้เช่นเดียวกับทหารชาย

หมวด ๔
เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๕๓ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษ ลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษของทหารชาย

ภาค ๓
เครื่องแบบพิเศษ

ข้อ ๕๔ เครื่องแบบกันหนาวสำหรับทหารชาย มี ๒ แบบ คือ

(๑) เครื่องแบบกันหนาวกากีแกมเขียว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ หมวก เสื้อ และกางเกงของเครื่องแบบนี้ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีกากีแกมเขียว

เครื่องแบบชนิดนี้ใช้ได้สำหรับทหารทุกชั้น

(๒) เครื่องแบบกันหนาวน้ำเงินดำ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศสีน้ำเงินดำ

(ค) กางเกงแถบ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ใช้แถบสีแดงลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงแถบของนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป เว้นแต่นายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และนักเรียนนายทหารแผนที่ใช้กางเกงแถบของเครื่องแบบเต็มยศ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

เครื่องแบบชนิดนี้ใช้ได้เฉพาะนายทหารสัญญาบัตร นายดาบ นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และนักเรียนนายทหารแผนที่

ข้อ ๕๕ เครื่องแบบกันหนาวสำหรับทหารหญิง มี ๒ แบบ คือ

(๑) เครื่องแบบกันหนาวกากีแกมเขียว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ หมวก เสื้อ และกระโปรงของเครื่องแบบนี้ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีกากีแกมเขียว

(๒) เครื่องแบบกันหนาวน้ำเงินดำ เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว

ข้อ ๕๖ ทหารชายเหล่าทหารดุริยางค์ ในโอกาสบรรเลงใช้เครื่องแบบ ดังนี้

(๑) ชุดบรรเลงเกียรติยศใหญ่ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ มีแถบสักหลาดสีแดง เช่นเดียวกับกางเกงแถบในข้อ ๑๒ (๕)

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(จ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง เป็นสายถัก ๒ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม สายทั้ง ๒ เส้น ถักเป็นบ่วงใหญ่ ๑ เส้น เล็ก ๑ เส้น คล้องใต้แขนขวา ให้ตุ้มอยู่ที่อกเสื้อ ปลายสายรวมติดอยู่ที่ดุมอินทรธนูข้างขวา

(๒) ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว รัดเอว แบบคอป้าน ไม่มีตะเข็บหลังที่แนวอกมีดุมซ่อนอยู่ในสาบเสื้อ ด้านหน้ามีกระเป๋าบนข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะมีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีปกรูปมน ชายกลางแหลม ปกกระเป๋าขัดดุมโลหะสีทองขนาดกลาง กระเป๋าละ ๑ ดุม มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม มีขอบเสื้อด้านล่างสุด ตรงรัดเอวมีขอบป้านกว้างประมาณ ๔ เซนติเมตร ป้ายไปติดขอทางขวาห่างจากกึ่งกลางประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ที่ตรงเอวมีหูเสื้อสำหรับรัดเอวไปทางหลังและมีดุมสีเดียวกับเสื้อเรียงตามแนวเอวข้างละ ๒ เม็ด ที่ปลายแขนเสื้อ ปักด้วยไหมทองกว้าง ๔ เซนติเมตร ปักป้ายจากกึ่งกลางซ้ายสุดและขวาสุดของตะเข็บข้อมือเสื้อทั้งสองด้านห่างจากปลายแขนเสื้อ ๔ เซนติเมตร ปักป้ายโค้งขึ้นมาพบกันที่กึ่งกลางข้อมือเสื้อห่างจากปลายแขนเสื้อประมาณ ๗ เซนติเมตร ไขว้ทับกันเป็นรูปห่วง ๔ ห่วง โดยมีห่วงขนาดใหญ่ ๒ ห่วงเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เซนติเมตร อยู่ด้านล่าง และห่วงขนาดเล็ก ๒ ห่วง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร อยู่ด้านบน เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีขาวแขนยาวและผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสี

(ค) กางเกงขายาวสีขาวหรือกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ)

(๓) ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปกากีแกมเขียว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียวรัดเอว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาวรัดเอวตาม (๒) (ข) แต่ที่ปลายแขนเสื้อไม่มีปัก เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีกากีแกมเขียวอ่อนและผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสี

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวหรือกางเกงขายาวสีขาว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ)

(๔) ชุดบรรเลงปกติ ใช้เครื่องแบบปกติสีกากีแกมเขียวคอพับประดับสายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ)

(๕) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนนักเรียนนายร้อย ซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ หรือหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ หรือหน่วยทหารรักษาพระองค์ ซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ให้แต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์หรือทหารรักษาพระองค์

(๖) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารในพิธีตรวจพลสวนสนามและในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารกองเกียรติยศ นอกจากที่กล่าวใน (๕) ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว และมีสายรัดคางหนังสีขาวกว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว และผ้าพันคอสีแดง

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักสีขาว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร มีตาไก่ หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๖ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยงมีรูปจักรดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ เชือกผูกรองเท้าสีขาว

(ฉ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ) เว้นแต่ปลายสายรวมติดที่บ่าของด้านคอ

(ช) คนถือไม้ชี้ทาง ใช้หมวกทำด้วยโลหะชุบโครเมี่ยมลักษณะเช่นเดียวกับรองในหมวกเหล็ก มีตราหน้าหมวกขนาดใหญ่ และมีสายรัดคางสีขาวให้สวมสายสะพายหนัง มีแถบไหมทองทางด้านนอก สะพายจากไหล่ซ้ายไปขวา

(ซ) ถุงมือสีขาว

(๗) ทหารแตรเดี่ยว ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนนักเรียนนายร้อยซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเครื่องแบบอนุโลมตามเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศของนักเรียนนายร้อย

(๘) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารซึ่งจัดเป็นกองเกียรติยศพิเศษให้แต่งเครื่องแบบทหารซึ่งจัดเป็นกองเกียรติยศ

เครื่องแบบตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ประดับเครื่องหมายสำหรับทหารดุริยางค์ทำด้วยโลหะเป็นรูปพิณสีทอง อยู่บนช่อชัยพฤกษ์สีเงินขัดมันที่อกเสื้อด้านขวา

ข้อ ๕๗ ทหารหญิงเหล่าทหารดุริยางค์ ในโอกาสบรรเลงใช้เครื่องแบบ ดังนี้

(๑) ชุดบรรเลงเกียรติยศใหญ่ ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อคอพับแบบชายสีขาว ผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นสูงหนังสีดำ

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

(๒) ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปขาว เช่นเดียวกับชุดบรรเลงเกียรติยศใหญ่ เว้นแต่ให้ใช้กระโปรงสีขาวและหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

(๓) ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปกากีแกมเขียว ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีกากีแกมเขียวอ่อนผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

(๔) ชุดบรรเลงปกติคอพับ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติคอพับสำหรับทหารหญิงทั่วไป

(๕) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารในพิธีตรวจพลสวนสนาม และในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารกองเกียรติยศ นอกจากที่กล่าวในข้อ ๕๖ (๕) ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปกสีกากีแกมเขียว มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ตะเข็บกลางยาวตะเข็บขนาบข้างสั้น ด้านหน้ามีตะเข็บ ๔ ตะเข็บ ตะเข็บยาวข้างละ ๑ ตะเข็บ ตะเข็บสั้นขนาบตะเข็บยาว

ข้างละ ๑ ตะเข็บ เอวเสื้อปล่อย ที่คอและแนวอกมีดุม ๕ ดุม แขนยาวไม่รัดข้อมือ กระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย มีปกรูปตัดชายมน และอินทรธนูอ่อนขัดดุมดุมทั้งสิ้นใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(จ) ถุงเท้าสั้นสีดำ

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำขนาดใหญ่

เครื่องแบบตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ไม่มีสายยงยศ ในโอกาสที่บรรเลงให้ติดเครื่องหมายสำหรับทหารดุริยางค์ทำด้วยโลหะเป็นรูปพิณสีทองอยู่บนช่อชัยพฤกษ์สีเงินขัดมันที่อกเสื้อด้านขวา สำหรับชุดบรรเลงเกียรติยศใหญ่ ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปขาว และชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปกากีแกมเขียว ไม่ประดับเครื่องหมายยศ แต่ให้ประดับเพียงเครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัด

ข้อ ๕๘ ทหารซึ่งทำหน้าที่สารวัตรทหาร ใช้เครื่องแบบดังนี้

(๑) ในโอกาสปฏิบัติงานปกติ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีดำลักษณะเช่นเดียวกับรองในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว มีสายรัดคางหนังสีดำ กว้าง ๒ เซนติเมตร ด้านหน้าหมวกมีอักษร สห สีขาว ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนมีแถบ ๒ สี คาดรอบขอบหมวกจนเกือบจดอักษร สห แถบสีแดงอยู่กลาง กว้าง ๔ เซนติเมตร ริบแถบสีแดงมีแถบสีขาวกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร สำหรับนายทหารสัญญาบัตรไม่มีแถบคาดรอบขอบหมวก ในบางโอกาสนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่นายทหารสัญญาบัตรจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียวก็ได้

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ รัดปลายขา

(ง) เข็มขัดด้ายถักสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักสีขาวในข้อ ๕๖ (๖) (ง)

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) สายนกหวีดทำด้วยไหมสีขาว มีลักษณะดังนี้

สำหรับพลทหารและนายทหารประทวน เป็นสายถัก ๔ สาย และสายเกลี้ยง ๑ สาย โดยสายถัก ๒ สาย ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนซ้าย ส่วนสายถักอีก ๒ สาย ทำเป็นบ่วงขนาดใหญ่และเล็ก ห่างกันพองามพาดต้นแขนซ้าย ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนู สายเกลี้ยงโยงจากใต้อินทรธนูตรงที่รวมสายถักปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร มีลักษณะเช่นเดียวกับพลทหารและนายทหารประทวน เว้นแต่ที่ปลายสายเกลี้ยงให้ติดตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม แทนนกหวีดห้อยไว้ที่ดุมเสื้อเม็ดที่ ๒ กับใช้สายถักคล้องใต้แขนขวาและพาดต้นแขนขวา

(ช) ปลอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนล่อนหรือวัตถุเทียมหนังสีแดง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีอักษร สห ทำด้วยสักหลาด หรือหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร สวมที่แขนเสื้อข้างขวาระหว่างไหล่กับข้อศอกให้ตัวอักษรอยู่ด้านนอก

(ซ) ซองปืนพกหนังสีดำ

(ฌ) กระเป๋าซองกระสุนหนังสีดำ

(๒) ในโอกาสปฏิบัติงานในพิธีต่าง ๆ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับรองในหมวกเหล็กสีดำใน (๑) (ก) แต่ด้านหน้าหมวกใช้อักษร สห สีแดง และไม่มีแถบคาดรอบขอบหมวก

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว และใช้ผ้าพันคอสีเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักสีขาว เช่นเดียวกับในข้อ ๕๖ (๖) (ง)

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ เชือกผูกรองเท้าสีขาว

(ฉ) สายนกหวีดทำด้วยไหมสีขาว เช่นเดียวกับใน (๑) (ฉ)

(ช) ปลอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนล่อนหรือวัตถุเทียมหนังสีแดงเช่นเดียวกับใน (๑) (ช)

(ซ) ซองปืนพกหนังสีขาว

(ฌ) กระเป๋าซองกระสุนหนังสีขาว

(ญ) ถุงมือสีขาว

(๓) ในโอกาสขับขี่รถจักรยานยนต์

เมื่อนำขบวนหรือติดตามบุคคลสำคัญเพื่อเป็นเกียรติยศ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกแบบขับขี่รถจักรยานยนต์สีขาว ด้านหน้าหมวกมีอักษร สห สีแดง สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียวและใช้ผ้าพันคอสีเขียว

(ค) กางเกงแบบขี่ม้าสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักสีขาว เช่นเดียวกับในข้อ ๕๖ (๖) (ง)

(จ) รองเท้าสูงหนังสีดำ

(ฉ) สายนกหวีดทำด้วยไหมสีขาว เช่นเดียวกับใน (๑) (ฉ)

(ช) ปลอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนล่อนหรือวัตถุเทียมหนังสีแดง เช่นเดียวกับใน (๑) (ช)

(ซ) ซองปืนพกหนังสีขาว

(ฌ) กระเป๋าซองกระสุนหนังสีขาว

(ญ) ถุงมือขาวครึ่งแขนสวมทับแขนเสื้อ

เมื่อปฏิบัติงานปกติ ใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับใน (๑) เว้นแต่ให้ใช้หมวกแบบขับขี่รถจักรยานยนต์สีขาว กางเกงแบบขี่ม้าสีกากีแกมเขียว รองเท้าสูงหนังสีดำและไม่ใช้ผ้าพันคอสีเขียว

ทั้งนี้ จะใช้แว่นตากันลม หรือเสื้อคลุมกันฝนชนิดมีแขนสีกากีแกมเขียว หรือทั้งสองอย่างด้วยกันก็ได้

(๔) ในโอกาสปฏิบัติราชการสนามหรือฝึก ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีดำ เช่นเดียวกับใน (๑) (ก) หรือรองในหมวกเหล็กคลุมด้วยผ้าสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ หรือหมวกเหล็กคลุมด้วยผ้าสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ ที่ผ้าคลุมด้านหน้าหมวกมีอักษร สห สีขาว สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) ปลอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนล่อนหรือวัตถุเทียมหนังสีแดง เช่นเดียวกับใน (๑) (ช)

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๕) ในโอกาสปฏิบัติงานควบคุมการจราจรขณะทัศนวิสัยจำกัดใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับ (๑) และให้ใช้ปลอกแขนทำด้วยผ้าสะท้อนแสงสีขาวสลับเทาเย็บติดกันสีละ ๕ แถบ กว้างแถบละ ๔ เซนติเมตร ที่ปลายปลอกแขนทั้งสองข้าง มีจีบรัดด้วยยางยืด ตัวปลอกแขน กว้าง ๒๐ เซนติเมตร ยาว ๓๕ เซนติเมตร ใช้สวมที่แขนเสื้อทั้งสองข้าง ระหว่างข้อศอกกับข้อมือ

ทั้งนี้ จะใช้เสื้อกันฝนสีส้มสะท้อนแสง ลักษณะเป็นเสื้อคอเชิ้ตยาวถึงข้อเท้า ปกเสื้อกว้าง ๕ เซนติเมตร มุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดซ้อน ๒ ชั้น บริเวณด้านหน้าและด้านหลัง

ในระดับแนวอก ที่คอและตัวเสื้อมีดุม ๕ ดุม แขนเสื้อรูปทรงกระบอกซ้อนกัน ๒ ชั้น แขนเสื้อชั้นในยาวถึงข้อมือ ส่วนชั้นนอกยาวถึงข้อศอก ไม่มีกระเป๋า ไม่ใช้อินทรธนูและเครื่องหมายใด ๆ สวมคลุมด้วยก็ได้

ข้อ ๕๙ ทหารซึ่งเป็นนักโดดร่มประจำกอง ใช้เครื่องแบบ ดังนี้

เครื่องแบบพลทหาร มี ๕ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกมีตราหน้าหมวกขนาดกลาง

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว จะผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวแก่เงื่อนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ ก็ได้ ในโอกาสพิเศษจะใช้ผ้าพันคอสีร่มพรางก็ได้

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือดำ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโดดร่ม หรือรองเท้าเดินป่า

ในโอกาสลำลองจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียวและรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำก็ได้

(๒) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนตาม (๑) (ก) หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ในโอกาสพิเศษจะใช้ผ้าพันคอสีร่มพรางก็ได้

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกรัดปลายขา

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโดดร่ม หรือรองเท้าเดินป่า

(ฉ) ถุงเท้าขนสัตว์

(๓) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนตาม (๑) (ก) หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกรัดปลายขา หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโดดร่ม หรือรองเท้าเดินป่า

(ฉ) ถุงเท้าขนสัตว์

เครื่องแบบนี้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย เครื่องแบบสนามตาม (ก) เว้นหมวกทรงอ่อน (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

(๔) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(๕) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

เครื่องแบบนายทหารประทวน มี ๘ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวสำหรับนายทหารประทวนทั่วไป

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะสำหรับนายทหารประทวนทั่วไป เว้นแต่จะใช้หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมูก็ได้

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติสำหรับพลทหารในโอกาสไว้ทุกข์ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

(๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกมีตราหน้าหมวกขนาดกลาง

(ข) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโดดร่ม หรือรองเท้าเดินป่า

ในโอกาสลำลองจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียวและรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำก็ได้

(๕) เครื่องแบบฝึก เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึกสำหรับพลทหาร

(๖) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบสนามสำหรับพลทหาร

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสำหรับพลทหาร

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดี่ยวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศสำหรับพลทหาร

เครื่องแบบนายทหารสัญญาบัตร มี ๑๑ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียว

คอแบะสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป เว้นแต่จะใช้หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมูก็ได้ ในบางโอกาสจะใช้กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติรัดปลายขา ประกอบกับรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโดดร่มก็ได้

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับสำหรับนายทหารประทวน

(๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับสำหรับนายทหารประทวน

(๕) เครื่องแบบฝึก เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึกสำหรับพลทหาร

(๖) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบสนามสำหรับพลทหาร

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสำหรับพลทหาร

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศสำหรับพลทหาร

(๙) เครื่องแบบสโมสรคอปิด เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรคอปิดสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป

(๑๐) เครื่องแบบสโมสรอกแข็ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป

(๑๑) เครื่องแบบสโมสรอกอ่อน เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรอกอ่อนสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป

ข้อ ๖๐ ทหารซึ่งเป็นนักโดดร่มประจำกอง ใช้สายยงยศไหมสีแดงเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม และสายเกลี้ยง ๒ เส้น ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดที่ดุมอินทรธนูข้างขวา ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ที่อกเสื้อประกอบกับเครื่องแบบตามข้อ ๕๙ เว้นแต่เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม ไม่ใช้สายยงยศ

นายทหารสัญญาบัตรซึ่งใช้สายยงยศเสนาธิการ หรือสายยงยศนายทหารคนสนิท ไม่ใช้สายยงยศตามข้อนี้

ข้อ ๖๑ ทหารซึ่งจัดเป็นกองเกียรติยศ

(๑) มณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว มีสายรัดคางหนังสีขาว กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว และผ้าพันคอสีน้ำเงินอ่อน

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดหนังสีขาว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนปลายมน กว้าง ๖ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปเครื่องหมายกองทัพบกดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) สายนกหวีดทำด้วยด้ายถักหรือไนล่อนสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับสายนกหวีดใน ข้อ ๕๘ (๑) (ฉ) เว้นแต่ปลายสายเกลี้ยงให้ติดตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม เมื่อใช้สายนกหวีดนี้ไม่ใช้สายยงยศอย่างอื่นอีก

(ช) ซองกระบี่หรือซองดาบทำด้วยหนังสีขาว

(ซ) ถุงมือสีขาว

(ฌ) สายสะพายปืนทำด้วยหนังสีขาว

(๒) หน่วยทหารต่าง ๆ ใช้เครื่องแบบฝึก ผ้าพันคอสีน้ำเงินอ่อน

(๓) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้เครื่องแบบฝึก ผ้าพันคอสีบานเย็นและเครื่องแบบสวนสนามในโอกาสพิเศษ

เครื่องแบบสวนสนามในโอกาสพิเศษ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว เว้นแต่สายรัดคางใช้แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปกสีแดงเลือดนก ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร ที่ปลอกคอโดยรอบมีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ห่างจากขอบนอกของปลอกคอ ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๒ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๙.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ๓ แถบ แถบบนและแถบล่างด้านปลายแขนเสื้อกว้างแถบละ ๑.๕ เซนติเมตร แถบกลางกว้าง ๒ เซนติเมตร เว้นระยะระหว่างแถบ ๒ เซนติเมตร แถบล่างอยู่ห่างจากขอบปลายแขน ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนบนด้านนอกเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ฐานของรูปสามเหลี่ยมติดกับขอบบนของปลอกแขนท่อนล่าง ที่ขอบของสามเหลี่ยมทั้งสองข้างมีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ๒ แถบ แถบด้านนอกกว้าง ๑.๕ เซนติเมตร อยู่ห่างจากขอบปลอกแขนท่อนบนด้านนอก ๐.๕ เซนติเมตร แถบด้านใน

กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ห่างจากแถบด้านนอก ๐.๕ เซนติเมตร ปลายแถบที่ด้านฐานทั้งสองแถบติดกับแถบบนของปลอกแขนท่อนล่าง ภายในรูปสามเหลี่ยมมีรูปหมวกนักรบโบราณปักด้วยด้ายหรือไหมสีเหลืองซ้อนทับบนดาบปักด้วยด้ายหรือไหมสีขาว ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอวที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีดุมโลหะสีทองขนาดกลาง ๒ แถบ แถบละ ๒ ดุม

(ค) กางเกงขายาวสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีแดง กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมเงินหรือวัตถุเทียมไหมเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ตอนกลางและแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ตอนริมทั้งสองข้าง หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมน ยาวด้านละ ๕.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปตราแผ่นดินดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด และใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดงเลือดนก

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ชนิดผูกเชือกหรือยืดข้าง

(ฉ) อินทรธนูแข็ง

(ช) ถุงมือสีขาว

สำหรับนักเรียนนายร้อยซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวด หัวหน้ากองร้อย หัวหน้ากองพันหรือหัวหน้านักเรียน ใช้กระบี่มีลักษณะเช่นเดียวกับกระบี่นายทหารสัญญาบัตร เว้นแต่ให้ใช้พู่ไหมสีเหลืองสายกระบี่มีลักษณะเช่นเดียวกับสายกระบี่นายทหารสัญญาบัตร และใช้แผ่นห้อยสายกระบี่ทำด้วยไหมหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว

สำหรับนักเรียนนายร้อยซึ่งประจำแถว ใช้ดาบปลายปืน ฝักดาบทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว ยาว ๓๗ เซนติเมตร กว้าง ๖.๘ เซนติเมตร ส่วนของซองดาบ ยาว ๒๑ เซนติเมตร จากซองดาบขึ้นไป ๑๐.๕ เซนติเมตร มีสายรัดด้ามดาบ กว้าง ๒ เซนติเมตร

สำหรับผู้เชิญธง ใช้สายคล้องคอทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว กว้าง ๗ เซนติเมตร ยาว ๑๕๐ เซนติเมตร ปลายสายรวมติดไว้กับแผ่นโลหะสีทองรูปใบโพธิ์ กว้าง ๑๕ เซนติเมตร สูง ๑๕ เซนติเมตร ด้านหน้ามีโลหะสีทองรูปกรวยติดอยู่

สำหรับวงดุริยางค์ ใช้สายถักทำด้วยด้ายหรือไหมสีเหลือง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๗๗ เซนติเมตร ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา ใช้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ทางด้านหน้า

(๔) ทหารกองเกียรติยศพิเศษ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีดำหรือสีขาว มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว เว้นแต่สายรัดคางใช้แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีแดง ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว เว้นแต่ให้ใช้เสื้อแบบนี้กับเสื้อคอพับสีขาวแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีดำแบบปกติ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ กางเกงชนิดนี้เมื่อสวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่อง ปลายขากางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้า

(ง) เข็มขัดหนังสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดหนังสีขาวใน (๑) (ง) ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีแดง

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ เชือกผูกรองเท้าสีขาว

(ฉ) สายด้ายถัก เป็นไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีขาว ลักษณะเป็นสายถัก ๒ เส้น เส้นสั้นขนาดกว้าง ๑.๒๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๔๕ เซนติเมตร เส้นยาวขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๗๕ เซนติเมตร เส้นสั้นทำเป็นห่วงพาดต้นแขนซ้าย เส้นยาวทำเป็นห่วงคล้องใต้แขนซ้ายปลายสายด้ายถักทั้งสองเส้นรวมติดไว้ใต้อินทรธนู

(ช) แผ่นติดไหล่ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ เป็นรูปอาร์ม กว้าง ๗ เซนติเมตร สูง ๘.๕ เซนติเมตร พื้นเป็นแถบลายธงไตรรงค์ในทางตั้ง ขลิบริมด้วยเกลียวผ้าสีดำ แผ่นติดไหล่นี้ติดที่ต้นแขนเสื้อข้างขวาด้านนอก ห่างจากตะเข็บไหล่ ๒ เซนติเมตร

ในโอกาสที่จัดเป็นกองเกียรติยศในต่างประเทศ ให้มีอักษรโรมันสีขาวคำว่า “THAILAND” บนแถบสีน้ำเงินดำ สูง ๒ เซนติเมตร ยาวตลอดส่วนกว้างของรูปอาร์มประกอบด้วย

(ซ) ซองกระบี่หรือซองดาบ ทำด้วยหนังสีขาว

(ฌ) ถุงมือสีขาว

(ญ) สายสะพาย ทำด้วยหนังสีขาว ขนาดกว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๑๓๐ เซนติเมตร สะพายทับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีแดง โดยสะพายไหล่ขวาเฉียงลงทางซ้ายให้สายสะพายสอดใต้อินทรธนูข้างขวา ปลายสายสะพายทั้งสองรวมติดอยู่กับเข็มขัดหนังสีขาว

ในโอกาสที่ใช้ธงชาติ ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก ธงประจำหน่วยทหาร ให้หมู่เชิญธงที่จัดขึ้นใช้สายสะพายลักษณะดังกล่าวอีก ๑ เส้น สะพายไหล่ซ้ายไขว้ทับกับเส้นแรกประกอบด้วย

เครื่องแบบนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัดเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ

ข้อ ๖๒ ทหารซึ่งจัดเป็นกองรักษาการณ์ภายในและภายนอก ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) รองในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว ด้านข้างหมวกมีอักษร รก สีขาว สูง ๖ เซนติเมตร เขียนในลักษณะรูปวงกลมมีสายรัดคางหนังสีดำ กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(๒) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(๓) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(๔) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร

(๕) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(๖) กระเป๋าซองกระสุนด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียว

(๗) ซองปืนพกหนังสีดำ ใช้สำหรับนายทหารสัญญาบัตร

ข้อ ๖๓ ทหารซึ่งมีหน้าที่ใช้เครื่องยนต์ในเวลาประจำทำงานตามหน้าที่เกี่ยวกับเครื่องยนต์ ใช้เครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม และจะใช้รองเท้าผ้าใบสีดำก็ได้

ทหารราบ ทหารม้า และทหารปืนใหญ่ ซึ่งสังกัดหน่วยยานเกราะ หรือหน่วยยานยนต์ติดอาวุธตามอัตราการจัด เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามจะใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ มีตราหน้าหมวกขนาดกลางปักด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำก็ได้

ทหารซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติราชการสนามชายแดนตามแผนป้องกันประเทศ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม จะใช้หมวกทรงอ่อน หรือหมวกปีกอ่อนสีกากีแกมเขียวหรือสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่น เพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ มีตราหน้าหมวกขนาดกลาง ปักด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำก็ได้

ทหารซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารหรือทหารซึ่งเข้าร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาวิชาทหาร เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม จะใช้หมวกทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว มีตราหน้าหมวกขนาดกลางก็ได้

ข้อ ๖๔ ทหารซึ่งมีหน้าที่ในการบิน เวลาประจำทำงานตามหน้าที่เกี่ยวกับการบิน ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อนหรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว หรือหมวกป้องกันศีรษะสำหรับนักบิน

(๒) เสื้อและกางเกง มี ๒ แบบ คือ

(ก) เสื้อกางเกงติดกันคอพับสีกากีแกมเขียว เป็นผ้าทนไฟแขนทรงกระบอก ตัวเสื้อผ่าอกตลอดจนถึงเป้ากางเกงติดซิปรูด ที่อกเสื้อมีกระเป๋าเจาะเฉียงติดซิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋า แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก มีที่เหน็บดินสอ ปากกา และมีกระเป๋าเจาะติดซิปรูดขนาดเล็ก ๑ กระเป๋า กางเกงติดกับเสื้อนี้ที่เอวสองข้างมีหูขัดดุมรัดเอวหรือแถบแปรงไนล่อน - สักหลาดรัดเอว และมีกระเป๋าเจาะติดซิปรูดด้านข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านหน้าขากางเกงทั้งสองข้าง เสมอเป้ากางเกงมีกระเป๋าเจาะติดซิปรูด

ข้างละ ๑ กระเป๋า ปลายขากางเกงทั้งสองข้างด้านข้างมีกระเป๋าเจาะติดซิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านหน้าผ่าข้างละ ๑ แห่ง และติดซิปรูด

(ข) เสื้อคอปิดสีกากีแกมเขียวแขนยาว เป็นผ้าทนไฟ มีที่รัดสำหรับปิดคอมีสาบอกผ่ายาวตลอดติดซิปรูด แขนเสื้อยาวทรงกระบอกมีสาบรัดปลายแขน แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกมีที่เหน็บดินสอ ปากกา และมีกระเป๋าเจาะติดซิปรูดขนาดเล็ก ๑ กระเป๋า ที่อกเสื้อมีกระเป๋าข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะมีฝาปิดขัดดุม ๑ ดุม ซ่อนรังดุมไว้ด้านในฝากระเป๋า ชายเสื้อตรงไม่มีเว้า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง และในบางโอกาสจะพับแขนเสื้อไว้เหนือข้อศอกก็ได้ และกางเกงสีกากีแกมเขียว เป็นผ้าทนไฟ ที่เอวด้านข้างเหนือตะเข็บกางเกงมีสายรัดเอวทั้งสองข้าง ขอบกางเกงด้านหน้ามีสายเข็มขัดรัดเอวทำด้วยผ้าชนิดเดียวกับกางเกง สาบติดซิปรูดและติดดุม ๑ ดุม ขัดรังดุมที่ขอบกางเกงตอนบนของสาบ กระเป๋าหลังสองข้าง เป็นกระเป๋าปะ มีฝาปิดซ่อนรังดุมขัดดุม ๑ ดุมไว้ด้านในของฝากระเป๋าหน้าเป็นกระเป๋าเจาะเฉียงจากขอบเอวด้านหน้าลงมา ด้านข้างมีฝาปิดซ่อนรังดุมขัดดุม ๑ ดุม ไว้ด้านในของฝา ที่ขากางเกงด้านข้างสองข้างเสมอเป้ากางเกงมีกระเป๋าปะติดซิปรูดข้างด้านในด้านเดียวด้านข้างขากางเกงในแนวเข่ามีกระเป๋าเป็นกระเป๋าเจาะติดซิปรูด ฝากระเป๋าปล่อยไม่ติดดุมปลายขากางเกงมีแถบรัดขากางเกง

(๓) รองเท้า มี ๔ แบบ คือ

(ก) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ข) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ค) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ง) รองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบตามข้อนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัดเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก

ข้อ ๖๕ ทหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยทหารพราน และทหารซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับหน่วยทหารพราน ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวก มี ๒ แบบ คือ

(ก) หมวกทรงอ่อนสีดำ ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกมีตราหน้าหมวก

(ข) หมวกปีกทรงอ่อนสีดำ ด้านหน้าเหนือปีกหมวกมีตราหน้าหมวก

(๒) เสื้อ มี ๒ แบบ คือ

(ก) เสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๔ กระเป๋า มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ชนิด ๔ กระเป๋า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้

(ข) เสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๒ กระเป๋า มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ชนิด ๒ กระเป๋า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้

เสื้อคอเปิดสีดำทั้งสองแบบ มีแถบชื่อทำด้วยผ้าสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ยาวเท่ากับความกว้างของกระเป๋าเสื้อ มีชื่อและชื่อสกุลปักเป็นตัวอักษรบรรจงตัวตรงด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำ หนา ๐.๒ เซนติเมตร สูง ๑ เซนติเมตร ไม่ต้องเขียนยศและคำนำหน้าชื่อ แถบดังกล่าวนี้เย็บติดกับอกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋าบน

(๓) กางเกง มี ๒ แบบ คือ

(ก) กางเกงขายาวสีดำแบบฝึกชนิด ก มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกชนิด ก ของทหารชาย กางเกงชนิดนี้ต้องสวมโดยให้ปลายขากางเกงสอดไว้ภายในรองเท้าและใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๔ กระเป๋า

(ข) กางเกงขายาวสีดำแบบฝึกชนิด ข มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกชนิด ข ของทหารชาย กางเกงชนิดนี้ต้องสวมโดยให้ปลายขากางเกงสอดไว้ภายในรองเท้าและใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๒ กระเป๋า

(๔) เข็มขัด มี ๒ แบบ คือ

(ก) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมฝืนผ้าทางนอนปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปเครื่องหมายกองทัพบกดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายสายหุ้มด้วยโลหะรมดำ ขนาดกว้าง ๑ เซนติเมตร

(ข) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมนโปร่งกลาง ขอบด้านใน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ความหนาของขอบ ๐.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีแกนโลหะขนาดเดียวกับความหนาของขอบหัวเข็มขัดตรึงกึ่งกลางระหว่างด้านในทางดิ่งสำหรับประกอบแผ่นโลหะเพื่อตรึงสายเข็มขัดซึ่งประกอบอยู่กับส่วนหัวเข็มขัด ปลายสายหุ้มด้วยโลหะรมดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร

(๕) รองเท้า มี ๒ แบบ คือ

(ก) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(ข) รองเท้าเดินป่า

(๖) ตราหน้าหมวก เป็นรูปวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ เซนติเมตร ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมภายในครึ่งวงกลมด้านบนมีแถบโค้ง กว้าง ๑.๒๕ เซนติเมตร พื้นสีฟ้า บรรจุตัวอักษรมีข้อความว่า “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” ส่วนด้านล่างจรดกันมีแถบโค้งรูปธงไตรรงค์ ๒ แถบ ระหว่างแถบมีดาว ๒ ดวง เหนือดาวมีดาบปลายปืน ๑ เล่ม ตั้งในทางดิ่ง ใบดาบมีสายฟ้าฟาดเฉียงไปทางซ้ายจำนวน ๓ สาย เรียงกันอยู่บันพื้นสีน้ำเงิน รูปวงกลมนี้รองรับด้วยแถบโค้ง กว้าง ๑.๒๕ เซนติเมตร ความยาวเท่ากับเส้นผ่าศูนย์กลางของวงกลม พื้นสีฟ้า บรรจุตัวอักษรมีข้อความว่า “ทหารพราน” ตัวอักษรปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีขาว ดาว ดาบปลายปืนและสายฟ้า ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลือง ขอบนอกโดยรอบของตราหน้าหมวก ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลือง กว้าง ๐.๒ เซนติเมตร

(๗) เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษ ให้ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีน้ำเงินดำ

เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษ ให้ประดับเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก

ข้อ ๖๖ ทหารซึ่งมีหน้าที่ประจำบนรถยานเกราะ เวลาประจำทำหน้าที่ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวกทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศหรือสีน้ำเงินดำ หรือหมวกป้องกันศีรษะ

(๒) เสื้อกางเกงติดกันคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือสีกากีแกมเขียวระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม แขนเสื้อยาวทรงกระบอกมีแถบรัดปลายแขน ตัวเสื้อผ่าอกตลอดจนถึงเป้ากางเกงติดซิปรูด ที่อกเสื้อมีกระเป๋าปะเฉียงติดซิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านหลังพับจีบ ๒ จีบ แขนเสื้อข้างขวาเหนือข้อศอกมีที่เหน็บดินสอ ปากกา และมีกระเป๋าปะติดซิปรูดด้านข้างขนาดเล็ก ๑ กระเป๋า กางเกงติดกับเสื้อนี้ที่เอวด้านข้างมีแถบรัดเอว และมีกระเป๋าเจาะติดซิปรูดด้านข้างข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านหน้าขากางเกงทั้งสองข้างเสมอเป้ากางเกงมีกระเป๋าปะติดซิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋า ปลายขากางเกงทั้งสองข้าง ด้านข้างมีกระเป๋าปะติดซิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋า ปลายขากางเกงมีแถบรัดขากางเกง สอดปลายขากางเกงไว้ในรองเท้า ในบางโอกาสจะพับแขนเสื้อไว้เหนือข้อศอกหรือปล่อยปลายขากางเกงไว้นอกรองเท้าก็ได้

(๓) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบตามข้อนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก

ข้อ ๖๗ บรรดาเครื่องแบบพิเศษในภาคนี้ ถ้ามิได้มีข้อความกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้ใช้อินทรธนูเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษเช่นเดียวกับเครื่องแบบทหารทั่วไป

ภาค ๔
เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๖๘ ทหารซึ่งมีหน้าที่ขี่ม้า หรือทหารทั่วไปในโอกาสขี่ม้า

เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียว จะใช้กางเกงแบบขี่ม้าและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ประกอบกับสนับแข้งหนังสีดำ หรือผ้าพันแข้งสีกากีแกมเขียว หรือจะใช้รองเท้าสูงหนังสีดำก็ได้

เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้กางเกงแถบ ให้ใช้กางเกงแถบแบบขี่ม้า และรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำประกอบกับสนับแข้งหนังสีดำ หรือจะใช้รองเท้าสูงหนังสีดำก็ได้

ข้อ ๖๙ ทหารทั่วไป ในโอกาสขับขี่จักรยานยนต์จะใช้หมวกป้องกันศีรษะ สำหรับขี่จักรยานยนต์ลักษณะกลมตามรูปศีรษะปิดถึงท้ายทอยสีกากีแกมเขียวไม่มีลวดลาย ด้านหน้าตอนบนมีกระบังลมหมวกสีดำไม่ติดแผ่นวัสดุใสกันลม มีสายรัดคางทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำประกอบกับเครื่องแบบเฉพาะขณะที่ขับขี่จักรยานยนต์ก็ได้

ข้อ ๗๐ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล เมื่อใช้หมวกทรงอ่อนให้ใช้เครื่องหมายรูปปีกนก ปักด้วยดิ้นทอง หรือวัตถุเทียมดิ้นทอง หรือด้ายสีน้ำเงินดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร ประดับชิดทางด้านซ้ายของตราหน้าหมวกขนาดกลาง

ข้อ ๗๑ พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารช่างในเวลาทำการฝึกในหน้าที่ทหารช่างใช้เครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม และจะใช้รองเท้าผ้าใบสีดำก็ได้

ข้อ ๗๒ ทหารซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในเวลาปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาลจะใช้เสื้อหรือผ้ากันเปื้อน หรือเครื่องแบบพยาบาลก็ได้

ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ในสนาม ให้แต่งเครื่องแบบสนามเช่นเดียวกับทหารทั่วไป เว้นแต่ที่ด้านหน้าและด้านหลังหมวกเหล็ก ให้มีเครื่องหมายกาชาด กับที่แขนเสื้อข้างซ้ายระหว่างไหล่กับข้อศอก ให้พันผ้าพันแขนสีขาว กว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีเครื่องหมายกาชาดอยู่ด้านนอก

ข้อ ๗๓ เสื้อกันฝนสีกากีแกมเขียว เป็นเสื้อคอแบะแขนยาว ตัวเสื้อยาวคลุมถึงใต้เข่า ที่แนวอกติดดุมสองแถบ ๆ ละ ๕ ดุม มีเข็มขัดรัดเอวติดกับตัวเสื้อสำหรับปรับขนาดของเอว ที่แนวต้นขามีกระเป๋าเฉียง มีฝาปิดขัดดุม ๑ ดุม ปลายแขนมีแผ่นรัดข้อมือเป็นสาบขัดดุม ๑ ดุม และมีที่คลุมศีรษะซ่อนอยู่ภายในปกเสื้อ เสื้อกันฝนแบบนี้ใช้สวมคลุมเครื่องแบบได้ทุกชนิด และเมื่อใช้หมวกจะใช้พลาสติกสีขาวชนิดใสหุ้มหมวกก็ได้

ข้อ ๗๔ เสื้อกันหนาว มี ๔ แบบ คือ

(๑) เสื้อคลุมกันหนาวสีดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จหรือผ้าเนื้อหนากันน้ำ คอปกและแบะได้ ตัวเสื้อยาวประมาณเข่า มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ตะเข็บกลางจีบ และเปิดชายเสื้อไว้ถึงแนวตะโพกที่แนวเอว ด้านหลังมีแถบทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับเสื้อ กว้าง ๖ เซนติเมตร สองแถบ พาดทับกันติดดุม ๓ ดุม ระยะห่างกันตามยาวของแถบ ที่แนวอกมีดุมสองแถว แถวละ ๔ ดุม เป็นแนวเฉียงตอนล่างเข้าหากัน ด้านข้างมีกระเป๋าข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียง ๔๕ องศา ไม่มีปก แขนยาว ปลายแขนพับ ๑๕ เซนติเมตร มีอินทรธนูอ่อน ขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมกลมแบนทำด้วยวัตถุสีดำ

เสื้อแบบนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัดด้วย ใช้สวมคลุมเครื่องแบบที่ใช้เสื้อชั้นนอกทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ หรือสีกากีแกมเขียว

(๒) เสื้อกันหนาวคอแบะสีกากีแกมเขียว แขนยาวรัดข้อมือ ตัวเสื้อยาวปล่อยชายเสื้อถึงตะโพกพองาม ที่ปลายแขนมีสาบ กว้าง ๗ เซนติเมตร ปลายสาบมีรังดุม ๑ รัง และมีดุมที่ปลายแขนเสื้อข้างละ ๑ ดุม เสื้อแบบนี้มีสาบอกเสื้ออยู่ด้านใน ที่อกเสื้อใช้ซิปรูดตลอดตามยาวของเสื้อ ด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าบนเป็นกระเป๋าย่ามยืดชาย มีปกรูปตัดพองาม กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าเจาะ มีปกรูปตัดพองาม มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ที่เอวและชายเสื้อมีเชือกรัดและมีถุงคลุมศีรษะซ่อนไว้ในปกคอเสื้อด้านหลัง

เสื้อแบบนี้ใช้สวมทับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามในขณะที่มีอากาศหนาว

(๓) เสื้อกันหนาวแขนยาว ทำด้วยผ้ากันลมบุนวม ด้านนอกสีกากีแกมเขียว ด้านในสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ ตัวเสื้อยาวปล่อยชายเสื้อถึงตะโพก

พองาม ติดซิปรูดจากคอเสื้อผ่าตลอด ด้านหน้ามีกระเป๋าเจาะเฉียงไม่มีปกข้างละ ๑ กระเป๋า แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกมีที่เหน็บดินสอ ปากกา และกระเป๋าซิปรูดขนาดเล็ก ๑ กระเป๋า รอบคอ ปลายแขนและชายเสื้อด้านหลังจนถึงใต้กระเป๋าเสื้อด้านหน้ามีแถบด้ายถักรัดยางยืดสีกากีแกมเขียว มีอินทรธนูอ่อนขัดดุมกลมแบนขนาดเล็ก ทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียว

เสื้อแบบนี้ใช้ได้สองด้านใช้สวมทับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับสำหรับทหารชาย เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปก เครื่องแบบปกติขาวคอปก เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ เครื่องแบบปกติขาวคอพับสำหรับทหารหญิง เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามในขณะที่มีอากาศหนาว

(๔) เสื้อกันหนาวแขนยาว ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จหรือผ้าเนื้อหนาสีกากีแกมเขียว เสื้อยาวปล่อยชายถึงตะโพกพองาม คอเชิ้ต ใต้คอปกเสื้อมีแถบผ้ากว้าง ๒ เซนติเมตร ขัดตัวดุม ๑ ดุม ที่ปลายแขนมีแผ่นรัดข้อมือเป็นสาบ กว้าง ๗ เซนติเมตร ปลายสาบมีรังดุม ๑ รัง และรังดุมที่ปลายแขนเสื้อข้างละ ๒ ดุม เพื่อปรับขนาดข้อมือที่อกเสื้อผ่าตลอดไม่มีสาบใช้ซิปรูดตลอดความยาวเสื้อด้านหน้ามีกระเป๋าเฉียงข้างละ ๑ ใบ ไม่มีฝากระเป๋า ชายเสื้อมีผ้าแถบรัดเอวกว้างประมาณ ๗ เซนติเมตร ขัดดุมข้างละ ๒ ดุม สำหรับปรับขนาดของเอว ที่บ่ามีอินทรธนูอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม

เสื้อกันหนาวแบบนี้ใช้สวมทับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับสำหรับทหารชาย เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปก เครื่องแบบปกติขาวคอปก เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ เครื่องแบบปกติขาวคอพับสำหรับทหารหญิง ในขณะที่มีอากาศหนาว

ข้อ ๗๕ ตราหน้าหมวกเป็นรูปจักรอุณาโลม ภายใต้พระมหามงกุฎประดับแถบ ๒ ข้าง และมีช่อชัยพฤกษ์อยู่ภายใต้จักร ปลายช่อชัยพฤกษ์โค้งขึ้นบนมี ๓ ขนาด คือ

(๑) ขนาดใหญ่ ทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๗.๕ เซนติเมตร สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีสาบสีแดง

(๒) ขนาดกลาง กว้าง ๖ เซนติเมตร สูง ๗.๕ เซนติเมตร มี ๒ ชนิด คือ

(ก) ปักหรือทำด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองบนหมอนสักหลาดสีดำ เว้นแต่ขอบในของจักรปักหรือทำบนสักหลาดสีแดง ใช้ได้เฉพาะนายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนชั้นนายดาบ นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า นักเรียนนายทหารแผนที่ และนักเรียนนายร้อยสำรอง

(ข) ทำด้วยโลหะสีทอง มีสาบสีแดง ใช้ได้เฉพาะนายทหารประทวน นักเรียนนายสิบและพลทหาร

(๓) ขนาดเล็ก ทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๓ เซนติเมตร สูง ๔ เซนติเมตร มีสาบสีแดง

ข้อ ๗๖ ดุมโลหะสีทอง มี ๓ ขนาด คือ

(๑) ขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๕ เซนติเมตร

(๒) ขนาดกลาง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๓) ขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร

ดุมเหล่านี้มีลักษณะกลมนูนเล็กน้อย มีเส้นขอบโดยรอบ ภายในเส้นขอบมีลายดุนรูปจักร ภายใต้พระมหามงกุฎ เว้นแต่

สำหรับทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีลายดุนรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จปร ภายใต้พระมหามงกุฎ

สำหรับทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีลายดุนรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ วปร ภายใต้พระมหามงกุฎ

สำหรับทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถมีลายดุนรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ในมงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย และบนแพรแถบสะบัดสองชายและมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์”

สำหรับทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถมีลายดุนรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ในมงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย และบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือ” นวมินทราชินี”

สำหรับทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถมีลายดุนรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ในมงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย และบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “นวมินทราชินี”

สำหรับนักเรียนนายร้อยและทหารในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและนักเรียนนายร้อย ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ และในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ มีลายดุนรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร

ข้อ ๗๗ เดือยโลหะใช้ติดส้นรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำหรือรองเท้าสูงหนังสีดำ มี ๒ ชนิด คือ

(๑) เดือยโลหะสีเงิน สำหรับทหารซึ่งมีหน้าที่ขี่ม้า ทหารทั่วไปในโอกาสขี่ม้า นายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไป และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศตั้งแต่พันตรีขึ้นไป

(๒) เดือยโลหะสีทอง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งสำเร็จหลักสูตรครูการขี่ม้าของโรงเรียนทหารม้า ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก หรือหลักสูตรการขี่ม้าของทหารจากโรงเรียน

การขี่ม้าในต่างประเทศตามที่กองทัพบกกำหนด นายทหารสัญญาบัตรเหล่าทหารม้าในหน่วยทหารม้าซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับการกรมขึ้นไป และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งได้รับอนุมัติจากกองทัพบกเป็นกรณีพิเศษ

เดือยโลหะตามข้อนี้ ให้ติดได้เฉพาะชนิดใดชนิดหนึ่งเท่านั้น

ข้อ ๗๘ เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษที่กำหนดให้ทำด้วยโลหะ และตราหน้าหมวก เมื่อประดับหรือติดกับส่วนของเครื่องแบบฝึก หรือเครื่องแบบสนาม จะปักด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำแทนโลหะหรือวัสดุที่กำหนดนั้นก็ได้

ข้อ ๗๙ ทหารชาย ในเวลาแต่งเครื่องแบบปกติหรือเครื่องแบบสโมสรที่กำหนดให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

ข้อ ๘๐ ทหารในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในเวลาปฏิบัติภารกิจในและนอกเขตพระราชฐาน เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึก ให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีน้ำเงิน ตราหน้าหมวกราชวัลลภและติดแถบ “ทหารมหาดเล็ก” ที่แขนเสื้อด้านซ้าย

ข้อ ๘๐/๑ ทหารในหน่วยทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อใช้หมวกทรงอ่อน ให้ใช้ตราหน้าหมวกขนาดเล็กรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายเป็นรูปโค้งอยู่ภายใต้ตราหน้าหมวก บนแพรแถบสะบัดสองชายมีอักษร “ทหารในพระองค์ ๙๐๔” สำหรับนายทหารสัญญาบัตรให้ปักด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทอง สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายสิบ และพลทหารให้ใช้เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง

ข้อ ๘๐/๒ ทหารในหน่วยทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมารให้ใช้ปลอกอินทรธนูประดับที่อินทรธนูอ่อนทั้งสองข้างของเครื่องแบบฝึก หรือเครื่องแบบสนาม ปลอกอินทรธนูทำด้วยสักหลาด เสิร์จหรือผ้า เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียว จากทางด้านไหล่ไปทางคอปลายมน มีขนาดกว้างยาวพอที่อินทรธนูอ่อนสอดได้ ปักอักษร พระนามาภิไธยย่อ มวก อยู่ด้านบนของปลอกอินทรธนู และ “ทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร” เป็นรูปโค้งรองรับพระนามาภิไธยย่อ อักษรทั้งหมดปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลือง ปลอกอินทรธนูมีสีดังต่อไปนี้

(๑)	นายทหารสัญญาบัตร	สีน้ำเงิน
(๒)	นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายสิบ	สีเขียว
(๓)	พลทหาร	สีแดง

ข้อ ๘๑ เครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินของสโมสรการบินพลเรือน ให้ทหารซึ่งได้รับเครื่องหมายนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด เว้นแต่เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม

และให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า ถ้าประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ติดเครื่องหมายนี้เหนือขึ้นไป เมื่อแต่งเครื่องแบบสโมสรเปิดอก ให้ใช้ขนาดย่อลงครึ่งหนึ่ง

ข้อ ๘๒ เพื่อประโยชน์ในการฝึกและการปฏิบัติราชการสนามหรือเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ จะใช้เครื่องประกอบเครื่องแบบตามความจำเป็นหรือสมควรก็ได้

ข้อ ๘๓ ให้กองทัพบกสร้างเครื่องแบบตัวอย่างหรือเขียนรูปเครื่องแบบตัวอย่างขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกข้อ ๒๓ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๘๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

- เพิ่มวรรคสองใน (๙) ของข้อ ๓๔ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๘๑) พ.ศ. ๒๕๕๑
- เพิ่มข้อ ๘๐/๑ และข้อ ๘๐/๒ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๘๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๑๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๑

(๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๒

(๓) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๓

(๔) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๔

(๕) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๕

หมวด ๑
เครื่องแบบทหารชาย

ส่วนที่ ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๒. เครื่องแบบนักเรียนดุริยางค์ มี ๓ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีขาว

(ข) เสื้อกะลาสีสีขาว และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำ สายโยงมีด ประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกากี ประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีกากี

(ข) เสื้อกะลาสีสีกากี และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีกากี

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีขาว

(ข) เสื้อกะลาสีสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำ สายโยงมีด ประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

ข้อ ๓. เครื่องแบบพลทหาร นักเรียนจ่า และนายทหารประทวนชั้นจ่า มี ๘ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีขาว

(ข) เสื้อกะลาสีสีขาว และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำ สายโยงมีด ประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกากี ประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีกากี

(ข) เสื้อกะลาสีสีกากี และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีกากี

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกเหล็กสีกากี

(ข) เสื้อกะลาสีสีกากี และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีกากี

(ง) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ จะใช้สนับแข้งสีกากีด้วยก็ได้

(๔) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้สนับแข้งสีกากีและเครื่องสนามประกอบด้วย

(๕) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่งประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีขาว

(ข) เสื้อกะลาสีสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำ สายโยงมีดประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีน้ำเงินดำ

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า สังกัดกองบังคับการกรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดง

(ค) กางเกงแถบไหมสีเหลือง

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์

สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า สังกัดกองบังคับการกรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่สีดำแทน

(๗) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีขาว

(ข) เสื้อกะลาสีสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำ สายโยงมีดประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๘) เครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาวประกอบด้วย

(ก) หมวกกะลาสีสีขาวหรือสีนำ้เงินดำ

(ข) เสื้อกะลาสีสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อซับใน ผ้าผูกคอสีดำ สายโยงมีดประกอบด้วย

(ค) กางเกงกะลาสีสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

ข้อ ๔. เครื่องแบบนายทหารประทวนชั้นพันจ่า มี ๑๐ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๒) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อคอพับสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๓) เครื่องแบบปกติกากีคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนหรือหมวกเหล็กสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ จะใช้สนับแข้งสีกากีด้วยก็ได้

(๖) เครื่องแบบสนามเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้สนับแข้งสีกากีและเครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว

สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ

(ค) กางเกงแถบไหมสีเหลือง

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดง

(ค) กางเกงแถบไหมสีเหลือง

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์

สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่สีดำแทน

(๙) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำและให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๑๐) เครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

ข้อ ๕. เครื่องแบบนักเรียนนายเรือ มี ๑๐ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) กระบี่นักเรียน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๒) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อคอพับสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๓) เครื่องแบบปกติกากีคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อน หรือหมวกเหล็กสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ จะใช้สนับแข้งสีกากีด้วยก็ได้

(๖) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้สนับแข้งสีกากี และเครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว และให้มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่งด้วย

เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ

(ค) กางเกงแถบไหมทอง

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ และให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์

(๙) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) กระบี่นักเรียน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๑๐) เครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ

(ง) กระบี่นักเรียน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

ข้อ ๖. เครื่องแบบนายทหารสัญญาบัตร มี ๑๖ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๒) เครื่องแบบปกติกากีคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีกากี

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากี และให้ใช้เสื้อคอพับสีกากี ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อคอพับสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๔) เครื่องแบบปกติกากีคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนหรือหมวกเหล็กสีกากี

(ข) เสื้อคอพับสีกากี

(ค) กางเกงขายาวสีกากี

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ จะใช้สนับแข้งสีกากีด้วยก็ได้

(๗) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้สนับแข้งสีกากีและเครื่องสนามประกอบด้วย

(๘) เครื่องแบบครึ่งยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบไหมทอง

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ

(ค) กางเกงแถบไหมทอง

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ และนายทหารพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดง

(ค) กางเกงแถบไหมทอง

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เสนาธิการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และนายทหารพิเศษประจำกองบังคับการกรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองบังคับการ

กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

(๙) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ และนายทหารพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหาราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่สีดำแทน

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เสนาธิการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และนายทหารพิเศษประจำกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

(๑๐) เครื่องแบบสโมสรเต็มยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อสโมสรสีขาว และให้ใช้เสื้อกั๊กสีขาว เสื้อเชิ้ตอกแข็งหรืออกจีบสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่ายประกอบด้วย

(ค) กางเกงแถบไหมทอง

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๑๑) เครื่องแบบสโมสรปกติ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อสโมสรสีขาว และให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่ายและแพรแถบรัดเอวสีดำประกอบด้วย

(ค) กางเกงแถบไหมทอง

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๑๒) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๑๓) เครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว คอเชิ้ตอ่อนหรือแข็ง ข้อมืออ่อนหรือแข็ง และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีหรือเงื่อนหูกระต่ายประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังสีดำ

(๑๔) เครื่องแบบเต็มยศ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบไหมทอง

(๑๕) เครื่องแบบสโมสรเต็มยศ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาล ปลอกหมวกสีขาว

(ข) เสื้อสโมสรสีดำ และให้ใช้เสื้อกั๊กสีขาว เสื้อเชิ้ตอกแข็งหรืออกจีบสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่ายประกอบด้วย

(ค) กางเกงแถบไหมทอง

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๑๖) เครื่องแบบสโมสรปกติ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรเต็มยศตาม (๑๕) เว้นแต่ให้ใช้กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ และเสื้อกั๊กสีน้ำเงินดำ

ส่วนที่ ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๗. หมวกมี ๘ แบบ คือ

(๑) หมวกกะลาสีสีขาว ทำด้วยผ้า ทรงตึง เชิงด้านหน้ากว้าง ๔.๘ เซนติเมตร เชิงด้านข้างและด้านหลังกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร เพดานหมวกกว้างระหว่าง ๒๒.๓ เซนติเมตร ถึง ๒๓ เซนติเมตร ยาวระหว่าง ๒๒.๗ เซนติเมตร ถึง ๒๓.๘ เซนติเมตร และมีเครื่องประกอบ คือ

(ก) สายรัดคาง ทำด้วยผ้าสีขาว กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(ข) แถบหน้าหมวก ทำด้วยผ้าสีดำ กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีชื่อเรือหรือหน่วยสีทองและมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมีเป็นสีทองกำกับข้างหน้าและข้างหลังชื่อเรือหรือหน่วยปลายแถบทั้งสองข้างตัดชายเป็นรูปหางนกแซงแซว มีรูปสมอสีทองนอนตามยาว

(๒) หมวกกะลาสีสีกากี ทำด้วยผ้า ลักษณะและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกกะลาสีสีขาว

(๓) หมวกกะลาสีสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกกะลาสีสีขาว

(๔) หมวกทรงหม้อตาล ขอบหมวกทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงิดำ และมีเครื่องประกอบคือ

(ก) กะบัง ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ เว้นแต่สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นนาวาโทและนาวาเอก ทำด้วยหนังหรือสักหลาดสีดำ ที่ขอบโค้งปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปใบชัยพฤกษ์ ๑ แถว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลเรือและจอมพลเรือทำด้วยหนังหรือสักหลาดสีดำที่ขอบโค้งปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปใบชัยพฤกษ์ ๒ แถว พื้นกะบังด้านล่างสีเขียวหรือสีดำ

(ข) ปลอกหมวก ทำด้วยผ้าหรือวัตถุเทียมผ้าสีขาวหรือสีกากี

(ค) สายรัดคาง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ เว้นแต่สำหรับนายทหารสัญญาบัตรเมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบ

สโมสร หรือเครื่องแบบสำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาวและนักเรียนนายเรือเมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ หรือเครื่องแบบสำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาวทำด้วยแถบไหมทอง หรือวัตถุเทียมไหมทอง

(ง) ดุมโลหะสีทองขนาดเล็กตรึงปลายสายรัดคางติดที่ข้างหมวก ข้างละ ๑ ดุม

(จ) ตราหน้าหมวก เป็นรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎและมีใบชัยพฤกษ์อยู่ภายใต้สมอปลายโค้งโอบขึ้นบนทั้งสองข้าง ลักษณะต่างกัน คือ

นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ทำด้วยโลหะสีทองและมีใบชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๔ ใบ กว้าง ๖.๗ เซนติเมตร สูง ๗.๓ เซนติเมตร

นักเรียนนายเรือ พระมหามงกุฎปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง สมอปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงิน ใบชัยพฤกษ์ปักด้วยดิ้นทอง หรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๒ ใบ บนพื้นเบาะสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร สูง ๕.๕ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตร พระมหามงกุฎปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง สมอปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงิน ใบชัยพฤกษ์ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๔ ใบ บนพื้นเบาะสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๖.๗ เซนติเมตร สูง ๗.๓ เซนติเมตร

(ฉ) ผ้าพันหมวก เป็นแถบลายถักสีดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร

(๕) หมวกหนีบสีกากี ทำด้วยผ้าหรือเสิร์จสีกากี ตอนหน้าและตอนหลังลาดมน ยอดสันหมวกมีกลีบ ด้านขวามีรอยพับ ด้านซ้ายมีตราหน้าหมวกเป็นรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎ และมีใบชัยพฤกษ์อยู่ภายใต้สมอปลายโค้งโอบขึ้นบนทั้งสองข้าง ลักษณะของตราหน้าหมวกต่างกัน คือ

นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ทำด้วยโลหะสีทอง และมีใบชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๔ ใบ กว้าง ๒.๘ เซนติเมตร สูง ๓ เซนติเมตร

นักเรียนนายเรือ พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง สมอทำด้วยโลหะสีเงิน ใบชัยพฤกษ์ทำด้วยโลหะสีทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๒ ใบ บนพื้นสีดำ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร สูง ๒.๗๕ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตร พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง สมอทำด้วยโลหะสีเงิน ใบชัยพฤกษ์ทำด้วยโลหะสีทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๔ ใบ บนพื้นสีดำ กว้าง ๒.๘ เซนติเมตร สูง ๓ เซนติเมตร

(๖) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี ด้านหน้าหมวกมีตราปักด้วยด้ายสีน้ำเงินดำ รูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี สูง ๓ เซนติเมตร ติดอยู่ตรงกึ่งกลาง มีสายร่นที่ขอบหมวกด้านหลัง

(๗) หมวกเหล็กสีกากี มีสายรัดคางหนังสีน้ำตาลหรือแถบผ้าสีกากี กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(๘) หมวกยอด ตัวหมวกทำด้วยรากรำพู หรือวัตถุเทียมรากรำพูและมีเครื่องประกอบ คือ

(ก) ปลอกหมวก ทำด้วยผ้าหรือวัตถุเทียมผ้าสีขาว

(ข) สายรัดคาง ทำด้วยโลหะสีทองเป็นแบบโซ่ถัก

(ค) ขอเกี่ยวสายรัดคาง มี ๓ ชนิด คือ ขอเกี่ยวรูปดอกมะเขือใหญ่ขอสั้นทำด้วยโลหะสีทอง ขอเกี่ยวรูปดอกมะเขือใหญ่ขอยาวทำด้วยโลหะสีทอง และขอเกี่ยวรูปดอกมะเขือเล็กขอยาวทำด้วยโลหะสีทอง

(ง) จานรองยอดหมวกดวงดารา ทำด้วยโลหะหรือวัตถุเทียมโลหะสีทอง

(จ) ยอดหมวกบัวบาน ทำด้วยโลหะหรือวัตถุเทียมโลหะสีทอง

(ฉ) ยอดหมวกโมฬีแหลม ทำด้วยโลหะหรือวัตถุเทียมโลหะสีทอง

(ช) ตราหน้าหมวกเป็นรูปตราพระปรมาภิไธยย่อ ภปร มีรูปจักรีเหนือ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะหรือวัตถุเทียมโลหะสีทอง

(ซ) พู่หมวก ทำด้วยจามจุรีหรือวัตถุเทียมจามจุรีสีดำ ใช้เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์

ข้อ ๘. ผ้าผูกคอสีดำ รูปสามเหลี่ยมและพับมุมข้างหนึ่งเข้ากับด้านฐานอีกข้างหนึ่งให้ส่วนที่พับซ้อนกันกว้าง ๖ เซนติเมตร ผูกชายทั้งสองข้าง ต่อกันคล้องไว้ใต้ปกหลัง ให้ส่วนกึ่งกลางที่พับอยู่ข้างหน้าตรงแนวอกเสื้อโดยให้ส่วนซ้ายทับส่วนขวา และผูกด้วยแถบผ้าสีขาวสำหรับผูกผ้าผูกคอเป็นเงื่อนโบเหนือชายสุดผ้าผูกคอ ๖ เซนติเมตร

ข้อ ๙. สายโยงมีด เป็นสายเชือกถักสีขาว ขนาดโตโดยรอบ ๑.๗ เซนติเมตร คล้องไว้ใต้ปกหลังและอยู่บนผ้าผูกคอสีดำ โดยให้แผ่นถักรูปสี่เหลี่ยมลายขัดทับบนเงื่อนโบ ปลายสายสอดลงในกระเป๋าเสื้อ

ข้อ ๑๐. เสื้อ มี ๑๗ แบบ คือ

(๑) เสื้อกะลาสีสีขาว เปิดคอเพียงอก มีผ้าปกหลังสีน้ำเงินรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากมีแถบผ้าสีขาวกว้าง ๒ เซนติเมตร ตรึงรอบผืนผ้าห่างจากขอบ ๐.๕ เซนติเมตร แขนยาวรวบข้อมือชายเสื้อยาวปิดตะโพกที่อกเสื้อเบื้องซ้ายมีกระเป๋าปะไม่มีปก ๑ กระเป๋า ใต้คอเสื้อด้านหน้ามีแถบผ้าสีขาว ๒ ชาย ยาวชายละ ๒๕ เซนติเมตร สำหรับผูกผ้าผูกคอ

(๒) เสื้อซับใน ทำด้วยผ้าสีขาวคอกลมเรียบ รอบวงคอขลิบด้วยแถบผ้าสีน้ำเงินดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร แขนยาวเพียงเหนือศอก

(๓) เสื้อกะลาสีสีกากี ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อกะลาสีสีขาว เว้นแต่แขนเสื้อยาวเพียงใต้ศอกประมาณ ๖ เซนติเมตร และมีผ้าปกหลังสีกากี

(๔) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๕ ดุม มีกระเป๋าบน ๒ กระเป๋า กระเป๋าล่าง ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะ กระเป๋าบนมีปกรูปชายแหลมสามชายไม่ขัดดุม กระเป๋าล่างไม่มีปก ชายเสื้อที่ตะเข็บข้างเปิดไว้ข้างละ ๑๐ เซนติเมตร

(๕) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากี คอแบะแบบชายสามเหลี่ยมมีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกเสื้อมีดุมโลหะสีทอง ขนาดใหญ่ ๓ ดุม มีกระเป๋าบน ๒ กระเป๋า กระเป๋าล่าง ๒ กระเป๋า กระเป๋าทั้ง ๔ เป็นกระเป๋าปะ มีปกรูปชายเหลี่ยมสามชาย มีดุมโลหะสีทองขนาดเล็กขัดปกกระเป๋า กระเป๋าละ ๑ ดุม ที่เอวเสื้อมีสายรัดขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ชายเสื้อที่ตะเข็บกลางด้านหลังเปิดไว้ถึงสายรัดเอว

(๖) เสื้อคอพับสีขาว ที่คอและแนวอกเสื้อมีดุมกลมแบนสีขาว ๖ ดุม แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้นเพียงศอกที่อกเสื้อมีกระเป๋าปะมีปก ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า มุมกระเป๋า และปกตัดมุม มีดุมขัดปก ๑ ดุม

เมื่อใช้เสื้อแบบนี้ชนิดแขนยาว จะใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีด้วยก็ได้

(๗) เสื้อคอพับสีกากี เช่นเดียวกับเสื้อคอพับสีขาว เว้นแต่ให้ใช้ดุมสีกากีและไม่ใช้ผ้าผูกคอ

เมื่อใช้กับเครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ให้มีอินทรธนูอ่อน

(๘) เสื้อสโมสรสีขาว แบบเมสส์แจ๊กเกตคอแบะเป็นรูปคอมน ปาดเอวระหว่างชายเสื้อกับชายคอเสื้อด้านหน้าตามทางดิ่งมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ ข้าง ข้างละ ๒ ดุม และประมาณแนวดุมคู่บนที่ใต้ชายพับแหลมด้านล่างสุดมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่อีกข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสองนี้มีสายสร้อยโลหะสีทองร้อยติดกัน

(๙) เสื้อกั๊กสีขาวหรือสีน้ำเงินดำ หน้าอกเว้า ระหว่างชายเสื้อกับหน้าอกมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๓ หรือ ๔ ดุม ที่เหนือชายเสื้อมีกระเป๋าเจาะไม่มีปก ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า ชายล่างสุดของเสื้อบากเป็นรูปสามเหลี่ยมและเปิดด้านหลัง มีสายรัดตอนบนและตอนล่าง

(๑๐) เสื้อกั๊กสีน้ำเงินดำ ทำด้วยลักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อกั๊กสีขาว

(๑๑) เสื้อเชิ้ตอกแข็งหรืออกจีบสีขาว ข้อมือแข็ง ประกอบด้วยคอพับแข็งชั้นเดียวแบบปีกผีเสื้อ

(๑๒) เสื้อกะลาสีสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับเสื้อกะลาสีสีขาว เว้นแต่เครื่องหมายยศและเครื่องหมายชั้นการศึกษาเป็นแถบทำด้วยไหมสีเหลืองรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมีและเครื่องหมายเหล่าปักด้วยไหมสีเหลือง

(๑๓) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ คอแบะแบบชายสามเหลี่ยม มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๔ ดุม ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายมีกระเป๋า ๑ กระเป๋า และที่เอวเสื้อมีกระเป๋า ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะไม่มีปก ชายเสื้อที่ตะเข็บข้างเปิดไว้ข้างละ ๑๐ เซนติเมตร ประดับเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายชั้นการศึกษา ดังนี้

(ก) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ที่แขนเสื้อด้านนอกข้างซ้ายกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก ประดับเครื่องหมายยศเป็นบั้ง ทำด้วยแถบไหมสีเหลืองกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้งสองข้างห่างกัน ๑๐ เซนติเมตร ให้มุมบั้งขึ้นข้างบน รูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี และเครื่องหมายเหล่าปักด้วยไหมสีเหลือง ตรึงติดตรงกลางแขนเสื้อ

(ข) นักเรียนนายเรือ ที่ชายสุดคอแบะติดสาบสักหลาดสีขาว กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร มีรังดุมทำด้วยแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองรองรับเครื่องหมายชั้นการศึกษา

(ค) นายทหารสัญญาบัตร เครื่องหมายยศทำด้วยแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ประดับรอบปลายแขนเสื้อทั้ง ๒ ข้าง คือ

นายเรือและนายนาวา มีขนาด ลักษณะ และจำนวนแถบเช่นเดียวกับแถบบนอินทรธนู เว้นแต่ขมวดวงกลมให้มีเส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๕ เซนติเมตร

พลเรือจัตวา มีแถบกว้าง ๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และเหนือแถบนี้มีแถบกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ขมวดเป็นวงกลม ๑ วง เส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๕ เซนติเมตร

พลเรือตรีขึ้นไป มีแถบกว้าง ๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และมีแถบกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ประดับเหนือขึ้นไปมีจำนวนตามชั้นยศ ดังนี้

พลเรือตรี	๑	แถบ
พลเรือโท	๒	แถบ
พลเรือเอก	๓	แถบ
จอมพลเรือ	๔	แถบ

การประดับแถบ ให้แถบล่างสุดอยู่ห่างจากปลายเสื้อพอสมควร เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๖ เซนติเมตร เฉพาะแถบบนสุดขมวดเป็นวงกลม มีเส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๕ เซนติเมตร โดยให้ชายแถบที่ขมวดทับอยู่บนตวัดไปทางหลัง

(๑๔) เสื้อสวมกันหนาว มีดังนี้

(ก) เสื้อสวมกันหนาว สำหรับพลทหาร นักเรียนจ่าและนายทหารประทวนชั้นจ่า ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ เป็นเสื้อชั้นนอกคอแบะ ที่แนวอกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๔ ดุม ชายเสื้อยาวเพียงครึ่งขาท่อนบน

(ข) เสื้อสวมกันหนาว สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า นักเรียนนายเรือ และนายทหารสัญญาบัตร ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำเป็นเสื้อโอเวอร์โคต ที่แนวอกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๔ ดุม มีแถบสักหลาดสีน้ำเงินดำรัดหลังปลายแถบขัดดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม ชายเสื้อยาวครึ่งน่อง เสื้อแบบนี้ให้มีอินทรธนูตามชั้นยศประกอบด้วย

เสื้อสวมกันหนาวตาม (ก) และ (ข) ให้สวมทับเครื่องแบบปกติ เครื่องแบบสโมสร เครื่องแบบกันหนาว หรือเครื่องแบบสำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว

(๑๕) เสื้อสโมสรสีดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ แบบเมสส์แจ๊กเกต คอแบะแบบชายสามเหลี่ยมปาดเอว ระหว่างชายเสื้อกับคอเสื้อด้านหน้าตามทางดิ่ง มีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ ข้าง ข้างละ ๓ ดุม และประมาณแนวดุมคู่กลางที่ใต้ชายพับแหลมด้านล่างสุด มีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่อีกข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสองนี้มีสายสร้อยโลหะสีทองร้อยติดกัน มีเครื่องหมายยศที่ปลายแขนเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เช่นเดียวกับเสื้อคอแบะสีน้ำเงินดำตาม (๑๓) (ค)

(๑๖) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ คอเสื้อด้านหน้ามน มีปลอกคอทำด้วยผ้าสีขาวติดด้านใน (ถอดออกได้) ตัวเสื้อมีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๗ ดุม ระยะห่างของดุมระหว่างแถวช่วงบนกว้างช่วงล่างแคบ ที่เอวเสื้อมีกระเป๋า ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะไม่มีปก ที่ตะเข็บหลังจากแนวเข็มขัดลงมา มีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๓ ดุม

การประดับคอเสื้อ เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายชั้นการศึกษา เป็นดังนี้

(ก) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ที่ขอบคอเสื้อด้านบนโดยรอบจนจรดด้านหน้าติดแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๒ เซนติเมตร และที่ขอบคอเสื้อด้านล่างโดยรอบติดแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ปลายแขนเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้างประดับเครื่องหมายยศเป็นบั้งตามชั้นยศ ทำด้วยแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ให้มุมบั้งขึ้นข้างบนระยะห่างระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

ให้กึ่งกลางกลุ่มปลายแถบเครื่องหมายยศห่างจากปลายแขนเสื้อ ๑๑ เซนติเมตร เหนือเครื่องหมายยศให้ปักเครื่องหมายเหล่าด้วยไหมสีเหลือง ปลายแขนเสื้อด้านหลังตรงกับกึ่งกลางกลุ่มปลายแถบเครื่องหมายยศติดแถบไหมสีเหลืองกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๑ แถบ

(ข) นักเรียนนายเรือ ที่ขอบคอเสื้อติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองมีขนาดและลักษณะเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า ด้านหน้าคอเสื้อทั้งสองข้างปักด้วยไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองเป็นรูปใบชัยพฤกษ์ ข้างละ ๑ ใบ กึ่งกลางคอเสื้อตรงกับอินทรธนูทั้งสองข้างติดรังดุมทำด้วยแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองรองรับดุมเครื่องหมายชั้นการศึกษา ปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างโดยรอบติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองกว้าง ๐.๖ เซนติเมตร ห่างจากปลายแขนเสื้อ ๑๑ เซนติเมตร ๑ แถบ

(ค) นายทหารสัญญาบัตร ที่ขอบคอเสื้อติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองมีขนาดและลักษณะเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า รอบคอเสื้อปักด้วยไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองเป็นรูปใบชัยพฤกษ์จำนวน ๘ ใบ ปลายแขนเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้างติดแฉลบสีขาวรูปชายแฉลบสามชาย ขอบแฉลบด้านบน ด้านล่าง และด้านชายแหลมติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองกว้าง ๒ เซนติเมตร กึ่งกลางแฉลบในแนวดิ่งติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๓ ดุม ระยะห่างพอสมควรตรงกึ่งกลางแฉลบโดยรอบปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองเป็นรูปเครื่องหมายยศ มีขนาด ลักษณะและจำนวนเช่นเดียวกับเครื่องหมายยศที่ประดับกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ

(๑๗) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดง ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง คอเสื้อทำด้วยผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ด้านหน้ามน มีปลอกคอทำด้วยผ้าสีขาวติดด้านใน (ถอดออกได้) ตัวเสื้อมีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๗ ดุม ระยะห่างของดุมระหว่างแถวช่วงบนกว้างช่วงล่างแคบ ที่เอวเสื้อมีกระเป๋า ๒ ข้าง ข้างละ ๑ ใบ เป็นประเป๋าเจาะไม่มีปกที่ตะเข็บหลังจากแนวเข็มขัดลงมามีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๓ ดุม

การประดับคอเสื้อ เครื่องหมายยศ และเครื่องหมายเหล่า เป็นดังนี้

(ก) พลทหาร ที่ขอบคอเสื้อด้านบนโดยรอบจนจรดด้านหน้าติดแถบไหมสีเหลืองกว้าง ๒ เซนติเมตร และที่ขอบคอเสื้อด้านล่างโดยรอบติดแถบไหมสีเหลืองกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างมีปลอกแขนทำด้วยผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำยาว ๑๑ เซนติเมตร ปลอกแขนเสื้อด้านบนติดแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร โดยรอบที่แขนเสื้อด้านนอกข้างซ้าย กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอกปักเป็นรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี และเครื่องหมายเหล่าปักด้วยไหมสีเหลืองตรึงติดกับแขนเสื้อ โดยมีผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำรองพื้น

(ข) นายทหารประทวนชั้นจ่า ประดับคอเสื้อและปลายแขนเสื้อเช่นเดียวกับพลทหาร ที่แขนเสื้อด้านนอกข้างซ้ายกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอกประดับเครื่องหมายยศเป็นบั้งรูปหางนกแซงแซวหักมุม ๑๒๐ องศา ทำด้วยแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้งสองข้างห่างกัน ๑๐ เซนติเมตร ให้มุมบั้งลงข้างล่าง ระยะห่างระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร เหนือบั้งมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมีและเครื่องหมายเหล่าปักด้วยไหมสีเหลืองตรึงติดกับแขนเสื้อโดยมีผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำรองพื้น

(ค) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ประดับคอเสื้อและปลายแขนเสื้อเช่นเดียวกับพลทหาร ส่วนเครื่องหมายยศและเครื่องหมายเหล่า เช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำของนายทหารประทวนชั้นพันจ่า โดยมีผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำรองพื้น

(ง) นายทหารสัญญาบัตร ประดับคอเสื้อ ปลายแขนเสื้อ และเครื่องหมายยศเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำของนายทหารสัญญาบัตร ระหว่างแถบเครื่องหมายยศสอดด้วยสักหลาดสีเหลือง

ข้อ ๑๑. กางเกง มี ๗ แบบ คือ

(๑) กางเกงกะลาสีสีขาว ผ่าเอวทั้งสองข้าง ขัดดุมข้างละ ๓ ดุม หรือจะใช้ซิปแทนก็ได้ ที่ตะเข็บขวามีกระเป๋าเจาะ ๑ กระเป๋า มีสายร่นที่เอวและขัดดุมข้างละ ๒ ดุม ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๒๒ เซนติเมตร และไม่เกิน ๒๗ เซนติเมตร

(๒) กางเกงกะลาสีสีกากี ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงกะลาสีสีขาว

(๓) กางเกงกะลาสีสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงกะลาสีสีขาว

(๔) กางเกงขายาวสีขาว แบบสากลไม่พับปลายขา ด้านหลังมีกระเป๋าเจาะไม่มีปก ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า มีดุมปิดปากกระเป๋า ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๒๒ เซนติเมตร และไม่เกิน ๒๗ เซนติเมตร

(๕) กางเกงขายาวสีกากี ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีขาว

(๖) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีขาว

(๗) กางเกงแถบไหมทองและกางเกงแถบไหมสีเหลือง ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ เว้นแต่ที่แนวตะเข็บกางเกงทางด้านนอกทั้งสองข้างติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง หรือแถบไหมสีเหลือง ขนาดต่างกันคือ

พลทหารและนายทหารประทวน แถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๘ เซนติเมตร

นักเรียนนายเรือ แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๒.๔ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตร แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๓.๒ เซนติเมตร

ข้อ ๑๒. เข็มขัดสีดำ ตัวเข็มขัดทำด้วยหนังหรือด้ายถักสีดำกว้าง ๓.๒ เซนติเมตร เป็นเข็มขัดรูด ถ้าทำด้วยหนังปลายสายมนแหลม ถ้าทำด้วยด้ายถักปลายสายตัดตรงหุ้มด้วยวัตถุสีดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน กว้าง ๓.๖ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีลายดุนรูปพวงใบชัยพฤกษ์ ตรงกลางมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี

สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ของพลทหาร นายทหารประทวน และนักเรียนนายเรือให้ใช้เข็มขัดทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านนอกติดแถบสามแถบ แถบริม ๒ ข้าง กว้างแถบละ ๐.๖ เซนติเมตร แถบกลางกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้แถบไหมสีเหลือง นักเรียนนายเรือใช้แถบไหมทอง หรือวัตถุเทียมไหมทอง ปลายมีขอทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวเกาะติดกับหัวเข็มขัด หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน กว้าง ๕.๒ เซนติเมตร ยาว ๖.๒ เซนติเมตร มีลายดุนรูปพวงใบชัยพฤกษ์ตรงกลางมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอก และใช้ติดซองกระบี่ หรือซองดาบปลายปืนในโอกาสที่คาดกระบี่ หรือถือปืนประกอบด้วย

สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ของนายทหารสัญญาบัตร ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านนอกติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ปลายมีขอทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวเกาะติดกับหัวเข็มขัด หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองรูปกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ เซนติเมตร มีลายดุนรูปพวงใบชัยพฤกษ์ตรงกลางมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอก และใช้ติดซองกระบี่ในโอกาสที่คาดกระบี่ประกอบด้วย

ข้อ ๑๒. ทวิ คันชีพสำหรับทหารรักษาพระองค์ มีดังนี้

(ก) สำหรับพลทหาร นายทหารประทวน และนักเรียนนายเรือ สายสะพายทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านนอกติดแถบสามแถบ แถบริม ๒ ข้าง กว้างแถบละ ๐.๖ เซนติเมตร แถบกลางกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้แถบไหมสีเหลือง นักเรียนนายเรือใช้แถบไหมทอง หรือวัตถุเทียมไหมทอง ปลายสายสะพายทั้งสองข้างมีห่วงทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวกับคันชีพ คันชีพทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว

รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง ๑๐ เซนติเมตร ยาว ๑๕ เซนติเมตร มีฝาปิดข้างคันชีพทั้งสองข้างมีห่วงทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวกับสายสะพายรอบฝาคันชีพติดแถบกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้แถบไหมสีเหลือง นักเรียนนายเรือใช้แถบไหมทอง หรือวัตถุเทียมไหมทอง กึ่งกลางฝาคันชีพมีตราพระปรมาภิไธยย่อ ภปร มีรูปจักรีเหนือ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะสีทอง

(ข) สำหรับนายทหารสัญญาบัตร สายสะพายทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำกว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านนอกติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ปลายสายสะพายทั้งสองข้างมีห่วงทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวกับคันชีพ คันชีพทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง ๑๐ เซนติเมตร ยาว ๑๕ เซนติเมตร มีฝาปิดข้างคันชีพทั้งสองข้างมีห่วงทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวกับสายสะพาย ขอบฝาคันชีพด้านล่างทั้งสองข้างติดรูปลายกระหนกทำด้วยโลหะสีทอง รอบฝาคันชีพติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร กึ่งกลางฝาคันชีพมีตราพระปรมาภิไธยย่อ ภปร มีรูปจักรีเหนือ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง

ข้อ ๑๓. ดุมโลหะสีทอง มีลายดุนรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เซนติเมตร

ข้อ ๑๔. รองเท้า มี ๒ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือสีขาวชนิดผูกเชือก

(๒) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดผูกเชือก หรือสายรัดหรือยืดข้าง และชิปรองเท้าทุกแบบต้องมีส้น และไม่มีลวดลาย

ข้อ ๑๕. ถุงเท้า ให้ใช้สีเดียวกับรองเท้า

ข้อ ๑๖. สนับแข้งสูงครึ่งน่อง ทำด้วยผ้าใบสีขาวหรือสีกากี มีสายรัดตอนบนและล่างตามแบบราชนาวี

ข้อ ๑๗. กระบี่ มีดังนี้

(๑) กระบี่นักเรียนนายเรือ มีลักษณะตามแบบราชนาวียาว ๔๐ เซนติเมตร ปลายด้ามเป็นรูปหัวช้างทำด้วยโลหะสีทอง

(๒) กระบี่นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ลักษณะตามแบบราชนาวี ยาวประมาณ ๘๕ เซนติเมตร มีโกร่งทำด้วยโลหะสีทอง มีลายฉลุ มีพู่ไหมสีเหลืองประกอบด้วยปลายด้ามเป็นรูปหัวช้างทำด้วยโลหะสีเดียวกับโกร่ง ฝักทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำมีเครื่องประกอบ และมีห่วงทำด้วยโลหะสีทอง ๒ ห่วง

(๓) กระบี่นายทหารสัญญาบัตร ลักษณะเช่นเดียวกับกระบี่นายทหารประทวนชั้นพันจ่า เว้นแต่พู่ทำด้วยไหมทองขัดไหมสีน้ำเงินดำ

ข้อ ๑๘. สายกระบี่ ทำด้วยหนังสีดำเป็น ๒ สาย กว้างสายละ ๑.๕ เซนติเมตร ตอนบนมีขอสำหรับแขวนกับเข็มขัด ตอนล่างมีขอชนิดแหนบสำหรับเกี่ยวกับกระบี่ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรเมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เครื่องแบบเต็มยศ และเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ทำด้วยสักหลาดกว้าง ๑.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ตรึงตรงกลางตามยาวด้านนอก

ข้อ ๑๙. ซองกระบี่ สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า และนายทหารสัญญาบัตรทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาวหรือสีดำตอนบนมีสาย ๒ สาย สำหรับแขวนติดกับเข็มขัด

สำหรับนักเรียนนายเรือ ผู้ทำหน้าที่บังคับบัญชาในการสวนสนาม เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ใช้ซองกระบี่ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว ตอนบนมีสาย ๒ สายสำหรับแขวนติดกับเข็มขัด

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ใช้ซองกระบี่ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ ด้านนอกติดแถบไหมทอง หรือวัตถุเทียมไหมทองกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร

ส่วนที่ ๓
อินทรธนูและเครื่องหมายยศ

ข้อ ๒๐. อินทรธนู มีดังนี้

(๑) อินทรธนูสำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า และนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรือและนายนาวา เป็นอินทรธนูแข็งทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ปลายรวบกว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๒ เซนติเมตร ที่ปลายรวบติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๑ ดุม

(๒) อินทรธนูสำหรับนักเรียนนายเรือ ลักษณะเช่นเดียวกับอินทรธนูตาม (๑) เว้นแต่มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองกว้าง ๐.๖ เซนติเมตร ตรึงที่กึ่งกลางอินทรธนูตามยาว

(๓) อินทรธนูสำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลเรือและจอมพลเรือลักษณะเช่นเดียวกับอินทรธนูตาม (๑) เว้นแต่เหล่าทหารแพทย์ทำด้วยสักหลาดสีแดงและมีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองตรึงด้านบนเต็มแผ่นอินทรธนู

(๔) อินทรธนูสำหรับพลทหาร สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์

กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ เป็นอินทรธนูแข็ง ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้าปลายรวบ กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๒ เซนติเมตร ที่ปลายรวบติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๑ ดุม ขอบอินทรธนูติดแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๐.๖ เซนติเมตร โดยรอบ เว้นด้านไหล่

(๕) อินทรธนูสำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่า สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ เป็นอินทรธนูแข็งแบบอินทรธนูพิเศษชั้นนายเรือถึงนาวาตรี ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ มีสายไหมสีเหลืองขัดเป็นเกลียวเชือก ๒ เกลียว ติดที่ขอบด้านข้างอินทรธนูโดยรอบด้านคอมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๑ ดุม

(๖) อินทรธนูสำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ กองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ เช่นเดียวกับอินทรธนูสำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่า สังกัดกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

(๗) อินทรธนูสำหรับนักเรียนนายเรือ และนายทหารสัญญาบัตร สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ กองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ เช่นเดียวกับอินทรธนูพิเศษชั้นนาวาโทขึ้นไป

(๘) อินทรธนูอ่อน สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า นักเรียนนายเรือและนายทหารสัญญาบัตร เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับเสื้อเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายรวบเช่นเดียวกับอินทรธนูตาม (๑) ทางด้านไหล่กว้าง ๕ เซนติเมตร เย็บติดกับเสื้อเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีเส้นทะแยงมุมระยะห่างจากทางด้านไหล่ไปทางด้านคอ ๕ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๔ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุม

ข้อ ๒๑. เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นจ่า มี ๒ แบบคือ

(ก) สำหรับเสื้อกะลาสี เป็นบั้งรูปหางนกแซงแซวทำด้วยแถบสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร หักมุม ๑๒๐ องศา ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้างห่างกัน ๘ เซนติเมตร เหนือบั้งมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี ปักด้วยไหมสีเดียวกับบั้งตรึงบนแผ่นผ้าสีเดียวกับเสื้อแผ่นผ้านี้เย็บติดตรงกลางแขนเสื้อด้านนอกเหนือข้อศอกข้างซ้าย กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอกมุมบั้งอยู่ด้านล่าง มีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

จ่าตรี ๑ บั้ง

จ่าโท ๒ บั้ง

จ่าเอก ๓ บั้ง

ในกรณีที่มีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดซ้อนกันขึ้นไปตามส่วนยาวของแขนเสื้อท่อนบน เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๕ เซนติเมตร

(ข) สำหรับเสื้อชับใน เป็นบั้งรูปหางนกแซงแซว ปักด้วยไหมสีน้ำเงินดำตรงกลางแขนเสื้อด้านนอกเหนือข้อศอกซ้ายกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร หักมุม ๑๒๐ องศา ปลายบั้งทั้งสองข้างห่างกัน ๔ เซนติเมตร มุมบั้งอยู่ด้านล่าง มีจำนวนบั้งตาม (ก)

ในกรณีที่มีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดซ้อนกันขึ้นไปตามส่วนยาวของแขนเสื้อท่อนบน เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๓ เซนติเมตร

(๒) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า เป็นบั้งรูปหางนกแซงแซว ทำด้วยแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๖ เซนติเมตร หักมุม ๑๓๐ องศา ตรึงตามขวางบนอินทรธนูทั้ง ๒ ข้างหันมุมแหลมไปทางด้านคอ ปลายบั้งห่างจากต้นอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๓ เซนติเมตร มีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

พันจ่าตรี ๑ บั้ง

พันจ่าโท ๒ บั้ง

พันจ่าเอก ๓ บั้ง

ในกรณีที่มีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดซ้อนกันขึ้นทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรธนู โดยเว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๓ เซนติเมตร

(๓) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรือและนายนาวา เป็นแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ขมวดเป็นวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๔ เซนติเมตร

โดยให้ชายแถบที่ขมวดทับอยู่บนตวัดไปทางหลัง เรียกว่าแถบขมวดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร เรียกว่า แถบใหญ่ และแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๖ เซนติเมตร เรียกว่า แถบเล็ก ตรึงตามขวางบนอินทรธนูทั้งสองข้าง เริ่มต้นห่างจากต้นอินทรธนูด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร มีจำนวนแถบตามชั้นยศ คือ

เรือตรี	แถบขมวด ๑ แถบ
เรือโท	แถบขมวด ๑ แถบ กับแถบเล็ก ๑ แถบ
เรือเอก	แถบขมวด ๑ แถบ กับแถบใหญ่ ๑ แถบ
นาวาตรี	แถบขมวด ๑ แถบ แถบใหญ่ ๑ แถบ กับแถบเล็ก ๑ แถบ แทรกอยู่ระหว่างกลาง
นาวาโท	แถบขมวด ๑ แถบ กับแถบใหญ่ ๒ แถบ
นาวาเอก	แถบขมวด ๑ แถบ กับแถบใหญ่ ๓ แถบ

ในกรณีที่มีแถบมากกว่า ๑ แถบ ให้แถบขมวดอยู่เหนือแถบอื่นไปทางด้านคอ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

(๔) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลเรือและจอมพลเรือเป็นรูปจักรทำด้วยโลหะสีเงิน จักรจอมพลเรือเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒ เซนติเมตร จักรนายพลเรือเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๘ เซนติเมตร ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง เริ่มต้นห่างจากต้นอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร มีจำนวนจักรตามชั้นยศ คือ

พลเรือจัตวา	๑	จักร	ประดับกึ่งกลางด้านกว้าง
พลเรือตรี	๒	จักร	ประดับเรียงตามขวาง
พลเรือโท	๓	จักร	ประดับเป็นรูปสามเหลี่ยมให้ด้านฐานอยู่ด้านไหล่
พลเรือเอก	๔	จักร	ประดับเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ให้มุมแหลมวางตามยาว
จอมพลเรือ	๕	จักร	ประดับเป็นรูปวงกลม ภายในมีรูปคธาไขว้และพวงใบชัยพฤกษ์ทำด้วยโลหะสีเงิน ให้ปลายคธาเฉียงไปทางด้านคอ

(๕) เครื่องหมายยศสำหรับประดับชายคอเสื้อคอพับทั้งสองข้าง มีดังนี้

(ก) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า เป็นบั้งรูปหางนกแซงแซวทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๐.๒ เซนติเมตร หักมุม ๑๓๐ องศา ปลายบั้งทั้งสองข้างห่างกัน ๑.๕ เซนติเมตร มุมบั้งอยู่เบื้องบนมีจำนวนบั้งตาม (๒) เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๒ เซนติเมตร

(ข) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรือและนายนาวา เป็นรูปขีดทำด้วยโลหะสีเงิน กว้าง ๐.๖๕ เซนติเมตร ยาว ๑.๗ เซนติเมตร เรียกว่าขีดใหญ่ และกว้าง ๐.๓๕ เซนติเมตร ยาว ๑.๗ เซนติเมตร เรียกว่าขีดเล็ก มีจำนวนขีดตามชั้นยศ คือ

เรือตรี	ขีดใหญ่ ๑ ขีด
เรือโท	ขีดใหญ่ ๑ ขีด กับขีดเล็ก ๑ ขีด ให้ขีดเล็กอยู่ทางด้านหลัง
เรือเอก	ขีดใหญ่ ๒ ขีด
นาวาตรี	ขีดใหญ่ ๒ ขีด กับขีดเล็ก ๑ ขีด แทรกอยู่ระหว่างกลาง
นาวาโท	ขีดใหญ่ ๓ ขีด
นาวาเอก	ขีดใหญ่ ๔ ขีด

ในกรณีที่มีขีดมากกว่า ๑ ขีด ให้ติดขนานกันตามส่วนยาว เว้นระยะระหว่างขีด ๐.๓ เซนติเมตร ปลายขีดทั้งสองข้าง มีโลหะสีเงิน กว้าง ๐.๑ เซนติเมตร เชื่อมติดกัน

(ค) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลเรือและจอมพลเรือ เป็นรูปจักรเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตร ทำด้วยโลหะสีเงิน มีจำนวนจักรตาม (๔)

ส่วนที่ ๔

เครื่องหมายพรรค เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๒๒. เครื่องหมายพรรคและเครื่องหมายเหล่าสำหรับพลทหาร นักเรียนจ่า และนายทหารประทวน มีดังนี้

(๑) <u>พรรคนาวิน</u>

เหล่าปืนใหญ่	รูปปืนใหญ่ไขว้
เหล่าตอร์ปิโด	รูปตอร์ปิโดไขว้
เหล่าทุ่นระเบิด	รูปทุ่นระเบิด
เหล่าสามัญ	รูปพังงา

เหล่าสัญญาณ	พนักงานเรดาร์	รูปศรกับจอเรดาร์
	พนักงานโซนาร์	รูปศรไขว้กับหูฟัง
	วิทยุ	รูปสายฟ้ากับปีก
	ทัศนสัญญาณ	รูปธงสองมือ
	แตรเดี่ยว	รูปแตรสั้น
เหล่าอุทกศาสตร์		รูปสามเหลี่ยมล้อมลูกโลก

(๒) <u>พรรคกลิน</u>

เหล่าเครื่องจักรไอน้ำ	รูปใบจักรเรือ
เหล่าเครื่องยนต์	
เหล่าเครื่องไฟฟ้า	

(๓) <u>พรรคนาวิกโยธิน</u>

เหล่าทหารราบ	รูปปืนเล็กยาวไขว้		
เหล่าทหารปืนใหญ่	สู้อากาศยานรักษาฝั่ง		รูปปืนใหญ่ไขว้
เหล่าทหารขนส่ง	เรือเล็ก	สามัญ	รูปพังงา
		ช่างกล	รูปใบจักรเรือ
	รถ		รูปกงล้อ
เหล่าทหารช่าง			รูปพลั่วและค้อนไขว้
เหล่าทหารสื่อสาร			รูปสายฟ้ากับปืนเล็กยาว

(๔) <u>พรรคพิเศษ</u>

เหล่าทหารสารบรรณ	รูปปากกาไขว้
เหล่าทหารพลาธิการ	รูปลูกกุญแจไขว้
เหล่าทหารการเงิน	รูปปากกาและลูกกุญแจไขว้ กับมีวงเงินเหรียญล้อมรอบ
เหล่าทหารพระธรรมนูญ	รูปพระดุลพาห์กับสมอ
เหล่าทหารสรรพาวุธ	รูปปืนตอร์ปิโดและค้อนไขว้

เหล่าทหารช่างยุทธโยธา	ทั่วไป	รูปเฟืองจักร
	ช่างเขียน	รูปวงเวียนกับไม้ฉากไขว้
	ช่างอิเลคทรอนิกส์	รูปดาวกับวิถี
	ช่างไฟฟ้าสื่อสาร	รูปโทรศัพท์กับอามาเจอร์
เหล่าทหารวิทยาศาสตร์	รูปโครงสร้างของเบนซิน ประกอบกับวงจรอีเลคตรอน	
เหล่าทหารดุริยางค์	รูปพิณฝรั่ง	
เหล่าทหารแพทย์	รูปพญานาคพันไม้เท้า	
เหล่าทหารอุตุนิยมวิทยา	รูปถ้วยวัดลมประกอบกับศรลม	

เครื่องหมายเหล่าสำหรับพลทหาร นักเรียนจ่า และนายทหารประทวนชั้นจ่า ปักด้วยด้ายหรือไหมสีน้ำเงินดำที่แขนเสื้อกะลาสีข้างซ้ายเหนือบั้ง ใต้รูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี สำหรับนักเรียนดุริยางค์ให้ใช้เครื่องหมายเหล่าทหารดุริยางค์ สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่า ทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๓ เซนติเมตร ติดที่กึ่งกลางอินทรธนูทั้ง ๒ ข้าง ระหว่างดุมกับมุมบั้งอันบน

ข้อ ๒๓. เครื่องหมายพรรค และเครื่องหมายเหล่า สำหรับนักเรียนนายเรือ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้สักหลาดสีดังนี้

พรรคนาวิน	สีน้ำเงินดำ
พรรคกลิน	สีม่วง
พรรคนาวิกโยธิน	สีเหลือง
เหล่าทหารสารบรรณ เหล่าทหารพลาธิการ เหล่าทหารการเงิน	สีขาว
เหล่าทหารพระธรรมนูญ	สีฟ้า
เหล่าทหารสรรพาวุธ	สีเทา
เหล่าทหารช่างยุทธโยธา	สีเลือดหมู
เหล่าทหารวิทยาศาสตร์	สีเขียวแก่
เหล่าทหารดุริยางค์	สีแสด
เหล่าทหารแพทย์	สีแดง

สำหรับนักเรียนนายเรือ เป็นแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร สอดใต้แถบไหมทอง หรือวัตถุเทียมไหมทองบนอินทรธนูทั้ง ๒ ข้าง

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นเรือตรี เป็นแถบสอดใต้แถบเครื่องหมายยศบนอินทรธนูด้านไหล่ทั้ง ๒ ข้าง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นเรือโทถึงนาวาเอก เป็นแถบสอดระหว่างแถบเครื่องหมายยศบนอินทรธนูทั้ง ๒ ข้าง

ในกรณีประดับเครื่องหมายยศที่ปลายแขนเสื้อ ให้สอดสักหลาดสีเครื่องหมายพรรคและเครื่องหมายเหล่าเช่นเดียวกับที่สอดไว้บนอินทรธนู

ข้อ ๒๔. เครื่องหมายพิเศษ มีดังนี้

(๑) นายทหารที่ดำรงตำแหน่งเสนาธิการ ฝ่ายเสนาธิการหรือตำแหน่งซึ่งกำหนดว่าเป็นตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ ให้ใช้สายยงยศไหมทองขัดไหมสีน้ำเงินดำ หรือไหมสีเหลืองขัดไหมสีน้ำเงินดำเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบด้วยตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม สายเกลี้ยง ๒ เส้น ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวาสำหรับสายถักให้คล้องใต้แขนขวาผ่านหน้าอก สำหรับสายเกลี้ยงทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ๑ เส้น ส่วนอีก ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมารวมกับปลายสายถักที่ดุมอกเสื้อ ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ที่อกเสื้อ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอปิดคล้องที่ดุมเสื้อเม็ดที่หนึ่ง ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอแบะหรือเสื้อสโมสรคล้องใต้ชายพับประมาณแนวเดียวกับดุมเม็ดที่หนึ่งของเสื้อชั้นนอกคอปิด

สายยงยศทำด้วยไหมทองขัดไหมสีน้ำเงินดำหรือไหมสีเหลืองขัดไหมสีน้ำเงินดำ ใช้ประกอบกับเครื่องแบบดังนี้

(ก) เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีคอแบะซึ่งประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบสโมสร เครื่องแบบกันหนาวที่ประกอบด้วยเสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ หรือเครื่องแบบสำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาวที่ประกอบด้วยเสื้อสโมสรสีดำ หรือเสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ ใช้สายยงยศไหมทองขัดไหมสีน้ำเงินดำ

(ข) เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีคอแบะซึ่งไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ใช้สายยงยศไหมสีเหลืองขัดไหมสีน้ำเงินดำ

(ค) เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ประกอบด้วยเสื้อคอพับซึ่งประดับอินทรธนูและเครื่องหมายยศตามข้อ ๒๐. และข้อ ๒๑. ใช้สายยงยศไหมสีเหลืองขัดไหมสีน้ำเงินดำ ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอก มาคล้องที่ดุมอกเสื้อเม็ดที่สอง ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา

(๒) นายทหารคนสนิทหรือนายธง ให้ใช้สายยงยศไหมทองขัดไหมสีน้ำเงินดำ หรือไหมสีเหลืองขัดไหมสีน้ำเงินดำ เป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบด้วยตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ด้านหน้า

ส่วนเครื่องแบบชนิดใดจะประดับสายยงยศไหมทองขัดไหมสีน้ำเงินดำ หรือไหมสีเหลืองขัดไหมสีน้ำเงินดำ ให้อนุโลมตาม (๑) (ก) หรือ (ข)

เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ประกอบด้วยเสื้อคอพับซึ่งประดับอินทรธนู และเครื่องหมายยศตามข้อ ๒๐. และข้อ ๒๑. ใช้สายยงยศไหมสีเหลืองขัดไหมสีน้ำเงินดำ ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา

นายทหารที่ดำรงตำแหน่งที่ต้องใช้สายยงยศสำหรับเสนาธิการ และมีตำแหน่งเป็นนายทหารคนสนิทหรือนายธงด้วย ให้ประดับแต่สายยงยศสำหรับเสนาธิการแต่อย่างเดียว

(๓) นายทหารที่ใช้สายยงยศตาม (๑) หรือ (๒) เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ประกอบด้วยเสื้อไม่มีอินทรธนู ให้มีอินทรธนูพิเศษเฉพาะด้านที่ติดสายยงยศ และในโอกาสที่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้มีอินทรธนูพิเศษด้านที่คล้องสายสะพายนั้นด้วย ส่วนนายทหารที่มิได้ใช้สายยงยศตาม (๑) หรือ (๒) คงให้มีอินทรธนูพิเศษเฉพาะด้านที่คล้องสายสะพาย

อินทรธนูพิเศษ มี ๒ แบบคือ

(ก) ชั้นนายเรือถึงนาวาตรี ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำตามแบบราชนาวี ด้านไหล่มีไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองขัดกันเป็นรูปห่วง ๓ ห่วง ด้านคอมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๑ ดุม

(ข) ชั้นนาวาโทขึ้นไป ถักด้วยไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง เป็นแผ่นอินทรธนูตามแบบราชนาวี ด้านคอมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๑ ดุม

(๔) ทหารประจำเรือพระที่นั่ง ให้มีเครื่องหมายเป็นแผ่นโลหะรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อในองค์พระมหากษัตริย์รัชกาลปัจจุบัน กับพระมหามงกุฎประดับที่อกเสื้อตอนบนเบื้องขวา สำหรับนายทหารสัญญาบัตรทำด้วยโลหะสีเงิน สำหรับทหารต่ำกว่านายทหารสัญญาบัตรทำด้วยโลหะสีทอง

(๕) ทหารที่ทำหน้าที่สารวัตรทหาร ในขณะปฏิบัติหน้าที่ ให้ใช้ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดสีแดง กว้าง ๑๐ เซนติเมตร ประกอบด้วยตัวอักษร สห ตัวอักษรสูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ทำด้วยสักหลาดสีขาวเย็บติดกึ่งกลาง สวมทับแขนเสื้อตรงกึ่งกลางต้นแขนขวา ให้ตัวอักษรอยู่ด้านนอก

(๖) นักเรียนนายเรือ ให้มีเครื่องหมายชั้นการศึกษาเป็นดุมเกลี้ยง ทำด้วยโลหะสีทอง รูปมะนาวตัดคว่ำ ติดที่คอเสื้อเครื่องแบบทั้ง ๒ ข้าง โดยมีรังดุมทำด้วยด้ายถักสีขาวรองรับดุม เครื่องหมายชั้น มีจำนวนดุมตามชั้นการศึกษา คือ

ชั้นปีที่หนึ่ง	๑	ดุม
ชั้นปีที่สอง	๒	ดุม
ชั้นปีที่สาม	๓	ดุม
ชั้นปีที่สี่	๔	ดุม
ชั้นปีที่ห้า	๕	ดุม
ชั้นปีที่หก	๖	ดุม

นักเรียนนายเรือที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้านักเรียน ให้มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปสมอ ๓ ตัว ประกอบกันเป็นวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ไขว้กับจักรขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๔ เซนติเมตร อยู่ภายใต้พระมหามงกุฎประดับที่กึ่งกลางอินทรธนูทั้ง ๒ ข้าง ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้ากราบให้มีเครื่องหมายเช่นเดียวกับหัวหน้านักเรียน ประดับที่กึ่งกลางอินทรธนูเฉพาะข้างขวา ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนายภาคให้มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปสมอ ๓ ตัว ประกอบกันเป็นวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ไขว้กับจักรขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๔ เซนติเมตร ประดับที่กึ่งกลางอินทรธนูเฉพาะข้างขวา และผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนายตอน ให้มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปสมอ ๓ ตัว ประกอบกันเป็นวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ประดับที่กึ่งกลางอินทรธนูเฉพาะข้างขวา

(๗) นักเรียนจ่า ให้มีเครื่องหมายชั้นการศึกษาเป็นแถบทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร เฉียง ๔๕ องศา ประดับที่แขนเสื้อข้างซ้ายใต้เครื่องหมายเหล่า มีจำนวนแถบตามชั้นการศึกษา คือ

ชั้นปีที่หนึ่ง	๑	แถบ
ชั้นปีที่สอง	๒	แถบ
ชั้นปีที่สาม	๓	แถบ

ในกรณีที่มีแถบมากกว่า ๑ แถบ ให้เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

(๘) นักเรียนดุริยางค์ ให้มีเครื่องหมายชั้นการศึกษาเป็นแถบตามนอนทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ยาว ๔ เซนติเมตร ประดับที่แขนเสื้อข้างซ้ายใต้เครื่องหมายเหล่า มีจำนวนแถบตามชั้นการศึกษา คือ

ชั้นปีที่หนึ่ง	๑	แถบ
ชั้นปีที่สอง	๒	แถบ
ชั้นปีที่สาม	๓	แถบ

ชั้นปีที่สี่ ๔ แถบ

ชั้นปีที่ห้า ๕ แถบ

ในกรณีที่มีแถบมากกว่า ๑ แถบ ให้เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๓ เซนติเมตร

(๙) นักเรียนนายเรือและทหารในกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ กองบังคับการกรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กรมนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กรมนาวิกโยธิน ให้มีเครื่องหมายเป็นแผ่นโลหะสีทองรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ประดับที่อกเสื้อตอนบนเบื้องขวา

หมวด ๒
เครื่องแบบทหารหญิง

ส่วนที่ ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๒๕. เครื่องแบบพลทหาร และนายทหารประทวนชั้นจ่า มี ๙ ขนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาวคอเปิด ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอเปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอพับสีขาว และให้ผูกผ้าผูกคอสีดำห้อยชายทั้งสองข้างเสมอดุมเม็ดที่สอง

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติลำลองคอเปิด ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอเปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอพับสีขาว และให้ผูกผ้าผูกคอสีดำห้อยชายทั้งสองข้างเสมอดุมเม็ดที่สอง

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติลำลองคอเปิดน้ำเงินดำ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อคอเปิดสีน้ำเงินดำ

(ค) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวคอเปิด เว้นแต่ให้ใช้ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อนประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

(๘) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวและผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๙) เครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

ข้อ ๒๖. เครื่องแบบนายทหารประทวนชั้นพันจ่า มี ๑๐ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๒) เครื่องแบบปกติขาวคอเปิด ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอเปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๓) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอพับสีขาว และให้ผูกผ้าผูกคอสีดำห้อยชายทั้งสองข้าง เสมอดุมเม็ดที่สอง

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๔) เครื่องแบบปกติลำลองคอเปิด ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอเปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอพับสีขาว และให้ผูกผ้าผูกคอสีดำห้อยชายทั้งสองข้างเสมอดุมเม็ดที่สอง

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบปกติลำลองคอเปิดน้ำเงินดำ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อคอเปิดสีน้ำเงินดำ

(ค) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวคอแบะ

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

(๙) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวและผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๑๐) เครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

ข้อ ๒๗. เครื่องแบบนายทหารสัญญาบัตร มี ๑๒ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๒) เครื่องแบบปกติขาวคอเปิด ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอเปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๓) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอพับสีขาว และให้ผูกผ้าผูกคอสีดำห้อยชายทั้งสองข้าง เสมอดุมเม็ดที่สอง

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๔) เครื่องแบบปกติลำลองคอเปิด ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอเปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติลำลองคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อคอพับสีขาว และให้ผูกผ้าผูกคอสีดำห้อยชายทั้งสองข้างเสมอดุมเม็ดที่สอง

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) เข็มขัดสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบปกติลำลองคอเปิดน้ำเงินดำ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อคอเปิดสีน้ำเงินดำ

(ค) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวและผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

สำหรับนายทหารหญิงพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ

(ค) กระโปรงยาวสีดำ

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) ถุงเท้ายาวสีดำ

(ฉ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำชนิดไม่ผูกเชือก

สำหรับนายทหารหญิงพิเศษประจำกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดง

(ค) กระโปรงยาวสีดำ

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) ถุงเท้ายาวสีดำ

(ฉ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำชนิดไม่ผูกเชือก

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนายทหารหญิงพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์

สำหรับนายทหารหญิงพิเศษประจำกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์

(๙) เครื่องแบบสโมสรปกติ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวคอแบะ เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าสโมสรหนังสีขาว

(๑๐) เครื่องแบบสโมสรเต็มยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะปาดเอวสีขาว และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาว ที่อกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๓ ดุม และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่ายประกอบด้วย

(ค) กระโปรงยาวสีดำ

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าสโมสรหนังสีดำ

(๑๑) เครื่องแบบกันหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๑๒) เครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกพับปีก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาว และผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

ส่วนที่ ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๒๘. หมวก มี ๓ แบบ คือ

(๑) หมวกพับปีก ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ พับปีกด้านข้างทั้งสองด้าน ปลอกหมวกทำด้วยผ้าสีขาว และมีตราหน้าหมวกต่างกัน คือ

(ก) พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า ทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี สูง ๔ เซนติเมตร

(ข) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสมอ ภายใต้พระมหามงกุฎและมีใบชัยพฤกษ์อยู่ภายใต้สมอ ปลายโค้งโอบขึ้นบนทั้งสองข้าง ข้างละ ๔ ใบ กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร สูง ๖ เซนติเมตร

(ค) นายทหารสัญญาบัตร ลักษณะเช่นเดียวกับ (ข) เว้นแต่พระมหามงกุฎและใบชัยพฤกษ์ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง สมอปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงินบนพื้นเบาะสักหลาดสีน้ำเงินดำ

นายทหารหญิงยศตั้งแต่นาวาโทขึ้นไป ให้มีผ้าพันหมวกทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านหน้าปักด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปใบชัยพฤกษ์ มีจำนวนแถวตามชั้นยศ คือ

นาวาโทและนาวาเอก ๑ แถว

นายพลเรือ ๒ แถว

(๒) หมวกหนีบสีน้ำเงินดำ ทำด้วยผ้าหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ตอนหน้าและตอนหลังลาดมนมีสาบโดยรอบ ยอดสันหมวกมีกลีบ ด้านขวามีรอยพับ ด้านซ้ายมีตราหน้าหมวกต่างกัน คือ

(ก) พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า ทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี สูง ๒.๕ เซนติเมตร

(ข) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎและมีใบชัยพฤกษ์อยู่ภายใต้สมอ ปลายโค้งโอบขึ้นบนทั้งสองข้าง ข้างละ ๔ ใบ กว้าง ๒.๘ เซนติเมตร สูง ๓ เซนติเมตร

(ค) นายทหารสัญญาบัตร ลักษณะเช่นเดียวกับ (ข) เว้นแต่สมอทำด้วยโลหะสีเงินและอยู่บนพื้นสีดำ

(๓) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ ด้านหน้าข้างซ้ายมีตราหน้าหมวกเป็นรูปตราพระปรมาภิไธยย่อ ภปร มีรูปจักรีเหนือ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง และมีขนนกสีดำติดตรงที่มีตราหน้าหมวก

ข้อ ๒๙. เสื้อ มี ๙ แบบ คือ

(๑) เสื้อคอพับสีขาว ปกแบบคอบัวปลายปกแหลม แขนยาวรัดข้อมือที่ขอบพันรอบข้อมือ มีดุมสีขาวข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้นเหนือข้อศอกประมาณ ๖ เซนติเมตร พับปลายแขน ๓ เซนติเมตร ที่อกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๓ ดุม

(๒) เสื้อคอเปิดสีขาว ปกแบบคอบัวปลายปกแหลม มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่หน้าอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๓ ดุม แขนสั้นเหนือข้อศอกประมาณ ๖ เซนติเมตร พับปลายแขน ๓ เซนติเมตร มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะมีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่งมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็กขัดปกกระเป๋า กระเป๋าละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าและปกกระเป๋าเป็นรูปตัดพองาม

(๓) เสื้อคอเปิดสีน้ำเงินดำ ปกแบบคอบัวปลายปกแหลม มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๓ ดุม แขนยาวไม่รัดข้อมือ มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะมีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีดุมโลหะสีทองขนาดเล็กขัดปกกระเป๋า กระเป๋าละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าและปกกระเป๋าเป็นรูปตัดพองาม

(๔) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว คอแบะแบบปลายแหลมมีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่อกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๓ ดุม อกเสื้อทั้งสองข้างมีปกกระเป๋าชายแหลม ๓ ชาย

(๕) เสื้อชั้นนอกคอแบะปาดเอวสีขาว คอแบะแบบปลายแหลม ที่อกเสื้อมีดุมโลหะสีทอง ขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๓ ดุม มีสายสร้อยโลหะสีทองร้อยดุมคู่กลาง

(๖) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว

(๗) เสื้อสวมกันหนาว, ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ, ชายเสื้อเบื้องล่างยาวครึ่งน่องที่แนวอกเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๓ ดุม

เสื้อแบบนี้ใช้สวมทับเครื่องแบบทุกชนิดเพื่อกันหนาว

(๘) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำ เช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีน้ำเงินดำของนายทหารสัญญาบัตรชาย

(๙) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดง เช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดงของนายทหารสัญญาบัตรชาย

ข้อ ๓๐. กระโปรงและกางเกง มี ๔ แบบ คือ

(๑) กระโปรงสีขาว ยาวปิดเข่าพอสมควร ทางด้านหน้าขวาและซ้าย มีกระเป๋าไม่มีปก ข้างละ ๑ กระเป๋า ปากกระเป๋าเฉียงลงทางข้างเล็กน้อย ชายกระโปรงไม่บาน

(๒) กระโปรงสีน้ำเงินดำ ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีขาวถ้าใช้กับเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ หรือเครื่องแบบปกติน้ำเงินดำให้ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ

(๓) กระโปรงยาวสีดำ ทำด้วยผ้าหรือเสิร์จสีดำ ชายกระโปรงยาวคลุมเท้าและให้ใช้ผ้าคาดเอวสีดำประกอบด้วย

(๔) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำ แบบสากลไม่พับปลายขา ด้านหลังมีกระเป๋าเจาะไม่มีปก ๒ ข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า มีดุมปิดปากกระเป๋า ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๑๖ เซนติเมตร และไม่เกิน ๒๔ เซนติเมตร

ข้อ ๓๑ เข็มขัดสีดำ ตัวเข็มขัด ทำด้วยหนังหรือด้ายถักสีดำ กว้าง ๓.๒ เซนติเมตร เป็นเข็มขัดรูด ถ้าทำด้วยหนังปลายสายมนแหลม ถ้าทำด้วยด้ายถักปลายสายตัดตรงหุ้มด้วยวัตถุสีดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน กว้าง ๓.๖ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีลายดุนรูปพวงใบชัยพฤกษ์ ตรงกลางมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี

สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ และเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ของนายทหารพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ และนายทหารพิเศษประจำกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ตัวเข็มขัดทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านนอกติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองปลายมีขอทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวเกาะติดกับหัวเข็มขัด หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองรูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ เซนติเมตร มีลายดุนรูปพวงใบชัยพฤกษ์ ตรงกลางมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกประกอบคันชีพ

ข้อ ๓๑. ทวิ คันชีพสำหรับนายทหารพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ และนายทหารพิเศษประจำกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน สายสะพายทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านนอกติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ปลายสายสะพายทั้งสองข้างมีห่วงทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวกับคันชีพ คันชีพทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๑๐ เซนติเมตร ยาว ๑๕ เซนติเมตร มีฝาปิด ข้างคันชีพทั้งสองข้างมีห่วงทำด้วยโลหะสีทองสำหรับเกี่ยวกับสายสะพาย ขอบฝาคันชีพด้านล่างทั้งสองข้างติดรูปลายกระหนกทำด้วยโลหะสีทอง รอบฝาคันชีพติดแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร กึ่งกลางฝาคันชีพมีตราพระปรมาภิไธยย่อ ภปร มีรูปจักรีเหนือ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะสีทอง

ข้อ ๓๒. รองเท้า มี ๖ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว เป็นชนิดไม่ผูกเชือกส้นสูงไม่เกิน ๖ เซนติเมตร รองเท้าแบบนี้จะทำด้วยผ้าใบก็ได้

(๒) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๓) รองเท้าสโมสรหนังสีขาว พื้นบาง ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

(๔) รองเท้าสโมสรหนังสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับรองเท้าสโมสรหนังสีขาว

(๕) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(๖) รองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

รองเท้าทุกแบบ ไม่มีลวดลาย พื้นทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังและมีส้น

ข้อ ๓๓. ถุงเท้าสีน้ำตาลอ่อน เป็นชนิดยาวเหนือเข่า จะใช้กับเครื่องแบบซึ่งไม่ได้กำหนดให้ใช้ถุงเท้าด้วยก็ได้

ข้อ ๓๔. กระเป๋าถือ มี ๔ แบบ คือ

(๑) กระเป๋าสีขาว ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนัง สูงไม่เกิน ๑๘ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๒๓ เซนติเมตร มีสายสะพายรูปตามแบบราชนาวี สำหรับนายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนชั้นพันจ่า ใช้ประกอบกับเครื่องแบบปกติขาวคอแบะ เครื่องแบบปกติขาวคอเปิด เครื่องแบบปกติขาวคอพับ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ หรือ เครื่องแบบกันหนาว ส่วนนายทหารประทวนชั้นจ่าให้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบกันหนาวเท่านั้น

(๒) กระเป๋าสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับกระเป๋าสีขาว สำหรับใช้ประกอบกับเครื่องแบบปกติลำลองคอเปิด เครื่องแบบปกติลำลองคอพับ เครื่องแบบปกติลำลองคอเปิดน้ำเงินดำ หรือเครื่องแบบปกติน้ำเงินดำ สำหรับใช้ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ส่วนนายทหารประทวนชั้นจ่าให้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบปกติขาวคอเปิด เครื่องแบบปกติขาวคอพับ เครื่องแบบครึ่งยศ และเครื่องแบบเต็มยศด้วย

(๓) กระเป๋าสโมสรปกติ ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว สูงไม่เกิน ๑๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๒๐ เซนติเมตร ไม่มีสายสะพายรูปตามแบบราชนาวี สำหรับใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรปกติ

(๔) กระเป๋าสโมสรเต็มยศ ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับกระเป๋าสโมสรปกติ สำหรับใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรเต็มยศ

กระเป๋าทั้ง ๔ แบบนี้ ไม่มีลวดลายและให้ใช้ตามสีของรองเท้า โดยปกติให้ถือด้วยมือซ้าย สำหรับกระเป๋าสีขาวและกระเป๋าสีดำจะสะพายที่ไหล่ซ้ายห้อยลงมาประมาณแนวเข็มขัดก็ได้

ส่วนที่ ๓
อินทรธนูและเครื่องหมายยศ

ข้อ ๓๕. อินทรธนูสำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าและนายทหารสัญญาบัตรเป็นอินทรธนูแข็งทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ เว้นนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลเรือเหล่าทหารแพทย์ทำด้วยสักหลาดสีแดง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลเรือ มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองตรึงด้านบนเต็มแผ่นอินทรธนู อินทรธนูดังกล่าวเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้าปลายรวบ กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๑ เซนติเมตร มีปลายรวบติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๑ ดุม

สำหรับอินทรธนูนายทหารหญิงพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ และนายทหารหญิงพิเศษประจำกองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เช่นเดียวกับอินทรธนูของนายทหารสัญญาบัตรชาย สังกัดกองนักเรียนนายเรือรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรือ กองบังคับการ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองพันทหารราบที่ ๙ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓ กองพลนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

ข้อ ๓๖. เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นจ่า เป็นบั้งรูปหางนกแซงแซว สำหรับเสื้อคอเปิดสีน้ำเงินดำและเสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ ทำด้วยแถบไหมสีเหลือง สำหรับเสื้อแบบอื่นทำด้วยแถบสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๐.๗ เซนติเมตร หักมุม ๑๒๐ องศา ปลายบั้งทั้งสองข้างห่างกัน ๖ เซนติเมตร เหนือบั้งมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี ปักด้วยไหมสีเดียวกับบั้งตรึงบนแผ่นผ้าสีเดียวกับเสื้อ แผ่นผ้านี้เย็บติดตรงกลางแขนเสื้อด้านนอกเหนือข้อศอก ข้างซ้ายกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก มุมบั้งอยู่ด้านล่าง มีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

จ่าตรี	๑	บั้ง
จ่าโท	๒	บั้ง
จ่าเอก	๓	บั้ง

ในกรณีที่มีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดซ้อนกันขึ้นไปตามส่วนยาวของแขนเสื้อท่อนบนเว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๔ เซนติเมตร

(๒) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า เป็นบั้งรูปหางนกแซงแซว มี ๒ แบบ คือ

(ก) บั้งประดับบนอินทรธนู ทำด้วยแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๖ เซนติเมตร หักมุม ๑๓๐ องศา ตรึงตามขวางบนอินทรธนูทั้ง ๒ ข้าง หันมุมแหลมไปทางด้านคอ ปลายบั้งห่างจากต้นอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๓ เซนติเมตร มีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

พันจ่าตรี	๑	บั้ง
พันจ่าโท	๒	บั้ง
พันจ่าเอก	๓	บั้ง

ในกรณีที่มีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดซ้อนกันขึ้นไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรธนูเว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๓ เซนติเมตร

(ข) บั้งประดับที่แขนเสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ ทำด้วยแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร หักมุม ๑๓๐ องศา ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้าง ห่างกัน ๘ เซนติเมตร เย็บติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก มุมบั้งขึ้นข้างบน เหนือบั้งมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมีปักด้วยไหมสีเดียวกับบั้ง มีจำนวนบั้งเช่นเดียวกับบั้งประดับบนอินทรธนู

ในกรณีที่มีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดซ้อนกันขึ้นไปตามส่วนยาวของแขนเสื้อ เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๕ เซนติเมตร

(๓) นายทหารสัญญาบัตร มี ๒ แบบ คือ

(ก) ประดับบนอินทรธนู

นายเรือและนายนาวาเป็นแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ขมวดเป็นวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๔ เซนติเมตร โดยให้ชายแถบที่ขมวดทับอยู่บนตวัดไปทางหลังเรียกว่าแถบขมวด แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร เรียกว่าแถบใหญ่ และแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๖ เซนติเมตร เรียกว่าแถบเล็กตรึงตามขวางบนอินทรธนูทั้งสองข้าง เริ่มต้นห่างจากต้นอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร มีจำนวนแถบตามชั้นยศ คือ

เรือตรี	แถบขมวด	๑	แถบ	
เรือโท	แถบขมวด	๑	แถบ	กับแถบเล็ก ๑ แถบ
เรือเอก	แถบขมวด	๑	แถบ	กับแถบใหญ่ ๑ แถบ
นาวาตรี	แถบขมวด	๑	แถบ	แถบใหญ่ ๑ แถบ กับแถบเล็ก ๑ แถบ แทรกอยู่ระหว่างกลาง
นาวาโท	แถบขมวด	๑	แถบ	กับแถบใหญ่ ๒ แถบ
นาวาเอก	แถบขมวด	๑	แถบ	กับแถบใหญ่ ๓ แถบ

ในกรณีที่มีแถบมากกว่า ๑ แถบ ให้แถบขมวดอยู่เหนือแถบอื่นไปทางด้านคอ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

นายพลเรือ เป็นรูปจักรทำด้วยโลหะสีเงินเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง เริ่มต้นห่างจากต้นอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร มีจำนวนจักรตามชั้นยศ คือ

พลเรือจัตวา	๑	จักร	ประดับกึ่งกลางด้านกว้าง
พลเรือตรี	๒	จักร	ประดับเรียงตามขวาง
พลเรือโท	๓	จักร	ประดับเป็นรูปสามเหลี่ยมให้ฐานอยู่ด้านไหล่

พลเรือเอก ๔ จักร ประดับเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ให้มุมแหลมวางตามยาว

(ข) ประดับที่แขนเสื้อคอแบะสีน้ำเงินดำ

นายเรือและนายนาวา, เป็นแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ด้านนอกขมวดเป็นวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๔ เซนติเมตร โดยให้ชายแถบที่ขมวดทับอยู่บนตวัดไปทางหลังเรียกว่าแถบขมวด แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร เรียกว่าแถบใหญ่ และแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทองกว้าง ๐.๖ เซนติเมตร เรียกว่าแถบเล็ก ตรึงรอบแขนเสื้อทั้งสองข้างเริ่มต้นห่างจากปลายแขนเสื้อพอสมควรมีจำนวนแถบเช่นเดียวกับแถบประดับบนอินทรธนู

พลเรือจัตวา มีแถบกว้าง ๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และเหนือแถบนี้มีแถบกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ขมวดเป็นวงกลม ๑ วง เส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๕ เซนติเมตร

พลเรือตรีขึ้นไป มีแถบกว้าง ๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และมีแถบกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ประดับเหนือขึ้นไป มีจำนวนตามชั้นยศ ดังนี้

พลเรือตรี	๑	แถบ
พลเรือโท	๒	แถบ
พลเรือเอก	๓	แถบ

การประดับแถบ ให้แถบล่างสุดอยู่ห่างจากปลายแขนเสื้อพอสมควรเว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร เฉพาะแถบบนสุด ขมวดเป็นวงกลมมีเส้นผ่าศูนย์กลางจรดรอบนอก ๕ เซนติเมตร โดยให้ชายแถบที่ขมวดทับอยู่บนตวัดไปทางหลัง

(๔) เครื่องหมายยศสำหรับประดับชายคอเสื้อของเครื่องแบบปกติลำลองคอเปิดน้ำเงินดำ หรือเครื่องแบบที่ใช้ในโอกาสทำการฝึกหรือปฏิบัติราชการสนาม สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าและนายทหารสัญญาบัตร ให้มีขนาดและลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายยศสำหรับประดับชายคอเสื้อคอพับของทหารชาย

ส่วนที่ ๔
เครื่องหมายพรรค เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๓๗. เครื่องหมายพรรค เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายพิเศษลักษณะและการใช้อย่างเดียวกับเครื่องหมายพรรค เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายพิเศษของทหารชายโดยอนุโลม

หมวด ๓
เครื่องแบบพิเศษ

ข้อ ๓๘. ทหารที่ทำหน้าที่สารวัตรทหาร ให้ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวกเหล็กหรือรองในหมวกเหล็กสีขาว มีสายรัดคางหนังสีขาว กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ลักษณะต่างกัน คือ

(ก) พลทหารและนายทหารประทวน ตรงกึ่งกลางด้านหน้าหมวก มีอักษร สห สีน้ำเงินดำ ขนาดตัวอักษร สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะช่องไฟห่างกัน ๓ เซนติเมตร มีแถบสีน้ำเงินดำ ๑ แถบ กว้าง ๔ เซนติเมตร คาดริมขอบหมวกโดยรอบเว้นระยะห่างจากตัวอักษรข้างละ ๓ เซนติเมตร

(ข) นายทหารสัญญาบัตร มีตราหน้าหมวกทำด้วยโลหะสีทองรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎและมีใบชัยพฤกษ์อยู่ภายใต้สมอปลายโค้งโอบขึ้นบนทั้งสองข้าง ข้างละ ๔ ใบ กว้าง ๖.๗ เซนติเมตร สูง ๗.๓ เซนติเมตร

(๒) เสื้อ ดังนี้ คือ

(ก) พลทหาร ใช้เสื้อกะลาสีสีกากี ประดับเครื่องหมายเหล่าตามข้อ ๒๒.

(ข) นายทหารประทวนชั้นจ่า ใช้เสื้อกะลาสีสีกากี ตามข้อ ๑๐. (๓) ประดับเครื่องหมายยศตามข้อ ๒๑. และเครื่องหมายเหล่าตามข้อ ๒๒.

(ค) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า และนายทหารสัญญาบัตรใช้เสื้อคอพับสีกากีตามข้อ ๑๐. (๗) แขนยาวประดับอินทรธนูตามข้อ ๒๐. เครื่องหมายยศตามข้อ ๒๑. และเครื่องหมายเหล่าตามข้อ ๒๒. หรือข้อ ๒๓. แล้วแต่กรณี

(๓) กางเกง ดังนี้ คือ

(ก) พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า ใช้กางเกงกะลาสีสีกากี ตามข้อ ๑๑. (๒)

(ข) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า และนายทหารสัญญาบัตร ใช้กางเกงขายาวสีกากีตามข้อ ๑๑. (๕)

(๔) เข็มขัดหนังสีขาว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร เป็นเข็มขัดรูด ปลายสายมนแหลม หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน กว้าง ๕.๗ เซนติเมตร ยาว ๖.๕ เซนติเมตร มีลายดุนรูปพวงใบชัยพฤกษ์ ตรงกลางมีรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎมีรัศมี

(๕) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(๖) สายนกหวีด ทำด้วยด้ายหรือไหมสีขาว ลักษณะต่างกัน คือ

(ก) พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่า มีลักษณะเช่นเดียวกับสายโยงมีดตามข้อ ๙. ปลายสายผูกนกหวีดสนามสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อ

(ข) นายทหารประทวนชั้นพันจ่า ใช้สายถัก ๑ สาย คล้องแขนซ้ายและสายเกลี้ยง ๑ สาย โยงจากใต้อินทรธนูข้างซ้าย ปลายสายผูกนกหวีดสนามสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

(ค) นายทหารสัญญาบัตร ใช้สายถัก ๑ สาย คล้องแขนขวาและสายเกลี้ยง ๑ สาย โยงจากใต้อินทรธนูข้างขวา ปลายสายผูกนกหวีดสนามสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างขวากับมีสายถักโยงจากใต้อินทรธนูข้างขวา ปลายสายมีตุ้มโลหะสีเงิน ๑ ตุ้ม กลัดที่ดุมเสื้อเม็ดที่สอง

ข้อ ๓๙. ทหารที่ทำหน้าที่ดับเพลิง ให้ใช้หมวกทำด้วยวัตถุทนไฟสีกากี ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกเหล็กสีกากี เว้นแต่มีสันนูนที่ยอดหมวก เสื้อทำด้วยผ้าทนไฟสีกากีเป็นเสื้อชั้นนอกคอพับ มีขอเกี่ยวที่คอเสื้อ ๑ อัน ที่แนวอกเสื้อมีขอขัดทำด้วยโลหะสีเงิน ๕ อัน ที่เอวเสื้อมีกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า แขนยาวเพียงข้อมือ ขอบเสื้อ ขอบแขนเสื้อและขอบกระเป๋าขลิบด้วยแถบผ้าสีน้ำเงินดำ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร และรองเท้ายางกันน้ำสีดำสูงครึ่งน่อง

ข้อ ๔๐. ทหารที่มีหน้าที่ ใช้เครื่องยนต์หรือหน้าที่การช่างขณะปฏิบัติหน้าที่ให้ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ

(๒) เสื้อคอพับสีน้ำเงินดำ ที่คอเสื้อและแนวอกเสื้อมีดุมกลมแบนสีดำ ๕ ดุม ซ่อนอยู่ในสาบเสื้อ แขนสั้นเหนือข้อศอกที่อกเสื้อข้างซ้ายมีประเป๋าปะไม่มีปก ๑ กระเป๋า ชายเสื้อปล่อยยาวปิดเอว เฉพาะนายทหารประทวนชั้นพันจ่าและนายทหารสัญญาบัตรให้ใช้เครื่องหมายยศตามข้อ ๒๑. (๕) ติดชายคอเสื้อด้วย

(๓) กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำแบบช่าง ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีขาวตามข้อ ๑๑. (๔) เว้นแต่มีกระเป๋าข้างขากางเกงด้านนอกใต้เข่าอีกข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะมีปกมุมกระเป๋าและปกตัดมุม มีดุมขัดปกกระเป๋าข้างละ ๑ ดุม

(๔) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำตามข้อ ๑๔. (๑) หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำตามข้อ ๑๔. (๒)

ข้อ ๔๑. ทหารที่ทำงานในอากาศ ขณะปฏิบัติหน้าที่ให้ใช้เครื่องแบบชุดเสื้อกางเกงติดกันสีแสดหรือสีกากีแกมเขียวประดับเครื่องหมายยศและมีเครื่องประกอบตามที่กองทัพเรือกำหนด

ข้อ ๔๒. ทหารซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลให้ใช้เสื้อและเครื่องแบบดังนี้

(๑) ขณะปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาล

(ก) แพทย์ ใช้เสื้อคลุมสีขาวยาวเหนือเข่าเล็กน้อยแขนสั้นเหนือข้อศอก คอเปิดผ่าอกตลอด ติดดุมกลมแบนสีขาว ๓ ดุม ผ่าด้านหลังจากชายเสื้อขึ้นมา ๒๕ เซนติเมตร มีช่องเปิดที่ตะเข็บข้าง ข้างละช่อง มีกระเป๋าที่อกเสื้อข้างซ้าย ๑ กระเป๋า และที่แนวเอวด้านหน้าข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะไม่มีปก

(ข) พยาบาลชาย ใช้เสื้อคลุมสีขาว ยาวปิดตะโพก แขนสั้นเหนือข้อศอก คอตั้งผ่าข้างด้านขวาจากคอเสื้อมาตามบ่าอ้อมหน้าไหล่ ลงไปตามสีข้างถึงชายเสื้อติดดุมกดที่คอเสื้อ ๑ ดุม บนบ่า ๓ ดุม หน้าไหล่ ๑ ดุม ตามแนวสีข้าง ๔ ดุม ผ่าด้านหลังจากชายเสื้อขึ้นมา ๒๐ เซนติเมตร เย็บติดไว้ มีกระเป๋าที่อกเสื้อข้างซ้าย ๑ กระเป๋า และที่แนวเอวด้านขวา ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าปะไม่มีปก

(ค) พยาบาลหญิง ใช้หมวกพยาบาลสีขาวแบบสากล มีแถบกำมะหยี่สีดำติดตามยาวที่ส่วนบนของขอบหมวก มีขนาดและจำนวนดังนี้

แถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ สำหรับพยาบาลชั้นนายทหารประทวน

แถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ สำหรับพยาบาลชั้นนายทหารสัญญาบัตร ยศนายเรือ

แถบกว้าง ๒ เซนติเมตร ๑ แถบ สำหรับพยาบาลชั้นนายทหารสัญญาบัตร ยศนายนาวา

เสื้อและกระโปรงติดกันสีขาวคอเปิด ผ่ากลางครึ่งท่อนมีสายคาดเอว กว้าง ๓ เซนติเมตร ส่วนบนด้านหน้าทั้ง ๒ ข้าง มีเกล็ดเล็กข้างละ ๕ เกล็ด ติดดุมโลหะสีทองขนาดเล็กที่อกเสื้อ ๓ ดุม และที่สายคาดเอว ๑ ดุม แขนสั้นเหนือข้อศอกตลบแขนขึ้น ๓ เซนติเมตร หรือแขนยาวรัดข้อมือปลายแขนพับมีดุมติดข้อมือทำด้วยโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม ส่วนล่างเป็นกระโปรงแบบ ๖ ชิ้น ยาวเสมอเข่ามีกระเป๋าระดับใต้สายคาดเอวข้างละ ๑ กระเป๋า ปากกระเป๋าเฉียงลงทางข้างเล็กน้อยถุงเท้ายาวหรือสั้นสีขาว รองเท้าหุ้มส้นผ้าใบหรือหนังพื้นยางสีขาว หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว ตามข้อ ๓๒. (๑)

ถ้าใช้เสื้อและกระโปรงติดกันแบบแขนสั้น ให้ใช้ถุงเท้าสั้นกับรองเท้าผ้าใบหรือรองเท้าหนังหุ้มส้นพื้นบางสีขาว ถ้าใช้เสื้อและกระโปรงติดกันแบบแขนยาวให้ใช้ถุงเท้ายาวกับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว

(๒) ขณะปฏิบัติหน้าที่ในสนาม ให้แต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับทหารในหน่วยนั้น และให้มีเครื่องหมายกาชาดที่หมวกเหล็กตรงกึ่งกลางด้านหน้า และที่แขนเสื้อข้างขวาท่อนบนด้านนอก

ข้อ ๔๓. ทหารที่มีหน้าที่ขี่ม้าหรือทหารทั่วไปในโอกาสขี่ม้าเมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้กางเกงขายาวสีกากีหรือสีขาว จะใช้กางเกงแบบขี่ม้าสีกากีหรือสีขาวและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำมีสนับแข้งผ้าใบสีเดียวกับกางเกงสำหรับพลทหาร และนายทหารประทวนชั้นจ่า และสนับแข้งหนังสีดำ สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าและนายทหารสัญญาบัตรก็ได้ นายทหารประทวนและนายทหารสัญญาบัตร จะใช้รองเท้าสูงหนังสีดำติดเดือยทำด้วยโลหะสีเงินก็ได้

ข้อ ๔๓. ทวิ ทหารทั่วไป ในโอกาสขับขี่รถจักรยานยนต์ จะใช้หมวกป้องกันศีรษะสำหรับขับขี่รถจักรยานยนต์ ลักษณะกลมตามรูปศีรษะปิดถึงท้ายทอยสีขาวไม่มีลวดลาย ประกอบกับเครื่องแบบเฉพาะขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ก็ได้

ข้อ ๔๔. เสื้อกันฝนสำหรับสวมทับเครื่องแบบ มีดังนี้

(๑) ทหารชาย เป็นเสื้อชนิดมีแขน ทำด้วยผ้ากันฝนหรือพลาสติกสีน้ำเงินดำหรือสีเทา

(๒) ทหารหญิง เป็นเสื้อคลุมหรือเสื้อมีแขน ทำด้วยผ้ากันฝนหรือพลาสติกสีน้ำเงินดำหรือสีเทา หรือพลาสติกสีขาวชนิดใสไม่มีลวดลาย

เมื่อใช้เสื้อกันฝนจะใช้พลาสติกสีขาวชนิดใสหุ้มหมวก และใช้รองเท้ากันฝนสวมทับรองเท้าก็ได้

หมวด ๔
เครื่องแบบเฉพาะกาล

ข้อ ๔๕. ผู้ที่กำลังศึกษาหรือรับการฝึกอบรมอยู่ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาของทหารในต่างประเทศ ถ้ามีระเบียบของประเทศนั้นบ่งให้ผู้ศึกษาหรือผู้รับการฝึกอบรมต้องแต่งเครื่องแบบตามแบบของประเทศนั้นเมื่อได้รับอนุญาตจากประเทศนั้นแล้ว ก็ให้แต่งเครื่องแบบของประเทศนั้นได้

ข้อ ๔๖. ให้กองทัพเรือกำหนดส่วนประกอบเพิ่มเติมเครื่องแบบตามกฎกระทรวงนี้เพื่อความสะดวกแก่การปฏิบัติหน้าที่ในบางโอกาสได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๔๗. เพื่อประโยชน์ในการฝึกและความสะดวกแก่การปฏิบัติราชการตามปกติราชการทะเล ราชการสนาม การฝึกหัดศึกษาในเรือหรือภายในเรือหรือภายในหน่วยทหารบก การรักษาการณ์ในเรือและบนบกตลอดจนกิจการอื่น ๆ ให้กองทัพเรือกำหนดเครื่องแบบ เครื่องประกอบและวิธีแต่งได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๕
เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๔๘. ทหารซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบสโมสรเต็มยศ หรือเมื่อแต่งเครื่องแบบอย่างอื่นตามคำสั่งหรือตามหมายกำหนดการ

เมื่อแต่งเครื่องแบบสโมสรปกติ จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองขนาดย่อมก็ได้ แต่ถ้าเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหรือดารา ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง และถ้ามีชนิดคล้องคอหรือดาราหลายดวง ควรประดับชั้นสูงดวงเดียว

ในกรณีที่มีกำหนดนัดหมายของทางราชการ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับดวงจริง และถ้ากำหนดให้สวมสายสะพายก็ให้สวมทับเสื้อ

เมื่อแต่งเครื่องแบบทั่ว ๆ ไป ให้ใช้แพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ทำเป็นแผ่น กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ติดที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋าบน

ข้อ ๔๙. ในเวลาแต่งเครื่องแบบ ห้ามมิให้ใช้สิ่งอื่นใดติดหรือทับเครื่องแบบ นอกจากเครื่องหมายที่ทางราชการได้อนุญาต

ข้อ ๕๐. ทหารนอกประจำการ เมื่อแต่งเครื่องแบบตามกฎกระทรวงนี้ ให้ใช้เครื่องหมายยศ เครื่องหมายพรรคและเครื่องหมายเหล่าเช่นเดียวกับทหารประจำการ เว้นแต่

(๑) พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่านอกประจำการ ปักรูปสมอภายใต้พระมหามงกุฎไม่มีรัศมีเหนือเครื่องหมายเหล่า

(๒) นายทหารประทวนชั้นพันจ่านอกประจำการ มีรูปสมอทำด้วยโลหะสีทองประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้างแทนเครื่องหมายเหล่า

(๓) นายทหารสัญญาบัตรนอกประจำการ มีรูปสมอทำด้วยโลหะสีเงินประดับที่กึ่งกลางอินทรธนูทั้งสองข้างหรือเหนือเครื่องหมายยศที่แขนเสื้อทั้งสองข้าง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑. การใช้วัตถุเทียมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามที่กองทัพเรือกำหนด

ข้อ ๕๒. เพื่อให้การแต่งเครื่องแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้มีรูปลักษณะอย่างเดียวกันให้กองทัพเรือสร้างเครื่องแบบตัวอย่างหรือเขียนรูปตัวอย่างขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

พลตรี ป. อดิเรกสาร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u>

- ยกเลิกความใน (๕) (๖) ของข้อ ๓. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๑
- ยกเลิกความใน (๖) (๗) ของข้อ ๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๗) (๘) ของข้อ ๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๔
- ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๕. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๑
- ยกเลิกความใน (๖) (๗) ของข้อ ๕. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๕. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๙
- ยกเลิกความใน (๒) (๔) ของข้อ ๖. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๑
- ยกเลิกความใน (๗) (๘) ของข้อ ๖. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๖. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๔

- ยกเลิกความใน (๘) (๙) ของข้อ ๖. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (ก) และ (จ) ของ (๔) ในข้อ ๗. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๐
- ยกเลิกความในข้อ ๗. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ.๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๔
- ยกเลิกความในข้อ ๑๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ.๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๗) ของข้อ ๑๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๔
- ยกเลิกความใน (๑๖) และ (๑๗) ของข้อ ๑๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕
- ยกเลิกความใน (๗) ของข้อ ๑๑. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๑๒. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๔
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕
- เพิ่มข้อ ๑๒. ทวิ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกข้อ ๑๒. ทวิ และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๑๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๑
- ยกเลิกความใน (๒) ของข้อ ๑๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๑๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕, (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๑๘. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ.๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๑๙. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕

- เพิ่ม (๔) (๕) (๖) และ (๗) ของข้อ ๒๐. ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๔) (๕) (๖) และ (๗) ของข้อ ๒๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- เพิ่ม (๘) ของข้อ ๒๐. ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๔
- ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๒๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (๕) ของข้อ ๒๑. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๒๔
- ยกเลิกความใน (๗) ของข้อ ๒๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๑
- เพิ่ม (๙) ของข้อ ๒๔. ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๒๕., ข้อ ๒๖. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ยกเลิกความใน (๕) และ (๖) ของข้อ ๒๗. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๒๗. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ยกเลิกความใน (๗) และ (๘) ของข้อ ๒๗. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๒๘. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๐
- ยกเลิกความในข้อ ๒๘. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ยกเลิกความใน (ค) ของ (๑) ในข้อ ๒๘. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๓๑
- ยกเลิกความในข้อ ๒๙. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ยกเลิกความในข้อ ๓๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖

- ยกเลิกความใน (๒) ของข้อ ๓๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๓๑. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕
- เพิ่มข้อ ๓๑. ทวิ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๒๕
- ยกเลิกความในข้อ ๓๑. ทวิ และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๓๑. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ ๓๑. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๓๒. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ.๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๑) (๒) ของข้อ ๓๔. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ยกเลิกความในข้อ ๓๕ .และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๓๕. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๓๑, (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ ๓๕. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๓๖. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๐, (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖
- เพิ่มความใน (๔) ของข้อ ๓๖. ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๒๖, (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๓๑
- ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๓๖. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๓๑
- ยกเลิกความใน (๕) ของข้อ ๓๘. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๔) ของข้อ ๔๐. และใช้ความใหม่แทนตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๑
- เพิ่มความในข้อ ๔๓. ทวิ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๑

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๑๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ว่าด้วยเครื่องแบบทหารอากาศ ฉบับที่ ๑๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิกกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารอากาศ ฉบับที่ ๑๒

ข้อ ๒. ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบทหารอากาศกับการแต่งเครื่องแบบทหารอากาศ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ภาค ๑
เครื่องแบบทหารชาย

หมวด ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๓. เครื่องแบบพลทหาร มี ๕ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอพับสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา หรือหมวกเหล็กสีเทา

(ข) เสื้อฝึกสีเทา

(ค) กางเกงฝึกขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ หรือสีเทา

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

สำหรับพลทหารในกองปฏิบัติการพิเศษ กรมอากาศโยธิน ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำประกอบเครื่องแบบฝึก

(๓) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทา และให้ใช้เครื่องสนามด้วย

(๔) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีเทา

สำหรับพลทหารในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

(๕) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับพลทหารในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่และเสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็น

ข้อ ๔. เครื่องแบบนักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มี ๑๐ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติเทารัดเอว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติเทาคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอพับสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา หรือหมวกเหล็กสีเทา

(ข) เสื้อฝึกสีเทา

(ค) กางเกงฝึกขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ หรือสีเทา

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ ให้กองปฏิบัติการพิเศษ กรมอากาศโยธิน ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำประกอบเครื่องแบบฝึก

(๗) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทา และให้ใช้เครื่องสนามด้วย

(๘) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

(๙) เครื่องแบบเต็มยศขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่ และเสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็น

(๑๐) เครื่องแบบเต็มยศเทา เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีเทา

ข้อ ๕. เครื่องแบบนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ มี ๑๑ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติเทารัดเอว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติเทาคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอพับสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา หรือหมวกเหล็กสีเทา

(ข) เสื้อฝึกสีเทา

(ค) กางเกงฝึกขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ หรือสีเทา

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศในกองปฏิบัติการพิเศษ กรมอากาศโยธิน ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ ประกอบเครื่องแบบฝึก

(๗) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทา และให้ใช้เครื่องสนามด้วย

(๘) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

(๙) เครื่องแบบเต็มยศขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่และเสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็น

(๑๐) เครื่องแบบเต็มยศเทา เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีเทา

(๑๑) เครื่องแบบสโมสร เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าสโมสร

ข้อ ๖. เครื่องแบบนักเรียนนายเรืออากาศ มี ๑๓ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติเทารัดเอว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติเทาคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอพับสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา หรือหมวกเหล็กสีเทา

(ข) เสื้อฝึกสีเทา

(ค) กางเกงฝึกขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทา

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(๗) เครื่องแบบสวนสนาม มี ๒ ชนิด คือ

(ก) เครื่องแบบสวนสนาม ก. ประกอบด้วย

(๑) รองในหมวกเหล็กสีเทา

(๒) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา

(๓) ผ้าพันคอสีฟ้าอ่อน

(๔) กางเกงขายาวสีเทา

(๕) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว

(๖) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ข) เครื่องแบบสวนสนาม ข. ประกอบด้วย

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๒) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา

(๓) กางเกงขายาวสีขาว

(๔) เข็มขัดหนังสีขาว

(๕) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

เครื่องแบบสวนสนาม ข. ให้แต่งเฉพาะในงานพิธีของโรงเรียนนายเรืออากาศ

(๘) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก และให้ใช้เครื่องสนามด้วย

(๙) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ และให้มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพและเข็มขัด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

(๑๐) เครื่องแบบเต็มยศขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ และให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่และเสื้อชั้นนอกคอปิดสีฟ้าสด

(๑๑) เครื่องแบบเต็มยศเทา เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๑๒) เครื่องแบบสโมสรคอปิด เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าสโมสร

(๑๓) เครื่องแบบสโมสรคอแบะ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เว้นแต่ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่าย กางเกงแถบและรองเท้าสโมสร

ข้อ ๗. เครื่องแบบนายทหารสัญญาบัตร มี ๑๓ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติเทารัดเอว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติเทาคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอพับสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๖) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา หรือหมวกเหล็กสีเทา

(ข) เสื้อฝึกสีเทา

(ค) กางเกงฝึกขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ หรือสีเทา

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในการปฏิบัติการพิเศษ กรมอากาศโยธิน ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำประกอบเครื่องแบบฝึก

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่ง หรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการกรมอากาศโยธิน รองผู้บัญชาการกรมอากาศโยธิน เสนาธิการกรมอากาศโยธิน รองเสนาธิการกรมอากาศโยธิน ผู้อำนวยการกองวิทยาการกรมอากาศโยธิน และรองผู้อำนวยการกองวิทยาการกรมอากาศโยธิน ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำประกอบเครื่องแบบฝึกได้ด้วย

(๗) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทาและให้ใช้เครื่องสนามด้วย

(๘) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ และในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน และนายทหารพิเศษประจำกรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ และประจำกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันชีพ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

(๙) เครื่องแบบเต็มยศขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารพิเศษประจำกรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่ เสื้อชั้นนอกคอปิดสีฟ้าสด และมีประคด

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน และนายหทารพิเศษประจำกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกยอดมีพู่ เสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็น และมีประคด

(๑๐) เครื่องแบบเต็มยศเทา เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีเทา

(๑๑) เครื่องแบบสโมสรคอปิด เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าสโมสร

(๑๒) เครื่องแบบสโมสรอกแข็ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว

(ค) เสื้อกั๊กสีขาว และเชิ้ตอกแข็งสีขาว หรือจะใช้เชิ้ตอกจีบสีขาวแทนเชิ้ตอกแข็งสีขาวก็ได้

(ง) กางเกงแถบ

(จ) รองเท้าสโมสร

ในบางโอกาสจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีเทาและเสื้อกั๊กสีขาวหรือสีเทาก็ได้

(๑๓) เครื่องแบบสโมสรอกอ่อน เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งเว้นแต่ให้ใช้เชิ้ตอกอ่อนสีขาว และแพรแถบรัดเอวสีเทาแทนเสื้อกั๊กสีขาวหรือสีเทา และเชิ้ตอกแข็งสีขาว

หมวด ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๘. หมวก มี ๗ แบบ คือ

(๑) หมวกเหล็กสีเทา มีสายรัดคางหนังสีดำ กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(๒) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา มีตราหน้าหมวกโลหะขนาดเล็ก เว้นแต่นักเรียนนายเรืออากาศ ให้ใช้ตราหน้าหมวกโลหะตามข้อ ๖๓ (๒) (ก)

(๓) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา มีเครื่องประกอบ คือ

(ก) กะบัง ทำด้วยหนัง หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ พื้นกะบังด้านล่างสีเทา หรือสีดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นนาวาอากาศเอก ที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๑ แถว บนพื้นสักหลาดสีดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศและจอมพลอากาศที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักด้วยดิ้นทอง หรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๒ แถว บนพื้นสักหลาดสีดำ

(ข) สายรัดคาง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวน ใช้หนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ

นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง

(ค) ดุมตรึงปลายสายรัดคาง ข้างละ ๑ ดุม

พลทหาร ใช้ดุมเกลี้ยงสีเทาขนาดเล็ก

นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวน นักเรียนนายเรืออากาศและนายทหารสัญญาบัตร ใช้ดุมสีทองขนาดเล็ก

(ง) ผ้าพันหมวกสีน้ำเงินดำ เป็นลายถักกว้าง ๔ เซนติเมตร

(จ) ตราหน้าหมวก

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศและนายทหารประทวน ใช้ตราหน้าหมวกโลหะขนาดใหญ่

นักเรียนนายเรืออากาศ ใช้ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้นหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นตามข้อ ๖๓ (๒) (ข)

นายทหารสัญญาบัตร ใช้ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้น หรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นขนาดใหญ่

(๔) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว มีเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(๕) หมวกหนีบสีเทา มีเครื่องประกอบ คือ

(ก) ตราหน้าหมวก ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้า ๔ เซนติเมตร

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวน และนายทหารสัญญาบัตร ใช้ตราหน้าหมวกโลหะขนาดเล็ก

นักเรียนนายเรืออากาศ ใช้ตราหน้าหมวกโลหะตามข้อ ๖๓ (๒) (ก)

(ข) แถบติดที่ด้านซ้ายตอนหน้าของหมวกพาดจากบนลงล่างเฉียงไปทางหลัง

นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวน ใช้แถบทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร ๑ แถบ และให้ติดตราหน้าหมวกกึ่งกลางแถบ

นักเรียนนายเรืออากาศ ใช้แถบทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร ๑ แถบ มีแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๑ แถบ พาดกลางแถบสีน้ำเงินดำตามยาว และให้ติดตราหน้าหมวกกึ่งกลางแถบ

นายทหารสัญญาบัตร ชั้นนายเรืออากาศ และนายนาวาอากาศ ใช้แถบทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร ๑ แถบ มีแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๒ แถบ พาดกลางแถบสีน้ำเงินดำตามยาว เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร และให้ติดตราหน้าหมวกกึ่งกลางแถบ

นายทหารสัญญาบัตร ชั้นนายพลอากาศ และจอมพลอากาศ ใช้แถบทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร ๑ แถบ มีแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๒ แถบ กับแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๐.๖ เซนติเมตร อยู่กึ่งกลางแถบไหมสีเหลือง ๑ แถบ พาดกลางแถบสีน้ำเงินดำตามยาว เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร และให้ติดตราหน้าหมวกกึ่งกลางแถบ

(ค) ขลิบหมวก ขนาด ๐.๕ เซนติเมตร รอบริมสาบหมวก

นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวน มีขลิบสีฟ้า

นักเรียนนายเรืออากาศ มีขลิบสีเหลืองและสีฟ้า

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรืออากาศ และนายนาวาอากาศ มีขลิบดิ้นเงิน

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศและจอมพลอากาศ มีขลิบดิ้นทอง

หมวกนี้ให้ใช้กับเครื่องแบบปกติเทาคอพับอินทรธนูอ่อน และเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ

(๖) หมวกยอด ตัวหมวกสีเทา ยอดหมวกทรงบัวบาน สูง ๙ เซนติเมตร ด้านล่างมีเกลียวสำหรับติดกับหมวกทำด้วยโลหะสีทอง จานรองยอดหมวกทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปดวงดาว ๙ กลีบ กว้าง ๙ เซนติเมตร ด้านหน้าหมวกมีตราราชวัลลภ กว้าง ๙.๕ เซนติเมตร สูง ๙ เซนติเมตร ทำด้วยโลหะสีทอง ด้านข้างหมวกมีดุมสีทองขนาดใหญ่สำหรับเกาะสายรัดคางข้างละ ๑ ดุม ด้านหลังมีดุมสีทองขนาดเล็กสำหรับเกี่ยวปลายสายรัดคาง ๑ ดุม สายรัดคางทำด้วยโลหะสีทองเป็นแบบโซ่ถัก ยอดหมวกมีพู่หรือไม่มีพู่ตามสังกัดและโอกาส ดังนี้

ทหารและนักเรียนนายเรืออากาศในกรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศมีพู่สีฟ้าสด

ทหารในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศมีพู่สีบานเย็น

(๗) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาด ขอบหมวกทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ และมีตราหน้าหมวก

พลทหาร และนายทหารประทวน ใช้ตราหน้าหมวกโลหะขนาดใหญ่

นายทหารสัญญาบัตร ใช้ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้น หรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นขนาดใหญ่

ในโอกาศที่ใช้เครื่องแบบฝึกกองปฏิบัติการพิเศษสีกากีแกมเขียวสลับดำหรือสลับเหลือง ให้ใช้ตราหน้าหมวกปักด้วยด้ายหรือไหมสีดำหรือสีน้ำเงินดำ

ข้อ ๙. เสื้อ มี ๑๐ แบบ คือ

(๑) เสื้อคอพับสีเทา ที่คอและแนวสาบอกมีดุม ๕ ดุม แขนยาวรัดข้อมือขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ที่อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า ตอนล่างรูปมน มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีปกรูปมน ชายกลางแหลม ขัดดุมข้างละ ๑ ดุม

นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารสัญญาบัตรใช้อินทรธนูแข็ง หรือจะใช้อินทรธนูอ่อนปลายมนก็ได้

ดุมทั้งสิ้นเว้นแต่ดุมของอินทรธนูแข็ง ใช้ดุมสีเทาขนาดเล็ก

เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง

นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวน นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ถ้ามิได้บังคับแถวหรือประจำแถว จะผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำ เงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ ก็ได้

ในบางโอกาส เสื้อแบบนี้จะใช้แขนสั้นเพียงข้อศอกก็ได้ เว้นแต่ในโอกาสที่ผูกผ้าผูกคอ

(๒) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน แบบคอแหลม ที่แนวอกมีดุม ๕ ดุม แขนสั้นเพียงข้อศอก ไม่มีสาบอก ที่อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเป๋าล่างและมุมปกกระเป๋าตัดมุมพองาม กับมีอินทรธนูอ่อนปลายตัดแหลม

ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมสีขาวขนาดเล็ก

เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง

(๓) เสื้อฝึกสีเทา คอแบะแบบแหลม ที่คอและแนวอกมีดุม ๖ ดุม มีลิ้นปิดอกขัดดุม - ปิดคอได้ แขนยาวทรงกระบอก ที่อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า ตัดมุมตอนล่างมีปกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าตัดมุมขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมสีเทาขนาดเล็ก ตะเข็บทั้งสิ้นเป็นตะเข็บคู่

เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง

(๔) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา แบบคอป้าน มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่ตะเข็บกลางเปิดชายเสื้อไว้ถึงแนวเอว ที่แนวอกมีดุมสีทองขนาดใหญ่ ๔ ดุม ด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่าง

ข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าบนเป็นกระเป๋าปะ ตอนล่างรูปมน มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีปกรูปมน ชายกลางแหลม กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่าม มีปกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมบน ปกกระเป๋าทั้งสี่ขัดดุมสีทอง ขนาดเล็กกระเป๋าละ ๑ ดุม

นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศและนายทหารสัญญาบัตรใช้อินทรธนูแข็ง

เสื้อแบบนี้ให้ใช้เชิ้ตสีเทาอ่อนแขนยาวผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย ในงานกลางคืนจะใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่ายแทนผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสีก็ได้

(๕) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา มี ๒ แบบ คือ

(ก) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา คอแบะแบบแหลม ชายเสื้อยาวเสมอเอว มีแถบรัดเอว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ด้านข้างมีดุมข้างละ ๒ ดุม เรียงตามส่วนยาวของแถบและมีแผ่นผ้าชนิดเดียวกับเสื้อสำหรับขัดดุมเลื่อนเข้าออกได้ ปลายแถบข้างซ้ายยาวเลยสาบอก ๕ เซนติเมตร ด้านในมีดุมขัดแนวอกมีดุม ๔ ดุมขัดซ่อนอยู่ในสาบ ที่อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า ตอนล่างรูปมน มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีปกรูปมน ชายกลางแหลม ขัดดุม ๑ ดุม ซ่อนอยู่ด้านในแขนยาวผ่าแขนด้านนอก ปลายแขนต่อกว้าง ๕.๕ เซนติเมตร และมีดุมข้างละ ๒ ดุม เรียงตามส่วนยาวของปลายแขนต่อสำหรับรัดปลายแขน ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมสีเทาขนาดเล็ก

นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง

เสื้อแบบนี้ให้ใช้เชิ้ตสีเทาอ่อนแขนยาวผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย เว้นแต่นักเรียนนายเรืออากาศ เมื่อแต่งเครื่องแบบสวนสนาม ก. ใช้ผ้าพันคอสีฟ้าอ่อนแทน

(ข) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทาคอปิด แขนยาวรูปทรงกระบอก มีอินทรธนูอ่อนไม่มีกระเป๋า ชายเสื้อสอดไว้ในกางเกงด้านในมีดุมขัด แนวอกมีดุม ๔ ดุม ขัดซ่อนอยู่ในสาบ ที่อกเสื้อด้านซ้ายและด้านขวามีดุมสีทองขนาดเล็กติดเรียงตามทางดิ่งข้างละ ๑ แถว แถวละ ๕ ดุม มีเครื่องหมายชั้นการศึกษาเป็นรูปบั้งไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ติดเฉียงที่ปลายแขนเสื้อทั้ง ๒ ข้าง

เสื้อแบบนี้ใช้ประกอบเครื่องแบบสวนสนาม ข. ของนักเรียนนายเรืออากาศ

(๖) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ แนวอกมีดุมสีทองขนาดใหญ่ ๕ ดุม ด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะ กระเป๋าบนมีปกรูปมนชายกลางแหลม กระเป๋าล่างไม่มีปก

นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง

(๗) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ คอแบะกว้างไม่มีบากกลมมนจนถึงชายพับแหลมใต้อก ปาดเอวด้านหน้า ระหว่างชายคอพับกับชายเสื้อ มีดุมสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๒ ดุมตามทางดิ่ง และที่ใต้ชายพับแหลมมีดุมสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม ดุมคู่นี้มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน

เสื้อแบบนี้ใช้อินทรธนูแข็ง และให้ใช้เสื้อและเครื่องประกอบแล้วแต่กรณี คือ

(ก) เสื้อกั๊กสีขาว หน้าอกเว้ามีปก ชายล่างสุด ด้านหน้าของเสื้อบากเป็นรูปสามเหลี่ยม ระหว่างหน้าอกกับชายเสื้อมีดุมสีทองขนาดเล็ก ๓ ดุม

(ข) เชิ้ตอกแข็งหรือเชิ้ตอกจีบสีขาว แขนยาว ข้อมือแข็ง ขัดดุม คอแข็งชั้นเดียวแบบปีกผีเสื้อ ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่าย

(ค) เชิ้ตอกอ่อนสีขาว แขนยาว ข้อมือพับ ขัดดุม แนวอกมีสาบคอพับ ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่าย

(ง) แพรแถบรัดเอวสีเทา กึ่งกลางด้านหน้ากว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างกว้าง ๑๑ เซนติเมตร ยาวเท่าขนาดเอวของผู้ใช้

(๘) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีเทา ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ มีลักษณะและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว และจะใช้เสื้อกั๊กสีเทาทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จแทนเสื้อกั๊กสีขาวก็ได้

(๙) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีฟ้าสด ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ไม่มีกระเป๋า ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเทา ที่ปลอกข้อมือด้านนอกเหนือขอบบนต่อด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเทาเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วมุมบนทั้ง ๒ ด้าน มีแถบไหมทองเป็นขอบ ภายในรูปสามเหลี่ยม มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อภปร ภายใต้พระมหามงกุฎปักด้วยดิ้นเงินและใช้อินทรธนูแข็ง

นักเรียนนายเรืออากาศ ที่ปลอกคอมีลายกระหนกดิ้นทองเป็นกรอบโดยรอบ กึ่งกลางภายในกรอบมีแถบไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมือขอบบนมีแถบไหมทองโดยรอบ ๑ แถบ กึ่งกลางใต้แถบด้านนอกปักด้วยดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์กว้าง ๓ เซนติเมตร ๑ ลาย

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรืออากาศและนายนาวาอากาศ ที่ปลอกคอมีลายกระหนกดิ้นทองเป็นกรอบโดยรอบ ภายในกรอบปักดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ เว้นระยะห่างจากลายกระหนกข้างละ ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกข้อมือขอบบนมีแถบไหมทองโดยรอบ ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑.๒ เซนติเมตร กึ่งกลางใต้แถบด้านนอกปักดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ กว้าง ๓ เซนติเมตร ๑ ลาย

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ และจอมพลอากาศ ที่ปลอกคอมีลายกระหนกดิ้นทองเป็นกรอบโดยรอบ ภายในกรอบปักเต็มด้วยดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ ที่ปลอกข้อมือขอบบนมีแถบไหมทองโดยรอบ ๑ แถบ กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร กึ่งกลางใต้แถบด้านนอกปักด้วยดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ กว้าง ๓ เซนติเมตร ๒ ลาย

(๑๐) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็น ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ไม่มีกระเป๋า ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ที่ชายเสื้อด้านหลังตรงตะเข็บกลางเปิดชายเสื้อไว้ถึงแนวเอว ข้างรอยเปิดทั้งสองด้านมีแผ่นสักหลาดหรือเสิร์จสีเทารูปคมมีดกว้าง ๕ เซนติเมตร สูง ๑๕ เซนติเมตร พับเข้าหากัน ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเทา ที่ปลอกข้อมือด้านนอกเหนือขอบบนต่อด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเทา เป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว มุมบนทั้ง ๒ ด้าน มีแถบสีเหลืองเป็นขอบ ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหา-มงกุฎ ปักด้ายดิ้นเงิน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ ใช้อินทรธนูอ่อน

พลทหารที่ปลอกคอมีแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร เป็นกรอบโดยรอบ ที่ปลอกข้อมือขอบบนมีแถบไหมสีเหลือง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร โดยรอบ ๑ แถบ แถบสีเหลืองซึ่งเป็นขอบของมุมบนทั้ง ๒ ด้านของรูปสามเหลี่ยมทำด้วยไหมสีเหลือง

นายทหารประทวน ที่ปลอกคอมีลายกระหนกดิ้นทองเป็นกรอบโดยรอบที่ปลอกข้อมือขอบบนมีแถบไหมทองโดยรอบ ๑ แถบ แถบสีเหลืองซึ่งเป็นขอบของมุมบนทั้ง ๒ ด้านของรูปสามเหลี่ยมทำด้วยไหมทอง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรืออากาศ และนายนาวาอากาศที่ปลอกคอมีลายกระหนกดิ้นทองเป็นกรอบโดยรอบ ภายในกรอบปักดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์เว้นระยะห่างจากลายกระหนกข้างละ ๐.๕ เซนติเมตร ที่ชายเสื้อด้านหลังบนแผ่นรูปคมมีดปักดิ้นทองเป็นรูปใบพริกกว้าง ๒ เซนติเมตร ยาวตามขวางของรูปคมมีด ๔ เซนติเมตร ๓ ใบ เว้นระยะห่างเท่า ๆ กัน ที่ปลอกข้อมือขอบบนมีแถบ

ไหมทองโดยรอบ ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑.๒ เซนติเมตร กึ่งกลางใต้แถบด้านนอกปักดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ กว้าง ๓ เซนติเมตร ๑ ลาย แถบสีเหลืองซึ่งเป็นขอบของมุมบนทั้ง ๒ ด้านของรูปสามเหลี่ยมทำด้วยไหมทอง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ และจอมพลอากาศ ที่ปลอกคอมีลายกระหนกดิ้นทองเป็นกรอบโดยรอบ ภายในกรอบปักเต็มด้วยดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ ที่ชายขอบเสื้อด้านหลังบนแผ่นรูปคมมีดปักด้วยดิ้นทองเป็นรูปใบพริก กว้าง ๒ เซนติเมตร ยาวตามขวางของรูปคมมีด ๔ เซนติเมตร ๓ ใบ เว้นระยะห่างเท่า ๆ กัน ที่ปลอกข้อมือขอบบนมีแถบไหมทองโดยรอบ ๑ แถบ กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร กึ่งกลางใต้แถบด้านนอกปักดิ้นทองเป็นลายช่อชัยพฤกษ์กว้าง ๓ เซนติเมตร ๒ ลาย แถบสีเหลืองซึ่งเป็นขอบของมุมทั้ง ๒ ด้านของรูปสามเหลี่ยมทำด้วยไหมทอง

ข้อ ๑๐. ผ้าพันคอสีฟ้าอ่อน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒๕ เซนติเมตร ยาว ๔๐ เซนติเมตร และมีแถบกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามขนาดคออยู่ปลายทางกว้างด้านบนของผ้าพันคอ

ข้อ ๑๑. กางเกง มี ๔ แบบ คือ

(๑) กางเกงขายาวสีเทา ไม่พับปลายขา ปลายขายาวปิดตาตุ่ม กว้างไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๖ เซนติเมตร ที่ขอบเอวมีห่วงทำด้วยผ้าสีเดียวกับกางเกง กว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ข้างหน้า ๒ ห่วง ทางข้าง ๒ ห่วง และข้างหลัง ๓ ห่วง สำหรับสอดเข็มขัด ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีกระเป๋าเจาะ ข้างละ ๑ กระเป๋า ที่ด้านหลังมีกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า ไม่มีปก กึ่งกลางปากกระเป๋าขัดดุมสีเทาขนาดเล็ก

(๒) กางเกงขายาวสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีเทา

(๓) กางเกงแถบ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเทา มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีเทา เว้นแต่ที่แนวตะเข็บขากางเกงด้านนอกมีแถบไหมสีเหลือง ดังนี้

พลทหาร และนายทหารประทวนในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์กรมอากาศโยธิน มีแถบขนาดใหญ่ กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๑ แถบ บนพื้นแถบสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๒.๔ เซนติเมตร

นักเรียนนายเรืออากาศ มีแถบใหญ่ กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๒ แถบ ระยะห่างระหว่างแถบ ๐.๖ เซนติเมตร บนพื้นแถบสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๔.๒ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรืออากาศ และนายนาวาอากาศเช่นเดียวกับนักเรียนนายเรืออากาศ

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ และจอมพลอากาศ มีแถบขนาดใหญ่ กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ๒ แถบ และมีแถบขนาดเล็กกว้าง ๐.๖ เซนติเมตร ๑ แถบ อยู่กึ่งกลางแถบขนาดใหญ่ ระยะห่างระหว่างแถบ ๐.๖ เซนติเมตร บนพื้นแถบสักหลาดสีน้ำเงินดำ กว้าง ๕.๔ เซนติเมตร

(๔) กางเกงฝึกขายาวสีเทา มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีเทา เว้นแต่กระเป๋าด้านหน้าเป็นกระเป๋าปะ ปากกระเป๋าเฉียง ข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านหลังมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านล่างของกระเป๋าเป็นรูปแหลมมีปกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขัดดุมสีเทาขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม ตะเข็บทั้งสิ้นเป็นตะเข็บคู่

ข้อ ๑๒. เข็มขัดและประคด มี ๖ แบบ คือ

(๑) เข็มขัดด้ายถัก หรือ วัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ กว้าง ๒.๘ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนกว้าง ๓ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปดาว ๕ กลีบ เหนือปีกนก ๒ ปีก วางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๗ ใบ ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายสายหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

(๒) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทา กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร มีตาไก่ หัวเข็มขัดทั้ง ๒ ข้าง ทำด้วยโลหะสีทองขดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตั้ง มีห่วงเกี่ยวต่อกันตรงกลาง

(๓) เข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทา

(๔) เข็มขัดหนังสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีเทา เว้นแต่เข็มขัดเครื่องแบบสวนสนามของนักเรียนนายเรืออากาศ ทำด้วยหนังสีขาว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๖ เซนติเมตร ยาว ๘ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยงมีรูปดาว ๕ กลีบ เหนือปีกนก ๒ ปีก วางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๗ ใบ ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด

สำหรับนักเรียนนายเรืออากาศที่ทำหน้าที่บังคับแถวหรือเชิญธง มีซองกระบี่หนังสีขาว ปลอกพู่ไหมสีฟ้า ๑ พู่ สีเหลือง ๑ พู่ ขนาดยาว ๒๕ เซนติเมตร และสายสะพายหนังสีขาว สะพายจากไหล่ขวาไปเอวซ้าย ขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตร ประกอบกับเข็มขัดที่กึ่งกลางสายสะพายด้านหน้า ประดับเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาว ๘ เซนติเมตร มีลายดุนนูนเป็นรูปปีกนก ๒ ปีก วางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๗ ใบ ระหว่างหัวปีก เป็นรูปธงไตรรงค์ เฉียงอยู่ในอาร์มขนาด ๐.๕ เซนติเมตร เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี ใต้อาร์มมีดาว ๕ กลีบ ขนาด ๐.๕ เซนติเมตร

(๕) เข็มขัดสำหรับเครื่องแบบรักษาพระองค์ ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีเทา กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนปลายมนโค้งเข้าด้านใน กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาว ๖ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปดาว ๕ กลีบ เหนือปีกนก ๒ ปีก วางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๗ ใบ ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัดปลายทั้ง ๒ ข้าง มีห่วงโลหะสีทองสำหรับเกาะกับหัวเข็มขัด

สำหรับนักเรียนนายเรืออากาศ มีแถบไหมทอง ๓ แถบ แถบริมทั้ง ๒ ข้าง กว้างแถบละ ๐.๖ เซนติเมตร แถบกลางกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร

เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ และเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์

(๖) ประคด ทำด้วยไหมริ้วทองสลับฟ้า ขนาด กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ยาวไม่น้อยกว่า ๑๑๕ เซนติเมตร มีริ้วทอง ๓ ริ้ว ริ้วริมทั้ง ๒ ข้าง กว้างริ้วละ ๑ เซนติเมตร ริ้วกลางกว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ที่หัวด้านหน้ามีหมอนหุ้มด้วยไหมริ้วทองสลับฟ้าเช่นเดียวกับประคดและมีชายไหมริ้วทองสลับฟ้าประกอบกับหมอนทั้ง ๒ ข้าง ปลายชายทั้งสองต่อเข้ากับตุ้มประกอบด้วยไหมสีทองสลับฟ้าทำเป็นพู่ห้อยอยู่ใต้ประคด

ประคดนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์

ข้อ ๑๒. ทวิ คันชีพ มีดังนี้

(๑) พลทหาร และนายทหารประทวน ใช้คันชีพทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีเทาเป็นรูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๑๐ เซนติเมตร ด้านบน ยาว ๑๕ เซนติเมตร ด้านล่าง ยาว ๑๖ เซนติเมตร มีฝาปิดที่ฝาด้านนอกติดแถบไหมทองโดยรอบ กว้าง ๑.๖ เซนติเมตร ตรงกลางมีตราราชวัลลภทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๗ เซนติเมตร ยาว ๑๑.๕ เซนติเมตร ด้านข้างมีใบพริกทำด้วยโลหะสีทอง ยาว ๕.๕ เซนติเมตร สายสะพายทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีเทา กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑ เมตร มีขอทำด้วยโลหะสีทองอยู่ที่ปลายทั้ง ๒ ข้าง

(๒) นักเรียนนายเรืออากาศ ใช้คันชีพเช่นเดียวกับพลทหาร และนายทหารประทวน เว้นแต่สายสะพายคันชีพด้านนอกมีแถบไหมทอง ๓ แถบ แถบริมทั้ง ๒ ข้าง กว้างแถบละ ๐.๖ เซนติเมตร แถบกลาง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร

(๓) นายทหารสัญญาบัตร ใช้คันชีพเช่นเดียวกับพลทหาร และนายทหารประทวน เว้นแต่สายสะพายคันชีพปักดิ้นทอง ลายสลับในตัว

ข้อ ๑๓. รองเท้า มี ๔ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก หรือยืดข้าง

(๒) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก หรือยืดข้าง

(๓) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือกหรือไม่ผูกเชือก

(๔) รองเท้าสโมสรหนังสีดำมันพื้นบาง ชนิดผูกเชือก

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น และไม่มีลวดลวย

ข้อ ๑๔. ถุงเท้า เมื่อใช้รองเท้าหุ้มส้น หรือรองเท้าสโมสรให้ใช้สีดำ

ข้อ ๑๕. กระบี่ มี ๒ แบบ คือ

(๑) กระบี่นักเรียนนายเรืออากาศ ยาว ๔๐ เซนติเมตร ปลายด้ามเป็นรูปหัวช้างมีกะบังทำด้วยโลหะสีทอง ฝักหุ้มด้วยหนังสีน้ำเงินดำ ตอนต้นและตอนปลายของฝักหุ้มด้วยโลหะสีทอง ตอนต้นของฝักมีห่วง ๒ ห่วง ทำด้วยโลหะสีทอง มีสายกระบี่ ๒ สาย กว้างสายละ ๑.๕ เซนติเมตร ทำด้วยหนังสีน้ำเงินดำ ใช้เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศขาว เครื่องแบบเต็มยศเทา เครื่องแบบสโมสรคอปิด และเครื่องแบบสโมสรคอแบะ

(๒) กระบี่นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ยาว ๘๕ เซนติเมตร ปลายด้ามเป็นรูปหัวช้าง มีกะบังกับโกร่งทำด้วยโลหะสีทอง ที่โกร่งด้านนอก มีรูปตราแผ่นดินในรัลกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ มีพู่ไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตร มีพู่ไหมทองฝักหุ้มด้วยหนังสีน้ำเงินดำ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลายของฝักหุ้มด้วยโลหะสีทอง ตอนต้นของฝักมีห่วง ๑ ห่วง ตอนกลางของฝักมีห่วง ๑ ห่วง ทำด้วยโลหะสีทอง มีสายกระบี่ ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีน้ำเงินดำ ๒ สาย กว้างสายละ ๑.๕ เซนติเมตร

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เครื่องแบบเต็มยศขาว เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ หรือเครื่องแบบเต็มยศเทา มีสายกระบี่ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีเทา ๒ สาย กว้างสายละ ๑.๕ เซนติเมตร ด้านนอกคาดกลางตามยาวด้วยแถบไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

หมวด ๓
อินทรธนูและเครื่องหมายยศ

ข้อ ๑๖. อินทรธนู มี ๒ แบบ คือ

(๑) อินทรธนูอ่อน ทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับเสื้อ เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ปลายมน เว้นแต่เสื้อคอแบะสีเทาอ่อนใช้อินทรธนูอ่อนปลายตัดแหลม

สำหรับเครื่องแบบปกติเทาคอพับและเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ให้เย็บติดกับเสื้อเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีเส้นทแยงมุม ระยะห่างจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ๔ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมขนาดเล็กสีเดียวกับดุมเสื้อ

สำหรับเครื่องแบบชนิดอื่นของนักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศใช้ดุมสีทองขนาดเล็ก

(๒) อินทรธนูแข็ง ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ด้านไหล่กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๔ เซนติเมตร ปลายมนตอนปลายติดดุมสีทองขนาดเล็ก และมีเครื่องประกอบดังนี้

นักเรียนนายเรืออากาศ มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๘ เซนติเมตร พาดกึ่งกลางตามส่วนยาวของอินทรธนู

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ มีดาว ๕ กลีบ ๑ ดาว ทำด้วยโลหะสีทอง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ให้กลีบหนึ่งอยู่ทางด้านคอ

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรืออากาศและนายนาวาอากาศ มีดาว ๕ กลีบ ๑ ดาว ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๓ เซนติเมตร ให้กลีบหนึ่งอยู่ทางด้านคอ

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ และจอมพลอากาศ มีดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทองปักหรือทำเป็นลายถักเต็มแผ่นอินทรธนู ซึ่งยาว ๑๓ เซนติเมตร

ข้อ ๑๗. เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศใช้บั้งรูปหางนกแซงแซว ทำด้วยไหมสีเหลือง กว้าง ๑ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้างห่างกัน ๘ เซนติเมตร มุมบั้งแหลมเล็ก เหนือบั้งมีดาว ๕ กลีบ ๑ ดาว ทำด้วยไหมสีเหลือง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ตรึงบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำเหลือชายไว้เป็นขอบ ๐.๓ เซนติเมตร ประดับที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอกให้มุมแหลมอยู่ทางล่างมีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

จ่าอากาศตรี ๑ บั้ง

จ่าอากาศโท ๒ บั้ง

จ่าอากาศเอก ๓ บั้ง

ในกรณีมีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๔ เซนติเมตร

(๒) นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ ใช้บั้งรูปทางนกแซงแซว ทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้างห่างกัน ๓ เซนติเมตร ประดับบนอินทรธนูแข็งทั้ง ๒ ข้าง

ให้มุมแหลมของบั้งอยู่ทางด้านคอห่างจากดาว ๐.๓ เซนติเมตร ปลายขาบั้งห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

พันจ่าอากาศตรี	๑	บั้ง
พันจ่าอากาศโท	๒	บั้ง
พันจ่าอากาศเอก	๓	บั้ง

ในกรณีมีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดเรียงกันไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรธนู เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๒ เซนติเมตร

(๓) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรืออากาศและนายนาวาอากาศ ใช้แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร เรียกว่า แถบใหญ่ และกว้าง ๐.๖ เซนติเมตร เรียกว่า แถบเล็ก ประดับบนอินทรธนูแข็งตามส่วนกว้างทั้ง ๒ ข้าง ชิดดาวและห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนแถบตามชั้นยศ คือ

เรืออากาศตรี	แถบใหญ่	๑	แถบ			
เรืออากาศโท	แถบใหญ่	๑	แถบ	กับแถบเล็ก	๑	แถบ
	ให้แถบเล็กอยู่ทางด้านไหล่					
เรืออากาศเอก	แถบใหญ่	๒	แถบ			
นาวาอากาศตรี	แถบใหญ่	๒	แถบ	กับแถบเล็ก	๑	แถบ
	แทรกอยู่ระหว่างกลาง					
นาวาอากาศโท	แถบใหญ่	๓	แถบ			
นาวาอากาศเอก	แถบใหญ่	๔	แถบ			

ในกรณีมีแถบมากกว่า ๑ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

(๔) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ ใช้ดาว ๕ กลีบ ทำด้วยโลหะสีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ประดับบนอินทรธนูแข็งทั้ง ๒ ข้าง ห่างจากริมอินทรธนูด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

พลอากาศจัตวา	๑	ดาวอยู่กึ่งกลางส่วนกว้างของอินทรธนู
พลอากาศตรี	๒	ดาวเรียงตามส่วนกว้างของอินทรธนู
พลอากาศโท	๓	ดาวเรียงเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าให้ด้านฐานอยู่ทางด้านไหล่

พลอากาศเอก ๔ ดาวเรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ให้มุมแหลมวางตามส่วนยาวของอินทรธนู

ในการประดับดาว ให้กลีบหนึ่งของดาวอยู่ทางด้านคอ

(๕) จอมพลอากาศ ใช้ดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๕ เซนติเมตร ๕ ดาวเรียงเป็นรูปวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓.๕ เซนติเมตร ภายในวงกลมมีคฑากับกระบี่ไขว้ มีช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๗ ใบ โอบด้ามคฑา และปลายกระบี่ทำด้วยโลหะสีเงินประดับบนอินทรธนูแข็งทั้ง ๒ ข้าง ห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร ให้กลีบหนึ่งของดาวปลายคฑาและด้ามกระบี่อยู่ทางด้านคอ

ข้อ ๑๘. เฉพาะนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับที่ใช้อินทรธนูอ่อนหรือเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ให้ใช้เครื่องหมายยศประดับที่ปกคอเสื้อแทนเครื่องหมายสังกัด ดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ ใช้บั้งรูปหางนกแซงแซว ทำด้วยโลหะสีเงินกว้าง ๐.๔ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้างห่างกัน ๒.๔ เซนติเมตร มุมบั้งแหลมเล็ก ประดับที่มุมปกคอพับของเสื้อปกติเทาคอพับ หรือที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อปกติเทาอ่อนคอแบะทั้ง ๒ ข้าง ให้มุมแหลมของบั้งอยู่ทางด้านบน แต่ละข้างมีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

พันจ่าอากาศตรี	๑	บั้ง
พันจ่าอากาศโท	๒	บั้ง
พันจ่าอากาศเอก	๓	บั้ง

ในกรณีมีบั้งมากกว่า ๑ บั้ง ให้ติดเรียงซ้อนกัน เว้นระยะระหว่างบั้ง ๐.๑๕ เซนติเมตร ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้างมีโลหะสีเงิน กว้าง ๐.๑ เซนติเมตร เชื่อมติดกัน

(๒) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายเรืออากาศ และนายนาวาอากาศ ใช้ขีดทำด้วยโลหะสีเงิน มีลักษณะโค้งเล็กน้อย ลบเหลี่ยมทั้ง ๔ ด้าน

สำหรับชั้นนายเรืออากาศ กว้าง ๐.๙ เซนติเมตร ยาว ๒.๒ เซนติเมตร เรียกว่า ขีดใหญ่ และกว้าง ๐.๔๕ เซนติเมตร ยาว ๒.๒ เซนติเมตร เรียกว่า ขีดเล็ก

สำหรับชั้นนายนาวาอากาศ กว้าง ๐.๘ เซนติเมตร ยาว ๒ เซนติเมตร เรียกว่า ขีดใหญ่ และกว้าง ๐.๔ เซนติเมตร ยาว ๒ เซนติเมตร เรียกว่า ขีดเล็ก

ประดับตามทางดิ่งที่มุมปกคอพับของเสื้อปกติเทาคอพับ หรือที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อปกติเทาอ่อนคอแบะทั้ง ๒ ข้าง แต่ละข้างมีจำนวนขีดตามชั้นยศ คือ

เรืออากาศตรี	ขีดใหญ่	๑	ขีด
เรืออากาศโท	ขีดใหญ่	๑	ขีด กับขีดเล็ก ๑ ขีด ให้ขีดเล็กอยู่ทางด้านหลัง
เรืออากาศเอก	ขีดใหญ่	๒	ขีด
นาวาอากาศตรี	ขีดใหญ่	๒	ขีด กับขีดเล็ก ๑ ขีด แทรกอยู่ระหว่างกลาง
นาวาอากาศโท	ขีดใหญ่	๓	ขีด
นาวาอากาศเอก	ขีดใหญ่	๔	ขีด

ในกรณีมีขีดมากกว่า ๑ ขีด ให้ติดขนานกันตามส่วนยาว เว้นระยะระหว่างขีด ๐.๕ เซนติเมตร สำหรับชั้นนายเรืออากาศ และ ๐.๓ เซนติเมตร สำหรับชั้นนายนาวาอากาศ ปลายขีดทั้ง ๒ ข้าง มีโลหะสีเงิน กว้าง ๐.๑ เซนติเมตร เชื่อมติดกัน

(๓) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ ใช้ดาว ๕ กลีบ ทำด้วยโลหะสีเงินประดับตามทางนอนที่มุมปกคอพับของเสื้อปกติเทาคอพับ หรือที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อปกติเทาอ่อนคอแบะทั้ง ๒ ข้าง แต่ละข้างมีจำนวนดาว และขนาดของดาวตามชั้นยศ คือ

พลอากาศจัตวา	๑	ดาว	เส้นผ่าศูนย์กลาง	๑.๕	เซนติเมตร
พลอากาศตรี	๒	ดาว	เส้นผ่าศูนย์กลาง	๑.๕	เซนติเมตร
พลอากาศโท	๓	ดาว	เส้นผ่าศูนย์กลาง	๑.๑	เซนติเมตร
พลอากาศเอก	๔	ดาว	เส้นผ่าศูนย์กลาง	๑.๑	เซนติเมตร

ในกรณีมีดาวมากว่า ๑ ดาว ให้ติดเรียงกัน และให้กลีบหนึ่งของดาวอยู่ทางด้านบน

(๔) จอมพลอากาศ ใช้ดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๙ เซนติเมตร ๕ ดาวเรียงเป็นรูปวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๕ เซนติเมตร ภายในวงกลมมีคทากับกระบี่ไขว้ ทำด้วยโลหะสีเงินประดับที่มุมปกคอพับของเสื้อปกติเทาคอพับ หรือที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อปกติเทาอ่อนคอแบะทั้ง ๒ ข้างให้กลีบหนึ่งของดาวปลายคทาและด้ามกระบี่อยู่ทางด้านบน

เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึก เครื่องแบบสนาม และเครื่องแบบตรวจราชการสนาม ให้ปักเครื่องหมายยศดังกล่าวด้วยด้ายหรือไหมสีดำ หรือสีน้ำเงินดำที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อทั้ง ๒ ข้าง

หมวด ๔
เครื่องหมายสังกัด

ข้อ ๑๙. เครื่องหมายสังกัดติดที่คอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง ดังนี้

(๑) เสื้อคอพับ ติดที่มุมปกคอพับ เว้นแต่นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารสัญญาบัตร เมื่อใช้เสื้อคอพับที่มีอินทรธนูอ่อนไม่ต้องติดเครื่องหมายสังกัด

(๒) เสื้อฝึก ติดที่มุมปกคอแบะตอนบน เว้นแต่นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารสัญญาบัตรไม่ต้องติดเครื่องหมายสังกัด

(๓) เสื้อชั้นนอกคอแบะ ติดที่มุมปกคอแบะตอนบน

(๔) เสื้อชั้นนอกคอปิด ติดที่คอตอนหน้า

(๕) เสื้อชั้นนอกเปิดอก ติดที่คอแบะตอนบน

ข้อ ๒๐. เครื่องหมายสังกัด ทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๙ ใบ รูปวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๕ เซนติเมตร ภายในวงช่อชัยพฤกษ์มีเครื่องหมาย ดังนี้

กองบัญชาการกองทัพอากาศ รูปอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

กรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ รูปดาว ๕ กลีบ ในวงกลมเหนือปีกนก ๒ ปีก

กองบิน รูปดาว ๕ กลีบ เหนือปีกนก ๒ ปีก ใต้ปีกนกมีเลขหมายกองบิน

กรมอากาศโยธิน รูปร่มชูชีพเหนือปืนเล็กยาวกับปืนใหญ่ไขว้

กองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รูปปืนเล็กไขว้ ประกอบกับตับกระสุน ข้างใต้มีเลขหมายกองพัน

กองพันทหารอากาศโยธิน ๒ และ ๓ รูปลูกปืนใหญ่มีเปลวไฟเหนือปืนใหญ่ไขว้ ข้างใต้มีเลขหมายกองพัน

สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง รูปอุณาโลมเปล่งรัศมีเหนือปีกนก ๒ ปีก

กองพันทหารสารวัตรทหารอากาศ ๑ และ ๒ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง รูปปืนพกไขว้ทับปีกนก ๒ ปีก ข้างใต้มีอักษร “พัน” และเลขหมายกองพัน

กองร้อยทหารสารวัตรประจำกองบิน รูปปืนพกไขว้ทับปีกนก ๒ ปีก ข้างใต้มีเลขหมายกองบิน

กองร้อยทหารสารวัตรประจำโรงเรียนการบิน รูปปืนพกไขว้ทับปีกนก ๒ ปีก ข้างใต้มีอักษร รร.กบ.

กองดุริยางค์ทหารอากาศ รูปพิณ

กรมพลาธิการทหารอากาศ รูปหมวกเหล็ก กระบี่และปืนเล็กยาวไขว้

กรมช่างโยธาทหารอากาศ รูปไม้ฉาก ขวานและพลั่วไขว้

กรมขนส่งทหารอากาศ รูปวงล้อกับปีก

กรมช่างอากาศ รูปเฟืองและเครื่องบิน

กรมสื่อสารทหารอากาศ รูปสายฟ้าแลบไขว้

กรมสรรพาวุธทหารอากาศ รูปลูกระเบิดอยู่ใต้เปลวเพลิง

กรมแทพย์ทหารอากาศ รูปพญานาคคู่พันคบเพลิง

กรมการลาดตระเวนทางอากาศ รูปเครื่องบินกับเส้นกรวยแสงรูปสามเหลี่ยมซ้อนกันสองรูปใต้ท้องเครื่องบิน

กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ รูปคบเพลิงไขว้

สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง รูปคบเพลิงไขว้ มีดาว ๕ กลีบอยู่ตรงกึ่งกลาง

โรงเรียนการบิน รูปคบเพลิงและปีกนก ๒ ปีก

กรมการบินพลเรือน รูปเครื่องบิน

กรมสวัสดิการทหารอากาศ รูปดาว ๕ กลีบเหนือดอกบัวบาน

ศูนย์วิทยาศาสตร์และพัฒนาระบบอาวุธกองทัพอากาศ รูปสามเหลี่ยมและอิเล็กตรอนสามวงตัดกันวิ่งรอบโปรตรอน ทับปีกนก ๒ ปีก

ข้อ ๒๑. ทหารประจำการสังกัดส่วนราชการส่วนกลาง ของกระทรวงกลาโหม ใช้เครื่องหมายสังกัดกองบัญชาการกองทัพอากาศ เว้นแต่ทหารประจำการสังกัดกรมราชองครักษ์ ใช้เครื่องหมายสังกัดรูปครุฑทำด้วยโลหะสีทอง

ข้อ ๒๒. นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ และจอมพลอากาศ ใช้เครื่องหมายสังกัดกองบัญชาการกองทัพอากาศ

ข้อ ๒๓. นายทหารพิเศษและนายทหารนอกกอง ใช้เครื่องหมายสังกัดกองบัญชาการกองทัพอากาศ

ข้อ ๒๔. ทหารนอกประจำการ ใช้เครื่องหมายสังกัดซึ่งประจำอยู่ก่อนออกจากประจำการครั้งสุดท้ายติดที่คอเสื้อข้างขวา และใช้เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง

ข้างละ ๙ ใบ รูปวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๕ เซนติเมตร ภายในวงช่อชัยพฤกษ์มีรูปปีกนก ๒ ปีก ติดที่คอเสื้อข้างซ้าย

หมวด ๕
เครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๒๕. นายทหารซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาธิการ ฝ่ายเสนาธิการ หรือตำแหน่งที่กำหนดว่าเป็นตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ ใช้สายยงยศเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม สายเกลี้ยง ๒ เส้น ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา สายถักคล้องใต้แขนขวาผ่านหน้าอก สายเกลี้ยงทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ๑ เส้น ส่วนอีก ๑ เส้นทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมารวมกับปลายสายถักคล้องที่ดุมอกเสื้อให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ที่อกเสื้อ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอปิด คล้องที่ดุมอกเสื้อเม็ดที่ ๑ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอแบะหรือเสื้อชั้นนอกเปิดอกคล้องใต้ชายพับประมาณแนวเดียวกับดุมเม็ดที่ ๑ ของเสื้อชั้นนอกคอปิด

สายยงยศทำด้วยไหมทองหรือไหมสีเหลือง ใช้ประกอบกับเครื่องแบบ ดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ หรือเครื่องแบบสโมสร ใช้สายยงยศไหมทอง

(๒) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะที่ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใช้สายยงยศไหมสีเหลือง

(๓) เครื่องแบบปกติเทาคอพับ หรือเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ใช้สายยงยศไหมสีเหลืองเฉพาะแต่สายเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมาคล้องที่ดุมอกเสื้อเม็ดที่ ๒ ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา

(๔) เครื่องแบบปกติเทารัดเอว ใช้สายยงยศไหมสีเหลืองเฉพาะแต่สายเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมาคล้องใต้ชายพับประมาณแนวเดียวกับดุมเม็ดที่ ๑ ของเสื้อชั้นนอกคอปิด ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา

ข้อ ๒๖. นายทหารคนสนิท ให้สายยงยศเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ทางด้านหน้า

สายยงยศ ทำด้วยไหมทองหรือไหมสีเหลือง ใช้ประกอบกับเครื่องแบบ ดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ หรือเครื่องแบบสโมสร ใช้สายยงยศไหมทอง

(๒) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะที่ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใช้สายยงยศไหมสีเหลือง

(๓) เครื่องแบบปกติเทารัดเอว เครื่องแบบปกติเทาคอพับ หรือเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ใช้สายยงยศไหมสีเหลืองเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา

นายทหารซึ่งใช้สายยงยศเสนาธิการและดำรงตำแหน่งนายทหารคนสนิทด้วยใช้สายยงยศเสนาธิการแต่อย่างเดียว

ข้อ ๒๗. เครื่องหมายความสามารถในการทำงานในอากาศ มีดังนี้

(๑) เครื่องหมายความสามารถในการบิน มี ๕ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ กว้าง ๙ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกปักด้วยไหมหรือทำด้วยวัตถุเทียมไหมเป็นรูปธงไตรรงค์เฉียงอยู่ในอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ขอบอาร์มปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง เหนืออาร์มมีอุณาโลมปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงินในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๔ ชั้นกิตติมศักดิ์ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลม

ชั้นที่ ๕ ชั้นศิษย์การบินมัธยม เป็นรูปปีกนกข้างซ้าย ๑ ปีก กว้าง ๕ เซนติเมตร ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ หัวปีกปักด้วยไหม หรือทำด้วยวัตถุเทียมไหมเป็นรูปธงไตรรงค์เฉียงอยู่ในอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร

(๒) เครื่องหมายควาสามารถในการทำหน้าที่ต้นหน มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ กว้าง ๙ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกปักเป็นรูปลูกโลกมีขอบปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงิน บนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ภายในลูกโลกมีเส้นรุ้งและเส้นแวงปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง และมีรูปแผนที่ประเทศไทย

ปักด้วยไหมสีน้ำเงินดำหรือทำด้วยวัตถุเทียมไหมสีน้ำเงินดำบนพื้นสักหลาดหรือไหมสีขาวหรือบนพื้นทำด้วยวัตถุเทียมสักหลาดหรือไหมสีขาว เหนือลูกโลกมีอุณาโลมปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงินในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนือลูกโลกมีดาว ๕ กลีบ ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนือลูกโลกไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

(๓) เครื่องหมายความสามารถในการโดดร่ม มี ๔ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก ปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทองบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ กว้าง ๙ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกปักด้วยไหมหรือทำด้วยวัตถุเทียมไหมเป็นรูปธงไตรรงค์เฉียงอยู่ในอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ขอบอาร์มปักด้วยดิ้นทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง เหนืออาร์มปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงินเป็นรูปร่มชูชีพ สูง ๒.๕ เซนติเมตร ตัวร่มชูชีพ กว้าง ๒ เซนติเมตร สายร่มชูชีพปักด้วยดิ้นเงินหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นเงิน ๖ สาย เหนืออาร์มมีอุณาโลมทำด้วยโลหะสีทองทับกึ่งกลางสายร่มชูชีพ ที่กึ่งกลางตัวร่มชูชีพมีดาวห้าแฉกทำด้วยโลหะสีทองและมีวงช่อชัยพฤกษ์ทำด้วยโลหะสีทองโอบใต้ดาว

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีวงช่อชัยพฤกษ์

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีดาวและวงช่อชัยพฤกษ์

ชั้นที่ ๔ ชั้นกิตติมศักดิ์ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีอุณาโลม

(๔) เครื่องหมายความสามารถในการทำหน้าที่ช่างอากาศ มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๘ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกเป็นรูปอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มมีรูปเฟืองและเครื่องบิน เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

(๕) เครื่องหมายความสามารถในการทำหน้าที่สื่อสาร มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๘ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกเป็นรูปอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มมีรูปสายฟ้าพาดเฉียงจากขอบล่างขวาไปจรดขอบบนซ้าย เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

(๖) เครื่องหมายความสามารถในการทำหน้าที่สรรพาวุธ มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๘ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกเป็นรูปอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มมีรูปกระสุนอยู่ใต้เปลวเพลิง เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

(๗) เครื่องหมายความสามารถในการทำหน้าที่ถ่ายรูปทางอากาศ มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๘ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกเป็นรูปอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มมีรูปกล้องถ่ายรูป เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

(๘) เครื่องหมายความสามารถในการทำหน้าที่ขนส่งทางอากาศ มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๘ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกเป็นรูปอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มมีรูปวงล้อกับปีก เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

(๙) เครื่องหมายความสามารถในการทำหน้าที่ต้อนรับบนอากาศยาน มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๘ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกเป็นรูปอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มมีรูปพานในวงช่อชัยพฤกษ์ เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

เครื่องหมายตามข้อ ๒๗ (๙) นี้ ในกรณีที่ทหารหญิงใช้ประดับ ให้ปีกนก ๒ ปีก มีขนาดกว้าง ๗ เซนติเมตร รูปอาร์ม ขนาด ๑.๑ เซนติเมตร และรูปประกอบอื่นให้มีขนาดสามในสี่ของขนาดที่กำหนดไว้สำหรับทหารชาย

(๑๐) เครื่องหมายความสามารถแพทย์และพยาบาลเวชศาสตร์การบินในการทำหน้าที่ลำเลียงผู้ป่วยทางอากาศ มี ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๘ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกเป็นรูปอาร์ม ขนาด ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มมีรูปกาชาดและงูคู่พันไม้เท้า เหนืออาร์มมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

เครื่องหมายตามข้อ ๒๗ (๑๐) นี้ ในกรณีที่ทหารหญิงใช้ประดับให้ปีกนก ๒ ปีก มีขนาดกว้าง ๗ เซนติเมตร รูปอาร์ม ขนาด ๑.๑ เซนติเมตร และรูปประกอบอื่นให้มีขนาดสามในสี่ส่วนของขนาดที่กำหนดไว้สำหรับทหารชาย

เครื่องหมายตามข้อ ๒๗ นี้ ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด และให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า ถ้าประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ติดเครื่องหมายตามข้อนี้เหนือขึ้นไป ถ้ามีเครื่องหมายความสามารถพิเศษ

ชนิดอื่นติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋าเป็นหลักอยู่แล้ว ก็ให้ติดเครื่องหมายตามข้อนี้ที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋าได้ ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อนใช้ขนาดย่อลงครึ่งหนึ่ง

ข้อ ๒๘. เครื่องหมายนักเรียนจ่าอากาศ ทำด้วยโลหะสีทอง ประกอบด้วย

(๑) อักษรย่อ นจ สูง ๑ เซนติเมตร

(๒) เครื่องหมายชั้นการศึกษา เป็นตัวเลขไทยสูง ๑ เซนติเมตร

(๓) เครื่องหมายตำแหน่ง เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๓ เซนติเมตร มีดาว ๕ กลีบ และพระมหามงกุฎประกอบดังนี้

หัวหน้าตอน รูปปีก

หัวหน้าหมวด รูปดาวเหนือปีก

หัวหน้ากองร้อย รูปพระมหามงกุฎเหนือปีก

หัวหน้านักเรียน รูปพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีเหนือปีก

เครื่องหมายตามข้อนี้ ใช้ประดับอักษรย่อที่กึ่งกลางอินทรธนูอ่อนทั้ง ๒ ข้าง และประดับเครื่องหมายชั้นการศึกษา ห่างจากอักษรย่อไปทางด้านไหล่ ๑ เซนติเมตร ให้ด้านบนของตัวอักษรและตัวเลขอยู่ทางด้านคอ

สำหรับเครื่องแบบปกติเทาคอพับ หรือเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ให้ประดับอักษรย่อที่กึ่งกลางอินทรธนูอ่อนทั้ง ๒ ข้าง และประดับเครื่องหมายชั้นการศึกษาตามทางดิ่งที่มุมปกคอพับของเสื้อปกติเทาคอพับ หรือที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อปกติเทาอ่อนคอแบะทั้ง ๒ ข้าง สำหรับเครื่องหมายตำแหน่งให้ประดับเรียงถัดขึ้นไปจากเครื่องหมายชั้นการศึกษา

สำหรับเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม ให้ปักเครื่องหมายชั้นการศึกษาตามทางดิ่งที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อทั้ง ๒ ข้าง และปักเครื่องหมายตำแหน่งเรียงถัดขึ้นไปจากเครื่องหมายชั้นการศึกษาด้วยด้ายหรือไหมสีเหลือง

ข้อ ๒๙. เครื่องหมายนักเรียนนายเรืออากาศ ทำด้วยโลหะสีเงิน ประกอบด้วย

(๑) อักษรย่อ นนอ สูง ๑ เซนติเมตร

(๒) เครื่องหมายชั้นการศึกษา เป็นตัวเลขไทย สูง ๑ เซนติเมตร

(๓) เครื่องหมายตำแหน่ง เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก กว้าง ๔ เซนติเมตร มีดาว ๕ กลีบ และพระมหามงกุฎ ประกอบดังนี้

หัวหน้าตอน รูปปีก

หัวหน้าหมวด รูปดาวเหนือปีก

หัวหน้ากองร้อย รูปพระมหามงกุฎเหนือปีก

หัวหน้านักเรียน รูปพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีเหนือปีก

เครื่องหมายตามข้อนี้ สำหรับเครื่องแบบที่ใช้อินทรธนูแข็ง ให้ประดับเครื่องหมายชั้นการศึกษาบนแถบไหมทองของอินทรธนูแข็งทั้ง ๒ ข้าง ห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๑.๕ เซนติเมตร ให้ด้านบนของตัวเลขอยู่ทางด้านคอ นักเรียนนายเรืออากาศ ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าตอน หัวหน้าหมวด หัวหน้ากองร้อย หรือหัวหน้านักเรียน ให้ประดับเครื่องหมายตำแหน่งบนแถบไหมทองที่กึ่งกลางอินทรธนูแข็งทั้ง ๒ ข้าง ให้ด้านบนของปีกอยู่ทางด้านคอ

สำหรับเครื่องแบบปกติเทาคอพับที่ใช้อินทรธนูอ่อน หรือเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ ให้ประดับอักษรย่อที่กึ่งกลางอินทรธนูอ่อนทั้ง ๒ ข้าง ให้ด้านบนของตัวอักษรอยู่ทางด้านคอ และประดับเครื่องหมายชั้นการศึกษาตามทางดิ่งที่มุมปกคอพับของเสื้อปกติเทาคอพับหรือที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อปกติเทาอ่อนคอแบะทั้ง ๒ ข้าง สำหรับเครื่องหมายตำแหน่งให้ประดับเรียงถัดขึ้นไปจากเครื่องหมายชั้นการศึกษา

สำหรับเครื่องแบบฝึก หรือเครื่องแบบสนามให้ปักเครื่องหมายชั้นการศึกษาตามทางดิ่งที่มุมปกคอแบะตอนบนของเสื้อทั้ง ๒ ข้าง และปักเครื่องหมายตำแหน่งเรียงถัดขึ้นไปจากเครื่องหมายชั้นการศึกษาด้วยด้ายหรือไหมสีขาว

สำหรับเครื่องหมายนักเรียนนายเรืออากาศ ที่เข้าศึกษาวิชาการแพทย์ในมหาวิทยาลัย ทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปพญานาคคู่พันคบเพลิง สูง ๔ เซนติเมตร กว้าง ๒.๓ เซนติเมตร และให้ประดับเครื่องหมายนี้แทนที่อักษรย่อ นนอ ให้ด้านบนของรูปพญานาคคู่พันคบเพลิงอยู่ทางด้านคอ โดยไม่มีเครื่องหมายตำแหน่ง

ข้อ ๓๐. เครื่องหมายเชิดชูเกียรตินักเรียนนายเรืออากาศ ทำด้วยโลหะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้านละ ๒.๕ เซนติเมตร มีขอบโลหะสีเงิน กว้าง ๐.๑ เซนติเมตร บรรจุวงกลมสีฟ้าอ่อนลงยาขัดมัน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ภายในวงกลมมีปีก ๒ ปีก วางทับอยู่บนช่อชัยพฤกษ์ ๒ ช่อ ช่อละ ๙ ใบ ระหว่างโคนปีกเป็นรูปธงไตรรงค์ลงยาขัดมันเฉียงอยู่ในอาร์มขนาด ๐.๓ เซนติเมตร เหนืออาร์มมีรูปอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี ใต้อาร์มมีดาว ๕ กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๓ เซนติเมตร รูปต่าง ๆ ภายในวงกลมทำด้วยโลหะสีทอง

เครื่องหมายเชิดชูเกียรตินักเรียนนายเรืออากาศ มี ๓ ชนิด คือ

(๑) เครื่องหมายการศึกษาดี โลหะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีพื้นสีเหลือง ลงยาขัดมัน

(๒) เครื่องหมายลักษณะทหารดี โลหะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีพื้นสีแดง ลงยาขัดมัน

(๓) เครื่องหมายการกีฬาดี โลหะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีพื้นสีฟ้า ลงยาขัดมัน

เครื่องหมายตามข้อนี้ ใช้ประดับกับเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เครื่องแบบปกติเทารัดเอว เครื่องแบบปกติเทาคอพับ และเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะ เหนือกึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา ๑ เซนติเมตร ให้ประดับเรียงกันจากซ้ายไปขวา ตามลำดับของเครื่องหมาย

ข้อ ๓๑. พลทหารซึ่งทำหน้าที่ครูทหารใหม่ ใช้เครื่องหมายรูปดาว ๕ กลีบ เหนือปีกนก ๒ ปีก ทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ทาบบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ รูปวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔.๕ เซนติเมตร ให้กลีบหนึ่งของดาวอยู่ทางด้านบน ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอก

ข้อ ๓๒. ทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรการรบแบบจู่โจมของศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก หรือของต่างประเทศที่ศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ามีมาตรฐานเทียบเท่า ใช้เครื่องหมายทหารจู่โจม ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า มีลักษณะเป็นรูปหัวเสือทำด้วยโลหะสีทองคาบดาบปลายปืนสีเงินทำให้เป็นมัน ด้ามสีน้ำตาลแกมแดง อยู่เหนือวงช่อชัยพฤกษ์สีเงิน ทำให้เป็นมันสูง ๒.๕ เซนติเมตร กว้าง ๕.๒ เซนติเมตร

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด

ข้อ ๓๒. ทวิ นักเรียนนายเรืออากาศและทหารในกองนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ และทหารในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน ใช้เครื่องหมายอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ทำด้วยโลหะสีเงิน ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า

ภาค ๒
เครื่องแบบทหารหญิง

หมวด ๑
ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๓๓. เครื่องแบบทหารหญิง มี ๑๑ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงกลมพับปีกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว

(ค) กระโปรงสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา

(ค) กระโปรงสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติเทาคอแบะปล่อยเอว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอแบะสีเทา

(ค) กระโปรงสีเทา หรือกระโปรงกางเกงสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้า ใช้ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อนหรือไม่ใช้ก็ได้

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะปล่อยเอว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน

(ค) กระโปรงสีเทา หรือกระโปรงกางเกงสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้า ใช้ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อนหรือไม่ใช้ก็ได้

(ฉ) กระเป๋าถือสีดำ

(๕) เครื่องแบบปกติคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อคอพับสีขาว

(ค) กระโปรงสีเทา กระโปรงกางเกงสีเทา หรือกางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้า เมื่อใช้กระโปรงหรือกระโปรงกางเกงให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำชนิดไม่ผูกเชือก เมื่อใช้กางเกงขายาวให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้า เมื่อใช้กระโปรงหรือกระโปรงกางเกง จะใช้ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อนหรือไม่ใช้ก็ได้ เมื่อใช้กางเกงให้ใช้ถุงเท้าสั้นสีดำ

(ช) กระเป๋าถือสีดำ

(๖) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีเทา

(ข) เสื้อฝึกสีเทา

(ค) กางเกงฝึกขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้าสั้นสีดำ

(๗) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก และให้ใช้เครื่องสนามด้วย

(๘) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กระโปรงสีเทาและกระเป๋าสโมสร

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกรมนักเรียนนายเรืออากาศ รักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ และประจำกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีเทา

(ง) คันชีพ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(๙) เครื่องแบบเต็มยศขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กระโปรงสีเทา และกระเป๋าสโมสร

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกรมนักเรียนนายเรืออากาศ รักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีเทา มีพู่สีฟ้าสดติด ณ ที่ที่มีตราราชวัลลภ เสื้อชั้นนอกคอปิดสีฟ้าสดและมีประคด

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เว้นแต่ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีเทามีพู่สีบานเย็นติด ณ ที่ที่มีตราราชวัลลภ เสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็น และมีประคด

(๑๐) เครื่องแบบเต็มยศเทา เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ

(๑๑) เครื่องแบบสโมสร ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงกลมพับปีกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว

(ค) กระโปรงยาวสีเทา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้ายาวสีเทาดำ

(ฉ) กระเป๋าสโมสร

หมวด ๒
ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๓๔. หมวก มี ๔ แบบ คือ

(๑) หมวกหนีบสีเทา ตอนหน้าเชิด ตอนหลังต่ำ ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้า ๔ เซนติเมตร มีตราหน้าหมวกโลหะขนาดเล็ก

(๒) หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา ตัวหมวกสีเทาอ่อน สูง ๘ เซนติเมตร ปีกหมวกสีเทา กว้าง ๗ เซนติเมตร ด้านข้างและด้านหลังพับติดกับหมวก มีผ้าพันหมวกสีเทา กว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนหน้าของผ้าพันหมวก กว้าง ๖ เซนติเมตร และมีตราหน้าหมวก ดังนี้

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวน ใช้ตราหน้าหมวกโลหะขนาดกลาง

นายทหารสัญญาบัตร ใช้ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้นหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นขนาดเล็ก

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนาวาอากาศเอก ที่ผ้าพันหมวกข้างตราหน้าหมวกทั้ง ๒ ข้าง ปักด้วยดิ้นทอง หรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้นทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ข้างละ ๒ แถว

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลอากาศ และจอมพลอากาศ ที่ผ้าพันหมวกข้างตราหน้าหมวกทั้ง ๒ ข้าง ปักด้วยดิ้นทองหรือวัตถุเทียมดิ้นทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ข้างละ ๒ แถว

(๓) หมวกทรงกลมพับมีปีกสีขาว ตัวหมวกสีขาว ปีกหมวกสีเทา มีเครื่องประกอบและลักษณะของหมวกเช่นเดียวกับหมวกทรงกลมพับปีกสีเทา

(๔) หมวกทรงอ่อนสีเทา ด้านซ้ายหมวกมีตราราชวัลลภ

ข้อ ๓๕. เสื้อมี ๑๐ แบบ คือ

(๑) เสื้อฝึกสีเทา มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อฝึกสีเทาของทหารชาย

(๒) เสื้อคอพับสีขาว คอพับตอนหน้า กว้าง ๕ เซนติเมตร ห้อยยาวลงมา ๘ เซนติเมตร และมีขลิบสีน้ำเงินดำ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร โดยรอบ ที่คอและแนวสาบอกมีดุม ๕ ดุม แขนยาวรัดข้อมือ ขัดดุมข้างละ ๑ ดุม และมีอินทรธนูดังนี้

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง หรือจะใช้อินทรธนูอ่อนโดยติดเครื่องหมายยศชนิดโลหะที่ปกคอเสื้อทั้ง ๒ ข้าง แทนเครื่องหมายสังกัดก็ได้

ดุมทั้งสิ้น เว้นแต่ดุมของอินทรธนูแข็ง ใช้ดุมสีขาวขนาดเล็ก

เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกระโปรง กระโปรงกางเกงหรือกางเกง

เสื้อแบบนี้จะใช้แขนสั้นเหนือข้อศอกไม่เกิน ๒ เซนติเมตร ปลายแขนพับออกข้างนอกเป็นรูปแหลม ๖ เซนติเมตร ก็ได้

(๓) เสื้อคอแบะสีเทา แบบคอป้าน ปล่อยเอว ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบอก ที่แนวอกมีดุมสีทองขนาดเล็ก ๔ ดุม แขนสั้นเหนือข้อศอกพองาม ปลายแขนพับออกข้างนอกเป็นรูปแหลม ๖ เซนติเมตร มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีกระเป๋าที่แนวเอวเสื้อเป็นกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า ปากกระเป๋าเฉียงลงไปทางเอว และมีอินทรธนูดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง

(๔) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน แบบคอป้าน ปล่อยเอว ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบอก ที่แนวอกมีดุมสีขาวขนาดเล็ก ๔ ดุม แขนสั้นเหนือข้อศอกพองาม ปลายแขนพับออกข้างนอกเป็นรูปแหลม ๖ เซนติเมตร มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีกระเป๋าที่แนวเอวเสื้อเป็นกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า ปากกระเป๋าเฉียงลงไปทางเอว กุ๊นปากกระเป๋าสีเดียวกันกับตัวเสื้อ และมีอินทรธนูอ่อน นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ติดเครื่องหมายยศชนิดโลหะที่มุมปกคอแบะตอนบนทั้ง ๒ ข้าง

(๕) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา แบบคอมน มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมสีทองขนาดเล็ก ๔ ดุม มีกระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า ปากกระเป๋าเฉียงลงไปทางเอว และมีอินทรธนูดังนี้

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศมีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อคอพับสีขาวประกอบด้วย

(๖) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อคอพับสีขาวประกอบด้วย

(๗) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ แนวอกมีดุมสีทองขนาดใหญ่ ๕ ดุม ด้านหน้ามีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะ ไม่มีปก และใช้อินทรธนูแข็ง

(๘) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาวของทหารชาย และมีอินทรธนูดังนี้

นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง

เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อและเครื่องประกอบ คือ

(ก) เชิ้ตอกจีบสีขาว แขนยาว ปกมน ซ่อนดุม ข้อมือแข็ง ขัดดุม ผูกผ้าผูกคอสีดำมัน

(ข) แพรแถบรัดเอวสีเทา มีลักษณะเช่นเดียวกับแพรแถบรัดเอวสีเทาของทหารชาย

(๙) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีฟ้าสด สำหรับนายทหารพิเศษประจำกรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีฟ้าสดของทหารชายในกรมนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ

(๑๐) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็น สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีบานเย็นของทหารชายในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน

ข้อ ๓๖. กระโปรงและกางเกง มีดังนี้

(๑) กระโปรงสีเทา ยาวคลุมเข่าไม่เกินครึ่งน่อง ผ่าเอวที่ด้านซ้ายและที่ขอบเอวมีห่วงสำหรับสอดเข็มขัด ทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับกระโปรง กว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ข้างหน้า ๒ ห่วง ข้างหลัง ๒ ห่วง ด้านหลังมีจีบปล่อยชายกระโปรง ๒ จีบ ระยะห่างกันพอสมควร ชายกระโปรงไม่บานและไม่มีกระเป๋า

(๒) กระโปรงสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีเทา

(๓) กระโปรงยาวสีเทา ชายกระโปรงยาวคลุมข้อเท้า ผ่าเอวที่ด้านซ้ายตรงกลางด้านหลังผ่าถึงเข่า

(๔) กระโปรงกางเกงสีเทา ยาวคลุมเข่าไม่เกินครึ่งน่อง ผ่าเอวที่ด้านซ้ายและที่ขอบเอวมีห่วงสำหรับสอดเข็มขัด ทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับกระโปรงกางเกง กว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ข้างหน้า ๒ ห่วง ข้างหลัง ๒ ห่วง ด้านหน้าและด้านหลังมีจีบกระทบ ปล่อยชายพองาม ชายกระโปรงกางเกงไม่บานและไม่มีกระเป๋า

(๕) กางเกงขายาวสีเทา มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีเทาของทหารชาย เว้นแต่ผ่าเอวทางด้านซ้าย ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๔ เซนติเมตร

(๖) กางเกงฝึกขายาวสีเทา มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงฝึกขายาวสีเทาของทหารชาย เว้นแต่ผ่าเอวทางด้านซ้าย ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๔ เซนติเมตร

ข้อ ๓๗. เข็มขัดประคดและคันชีพ มีดังนี้

(๑) เข็มขัดใช้เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำ มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีน้ำเงินดำของทหารชาย

(๒) ประคดและคันชีพ

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกองนักเรียนนายเรืออากาศรักษาพระองค์ โรงเรียนนายเรืออากาศ แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน เช่นเดียวกับประคดและคันชีพของทหารชายในกองพันทหารอากาศโยธิน ๑ รักษาพระองค์ กรมอากาศโยธิน แต่มีขนาดย่อมกว่าของทหารชาย

ข้อ ๓๘. รองเท้ามี ๔ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก พื้นบางชั้นเดียว ส้นใหญ่พอสมควร สูงไม่เกิน ๗.๕ เซนติเมตร และไม่ต่ำกว่า ๒.๕ เซนติเมตร

(๒) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก มีลักษณะเช่นเดียวกับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำของทหารชาย

(๓) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(๔) รองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น ไม่มีริ้วและลวดลาย

ข้อ ๓๙. กระเป๋า มี ๒ แบบ คือ

(๑) กระเป๋าถือสีดำ ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนัง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน สูง ๑๙ เซนติเมตร ยาว ๒๔ เซนติเมตร มีสายสะพาย

(๒) กระเป๋าสโมสร ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน สูง ๑๒ เซนติเมตร ยาว ๒๐ เซนติเมตร ไม่มีสายสะพาย

กระเป๋าถือทั้ง ๒ แบบนี้ไม่มีลวดลาย กึ่งกลางที่ปิดเปิดฝากระเป๋าด้านนอกมีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทองมีลักษณะเช่นเดียวกับดุมสีทองขนาดใหญ่ โดยปกติถือด้วยมือซ้าย สำหรับกระเป๋าที่มีสายสะพายจะสะพายที่ไหล่ซ้ายห้อยลงมาใต้แนวเอวก็ได้

หมวด ๓
อินทรธนูและเครื่องหมายยศ

ข้อ ๔๐. อินทรธนู มี ๒ แบบ คือ

(๑) อินทรธนูอ่อน ทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับเสื้อ เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร เย็บติดกับเสื้อเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีเส้นทแยงมุมระยะห่างจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ๓.๕ เซนติเมตร ด้านคอ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมดังนี้

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ ใช้ดุมสีขาวขนาดเล็ก เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอแบะปล่อยเอว ใช้ดุมสีทองขนาดเล็ก เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะปล่อยเอวใช้ดุมสีขาวขนาดเล็ก และเมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศขาว เครื่องแบบเต็มยศเทา และเครื่องแบบสโมสร ใช้ดุมสีทองขนาดเล็ก

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตร ใช้ดุมสีขาวขนาดเล็ก

(๒) อินทรธนูแข็ง ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ เป็นแผนสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอ กว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายติดดุมสีทองขนาดเล็ก และมีเครื่องประกอบเช่นเดียวกับอินทรธนูแข็งของทหารชาย

ข้อ ๔๑. เครื่องหมายยศ มีดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ ใช้เครื่องหมายยศเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศชายเว้นแต่ปลายบั้งทั้ง ๒ ข้าง ห่างกัน ๖ เซนติเมตร

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ ใช้เครื่องหมายยศเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศชาย

นายทหารสัญญาบัตร ใช้เครื่องหมายยศเช่นเดียวกับนายทหารสัญญาบัตรชาย

ข้อ ๔๒. เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติคอพับที่ใช้อินทรธนูอ่อน เครื่องแบบปกติเทาอ่อนคอแบะปล่อยเอว เครื่องแบบฝึก หรือเครื่องแบบสนาม เฉพาะนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศและนายทหารสัญญาบัตรให้ใช้เครื่องหมายยศชนิดโลหะของทหารชายตามข้อ ๑๘

หมวด ๔
เครื่องหมายสังกัดและเครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๔๓. เครื่องหมายสังกัดและเครื่องหมายพิเศษ มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายสังกัดและเครื่องหมายพิเศษของทหารชาย

สำหรับเครื่องหมายสังกัดติดที่คอเสื้อทั้งสองข้าง ดังนี้

(๑) เสื้อคอพับ ติดที่มุมปกคอพับ เว้นแต่นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศและนายทหารสัญญาบัตร เมื่อใช้เสื้อคอพับที่มีอินทรธนูอ่อน ไม่ต้องติดเครื่องหมายสังกัด

(๒) เสื้อคอแบะสีเทา ติดที่มุมปกคอแบะตอนบน

(๓) เสื้อคอแบะสีเทาอ่อน ไม่ต้องติดเครื่องหมายสังกัด เว้นแต่นายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศให้ติดที่มุมปกคอแบะตอนบน

(๔) เสื้อฝึก ติดที่มุมปกคอแบะตอนบน เว้นแต่นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศและนายทหารสัญญาบัตร ไม่ต้องติดเครื่องหมายสังกัด

(๕) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา ติดที่มุมปกคอแบะตอนบน

(๖) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว ติดที่มุมปกคอแบะตอนบน

สำหรับเครื่องหมายพิเศษ ให้ใช้ติดเช่นเดียวกับทหารชาย

(๗) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว ติดที่มุมคอตอนหน้า

ภาค ๓
เครื่องแบบพิเศษ

ข้อ ๔๔. ทหารชายเหล่าทหารดุริยางค์ ใช้เครื่องแบบพิเศษตามโอกาส ดังนี้

(๑) ในโอกาสบรรเลงในงานเกียรติยศหรืองานทั่วไป พลทหารและนายทหารประทวนใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว เว้นแต่ให้ใช้สายรัดคางทำด้วยไหมถักสีเหลือง ๒ เส้น ปลายสายรัดคางมีดุมสีทองขนาดเล็ก ติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว มีลักษณะและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา เว้นแต่พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศใช้อินทรธนูแข็งทำด้วยสักหลาด หรือเสิร์จสีน้ำเงินดำเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านคอ กว้าง ๔ เซนติเมตร มีแถบไหมถักสีเหลือง ๓ เส้น ไขว้กันพาดกึ่งกลางตามยาวของอินทรธนูตอนปลายติดดุมสีทองขนาดเล็ก

(ค) กางเกง

ในงานเกียรติยศ ใช้กางเกงขายาวสีเทา เว้นแต่ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านนอกมีแถบสีน้ำเงินดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

ในงานทั่วไป ใช้กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(จ) ถุงเท้าสั้นสีดำ

(๒) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวน พลทหาร นายทหารประทวน และนายทหารสัญญาบัตร ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกเหล็กสีขาว มีสายรัดคางโซ่ถักทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร และมีตราหน้าหมวกโลหะขนาดใหญ่

(ข) เสื้อคอพับสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดหนังหรือเข็มขัดด้ายถักสีขาว ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบทหารกองเกียรติยศ หรือเดินนำขบวนทหารในพิธีตรวจพลสวนสนามให้มีสายโยงหนังหรือด้ายถักสีขาว ๒ สาย สอดใต้อินทรธนูข้างละสายไขว้กันด้านหลัง โดยให้สายขวาทับสายซ้าย

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ และสนับแข้งสูงครึ่งน่องหนังหรือผ้าใบ มีสายรัดตอนบนและล่างสีขาว

(ฉ) ถุงมือสีขาว ใช้เฉพาะเมื่อประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศหรือเครื่องแบบทหารกองเกียรติยศ เดินนำขบวนทหารในพิธีตรวจพลสวนสนาม

(ช) สายหนังสีขาวสะพายจากไหล่ขวาไปเอวซ้าย ใช้เฉพาะผู้ทำหน้าที่นำขบวนแตรวงในขณะเดินแถว

(๓) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารที่จัดเป็นกองเกียรติยศพิเศษ ให้ใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับเครื่องแบบทหารที่จัดเป็นกองเกียรติยศพิเศษ

ข้อ ๔๕. ทหารหญิงเหล่าทหารดุริยางค์ ในโอกาสบรรเลงในงานเกียรติยศ ใช้เครื่องแบบพิเศษประกอบด้วย

(๑) หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา

(๒) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว

(๓) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(๔) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๕) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(๖) กระเป๋าถือสีดำ

ข้อ ๔๖. ทหารซึ่งทำหน้าที่สารวัตรทหาร ใช้เครื่องแบบพิเศษ ประกอบด้วย

(๑) หมวก

พลทหารและนายทหารประทวน ใช้หมวกเหล็กสีขาวมีสายรัดคางหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ด้านหน้าหมวกมีอักษร สห สีฟ้า สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร และมีแถบสีฟ้า ๑ แถบ กว้าง ๔ เซนติเมตร คาดรอบหมวกโดยรอบ เว้นระยะห่างจากตัวอักษรข้างละ ๓ เซนติเมตร สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทาก็ได้

นายทหารสัญญาบัตร ใช้หมวกเหล็กสีขาวมีสายรัดคางหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ด้านหน้าหมวกมีตราหน้าหมวกโลหะขนาดใหญ่หรือจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทาก็ได้

(๒) เสื้อคอพับสีเทา

(๓) กางเกงขายาวสีเทา

(๔) เข็มขัดหนังหรือเข็มขัดด้ายถักสีขาว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนปลายมน กว้าง ๖ เซนติเมตร ยาว ๘ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปดาว ๕ กลีบ เหนือปีกนก ๒ ปีก วางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๗ ใบ ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศมีซองดาบปลายปืนและซองกระสุนหนัง หรือด้ายถักสีขาวสำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ และนายทหารสัญญาบัตรมีซองปืนพกหนังหรือด้ายถักสีขาวประกอบด้วย

(๕) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(๖) สายนกหวีดทำด้วยด้ายหรือไหมสีขาว มีลักษณะดังนี้

พลทหารใช้สายเกลี้ยง ๒ เส้น ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนซ้าย ๑ เส้น ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนู อีก ๑ เส้น โยงจากสายที่คล้องแขนใต้อินทรธนู ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

นายทหารประทวนใช้สายเช่นเดียวกับพลทหาร เว้นแต่สายที่คล้องแขนเป็นสายถัก

นายทหารสัญญาบัตรใช้สายเช่นเดียวกับพลทหาร เว้นแต่สายที่คล้องแขนเป็นสายถักและคล้องแขนขวา กับเพิ่มสายโยงจากสายที่คล้องแขนใต้อินทรธนู ปลายสายมีตุ้มโลหะสีเงิน ๑ ตุ้ม คล้องที่ดุมอกเสื้อเม็ดที่ ๒ ให้ตุ้มโลหะสีเงินอยู่ที่อกเสื้อ

(๗) ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดสีแดงกว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีอักษร สห ทำด้วยสักหลาดสีขาว สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร สวมที่แขนเสื้อข้างขวาระหว่างไหล่กับข้อศอกให้ตัวอักษรอยู่ด้านนอก

(๘) สายสะพายปืนหนังสีขาว

(๙) ถุงมือสีขาว ใช้เฉพาะเมื่อปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร หรือในงานเกียรติยศ

ข้อ ๔๗. ทหารที่จัดเป็นกองเกียรติยศ ใช้เครื่องแบบพิเศษตามโอกาส ดังนี้

(๑) ในโอกาสที่จัดเป็นกองเกียรติยศทั่วไป ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกเหล็กสีขาว มีสายรัดคางโซ่ถักทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร และมีตราหน้าหมวกโลหะขนาดใหญ่

(ข) เสื้อคอพับสีเทา

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว มีสายโยงหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว ๒ สาย สอดใต้อินทรธนูข้างละสายไขว้กันด้านหลังโดยให้สายขวาทับสายซ้าย สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศมีซองดาบปลายปืนและซองกระสุนหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศและนายทหารสัญญาบัตรมีซองปืนพกและซองกระบี่หนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาวประกอบด้วย

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำและสนับแข้งสูงครึ่งน่องหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือผ้าใบมีสายรัดตอนบนและล่างสีขาว

(ฉ) สายสะพายปืนหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว

(ช) ถุงมือสีขาว

(๒) ในโอกาสที่จัดเป็นกองเกียรติยศพิเศษ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีฟ้าสด ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีเทา

พลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ มีอินทรธนูอ่อน

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศและนายทหารสัญญาบัตร ใช้อินทรธนูแข็ง

เสื้อแบบนี้ให้ใช้เชิ้ตสีขาวแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำ เงื่อนกะลาสี ประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีเทา

(ง) เข็มขัดหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว กว้าง ๖ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมนกว้าง ๖.๕ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปดาว ๕ กลีบ เหนือปีกนก ๒ ปีก วางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์ ๒ ข้าง ข้างละ ๗ ใบ ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีฟ้าสด มีสายสะพายหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว ขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร สะพายจากไหล่ซ้ายไปเอวขวา ให้สายสะพายสอดใต้อินทรธนูข้างซ้าย ด้านล่างสายสะพายทำเป็นหัวเข็มขัดปรับให้สั้นยาวได้ ติดประกอบกับเข็มขัดหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว มีสายด้ายถักไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีขาวทำเป็นห่วงพาดต้นแขนซ้าย สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศมีซองดาบปลายปืนและซองกระสุนหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว สำหรับนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศและนายทหารสัญญาบัตรมีซองปืนพกและซองกระบี่หนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาวประกอบด้วย

เฉพาะชุดเชิญธงในโอกาสเชิญธงชาติ ธงชัยเฉลิมพล และธงประจำหน่วยทหารให้ใช้สายสะพายหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว ขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ๒ สาย สอดใต้อินทรธนูข้างละสายไขว้กันด้านหลังโดยให้สายขวาทับสายซ้าย

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ใช้เชือกผูกรองเท้าด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีขาว

(ฉ) สายสะพายปืนหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว

(ช) ถุงมือสีขาว

ข้อ ๔๘. เครื่องแบบกันหนาว สำหรับนักเรียนนายเรืออากาศ ประกอบด้วย

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว ใช้สายรัดคางทอง

(๒) เสื้อชั้นนอกคอแบะแบบคอแหลมสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมสีทองขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๔ ดุม มีกระเป๋าบนที่อกเสื้อ

ข้างซ้าย ๑ กระเป๋าและมีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋าเป็นกระเป๋าเจาะไม่มีปก มีเครื่องหมายชั้นการศึกษาทำด้วยแถบไหมทองกว้าง ๐.๖ เซนติเมตร จำนวนแถบตามชั้นการศึกษาชั้นละ ๑ แถบ แต่ละแถบห่างกัน ๐.๖ เซนติเมตร ประดับรอบแขนทั้งสองข้างให้จุดเริ่มอยู่ห่างจากปลายแขนเสื้อ ๗.๕ เซนติเมตร โดยให้แถบชั้นการศึกษาปีที่ ๑ เริ่มจากแนวตะเข็บเสื้อเฉียงขึ้นทางด้านนอก ๔๕ องศา แล้ววกเฉียงกลับไปบรรจบจุดเริ่มต้น แถบแสดงชั้นการศึกษาปีอื่น ๆ ประดับเรียงขนานกันไปและวกกลับไปบรรจบแนวห่างจากปลายแขนเสื้อ ๗.๕ เซนติเมตร

เสื้อแบบนี้ให้ใช้เชิ้ตสีขาว ผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสีด้วย

(๓) กางเกงขายาวสีขาวหรือสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ กางเกงขายาวสีน้ำเงินดำมีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีขาว

(๔) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

ข้อ ๔๙. เครื่องแบบกันหนาวสำหรับทหารหญิง ประกอบด้วย

(๑) หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา

(๒) เสื้อชั้นนอกรัดเอวสีเทา คอแบะแบบมนชายเสื้อยาวเสมอเอว มีแถบรัดเอว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ด้านข้างมีดุมขนาดเล็กข้างละ ๒ ดุม เรียงตามยาวของแถบ และมีแผ่นผ้าชนิดเดียวกับเสื้อสำหรับขัดดุมรัดเอว ปลายแถบข้างขวายาวเลยสาบอก ๕ เซนติเมตร ด้านในมีดุมขัดมีซิบรูดตลอดแนวอกเสื้อด้านในสาบแขนยาวผ่าแขนด้านนอก ปลายแขนต่อ กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร และมีดุมขนาดเล็กข้างละ ๒ ดุม เรียงตามยาวของปลายแขนต่อสำหรับรัดปลายแขน ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมสีเทา และมีอินทรธนูดังนี้

พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ และนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศมีอินทรธนูอ่อนตอนปลายขัดดุมสีทองขนาดเล็ก

นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศและนายทหารสัญญาบัตรใช้อินทรธนูแข็ง

เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อคอพับสีขาวประกอบด้วย

(๓) กระโปรงสีเทา

(๔) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๕) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน จะใช้หรือไม่ก็ได้

(๖) กระเป๋าถือสีดำ

ข้อ ๕๐. บรรดาเครื่องแบบพิเศษในภาคนี้มิได้มีข้อความกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ใช้อินทรธนูแข็ง เครื่องหมายยศ เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษตามภาค ๑ หรือภาค ๒ แล้วแต่กรณี

ภาค ๔
เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๕๑. ในขณะปฏิบัติราชการสนาม หรือไปตรวจราชการสนาม หรือไปตรวจการฝึกของหน่วยทหาร ใช้เครื่องแบบและเครื่องประกอบ ดังนี้

(๑) ทหารชาย เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา จะใช้หมวกหนีบสีเทาแทนหมวกทรงหม้อตาลสีเทาหรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทาก็ได้

(๒) นายทหารสัญญาบัตร ใช้เครื่องหมายแบบตรวจราชการสนามสีเทาหรือสีกากีแกมเขียวหรือสีพราง ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อน

(ข) เสื้อตรวจราชการสนาม ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงตะโพก คอแบะแบบแหลมมีลิ้นปิดอกขัดดุมปิดคอได้ ที่แนวอกมีดุม ๕ ดุม ขัดซ่อนอยู่ในสาบ แขนยาวทรงกระบอกที่ปลายแขนทำเป็นสาบเจาะรังดุม มีดุมติดข้างละ ๒ ดุม สำหรับปรับปลายแขนเสื้อ ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเป๋าบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าบนเป็นกระเป๋าปะ มีปกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีดุมข้างละ ๑ ดุม ขัดซ่อนไว้ข้างในปกกระเป๋ากระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่าม มีปกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีดุมข้างละ ๒ ดุม ขัดซ่อนไว้ข้างในปกกระเป๋า ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมสีเทาขนาดใหญ่ ตะเข็บทั้งสิ้นเป็นตะเข็บคู่ เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง และในบางโอกาสจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้

(ค) กางเกงตรวจราชการสนาม ขายาวปิดตาตุ่ม ไม่พับปลายขา ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๖ เซนติเมตร ที่ขอบเอวมีห่วงทำด้วยผ้าสีเดียวกับกางเกง กว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ข้างหน้า ๒ ห่วง ทางข้าง ๒ ห่วง และข้างหลัง ๓ ห่วง สำหรับสอดเข็มขัด ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า ปากกระเป๋าเฉียงที่ด้านหลังมีกระเป๋าเจาะข้างละ ๑ กระเป๋า มีปกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเหนือแนวเข่ามีกระเป๋าย่ามยืดชายข้างละ ๑ กระเป๋า ตัวกระเป๋ามีกลีบพับทบ ๒ กลีบ ระยะห่างเท่ากัน มีปกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขัดดุมข้างละ ๓ ดุม ตะเข็บทั้งสิ้นเป็นตะเข็บคู่ กางเกงนี้เวลาสวมให้สอดปลายขาไว้ภายในรองเท้า

(ง) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(จ) เครื่องหมายต่าง ๆ ให้ปักด้วยด้ายหรือไหมสีน้ำเงินดำ เว้นแต่เครื่องหมายยศให้ปักด้วยด้ายหรือไหมสีขาว

ข้อ ๕๒. บรรดาหมวกเหล็กในบางโอกาสจะใช้รองในหมวกเหล็กสีเดียวกันแทนก็ได้

ข้อ ๕๓. ทหารที่ขับขี่รถจักรยานยนต์จะใช้หมวกกันกระแทกสีเทา ในขณะขับขี่ก็ได้

ข้อ ๕๔. ทหารซึ่งมีหน้าที่ใช้เครื่องยนต์หรือหน้าที่การช่าง ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ให้ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีเทา

(๒) เสื้อกางเกงติดกันสีเทาโดยไม่ติดเครื่องหมายใด ๆ

(๓) รองเท้าผ้าใบหรือหนังสีดำ

ข้อ ๕๕. ทหารซึ่งทำงานในโอกาสให้ใช้เครื่องแบบเครื่องหมายยศเครื่องหมายสังกัดและเครื่องประกอบที่ใช้ในการทำงานในโอกาสตามที่กองทัพอากาศกำหนดได้

ข้อ ๕๖. ทหารหญิงซึ่งทำหน้าที่นางพยาบาล ให้ใช้เครื่องประกอบเครื่องหมายยศ ดังนี้

(๑) ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ภายในกรมกอง สถานพยาบาล หรือในห้องเรียน

(ก) หมวกสีขาว ใช้ผ้าเย็บติดกันเป็นรูปหมวกพยาบาลมีกระบังหน้ากว้าง ๑๐ เซนติเมตร เฉพาะนายทหารประทวนและนายทหารสัญญาบัตร เหนือกระบังมีแถบสีเทาแก่ทำด้วยริบบิ้นกำมะหยี่ กว้าง ๒ เซนติเมตร เรียกว่า แถบใหญ่ กว้าง ๑ เซนติเมตร เรียกว่า แถบเล็ก ประดับตามยาวโดยตลอด ขนานและห่างจากริมบนของกระบัง ๑.๕ เซนติเมตร มีจำนวนแถบดังนี้ คือ

นายทหารประทวน แถบเล็ก ๑ แถบ

นายทหารสัญญาบัตร แถบเล็ก ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๑ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายพยาบาลหญิงและผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ แถบใหญ่ ๑ แถบ

(ข) เสื้อกระโปรงติดกันและสายคาดเอวสีขาว

เสื้อคอแบะแบบคอมน ตั้งแต่คอถึงเอวผ่าตลอดตามแนวอกเสื้อด้านในมีดุมขัดแขนสั้นเหนือข้อศอกไม่เกิน ๒ เซนติเมตร ปลายแขนพับจากด้านใน ๒.๕ เซนติเมตร ออกข้างนอกเป็นรูปแหลม ๔ เซนติเมตร

กระโปรงยาวคลุมเข่าไม่เกินครึ่งน่อง เอวติดกันกับเสื้อและผ่าติดต่อเป็นมุมฉากจากแนวอกของเสื้อตามแนวเอวไปจดรอยผ่าเอวทางด้านซ้าย ชายกระโปรงไม่บานจนเกินไป ด้านหน้ามีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า ไม่มีปกตรงกลางด้านล่างของกระเป๋า และขอบกระเป๋าเป็นรูปแหลมพองาม

สายคาดเอว กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวรอบเอว ปลายทั้ง ๒ ข้างเป็นรูปแหลมชายมน ปลายขวาทับปลายซ้ายที่กึ่งกลางเอวด้านหน้าและขัดดุมสีทองขนาดเล็ก ๑ ดุม

(ค) รองเท้าหุ้มส้นผ้าใบสีขาว ชนิดผูกเชือก ส้นเตี้ย ไม่มีริ้วและลวดลาย

(ง) ถุงเท้าสั้นสีขาว

(๒) ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ในงานเกียรติยศหรืองานทั่วไป ใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับ (๑) เว้นแต่

(ก) เสื้อ ให้ใช้แขนยาว ข้อมือพับขัดดุมสีทองลักษณะเช่นเดียวกับดุมสายคาดเอว เว้นแต่เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตร ๒ ดุม มีสายสร้อยสีทอง ร้อยติดกัน

(ข) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว ส้นใหญ่พอสมควร สูงไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ไม่มีริ้วและลวดลาย

(ค) ถุงเท้ายาวสีขาว

เมื่อแต่งเครื่องแบบตาม (๑) หรือ (๒) จะใช้เสื้อคลุมกันหนาวสีเทาทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ คอปกแบบคอมน คลุมไหล่ ไม่มีแขน ซับในสีแดงตัวยาวเท่าเสื้อชั้นนอกคอแบะที่ใต้คอปกมีดุมสีเทาขนาดใหญ่ ๒ ดุม มีสายสีเดียวกับดุม คล้องติดกันก็ได้

(๓) ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการสนาม หรือปฏิบัติราชการนอกหน่วยที่ตั้งปกติ ให้ใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับ (๑) เว้นแต่

(ก) เสื้อคอพับสีขาว แบบคอแหลม ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงตะโพกที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๕ ดุม แขนสั้นเหนือข้อศอกไม่เกิน ๒ เซนติเมตร ปลายแขนพับจากด้านใน ๒.๕ เซนติเมตร ออกข้างนอกเป็นรูปแหลม ๔ เซนติเมตร ตัวเสื้อด้านหน้าที่อกข้างซ้ายมีกระเป๋าปะ ๑ กระเป๋า ที่กึ่งกลางกระเป๋าปักเครื่องหมายราชการของหน่วยที่สังกัด และมีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋าเป็นกระเป๋าปะตัวเสื้อด้านหลังมีแถบคาดเอว กว้าง ๓ เซนติเมตร ยาวจดตะเข็บข้างทั้งสองข้างที่แนวตะเข็บข้างเปิดชายเสื้อด้านล่างจดแถบคาดเอว

(ข) กางเกงขายาวสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีเทา

(ค) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีขาว หรือรองเท้าหุ้มส้นผ้าใบสีขาวชนิดผูกเชือก ส้นเตี้ย ไม่มีริ้วและลวดลาย

ข้อ ๕๗. ทหารซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาลจะใช้เสื้อหรือผ้ากันเปื้อนก็ได้ ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ในสนาม ให้แต่งเครื่องแบบสนามเช่นเดียวกับทหารทั่วไป สำหรับทหารชายที่หมวกเหล็กให้มีเครื่องหมายกาชาด ที่ด้านหน้าหมวกและ

ด้านหลังหมวกกับที่แขนเสื้อข้างซ้ายระหว่างไหล่กับข้อศอกพันผ้าพันแขนสีขาว กว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีเครื่องหมายกาชาดอยู่ด้านนอก สำหรับทหารหญิงให้ใช้เครื่องหมายกาชาดบนพื้นวงกลมสีขาวทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ เซนติเมตร เย็บติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย ห่างจากตะเข็บไหล่ ๒ เซนติเมตร

ข้อ ๕๘. เสื้อคลุมกันหนาวคอแบะแบบแหลมสีเทาสำหรับทหารชาย ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จตัวยาวครึ่งน่อง ที่แนวอกมีดุมสีเทาขนาดใหญ่ ๒ แถว แถวละ ๓ ดุม ด้านข้างมีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะไม่มีปก และมีเข็มขัดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จชนิดเดียวกับเสื้อกว้าง ๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง ขดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตั้งย่อมุมไม่มีเข็มสำหรับสอดรู

เสื้อแบบนี้ให้ติดเครื่องหมายยศและเครื่องหมายสังกัดของเครื่องแบบปกติเทาคอพับที่ใช้อินทรธนูอ่อน และใช้สวมคลุมเครื่องแบบได้ทุกชนิด

ข้อ ๕๙. เสื้อคลุมกันหนาวคอปกแบบคอมน สีเทาสำหรับทหารหญิง ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จตัวยาวครึ่งน่อง ที่แนวอกมีดุม ๒ แถว แถวละ ๒ ดุม ด้านหลังที่แนวเอวมีดุมข้างละ ๑ ดุม และมีแผ่นสักหลาดหรือเสิร์จชนิดเดียวกับเสื้อสำหรับขัดดุมรัดเอว ด้านข้างมีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะไม่มีปก ดุมทั้งสิ้นใช้ดุมสีเทาขนาดใหญ่

เสื้อแบบนี้ให้ติดเครื่องหมายยศและเครื่องหมายสังกัดของเครื่องแบบปกติคอพับ ที่ใช้อินทรธนูอ่อนและใช้สวมคลุมเครื่องแบบได้ทุกชนิด

ข้อ ๖๐. เสื้อหรือผ้าคลุมกันฝนสีเทาหรือสีน้ำเงินดำ ไม่ติดเครื่องหมายใด ๆ ใช้สวมคลุมเครื่องแบบได้ทุกชนิด แต่ห้ามสวมขณะประจำแถวทหาร

ขณะสวมเสื้อกันฝนหรือใช้ผ้าคลุมกันฝน ถ้าใช้หมวกทรงหม้อตาลจะใช้พลาสติกสีขาวชนิดใสหรือผ้าสีเดียวกับเสื้อหุ้มหมวกก็ได้

ข้อ ๖๑. ในโอกาสขี่ม้า เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้กางเกงขายาวสีขาว จะใช้กางเกงแบบขี่ม้าสีเทา และรองเท้าสูงหนังสีดำติดเดือยทำด้วยโลหะสีเงินก็ได้

เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้กางเกงแถบ ให้ใช้กางเกงแถบแบบขี่ม้า และรองเท้าสูงหนังสีดำติดเดือยทำด้วยโลหะสีเงิน

ข้อ ๖๒. ทหารซึ่งได้รับเครื่องหมายความสามารถในการบินของสโมสรการบินให้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด และให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือปกกระเป๋า ถ้าประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ติดเครื่องหมายนี้เหนือขึ้นไป เมื่อแต่งเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อนให้ใช้ขนาดย่อลงครึ่งหนึ่ง

ข้อ ๖๓. ตราหน้าหมวก มีดังนี้

(๑) พลทหาร นักเรียนจ่าอากาศ นายทหารประทวน และนายทหารสัญญาบัตร

(ก) ตราหน้าหมวกโลหะ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก สีเงินวางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์สีทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๖ ใบ ที่ใบชัยพฤกษ์จดกันมีโบสีเงิน เบื้องบนของปีกนกมีอุณาโลมสีเงินในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีสีทอง

ขนาดใหญ่	กว้าง	๖	เซนติเมตร	สูง	๗	เซนติเมตร
ขนาดกลาง	กว้าง	๔	เซนติเมตร	สูง	๕	เซนติเมตร
ขนาดเล็ก	กว้าง	๓	เซนติเมตร	สูง	๔	เซนติเมตร

(ข) ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้นหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้น เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก สีเงินวางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์สีทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๖ ใบ ที่ใบช่อชัยพฤกษ์จดกันมีโบสีเงิน เบื้องบนของปีกนกมีอุณาโลมสีเงินในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีสีทอง บนพื้นสักหลาดสีน้ำเงินดำรูปใบโพ

ขนาดใหญ่	กว้าง	๗	เซนติเมตร	สูง	๘	เซนติเมตร
ขนาดเล็ก	กว้าง	๔	เซนติเมตร	สูง	๕	เซนติเมตร

(๒) นักเรียนนายเรืออากาศ

(ก) ตราหน้าหมวกโลหะเป็นรูปปีกนก ๒ ปี สีเงินวางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์สีทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๔ ใบ ที่ใบช่อชัยพฤกษ์จดกันมีโบสีเงิน เบื้องบนของปีกนกมีอุณาโลมสีเงินในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีสีทอง กว้าง ๓ เซนติเมตร สูง ๔ เซนติเมตร

(ข) ตราหน้าหมวกปักด้วยดิ้นหรือทำด้วยวัตถุเทียมดิ้น เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก สีเงินวางทับอยู่บนวงช่อชัยพฤกษ์สีทอง ๒ ข้าง ข้างละ ๔ ใบ ที่ใบช่อชัยพฤกษ์จดกันมีโบสีเงิน เบื้องบนของปีกนกมีอุณาโลมสีเงินในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีสีทอง บนพื้นสักหลาดสีน้ำเงินดำรูปใบโพ กว้าง ๔ เซนติเมตร สูง ๕ เซนติเมตร

ข้อ ๖๔. ดุม มี ๔ ชนิด ดังนี้

(๑) ดุมสีทอง ทำด้วยโลหะ มีลักษณะกลมนูนเล็กน้อย มีเส้นขอบโดยรอบ ภายในเส้นขอบมีลายดุนเป็นรูปดาว ๕ กลีบ อยู่เหนือปีกนก ๒ ปีก

(๒) ดุมสีเทา ทำด้วยวัตถุมีลักษณะกลมแบน มีรูสำหรับเย็บติด ๒ ถึง ๔ รู

(๓) ดุมสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับดุมสีเทา

(๔) ดุมเกลี้ยงสีเทา ทำด้วยโลหะมีลักษณะนูนเล็กน้อย ไม่มีรู

ดุมทั้ง ๔ ชนิดนี้ มี ๒ ขนาด คือ

ขนาดใหญ่	เส้นผ่าศูนย์กลาง	๒.๕	เซนติเมตร
ขนาดเล็ก	เส้นผ่าศูนย์กลาง	๑.๕	เซนติเมตร

ข้อ ๖๔.ทวิ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการสนาม จะใช้หมวก เสื้อ กางเกง เข็มขัด และรองเท้าของเครื่องแบบสนามเป็นสีกากีแกมเขียว หรือสีกากีแกมเขียวสลับดำหรือสลับเหลืองก็ได้

ข้อ ๖๕. เพื่อประโยชน์ในการฝึกและการปฏิบัติราชการสนาม หรือเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่จะใช้เครื่องประกอบเครื่องแบบตามที่กองทัพอากาศกำหนดขึ้นตามความจำเป็นหรือสมควรก็ได้

ข้อ ๖๖. ให้กองทัพอากาศสร้างเครื่องแบบตัวอย่าง หรือเขียนรูปเครื่องแบบตัวอย่างขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๑

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- ยกเลิกความใน (๔) และ (๕) ของข้อ ๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓

- ยกเลิกความในข้อ ๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๗) และ (๘) ของข้อ ๔. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๔. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๗) และ (๘) ของข้อ ๕. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๕. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๘) และ (๙) ของข้อ ๖. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓

- ยกเลิกความข้อ ๖. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๗) และ (๘) ของข้อ ๗. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๗. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๘. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๙. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๑๑. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๑๑. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๑) (๒) (๓) (๔) ของข้อ ๑๒. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- เพิ่มข้อ ๑๒. ทวิ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๑๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (๒) ของข้อ ๑๕. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในวรรคสองของ (๒) ของข้อ ๑๕. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๑๗. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๑๖. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๑๘. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๑) และ (๒) ของข้อ ๑๙. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๒๕. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘

- ยกเลิกความในข้อ ๒๐. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๒๖. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๒๗. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๒๑, (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๒๘. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๒๙. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๒๙. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๓๐. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- เพิ่มข้อ ๓๒. ทวิ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๖) และ (๗) ของข้อ ๓๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๓๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความใน (๑๑) ของข้อ ๓๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๓๔. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๓๕. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓, (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘, (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๓๖. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘, (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๓๗. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๓๗. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๓๘. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๓๘. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- ยกเลิกความในข้อ ๔๐. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘

- ยกเลิกความในข้อ ๔๒. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- เพิ่มความใน (๕) ของข้อ ๔๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ยกเลิกความในข้อ ๔๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๒๘
- เพิ่มความใน (๓) ของข้อ ๔๔. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๔๖. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- เพิ่มข้อ ๖๔. ทวิ ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๑๖
- ยกเลิกความในข้อ ๔๗. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๕๑. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๕๖. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔
- ยกเลิกความในข้อ ๖๓. และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๔

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗
ว่าด้วยการใช้เสื้อครุย เสื้อปริญญา
และเครื่องหมายพิเศษบางอย่าง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการใช้เสื้อครุย เสื้อปริญญา และเครื่องหมายพิเศษบางอย่าง

ข้อ ๒ ทหารผู้ใดได้รับเสื้อครุยหรือเสื้อปริญญา ให้สวมทับเครื่องแบบทหารได้ในโอกาสตามที่กำหนดไว้ในระเบียบการใช้เสื้อนั้น

ข้อ ๓ หน่วยทหารใดมีเกียรติประวัติและตำนานอันดีเด่นสมควรยกย่องเป็นพิเศษ กระทรวงกลาโหมอาจสั่งให้ทหารในหน่วยนั้นประดับแผ่นติดไหล่ ซึ่งมีรูปสัญลักษณ์ตามที่กำหนดที่ไหล่เสื้อข้างซ้ายในโอกาสแต่งเครื่องแบบตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๔ ทหารที่ทำการรบหรือเข้าร่วมรบภายในหรือภายนอกประเทศ ให้ใช้เครื่องหมายพิเศษตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเฉพาะครั้งคราวได้

ข้อ ๕ ทหารที่ไปราชการหรือไปศึกษา ณ ต่างประเทศขณะที่อยู่นอกราชอาณาจักร ให้ใช้เครื่องหมายติดไหล่รูปอาร์มทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ กว้าง ๗ เซนติเมตร สูง ๘.๕ เซนติเมตร ส่วนบนมีอักษรโรมันสีขาวว่า “THAILAND” บนแถบสีน้ำเงินดำ สูง ๒ เซนติเมตร ยาวตลอดส่วนกว้าง

ของรูปอาร์ม ส่วนล่างเป็นแถบลายไตรรงค์ธงชาติทางตั้งเย็บติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้ายห่างจากตะเข็บไหล่ ๒ เซนติเมตร

เครื่องหมายนี้ใช้กับเครื่องแบบตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด และเมื่อใช้เครื่องหมายนี้ ไม่ให้ใช้เครื่องหมายแผ่นติดไหล่อย่างอื่นที่แขนเสื้อข้างซ้ายข้างเดียวกันอีก

ข้อ ๖ ทหารที่ไปทำการรบภายนอกราชอาณาจักรร่วมกับหน่วยทหารต่างประเทศ ขณะที่ประจำหรือสังกัดอยู่กับหน่วยทหารต่างประเทศ เมื่อทางราชการทหารต่างประเทศนั้นอนุญาตให้ประดับเครื่องหมายเหล่าหรือเครื่องหมายสังกัดของหน่วยทหารที่ประจำหรือสังกัดอยู่หรือได้รับเครื่องหมายแสดงความสามารถพิเศษ หรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติจากทางราชการทหารต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องหมายนั้นได้โดยอนุโลมเช่นเดียวกับทหารในหน่วยนั้นตลอดเวลาที่ประจำหรือสังกัดอยู่

ข้อ ๗ นายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาภายในประเทศจากโรงเรียนเสนาธิการ หรือโรงเรียนทหารที่มีหลักสูตรเทียบเท่าหรือสูงกว่าโรงเรียนเสนาธิการ หรือสถาบันการศึกษาทางทหารที่มีหลักสูตรกำหนดให้มีเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ ให้ประดับเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษานั้นที่กึ่งกลางกระเป๋าบนข้างขวาของเสื้อเครื่องแบบทหารได้ ถ้าเป็นเสื้อเครื่องแบบทหารที่ไม่มีกระเป๋าบน ให้ประดับเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะดังกล่าวที่อกเสื้อข้างขวาในแนวเดียวกับกึ่งกลางกระเป๋าบน

ถ้ามีเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะดังกล่าวมากกว่าหนึ่งเครื่องหมาย ให้ประดับเครื่องหมายหนึ่งเครื่องหมายใดได้เพียงเครื่องหมายเดียว

ข้อ ๘ นายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาในต่างประเทศจากโรงเรียนเสนาธิการ หรือโรงเรียนทหารที่มีหลักสูตรเทียบเท่าหรือสูงกว่าโรงเรียนเสนาธิการ ซึ่งมีระเบียบให้ประดับเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของโรงเรียนนั้นกับเครื่องแบบทหารของประเทศนั้นได้ ให้ประดับเครื่องหมายนั้นกับเครื่องแบบทหารได้โดยอนุโลม ตามระเบียบการประดับเครื่องหมายของโรงเรียนนั้นเฉพาะในโอกาสต่อไปนี้

(๑) เมื่อไปงานสมาคมหรืองานพิธีของข้าราชการต่างประเทศหรือทางราชการต่างประเทศที่ประเทศนั้นเป็นเจ้าของเครื่องหมาย หรือไปปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ต่างประเทศที่ประเทศนั้นเป็นเจ้าของเครื่องหมาย

(๒) เมื่อไปศึกษาดูงานหรือปฏิบัติราชการอยู่ในประเทศเจ้าของเครื่องหมาย

ถ้ามีเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะดังกล่าวมากกว่าหนึ่งเครื่องหมาย ให้ประดับเครื่องหมายหนึ่งเครื่องหมายใดได้เพียงเครื่องหมายเดียว

ข้อ ๙ ทหารที่สำเร็จการศึกษาภายในประเทศจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรเทียบเท่ามหาวิทยาลัยซึ่งมีระเบียบให้ประดับเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะกับเครื่องแต่งกายได้

จะประดับเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะนั้นกับเครื่องแบบทหารได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแล้ว และให้ประดับกับเครื่องแบบทหารได้โดยอนุโลมตามระเบียบการประดับเครื่องหมายของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษานั้น

ถ้ามีเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะดังกล่าวมากกว่าหนึ่งเครื่องหมาย ให้ประดับเครื่องหมายหนึ่งเครื่องหมายใดได้เพียงเครื่องหมายเดียว

ข้อ ๑๐ ทหารที่ได้รับเครื่องหมายแสดงความสามารถพิเศษหรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ให้ประดับเครื่องหมายนั้นกับเครื่องแบบทหารได้

ข้อ ๑๑ ทหารที่ได้รับเครื่องหมายแสดงความสามารถพิเศษหรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติของทางราชการทหารต่างประเทศ ซึ่งมีระเบียบให้ประดับกับเครื่องแบบทหารของประเทศนั้นได้ จะประดับเครื่องหมายนั้นกับเครื่องแบบทหารได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแล้ว และให้ประดับกับเครื่องแบบทหารได้ โดยอนุโลมตามระเบียบการประดับเครื่องหมายของประเทศนั้นเฉพาะในโอกาสตามที่ระบุไว้ในข้อ ๘ (๑) หรือ (๒)

ข้อ ๑๒ ทหารที่ได้รับเครื่องหมายแสดงความสามารถพิเศษหรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติของทางราชการฝ่ายพลเรือนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีระเบียบให้ประดับกับเครื่องแต่งกายหรือเครื่องแบบได้ จะประดับเครื่องหมายนั้นกับเครื่องแบบทหารได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแล้ว และให้ประดับกับเครื่องแบบทหารได้โดยอนุโลมตามระเบียบการประดับเครื่องหมายของทางราชการหน่วยนั้นเฉพาะในโอกาสที่ไปในงานสมาคมหรืองานพิธีของทางราชการหรือของทางราชการต่างประเทศที่ประเทศนั้นเป็นเจ้าของเครื่องหมาย

ข้อ ๑๓ ทหารที่ทำหน้าที่อนุศาสนาจารย์ ให้ใช้ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดสีเหลืองกว้าง ๗ เซนติเมตร สวมที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

หมายเหตุ - ยกเลิกความในข้อ ๗ และใช้ความใหม่ตามกฎกระทรวง ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘, (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๖

ที่ ๑๕/๑๓๘๙๔
๒๔๗๙

ข้อบังคับทหาร

ว่าด้วยการแต่งตัว

มาตรา ๑

ทหารประจำการ

การแต่งตัวของทหารประจำการ

ข้อ ๑. นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการในเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือไปในฐานที่เป็นเกียรติ ต้องแต่งเครื่องแบบตามกฎกระทรวงกลาโหม แต่ผู้ซึ่งมิได้สังกัดในหน่วยทหารโดยตรงนั้น เวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการในสำนักงานตามปกติจะแต่งตัวตามสมัยนิยม โดยใช้เสื้อชั้นนอกคอแบะ เสื้อชั้นในคอตั้ง (เชิ้ต) ผ้าผูกคอเงื่อนกลาสีหรือเงื่อนหูกระต่าย ประกอบกับกางเกงขายาวก็ได้ สีเครื่องแต่งตัวตามสมัยนิยมเช่นนี้ ให้ใช้สีที่สุภาพไม่ฉูดฉาด ส่วนรองเท้ากับถุงเท้า ให้ใช้ตามความนิยมและสุภาพ

ส่วนทหารประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ต้องแต่งเครื่องแบบเสมอ เว้นแต่อยู่ในเคหะสถาน หรือในที่อันมิดชิด หรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการเรือ หรือผู้บังคับกองบินน้อยขึ้นไป แล้วจึงแต่งตัวนอกเครื่องแบบได้

การแต่งเครื่องแบบของนายทหารประจำการที่ย้ายจากกองพันรักษาพระองค์

ข้อ ๒. นายทหารชั้นสัญญาบัตรพลรบซึ่งเคยรับราชการประจำการในกองพันทหารรักษาพระองค์นั้น เมื่อต้องย้ายไปรับราชการที่อื่นแล้ว จะแต่งเครื่องแบบของทหารรักษาพระองค์อีกไม่ได้ คงให้แต่งตามเหล่าสังกัดเดิมของตน หรือสังกัดใหม่ตามเหล่า, จำพวกนั้น ๆ

มาตรา ๒

นายทหารนอกกอง, นายทหารพิเศษ และผู้บังคับการพิเศษ

นายทหารนอกกอง, นายทหารพิเศษ และผู้บังคับการพิเศษแต่งเครื่องแบบได้อย่างนายทหารประจำการ

การแต่งเครื่องแบบของนายทหารนอกกอง, นายทหารพิเศษ ผู้บังคับการพิเศษ

มาตรา ๓

ทหารนอกประจำการ

ข้อ ๑. นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการที่รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญ แต่งเครื่องแบบสำหรับนายทหารนอกประจำการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกลาโหมออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารได้ทุกโอกาส เว้นแต่ถ้าผู้ใดประพฤติตนในทางที่อาจเป็นการเสื่อมเสียเกียรติของทหารหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบธรรมเนียมของทหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะสั่งให้ผู้นั้นงดแต่งเครื่องแบบสำหรับนายทหารนอกประจำการในระยะเวลาที่กำหนดหรือตลอดไปก็ได้

ที่มีเบี้ยหวัดบำนาญ

ข้อ ๒. นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการที่ไม่มีเบี้ยหวัดหรือบำนาญ แต่งเครื่องแบบทหารได้เฉพาะต่อเมื่อได้รับคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ หรือปลัดกระทรวงกลาโหมเท่านั้น

ที่ไม่มีเบี้ยหวัดบำนาญ

ข้อ ๓. ทหารนอกประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรลงไปแต่งเครื่องแบบได้เฉพาะแต่เมื่อเข้ารับราชการทหารเท่านั้น เว้นแต่จะได้มีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในกฎกระทรวงกลาโหมออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

ทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

มาตรา ๔

ทหารไปนอกพระราชอาณาเขต

ข้อ ๑. นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ นายทหารนอกกอง, นายทหารพิเศษ และผู้บังคับการพิเศษ เมื่อออกไปนอกพระราชอาณาเขต

การแต่งเครื่องแบบของนายทหาร

จะแต่งเครื่องแบบไม่ได้ เว้นแต่ขณะที่ทำหน้าที่ราชการ หรือในโอกาสต่อไปนี้ จึงให้แต่งเครื่องแบบ คือ

ประจำการ ฯลฯ ไปนอกพระราชอาณาเขต

(๑) เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน, เจ้านายต่างประเทศและไปเยี่ยมคำนับประธานาธิบดี เมื่อเจ้าหน้าที่ของประเทศนั้น ๆ นัดหมายให้แต่งเครื่องแบบ

(๒) ไปหาข้าราชการต่างประเทศฝ่ายทหารหรือพลเรือนในหน้าที่ราชการในโอกาสที่ควรแต่งเครื่องแบบ

(๓) ได้รับเชิญไปดูการทหารหรือไปสมาคมกับทหารซึ่ง ณ ที่นั้นเขาแต่งเครื่องแบบ

(๔) ไปในงานพิธีของรัฐบาลซึ่งมีกำหนดให้ข้าราชการในประเทศนั้น ๆ แต่งเครื่องยศ

การแต่งเครื่องแบบของทหารประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรไปนอกพระราชอาณาเขต

ข้อ ๒. ทหารประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรเมื่อออกไปนอกพระราชอาณาเขต จะต้องแต่งเครื่องแบบในโอกาสใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งตามแต่จะเห็นสมควร

การแต่งเครื่องแบบของทหารนอกประจำการเมื่อไปนอกพระราชอาณาเขต

ข้อ ๓. ทหารนอกประจำการเมื่อออกไปนอกพระราชอาณาเขต ห้ามมิให้แต่งเครื่องแบบ เว้นแต่นายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งไปรับราชการประจำอยู่ต่างประเทศ ให้แต่งเครื่องแบบได้ในเมื่อจำเป็น

การแต่งเครื่องแบบของนายทหารซึ่งกำลังศึกษาวิชาอยู่ต่างประเทศ

ข้อ ๔. นายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งกำลังศึกษาวิชาทหารอยู่ต่างประเทศ ถ้าระเบียบของประเทศนั้นบ่งให้ผู้ศึกษาต้องแต่งเครื่องแบบในโอกาสใดก็ให้แต่งเครื่องแบบกองทัพไทยตามสังกัดของตนในโอกาสนั้นได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้แต่งเครื่องแบบของประเทศที่ตนศึกษาวิชาอยู่ก็ให้แต่งเครื่องแบบของประเทศนั้นได้

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๔ ก.พ. ๗๙

<u>หมายเหตุ</u> - ให้แก้คำว่า “กรมทหารอากาศ” เป็น “กองทัพอากาศ” และคำว่า “เจ้ากรมทหารอากาศ” เป็น “ผู้บัญชาการทหารอากาศ” ในข้อบังคับทหาร ฯ ว่าด้วยการแต่งตัวทุกแห่ง ตามคำสั่งทหาร ที่ ๑๘/๕๓๐ ลง ๑๔ เม.ย.๘๐

- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๑. ยกเลิกและให้ความใหม่ตามคำสั่งทหาร ที่ ๑๘๘/๑๓๒๗๗ ลง ๒๗ ธ.ค. ๘๐ เรื่องแก้ข้อบังคับทหาร ฯ และ คำสั่งทหาร ที่ ๖๙/๓๗๕๑ ลง ๔ มิ.ย.๘๑ เรื่องแก้ข้อบังคับทหาร ฯ

- ความในมาตรา ๓ ยกเลิกและใช้ใหม่ตามคำสั่งทหาร ที่ ๓๑/๑๕๐๖ ลง ๔ ก.พ.๘๙ เรื่องแก้ข้อบังคับทหาร ฯ

ที่ ๖/๑๗๗๗๕
๒๔๘๑

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการแสดงความเคารพสำหรับพลเรือน

ข้อ ๑. การแสดงคารวะด้วยการเคารพ เป็นธรรมเนียมและจรรยาอันดีงาม ย่อมเป็นเครื่องปลูกฝังความสามัคคี และทวีความผูกพันธ์ให้สนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงานซึ่งรับราชการร่วมอยู่ในวงการของทหารด้วยแล้ว การแสดงความเคารพก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น จึงตราข้อบังคับไว้เพื่อเป็นทางปฏิบัติดังต่อไปนี้ ความมุ่งหมาย

ข้อ ๒. ข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงานให้แสดงความเคารพตามวิธีดังนี้ วิธีแสดงความเคารพ

(๑) แต่งเครื่องแบบซึ่งทางราชการกำหนด

ก. สวมหมวก ให้ทำวันทยหัตถ์ทั้งเวลาอยู่กับที่และเคลื่อนที่

ข. ไม่สวมหมวก สำหรับเสมียนพนักงานและคนงานอยู่กับที่ให้ทำท่าตรง ถ้าเคลื่อนที่ให้ทำแลขวา (ซ้าย) ไปทางผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพสำหรับข้าราชการกลาโหมพลเรือนตำแหน่งชั้นสัญญาบัตรให้ทำการเคารพด้วยวิธีก้มศีรษะ

(๒) ชายแต่งเครื่องลำลอง ให้ทำการเคารพตามประเพณีนิยม

(๓) หญิงเมื่อไม่ได้แต่งเครื่องแบบให้ทำการเคารพตามประเพณีนิยม

ใน (๒) และ (๓) นั้น ถ้าอยู่ในแถว หรือในบริเวณโรงงาน ให้ทำการเคารพด้วยวิธียืนท่าตรง

ข้อ ๓. ข้าราชการกลาโหมพลเรือน และคนงานต้องแสดงความเคารพต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ผู้หรือสิ่งซึ่งต้องทำการเคารพ

(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๒) สมเด็จพระบรมราชินี

(๓) สมเด็จพระราชชนนี

(๔) รัชทายาท

(๕) พระเจ้าแผ่นดิน และพระราชินีต่างประเทศ

(๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จโดยมีธงราชวงศ์

(๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จโดยมีธงราชวงศ์

(๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๙) นายกรัฐมนตรี

(๑๐) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(๑๑) ผู้บังคับบัญชาของตน

(๑๒) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ

(๑๓) พระศพและอัฐิพระบรมวงศ์

(๑๔) ศพซึ่งมีกองทหารแห่เป็นเกียรติยศ

(๑๕) ธงประจำกองทหาร

(๑๖) ธงประจำกองยุวชนทหาร

(๑๗) ธงประจำกองลูกเสือ

(๑๘) ธงชาติ ในขณะชักขึ้นลงประจำสำนักงานของรัฐบาล ธงหมายยศนายพล หรือตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการทหารขึ้นไป และธงราชนาวีในขณะทำพิธีชักขึ้นลง

(๑๙) ธงมหาราช ธงราชินี ธงเยาวราช และธงราชวงศ์เวลาผ่านหรือชักขึ้นลง

(๒๐) อนุสาวรีย์รูปบุคคล ขณะเมื่อรัฐบาลมีงานฉลอง

(๒๑) พลเรือนต่อพลเรือน หรือพลเรือนต่อทหาร

ข้อ ๔. ผู้มีตำแหน่งต่ำต้องทำการเคารพผู้มีตำแหน่งสูงก่อน ผู้มีตำแหน่งสูงต้องทำการเคารพตอบถ้าตำแหน่งเสมอกันต้องทำการเคารพซึ่งกันและกันโดยไม่เกี่ยงงอน เคารพก่อนและหลัง

ข้อ ๕. เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะต้องทำการเคารพตาม ข้อ ๓. เข้าไปในสำนักงานหรือโรงงานให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ถ้าเข้าไปในสำนักงาน ให้ผู้ที่อยู่ในสำนักงานนั้นทำการเคารพโดยลำพัง

(๒) ถ้าเข้าไปในโรงงานหลังใดซึ่งเป็นเวลาที่คนงานกำลังทำงานอยู่ ให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุด ณ โรงงานหลังนั้นทำการเคารพแต่ผู้เดียว

(๓) เมื่อมีการสนทนา หรือสอบถามข้อความใด ๆ ซึ่งกันและกันให้ผู้มีตำแหน่งต่ำยืนสนทนาในท่าตรงจนกว่าจะได้รับอนุญาต

ส่วนนอกสำนักงานหรือโรงงาน ให้ทำการเคารพโดยลำพังตามวิธีที่กล่าวไว้ในข้อ ๒.

ข้อ ๖. เมื่ออยู่ด้วยกันหลายคน ผู้มีตำแหน่งสูงเป็นผู้รับเคารพแต่ผู้เดียว การรับเคารพ

ข้อ ๗. ข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงานแต่งเครื่องแบบซึ่งทางราชการกำหนดและสวมหมวกอยู่ จะถอดหมวกเคารพแก่ผู้ใดมิได้ เคารพไม่ได้

ข้อ ๘. เมื่อเข้าไปในพระที่นั่ง โบสถ์ วิหาร ที่ว่าการหรือเคหะสถาน เพื่อเคารพต่อสถานที่นั้น ให้ถอดหมวก เคารพสถานที่

ข้อ ๙. เมื่ออยู่ร่วมสถานที่ ซึ่งมีการบรรเลงเพลงเป็นเกียรติยศต้องทำการเคารพจนกว่าจะสิ้นเพลงเคารพนั้น เคารพเมื่อได้ยินเพลงเกียรติยศเริ่มและเลิกเคารพ

ข้อ ๑๐. การเคารพให้เริ่มและเลิกดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อผ่านให้เริ่มกระทำในระยะห่างที่เห็นได้ถนัดและก่อนที่จะผ่านประมาณ ๓ ก้าว เลิกทำการเคารพเมื่อผ่านไปแล้วประมาณ ๒ ก้าว

(๒) เมื่อเข้าไปหาให้เริ่มทำการเคารพก่อนถึงผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพประมาณ ๓ ก้าว เลิกทำการเคารพเมื่อได้รับอนุญาตหรือเสร็จกิจแล้ว

(๓) เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพเข้ามายังบริเวณที่ตนอยู่ ให้เริ่มและเลิกทำการเคารพในโอกาสอันควร

ข้อ ๑๑. ให้ผ่อนผันการแสดงความเคารพดังนี้ การผ่อนผันแสดงความเคารพ

(๑) ข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงานแต่งเครื่องแบบซึ่งทางราชการกำหนดและสวมหมวกอยู่จะถอดหมวกเพื่อไหว้พระก็ได้ หรือถ้าไม่สามารถทำการเคารพด้วยท่าวันทยหัตถ์ได้ ในเวลาอยู่กับที่ให้ทำท่าตรง ในเวลาเคลื่อนที่ให้ทำแลขวา (ซ้าย)

(๒) เมื่อสนทนาอยู่กับผู้มีตำแหน่งสูงกว่าตนไม่ต้องทำการเคารพผู้มีตำแหน่งต่ำกว่าผู้ซึ่งตนอยู่ด้วย แต่ถ้าอยู่เฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระราชชนนีและรัชทายาท ไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใดนอกจากพระองค์นี้

(๓) เวลาอยู่บนยานพาหนะ ให้ทำการเคารพโดยนั่งหรือยืนอยู่บนยานนั้นได้ แต่ต้องสำรวมอิริยาบถขณะเคารพให้สมควร

(๔) แถวกำลังเดินตามสบายหรือวิ่งไม่ต้องบอกทำการเคารพ

(๕) เวลากำลังปฏิบัติหน้าที่อันเกี่ยวกับเครื่องจักรเครื่องยนตร์ ซึ่งถ้าละหน้าที่นั้นอาจเกิดอันตรายหรือเสียหายแก่การงานขึ้นได้ก็ไม่ต้องทำการเคารพ ถ้าต้องตอบคำถามให้นั่งหรือยืนอยู่ในท่าซึ่งกำลังทำงานนั้น ๆ

ข้อ ๑๒. เมื่ออยู่ในโอกาสต่อไปนี้ไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใด โอกาสที่ไม่ต้องทำการเคารพ

(๑) กำลังเล่นกีฬา

(๒) อยู่ในที่ชุมนุมซึ่งต้องการความสงบ

(๓) เจ็บป่วยอาการสาหัส

(๔) แบกหามของหนัก

(๕) กำลังรับประทานอาหาร

(๖) มีหน้าที่ต้องประจำในขบวนหรือพิธีใด ๆ

(๗) กำลังขับขี่ยานหรือสัตว์พาหนะเคลื่อนที่ตามลำพัง ในที่คับขัน หรือเมื่อกำลังขับยานพาหนะในความควบคุม

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

(ลงนาม) **พ.อ. พรหมโยธี**

สั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๒ ม.ค. ๘๑

ที่ ๑๑/๒๙๙๓๓
๒๔๘๔

ระเบียบทหาร
ว่าด้วยการเรียกเครื่องแบบทหารคืน

เนื่องด้วยกฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก กฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ และกฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารอากาศ ให้สิทธิทหารนอกประจำการที่ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญ หรือเหรียญชัยสมรภูมิ แต่งเครื่องแบบทหารได้ และทางราชการได้จ่ายเครื่องแบบทหารให้ทหารนอกประจำการดั่งกล่าวแล้วไปเพื่อไว้ใช้แต่งนั้น สมควรกำหนดกรณีที่ต้องเรียกเครื่องแบบทหารที่กล่าวแล้วคืน จึงได้ตราระเบียบขึ้นไว้ดั่งต่อไปนี้

ข้อ ๑. เมื่อผู้ใดฝ่าฝืนกฎ ข้อบังคับ และระเบียบของทหาร หรือกระทำความผิดอย่างร้ายแรง หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่เกียรติของทหาร หรือเมื่อทางราชการเห็นว่าไม่สมควรจะให้แต่งเครื่องแบบทหารต่อไป ให้กองทัพต้นสังกัดจัดการเรียกเครื่องแบบทหารที่ได้จ่ายให้ไปคืน

ผู้ที่กระทำความผิดให้เรียกเครื่องแบบคืน.

ข้อ ๒. เมื่อผู้ใดมีกรณีที่ต้องส่งเหรียญกล้าหาญหรือเหรียญชัยสมรภูมิคืน ให้กองทัพต้นสังกัดเรียกเครื่องแบบทหารที่ได้จ่ายให้ไปคืนเสียด้วย

เรียกเหรียญคืนให้เรียกเครื่องแบบคืนด้วย.

ข้อ ๓. ทหารที่ได้รับจ่ายเครื่องแบบทหาร ถึงแก่กรรมไม่ต้องเรียกเครื่องแบบทหารคืน ให้ทายาทของผู้นั้นรักษาไว้เป็นที่ระลึก

ผู้ที่ถึงแก่กรรมไม่ต้องเรียกคืน.

ข้อ ๔. เมื่อกองทัพต้นสังกัดเรียกเครื่องแบบทหารคืนจากทหารผู้ใดแล้ว ให้แจ้งให้กระทรวงกลาโหม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นของทหารผู้นั้นทราบด้วยทุกราย.

เรียกคืนแล้วแจ้งให้กระทรวงกลาโหมและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นทราบ.

ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๖ ส.ค. ๘๔

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกาย
และเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายสำหรับนายทหารสัญญาบัตร
พ.ศ. ๒๕๐๙

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายสำหรับนายทหารสัญญาบัตร จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายสำหรับนายทหารสัญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๐๙"

ข้อ ๒ ผู้มีสิทธิได้รับเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายตามระเบียบนี้ ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร โดยให้ได้รับตามอัตราการจ่ายที่ได้กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ผู้ที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรอยู่แล้ว หรือได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งหน้าที่ที่มีสิทธิอยู่ก่อนใช้ระเบียบนี้ หากยังไม่เคยได้รับเครื่องแต่งกายหรือเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายตามอัตราก็ให้ได้รับตามความในวรรคแรก ส่วนผู้ที่เคยได้รับแล้วให้ได้รับเฉพาะรายการที่ได้กำหนดเวลาการจ่ายไว้ โดยถือวันที่ได้รับเครื่องแต่งกายหรือเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายที่ได้รับครั้งสุดท้ายเป็นวันเริ่มต้น

ข้อ ๓ การจัดหาเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายให้แก่นายทหารสัญญาบัตรตามระเบียบนี้ ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม หรือกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ซึ่งเป็นต้นสังกัดจัดหา

ข้อ ๔ ผู้ที่ได้รับเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายไปแล้ว หากต้องประสบภัยพิบัติ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย เป็นต้น และได้สูญเสียเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายไปโดยมิได้เกิดจากการกระทำของผู้สูญเสียแล้ว ก็ให้หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม หรือผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

จ่ายเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายตามที่ได้สูญเสียไปจริง แต่ต้องไม่เกินอัตราการจ่ายที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

บทเฉพาะกาล

นายทหารสัญญาบัตรซึ่งรับราชการอยู่จนถึงวันใช้ระเบียบนี้ เมื่อนับเวลารับราชการระหว่างเป็นนายทหารสัญญาบัตรก่อนวันใช้ระเบียบนี้ หรือรวมกับเวลาราชการตั้งแต่วันใช้ระเบียบนี้ ครบ ๑๐ ปี แล้ว ให้มีสิทธิได้รับกางเกงเต็มยศแถบพร้อม (ลำดับ ๑๓) คนละ ๑ ตัว หรือกระโปรงเต็มยศ (ลำดับ ๓๗) คนละ ๑ ตัว ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายสำหรับนายทหารสัญญาบัตรท้ายระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

หมายเหตุ : -

- รายการลำดับ ๕ ยกเลิกและใช้ใหม่ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกาย ฯ ท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๐
- รายการลำดับ ๓, ๔, ๑๑, ๑๓, ๓๑, ๓๒ และ ๓๗ ยกเลิกและใช้ใหม่ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกาย ฯ ท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๐
- เพิ่มรายการลำดับ ๓๘ ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๐
- เพิ่มบทเฉพาะกาล ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๐
- เพิ่มรายการ ๓๐ ทวิ ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๒
- หัวข้อรายการลำดับ ๑๙ ถึง ๒๒ ความว่า “นายทหารสัญญาบัตรที่ดำรงตำแหน่งเสนาธิการหรือฝ่ายเสนาธิการและนายทหารคนสนิทหรือนายธง” ให้แก้เป็น “นายทหาร

สัญญาบัตรที่ดำรงตำแหน่งเสนาธิการหรือฝ่ายเสนาธิการ นายทหารคนสนิทหรือนายธง และผู้ช่วยนายทหารคนสนิทหรือผู้ช่วยนายธง ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๒

- เพิ่มรายการลำดับ ๓๐ ตรี, ๓๐ จัตวา, ๓๐ เบญจ และ ๓๐ ฉ ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๐
- รายการลำดับ ๔, ๘, ๑๐ และ ๑๑ ยกเลิกและใช้ใหม่ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๐
- รายการลำดับ ๑๑ ยกเลิกและใช้ใหม่ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๕
- รายการลำดับ ๘ ยกเลิกและใช้ใหม่ตามอัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายท้ายระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๗

อัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายสำหรับนายทหารสัญญาบัตร

ลำดับ	รายการ	อัตราการจ่าย			หมายเหตุ
		ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	
	<u>นายทหารสัญญาบัตรทั่วไป</u>				
๑	กะบังหน้าหมวกใบชัยพฤกษ์	-	๒ อัน	-	จ่ายสำหรับผู้มีหน้าที่ใช้ครั้งแรก และจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๓ ปี
๒	กะบังหน้าหมวกช่อชัยพฤกษ์	๒ อัน	-	๒ อัน	จ่ายสำหรับผู้มีหน้าที่ใช้ครั้งแรก และจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๓ ปี
๓	ตราหน้าหมวก	๑ อัน	๑ อัน	๑ อัน	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรก และจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๓ ปี
๔	สายรัดคางทอง	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรก และจ่ายให้ใหม่ ๑ สาย ทุก ๆ รอบ ๓ ปี สำหรับ ทร. ให้จ่ายให้ใหม่ ๑ สาย ทุก ๆ รอบ ๑๐ ปี (ยกเว้นราชองครักษ์ จ่ายให้ใหม่ ๑ สาย ทุก ๆ รอบ ๓ ปี)
๕	อินทรธนูและเครื่องหมายยศพร้อม	๑ คู่	๒ คู่	๑ คู่	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรก และจ่ายให้ใหม่ ๑ คู่ ทุก ๆ รอบ ๓ ปี กับจ่ายให้อีก ๑ คู่ ทุกครั้งเมื่อเลื่อนยศ
๖	เครื่องหมายยศติดคอเสื้อ	-	๒ คู่	๑ คู่	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกและทุกครั้งเมื่อเลื่อนยศ

ลำดับ	รายการ	อัตราการจ่าย			หมายเหตุ
		ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	
๗	เข็มขัด	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว
๘	กระบี่	๑ เล่ม	๑ เล่ม	๑ เล่ม	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว ถ้าชำรุดซ่อมไม่ได้ให้เปลี่ยนใหม่
๙	พู่กระบี่ดิ้นทอง	๑ พู่	๑ พู่	๑ พู่	จ่ายให้เมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรก และจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๑๐ ปี
๑๐	สายกระบี่	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว สำหรับ ทบ. และ ทร. ให้จ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๑๐ ปี หรือเมื่อชำรุด
๑๑	สายกระบี่เต็มยศ	-	๑ สาย	๑ สาย	ทร. จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกและจ่ายให้ใหม่ ๑ สาย ทุก ๆ รอบ ๑๐ ปี (ยกเว้นราชองครักษ์จ่ายให้ใหม่ ๑ สาย ทุก ๆ รอบ ๓ ปี) ทอ. จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว
๑๒	ดุมโลหะใช้กับเสื้อ	๑ ชุด	๑ ชุด	๑ ชุด	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว
๑๓	กางเกงเต็มยศแถบพร้อม	๑ ตัว	๑ ตัว	๑ ตัว	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรก และเมื่อเลื่อนยศเป็นนายพลกับจ่ายให้ใหม่ ทุก ๆ รอบ ๑๐ ปี

ลำดับ	รายการ	อัตราการจ่าย			หมายเหตุ
		ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	
	<u>นายทหารสัญญาบัตรที่ได้รับแต่งตั้งเป็นราชองครักษ์</u>				
๑๔	อักษรพระปรมาภิไธยย่อ	๑ อัน	๑ อัน	๑ อัน	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และทุกครั้งเมื่อเลื่อนยศ
๑๕	อินทรธนูถักด้วยไหมทอง	-	๑ อัน	-	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๖ ปี หรือเมื่อเลื่อนยศจาก น.ต. เป็น น.ท.
๑๖	เครื่องหมายราชองครักษ์ประจำ	๑ คู่	๑ คู่	๑ คู่	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งและทุกครั้งเมื่อเลื่อนยศ
๑๗	สายยงยศไหมทองถัก	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งและจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๖ ปี สำหรับนายทหารซึ่งเป็นราชองครักษ์ประจำจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๔ ปี ส่วนนายทหารนอกประจำการจ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเพียงครั้งเดียวแต่ถ้าได้เป็นราชองครักษ์ติดต่อกันมาจากประจำการก็ให้จ่ายเมื่อออกจากประจำการแล้วอีกครั้งหนึ่ง
๑๘	สายยงยศไหมเหลืองถัก	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งและจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๓ ปี สำหรับ

ลำดับ	รายการ	อัตราการจ่าย			หมายเหตุ
		ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	
					นายทหารซึ่งเป็นราชองครักษ์ประจำจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๒ ปี ส่วนนายทหารนอกประจำการจ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเพียงครั้งเดียว แต่ถ้าเป็นราชองครักษ์ติดต่อกันมาจากประจำการก็ให้จ่ายเมื่อออกจากประจำการแล้วอีกครั้งหนึ่ง
	<u>นายทหารสัญญาบัตรที่ดำรงตำแหน่งเสนาธิการหรือฝ่ายเสนาธิการ นายทหารคนสนิทหรือนายธง และผู้ช่วยนายทหารคนสนิทหรือผู้ช่วยนายธง</u>				
๑๙	อินทรธนูพิเศษถักด้วยไหมทอง	-	๑ อัน	-	จ่ายเมื่อได้รับตำแหน่งและจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๖ ปี หรือเมื่อเลื่อนยศจาก น.ต. เป็น น.ท.
๒๐	สายยงยศไหมทองถัก	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อได้รับตำแหน่งครั้งแรกและจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๖ ปี
๒๑	สายยงยศไหมเหลืองถัก	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายให้เมื่อได้รับแต่งตั้งครั้งแรกและจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๓ ปี
๒๒	สายยงยศไหมเกลี้ยง	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายให้เมื่อได้รับตำแหน่งครั้งแรกกับจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๑ ปี

ลำดับ	รายการ	อัตราการจ่าย			หมายเหตุ
		ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	
	<u>นายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม</u>				
๒๓	เข็มรัฏฐาภิรักษ์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๒๔	เข็มแสนยาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๒๕	เข็มยุทธนาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๒๖	เข็มเสนาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๒๗	เข็มนาวิกาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๒๘	เข็มนภาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๒๙	เข็มนาวิกาภิวุฒิ	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๓๐	เข็มสามสมอ	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๓๐ ทวิ	เข็มยุทธบริการาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๓๐ ตรี	เข็มสมุททาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๓๐ จัตวา	เข็มนภยาธิปัตย์	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
๓๐ เบญจ	เข็มนภาภิวุฒิ	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว

ลำดับ	รายการ	อัตราการจ่าย			หมายเหตุ
		ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	
๓๐ ฉ	เข็มจิตวิทยาความมั่นคง	๑ เข็ม	๑ เข็ม	๑ เข็ม	จ่ายเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งแรกครั้งเดียว
	<u>นายทหารสัญญาบัตรหญิง</u>				
๓๑	ตราหน้าหมวก	๑ อัน	๑ อัน	๑ อัน	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรก และจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๓ ปี
๓๒	อินทรธนูและเครื่องหมายยศพร้อม	๑ คู่	๒ คู่	๑ คู่	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกและจ่ายให้ใหม่ ๑ คู่ ทุก ๆ รอบ ๓ ปี กับจ่ายให้อีก ๑ คู่ ทุกครั้งเมื่อเลื่อนยศ
๓๓	เครื่องหมายติดคอเสื้อ	-	๒ คู่	๒ คู่	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรก และทุกครั้งเมื่อเลื่อนยศ
๓๔	เข็มขัด	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว
๓๕	ดุมโลหะใช้กับเสื้อ	๑ ชุด	๑ ชุด	๑ ชุด	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว
๓๖	กระเป๋าถือประกอบเครื่องแบบ	๑ กระเป๋า	๑ กระเป๋า	๑ กระเป๋า	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกครั้งเดียว สำหรับ ทบ. สีดำ ทร. สีขาว ทอ. สีดำ
๓๗	กระโปรงเต็มยศ	๑ ตัว	๑ ตัว	๑ ตัว	จ่ายเมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรครั้งแรกและเมื่อเลื่อนยศเป็นนายพลกับจ่ายให้ใหม่ทุก ๆ รอบ ๑๐ ปี
๓๘	ใบชัยพฤกษ์สำหรับติดผ้าพันหมวก	-	๒ อัน	-	จ่ายสำหรับผู้มีหน้าที่ใช้ครั้งแรกและจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๓ ปี

อัตราการจ่ายเครื่องแต่งกายราชองครักษ์ประจำ (เพิ่มเติม)

ตามอนุมัติหลักการของ รมว.กห. เมื่อ ๑๙ เม.ย.๒๗ ตามฉบับ กห.รับที่ ๑๑๘๘๕/๒๖

ลำดับ	รายการ	อัตราการจ่าย			หมายเหตุ
		ทหารบก	ทหารเรือ	ทหารอากาศ	
	<u>นายทหารสัญญาบัตรที่ได้รับแต่งตั้งเป็นราชองครักษ์ประจำ</u>				
๑	กะบังหน้าหมวกใบชัยพฤกษ์	-	๑ อัน	-	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งและจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๒ ปี
๒	กะบังหน้าหมวกช่อชัยพฤกษ์	๑ อัน	-	๑ อัน	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๒ ปี
๓	ตราหน้าหมวก	๑ อัน	๑ อัน	๑ อัน	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และจ่ายให้ใหม่ ๑ อัน ทุก ๆ รอบ ๒ ปี
๔	พู่กระบี่ดิ้นทอง	๑ พู่	๑ พู่	๑ พู่	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และจ่ายให้ใหม่ ๑ พู่ ทุก ๆ รอบ ๔ ปี
๕	สายกระบี่	๑ สาย	๑ สาย	๑ สาย	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และจ่ายให้ใหม่ ๑ ชุด ทุก ๆ รอบ ๔ ปี
๖	ชุดปกติขาว	๑ ชุด	๑ ชุด	๑ ชุด	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และจ่ายให้ใหม่ ๑ ชุด ทุก ๆ รอบ ๓ ปี
๗	ชุดปกติคอแบะ	๑ ชุด	๑ ชุด	๑ ชุด	จ่ายเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง และจ่ายให้ใหม่ ๑ ชุด ทุก ๆ รอบ ๓ ปี

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยป้ายชื่อติดเครื่องแบบ

พ.ศ. ๒๕๒๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยป้ายชื่อติดเครื่องแบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยป้ายชื่อติดเครื่องแบบ พ.ศ. ๒๕๒๑"

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยป้ายชื่อติดเครื่องแบบ พ.ศ. ๒๕๐๙ และระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยป้ายชื่อติดเครื่องแบบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕

ข้อ ๓. ป้ายชื่อคือป้ายแสดงชื่อตัวและชื่อสกุลสำหรับข้าราชการกลาโหมประจำการ นักเรียนทหาร ทหารกองประจำการ และลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๔. ป้ายชื่อตามข้อ ๓. ให้ทำด้วยโลหะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ เซนติเมตร ยาว ๗.๕ เซนติเมตร หนา ๐.๑ เซนติเมตร พื้นป้ายด้านที่จะสลักชื่อเป็นสีดำ มีเส้นขอบสีขาวประมาณ ๐.๑ เซนติเมตร

ข้อ ๕. ชื่อตัวและชื่อสกุลในป้ายชื่อตามข้อ ๓. ให้สลักชื่อเต็มด้วยตัวอักษรบรรจงสีขาว มีขนาดสูงประมาณ ๐.๗ เซนติเมตร และไม่ต้องระบุยศ

ข้อ ๖. ให้ข้าราชการกลาโหมประจำการ นักเรียนทหาร ทหารกองประจำการ และลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม เว้นนายทหารยศ พลโท พลเรือโท พลอากาศโท ขึ้นไป ติดป้ายชื่อตามระเบียบนี้

สำหรับนักเรียนเตรียมทหาร หากกองบัญชาการทหารสูงสุด เห็นสมควรให้ติดก็ให้กระทำได้โดยอนุโลมตามข้อ ๓.

ข้อ ๗. การติดป้ายชื่อ ให้ติดในโอกาสที่สวมเครื่องแบบขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ และอยู่ภายในบริเวณกรมกองหรือสำนักงาน

ข้อ ๘. วิธีติดป้ายชื่อ ให้ติดตรงกึ่งกลางเหนือกระเป๋าบนของเสื้อด้านขวา ประมาณ ๑ เซนติเมตร ในกรณีที่เสื้อเครื่องแบบไม่มีกระเป๋าบน ให้ติดตรงกึ่งกลางอกเสื้อด้านขวาสูงต่ำพองาม

ข้อ ๙. ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม หรือกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ จัดหาป้ายชื่อตามระเบียบนี้ให้แก่ข้าราชการกลาโหมประจำการ นักเรียนทหารและลูกจ้าง โดยเก็บเงินค่าจัดหาจากทุกคน เว้นแต่ป้ายชื่อสำหรับทหารกองประจำการ ให้จัดหาให้โดยเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณของส่วนราชการนั้น ๆ โดยจ่ายให้เพียงครั้งเดียว

ข้อ ๑๐. การสลักชื่อลงบนแผ่นป้ายชื่อ ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการต้นสังกัดจัดทำให้เป็นส่วนรวม

ข้อ ๑๑. การใช้ป้ายชื่อซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากระเบียบนี้ และการสลักหรือเขียนหรือพิมพ์ชื่อเป็นตัวอักษรภาษาต่างประเทศในโอกาสพิเศษบางโอกาสนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป มีอำนาจสั่งให้กระทำเป็นการชั่วคราวตามโอกาสนั้น ๆ ได้

ข้อ ๑๒. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกความในข้อ ๓. และใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

- ยกเลิกความในข้อ ๖. และใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
- ยกเลิกความในข้อ ๙. และใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ระเบียบกรมราชองครักษ์

ว่าด้วยการแต่งกายในโอกาสไว้ทุกข์ พ.ศ.๒๕๓๘

สืบเนื่องจาก สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ซึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้จัดการพระบรมศพถวายพระเกียรติสูงสุดตามราชประเพณี ประดิษฐานพระบรมศพ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งกรมราชองครักษ์จักต้องจัดราชองครักษ์ นายตำรวจราชสำนัก และข้าราชการอื่น ๆ ที่ขึ้นสมทบ ไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท และปฏิบัติราชการตามหน้าที่

เพื่อให้การแต่งกายของข้าราชการดังกล่าวเป็นระเบียบเดียวกัน และสอดคล้องกับประเพณีปฏิบัติในราชสำนัก จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมราชองครักษ์ ว่าด้วยการแต่งกายในโอกาสไว้ทุกข์ พ.ศ.๒๕๓๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับข้าราชการทุกประเภทที่สังกัดกรมราชองครักษ์ หรือขึ้นสมทบกรมราชองครักษ์ และราชองครักษ์หรือนายตำรวจราชสำนักที่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งกรมราชองครักษ์ในโอกาสที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในการพิธีพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือในงานอื่นที่มีกำหนดการให้ไว้ทุกข์

ข้อ ๔ การแต่งกายไปในงานตามข้อ ๓ ที่มีกำหนดการให้ไว้ทุกข์ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๔.๑ ในกรณีที่มีกำหนดการให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ให้นายทหารบก นายทหารเรือ นายทหารอากาศ หรือนายตำรวจ แต่งกายเครื่องแบบปกติขาวตามแบบของเหล่าทัพหรือหน่วยที่สังกัด และประดับปลอกแขนทุกข์ หากเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะราชองครักษ์หรือนายตำรวจราชสำนัก ให้ประดับปลอกแขนราชองครักษ์ หรือปลอกแขนนายตำรวจราชสำนักบนปลอกแขนทุกข์

โดยให้แลบปลอกแขนทุกข์ทางส่วนล่างของปลอกแขนราชองครักษ์ หรือปลอกแขนนายตำรวจราชสำนัก ให้ต่ำลงมาประมาณ ๑ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการพลเรือนให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ประดับปลอกแขนทุกข์เช่นเดียวกัน

๔.๒ ในกรณีมีกำหนดการ หรือระเบียบปฏิบัติให้แต่งกายเครื่องแบบปกติคอแบะ ให้นายทหารบก นายทหารเรือ นายทหารอากาศ หรือนายตำรวจ แต่งกายเครื่องแบบปกติคอแบะตามแบบของเหล่าทัพหรือหน่วยที่สังกัด เว้นแต่ผ้าผูกคอให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี และประดับปลอกแขนทุกข์ ในโอกาสที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะราชองครักษ์หรือนายตำรวจราชสำนัก ให้ประดับปลอกแขนราชองครักษ์ หรือปลอกแขนนายตำรวจราชสำนักบนปลอกแขนทุกข์เช่นเดียวกับข้อ ๔.๑ สำหรับข้าราชการพลเรือนให้แต่งกายชุดสากล เสื้อชั้นในสีขาว ผ้าผูกคอสีดำ ประดับปลอกแขนทุกข์ สุภาพสตรีแต่งกายสีดำ ไม่มีริ้วลายสีอื่นปะปน

ข้อ ๕ ข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรและลูกจ้างประจำ ให้แต่งกายตามระเบียบที่เหล่าทัพหรือต้นสังกัดกำหนด โดยถือปฏิบัติตามข้อ ๔ โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๘

(ลงชื่อ) พลเอก ดำรง สิกขะมณฑล

(ดำรง สิกขะมณฑล)

สมุหราชองครักษ์

ระเบียบกองทัพอากาศ

ว่าด้วยการแต่งกาย

พ.ศ.๒๕๔๘

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดการแต่งกายของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการของกองทัพอากาศ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการแต่งกาย พ.ศ.๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

บรรดาระเบียบ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

๓.๑ “ข้าราชการ” หมายความว่า นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน ข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร และข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

๓.๒ “ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และรายชั่วโมง ที่จ้างไว้ปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่ายของกองทัพอากาศ

๓.๓ “พนักงานราชการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการจ้างตามสัญญาจ้าง โดยได้รับค่าตอบแทนจากงบประมาณของกระทรวงกลาโหม เพื่อเป็นพนักงานของรัฐในการปฏิบัติงานให้กับกระทรวงกลาโหม

๓.๔ “ผู้เข้าพิธี” หมายความว่า ผู้เข้ากระทำพิธี และผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบกิจกรรมในพิธี เช่น ประธานในพิธี, ผู้อำนวยการในพิธี, ผู้กล่าวรายงานในพิธี, ผู้ประดับ

เครื่องหมาย, ผู้รับการประดับเครื่องหมาย, อนุศาสนาจารย์ในพิธี, เจ้าหน้าที่รับ-ส่งของให้ประธานในพิธี และนายทหารคนสนิทของประธานในพิธีที่ต้องเข้าพิธี เป็นต้น

๓.๕ "ผู้ร่วมพิธี" หมายความว่า ผู้ที่ได้รับเชิญหรือมีคำสั่งให้ร่วมพิธีเพื่อเป็นเกียรติ

๓.๖ "เจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านในพิธีซึ่งไม่ใช่ผู้เข้าพิธีหรือผู้ร่วมพิธี เช่น เจ้าหน้าที่สื่อสาร, เจ้าหน้าที่บริการอาหารหรือเครื่องดื่ม และเจ้าหน้าที่ควบคุมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ข้อ ๔ ให้เจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจออกระเบียบปฏิบัติปลีกย่อยซึ่งไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ได้ตามความจำเป็น

หมวด ๑
การแต่งเครื่องแบบในโอกาสต่าง ๆ

ข้อ ๕ ในโอกาสที่ไม่มีหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือคำสั่งให้แต่งเครื่องแบบในงานพระราชพิธี รัฐพิธี หรืองานพิธีต่าง ๆ ให้ข้าราชการแต่งเครื่องแบบดังนี้

๕.๑ เครื่องแบบปกติขาว ให้ใช้ในโอกาส

๕.๑.๑ งานพระราชพิธี หรือรัฐพิธี ตามหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือคำสั่ง

๕.๑.๒ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นทางราชการ หรือในการรับ-ส่งเสด็จ

๕.๑.๓ พิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๕.๑.๔ งานพระราชทานเพลิงศพ หรือฌาปนกิจศพ หรืองานฝังศพตามประเพณี ลัทธิ หรือศาสนาที่ไม่เผาศพ ที่ระบุให้แต่งเครื่องแบบปกติขาวไว้ในคำสั่ง หรือบัตรเชิญ หรือเพื่อเป็นเกียรติแก่ศพ

๕.๑.๕ งานพิธีของส่วนราชการฝ่ายพลเรือน ซึ่งกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนแต่งเครื่องแบบปกติขาว

๕.๑.๖ งานพิธี หรืองานเลี้ยงรับรองที่เป็นเกียรติ ถ้าจำเป็นต้องแต่งเครื่องแบบปกติขาว ให้แต่งได้ตามความเหมาะสม

๕.๒ เครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ให้ใช้ในโอกาส

๕.๒.๑ พิธีรับ-ส่งหน้าที่ผู้บัญชาการทหารอากาศ

๕.๒.๒ พิธีประดับเครื่องหมายยศให้แก่นักเรียนนายเรืออากาศที่สำเร็จการศึกษา

๕.๒.๓ พิธีประดับเครื่องหมายความสามารถในการบินนักบินประจำกอง

๕.๒.๔ พิธีประดับเครื่องหมายยศนายทหารสัญญาบัตร เฉพาะผู้เข้าพิธี ส่วนผู้ร่วมพิธี ใช้เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูแข็ง

๕.๒.๕ พิธีประดับเครื่องหมายความสามารถในการบินกิตติมศักดิ์ให้แก่ข้าราชการต่างประเทศ

๕.๒.๖ พิธีวางพวงมาลา ณ อนุสาวรีย์ต่าง ๆ ในวันกองทัพไทย

๕.๒.๗ พิธีสวนสนามกระทำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพล

๕.๒.๘ พิธีรับ-ส่งหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหน่วยระดับกองพลบินขึ้นไปและผู้บังคับการกองบิน เฉพาะผู้เข้าพิธี ส่วนผู้ร่วมพิธี ใช้เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูแข็ง

๕.๒.๙ พิธีสวนสนามตรวจแถวกองทหารเกียรติยศในโอกาสผู้บัญชาการทหารสูงสุด อำลาชีวิตราชการทหาร

๕.๒.๑๐ พิธีต้อนรับแขกต่างประเทศอย่างเป็นทางการ โดยมีการตรวจแถวกองทหารเกียรติยศ และวางพวงมาลา ณ อนุสาวรีย์กองทัพอากาศ

๕.๓ เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูแข็ง ให้ใช้ในโอกาส

๕.๓.๑ วันกองทัพไทย (๑๘ มกราคม) โดยแต่งก่อนถึงวันสำคัญ ๑ วัน และหลังวันสำคัญ ๑ วัน

๕.๓.๒ วันกองทัพบก (๑๘ มกราคม)

๕.๓.๓ วันสถาปนากองบัญชาการทหารสูงสุด (๑๖ มีนาคม)

๕.๓.๔ วันที่ระลึกกองทัพอากาศ (๒๗ มีนาคม)

๕.๓.๕ วันสถาปนากระทรวงกลาโหม (๘ เมษายน)

๕.๓.๖ วันกองทัพอากาศ (๙ เมษายน)

๕.๓.๗ วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ (๑๒ สิงหาคม) โดยแต่งก่อนถึงวันสำคัญ ๑ วัน และหลังวันสำคัญ ๑ วัน

๕.๓.๘ วันกองทัพเรือ (๒๐ พฤศจิกายน)

๕.๓.๙ วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (๕ ธันวาคม) โดยแต่งก่อนถึงวันสำคัญ ๑ วัน และหลังวันสำคัญ ๑ วัน

๕.๓.๑๐ วันสถาปนาหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ, หน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการระดับกองพลบินขึ้นไป และกองบิน เฉพาะผู้ที่สังกัดในหน่วยนั้น

๕.๓.๑๑ รายงานตนเองในการย้ายสังกัดของนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ

๕.๓.๑๒ พิธีเปิด-ปิดการศึกษาหลักสูตรวิทยาลัยการทัพอากาศ สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ, โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ, โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ และโรงเรียนนายทหารผู้บังคับฝูง สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ

๕.๓.๑๓ การถ่ายภาพติดบัตรประจำตัว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ

๕.๓.๑๔ พิธีประดับเครื่องหมายยศนายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ เฉพาะผู้เข้าพิธี ส่วนผู้ร่วมพิธี ใช้เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนสั้นอินทรธนูอ่อน

๕.๓.๑๕ พิธีประดับเครื่องหมายความสามารถในการบินกิตติมศักดิ์

๕.๓.๑๖ งานพระราชทานเพลิงศพ หรือฌาปนกิจศพทหารหรือตำรวจ หรืองานฝังศพทหารหรือตำรวจตามประเพณี ลัทธิ หรือศาสนาที่ไม่เผาศพ สำหรับผู้ร่วมพิธีทั่วไป ที่มิได้ระบุการแต่งเครื่องแบบไว้ในคำสั่งหรือบัตรเชิญ

๕.๔ เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูอ่อน ให้ใช้ในโอกาส

๕.๔.๑ เป็นผู้อำนวยการเดินทาง (ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา) และเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานพระราชพาหนะ (ใช้หมวกหนีบ) ยกเว้น เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานพระราชพาหนะตามข้อ ๙.๑

๕.๔.๒ การถ่ายภาพติดบัตรประจำตัวสำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ

๕.๔.๓ พิธีประดับเครื่องหมายยศนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ เฉพาะผู้เข้ารับการประดับยศ ส่วนผู้เข้าพิธีใช้เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูแข็ง ผู้ร่วมพิธีใช้เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนสั้นอินทรธนูอ่อน

๕.๔.๔ พิธีเปิด-ปิด การฝึกร่วมผสมระหว่างเหล่าทัพ และต่างประเทศ

๕.๔.๕ พิธีเปิด-ปิด การแข่งขันใช้อาวุธทางอากาศ

๕.๔.๖ งานพิธีของกระทรวงกลาโหม, กองบัญชาการทหารสูงสุด หรือเหล่าทัพอื่นซึ่งกำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติคอพับแขนยาว

๕.๔.๗ งานพิธีของส่วนราชการฝ่ายพลเรือน ซึ่งกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนแต่งเครื่องแบบสีกาสีคอพับ

๕.๕ เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนสั้นอินทรธนูอ่อน ใช้ในโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่มีหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น

๕.๖ เครื่องแบบอื่น ๆ ใช้ในโอกาสที่มีหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือคำสั่งให้ใช้เครื่องแบบนั้น ๆ

ข้อ ๖ ในการแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการตามปกติ ให้ข้าราชการแต่งเครื่องแบบดังนี้

๖.๑ ข้าราชการชาย แต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนสั้น กางเกงขายาวสีเทา หมวกหนีบสีเทา

๖.๒ ข้าราชการหญิง

๖.๒.๑ แต่งเครื่องแบบปกติคอพับแขนสั้น กระโปรงสีเทาหรือกางเกงขายาวสีเทา และใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๒.๒ แต่งเครื่องแบบปกติเทาคอแบะปล่อยเอว กระโปรงสีเทา ใช้หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา ยกเว้นนายทหารประทวนชั้นจ่าอากาศ ใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๓ ลูกจ้างประจำชาย แต่งเครื่องแบบชุดเสื้อคอพับสีเทาแขนสั้น กางเกงขายาวสีเทา และใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๔ ลูกจ้างประจำหญิง

๖.๔.๑ แต่งเครื่องแบบชุดเสื้อคอพับสีเทาหรือสีขาวแขนสั้น กระโปรงสีเทา หรือกางเกงขายาวสีเทา และใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๔.๒ แต่งเครื่องแบบชุดเสื้อคอเปิดสีเทาหรือสีขาวแบบปกคอแหลม แขนสั้น กระโปรงสีเทาหรือกางเกงขายาวสีเทา และใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๕ พนักงานราชการชาย แต่งเครื่องแบบชุดเสื้อคอพับสีเทาแขนสั้น กางเกงขายาวสีเทา และใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๖ พนักงานราชการหญิง

๖.๖.๑ แต่งเครื่องแบบชุดเสื้อคอพับสีเทาหรือสีขาวแขนสั้น กระโปรงสีเทา หรือกางเกงขายาวสีเทา และใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๖.๒ แต่งเครื่องแบบชุดเสื้อคอเปิดสีเทาหรือสีขาว แบบปกคอแหลมแขนสั้น กระโปรงสีเทาหรือกางเกงขายาวสีเทา และใช้หมวกหนีบสีเทา

๖.๗ ลูกจ้างชั่วคราวชาย แต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับลูกจ้างประจำชาย เว้นแต่ไม่ติดเครื่องหมายสังกัด และไม่สวมหมวก

๖.๘ ลูกจ้างชั่วคราวหญิง แต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับลูกจ้างประจำหญิง เว้นแต่ไม่ติดเครื่องหมายสังกัด และไม่สวมหมวก

ข้อ ๗ ในโอกาสที่กำหนดให้ทหารชายแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูอ่อนหรืออินทรธนูแข็ง และให้ทหารหญิงแต่งเครื่องแบบปกติคอพับแขนยาวอินทรธนูอ่อน หรืออินทรธนูแข็งไปในพิธีต่าง ๆ ตามระเบียบนี้ ให้แต่งเครื่องแบบดังกล่าวมาปฏิบัติงานในวันนั้นได้โดยอนุโลม

ข้อ ๘ การแต่งเครื่องแบบของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่พิเศษ ผู้ควบคุมหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ฝึกทหาร ผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ ให้แต่งเครื่องแบบตามข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่กำหนดไว้ในเรื่องนั้น ๆ

หมวด ๒
การแต่งกายชุดปฏิบัติราชการอื่น ๆ

ข้อ ๙ ชุดบิน สำหรับผู้ทำการในอากาศ ให้ใช้ในโอกาส ดังนี้

๙.๑ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานพระราชพาหนะของ ฝูงบิน ๒๐๑ รักษาพระองค์ กองบิน ๒ กองพลบินที่ ๑ กองบัญชาการยุทธทางอากาศ และเป็นเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องบินลำเลียงแบบ ๘ ของฝูงบิน ๖๐๑ กองบิน ๖ กองพลบินที่ ๑ กองบัญชาการยุทธทางอากาศ กรณีใช้เป็นอากาศยานพระราชพาหนะ (ใช้หมวกหนีบ)

๙.๒ ขณะทำการบิน หรืออยู่บริเวณฝูงบิน หน่วยบิน หรือกองบิน

๙.๓ ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ต่อเนื่องกับการทำการบิน

๙.๔ ระหว่งการฝึกร่วม หรือฝึกผสม หรือฝึกร่วมผสม

๙.๕ ใช้ในโอกาสไปปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบสวนและวิเคราะห์หาสาเหตุอากาศยานอุบัติเหตุ เฉพาะเจ้าหน้าที่ด้านนิรภัยการบินของกรมจเรทหารอากาศ ที่เป็นเหล่าทหารนักบิน

ข้อ ๑๐ ชุดช่าง ให้ใช้ในขณะปฏิบัติหน้าที่ช่างภายในบริเวณฝูงบิน หน่วยบิน หรือกองบิน หรือภายในเขตของหน่วยงานเท่านั้น เว้นแต่การปฏิบัติหน้าที่ช่างมีความต่อเนื่องไปยังนอกบริเวณฝูงบิน หน่วยบิน กองบิน หรือนอกเขตหน่วยงานให้คงใช้ชุดช่างนี้ได้

ข้อ ๑๑ เสื้อคลุมแพทย์ ให้ใช้ในขณะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล

ข้อ ๑๒ ชุดคลุมท้อง ข้าราชการหรือลูกจ้างหญิงที่มีครรภ์ตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไป ให้งดแต่งเครื่องแบบ โดยให้แต่งชุดคลุมท้องสีขาวหรือสีเทามาปฏิบัติราชการ

ข้อ ๑๓ ชุดผู้ป่วย ข้าราชการที่เจ็บป่วยแต่ยังสามารถมาปฏิบัติราชการได้ ให้แต่งกายชุดผู้ป่วยมาปฏิบัติราชการ ดังนี้

๑๓.๑ ข้าราชการชาย ใช้กางเกงขายาวสีเทาตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว เข็มขัดที่ไม่ใช่ส่วนประกอบของเครื่องแบบ และใช้รองเท้าตามความเหมาะสมกับลักษณะของการป่วย

๑๓.๒ ข้าราชการหญิง ใช้กระโปรงสีเทาตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว เข็มขัดที่ไม่ใช่ส่วนประกอบของเครื่องแบบ และใช้รองเท้าตามความเหมาะสมกับลักษณะของการป่วย

ข้อ ๑๔ การแต่งกายมาปฏิบัติงานในวันหยุดราชการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ที่มีความจำเป็นต้องมาปฏิบัติราชการในวันหยุดราชการ ให้แต่งกายชุดพลเรือนสุภาพได้ตามสมัยนิยม ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างชาย ห้ามสวมรองเท้าแตะ สำหรับข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างหญิง ให้สวมรองเท้าแตะได้ แต่ต้องไม่เป็นรองเท้าแตะฟองน้ำ ในการแต่งกายชุดพลเรือนดังกล่าวจะต้องติดป้ายแสดงตนและพกบัตรประจำตัวด้วยเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบได้

หมวด ๓
การใช้ส่วนประกอบของเครื่องแบบ
และเครื่องหมายพิเศษในโอกาสต่าง ๆ

ข้อ ๑๕ การใช้หมวก

๑๕.๑ ในโอกาสที่ข้าราชการแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับอินทรธนูอ่อน กรณีที่มิได้กำหนดให้ใช้หมวกชนิดใด ให้ใช้หมวกหนีบสีเทา

๑๕.๒ ในโอกาสที่กำหนดให้ทหารชายแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูแข็ง ให้นายทหารประทวนชายชั้นจ่าอากาศแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาวอินทรธนูอ่อน ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา และเมื่อกำหนดให้ทหารหญิงแต่งเครื่องแบบปกติคอพับแขนยาวอินทรธนูแข็ง ให้นายทหารประทวนหญิงชั้นจ่าอากาศ แต่งเครื่องแบบปกติคอพับแขนยาวอินทรธนูอ่อน หมวกทรงกลมพับปีกสีเทา

ข้อ ๑๖ การคาดกระบี่

๑๖.๑ ในโอกาสที่ไปในงานที่มีหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือคำสั่งให้แต่งเครื่องแบบเต็มยศขาว เครื่องแบบเต็มยศเทา เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้คาดกระบี่ด้วยเสมอ ยกเว้นงานสโมสรสันนิบาต

๑๖.๒ การไปลงนามถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในพิธีต่าง ๆ ให้คาดกระบี่ด้วยเสมอ

๑๖.๓ การไปงานพระราชทานเพลิงศพ หรือฌาปนกิจศพทหารหรือตำรวจ หรืองานฝังศพทหารหรือตำรวจตามประเพณี ลัทธิ หรือศาสนาที่ไม่เผาศพ เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศขาว หรือเครื่องแบบเต็มยศเทา ต้องคาดกระบี่ด้วยเสมอ

สำหรับงานพระราชทานเพลิงศพ หรือฌาปนกิจศพ หรืองานฝังศพตามประเพณี ลัทธิ หรือศาสนาที่ไม่เผาศพ ซึ่งผู้ตายมิใช่ทหารหรือตำรวจ แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเพลิงศพ ก็ไม่ต้องคาดกระบี่ ยกเว้นผู้ที่มีหน้าที่ถวายอารักขา ราชองครักษ์ เจ้าภาพ และผู้ที่โปรดเกล้า ฯ ให้เข้าเฝ้าต้องคาดกระบี่

๑๖.๔ ในโอกาสที่ไปร่วมงานที่มิใช่ของทางราชการซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มิได้เป็นผู้จัดงานขึ้นโดยตรง แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานหรือเสด็จในงานนั้น ก็ไม่ต้องคาดกระบี่

ในโอกาสที่แต่งเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ เครื่องแบบเต็มยศขาว หรือเครื่องแบบเต็มยศเทา ให้ใช้สายกระบี่แถบไหมทอง ส่วนเครื่องแบบอื่น ๆ นอกนั้นให้ใช้สายกระบี่สีน้ำเงินดำ (ยกเว้นการแต่งเครื่องแบบปกติเทาคอแบะในงานพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพล ให้ใช้สายกระบี่แถบไหมทอง)

ข้อ ๑๗ การใช้สายยงยศ

๑๗.๑ สายยงยศเสนาธิการและสายยงยศนายทหารคนสนิท นายทหารที่ดำรงตำแหน่งเสนาธิการ ฝ่ายเสนาธิการ หรือตำแหน่งที่กำหนดว่าเป็นตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ และนายทหารที่ดำรงตำแหน่งนายทหารคนสนิท ให้ใช้สายยงยศ ดังนี้

๑๗.๑.๑ สายยงยศไหมสีเหลือง ให้ใช้ในกรณีแต่งเครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ที่ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑๗.๑.๒ สายยงยศไหมทอง ให้ใช้ในกรณีแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ เครื่องแบบเต็มยศขาว เครื่องแบบเต็มยศเทา เครื่องแบบสโมสร เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะ ที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑๗.๑.๓ นายทหารที่ดำรงตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ หรือตำแหน่งที่กำหนดว่าเป็นตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ และดำรงตำแหน่งนายทหารคนสนิทด้วย ให้ใช้สายยงยศเสนาธิการแต่อย่างเดียว

๑๗.๒ สายยงยศราชองครักษ์ ให้ใช้ดังนี้

๑๗.๒.๑ สายยงยศไหมสีเหลือง ให้ใช้ในกรณีแต่งเครื่องแบบปกติขาวที่ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑๗.๒.๒ สายยงยศไหมทอง ให้ใช้เช่นเดียวกับข้อ ๑๗.๑.๒ ส่วนเครื่องแบบปกติเทาคอแบะที่ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ไม่ติดสายยงยศราชองครักษ์

ข้อ ๑๘ การใช้ถุงมือสีขาวหรือสีนวลของนายทหารสัญญาบัตร ให้ถือกำด้วยมือซ้าย ให้ปลายถุงมืออยู่ทางด้านหัวแม่มือ ในการใช้ถุงมือให้ใช้เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศขาว เครื่องแบบเต็มยศเทา เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ยกเว้นงานสโมสรสันนิบาต

ข้อ ๑๙ การใช้ผ้าพันแขนทุกข์ ให้นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนชั้นพันจ่าอากาศ นักเรียนนายเรืออากาศ ใช้ผ้าพันแขนทุกข์สีดำประกอบเครื่องแบบได้ ยกเว้นเครื่องแบบที่ใช้เสื้อคอพับและเครื่องแบบสโมสร โดยให้มีขนาดกว้างระหว่าง ๗ เซนติเมตร ถึง ๑๐ เซนติเมตร และใช้พันรอบแขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกพองาม โอกาสในการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ ได้แก่ การไปในงานพระราชทานเพลิงศพ งานฌาปนกิจศพ ฝังศพ เผาศพตามประเพณี หรือตามหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือคำสั่งให้ไว้ทุกข์

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๘

(ลงชื่อ) พลอากาศเอก เฉลิม ชุ่มชื่นสุข

(เฉลิม ชุ่มชื่นสุข)

รองผู้บัญชาการทหารอากาศ รักษาราชการ

ผู้บัญชาการทหารอากาศ

<u>การแก้ไข</u> ระเบียบ ทอ. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๙ - แก้ไขข้อ ๕.๑.๔, ข้อ ๕.๓ และข้อ ๑๖.๓

ระเบียบ ทอ. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๙ - แก้ไขข้อ ๕.๓

ระเบียบ ทอ. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๐ - แก้ไขข้อ ๕.๓

ระเบียบ ทอ. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐ - แก้ไขข้อ ๕.๓

ระเบียบ ทอ. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๑ - แก้ไขข้อ ๕.๔.๑ และ ข้อ ๙ (เพิ่มข้อ ๙.๑)

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(คำสั่งชี้แจง)

ที่ ๖๙/๖๑๔๔

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหาร

ปรากฏว่าการแต่งเครื่องแบบของทหารบางคน มิได้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบทหาร โดยดัดแปลงบิดเบือนให้เป็นไปตามใจชอบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดระเบียบวินัยอันดีงาม บางคนก็แต่งเครื่องแบบทหารโดยไม่เอาใจใส่ในความสอาดถูกต้องเรียบร้อย ซึ่งทำให้ขาดความสง่าผ่าเผย ไม่สมเกียรติของทหาร และเป็นเหตุให้ได้รับความเหยียดหยามจากบุคคลทั่ว ๆ ไป นับเป็นความเสียหายแก่ส่วนรวมของวงการทหารเป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายดังกล่าวแล้ว จึงให้ถือปฏิบัติในการแต่งเครื่องแบบทหารดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. หมวก ต้องรักษาให้สอาด เมื่อสวมหมวกต้องสวมให้สุภาพ อย่าให้เอียงข้างหงายหลัง งุ้มหน้า จนดูน่าเกลียด หมวกชนิดทรงหม้อตาลจะต้องไม่บุบบู้บี้จนเสียทรง สายรัดคางโดยปกติต้องรูดให้อยู่ระหว่างขอบหมวกด้านหน้ากับกะบังหมวกเท่านั้น นอกจากในโอกาสที่ขี่ม้าหรือขับรถซึ่งหมวกอาจปลิวตกได้ จะลดสายรัดคางลงก็ได้

ข้อ ๒. เสื้อ ควรเป็นเสื้อที่ตัดได้เหมาะกับทรวดทรงของตน และต้องซักรีดให้สอาดเรียบร้อย ถ้าต้องสวมเมื่อใช้กางเกงสีเดียวกัน สีเสื้อต้องคล้ายคลึงกับสีกางเกง

ห้ามมิให้พับแขนเสื้อเป็นอันขาด ถ้าสวมเสื้อคอพับแขนสั้น ให้ระวังมิให้แขนเสื้อชั้นในแลบออกมาเกินกว่าแขนเสื้อคอพับนั้น

เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศหรือครึ่งยศ นอกจากที่กำหนดให้ใช้เสื้อสักหลาดหรือเสิร์จแล้ว ควรใช้ผ้าเนื้อดีพอสมควร ผู้ที่ใช้เข็มขัดเต็มยศหรือประคต ให้ติดขอที่เอวทั้งสองข้าง เพื่อให้เข็มขัดเต็มยศหรือประคตนั้นอยู่ที่โดยแน่นอน

เสื้อชั้นในที่สวมกับเครื่องแบบ ต้องใช้สีขาวหรือสีอ่อน ๆ แต่เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ครึ่งยศ และเครื่องแบบสโมสร จะต้องใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวเสมอ และข้อมือเสื้อเชิ้ตควรให้แลบออกมานอกเสื้อชั้นนอกไม่เกิน ๑ เซนติเมตร

ข้อ ๓. กางเกง ควรเป็นกางเกงที่ตัดได้เหมาะกับทรวดทรงของตน อย่าให้คับหรือสั้นจนน่าเกลียด และต้องซักรีดให้สอาดเรียบร้อย ถ้าแต่งกับเสื้อสีเดียวกันต้องให้สีคล้ายคลึงกัน ถ้าเป็นกางเกงชนิดมีแถบ ให้แถบติดตรงแนวขาไม่ค่อนไปข้างหน้าหรือหลัง ระวังให้สีสดอยู่เสมอ เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศครึ่งยศ และเครื่องแบบสโมสร นอกจากที่ได้กำหนดให้ใช้กางเกงสักหลาดหรือเสิร์จแล้ว ควรใช้ผ้าเนื้อดีพอสมควร

กางเกงแบบขี่ม้า ควรใช้รูปขาพองตามลักษณะของกางเกงขี่ม้า ไม่ควรใช้รูปขาลีบเพราะไม่สดวกในการขี่ม้าและไม่งาม

ข้อ ๔. เครื่องหมายหรือดุมที่เป็นโลหะและดิ้นทอง ซึ่งใช้ประกอบกับเครื่องแบบนั้นต้องให้เป็นมันอยู่เสมอ

ข้อ ๕. กระบี่ ด้ามและฝักกระบี่ส่วนที่เป็นโลหะควรจะขัดให้มัน ภู่กระบี่ก็อย่าให้เก่าและขาดลุ่ย

ข้อ ๖. รองเท้า ต้องขัดให้สอาด ถ้าเป็นชนิดหนังมันก็อย่าให้แตกระแหงเป็นเกล็ด

ข้อ ๗. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๑) ถ้าประดับกับเสื้อคอปิดหรือเสื้อคอพับ ควรประดับให้แนวบนของแพรแถบอยู่ต่ำกว่าแนวรังดุมเสื้อเม็ดที่หนึ่งประมาณ ๑ เซนติเมตร ส่วนตราคล้องคอให้เอาแพรแถบไว้ในคอเสื้อชั้นนอก

(๒) ถ้าประดับกับเสื้อคอแบะ (เครื่องแบบปกติ) ให้ปฏิบัติดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดติดหน้าอกและแพรแถบ ให้ประดับไว้เหนือกระเป๋าบนเบื้องซ้ายในระดับพองาม เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดที่กฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ระบุให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องขวา ก็ให้ประดับเหนือกระเป๋าบนเบื้องขวา

ข. การประดับครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอ ให้คล้องคอเสื้อคอพับ โดยวางแพรแถบไว้ภายใต้คอพับของเสื้อคอพับ ให้ดวงตราห้อยทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงของดวงตราจดขอบล่างของเงื่อนผ้าผูกคอ ผู้ที่ได้รับตราชนิดคล้องคอหลายดวง ให้ประดับดวงที่มีลำดับสูงดวงเดียว

ค. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา ให้ปฏิบัติอนุโลมตามความในหมายอักษร ข. ข้างต้น ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่กึ่งกลางกระเป๋าบนเบื้องซ้าย

ส่วนครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับตราไว้ที่อกเสื้อเบื้องขวา ก็ให้ประดับไว้กึ่งกลางกระเป๋าบนเบื้องขวา

(๓) การประดับครื่องราชอิสริยาภรณ์ในเวลาแต่งเครื่องแบบปกติตามกำหนดนัดหมายทางการ นั้น สำหรับผู้ได้รับพระราชทานครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เป็นสายสะพายคงประดับเช่นเดียวกับในเวลาแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ คือไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย

(๔) ถ้าประดับกับเครื่องแบบสโมสร ให้ใช้ครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลอง เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอและดารา ไม่ต้องใช้ชนิดจำลอง

การประดับครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบสโมสรเปิดอก (เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอและดารา) ให้ประดับบนเสื้อส่วนที่แบะพับข้างซ้ายเท่านั้น และไม่ควรประดับให้เกินความกว้างของส่วนที่แบะพับสำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอ ให้ประดับโดยวางแพรแถบไว้ใต้ผ้าผูกคอ โดยให้ส่วนสูงของดวงตราจดขอบล่างของเงื่อนผ้าผูกคอ ผู้ที่ได้รับตราชนิดคล้องคอหรือดาราหลายดวง ให้ประดับแต่ดวงที่มีลำดับสูงดวงเดียว สำหรับสายสะพายให้สวมไว้ภายในเสื้อเครื่องแบบสโมสร (ทับนอกเสื้อกั๊ก)

เครื่องห้อยคล้องคอต่าง ๆ ที่มิได้ร้อยด้วยแพรแถบห้ามมิให้ประดับในเวลาแต่งเครื่องแบบสโมสร

ในโอกาสที่มีกำหนดนัดหมายทางการให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง

ข้อ ๘. เข็มเครื่องหมายต่าง ๆ ซึ่งทางราชการทหารอนุญาตให้ติดที่อกเสื้อเครื่องแบบได้นั้น ให้ติดได้ไม่เกิน ๑ เข็ม

ข้อ ๙. งานใด ๆ ที่กำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติหรืองานที่มีเกียรติ ซึ่งมิได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติประเภทใดโดยแน่นอน ให้แต่งเครื่องแบบปกติสีขาว เว้นแต่ทหารชั้นยศใดที่กฎหมายที่ว่าด้วยเครื่องแบบทหารมิได้กำหนดให้มีเครื่องแบบปกติสีขาว ก็ให้แต่งเครื่องแบบปกติสีตามเหล่า

ข้อ ๑๐. ให้ยกเลิกคำชี้แจงและคำสั่งของกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบทหาร ดังต่อไปนี้

(๑) คำชี้แจงทหาร ที่ ๖/๑๓๘๕๕ เรื่อง การแต่งตัว ลง ๗ พ.ย. ๘๑
๒๔๘๑

(๒) คำชี้แจงทหาร ที่ ๗/๑๘๓๙๙ / ๒๔๘๔ เรื่อง การแต่งตัวเพิ่มเติม ลง ๓๐ เม.ย. ๘๔

(๓) คำสั่งทหาร ที่ ๒๘๓/๓๑๔๙๐ เรื่อง การแต่งตัวไปในงานต่าง ๆ ลง ๒๔ ธ.ค. ๘๖

(๔) คำชี้แจงทหาร ที่ ๒/๙๑๔ / ๒๔๘๘ เรื่อง การแต่งตัว ลง ๒๓ ม.ค. ๘๘

(๕) คำชี้แจงทหาร ที่ ๕/๓๙๖๙ / ๒๔๘๘ เรื่องการแต่งตัวไปในงานต่าง ๆ ในยามสงคราม ลง ๒๗ มี.ค. ๘๘

(๖) คำสั่งทหาร ที่ ๑๘๔/๑๒๕๕๗ เรื่อง แก้คำชี้แจงทหาร ลง ๒๒ ส.ค.๘๙

(๗) คำชี้แจงกระทรวงกลาโหม เรื่อง การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปกติเสื้อคอแบะ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ ซึ่งแก้ไขตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ ๒๑๙/๒๔๙๓๔ เรื่อง แก้คำชี้แจงการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๖

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๗

รับคำสั่งรัฐมนตรี ฯ

(ลงชื่อ) พล.อ. หลวงเสนาณรงค์

ปลัดกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

ที่ ๑๖๕/๑๕๓๑๘

เรื่อง แก้ไขการแต่งเครื่องแบบทหาร

ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (คำสั่งชี้แจง) ที่ ๖๙/๖๑๔๔ ลง ๑๓ มี.ค. ๙๗ เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหาร ข้อ ๙. ซึ่งได้วางระเบียบปฏิบัติการแต่งกายของทหารที่ไปในงานพิธีต่าง ๆ ไว้นั้น

บัดนี้ เป็นการสมควรที่จะปรับปรุงแก้ไขการแต่งกายของทหารที่ไปในงานพิธีต่าง ๆ เสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ฉะนั้น จึงให้ยกเลิกความในข้อ ๙. แห่งคำสั่งกระทรวงกลาโหมที่อ้างข้างต้น และใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๙. ในโอกาสต่อไปนี้ ถ้าไม่มีคำสั่งหรือหมายกำหนดการเป็นอย่างอื่น ให้ทหารแต่งเครื่องแบบปกติสีขาว คือ

(๑) เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นทางราชการ หรือในการรับส่งเสด็จ

(๒) ไปในงานพิธีของทางราชการที่กำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติ แต่มิได้กำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติประเภทใดโดยแน่นอน

สำหรับในโอกาสที่ไปเยี่ยมคำนับเป็นทางการหรือรายงานตนเอง จะแต่งเครื่องแบบปกติสีขาวหรือเครื่องแบบปกติสีตามเหล่าทัพ (สวมเสื้อชั้นนอก) ก็ได้

ทหารชั้นยศใดที่กฎหมายที่ว่าด้วยเครื่องแบบทหารมิได้กำหนดให้มีเครื่องแบบปกติสีขาวและเครื่องแบบปกติสีตามเหล่าทัพชนิดสวมเสื้อชั้นนอก ก็ให้แต่งเครื่องแบบปกติสีตามเหล่าทัพ ชนิดสวมเสื้อคอพับ ผูกผ้าผูกคอ ในโอกาสที่ต้องแต่งเครื่องแบบดังกล่าวข้างต้น

ส่วนการแต่งเครื่องแบบปกติสีขาวในโอกาสอื่น ๆ ให้กระทำได้ตามความเหมาะสม"
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๐๕

(ลงชื่อ) **พล.อ. ถ. กิตติขจร**
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(คำสั่งชี้แจง)

ที่ ๑/๑๕๗๙๕

เรื่อง การใช้ถุงมือ

โดยที่ได้พิจารณาเห็นว่า ถุงมือเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องแบบทหาร การใช้ถุงมือก็เป็นประเพณีนิยมกันทั่วไปในอารยะประเทศและการใช้ถุงมือที่ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสย่อมเป็นวัฒนธรรมที่ดีงามอย่างหนึ่ง ดังนั้นจึงขอชี้แจงวิธีใช้ถุงมือไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. โอกาสในการใช้ถุงมือสีขาว หรือสีนวล สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกลาโหม ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์

ข้อ ๒. โอกาสในการใช้ถุงมือสีขาว หรือสีนวล สำหรับนายทหารประทวน นักเรียนทหาร พลทหาร หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมจะให้ใช้อนุโลมตามความในข้อ ๑. หรือตามที่พิจารณาเห็นสมควรก็ได้

ทหารในกองเกียรติยศ ให้ใช้ถุงมือสีขาวหรือสีนวลด้วยเสมอ

ข้อ ๓. โอกาสในการใช้ถุงมือสีน้ำตาล ให้ใช้ในเวลาที่มีอากาศหนาว ในเวลาขับรถหรือขี่ม้า ซึ่งมิได้กำหนดให้ใช้ถุงมือสีขาว หรือสีนวลตามความในข้อ ๑. หรือข้อ ๒.

ข้อ ๔. การใช้ถุงมือตามความในข้อ ๑. ข้อ ๒. และข้อ ๓. นอกจากโอกาสที่จะมีการกำหนดให้สวมถุงมือแล้ว ให้ใช้ถือกำด้วยมือซ้ายให้ปลายถุงมืออยู่ทางด้านหัวแม่มือ

ข้อ ๕. ทหารถ้าสวมถุงมืออยู่ ควรจะถอดถุงมือในโอกาสต่อไปนี้

(๑) เมื่อเข้าไปในบ้านเรือนหรือสถานที่ซึ่งต้องถอดหมวก

(๒) เมื่อจะต้องจับมือวิสาสะกัน จะถอดข้างขวาข้างเดียวก็ได้ หรือถ้าเป็นสถานที่นอกชายคาและอีกฝ่ายหนึ่งประสงค์จะจับมือกันด้วยการไม่ถอดถุงมือ จะไม่ถอดก็ได้

ข้อ ๖. ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ให้ใช้ถุงมือตามโอกาสและวิธีใช้ถุงมือของทหารโดยอนุโลม

ข้อ ๗. วิธีปฏิบัติในการใช้ถุงมือนอกจากที่กล่าวข้างต้น ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของภูมิประเทศ มารยาทในการสมาคมและประเพณีของชุมชนนั้น ๆ

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๙๘

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(ชี้แจง)

ที่ ๑/๕๘๑

เรื่อง การคาดกระบี่

ตามที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ ได้กำหนดให้คาดกระบี่ในโอกาสต่าง ๆ ไว้นั้น ปรากฏว่าได้มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการคาดกระบี่ในกรณีเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นทางราชการและในการไปลงนามถวายพระพรเกิดขึ้นอยู่เสมอ ฉะนั้น เพื่อให้การคาดกระบี่ในกรณีดังกล่าวได้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎกระทรวง ฯ และตามความมุ่งหมายของทางราชการ จึงขอชี้แจงทำความเข้าใจไว้ดังต่อไปนี้ :-

๑. ในงานต่าง ๆ ซึ่งมิใช่งานของทางราชการ โดยทางราชการกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ มิได้เป็นผู้จัดงานนั้นขึ้นโดยตรง แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถจะเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานหรือไปในงานนั้น นายทหารที่ได้รับเชิญไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในงานดังกล่าวก็ไม่ต้องคาดกระบี่ เพราะมิใช่เป็นการเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่เป็นทางราชการ

อย่างไรก็ดี สำหรับในบางงานแม้จะมิใช่งานของทางราชการแต่ทางราชการก็ได้เข้าไปเกี่ยวข้องร่วมดำเนินงานอยู่ด้วยเป็นอันมากพอจะอนุโลมถือว่าเป็นงานของทางราชการได้ และกระทรวงกลาโหมพิจารณาเห็นเป็นการสมควรให้นายทหารที่ได้รับเชิญไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในงานดังกล่าวคาดกระบี่ กระทรวงกลาโหมก็จะได้ออกหนังสือเวียนแจ้งให้ทราบเป็นงาน ๆ ไป ตัวอย่างเช่น พิธีเปิดงานวันกาชาดของสภากาชาดไทย ซึ่งเป็นงานขององค์การที่สำคัญของประเทศชาติงานหนึ่ง แม้จะมิใช่งานของทางราชการโดยตรง แต่ทางราชการก็ได้เข้าไปเกี่ยวข้องร่วมดำเนินงานอยู่ด้วยเป็นอันมาก กอร์ปทั้งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงเป็นองค์สภานายิกาของสภากาชาดไทย พออนุโลมถือว่า

เป็นงานของทางราชการได้ กระทรวงกลาโหมก็จะได้ออกหนังสือเวียนแจ้งให้นายทหารที่ได้รับเชิญไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในพิธีเปิดงานวันกาชาดของสภากาชาดไทย คาดกระบี่ เป็นต้น

๒. ในงานพระราชทานเพลิงศพซึ่งผู้ตายมิใช่ทหารหรือตำรวจ แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถจะเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเพลิงศพ นายทหารที่ได้รับเชิญไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในงานพระราชทานเพลิงศพดังกล่าวก็ไม่ต้องคาดกระบี่ เพราะมิใช่เป็นการเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่เป็นทางราชการ

๓. ในงานที่มีหมายกำหนดการให้แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ครึ่งยศ หรือเครื่องแบบปกติประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้นายทหารคาดกระบี่ด้วยเสมอ เว้นแต่ในงานสโมสรสันนิบาต

๔. ในการไปลงนามถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในสมุดซึ่งสำนักพระราชวังจัดเตรียมไว้เนื่องในพิธีต่าง ๆ ถือว่าเป็นการไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทที่เป็นทางราชการ จึงให้นายทหารคาดกระบี่ด้วย

สั่ง ณ วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๐๗

(ลงชื่อ) **พล.อ. ถ. กิตติขจร**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ที่ ๕/๒๕๓๗

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการ

ตามที่ได้มีคำสั่ง กห. ที่ ๑๒๕/๒๕๓๗ ลง ๑๘ ก.พ.๓๗ ยกเลิกคำสั่ง กห. ที่ ๘๗/๓๔ ลง ๑ ก.พ.๓๔ ซึ่งเป็นผลให้มีการยกเลิกห้วงระยะเวลาการแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการของทหารตามระยะเวลาในรอบปีที่กำหนดไว้เดิม นั้น

เพื่อให้การแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการของข้าราชการสังกัด สป. เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม จึงให้ข้าราชการสังกัด สป. แต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการ ดังนี้

๑. เครื่องแบบ ทบ.

๑.๑ ทหารชาย แต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

๑.๒ ทหารหญิง แต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปก หรือเครื่องแบบปกติขาวคอปก หรือเครื่องแบบปกติขาวคอพับ

๒. เครื่องแบบ ทร. แต่งเครื่องแบบตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฯ

๓. เครื่องแบบ ทอ.

๓.๑ ทหารชาย แต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับอินทรธนูอ่อน

๓.๒ ทหารหญิง แต่งเครื่องแบบปกติคอพับอินทรธนูอ่อน หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะปล่อยเอว

๔. การแต่งเครื่องแบบตามข้อ ๑. - ๓. ไม่ใช้บังคับสำหรับผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยสนาม ผู้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษ ผู้ควบคุมหรือปฏิบัติหน้าที่ฝึกงาน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ หรือผู้ไปร่วมงานพิธี

คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ที่ ๕/๒๕๓๗

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการ

ตามที่ได้มีคำสั่ง กห. ที่ ๑๒๕/๒๕๓๗ ลง ๑๘ ก.พ.๓๗ ยกเลิกคำสั่ง กห. ที่ ๘๗/๓๔ ลง ๑ ก.พ.๓๔ ซึ่งเป็นผลให้มีการยกเลิกห้วงระยะเวลาการแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการของทหารตามระยะเวลาในรอบปีที่กำหนดไว้เดิม นั้น

เพื่อให้การแต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการของข้าราชการสังกัด สป. เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม จึงให้ข้าราชการสังกัด สป. แต่งเครื่องแบบมาปฏิบัติราชการ ดังนี้

๑. เครื่องแบบ ทบ.

๑.๑ ทหารชาย แต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

๑.๒ ทหารหญิง แต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปก หรือเครื่องแบบปกติขาวคอปก หรือเครื่องแบบปกติขาวคอพับ

๒. เครื่องแบบ ทร. แต่งเครื่องแบบตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฯ

๓. เครื่องแบบ ทอ.

๓.๑ ทหารชาย แต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับอินทรธนูอ่อน

๓.๒ ทหารหญิง แต่งเครื่องแบบปกติคอพับอินทรธนูอ่อน หรือเครื่องแบบปกติเทาคอแบะปล่อยเอว

๔. การแต่งเครื่องแบบตามข้อ ๑. - ๓. ไม่ใช้บังคับสำหรับผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยสนาม ผู้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษ ผู้ควบคุมหรือปฏิบัติหน้าที่ฝึกงาน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ หรือผู้ไปร่วมงานพิธี

ซึ่งมีกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง ตลอดจนการกำหนดเครื่องแต่งกายสำหรับงานพิธีไว้แล้ว หรือให้เหมาะสมสำหรับงานพิธีนั้น ๆ ได้

ทั้งนี้ ตั้งแต่ ๑ มี.ค.๓๗ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

(ลงชื่อ) พล.อ.อ. สุวิช จันทประดิษฐ์

(สุวิช จันทประดิษฐ์)

ปล.กห.

ที่ ๑๐/๑๔๖๑๓
๒๔๗๙

คำชี้แจงทหาร

เรื่องการใช้เครื่องประดับติดหรือทับเครื่องแบบทหาร (ฉะเพาะในวงการทหาร)

ตามกฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหาร บก.เรือ และอากาศ ห้ามมิให้ใช้เครื่องประดับอย่างอื่น ๆ ติดหรือทับเครื่องแต่งตัวแบบทหาร เว้นแต่เครื่องหมายนั้นได้มีระเบียบบ่งไว้ในพระราชบัญญัติหรือในกฎ ข้อบังคับของทหาร ให้ประดับได้นั้น บัดนี้ปรากฏว่า มีผู้ใช้เครื่องประดับต่าง ๆ เช่น แหนบ หรือเครื่องหมายอื่น ๆ ซึ่งมิได้บ่งไว้ดังกล่าวมาแล้ว หรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมิได้อนุญาต นับว่าเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมผิดด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร

เพราะฉะนั้น ขอชี้แจงดั่งต่อไปนี้

(๑) เครื่องหมายใด ๆ ซึ่งจะติดทับเครื่องแบบทหารได้นั้น ต้องมีบ่งไว้ในพระราชบัญญัติหรือกฎ ข้อบังคับของทหาร หรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอนุญาตให้ประดับได้เท่านั้น เช่น เครื่องหมายสำหรับเจ้าหน้าที่กรรมการจัดการบำรุงการทหาร เป็นต้น

(๒) เวลาเข้าสมาคมใด ๆ เมื่อสมาคมนั้น ๆ มีเครื่องหมายก็อนุญาตให้ประดับเครื่องหมายของสมาคมนั้นได้ ในโอกาสที่ไปในงานเกี่ยวแก่สมาคมนั้น

(๓) ในโอกาสที่ไปในงานใด ๆ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเป็นครั้งคราว และมีเครื่องหมายสำหรับงานนั้นด้วยก็อนุญาตให้ประดับเครื่องหมายที่กล่าวนี้ทับเครื่องแบบทหารได้ ฉะเพาะภายในขอบเขตต์ของงานนั้น ๆ

ทั้งนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงตักเตือนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบโดยทั่วกัน

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม**
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร
๑๙ ก.พ. ๗๙

ที่ ๙/๑๓๘๑๓
๒๔๘๐

คำชี้แจงทหาร

สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ
เรื่อง การแต่งตัวนอกเครื่องแบบ

ด้วยการแต่งตัวนอกเครื่องแบบสำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ ในเวลามิได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น แม้จะอยู่ในความพินิจของผู้แต่งก็ดี ใคร่ขอย้ำว่า ความสุภาพเรียบร้อยนั้นเป็นยอดปรารถนาในการรักษาเกียรติศักดิ์ของทหารส่วนหนึ่ง เพราะฉะนั้น ในโอกาสไหนสมควรจะแต่งอย่างไร ผู้แต่งต้องพิจารณาตามที่เห็นว่าเหมาะสมแก่เกียรติศักดิ์ของตน ซึ่งนิยมกันว่าเป็นการสุภาพเรียบร้อย การที่สวมกางเกงจีนไปในที่ประชุมชนอันเป็นการออกหน้าออกตา หรือไปในสถานการสมาคมที่มีเกียรตินั้น จะถือว่าเป็นการสุภาพเรียบร้อยและสมเกียรติไม่ได้เป็นอันขาด

ทั้งนี้ ให้ผู้บังคับบัญชากวดขันผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม**
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร
๖ ม.ค. ๘๐

ที่ ๘/๑๙๗๘๘
๒๔๘๔

คำชี้แจงทหาร

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบสำหรับนายทหารประทวน และพลทหารนอกประจำการ

ตามกฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก (ฉะบับที่ ๑๖) กฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ (ฉะบับที่ ๔) และกฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารอากาศ (ฉะบับที่ ๕) เพิ่มเติมให้บรรดาทหารที่ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญ ตามพระราชกำหนดเหรียญกล้าหาญ พุทธศักราช ๒๔๘๔ หรือเหรียญชัยสมรภูมิ ตามพระราชกำหนดเหรียญชัยสมรภูมิ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เมื่อเป็นทหารนอกประจำการ ก็ให้มีสิทธิแต่งเครื่องแบบทหารได้ทุกโอกาสที่ทหารประจำการแต่งได้นั้น สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ได้มีกำหนดเครื่องแต่งตัวไว้ในข้อบังคับและคำชี้แจงโดยละเอียดแล้ว จึงขอชี้แจงการแต่งตัวสำหรับนายทหารประทวน และพลทหารนอกประจำการไว้ ดั่งต่อไปนี้

(๑) โอกาสที่สมควรจะแต่งเครื่องแบบทหารนั้น ดั่งนี้

ก. ไปในฐานที่เป็นเกียรติยศ เช่น ไปในการเยี่ยมคำนับหรือแสดงความยินดีเพื่อเป็นการเคารพ ไปในงานพิธี ไปในงานศพ หรืองานอัฏฐิเป็นต้น

ข. ไปรายงานตนเอง

(๒) การแต่งเครื่องแบบทหารต้องแต่งให้เรียบร้อยงดงาม สมเกียรติ คือ

ก. หมวก ต้องพยายามให้รูปคงที่ และสีต้องสม่ำเสมอกันอยู่เสมอ

ข. เสื้อ ควรให้เหมาะกับทรวดทรงของตน เวลาสวมจึงจะเรียบร้อยและงาม

ค. กางเกง ควรให้เหมาะกับทรวดทรงของตน ถ้าแต่งกับเสื้อสีเดียวกัน ต้องให้สีคล้ายคลึงกัน

ง. รองเท้า ถ้าเป็นชะนิดหนังมันก็ควรพยายามอย่าให้แตกระแหงเป็นเกล็ด ถ้าไม่ใช่หนังมันก็ขัดให้สะอาด

จ. เครื่องแต่งตัวตามที่กล่าวมาแล้ว ต้องรักษาให้สะอาดไม่เปรอะเปื้อน ส่วนเครื่องหมายต่าง ๆ ก็ประดับให้ถูกต้องเรียบร้อยและที่เป็นโลหะต้องชุบหรือขัดให้เป็นมันน่าดูอยู่เสมอ

(๓) ทหารซึ่งสวมเครื่องแบบทหารนั้น ต้องแสดงความเคารพและต้องรักษาวินัยอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับเมื่อเวลายังประจำการทุกอย่าง ทั้งต้องระลึกและประพฤติในสิ่งที่ชอบด้วยศีลธรรมตลอดจนมรรยาทอันดีงาม ไม่ควรเข้าไปอยู่ในสถานที่อันไม่สมควร ขอให้ทหารทั้งหลายจงจำไว้ว่า เกียรติศักดิ์ของทหารนั้นอยู่ที่ความประพฤติเรียบร้อยงดงามเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งด้วย.

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๕ พ.ค. ๘๔

ที่ ๖/๑๗๕๕๙
๒๔๘๔

คำชี้แจงทหาร

เรื่อง การสวมหมวกหนีบ

ตามกฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก (ฉะบับที่ ๑๔) และกฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารอากาศ (ฉะบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๘๔ เพิ่มเติมให้ใช้หมวกหนีบอีกอย่างหนึ่งได้นั้น จึงขอชี้แจงในการสวมหมวกหนีบ เพื่อให้อยู่ในท่าเหมาะและเป็นระเบียบคล้ายคลึงกันทั่วทุกหน่วย ดั่งต่อไปนี้

๑. มุมขอบหมวกด้านหน้าอยู่ตรงแนวสันจมูก

๒. ขอบล่างด้านหน้าสูงจากหว่างคิ้วประมาณ ๑-๔ ซม. (แล้วแต่ขนาดของผู้สวม)

๓. ตัวหมวกเอียงขวาเล็กน้อย ให้ชายขอบล่างด้านขวาห่างจากก้นร่องระหว่างหูกับศีรษะประมาณ ๒ ซม. และเฉียงลงล่างไปทางหลังเล็กน้อย

๔. ระวังอย่าสวมกดลงมากเกินไปจนกลีบหลังของหมวกแยกห่างกันมาก

๕. ไม่ควรใช้เครื่องประกอบ เช่น ดุม ขอ ให้ผิดไปจากแบบของ ยบ.

ทั้งนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบทั่วกันและตรวจตราให้เป็นการเรียบร้อยตามนัยที่กล่าวแล้ว.

(ลงนาม) **พ.อ. สวัสดิรณรงค์**

ลงนามแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๒๕ เม.ย. ๘๔

ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

เรื่อง การใช้หมวกประกอบเครื่องแบบทหาร

เพื่อให้การแต่งเครื่องแบบและการสวมหมวกของข้าราชการเหล่า ทบ. ในสังกัด สป. เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม จึงให้ข้าราชการเหล่า ทบ. ใช้หมวกประกอบการแต่งเครื่องแบบในการปฏิบัติราชการดังนี้

๑. <u>ทหารชาย</u> เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ และเครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ สามารถใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียวหรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียวได้

๒. <u>ทหารหญิง</u> เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปก เครื่องแบบปกติขาวคอปก เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอปก เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ เครื่องแบบปกติขาวคอพับ สามารถใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียวหรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียวได้ สำหรับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียวชนิดเดียวเท่านั้น

๓. <u>การสวมหมวก</u>

๓.๑ ในโอกาสที่เป็นพิธีการหรือเดินทางไปราชการเป็นหมู่คณะ ให้กำหนดการใช้หมวกแบบเดียวกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๓.๒ ในขณะขับขี่ยานยนต์หรือทำหน้าที่เป็นพลขับ หรือเมื่อออกนอกอาคาร ให้ข้าราชการสวมหมวกทุกครั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๙

(ลงชื่อ) พล.อ. ยุทธศักดิ์ ศศิประภา

(ยุทธศักดิ์ ศศิประภา)

ปลัดกระทรวงกลาโหม

ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
เรื่อง การแต่งเครื่องแบบเนื่องในโอกาสสำคัญ

โดยที่เป็นการสมควรให้ข้าราชการทหาร และลูกจ้างในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม แต่งเครื่องแบบปฏิบัติราชการ เนื่องในโอกาสวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญทางทหาร เพื่อให้เกิดความสง่างาม และสมเกียรติ อันเป็นการน้อมรำลึกเนื่องในโอกาสสำคัญนั้น ดังนี้

๑. นายทหารสัญญาบัตรชาย และนายทหารประทวนชาย

๑.๑ ผู้แต่งเครื่องแบบทหารบก ให้แต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ (แขนยาว)

๑.๒ ผู้แต่งเครื่องแบบทหารเรือ ให้แต่งเครื่องแบบปกติขาวคอพับ (แขนสั้น) สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่า ให้แต่งเครื่องแบบปกติขาว

๑.๓ ผู้แต่งเครื่องแบบทหารอากาศ ให้แต่งเครื่องแบบปกติเทาคอพับ (แขนยาว อินทรธนูแข็ง)

๒. นายทหารสัญญาบัตรหญิง และนายทหารประทวนหญิง

๒.๑ ผู้แต่งเครื่องแบบทหารบก ให้แต่งเครื่องแบบปกติขาวคอพับ (เสื้อคอพับสีขาว แขนยาว กระโปรงสีกากีแกมเขียว)

๒.๒ ผู้แต่งเครื่องแบบทหารเรือ ให้แต่งเครื่องแบบปกติขาวคอเปิด

๒.๓ ผู้แต่งเครื่องแบบทหารอากาศ ให้แต่งเครื่องแบบปกติคอพับ (เสื้อคอพับสีขาว แขนยาว อินทรธนูแข็ง กระโปรงสีเทา)

๓. ลูกจ้าง

๓.๑ ลูกจ้างชาย ให้แต่งเครื่องแบบลูกจ้าง เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว แขนยาว

๓.๒ ลูกจ้างหญิง ให้แต่งเครื่องแบบลูกจ้าง เสื้อคอพับสีขาวแขนยาว ปกแบบคอฮาวาย กระโปรงสีกากีแกมเขียว

๔. กำหนดวันแต่งเครื่องแบบเนื่องในโอกาสวันสำคัญของชาติ และวันสำคัญทางทหาร ให้ปฏิบัติตามผนวกแนบท้ายประกาศนี้

๕. ผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอื่น ๆ ให้แต่งเครื่องแบบตามที่กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งกำหนด และ/หรือตามที่มีหมายกำหนดการ กำหนดการ หรือนัดหมาย

๖. การแต่งเครื่องแบบเนื่องในโอกาสสำคัญอื่น ๆ นอกเหนือจากประกาศนี้ จักแจ้งให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

จึงประกาศมาเพื่อถือปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๗

(ลงชื่อ) พลเอก อู้ด เบื้องบน

(อู้ด เบื้องบน)

ปลัดกระทรวงกลาโหม

ผนวกแนบท้ายประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗
เรื่องการแต่งเครื่องแบบเนื่องในโอกาสสำคัญ

ลำดับ	ชื่อวัน	วัน เดือน ของปี	กำหนดวันแต่งเครื่องแบบ
๑	วันกองทัพไทย, วันกองทัพบก	๑๘ มกราคม	๑๗-๑๙ มกราคม (๓ วัน)
๒	วันสถาปนากองบัญชาการทหารสูงสุด	๑๖ มีนาคม	๑๖ มีนาคม (๑ วัน)
๓	วันที่ระลึกกองทัพอากาศ	๒๗ มีนาคม	๒๗ มีนาคม (๑ วัน)
๔	วันสถาปนากระทรวงกลาโหม	๘ เมษายน	๘ เมษายน (๑ วัน)
๕	วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ	๑๒ สิงหาคม	๑๑-๑๓ สิงหาคม (๓ วัน)
๖	วันกองทัพเรือ	๒๐ พฤศจิกายน	๒๐ พฤศจิกายน (๑ วัน)
๗	วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๕ ธันวาคม	๔-๖ ธันวาคม (๓ วัน)

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) พันเอก กิตติศักดิ์ บุญสุข

(กิตติศักดิ์ บุญสุข)

ผู้อำนวยการกองระเบียบการ กรมเสมียนตรา

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

ที่ พว 0001/639

สำนักพระราชวัง

พระบรมมหาราชวัง กห 10200

28 มกราคม 2543

เรื่อง การปฏิบัติในงานพระราชทานเพลิงศพ

เรียน ปลัดกระทรวงกลาโหม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงกลาโหม ที่ กห 0201/2133 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2542

ตามหนังสือที่อ้างถึงข้างต้น แจ้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีในงานพระราชทานเพลิงศพมาเพื่อให้สำนักพระราชวังพิจารณาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อจะได้ยึดถือปฏิบัติต่อไป ดังความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักพระราชวังได้วางหลักการปฏิบัติในงานพระราชทานเพลิงศพไว้ดังนี้

1. เมื่อเจ้าหน้าที่เชิญเพลิงพระราชทานมาถึงบริเวณพิธี ไม่มีการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

2. ให้เจ้าภาพตั้งแถวรับเพลิงพระราชทานขณะที่เจ้าหน้าที่เชิญมาถึงบริเวณพิธี ผู้ร่วมพิธีไม่ต้องลุกขึ้นยืนรับเพลิงพระราชทานและในขณะที่เจ้าหน้าที่เชิญขึ้นสู่เมรุ จะลุกขึ้นยืนแสดงความเคารพต่อเมื่อประธานในพิธีจุดเพลิงพระราชทาน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **แก้วขวัญ วัชโรทัย**

(นายแก้วขวัญ วัชโรทัย)

เลขาธิการพระราชวัง

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 2243273

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สภากลาโหม

ที่ กห. ๐๒๐๑/ว ๑๑๓๙ **วันที่** ๑๕ ม.ค.๒๒

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหารไปงานสังคมต่าง ๆ

เสนอ ทบ.

ด้วยในการประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๒/๒๑ เมื่อ ๑๓ ธ.ค.๒๑ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องการแต่งเครื่องแบบทหารไปงานสังคมต่าง ๆ แล้ว มีมติเห็นชอบด้วยในการที่ข้าราชการทหารจะแต่งเครื่องแบบปกติคอพับไปร่วมงานสังคมต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่งานนั้น ๆ เว้นแต่งานสังคมที่เกี่ยวกับกิจการค้าจึงไม่ควรแต่งเครื่องแบบทหาร ดังปรากฏรายละเอียดที่ได้สำเนาแนบมาพร้อมนี้

บัดนี้ รมว.กห. ประธานสภากลาโหม ได้กรุณาตรวจบันทึกการประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๒/๒๑ เมื่อ ๑๓ ธ.ค.๒๑ แล้ว

จึงเรียนยืนยันมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงชื่อ) **พล.ท. ว. กุญชรานุสสรณ์**

จก.สม.

เลขาธิการสภากลาโหม

บันทึก

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหารไปงานสังคมต่าง ๆ

ผบ.ทหารสูงสุด เสนอว่าในการประชุม ผบ.เหล่าทัพ ที่ บก.ทหารสูงสุด เมื่อ ๒๘ พ.ย.๒๓ ที่ประชุมมีความเห็นว่า ในงานสังคมต่าง ๆ ซึ่งบุคคลทั่วไปนิยมแต่งกายสากล หากข้าราชการทหารจะแต่งเครื่องแบบปกติคอพับแทนการแต่งกายสากลไปร่วมงาน ก็น่าจะเป็นการให้เกียรติแก่งานนั้น ๆ และข้าราชการทหารจะมีโอกาสไปร่วมงานได้สะดวกขึ้น เพราะไม่สิ้นเปลืองค่าเครื่องแต่งกายสากล และหากเป็นวันราชการก็จะไม่ต้องเสียเวลากลับไปผลัดเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสากลที่บ้าน หรือไม่ต้องมีภาระในการเตรียมเครื่องแต่งกายสากลมาผลัดเปลี่ยน ณ ที่ทำงาน แต่ถ้าผู้ใดสะดวกที่จะแต่งกายสากลก็ให้แต่งได้ตามเดิม จึงขอเสนอเรื่องนี้เพื่อพิจารณาด้วย

รองประธานสภากลาโหม (พล.อ.อ. ประสงค์ คุณะดิลก) เห็นพร้อมด้วยเพราะจะทำให้ข้าราชการที่มาทำงานมีโอกาสไปร่วมงานสังคมได้สะดวกขึ้น และเป็นการประหยัดอีกด้วยจึงเห็นควรให้แต่งเครื่องแบบปกติคอพับแทนเครื่องแต่งกายสากลไปในงานสังคมได้

ประธานสภากลาโหม เห็นชอบด้วย เว้นแต่งานสังคมที่เกี่ยวกับกิจการค้าต่าง ๆ

ที่ประชุม ได้พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยในการที่ข้าราชการทหารจะแต่งเครื่องแบบปกติคอพับไปร่วมงานสังคมต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่งานนั้น ๆ เว้นแต่งานสังคมที่เกี่ยวกับกิจการค้าจึงไม่ควรแต่งเครื่องแบบทหาร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่...(ฉบับที่ กห. รับที่ ๔๕๑๒/๒๔)...**วันที่**.....

เรื่อง...การแต่งกายในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของบุคคลที่มียศทางทหาร...

.....

เรียน ปล.กห.

๑. ด้วยมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้มีหนังสือถึง กห. ที่ ทม. ๐๙๐๑/๑๑๙๖ ลง ๑๗ ก.พ. ๒๔ หารือว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนหนึ่ง เป็นผู้มียศทางทหารชั้นสัญญาบัตร ในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ทางมหาวิทยาลัย ฯ อนุญาตให้แต่งชุดปกติขาวได้โดยสวมครุยวิทยฐานะทับข้างนอก การแต่งชุดปกติขาวของนายทหารชั้นสัญญาบัตรนั้นต้องคาดกระบี่ด้วย ในกรณีนี้ฝ่ายรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัย ฯ เห็นว่า ผู้ที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรจะต้องไม่พกอาวุธหรือของมีคมเข้ารับ ฯ แต่ด้วยเห็นว่าเป็นเครื่องแบบ จึงขอหารือว่า การแต่งเครื่องแบบชุดปกติขาวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของนายทหารชั้นสัญญาบัตร ไม่ต้องคาดกระบี่ได้หรือไม่

๒. สม. ได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังนี้

๒.๑ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ.๒๔๗๗ ว่าด้วยการใช้เสื้อครุย เสื้อปริญญา และเครื่องหมายพิเศษบางอย่าง ข้อ ๒. กำหนดไว้ดังนี้

"ข้อ ๒. ทหารผู้ใดได้รับเสื้อครุยหรือเสื้อปริญญา ให้สวมทับเครื่องแบบทหารได้ในโอกาสตามที่กำหนดไว้ในระเบียบการใช้เสื้อนั้น"

๒.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ.๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ ข้อ ๒. กำหนดไว้ดังนี้

"ข้อ ๒. ในโอกาสต่อไปนี้ ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตร นายดาบ จ่านายสิบ พันจ่า และพันจ่าอากาศ คาดกระบี่ด้วยเสมอ เมื่อ.....ฯลฯ.....

ค. ไปในงานพระราชพิธี หรือรัฐพิธี ตามหมายกำหนดการ หรือเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นทางราชการ เว้นแต่ในงานสโมสรสันนิบาต .....ฯลฯ.....”

๒.๓ พิธีพระราชทานปริญญาบัตรเป็นงานของทางราชการ ซึ่งตามกำหนดการผู้ที่สำเร็จการศึกษาต้องเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อรับพระราชทานปริญญาบัตร สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาซึ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตร หากกำหนดให้แต่งชุดปกติขาวแล้วต้องคาดกระบี่ด้วยเสมอ

๒.๔ ตามที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงขอให้ กห.พิจารณาว่า การแต่งเครื่องแบบปกติขาวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของนายทหารชั้นสัญญาบัตรไม่ต้องคาดกระบี่ได้หรือไม่นั้น สม.เห็นว่ากระทำมิได้ เพราะเมื่อต้องเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทโดยกำหนดให้นายทหารสัญญาบัตรต้องแต่งเครื่องแบบปกติขาวแล้ว ต้องคาดกระบี่ด้วยเสมอ มิฉะนั้นจะเป็นการขัดต่อกฎกระทรวงดังกล่าวในข้อ ๒.๒

ทั้งนี้ สมควรมีหนังสือแจ้งให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงทราบ ตามที่ สม.ได้ร่างเสนอมาพร้อมนี้แล้ว

จึงนำเรียนเพื่อกรุณาลงชื่อ

(ลงชื่อ) พล.ท. เสงี่ยม รอดทอง

จก.สม.

๒๕ มี.ค.๒๔

ลงชื่อให้แล้ว

(ลงชื่อ) พล.อ.อ. บัญชา เมฆวิชัย

รอง ปล.กห. ทำการแทน

ปล.กห.

๒๕ มี.ค.๒๔

ที่ กห ๐๒๐๑/๙๐๒๘ กระทรวงกลาโหม

๒๕ มีนาคม ๒๕๒๔

เรื่อง การแต่งกายในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของบุคคลที่มียศทางทหาร

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ้างถึง หนังสือมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ ทม. ๐๙๐๑/๑๑๙๖ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงกลาโหมพิจารณาว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มียศทางทหารชั้นสัญญาบัตร เวลาแต่งเครื่องแบบปกติขาวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรไม่ต้องคาดกระบี่ได้หรือไม่ นั้น

กระทรวงกลาโหมได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงให้ทราบดังนี้

๑. ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๐๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ.๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ ข้อ ๒. กำหนดไว้ดังนี้

"ข้อ ๒. ในโอกาสต่อไปนี้ ให้นายทหารสัญญาบัตร นายดาบ จ่านายสิบ พันจ่า และพันจ่าอากาศ คาดกระบี่ด้วยเสมอ เมื่อ.....ฯลฯ.....

ค. ไปในงานพระราชพิธี หรือรัฐพิธี ตามหมายกำหนดการ หรือเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นทางราชการ.....ฯลฯ....."

๒. พิธีพระราชทานปริญญาบัตรเป็นงานของทางราชการ ซึ่งตามกำหนดการผู้ที่สำเร็จการศึกษาต้องเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อรับพระราชทานปริญญาบัตร สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาซึ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตร หากกำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติขาวแล้ว ต้องคาดกระบี่ด้วยเสมอ

ตามที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงขอให้กระทรวงกลาโหมพิจารณาว่า การแต่งเครื่องแบบปกติขาวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของนายทหารชั้นสัญญาบัตรไม่ต้องคาดกระบี่ได้หรือไม่นั้น

กระทรวงกลาโหมเห็นว่า กระทำมิได้ เพราะเมื่อต้องเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทโดยกำหนดให้นายทหารสัญญาบัตรต้องแต่งเครื่องแบบปกติขาวแล้ว ต้องคาดกระบี่ด้วย มิฉะนั้นจะเป็นการขัดต่อกฎกระทรวงดังกล่าวในข้อ ๑.

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย

(บัญชา เมฆวิชัย)

รองปลัดกระทรวง ฯ ทำการแทน

ปลัดกระทรวงกลาโหม

กรมเสมียนตรา

โทร. ๒๒๑๕๘๘๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทหาร (กปค. ฯ โทร ๐ ๒๕๗๕ ๖๐๑๗. โทร.ทหาร ๕๗ ๒๑๑๒๔)

ที่ กห. ๐๓๐๒/๓๐๒๒ **วันที่** ๒๔ ต.ค. ๔๖

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหารในการปฏิบัติราชการ

เรียน ผบ.ทหารสูงสุด

๑. ตามดำริ ผบ.ทหารสูงสุด ให้ กพ.ทหาร พิจารณาการแต่งเครื่องแบบทหารของกำลังพลสังกัด บก.ทหารสูงสุด ในโอกาสปฏิบัติราชการตามปกติ งานพิธี และงานอื่น ๆ ที่หน่วยกำหนด รวมทั้งวันสำคัญของชาติ เพื่อให้เกิดความชัดเจน และเป็นระเบียบเรียบร้อยในแนวทางเดียวกัน นั้น

๒. กพ.ทหาร พิจารณาแล้ว เห็นว่า กำลังพลของ บก.ทหารสูงสุด เป็นข้าราชการทหาร ชาย หญิง ซึ่งแต่งกายสีตามเหล่าทัพ ดังนั้น เพื่อให้การแต่งกายมาปฏิบัติราชการเป็นไปด้วยความเหมาะสม จึงได้กำหนดการแต่งเครื่องแบบทหารในการปฏิบัติงาน และการแต่งเครื่องแบบในห้วงระยะเวลาวันสำคัญ ที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หากเห็นสมควรกรุณาอนุมัติตามข้อ ๒

พล.อ.ท. [redacted]

(อาคม กาญจนหิรัญ)

จก.กพ.ทหาร

พล.อ.อ.

รอง เสธ.ทหาร

๓๐ ต.ค.๔๖

พล.อ.

เสธ.ทหาร

๓๐ ต.ค.๔๖

พล.อ.อ.

รอง ผบ.ทหารสูงสุด

๓๑ ต.ค.๔๖

- อนุมัติตามข้อ ๒

พล.อ.

ผบ.ทหารสูงสุด

๓ พ.ย.๔๖

การแต่งเครื่องแบบทหารในการปฏิบัติงานของทหารชาย

ลำดับ	รายการ	ทบ.ชาย	ทร.ชาย	ทอ.ชาย	หมายเหตุ
๑.	การแต่งเครื่องแบบในการปฏิบัติราชการตามปกติ	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียว คอพับแขนสั้น สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว	เครื่องแบบปกติกากีคอพับแขนสั้นอินทรธนูแข็ง หรือเครื่องแบบปกติลำลองคอพับแขนสั้นอินทรธนูอ่อน หมวกทรงหม้อตาลสีกากี หรือหมวกหนีบสีกากีแล้วแต่กรณี	เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนสั้น หมวกทรงหม้อตาลสีเทา หรือหมวกหนีบสีเทา	ผู้ปฏิบัติราชการในหน้าที่ที่เป็นการเฉพาะให้แต่งเครื่องแบบเฉพาะกาลสำหรับหน้าที่นั้น ๆ เช่น เวร รปภ.บก.ทหารสูงสุด, เวรประจำวันของหน่วย
๒.	การแต่งเครื่องแบบในห้วงระยะเวลาวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และวันกองทัพไทย	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียว คอพับแขนยาว สวมหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว	เครื่องแบบปกติกากีคอพับแขนยาว อินทรธนูแข็ง หมวกทรงหม้อตาลสีกากี	เครื่องแบบปกติเทาคอพับแขนยาว อินทรธนูแข็ง หมวกทรงหม้อตาลสีเทา	ให้แต่งเครื่องแบบชนิดนี้ก่อนวันสำคัญ ๓ วันและหลังวันสำคัญ ๓ วัน

การแต่งเครื่องแบบทหารในการปฏิบัติงานของทหารหญิง

ลำดับ	รายการ	ทบ.หญิง	ทร.หญิง	ทอ.หญิง	หมายเหตุ
๑.	การแต่งเครื่องแบบในการปฏิบัติราชการตามปกติ	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนสั้น หรือเครื่องแบบปกติขาวคอปกแขนสั้น หรือเครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนสั้น สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว	เครื่องแบบปกติคอพับแขนสั้นอินทรธนูแข็ง หรือเครื่องแบบปกติคอเปิดแขนสั้นอินทรธนูแข็ง หรือเครื่องแบบปกติลำลองคอพับแขนสั้นอินทรธนูอ่อนหมวกพับปีกหรือหมวกหนีบสีน้ำเงินดำ แล้วแต่กรณี	เครื่องแบบปกติเทาคอแบะปล่อยเอว หรือเครื่องแบบปกติคอพับแขนสั้น หมวกทรงกลมพับปีกสีเทาหรือหมวกหนีบสีเทา	ผู้ปฏิบัติราชการในหน้าที่ที่เป็นการเฉพาะให้แต่งเครื่องแบบเฉพาะกาลสำหรับหน้าที่นั้น ๆ เช่น เวรประจำวันของหน่วย
๒.	การแต่งเครื่องแบบในห้วงระยะเวลาวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และวันกองทัพไทย	เครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนยาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนยาวสวมหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ	เครื่องแบบปกติคอพับแขนยาวอินทรธนูแข็งหมวกพับปีก	เครื่องแบบปกติคอพับแขนยาว อินทรธนูแข็งหมวกทรงกลมพับปีกสีเทา	ให้แต่งเครื่องแบบชนิดนี้ก่อนวันสำคัญ ๓ วันและหลังวันสำคัญ ๓ วัน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทหาร (กปค.ฯ โทร. ๐ ๒๕๗๕ ๖๐๗๒, โทร.ทหาร ๕๗๒๑๑๒๔)

ที่ กห ๐๓๐๒/๙๖๐ **วันที่** ๒๘ มี.ค.๕๐

เรื่อง ขออนุมัติหลักการในการแต่งกายมาปฏิบัติราชการตามปกติของทหารหญิงสังกัด บก.ทหารสูงสุด

เรียน ผบ.ทหารสูงสุด

อ้างถึง ๑. หนังสือ กพ.ทหาร ที่ กห ๐๓๐๒/๓๔๑ ลง ๓๑ ม.ค.๕๐

๒. กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐

๓. อนุมัติ รมว.กห. ท้ายหนังสือ ธน. ที่ (ฉบับ ธน. เลขรับ ๒๔๘/๔๗) ลง ๒๔ พ.ค.๔๗

๔. ระเบียบ ทอ. ว่าด้วยการแต่งกาย พ.ศ. ๒๕๔๘

๑. ตามอ้างถึง ๑ ผบ.ทหารสูงสุด ได้กรุณาอนุมัติผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการงานด้านกำลังพล และให้ กพ.ทหาร (กปค.ฯ) กำหนดการปฏิบัติให้ชัดเจน และเน้นย้ำการปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องสำหรับการแต่งกายของทหารหญิง (สวมกางเกง) มาปฏิบัติราชการตามปกติ นั้น

๒. กพ.ทหาร ตรวจสอบและพิจารณาแล้ว ดังนี้

๒.๑ ตามอ้างถึง ๑ ข้อ ๑.๒.๑.๔ การแต่งกายของทหารหญิง (สวมกางเกง) มาปฏิบัติราชการตามปกติ มีข้อสรุปแนวทางการดำเนินการว่า การแต่งกายของทหารหญิง (สวมกางเกง) มาปฏิบัติราชการตามปกติ ควรถือปฏิบัติตามระเบียบของเหล่าทัพนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมในภาวะปัจจุบัน หรือตามที่ หน.ส่วนราชการกำหนดให้แต่งกายในวันนั้น ๆ เช่น ในวันที่มีพิธีการสำคัญ ๆ หรือกำหนดเพื่อเป็นการตรวจ ให้เกิดความพร้อมเพรียงกัน โดยการแต่งกายดังกล่าวต้องเรียบร้อยเหมาะสม ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมที่ทางราชการกำหนด และในส่วน บก.ทหารสูงสุด ที่ยังไม่มีระเบียบหรือการสั่งการใด ๆ ในเรื่องดังกล่าว เห็นควรให้มีการกำหนดการปฏิบัติให้ชัดเจน และเน้นย้ำการปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ตามอ้างถึง ๒-๔ เหล่าทัพ ทบ., ทร. และ ทอ. กำหนดระเบียบแบบธรรมเนียมการปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งกายมาปฏิบัติราชการตามปกติของทหารหญิงในสังกัด สรุปได้ว่า ทหารหญิงสามารถสวมกางเกงมาปฏิบัติราชการตามปกติได้

๒.๓ เพื่อให้การแต่งกายมาปฏิบัติราชการตามปกติของทหารหญิงสังกัด บก.ทหารสูงสุดเป็นไปด้วยความชัดเจน และใช้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป เห็นควรให้เป็นไปตามข้อสรุปแนวทางการดำเนินการตามผลการสัมมนา ฯ ตามข้อ ๒.๑ และปฏิบัติตามระเบียบแบบธรรมเนียมเช่นเดียวกับที่เหล่าทัพนั้น ๆ กำหนดไว้

๓. <u>ข้อเสนอ</u> เห็นควรดำเนินการดังนี้.-

๓.๑ อนุมัติตามข้อ ๒.๓

๓.๒ ให้ สบ.ทหาร สำเนาแจ้งให้ส่วนราชการใน บก.ทหารสูงสุด ทราบ และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หากเห็นสมควรกรุณาอนุมัติตามข้อ ๓.

พล.อ.ท.

(ดนัย นันทะศิริ)

จก.กพ.ทหาร

อนุมัติตามเสนอใน ข้อ ๓

พล.อ.

ผบ.ทหารสูงสุด

๑๗ เม.ย.๕๐

พล.ร.อ.

รอง เสธ.ทหาร

๒๙ มี.ค.๕๐

พล.อ.

เสธ.ทหาร

๓๐ มี.ค.๕๐

พล.อ.อ.

รอง ผบ.ทหารสูงสุด

๓ เม.ย.๕๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรบ.สม. (แผนกแบบธรรมเนียม โทร.ทหาร ๕๒๕๒๓๒๖)

ที่ (ฉบับ สม.เลขรับ ๑๑๔๑๒/๕๑) **วันที่**

เรื่อง ขอหารือเรื่องการผูกผ้าผูกคอ เงื่อนกะลาสี ประกอบการแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

เรียน จก.สม.

๑. กพ.ทบ. ขอให้พิจารณากรณี รร.จปร. ขอหารือเกี่ยวกับการแต่งกายของ นนร. เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับในงานพิธีต่าง ๆ หรือเดินทางไปโดยลำพัง เพื่อกลับภูมิลำเนา ไม่ต้องผูกผ้าผูกคอ ตามมติสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่ และสามารถปฏิบัติได้อย่างไร รายละเอียดตามหนังสือ กพ.ทบ. ที่ ต่อ กห ๐๔๐๑/๓๐๘๗๘ ลง ๑๗ ก.ย.๕๑ ที่แนบ

๒. เรื่องตามข้อ ๑ มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๖ วรรคสี่ บัญญัติว่า มติของสภากลาโหมนั้น ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงกลาโหมถือปฏิบัติ

๒.๒ กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ.๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐ ข้อ ๖ และข้อ ๑๑ กำหนดไว้ว่า

"ข้อ ๖ เครื่องแบบนักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และนักเรียนนายทหารแผนที่ มี ๙ ชนิด คือ

.....ฯลฯ.....

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

.....ฯลฯ.....

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

.....ฯลฯ.....

ข้อ ๑๑ เสื้อมี ๑๐ แบบคือ

(๑) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว .....ฯลฯ.....

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร นักเรียนนายทหาร นายทหารประทวนและนักเรียนนายสิบ ถ้ามิได้บังคับแถวหรือประจำแถว จะผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ ก็ได้ แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

.....ฯลฯ....."

๒.๓ มติสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ สรุปได้ว่า การแต่งเครื่องแบบปกติคอพับไปในงานพิธีต่าง ๆ ซึ่งเคยสั่งให้ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวหรือดำนั้น ก็ให้สั่งยกเลิกไม่ต้องผูกผ้าผูกคอเสีย

๓ กรบ.สม ตรวจสอบและพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า

๓.๑ การแต่งกายด้วยเสื้อคอพับสีกากีแกมเขียวสำหรับนักเรียนทหารนั้น หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ในข้อ ๒.๒ จะเห็นได้ว่ากฎกระทรวง ฯ กำหนดการปฏิบัติในลักษณะที่เคร่งครัดให้ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ เฉพาะกรณีบังคับแถวหรือประจำแถว ส่วนกรณีอื่นจะถือปฏิบัติหรือไม่ก็ได้ ซึ่งในกรณีหลังนี้ในการประชุมสภากลาโหมครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ ที่ประชุมได้มีมติว่า การแต่งเครื่องแบบปกติคอพับไปงานพิธีต่าง ๆ ที่เคยสั่งให้ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวหรือสีดำนั้น ก็ให้สั่งยกเลิกไม่ต้องผูกผ้าผูกคอตามข้อ ๒.๓ ซึ่งเจตนารมณ์ที่แท้จริงของมติสภากลาโหมดังกล่าวนี้ก็เพื่อให้การแต่งกายของข้าราชการทหารมีความสอดคล้องกับสภาพอากาศของไทยที่มีอากาศร้อนไม่จำเป็นต้องผูกผ้าผูกคอซึ่งต่างจากต่างประเทศที่มีอากาศหนาวเย็น เว้นแต่กรณีเมื่อเดินทางไปต่างประเทศซึ่งตามประเพณีจะต้องผูกผ้าผูกคอ ดังนั้นตามนัยของมติสภากลาโหมดังกล่าวประกอบหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวง ฯ ในข้อ ๒.๒ จึงกล่าวได้ว่าหากมิใช่กรณีจะต้องบังคับแถวหรือประจำแถว เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องผูกผ้าผูกคอ

๓.๒ สำหรับกรณีตามข้อหารือที่ว่ามติสภากลาโหมตามข้อ ๒.๓ ยังมีผลใช้อยู่หรือไม่นั้น กรบ.สม.เห็นว่า เนื่องจากมาตรา ๔๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ บัญญัติให้มติสภากลาโหมนั้น ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ใน กห.ถือปฏิบัติ ดังนั้นมติสภากลาโหมดังกล่าวจึงผูกพันส่วนราชการใน กห.ให้ปฏิบัติตาม และเนื่องจากมติสภากลาโหมดังกล่าวมิได้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือกฎอื่นใด ประกอบกับยังมิได้มีมติสภากลาโหมในเรื่องเดียวกันมายกเลิกมติสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ จึงยังมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

๔. <u>ข้อเสนอ</u> เห็นควรเสนอ กพ.ทบ.เพื่อทราบตามข้อ ๓

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควรกรุณาอนุมัติในข้อ ๔ แล้วขอความกรุณา ผช.จก.สม.(๑) ลงชื่อตามร่างหนังสือที่แนบ

(ลงชื่อ) พ.อ. กิตติศักดิ์ บุญสุข

ผอ.กรบ.สม.

๓ ต.ค.๕๑

อนุมัติในข้อ ๔

(ลงชื่อ) พล.อ. จงศักดิ์ พานิชกุล

จก.สม.

๖ ต.ค.๕๑

(ลงชื่อ) พล.ต. วิสุทธิ์ นาเงิน

ผช.จก.สม.

๓ ต.ค.๕๑

(ลงชื่อ) พล.ท. ชัชวาลย์ ขำเกษม

รอง จก.สม.

๖ ต.ค.๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สม. (กรบ.สม. โทร ๐ ๒๒๒๑ ๕๘๘๑, โทร.ทหาร ๕๒๕๒๓๒๖)

ที่ กห ๐๒๐๑/๔๖๔๔ **วันที่** ๑๓ ต.ค.๕๑

เรื่อง ขอหารือเรื่องการผูกผ้าผูกคอ เงื่อนกะลาสี ประกอบการแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

เสนอ กพ.ทบ.

๑. ตามที่ขอให้พิจารณากรณี รร.จปร. ขอหารือเกี่ยวกับการแต่งกายของ นนร. เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับในงานพิธีต่าง ๆ หรือเดินทางไปโดยลำพัง เพื่อกลับภูมิลำเนาไม่ต้องผูกผ้าผูกคอ ตามมติสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่ และสามารถปฏิบัติได้อย่างไร ความละเอียดตามหนังสือ กพ.ทบ. ที่ ต่อ กห ๐๔๐๑/๓๐๘๗๘ ลง ๑๗ ก.ย.๕๑ นั้น

๒. สม.พิจารณาแล้ว เห็นว่า

๒.๑ การแต่งกายด้วยเสื้อคอพับสีกากีแกมเขียวสำหรับนักเรียนทหารนั้น หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ.๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐ เห็นได้ว่ากำหนดการปฏิบัติในลักษณะที่เคร่งครัดให้ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ เฉพาะกรณีบังคับแถวหรือประจำแถว ส่วนกรณีอื่นจะถือปฏิบัติหรือไม่ก็ได้ ซึ่งในกรณีหลังนี้ในการประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ ที่ประชุมได้มีมติว่า การแต่งเครื่องแบบปกติคอพับไปงานพิธีต่าง ๆ ที่เคยสั่งให้ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวหรือสีดำนั้น ก็ให้สั่งยกเลิกไม่ต้องผูกผ้าผูกคอ ซึ่งเจตนารมณ์ที่แท้จริงของมติสภากลาโหมดังกล่าวนี้ก็เพื่อให้การแต่งกายของข้าราชการทหารมีความสอดคล้องกับสภาพอากาศของไทยที่มีอากาศร้อนไม่จำเป็นต้องผูกผ้าผูกคอซึ่งต่างจากต่างประเทศที่มีอากาศหนาวเย็น เว้นแต่กรณีเมื่อเดินทางไปต่างประเทศซึ่งตามประเพณีจะต้องผูกผ้าผูกคอ ดังนั้น ตามนัยของมติสภากลาโหมดังกล่าวประกอบหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวง ฯ จึงกล่าวได้ว่า หากมิใช่กรณีจะต้องบังคับแถวหรือประจำแถวเมื่อแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องผูกผ้าผูกคอ

๒.๒ สำหรับกรณีตามข้อหารือที่ว่ามติสภากลาโหมตามข้อ ๑ ยังมีผลใช้อยู่หรือไม่นั้น สม.เห็นว่า เนื่องจากมาตรา ๔๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

พ.ศ.๒๕๕๑ บัญญัติให้มติสภากลาโหมนั้น ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ใน กห.ถือปฏิบัติ ดังนั้น มติสภากลาโหมดังกล่าวจึงผูกพันส่วนราชการใน กห.ให้ปฏิบัติตาม และเนื่องจากมติสภากลาโหมดังกล่าวมิได้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือกฎอื่นใด ประกอบกับยังมิได้มีมติสภากลาโหมในเรื่องเดียวกันมายกเลิกมติสภากลาโหมครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ จึงยังมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

จึงเสนอมาเพื่อทราบ

(ลงชื่อ) พล.ต. วิสุทธิ์ นาเงิน

(วิสุทธิ์ นาเงิน)

ผช.จก.สม.ทำการแทน

จก.สม.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ. (กองการปกครอง โทร. ๐ ๒๒๙๗ ๗๑๕๕)

ที่ ต่อ กห ๐๔๐๑/๓๐๘๗๘ **วันที่** ๑๗ ก.ย.๕๑

เรื่อง ขอหารือเรื่องการผูกผ้าผูกคอ เงื่อนกะลาสี ประกอบการแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

เรียน จก.สม.

อ้างถึง ๑. กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๔๒) ออกตามความใน พ.ร.บ.เครื่องแบบทหาร พ.ศ.๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐

๒. มติที่ประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒

๑. ด้วย รร.จปร.ได้ขอหารือเกี่ยวกับการแต่งกายของ นนร. กรณี เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับในงานพิธีต่าง ๆ หรือเดินทางไปโดยลำพัง เพื่อกลับภูมิลำเนา ไม่ต้องผูกผ้าผูกคอตามมติสภากลาโหม ตามอ้างถึง ๒ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่ และสามารถปฏิบัติได้อย่างไร

๒. กฎกระทรวง และมติที่ประชุมสภากลาโหม ตามอ้างถึง สรุปได้ดังนี้

๒.๑ กฎกระทรวง ข้อ ๑๑

"(๑) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว.....

ฯลฯ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร นักเรียนนายทหาร นายทหารประทวน และนักเรียนนายสิบ ถ้ามิได้บังคับแถวหรือประจำแถว จะผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ ก็ได้แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี"

๒.๒ มติที่ประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ มีมติว่า การแต่งเครื่องแบบปกติคอพับในงานพิธีต่าง ๆ ซึ่งเคยสั่งให้ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวหรือสีดำนั้นก็ให้สั่งยกเลิกไม่ต้องผูกผ้าผูกคอเสีย

๓. ปัจจุบัน นนร. เมื่อไปร่วมงานพิธีหรือกลับไปพักที่บ้าน จะแต่งกายเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนยาวผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียว ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๒.๑ แต่เนื่องจากอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้ปรารภถึงการแต่งเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับของ นนร. ว่าควรคำนึงถึงลักษณะภูมิอากาศ

ของประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ ซึ่งได้ให้ยกเลิกไม่ต้องผูกผ้าผูกคอ (ตามข้อ ๒.๒) ดังนั้น กพ.ทบ. จึงขอให้ สม. กรุณาพิจารณาว่ามติของสภากลาโหม ตามอ้างถึง ๒ ยังมีผลใช้อยู่หรือไม่ หากให้ นนร. แต่งกายตามข้อ ๑ ผลเป็นประการใดกรุณาแจ้งให้ กพ.ทบ.ทราบ ในโอกาสแรก

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา

(ลงชื่อ) พล.ต. สุชาติ หนองบัว

(สุชาติ หนองบัว)

จก.กพ.ทบ.

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

สำเนาฉบับ กห.รับที่ ๒๕๔๑๔/๒๒

ที่ กห ๐๒๐๑/ว ๒๘๒๘๘ **วันที่** ๒๘ ธ.ค.๒๒

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงเครื่องแบบปกติคอแบะของสามเหล่าทัพ เป็นเครื่องแบบปกติคอปิดแบบเดิมที่ยกเลิกไปแล้ว

เรียน ปล.กห.

ด้วยในการประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๑/๒๒ เมื่อ ๒๖ พ.ย.๒๒ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงเครื่องแบบปกติคอแบะของสามเหล่าทัพ เป็นเครื่องแบบปกติคอปิดแบบเดิมที่ยกเลิกไปแล้ว มีมติดังต่อไปนี้

๑. ยังไม่ยกเลิกเครื่องแบบปกติคอแบะของสามเหล่าทัพ แต่ให้สั่งใช้เท่าที่จำเป็น เช่น ในกรณีที่เข้าเวรราชองครักษ์ หรือไปต่างประเทศเท่านั้น โดยพยายามใช้เครื่องแบบนี้ให้น้อยที่สุดในงานพิธีใด ๆ ที่เคยสั่งให้แต่งเครื่องแบบปกติคอแบะก็ให้เปลี่ยนเป็นเครื่องแบบปกติขาวแทน

๒. สำหรับนายทหารประทวนชั้นยศจ่านายสิบ พันจ่า และพันจ่าอากาศ นั้น ให้พยายามเลิกใช้เครื่องแบบปกติคอแบะเสียเลยทีเดียว

๓. อนึ่งการแต่งเครื่องแบบปกติคอพับไปในงานพิธีต่าง ๆ ซึ่งเคยสั่งให้ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวหรือสีดำนั้น ก็ให้สั่งยกเลิก ไม่ต้องผูกผ้าผูกคอเสีย

ดังปรากฏรายละเอียดที่ได้สำเนาแนบมาพร้อมนี้

บัดนี้ ในการประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๒/๒๒ เมื่อ ๒๗ ธ.ค.๒๒ ที่ประชุมได้รับรองบันทึกการประชุมสภากลาโหมดังกล่าวข้างต้นแล้ว

จึงเรียนยืนยันมาเพื่อทราบ พร้อมนี้ได้แนบเรื่องเดิม (ฉบับ กห.รับที่ ๒๕๔๑๔/๒๒) มาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ) พล.ท. วาท กุญชรานุสสรณ์

จก.สม.

เลขาธิการสภากลาโหม

เรียน ปล.กห.

- เพื่อกรุณาทราบ และเรื่องนี้เลขาธิการสภากลาโหมได้แจ้งยืนยันไปยัง สล., บก.ทหารสูงสุด, ทบ., ทร. และ ทอ.แล้ว

- เห็นควรส่ง นขต.สป.เพื่อทราบ

(ลงชื่อ) พล.ต. เสงี่ยม รอดทอง

รอง จก.สม.ทำการแทน

จก.สม.

๒ ม.ค.๒๓

- ทราบ

- ส่ง นขต.สป.ทราบด้วย

(ลงชื่อ) พล.อ. สิทธิ จิรโรจน์

ปล.กห.

๓ ม.ค.๒๓

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ. (กองการปกครอง ฯ โทร. ๐ ๒๒๙๗ ๗๑๕๕)

ที่ ต่อ กห ๐๔๐๑/๑๘๘๔๔ **วันที่** ๖ มิ.ย. ๕๑

เรื่อง ส่งข้อมูลรายละเอียดการแต่งกายทั่วไป และการแต่งกายในวันสำคัญต่าง ๆ

เสนอ กพ.ทหาร

อ้างถึง หนังสือ กพ.ทหาร ที่ กห ๐๓๐๒/๑๗๕๓ ลง ๒๘ พ.ค.๕๑

๑. ตามที่ กพ.ทหาร ขอให้ กพ.ทบ. จัดส่งข้อมูลรายละเอียดการแต่งกายทั่วไปและการแต่งกายในวันสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดตามอ้างถึงนั้น

๒. กพ.ทบ. ขอแจ้งข้อมูลรายละเอียดการแต่งกายของกำลังพล ทบ. ในโอกาสต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

๒.๑ การแต่งเครื่องแบบทหารบกในโอกาสปฏิบัติราชการตามปกติ

๒.๑.๑ ทหารชาย : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนสั้นให้สวมหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

๒.๑.๒ ทหารหญิง : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนสั้นหรือเครื่องแบบปกติขาวคอปกแขนสั้น และเครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนสั้น ให้สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

๒.๑.๓ ในห้วงที่มีอากาศหนาวให้ใช้เครื่องแบบทหารบกชนิดเสื้อแขนยาวทั้งทหารชายและทหารหญิง การจะสวมหมวกชนิดใดให้ใช้การนัดหมาย

๒.๒ การแต่งเครื่องแบบทหารบก ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และวันกองทัพไทย โดยแต่งเครื่องแบบก่อนวันสำคัญ ๓ วัน และหลังวันสำคัญ ๓ วัน การจะสวมหมวกชนิดใดให้ใช้การนัดหมาย

๒.๒.๑ ทหารชาย : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนยาวสวมหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว

๒.๒.๒ ทหารหญิง : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนยาวหรือเครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนยาว สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

๒.๓ การแต่งเครื่องแบบทหารบกในโอกาสงานพิธีสำคัญ ๆ งานอื่น ๆ ที่หน่วยกำหนดหรือวันสำคัญของชาติ ฯลฯ

๒.๓.๑ ทหารชาย : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนยาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ สวมหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ

๒.๓.๒ ทหารหญิง : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนยาว เครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนยาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ สวมหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียวหรือหมวกทรงอ่อนสีดำ

๒.๓.๓ การแต่งเครื่องแบบทหารบกและสวมหมวกชนิดใด ให้ใช้การนัดหมายถ้าร่วมพิธีต่าง ๆ (แม้ในต่างประเทศ) เช่น การตรวจแถวกองทหารเกียรติยศรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญตรา ให้สวมหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว

จึงเสนอมาเพื่อกรุณาดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ) พล.ต. สุชาติ หนองบัว

(สุชาติ หนองบัว)

จก.กพ.ทบ.

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ. (กองการปกครอง โทร. ๐ ๒๒๙๗ ๘๐๖๒)

ที่ กห ๐๔๐๑/๓๗๕๑ **วันที่** ๒๐ ธ.ค.๔๕

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหารบกในการปฏิบัติราชการ

เรียน ผบ.ทบ.

เห็นควรอนุมัติตามที่ กพ.ทบ. เสนอในข้อ ๔ และกรุณาลงนามในร่างหนังสือ ฯ ที่แนบ

(ลงชื่อ) พล.ท.

ผช.เสธ.ทบ.ฝกพ.

๒๐ ธ.ค.๔๕

- อนุมัติตามเสนอในข้อ ๔
- ลงนามแล้ว
- ชี้แจงในที่ประชุม ฯ (๓ ม.ค.๔๖) อีกครั้ง

(ลงชื่อ) พล.อ.

ผบ.ทบ.

๒๖ ธ.ค.๔๕

(ลงชื่อ) พล.ท.

รอง เสธ.ทบ. (๒)

๒๐ ธ.ค.๔๕

(ลงชื่อ) พล.อ.

เสธ.ทบ.

๒๐ ธ.ค.๔๕

(ลงชื่อ) พล.อ.

ผช.ผบ.ทบ. (๑)

๒๕ ธ.ค.๔๕

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ. (กองการปกครอง โทร. ๐ ๒๒๙๗ ๘๐๖๒)

ที่ กห ๐๔๐๑/๓๗๕๑ **วันที่** ๒๐ ธ.ค. ๔๕

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหารบกในการปฏิบัติราชการ

เรียน ผบ.ทบ.

อ้างถึง ๑. หนังสือ กพ.ทบ.ที่ กห ๐๔๐๑/๓๑๔๖ ลง ๒๔ ต.ค.๔๕

๒. หนังสือ กพ.ทบ.ที่ กห ๐๔๐๑/๓๓๕๐ ลง ๑๔ พ.ย.๔๕

๓. หนังสือ กพ.ทบ.ที่ กห ๐๔๐๑/๓๕๑๙ ลง ๒๙ พ.ย.๔๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างหนังสือ ทบ. เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหารบกในการปฏิบัติราชการ

๑. กพ.ทบ. ขออนุมัติออกหนังสือแจ้งกำลังพลของ ทบ. ในเรื่องการแต่งเครื่องแบบทหารบกในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ ตามอ้างถึง ๑,๒ และ ๓ สรุปได้ดังนี้

๑.๑ การแต่งเครื่องแบบทหารบกในโอกาสปฏิบัติราชการตามปกติ

๑.๑.๑ ทหารชาย : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนสั้น ให้สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

๑.๑.๒ ทหารหญิง : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนสั้น หรือเครื่องแบบปกติขาวคอปกแขนสั้น และเครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนสั้น ให้สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

๑.๑.๓ ในห้วงที่มีอากาศหนาวให้ใช้เครื่องแบบทหารบกชนิดเสื้อแขนยาวทั้งทหารชายและทหารหญิง การจะสวมหมวกชนิดใดให้ใช้การนัดหมาย

๑.๒ การแต่งเครื่องแบบทหารบก ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และวันกองทัพบก (วันกองทัพไทย) โดยแต่งเครื่องแบบก่อนวันสำคัญ ๓ วัน และหลังวันสำคัญ ๓ วัน การจะสวมหมวกชนิดใดให้ใช้การนัดหมาย

๑.๒.๑ ทหารชาย : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนยาว สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว

๑.๒.๒ ทหารหญิง : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนยาว หรือเครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนยาว สวมหมวกทรงอ่อนสีดำหรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

๑.๓ การแต่งเครื่องแบบทหารบกในโอกาสงานพิธีสำคัญ ๆ งานอื่น ๆ ที่หน่วยกำหนดหรือวันสำคัญของชาติ ฯลฯ

๑.๓.๑ ทหารชาย : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนยาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ สวมหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียวหรือหมวกทรงอ่อนสีดำ

๑.๓.๒ ทหารหญิง : เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนยาว เครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนยาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ สวมหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียวหรือหมวกทรงอ่อนสีดำ

๑.๓.๓ การแต่งเครื่องแบบทหารบกและสวมหมวกชนิดใด ให้ใช้การนัดหมายถ้าร่วมพิธีต่าง ๆ (แม้ในต่างประเทศ) เช่น การตรวจแถวกองทหารเกียรติยศ รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญตรา ให้สวมหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว

๒ กพ.ทบ. ได้ออกหนังสือชี้แจงให้กำลังพลของ ทบ.ทราบ และถือปฏิบัติ ตามข้อ ๑ แล้ว ซึ่ง รมว.กห. ได้อนุมัติให้ข้าราชการ ทบ.ใช้หมวกทรงอ่อนสีดำประกอบเครื่องแบบได้ทุกชนิด ยกเว้นเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ เพื่อพลางไปก่อนตั้งแต่ ๒๒ มี.ค.๔๔ เป็นต้นไป จนกว่ากฎกระทรวง ฯ ฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมจะมีผลใช้บังคับ

๓ กพ.ทบ.พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การแต่งเครื่องแบบทหารบกของกำลังพลสังกัด ทบ. ในโอกาสปฏิบัติราชการตามปกติ งานพิธี และงานอื่น ๆ ที่หน่วยกำหนดรวมทั้งวันสำคัญของชาติ เกิดความชัดเจนและเป็นระเบียบเรียบร้อยในแนวทางเดียวกัน จึงเห็นควรออกหนังสือแจ้งให้ นขต.ทบ.ทราบ และถือปฏิบัติตามรายละเอียดที่ส่งมาด้วย

๔ <u>ข้อเสนอ</u> เห็นควรอนุมัติตามที่ได้พิจารณาในข้อ ๓

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควร กรุณาอนุมัติตามเสนอในข้อ ๔ และลงนามในร่างหนังสือ (คู่ฉบับ ๑ ตัวจริง ๑) ที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้อยู่ในอำนาจของ ผบ.ทบ.

(ลงชื่อ) พล.ต. ประวิทย์ น่วมพารา

(ประวิทย์ น่วมพารา)

จก.กพ.ทบ.

การแต่งเครื่องแบบทหารบกในการปฏิบัติราชการ

ลำดับ	รายการ	การแต่งกาย		หมายเหตุ
		ทหารชาย	ทหารหญิง	
๑	การแต่งเครื่องแบบในการปฏิบัติราชการตามปกติ	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนสั้น สวมหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนสั้นหรือเครื่องแบบปกติขาวคอปกแขนสั้นหรือเครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนสั้นสวมหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว	- ในห้วงที่มีอากาศหนาวให้ใช้เครื่องแบบทหารบกชนิดเสื้อแขนยาวทั้งทหารชาย-ทหารหญิง (โดยหน่วยออกคำสั่ง) - การจะสวมหมวกชนิดใดให้ใช้การนัดหมาย
๒	การแต่งเครื่องแบบในห้วงระยะเวลาวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และวันกองทัพบก (วันกองทัพไทย)	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนยาว สวมหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนยาว หรือเครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนยาว สวมหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว	ให้แต่งเครื่องแบบทหารบกชนิดนี้ก่อนวันสำคัญ ๓ วัน และหลังวันสำคัญ ๓ วัน - การจะสวมหมวกชนิดใดให้ใช้การนัดหมาย

ลำดับ	รายการ	การแต่งกาย		หมายเหตุ
		ทหารชาย	ทหารหญิง	
๓	วันสำคัญอื่น ๆ เช่น วันสถาปนาหน่วย, พิธีวางพวงมาลา ฯลฯ	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับแขนยาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะสวมหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ	เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอปกแขนยาว เครื่องแบบปกติขาวคอพับแขนยาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ สวมหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ	- การแต่งเครื่องแบบทหารบกและสวมหมวกชนิดใดให้ใช้การนัดหมาย ถ้าร่วมพิธีต่าง ๆ (แม้ในต่างประเทศ) เช่น ตรวจแถวกองทหารเกียรติยศ รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญตรา ให้สวมหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว

ตรวจถูกต้อง

พ.อ. ไมตรี เตชานุบาล

(ไมตรี เตชานุบาล)

ผอ.กอง กพ.ทบ.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สม. (กรบ.สม. โทร ๐ ๒๒๒๑ ๕๘๘๑ โทร.ทหาร ๕๒๕๒๓๒๖)

ที่ กห ๐๒๐๑/๔๒๕๓ **วันที่** ๓๐ พ.ย.๔๗

เรื่อง การแสดงความเคารพ

เรียน ปล.กห.

๑. สนผ.กห. มีหนังสือเสนอ สม. เพื่อพิจารณาดำเนินการตามดำริ รอง ปล.กห.(๓) ในเรื่องการแสดงความเคารพของข้าราชการกลาโหมพลเรือน ที่ปฏิบัติงานในศาลาว่าการกลาโหม มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่น บางคนใช้การไหว้ การยืนตรง หรือการโค้งคำนับ เป็นต้น โดยขอให้พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันต่อไป รายละเอียดตามหนังสือ สนผ.กห. ที่ กห ๐๒๐๗/๔๑๓๐ ลง ๒๙ ต.ค.๔๗ ที่แนบ

๒. การแสดงความเคารพสำหรับข้าราชการกลาโหมพลเรือน และลูกจ้างในสังกัด กห. มีข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ ข้อบังคับทหาร ที่ ๖/๑๗๗๗๕ / ๒๔๘๑ ลง ๑๒ ม.ค.๘๑ ว่าด้วยการแสดงความเคารพสำหรับพลเรือน กำหนดไว้ดังนี้

“.....ฯลฯ.....

ข้อ ๒ ข้าราชการกลาโหมพลเรือนและคนงานให้แสดงความเคารพตามวิธีดังนี้

(๑) แต่งเครื่องแบบซึ่งทางราชการกำหนด

ก. สวมหมวก ให้ทำวันทยหัตถ์ทั้งเวลาอยู่กับที่และเคลื่อนที่

ข. ไม่สวมหมวก สำหรับเสมียน พนักงาน และคนงานอยู่กับที่ให้ทำท่าตรง ถ้าเคลื่อนที่ให้ทำแลขวา (ซ้าย) ไปทางผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพ สำหรับข้าราชการกลาโหมพลเรือนตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร ให้ทำการเคารพด้วยวิธีก้มศีร์ษะ

(๒) ชายแต่งเครื่องลำลอง ให้ทำการเคารพตามประเพณีนิยม

(๓) หญิงเมื่อไม่ได้แต่งเครื่องแบบให้ทำการเคารพตามประเพณีนิยม

ใน (๒) และ (๓) นั้น ถ้าอยู่ในแถว หรือในบริเวณโรงงาน ให้ทำการเคารพด้วยวิธียืนท่าตรง

.....ฯลฯ....."

๒.๒ ข้อบังคับ กห. ว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดไว้ดังนี้

".....ฯลฯ.....

หมวด ๓
วินัยและการรักษาวินัย

ข้อ ๑๙ ลูกจ้างประจำต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย จักต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๒๐ วินัยของลูกจ้างประจำมีดังนี้

.....ฯลฯ.....

๒๐.๒ ต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง แบบแผนและแบบธรรมเนียมของทางราชการหรือที่หน่วยต้นสังกัดได้กำหนดขึ้น

.....ฯลฯ....."

๒.๓ คำสั่ง กห. ที่ ๗๙๗/๒๘ ลง ๑๖ ก.ย.๒๘ เรื่องลูกจ้างชั่วคราว กำหนดไว้ดังนี้

".....ฯลฯ.....

๑๒. ข้อความอื่นใดเกี่ยวกับลูกจ้างชั่วคราวที่มิได้กำหนดไว้ในคำสั่งนี้ และจำเป็นต้องนำมาปฏิบัติ ให้ถือปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยลูกจ้างประจำโดยอนุโลม

.....ฯลฯ....."

๓. สม.พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า การแสดงความเคารพสำหรับข้าราชการกลาโหมพลเรือนและลูกจ้างในสังกัด กห. ต้องยึดถือและปฏิบัติตามข้อ ๒ แห่งข้อบังคับทหาร ที่ ๖/๑๗๗๗๕ ลง ๑๒ ม.ค.๘๑ ว่าด้วยการแสดงความเคารพสำหรับพลเรือน และเพื่อให้การแสดงความเคารพสำหรับข้าราชการกลาโหมพลเรือน และลูกจ้างในสังกัด กห. มีการปฏิบัติที่ถูกต้องและเป็นแนวทางเดียวกัน เห็นควรเสนอ นขต.สป. และ นขต.สน.ปล.กห. ดำเนินการชี้แจงหรือฝึกอบรมต่อไป

ทั้งนี้ เรื่องเอกสารเวียนทราบในสายงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในอำนาจของ ปล.กห. ซึ่งมอบอำนาจให้ รอง ปล.กห.(๒) ทำการแทนและสั่งการในนามของ ปล.กห. ตามคำสั่ง สป.(เฉพาะ) ที่ ๓๖๖/๔๗ ลง ๒๘ ก.ย.๔๗ เรื่องมอบอำนาจหน้าที่ให้ รอง ปล.กห. ปฏิบัติราชการ ผนวก ข ข้อ ๑.๒๐

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณาในข้อ ๓

(ลงชื่อ) พล.อ. อภิชัย ไวรักษ์สัตว์

(อภิชัย ไวรักษ์สัตว์)

จก.สม.

ดำเนินการตามข้อ ๓

รับคำสั่ง ปล.กห.

(ลงชื่อ) พล.อ.อ.อมฤต จารยะพันธุ์

รอง ปล.กห.

๓ ธ.ค.๔๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรบ.สม. (แผนกแบบธรรมเนียม โทร.ทหาร ๕๒๕๓๓๐๘)

ที่ (ฉบับ สม.เลขรับ ๕๓๘๘/๔๑) **วันที่**

เรื่อง หารือการใช้ถุงมือสำหรับทหารหญิง

เรียน จก.สม.

๑. กพ.ทหาร ได้มีหนังสือ ที่ ต่อ กพ.ทหาร เลขรับ ๓๔๒๐/๔๑ ลง ๑๑ มิ.ย.๔๑ ขอทราบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ถุงมือสำหรับนายทหารสัญญาบัตรหญิง รวม ๒ กรณี ดังนี้

๑.๑ กรณีที่กำหนดให้นายทหารสัญญาบัตรชายแต่งกายด้วยเครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ คาดกระบี่ และกำหนดให้นายทหารสัญญาบัตรหญิงแต่งกายด้วยเครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะนั้น นายทหารสัญญาบัตรหญิงจะต้องใช้ถุงมือด้วยหรือไม่ อย่างไร

๑.๒ กรณีซึ่งกำหนดให้นายทหารสัญญาบัตรชายแต่งกายด้วยเครื่องแบบครึ่งยศ เต็มยศ หรือเครื่องแบบปกติขาว และเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยให้นายทหารสัญญาบัตรชายคาดกระบี่ ด้วยเสมอนั้น สำหรับนายทหารสัญญาบัตรหญิงเมื่อแต่งกายด้วยเครื่องแบบครึ่งยศ เต็มยศ เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้วทหารหญิงจะต้องใช้ถุงมือด้วยหรือไม่ อย่างไร

๒. จากการตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ และการประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้วขอเรียนชี้แจงดังนี้

๒.๑ กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๓๙ ภาค ๒ หมวด ๒ และหมวด ๓ กำหนดส่วนของเครื่องแบบของทหารหญิงไว้ ซึ่งได้แก่ หมวก เสื้อ กระโปรงและกางเกง เข็มขัด ประคด และคันชีพ รองเท้า กระเป๋าถือ อินทรธนู เครื่องหมายยศ และตามกฎกระทรวงฉบับนี้ไม่มีการกำหนดให้กระบี่เป็นส่วนของเครื่องแบบทหารหญิงแต่อย่างใด

๒.๒ กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๐๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ หมวด ๒ การใช้ถุงมือ ข้อ ๔ กำหนดว่า “ในโอกาสต่อไปนี้ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรใช้ถุงมือสีขาวหรือสีนวลด้วยเสมอ คือ

ก. ในโอกาสที่กำหนดให้คาดกระบี่

ข. ในโอกาสที่กำหนดให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์”

๒.๓ ธน.พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๓๙ มิได้กำหนดให้กระบี่เป็นส่วนประกอบของเครื่องแบบทหารหญิง ดังนั้น กรณีการใช้ถุงมือนายทหารสัญญาบัตรหญิงจึงต้องพิจารณาว่าเป็นโอกาสให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยหรือไม่ ตามกฎกระทรวง ฯ ในข้อ ๒.๒

๓. กรบ.สม.พิจารณาแล้วเห็นว่า

๓.๑ กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๐๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยการคาดกระบี่ การใช้ถุงมือ และการใช้ผ้าพันแขนทุกข์ หมวด ๒ ได้กำหนดโอกาสของการใช้ถุงมือของนายทหารสัญญาบัตรไว้รวม ๒ กรณี คือ โอกาสที่กำหนดให้คาดกระบี่ และโอกาสที่กำหนดให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังนั้น กรณีที่ กพ.ทหาร หารือตามข้อ ๑. พิจารณาได้ดังนี้

๓.๑.๑ กรณีตามข้อ ๑.๑ เนื่องจากนายทหารสัญญาบัตรหญิงเมื่อแต่งกายด้วยเครื่องแบบชนิดต่าง ๆ ทางราชการจะมิได้กำหนดให้มีการคาดกระบี่ นายทหารสัญญาบัตรหญิงจึงไม่ต้องใช้ถุงมือแต่อย่างใด

๓.๑.๒ กรณีตามข้อ ๑.๒ หากได้มีการกำหนดให้นายทหารสัญญาบัตรหญิงแต่งกายด้วยเครื่องแบบชนิดต่าง ๆ โดยให้มีการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้ว นายทหารสัญญาบัตรหญิงจะต้องใช้ถุงมือประกอบเครื่องแบบด้วยเสมอ

๓.๒ เรื่องการพิจารณาข้อหารือของส่วนราชการต่าง ๆ อยู่ในอำนาจของ จก.สม. ซึ่งมอบหมายให้ ผช.จก.สม.(๑) ทำการแทนในนามของ จก.สม. ตามคำสั่ง สม.(เฉพาะ) ที่ ๑๒๗/๔๑ ลง ๑ ต.ค.๔๑ ผนวก ข. ข้อ ๒.๑

๔. <u>ข้อเสนอ</u> เห็นควรมีหนังสือเสนอ กพ.ทหาร เพื่อทราบ

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควรขอได้อนุมัติในข้อ ๔. และลงชื่อในหนังสือที่แนบ

(ลงชื่อ) น.อ.สุรพล วรพันธ์ ร.น.
ผอ.กรบ.สม.
๒๗ ต.ค.๔๑

- อนุมัติในข้อ ๔
- ลงชื่อแล้ว

รับคำสั่ง จก.สม.
(ลงชื่อ) พล.ต. สมาน บุญยงค์
ผช.จก.สม.
๒๗ ต.ค.๔๑

หมวดที่ ๓
การกำลังพล

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยวินัยทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๖

ประชาธิปก ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า เพื่อปฏิบัติการตามความในมาตรา ๗ แห่งประมวลกฎหมายอาชญาทหาร และเนื่องจากทหารบก ทหารเรือ ได้รวมเป็นกระทรวงเดียวกัน สมควรตราบทบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารเสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

หมวด ๑
<u>บทเบ็ดเสร็จทั่วไป</u>

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกกฎว่าด้วยยุทธวินัยและการลงอาญาทหารบกฐานละเมิดยุทธวินัย ลงวันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๔ กฎเสนาบดีว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหารเรือ

ลงวันที่ ๑๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ และบรรดากฎข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒
ว่าด้วยวินัย

มาตรา ๔ วินัยทหารนั้น คือ การที่ทหารต้องประพฤติตามแบบธรรมเนียมของทหาร

มาตรา ๕ วินัยเป็นหลักสำคัญที่สุดสำหรับทหาร เพราะฉะนั้นทหารทุกคนจักต้องรักษาโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนท่านให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิด

ตัวอย่างการกระทำผิดวินัยทหารมีดั่งต่อไปนี้

(๑) ดื้อ ขัดขืน หลีกเลี่ยง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน

(๒) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย

(๓) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร

(๔) ก่อให้แตกความสามัคคีในคณะทหาร

(๕) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ

(๖) กล่าวคำเท็จ

(๗) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร

(๘) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ

(๙) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกิริยา

มาตรา ๖ ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่จัดการระวังรักษาวินัยทหารที่ตนเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่นั้นโดยกวดขัน ถ้าหากว่าในการรักษาวินัยทหารนั้นจำเป็นต้องใช้อาวุธ เพื่อทำการปราบปรามทหารผู้ก่อการกำเริบก็ดี หรือเพื่อบังคับทหารผู้ละทิ้งหน้าที่ให้กลับทำหน้าที่ของตนก็ดี ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่ช่วยเหลือในการนั้นจะไม่ต้องรับโทษในการที่ตนได้กระทำไปโดยความจำเป็นนั้นเลย แต่เมื่อมีเหตุดั่งกล่าวนี้ผู้บังคับบัญชาจักต้องรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตน และรายงานต่อไปตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยเร็ว

มาตรา ๗ ทหารผู้ใดกระทำผิดต่อวินัยทหารจักต้องรับทัณฑ์ตามวิธีที่ปรากฏในหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และอาจต้องถูกปลดจากประจำการ หรือถูกถอดจากยศทหาร

มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗

หมวด ๓

อำนาจลงทัณฑ์

มาตรา ๘ ทัณฑ์ที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดต่อวินัยทหารดั่งกล่าวไว้ในหมวด ๒ นั้น ให้มีกำหนดเป็น ๕ สถาน คือ

(๑) ภาคทัณฑ์

(๒) ทัณฑกรรม

(๓) กัก

(๔) ขัง

(๕) จำขัง

มาตรา ๙ ภาคทัณฑ์ คือ ผู้กระทำผิดมีความผิดอันควรต้องรับทัณฑ์สถานหนึ่งสถานใดดั่งกล่าวมาแล้ว แต่มีเหตุอันควรปราณี จึ่งเป็นแต่แสดงความผิดของผู้นั้นให้ปรากฏหรือให้ทำทัณฑ์บนไว้

ทัณฑกรรมนั้น ให้กระทำการสุขา การโยธา ฯลฯ เพิ่มจากหน้าที่ประจำซึ่งตนจะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว หรือปรับให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำ

กัก คือ กักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งตามแต่จะกำหนดให้

ขัง คือ ขังในที่ควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือรวมกันหลายคนแล้วแต่จะได้มีคำสั่ง

จำขัง คือ ขังโดยส่งไปฝากให้อยู่ในความควบคุมของเรือนจำทหาร

นอกจากทัณฑ์ที่กล่าวไว้นี้ ห้ามมิให้คิดขึ้นใหม่ หรือใช้วิธีลงทัณฑ์อย่างอื่นเป็นอันขาด

มาตรา ๑๐ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งลงทัณฑ์แก่ผู้กระทำผิดได้นั้น คือ

(๑) ผู้บังคับบัญชา หรือ

(๒) ผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้บังคับบัญชาตามที่กระทรวงกลาโหม ส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ กำหนด

ในการที่จะลงทัณฑ์นั้น ให้กระทำได้แต่เฉพาะตามกำหนดในตารางกำหนดทัณฑ์ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉะบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๘๐

มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๐๕

ส่วนผู้มีอำนาจบังคับบัญชาชั้นใดจะมีอำนาจเป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้นใด และผู้อยู่ในบังคับบัญชาชั้นใดจะเป็นผู้รับทัณฑ์ชั้นใด ให้ถือเกณฑ์เทียบดังต่อไปนี้

<u>ตารางเกณฑ์เทียบชั้นผู้ลงทัณฑ์และผู้รับทัณฑ์</u>

ตำแหน่งชั้น	เป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้น	เป็นผู้รับทัณฑ์ชั้น
๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	๑	-
๒. แม่ทัพ	๒	-
๓. ผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชการกองพลบิน	๓	-
๔. ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองบิน	๔	ก
๕. ผู้บังคับหมู่เรือชั้น ๑	๕	ข
๖. ผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับหมู่เรือชั้น ๒ ผู้บังคับการเรือชั้น ๑ ผู้บังคับฝูงบิน	๖	ค
๗. ผู้บังคับหมู่เรือชั้น ๓ ผู้บังคับการเรือชั้น ๒ ต้นเรือชั้น ๑ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๑	๗	ง
๘. ผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓ ต้นเรือชั้น ๒ นายกราบเรือ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒	๘	จ
๙. ผู้บังคับหมวด ต้นเรือชั้น ๓ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๓	๙	ฉ
๑๐ ผู้บังคับหมู่ นายตอน	-	ช
๑๑. นักเรียนทหารซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร บุคคลผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างเข้ารับการฝึกวิชาทหารโดยคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร	-	ซ
๑๒. นักเรียนทหารซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จะได้เป็นนายทหารประทวน ลูกแถว	-	ฌ

มาตรา ๑๑ ผู้ลงทัณฑ์ หรือรับทัณฑ์ ถ้าตำแหน่งไม่ตรงตามความในมาตรา ๑๐ แห่งหมวดนี้แล้ว ให้ถือตามที่ได้เทียบตำแหน่งไว้ในข้อบังคับสำหรับทหาร

มาตรา ๑๒ กำหนดอำนาจลงทัณฑ์ตามที่ตราไว้นี้ ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์สั่งลงทัณฑ์เต็มที่ได้สถานใดสถานหนึ่งแต่สถานเดียว ถ้าสั่งลงทัณฑ์ทั้งสองสถานพร้อมกัน ต้องกำหนดทัณฑ์ไว้เพียงกึ่งหนึ่งของอัตราในสถานนั้น ๆ ห้ามมิให้ลงทัณฑ์คราวเดียวมากกว่าสองสถาน

มาตรา ๑๓ ก่อนที่ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์จะลงทัณฑ์ครั้งคราวใดก็ดี ให้พิจารณาให้ถ้วนถี่แน่นอนว่า ผู้ที่จะต้องรับทัณฑ์นั้นมีความผิดจริงแล้ว จึงสั่งลงทัณฑ์นั้น ต้องระวังอย่าให้เป็นการลงทัณฑ์ไปโดยโทษจริต หรือลงทัณฑ์แก่ผู้ที่ไม่มีความผิดโดยชัดเจนนั้นเป็นอันขาด เมื่อพิจารณาความผิดละเอียดแล้ว ต้องชี้แจงให้ผู้กระทำผิดนั้นทราบว่ากระทำผิดในข้อใดเพราะเหตุใด แล้วจึงลงทัณฑ์

มาตรา ๑๔ ถ้าผู้มีอำนาจบังคับบัญชาได้ลงทัณฑ์ข้าราชการชั้นสัญญาบัตร ต้องส่งรายงานการลงทัณฑ์นั้นเสนอตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๑๕ เมื่อผู้มีอำนาจบังคับบัญชาได้ทราบว่า ผู้ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของตนมีความผิดจนปรากฏแน่นอนแล้ว แต่ความผิดนั้นควรรับทัณฑ์ที่เหนืออำนาจจะสั่งกระทำได้ ก็ให้รายงานชี้แจงความผิดนั้น ทั้งออกความเห็นว่าควรลงทัณฑ์เพียงใด เสนอตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ได้พอกับความผิด เพื่อขอให้ผู้นั้นสั่งการต่อไป

มาตรา ๑๖ ถ้าเป็นความผิดซึ่งมีวิธีวางอัตรากำหนดทัณฑ์ไว้แน่นอนแล้ว เช่น ฐานขาดหนีราชการทหาร เป็นต้น หากกำหนดทัณฑ์นั้นเหนืออำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะสั่งลงทัณฑ์ได้ ก็ให้นำเสนอเพียงชั้นที่กล่าวต่อไปนี้

(๑) ฝ่ายทหารบก ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตำแหน่งชั้นผู้บังคับการกรม หรือชั้นผู้บังคับกองพันที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้มีอำนาจบังคับบัญชาชั้นผู้บังคับการกรม

(๒) ฝ่ายทหารเรือ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตำแหน่งชั้นผู้บังคับหมวดเรือ หรือชั้นผู้บังคับกองพันที่อยู่ต่างถิ่นกับผู้มีอำนาจบังคับบัญชาชั้นผู้บังคับหมวดเรือ

(๓) ฝ่ายทหารอากาศ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตำแหน่งชั้นผู้บังคับกองบิน

มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๐๕

แม้ว่ากำหนดทัณฑ์นั้นจะเหนืออำนาจก็ดี ก็ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นที่กล่าวนี้มีอำนาจลงทัณฑ์ได้ทีเดียว ไม่ต้องนำเสนอตามลำดับชั้นต่อไปอีก

มาตรา ๑๗ นายทหารที่เป็นหัวหน้าทำการควบคุมทหารไปโดยลำพัง ให้มีอำนาจที่จะสั่งลงทัณฑ์ผู้อยู่ใต้อำนาจในระหว่างเวลาที่ควบคุมอยู่นั้นเสมอผู้มีอำนาจเหนือจากตำแหน่งของตนขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งได้ เว้นแต่นายทหารซึ่งมีอำนาจเป็นผู้ลงทัณฑ์ชั้น ๒ ขึ้นไป จึงไม่ต้องเพิ่ม

มาตรา ๑๘ ถ้าผู้มีอำนาจลงทัณฑ์ได้สั่งลงทัณฑ์ผู้กระทำผิดในฐานขังแล้วและผู้ที่รับทัณฑ์ขังนั้นกระทำผิดซ้ำอีก ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์จะสั่งเพิ่มทัณฑ์ ก็ให้พิจารณาดูกำหนดทัณฑ์ที่ได้สั่งไว้แต่เดิมนั้นก่อน ห้ามมิให้กำหนดเวลาให้ผู้ต้องถูกขัง ทั้งกำหนดเดิมและกำหนดที่เพิ่มใหม่รวมกันเกินกว่ากำหนดอำนาจของผู้สั่งลงทัณฑ์นั้นเป็นอันขาด หากผู้กระทำผิดนั้นควรต้องรับทัณฑ์เกินกว่ากำหนดอำนาจของผู้ที่จะสั่งลงทัณฑ์นั้นแล้ว ก็ให้ปฏิบัติการตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งหมวดนี้

มาตรา ๑๙ นับตั้งแต่วันที่ปรากฏหลักฐานแห่งความผิดของผู้กระทำผิดซึ่งจะต้องรับทัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยแน่นอนแล้ว ถ้าผู้มีอำนาจลงทัณฑ์มิได้จัดการที่จะให้ผู้นั้นได้รับทัณฑ์ภายในกำหนดสามเดือน เป็นอันนับว่าล่วงเลยเวลาที่จะลงทัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้เสียแล้ว จะสั่งลงทัณฑ์โดยอำนาจตนเองมิได้ เว้นเสียแต่ผู้ที่กระทำผิดนั้นขาดหนีราชการเสียแต่เมื่อก่อนครบกำหนดสามเดือน จึงมิให้นับวันที่ขาดหนีนี้เข้าในกำหนดเวลาล่วงเลย ให้นับตั้งแต่วันที่ได้ตัวผู้นั้นกลับมายังที่รับราชการ

มาตรา ๒๐ เมื่อผู้มีอำนาจได้สั่งลงทัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ผู้ที่สั่งลงทัณฑ์หรือผู้มีอำนาจบังคับบัญชาเหนือผู้ที่สั่งลงทัณฑ์นั้นมีอำนาจที่จะเพิ่มทัณฑ์ หรือลดทัณฑ์ หรือยกทัณฑ์เสียก็ได้ แต่ถ้าเพิ่มทัณฑ์แล้ว ทัณฑ์ที่สั่งเพิ่มขึ้นนั้นรวมกับที่สั่งไว้แล้วเดิม ต้องมิให้เกินอำนาจของผู้ที่สั่งใหม่นั้น

หมวด ๔
<u>วิธีร้องทุกข์</u>

มาตรา ๒๑ ในการที่จะรักษาวินัยทหารให้เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ ย่อมเป็นการจำเป็นที่ผู้บังคับบัญชาจักต้องมีอำนาจในการบังคับบัญชา หรือลงทัณฑ์อยู่เองเป็นธรรมดา แต่ผู้บังคับบัญชาบางคนอาจใช้อำนาจในทางที่ผิดยุตติธรรม ซึ่งเป็นการสมควรที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสร้องทุกข์ได้ในทางเป็นระเบียบไม่ก้าวก่าย

มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉะบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๐

มาตรา ๒๒ คำชี้แจงของทหารว่า ผู้บังคับบัญชากระทำแก่ตนด้วยการอันไม่เป็นยุตติธรรม หรือผิดกฎหมาย หรือแบบธรรมเนียมทหารว่า ตนมิได้รับผลประโยชน์ หรือสิทธิตามที่ควรจะได้รับในราชการนั้น เรียกว่า “ร้องทุกข์”

มาตรา ๒๓ ทหารจะร้องทุกข์ได้แต่สำหรับตนเองเท่านั้น ห้ามมิให้ร้องทุกข์แทนผู้อื่นเป็นอันขาด และห้ามมิให้ลงชื่อรวมกัน หรือเข้ามาร้องทุกข์พร้อมกันหลายคน และห้ามมิให้ประชุมกันเพื่อหารือเรื่องจะร้องทุกข์

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ร้องทุกข์ในเวลาที่ตนกำลังเข้าแถว หรือในขณะที่กำลังทำหน้าที่ราชการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นเวลาเป็นยาม เป็นเวร ดั่งนี้เป็นต้น และห้ามมิให้ร้องทุกข์ก่อนเวลาล่วงไปแล้วยี่สิบสี่ชั่วโมง นับตั้งแต่ที่มีเหตุจะต้องร้องทุกข์เกิดขึ้น

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ร้องทุกข์ว่า ผู้บังคับบัญชาลงทัณฑ์แรงเกินไป ถ้าหากว่าผู้บังคับบัญชานั้นมิได้ลงทัณฑ์เกินอำนาจที่จะทำได้ตามความในหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๖ ถ้าจะกล่าวโทษผู้ใดให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้นั้น จะร้องทุกข์ด้วยวาจา หรือจะเขียนเป็นหนังสือก็ได้ ถ้าผู้ร้องทุกข์มาร้องทุกข์ด้วยวาจา ให้ผู้รับการร้องทุกข์จดข้อความสำคัญของเรื่องที่ร้องทุกข์นั้น ให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

ถ้าหากว่าผู้ร้องทุกข์ไม่ทราบชัดว่า ตนได้รับความเดือดร้อนเพราะผู้ใดแน่ ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตน เพื่อเสนอไปตามลำดับชั้นจนถึงที่สุด คือ ผู้ที่จะสั่งการไต่สวน และแก้ความเดือดร้อนนั้นได้

มาตรา ๒๗ ถ้าเขียนความร้องทุกข์เป็นจดหมายแล้ว จดหมายนั้นต้องลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ใบร้องทุกข์ฉะบับใดไม่มีลายมือชื่อ ผู้บังคับบัญชาไม่มีหน้าที่จะต้องพิจารณา

มาตรา ๒๘ เมื่อผู้ใดได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบที่ว่ามานี้แล้ว และเวลาล่วงพ้นไปสิบห้าวันยังไม่ได้รับความชี้แจงประการใดทั้งความเดือดร้อนก็ยังไม่ปลดเปลื้องไป ให้ร้องทุกข์ใหม่ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นที่สูงถัดขึ้นไปเป็นลำดับอีก และในการร้องทุกข์ครั้งนี้ให้ชี้แจงด้วยว่า ได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นใดมาแล้วแต่เมื่อใด

มาตรา ๒๙ ถ้าผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องร้องทุกข์เมื่อใด ต้องรีบไต่สวนและจัดการแก้ไขความเดือดร้อน หรือชี้แจงให้ผู้ยื่นใบร้องทุกข์เข้าใจ จะเพิกเฉยเสียไม่ได้เป็นอันขาด ผู้ใดเพิกเฉยนับว่ากระทำผิดต่อวินัยทหาร

มาตรา ๓๐ ถ้าผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ได้ชี้แจงให้ผู้ร้องทุกข์ทราบแล้ว แต่ผู้ร้องทุกข์ยังไม่หมดความสงสัย ก็ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปได้ และต้องชี้แจงด้วยว่าได้ร้องทุกข์นี้ต่อผู้ใด และได้รับคำชี้แจงอย่างไรแล้วด้วย

มาตรา ๓๑ ถ้าหากปรากฏชัดว่า ข้อความที่ร้องทุกข์เป็นความเท็จ หรือการร้องทุกข์นั้นกระทำไปโดยผิดระเบียบที่กล่าวมา ผู้ร้องทุกข์จะต้องมีความผิดฐานกระทำผิดต่อวินัยทหาร

มาตรา ๓๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖ เป็นปีที่ ๙ ในรัชชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

ตารางกำหนดทัณฑ์

ผู้ลงทัณฑ์	จำขัง		ขัง									กัก									ทัณฑกรรม	
	ผู้รับทัณฑ์		ผู้รับทัณฑ์									ผู้รับทัณฑ์									ผู้รับทัณฑ์	
	ชั้น ช.	ชั้น ฌ.	ชั้น ก.	ชั้น ข.	ชั้น ค.	ชั้น ง.	ชั้น จ.	ชั้น ฉ.	ชั้น ช.	ชั้น ช.	ชั้น ฌ.	ชั้น ก.	ชั้น ข.	ชั้น ค.	ชั้น ง.	ชั้น จ.	ชั้น ฉ.	ชั้น ช.	ชั้น ช .	ชั้น ฌ.	ชั้น ช.	ชั้น ฌ.
ชั้น ๑	๔ เดือน	๖ เดือน	-	-	-	-	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๑๕ วัน	๒๐ วัน	๒๐ วัน	๑ เดือน	๔๕ วัน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๓ วัน	๓ วัน
ชั้น ๒	๓ เดือน	๕ เดือน	-	-	-	-	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๗ วัน	๑๐ วัน	๑๕ วัน	๒๐ วัน	๑ เดือน	๔๕ วัน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ วัน	๓ วัน
ชั้น ๓	๔๕ วัน	๓ เดือน	-	-	-	-	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	-	๕ วัน	๗ วัน	๑๐ วัน	๑๕ วัน	๒๐ วัน	๔๕ วัน	๔๕ วัน	๒ เดือน	๓ วัน	๓ วัน
ชั้น ๔	๑ เดือน	๒ เดือน	-	-	-	-	๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	-	-	๓ วัน	๕ วัน	๗ วัน	๑๐ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๔๕ วัน	๓ วัน	๓ วัน
ชั้น ๕	๒๐ วัน	๔๕ วัน	-	-	-	-	๓ วัน	๑๐ วัน	๒๐ วัน	๒๐ วัน	๔๕ วัน	-	-	-	๓ วัน	๕ วัน	๗ วัน	๒๐ วัน	๒๐ วัน	๑ เดือน	๓ วัน	๓ วัน
ชั้น ๖	๑๕ วัน	๑ เดือน	-	-	-	-	-	๗ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	-	-	-	-	๓ วัน	๗ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๓ วัน	๓ วัน
ชั้น ๗	๗ วัน	๑๕ วัน	-	-	-	-	-	๓ วัน	๑๐ วัน	๑๐ วัน	๒๐ วัน	-	-	-	-	-	๕ วัน	๑๐ วัน	๑๐ วัน	๒๐ วัน	๑ วัน	๒ วัน
ชั้น ๘	-	-	-	-	-	-	-	-	๗ วัน	๗ วัน	๑๕ วัน	-	-	-	-	-	๓ วัน	๗ วัน	๗ วัน	๑๕ วัน	๑ วัน	๒ วัน
ชั้น ๙	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓ วัน	๓ วัน	๗ วัน	-	๑ วัน

คำอธิบาย ๑. กำหนดทัณฑ์ในตารางนี้ คือ กำหนดที่สูงที่สุด ผู้ลงทัณฑ์จะสั่งเกินกำหนดนี้ไม่ได้ แต่ต่ำกว่านั้นได้

๒. ทัณฑกรรมที่กำหนดไว้เป็นวัน ๆ หมายความว่าทำทัณฑกรรมทุก ๆ วันจนกว่าจะครบกำหนดในวันหนึ่งนั้น ผู้ที่จะสั่งลงทัณฑ์จะกำหนดทัณฑกรรมได้ไม่เกินกว่าวันละ ๖ ชั่วโมง แต่ถ้าให้อยู่เวรยามในวันหนึ่งไม่เกินกำหนดเวลาอยู่เวรยามตามปกติ ผู้ใดจะสั่งลงทัณฑกรรมให้กำหนดโดยชัดเจนว่า ทัณฑกรรมกี่วันและวันละเท่าใด

(ตารางกำหนดทัณฑ์แก้ไขใหม่โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

พระราชบัญญัติ

ยศทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๙

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)
เจ้าพระยายมราช
พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๙
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรมีพระราชบัญญัติยศทหารขึ้นโดยฉะเพาะ

จึงมีพระบรมราชการโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดั่งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยศทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๙”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ยศทหารมีตามลำดับดั่งนี้

๑. สัญญาบัตร

ลำดับยศและเทียบยศ		
ทหารบก	**ทหารเรือ**	**ทหารอากาศ**
จอมพล	จอมพลเรือ	จอมพลอากาศ
พลเอก	พลเรือเอก	พลอากาศเอก
พลโท	พลเรือโท	พลอากาศโท
พลตรี	พลเรือตรี	พลอากาศตรี
พลจัตวา	พลเรือจัตวา	พลอากาศจัตวา
พันเอก	นาวาเอก	นาวาอากาศเอก
พันโท	นาวาโท	นาวาอากาศโท
พันตรี	นาวาตรี	นาวาอากาศตรี
ร้อยเอก	เรือเอก	เรืออากาศเอก
ร้อยโท	เรือโท	เรืออากาศโท
ร้อยตรี	เรือตรี	เรืออากาศตรี

๒. ประทวน

ลำดับยศและเทียบยศ		
ทหารบก	**ทหารเรือ**	**ทหารอากาศ**
นายดาบ		
จ่าสิบเอก	พันจ่าเอก	พันจ่าอากาศเอก
จ่าสิบโท	พันจ่าโท	พันจ่าอากาศโท
จ่าสิบตรี	พันจ่าตรี	พันจ่าอากาศตรี
สิบเอก	จ่าเอก	จ่าอากาศเอก
สิบโท	จ่าโท	จ่าอากาศโท
สิบตรี	จ่าตรี	จ่าอากาศตรี

มาตรา ๕ ผู้ใดจะเป็นนายทหารสัญญาบัตรยศชั้นใดได้นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งขึ้น เว้นแต่ผู้ที่มียศเป็นนายทหารสัญญาบัตรอยู่แล้วรับราชการประจำในสังกัดใหม่กองทัพใด หากยศไม่ตรงกับสังกัดกองทัพนั้น ก็ให้มียศตามกองทัพที่สังกัดใหม่ในชั้นเดียวกับยศเดิมได้ ตั้งแต่วันที่มีคำสั่งให้รับราชการประจำในสังกัดใหม่

มาตรา ๖ ผู้ที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตรนั้นต้องเป็นผู้ที่มีวิทยะฐานะตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดไว้ เว้นแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นพิเศษ

มาตรา ๗ การแต่งตั้งผู้ใดให้ว่าที่ยศนายทหารสัญญาบัตรชั้นใดชั่วคราว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจแต่งตั้งผู้นั้นให้ว่าที่ยศสัญญาบัตรชั้นนั้นชั่วคราวได้

มาตรา ๘ ผู้ใดจะเป็นนายทหารประทวนชั้นใดได้นั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บังคับบัญชาชั้นแม่ทัพซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศออกประทวนแต่งตั้งผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้

มาตรา ๙ ผู้ที่จะเป็นนายทหารประทวนนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีวิทยะฐานะตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดไว้ เว้นแต่ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งเป็นพิเศษ

มาตรา ๑๐ ผู้ที่ได้รับยศทหารอยู่แล้วก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ให้คงมียศต่อไปตามเดิม

มาตรา ๑๑ ทหารผู้ใดที่มิได้มียศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจออกกฎกระทรวงเทียบฐานะกับยศทหารได้

มาตรา ๑๒ การถอดหรือการออกจากยศสัญญาบัตรจะกระทำได้โดยประกาศพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๓ การให้ออกจากว่าที่ยศสัญญาบัตร หรือการถอด หรือการออกจากยศประทวนให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งสั่งได้

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> - พระราชบัญญัติยศทหาร ฯ ฉบับนี้ พิมพ์แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติดั่งต่อไปนี้ด้วยแล้ว คือ

๑. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยศทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๙, พุทธศักราช ๒๔๘๔

๒. พระราชบัญญัติยศทหาร (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕

๓. พระราชบัญญัติยศทหาร (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๙๔

๔. พระราชบัญญัติยศทหาร (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๔๙๗

๕. พระราชบัญญัติยศทหาร (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๐๑

๖. พระราชบัญญัติยศทหาร (ฉบับที่ ๗) พุทธศักราช ๒๕๐๕

พระราชบัญญัติ

บำเหน็จบำนาญข้าราชการ

พ.ศ. ๒๔๙๔

ในพระปรมาภิไธย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ธานีนิวัต กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๔

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญทหารและกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน

พระมหากษัตริย์ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญทหารกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน และบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้าราชการ" หมายความว่า ทหารและข้าราชการพลเรือน

"ทหาร" หมายความว่า นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนตลอดจนว่าที่ยศนั้น ๆ และพลทหารประจำการ

"ข้าราชการพลเรือน" หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและข้าราชการกลาโหมพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

"เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ" หมายความว่า เวลาราชการที่ข้าราชการรับราชการมาตั้งแต่ต้นจนถึงวันสุดท้ายที่ได้รับเงินเดือนตามเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

"เงินเดือนเดือนสุดท้าย" หมายความว่า เงินเดือนที่ได้รับจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ออกจากราชการ รวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชาและหรือเงินเพิ่มการเลื่อนฐานะและหรือสำหรับประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ และหรือสำหรับการสู้รบ และหรือสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิด แต่ไม่รวมถึงเงินเพิ่มอย่างอื่น ๆ ส่วนข้าราชการตำรวจซึ่งกรมตำรวจสั่งแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากผู้ว่าจ้าง เงินเดือนเดือนสุดท้ายหมายความว่า เงินเดือนที่ผู้ว่าจ้างจ่ายตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามอัตราเงินเดือนในบัญชีต่อท้ายกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจเดือนสุดท้ายที่ออกจากราชการ รวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา และหรือเงินเพิ่มการเลื่อนฐานะ และหรือสำหรับประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ และหรือสำหรับการสู้รบ และหรือสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิด แต่ไม่รวมเงินเพิ่มอย่างอื่น ๆ

มาตรา ๔ นิยามคำว่า "ข้าราชการพลเรือน" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๔ นิยามคำว่า "เงินเดือนเดือนสุดท้าย" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖

"เงินเดือนเดิม" หมายความว่า เงินเดือนเดือนสุดท้ายที่เคยได้รับสูงสุดในครั้งใดก่อนออกจากราชการ แต่ในกรณีที่มีการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการ เงินเดือนเดิมให้หมายความถึงเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่เคยได้รับสูงสุดในครั้งใดก่อนออกจากราชการและได้ปรับตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการนั้นแล้ว

"บำเหน็จ" หมายความว่า เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายครั้งเดียว

"บำนาญ" หมายความว่า เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายเป็นรายเดือน

"แพทย์ที่ทางราชการรับรอง" หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ หรือแพทย์ที่มีสิทธิประกอบโรคศิลปะในต่างประเทศซึ่งประกอบโรคศิลปะอยู่ในต่างประเทศนั้น และกระทรวงการคลังได้รับรองให้ทำการตรวจและแสดงความเห็นตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้

"ทายาทผู้มีสิทธิ" หมายความว่า

(๑) บุตร และให้หมายความรวมถึงบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดา

(๒) สามีหรือภริยา

(๓) บิดาและมารดา

"ผู้อุปการะ" หมายความว่า

(๑) ผู้ที่ได้อุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษาผู้ตายมาแต่เยาว์ฉันท์บิดามารดากับบุตรหรือ

(๒) ผู้ที่ได้อุปการะข้าราชการประจำ หรือข้าราชการบำนาญ ผู้มีรายได้ไม่เพียงพอแก่อัตภาพ หรือได้อุปการะข้าราชการบำนาญผู้ซึ่งป่วยเจ็บทุพพลภาพ หรือวิกลจริตไม่สามารถที่จะช่วยตัวเองได้ ผู้อุปการะตามข้อนี้ต้องเป็นผู้ให้อุปการะประจำเป็นส่วนใหญ่

"ผู้อยู่ในอุปการะ" หมายความว่า ผู้ที่ได้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายตลอดมา โดยจำเป็นต้องมีผู้อุปการะและความตายของผู้นั้นทำให้ได้รับความเดือนร้อนเพราะขาดความอุปการะ

มาตรา ๔ นิยามคำว่า "เงินเดือนเพิ่ม" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๗

มาตรา ๔ นิยามคำว่า "ทายาทผู้มีสิทธิ" เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๔ นิยามคำว่า "ผู้อุปการะ" เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙

มาตรา ๔ นิยามคำว่า "ผู้อยู่ในอุปการะ" เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ลักษณะ ๑
บำเหน็จบำนาญปกติ

หมวด ๑
สิทธิในบำเหน็จบำนาญปกติ

มาตรา ๖ เมื่อข้าราชการผู้ใดออกจากราชการ ให้จ่ายบำเหน็จหรือบำนาญให้ตามเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

สิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญเป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ ข้าราชการซึ่งจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อก่อนออกจากราชการหรือก่อนได้รับคำสั่งให้ไปทำการใด ๆ ตามความในมาตรา ๒๘ ต้องได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน

มาตรา ๘ บุคคลที่ระบุไว้ต่อไปนี้ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งถูกไล่ออกจากราชการเพราะมีความผิด

(๒) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการเพราะมีความผิด

(๓) ข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง เว้นแต่ในกรณีที่มีข้อกำหนดให้บำเหน็จหรือบำนาญไว้ในหนังสือสัญญาจ้างตามความต้องการของรัฐบาล

(๔) ผู้ซึ่งรัฐบาลกำหนดเงินอย่างอื่นไว้ให้แทนบำเหน็จบำนาญแล้ว

(๕) ผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๖) ผู้ซึ่งไม่เคยรับราชการมาก่อน แต่ได้เป็นทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เมื่อปลดเป็นกองหนุนแล้วและได้เข้ารับราชการอีก โดยเวลารับราชการจะติดต่อกับเวลาราชการกองประจำการหรือไม่ก็ตาม ยังไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

มาตรา ๙ ข้าราชการมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) เหตุทดแทน

(๒) เหตุทุพพลภาพ

(๓) เหตุสูงอายุ

(๔) เหตุรับราชการนาน

มาตรา ๑๐ สิทธิในการขอบำเหน็จบำนาญปกติตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีอายุความสามปี

มาตรา ๑๑ บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่งออกจากประจำการเพราะเลิก หรือยุบตำแหน่ง หรือซึ่งมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือซึ่งออกตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบี้ยหวัด

มาตรา ๑๒ บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพนั้น ให้แก่ข้าราชการผู้ป่วยเจ็บทุพพลภาพซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไป

มาตรา ๑๓ บำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุนั้น ให้แก่ข้าราชการผู้มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว

ถ้าข้าราชการผู้ใดมีอายุครบห้าสิบปีบริบูรณ์แล้ว ประสงค์จะลาออกจากราชการก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุได้

มาตรา ๑๔ บำเหน็จบำนาญเหตุรับราชการนานนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบสามสิบปีบริบูรณ์แล้ว

ถ้าข้าราชการผู้ใดมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว ประสงค์จะลาออกจากราชการ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุรับราชการนานได้

มาตรา ๑๕ ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์มีสิทธิได้บำเหน็จ

มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๔
มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒
มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

ข้าราชการผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิได้บำนาญ

มาตรา ๑๖ ข้าราชการผู้มีสิทธิได้บำนาญจะยื่นคำขอรับบำเหน็จตามเกณฑ์ในมาตรา ๓๒ แทนบำนาญก็ได้

มาตรา ๑๗ ข้าราชการผู้ใดมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบสิบปีบริบูรณ์แล้ว ออกจากราชการเพราะลาออกและไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญปกติตามความในมาตรา ๙ ก็ให้ได้รับบำเหน็จตามเกณฑ์ในมาตรา ๓๒

มาตรา ๑๘ ข้าราชการการเมืองตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งได้รับราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมืองมาแล้วและมีเวลาราชการในตำแหน่งข้าราชการการเมืองรวมกันไม่น้อยกว่าสี่ปีบริบูรณ์ เมื่อออกจากตำแหน่งและไม่ประสงค์จะรับบำเหน็จบำนาญตามความในบทแห่งพระราชบัญญัตินี้โดยประการอื่น ก็ให้มีสิทธิรับบำนาญเดือนละสองพันบาท

แต่ถ้าข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิได้รับหรือเคยได้รับบำนาญปกติอยู่ก่อนแล้วเมื่อข้าราชการผู้นั้นได้ใช้สิทธิตามความในวรรคก่อน สิทธิรับบำนาญที่มีอยู่แล้วนั้นเป็นอันสิ้นไป

การคำนวณเวลาราชการตามความในมาตรานี้ ไม่ให้รวมเวลาราชการที่ผู้นั้นได้รับบำเหน็จบำนาญไปแล้ว ถ้ามีเข้าด้วย

หมวด ๒
เวลาราชการและการนับเวลาราชการสำหรับ
คำนวณบำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๑๙ ข้าราชการซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้วเป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์ รองสมุหราชองครักษ์ ข้าราชการการเมือง และข้าราชการซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเรื่องการพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๘), พ.ศ. ๒๕๔๓ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๙ วรรคหก เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

การพ้นจากราชการของข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์และรองสมุหราชองครักษ์ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

มาตรา ๑๙ ทวิ (ยกเลิก)

มาตรา ๑๙ ตรี (ยกเลิก)

มาตรา ๑๙ จัตวา (ยกเลิก)

มาตรา ๑๙ สัตต ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญหรือระดับทรงคุณวุฒิ หรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสหรือระดับทักษะพิเศษและจะต้องพ้นจากราชการตามมาตรา ๑๙ อาจรับราชการต่อไปได้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการบริหารงานบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการแต่ละประเภท เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการประเภทนั้น เว้นแต่ข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้กระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๑ ก่อนสิ้นปีงบประมาณทุกปีไม่น้อยกว่าหกสิบวัน ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการตามมาตรา ๒๐ ยื่นบัญชีรายชื่อข้าราชการผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญ เนื่องจากการเกษียณอายุตามมาตรา ๑๙ ในปีงบประมาณถัดไปต่อประธานศาล เจ้ากระทรวง หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐของผู้นั้น แล้วแต่กรณี และต่อกระทรวงการคลัง

ในกรณีที่มีการต่อเวลาราชการให้แก่ข้าราชการผู้ใด ให้เจ้ากระทรวงแจ้งไปให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุทราบ และให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุแจ้งต่อไปยังกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๙ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๙ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓, (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ.๒๕๕๑

มาตรา ๑๙ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๓, (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ.๒๕๕๑

มาตรา ๑๙ สัตต เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗, (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๒ การต่อเวลาราชการในคราวแรกและในคราวถัดไป ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้น

การต่อเวลาราชการในคราวแรก ให้นับตั้งแต่วันครบเกษียณอายุของข้าราชการประเภทนั้น ส่วนการต่อเวลาราชการให้ในคราวถัดไป หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นให้สั่งต่อเวลาราชการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนก่อนสิ้นวันครบการต่อเวลาราชการครั้งสุดท้ายถ้ามิได้มีการสั่งต่อเวลาราชการคราวถัดไป ให้ถือว่าข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการถัดจากวันครบการต่อเวลาราชการครั้งสุดท้าย

มาตรา ๒๓ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้นับแต่วันรับราชการรับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน ซึ่งมิใช่อัตราข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง

ครูประชาบาล สารวัตรศึกษา หรือข้าราชการวิสามัญที่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายให้ยกฐานะหรือให้เปลี่ยนฐานะเป็นข้าราชการที่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามมาตรา ๗ ได้ และเมื่อได้มีการยกฐานะหรือเปลี่ยนฐานะเป็นข้าราชการที่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญดั่งกล่าวแล้ว ก็ให้นับเวลาระหว่างที่เป็นครูประชาบาล สารวัตรศึกษา หรือข้าราชการวิสามัญที่ติดต่อกับวันที่ได้มีการยกฐานะหรือการเปลี่ยนฐานะนั้นเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญได้ด้วย

ข้าราชการซึ่งทำงานหรือรับราชการก่อนอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ ให้เริ่มนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่วันที่มีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์เป็นต้นไป

ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ ให้มีสิทธินับเวลาราชการได้ตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

มาตรา ๒๓ ทวิ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการที่โอนมาจากข้าราชการส่วนจังหวัด หรือข้าราชการที่โอนมาจากพนักงานเทศบาล ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้อยู่ในวันโอน เป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย

มาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๓ ทวิ เพิ่มโดย มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๙ ต่อมายกเลิก และใช้ความใหม่แทนโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒

มาตรา ๒๔ ผู้ซึ่งกระทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือในระหว่างเวลาที่สั่งให้เป็นนักดำเรือดำน้ำ ให้นับเวลาราชการที่ปฏิบัติการตามสั่งเป็นทวีคูณ แม้ว่าในระยะเวลาดังกล่าวนั้นจะไม่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนก็ตาม

ในกรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกในเขตพื้นที่ใด ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาให้ข้าราชการซึ่งประจำปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตที่ได้มีประกาศใช้กฎอัยการศึกนั้นได้รับการนับเวลาราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นเป็นทวีคูณได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หลักเกณฑ์ดังกล่าวให้พิจารณาความจำเป็นของสถานการณ์โดยคำนึงถึงความยากลำบากและการเสี่ยงอันตรายอย่างแท้จริงของข้าราชการนั้น

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้นับเวลาราชการเป็นทวีคูณตามวรรคสอง ถ้าผู้ใดมีเวลาราชการซึ่งอาจนับเป็นทวีคูณในเวลาเดียวกันได้หลายประการก็ให้นับเวลาระหว่างนั้นเป็นทวีคูณแต่ประการเดียว

มาตรา ๒๕ เวลาป่วยหรือลา หรือต้องพักราชการ ซึ่งได้รับอนุญาตให้รับเงินเดือนเต็มนั้นสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับเหมือนเต็มเวลาราชการ

เวลาป่วยหรือลา หรือต้องพักราชการ ซึ่งได้รับอนุญาตให้รับเงินเดือนไม่เต็มนั้น สำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับเวลาตามส่วนแห่งเงินเดือนที่ได้รับ

เวลาป่วยหรือลา หรือต้องพักราชการ หรือมิได้อยู่รับราชการ ซึ่งมิได้รับอนุญาตให้รับเงินเดือน ไม่นับเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ แต่ทั้งนี้มิได้หมายความถึงผู้ที่มิได้อยู่รับราชการด้วยเหตุที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารหรือตำรวจ

มาตรา ๒๖ ในระหว่างที่ทหารกองหนุนได้รับเบี้ยหวัด ให้นับเวลาสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญเสมอหนึ่งในสี่ของเวลาอยู่รับราชการ

มาตรา ๒๗ ข้าราชการซึ่งทางราชการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกให้ไปดูการหรือศึกษาวิชาในต่างประเทศ ให้นับเวลาสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญในระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ

มาตรา ๒๘ ข้าราชการที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน ซึ่งทางราชการ

มาตรา ๒๔ วรรคสอง และวรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

สั่งให้ไปทำการใด ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ผู้นั้นยังไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญ และให้นับเวลาสำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญในระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ

มาตรา ๒๙ เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับแต่จำนวนปี เศษของปีถ้าถึงครึ่งปีให้นับเป็นหนึ่งปี

การนับระยะเวลาตามความในวรรคก่อน สำหรับเดือน หรือวัน ให้คำนวณตามวิธีการจ่ายเงินเดือน และให้นับสิบสองเดือนเป็นหนึ่งปี สำหรับจำนวนวัน ถ้ามีรวมกันหลายระยะให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน

มาตรา ๓๐ ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมืองผู้ใดออกจากราชการไปแล้วถ้าภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ข้าราชการการเมืองผู้ใดซึ่งต้องออกหรือพ้นจากตำแหน่งโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยังมิได้รับบำเหน็จบำนาญสำหรับการรับราชการในตอนที่ต้องออกหรือพ้นจากตำแหน่ง ถ้าภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่เป็นข้าราชการการเมือง ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญก่อนออกพรือพ้นจากตำแหน่งต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลัง

ข้าราชการการเมืองผู้ซึ่งออกหรือพ้นจากตำแหน่งโดยได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติจากการได้นับเวลาราชการที่เป็นข้าราชการการเมืองสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญตามมาตรา ๑๘ ถ้าภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่เป็นข้าราชการการเมือง และเลิกรับบำนาญในขณะที่กลับเข้ารับราชการใหม่ ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญก่อนออกหรือพ้นจากตำแหน่งต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลัง หากผู้นั้นประสงค์จะรับบำนาญต่อไปจะต้องแจ้งความประสงค์ภายในสามสิบวันนับแต่วันกลับเข้ารับราชการใหม่ โดยทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานยื่นต่อส่วนราชการที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ เมื่อแจ้งความประสงค์ดังกล่าวแล้ว ให้ผู้นั้นมีสิทธิรับบำนาญต่อไปและจะนับเวลาราชการต่อเนื่องมิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวไม่แจ้งความประสงค์ให้ถือว่าข้าราชการผู้นั้นเลิกรับบำนาญเพื่อขอนับเวลาราชการต่อเนื่องโดยให้ส่วนราชการที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่แจ้งไปยังส่วนราชการที่ผู้นั้นรับบำนาญอยู่เพื่องดจ่ายบำนาญ

มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๐ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมืองผู้ใดออกจากราชการโดยได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดออกจากราชการโดยได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ถ้าภายหลังผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่เป็นข้าราชการการเมือง มิให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับเวลารับราชการเป็นข้าราชการการเมืองในตอนหลัง แต่ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญเฉพาะเวลารับราชการเป็นข้าราชการการเมืองในตอนหลังเท่านั้น

ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมืองผู้ใดหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการการเมือง และได้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับเวลารับราชการเป็นข้าราชการการเมืองในตอนหลังมาก่อนแล้ว ถ้าภายหลังผู้นั้นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการการเมืองอีกมิให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญในครั้งก่อนต่อเนื่องกับเวลารับราชการเป็นข้าราชการการเมืองในครั้งหลัง แต่ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญเฉพาะเวลารับราชการเป็นข้าราชการการเมืองในครั้งหลัง

มาตรา ๓๐ ทวิ (ยกเลิก)

หมวด ๓
วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๓๑ ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายเป็นเกณฑ์คำนวณ แต่ถ้าเป็นการคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ ซึ่งพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุตามมาตรา ๑๙ เงินเดือนเดือนสุดท้ายให้หมายความรวมถึงเงินเดือนที่ได้เลื่อนในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้นด้วย

การเลื่อนเงินเดือนในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้นไม่ก่อให้เกิดสิทธิรับเงินเดือนที่ได้เลื่อน แต่เงินเดือนที่ได้เลื่อนนั้นให้ถือเสมือนว่าเป็นเงินเดือนเดิม

ข้าราชการผู้ใดเคยดำรงตำแหน่งในขณะเดียวกันหลายตำแหน่ง แล้วพ้นจากตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงก่อนพ้นจากราชการ ให้ถือเงินเดือนเดือนสุดท้ายของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนที่เคยได้รับอยู่นั้นเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายสำหรับตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณ ในกรณีที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับปรับอัตราเงินเดือนของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงก่อนข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการ

มาตรา ๓๐ วรรคสี่ และวรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๓
มาตรา ๓๐ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๓
มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๖
มาตรา ๓๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๗

ให้ถือเงินเดือนของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงที่ปรับตามกฎหมายหรือข้อบังคับนั้นแล้ว เป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายสำหรับตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณ

มาตรา ๓๒ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญ ให้กระทำดังนี้

(๑) สำหรับบำเหน็จ ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

(๒) สำหรับบำนาญ ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายหารด้วยห้าสิบคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

มาตรา ๓๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘ เมื่อได้แจ้งการคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติให้ผู้มีสิทธิรับทราบล่วงพ้นสองปีแล้ว ให้ถือว่าการคำนวณนั้นเป็นอันเด็ดขาด

มาตรา ๓๔ (ยกเลิก)

หมวด ๔
ผู้รับบำนาญกลับเข้ารับราชการใหม่

มาตรา ๓๕ (ยกเลิก)

มาตรา ๓๕ ทวิ (ยกเลิก)

ลักษณะ ๒
บำเหน็จบำนาญพิเศษ

มาตรา ๓๖ เมื่อข้าราชการผู้ใดประสบเหตุดังที่บัญญัติไว้ในลักษณะนี้ให้จ่ายบำเหน็จหรือบำนาญพิเศษให้

สิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญพิเศษเป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้

มาตรา ๓๗ ข้าราชการ พลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดได้รับอันตรายจนพิการ เสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้วและแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถ

มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙

หมวด ๔ ผู้รับบำนาญกลับเข้ารับราชการใหม่ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๕ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙

จะรับราชการต่อไปได้อีกเลย ทั้งนี้เพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญปกติกับทั้งได้รับบำนาญพิเศษด้วย เว้นแต่การได้รับอันตราย ได้รับการป่วยเจ็บหรือการถูกประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือจากความผิดของตนเอง

มาตรา ๓๘ ข้าราชการผู้ใดได้รับบำเหน็จหรือบำนาญไปแล้วตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพลทหารกองประจำการหรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดซึ่งได้ออกจากราชการหรือพ้นจากหน้าที่ทหารไปแล้ว ถ้าภายในกำหนดเวลาสามปี นับแต่วันออกจากราชการหรือพ้นจากหน้าที่ทหาร ปรากฏหลักฐานชัดแจ้งว่า ผู้นั้นเกิดป่วยเจ็บถึงทุพพลภาพอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างที่ผู้นั้นรับราชการหรือทำหน้าที่ทหารอยู่ก็ให้จ่ายบำนาญตามมาตรา ๓๗ และถ้าถึงตายก็ให้จ่ายบำนาญตามมาตรา ๔๑ ทั้งนี้ให้จ่ายให้ นับแต่วันขอ และในกรณีที่ได้รับบำเหน็จไปแล้ว ก็ให้จ่ายเฉพาะบำนาญพิเศษแต่อย่างเดียว

มาตรา ๓๙ การคำนวณบำนาญพิเศษ ให้เจ้ากระทรวงเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่เหตุการณ์ประกอบกับความพิการ และทุพพลภาพของผู้นั้น ตามอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ในยามปกติ มีอัตราตั้งแต่ห้าในห้าสิบส่วนจนถึงยี่สิบในห้าสิบส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๒) ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศ หรือต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ต้องทำการดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิดหรือมีหน้าที่ขุด ทำลาย ทำ หรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิษถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราเป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๓) เวลาทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงครามหรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราตั้งแต่สามสิบในห้าสิบส่วนจนถึงสามสิบห้าในห้าสิบส่วนของเงินเดือนเดือนสุดท้าย ในกรณีที่ไม่มีเงินเดือน ให้ถืออัตราเงินเดือนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้าย

มาตรา ๔๐ ให้ผู้รับอันตรายถึงทุพพลภาพดังกล่าวในมาตรา ๓๗ แม้จะยังไม่มีสิทธิรับบำนาญปกติ ก็ให้ได้รับบำนาญปกติได้ คิดตามอัตราที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ บวกกับบำนาญพิเศษด้วย

มาตรา ๔๑ ผู้ได้รับอันตรายดังกล่าวในมาตรา ๓๗ ถ้าถึงแก่ความตาย เพราะเหตุนั้นก่อนได้รับบำนาญพิเศษไป นอกจากบำเหน็จตกทอดซึ่งจะได้รับตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะ ๓ ก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิตามเกณฑ์ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ อีกด้วย ดังนี้

(๑) ในยากปกติเป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

(๒) ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศหรือมีหน้าที่ต้องทำการโดดร่ม หรือต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ต้องทำการดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ขุด ทำลาย ทำหรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิษ หรือเวลาทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราเป็นจำนวนสี่สิบในห้าสิบส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

มาตรา ๔๒ ข้าราชการผู้ใดได้รับการป่วยเจ็บจนทุพพลภาพดังกล่าวในมาตรา ๓๗ เพราะเหตุ

(๑) ต้องไปปฏิบัติราชการเป็นครั้งคราวนอกตำบลที่ตั้งสำนักงานประจำ หรือ

(๒) ต้องประจำปฏิบัติราชการในท้องที่กันดารที่จะต้องเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บซึ่งท้องที่นั้นได้กำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกา

ถ้าปรากฏว่า ความป่วยเจ็บทุพพลภาพนั้นได้เกิดเนื่องจากการต้องไปปฏิบัติราชการหรือต้องประจำปฏิบัติราชการนั้น ก็ให้จ่ายบำนาญตามมาตรา ๓๗ และถ้าถึงตายก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษตามมาตรา ๔๑ (๑)

มาตรา ๔๓ ข้าราชการ พลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดสูญหายไปและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นได้รับอันตรายดังกล่าวในมาตรา ๓๗ ถึงตาย เมื่อพ้นกำหนดสองเดือนนับแต่วันสูญหาย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าผู้นั้นถึงแก่ความตายในวันที่สูญหาย และให้จ่ายบำนาญพิเศษตามบทบัญญัติในมาตรา ๔๑

ถ้าปรากฏในภายหลังว่า ผู้ที่ต้องสันนิษฐานว่าตายตามความในวรรคก่อนมิได้ตาย ก็ให้งดจ่ายบำนาญพิเศษนั้น และถ้าเจ้ากระทรวงจะต้องจ่ายเงินให้ในระหว่างเวลาที่ต้องสันนิษฐานว่าถึงแก่ความตาย ก็ให้หักจำนวนเงินทั้งหมดที่จ่ายไปแล้วออกจากจำนวนเงินที่ต้องจ่ายนั้น

มาตรา ๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๔๔ บำนาญพิเศษที่บัญญัติในลักษณะนี้ ให้จ่ายแก่ทายาทผู้มีสิทธิตามเกณฑ์ดังนี้

(๑) บุตร ให้ได้รับสองส่วน ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไป ให้ได้รับสามส่วน

(๒) สามีหรือภรรยา ให้ได้รับหนึ่งส่วน

(๓) บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ ให้ได้รับหนึ่งส่วน

ถ้าผู้ตายไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษในอนุมาตราใดดังกล่าว หรือทายาทนั้นได้ตายไปก่อน ให้แบ่งบำนาญพิเศษนั้นระหว่างทายาทผู้มีสิทธิตามส่วนในอนุมาตราที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้บำนาญพิเศษ

ถ้าได้มีการจ่ายบำนาญพิเศษไปแล้ว หากปรากฏว่ามีบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดาเพิ่มขึ้น ให้แบ่งบำนาญพิเศษนั้นใหม่ระหว่างทายาทผู้มีสิทธิโดยถือว่าบุตรชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษานั้นเป็นทายาทผู้มีสิทธิตั้งแต่วันตายของเจ้าบำนาญ กรณีเช่นนี้ ให้กระทรวงการคลังหักเอาจากทายาทซึ่งรับบำนาญพิเศษไปก่อนแล้วคืนตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

กรณีที่ไม่สามารถหักเงินบำนาญพิเศษที่จ่ายให้ทายาทซึ่งรับเกินไปในส่วนของตนตามวรรคสามคืนได้ กระทรวงการคลังไม่ต้องรับผิดชอบจ่ายเงินบำนาญพิเศษให้แก่บุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายย้อนหลังไปถึงวันเกิดสิทธิรับบำนาญพิเศษแต่อย่างใด

ถ้าไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษดังกล่าวทั้ง ๓ อนุมาตรา ให้บุคคลซึ่งเจ้ากระทรวงพิจารณาเห็นว่ามีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการะผู้ตายอยู่หรือเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย เป็นผู้รับบำนาญพิเศษตามส่วนที่เจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้ และเมื่อได้จ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายแล้ว หากปรากฏภายหลังว่ามีบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดาให้สั่งจ่ายบำนาญพิเศษให้แก่บุตรซึ่งศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว กรณีเช่นนี้ถ้าไม่สามารถเรียกเงินบำนาญพิเศษที่จ่ายให้ผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายรับไปแล้วคืนได้ให้นำความในวรรคสามและวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อบุคคลซึ่งได้รับบำนาญพิเศษอยู่ตามที่กล่าวข้างต้นตายหรือหมดสิทธิไป ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอันยุติลงเพียงนั้น

มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๔๕ บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ ให้จ่ายโดยกำหนดเวลาและเงื่อนไขดังนี้

(๑) บุตร ให้มีสิทธิได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์นั้นกำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือในชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่าก็ให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่ยังทำการศึกษาอยู่ในสถานศึกษา แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) สามีหรือภริยาให้ได้รับตลอดชีวิต เว้นแต่ทำการสมรสใหม่

(๓) บิดามารดา ให้ได้รับตลอดชีวิต

(๔) บุคคลอื่นนอกจากที่ได้กล่าวใน (๑) (๒) และ (๓) ถ้าอายุยังไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์ ให้อนุโลมรับอย่างบุตร แล้วแต่กรณี ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวแล้ว ให้รับอยู่เพียงสิบปี

ถ้าผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้ว หรือในระหว่างที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ก็ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญพิเศษตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่

มาตรา ๔๖ บำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพที่ได้รับรวมกับบำนาญปกติถ้ามีจำนวนเงินรวมกันไม่ถึงเดือนละหนึ่งหมื่นห้าพันบาท ให้ได้รับบำนาญพิเศษเพิ่มขึ้นอีกจนครบหนึ่งหมื่นห้าพันบาท และบรรดาผู้มีสิทธิจะได้รับจะยื่นขอเปลี่ยนเป็นการรับบำเหน็จพิเศษแทนได้เป็นจำนวนเงินเท่ากับบำนาญพิเศษหกสิบเดือน

มาตรา ๔๗ การขอบำนาญพิเศษต้องแสดงรายงานแพทย์ที่ทางราชการรับรองกับรายงานแสดงเหตุที่ต้องรับอันตราย ได้รับการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายนั้นด้วย

ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๓ ให้แสดงถึงเหตุการณ์อันทำให้ควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นได้รับอันตรายถึงตาย

ลักษณะ ๒/๑
บำเหน็จดำรงชีพ

มาตรา ๔๗/๑ บำเหน็จดำรงชีพ ได้แก่ เงินที่จ่ายให้แก่ผู้รับบำนาญเพื่อช่วยเหลือการดำรงชีพโดยจ่ายให้ครั้งเดียว

มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒, (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

ลักษณะ ๒/๑ บำเหน็จดำรงชีพ มาตรา ๔๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพมีสิทธิขอรับบำเหน็จดำรงชีพตามอัตราและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินสิบห้าเท่าของบำนาญรายเดือนที่ผู้นั้นได้รับ

ผู้รับบำนาญผู้ใดได้รับทั้งบำนาญปกติและบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพให้นำบำนาญปกติและบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพรวมเป็นบำนาญรายเดือนเพื่อคำนวณจ่ายเป็นบำเหน็จดำรงชีพแก่ผู้นั้น

เมื่อได้รับบำเหน็จดำรงชีพแล้ว ผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จดำรงชีพอีก ถ้าภายหลังผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่และได้ออกจากราชการในครั้งหลังโดยเลือกรับบำนาญ

ผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพผู้ใดได้รับบำเหน็จดำรงชีพไปแล้ว ถ้าภายหลังผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่โดยมีสิทธินับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังตามมาตรา ๓๐ และเมื่อออกจากราชการในครั้งหลังโดยเลือกรับบำเหน็จ การจ่ายบำเหน็จในกรณีเช่นว่านี้ ให้หักเงินออกจากบำเหน็จที่ได้รับเท่ากับเงินบำเหน็จดำรงชีพเสียก่อน

ในกรณีที่ผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพได้แสดงเจตนาขอรับบำเหน็จดำรงชีพไว้แล้ว แต่ได้ตายก่อนได้รับเงินบำเหน็จดำรงชีพ ให้การจ่ายเงินดังกล่าวเป็นอันระงับไป

ลักษณะ ๓
บำเหน็จตกทอด

มาตรา ๔๘ ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างรับราชการอยู่ หรือทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดตาย ถ้าความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง ให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอดเป็นจำนวนตามเกณฑ์คำนวณในมาตรา ๓๒ (๑) ให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิตามเกณฑ์ดังนี้

(๑) บุตรให้ได้รับสองส่วน ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไปให้ได้รับสามส่วน

(๒) สามีหรือภริยาให้ได้รับหนึ่งส่วน

(๓) บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาที่มีชีวิตนอยู่ให้ได้รับหนึ่งส่วน

ลักษณะ ๓ บำเหน็จตกทอด มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙

ในกรณีที่ไม่มีทายาทในอนุมาตราใด หรือทายาทนั้นได้ตายไปเสียก่อนให้แบ่งเงินดังกล่าวระหว่างทายาทผู้มีสิทธิในอนุมาตราที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับ

ในกรณีที่ไม่มีทายาททั้งสามอนุมาตราดังกล่าว ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งผู้ตายได้แสดงเจตนาไว้ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีทายาทและบุคคลซึ่งผู้ตายได้แสดงเจตนาไว้ตามวรรคสาม หรือบุคคลนั้นได้ตายไปก่อน ให้สิทธิในบำเหน็จตกทอดนั้นเป็นอันยุติลง

ในกรณีที่ได้มีการจ่ายบำเหน็จตกทอดไปแล้วหากปรากฏว่ามีบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดาเพิ่มขึ้น ให้แบ่งบำเหน็จตกทอดนั้นใหม่ระหว่างทายาทผู้มีสิทธิโดยถือว่าบุตรชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษานั้นเป็นทายาทผู้มีสิทธิตั้งแต่วันตายของเจ้าบำนาญ ในกรณีเช่นนี้ให้กระทรวงการคลังเรียกคืนบำเหน็จตกทอดจากทายาทซึ่งรับบำเหน็จตกทอดไปก่อนแล้วตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่ไม่สามารถเรียกคืนบำเหน็จตกทอดที่จ่ายให้ทายาทซึ่งรับเกินไปในส่วนของตนตามวรรคห้าได้ กระทรวงการคลังไม่ต้องรับผิดชอบจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดให้แก่บุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายย้อนหลังไปถึงวันเกิดสิทธิรับบำเหน็จตกทอดแต่อย่างใด

มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘ ผู้ได้รับบำนาญปกติหรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพตาย ให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอดให้แก่บุคคลตามมาตรา ๔๘ เป็นจำนวนสามสิบเท่าของบำนาญรายเดือนรวมกับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับและให้จ่ายตามส่วนและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรานั้น

ในกรณีที่ได้มีการรับบำเหน็จดำรงชีพไปแล้ว เมื่อผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพตาย การจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดตามวรรคหนึ่ง ให้หักเงินออกจากบำเหน็จตกทอดที่จะได้รับเท่ากับเงินบำเหน็จดำรงชีพเสียก่อน

มาตรา ๕๐ การคำนวณเงินบำเหน็จตกทอดตามความในลักษณะนี้รายใดได้ผลเป็นยอดเงินบำเหน็จตกทอดไม่ถึงสามพันบาท ก็ให้จ่ายเป็นเงินบำเหน็จตกทอดสามพันบาท

มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙
มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๔๙ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๖

ลักษณะ ๔
การพิจารณาสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๕๑ เมื่อกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการเจ้าสังกัดซึ่งมีฐานะไม่ต่ำกว่ากรมหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี ได้รับเรื่องราวขอรับบำเหน็จหรือบำนาญแล้วให้รีบตรวจสอบ และนำส่งให้ถึงกระทรวงการคลังภายในสามสิบวันนับแต่วันรับและให้กระทรวงการคลังรีบพิจารณาสั่งภายในยี่สิบเอ็ดวันนับแต่วันรับ ทั้งนี้ เว้นแต่ความล่าช้าเป็นเพราะความผิดของผู้ขอหรือส่วนราชการเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี

การขอให้สั่งจ่ายและการสั่งจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ลักษณะ ๕
การเสียสิทธิรับบำนาญ

มาตรา ๕๒ (ยกเลิก)

มาตรา ๕๓ ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการหรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการผู้ใดมีกรณีหรือต้องหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงถึงแก่ความตายก่อนได้รับการวินิจฉัยในเรื่องที่กระทำผิดวินัยนั้น ให้กระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณาวินิจฉัยว่า ถ้าผู้นั้นไม่ถึงแก่ความตายเสียก่อนจะต้องได้รับโทษถึงไล่ออกหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้นั้นจะต้องถูกลงโทษถึงไล่ออก ทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดตามมาตรา ๔๘

ในกรณีที่ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการหรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการผู้ใดมีกรณีหรือต้องหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงถึงแก่ความตายก่อนได้รับการวินิจฉัยในเรื่องที่กระทำผิดวินัยนั้น ให้กระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณาวินิจฉัยว่า ถ้าผู้นั้นไม่ถึงแก่ความตายเสียก่อนจะต้องได้รับโทษถึงไล่ออกหรือปลดออกหรือไม่ ถ้ากระทรวงเจ้าสังกัดเห็นว่าผู้นั้นจะต้องถูกลงโทษถึงไล่ออกหรือปลดออก ทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดตามมาตรา ๔๘

มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖
มาตรา ๕๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๕๔ ผู้ซึ่งได้รับบำนาญปกติหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ หรือได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ หรือทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด ผู้ใดกระทำความผิดอาญาซึ่งไม่ใช่ความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือถูกฟ้องว่าเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ถ้าถึงแก่ความตายก่อนมีคดีหรือก่อนคดีถึงที่สุด ให้กระทรวงเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นเคยสังกัดอยู่พิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งกฎหมายกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงไว้เกินกว่าหนึ่งปีแล้ว ทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำนาญตามมาตรา ๔๙

มาตรา ๕๕ ทายาทดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญตามมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

(๑) ผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ได้เจตนากระทำ หรือพยายามกระทำให้เจ้าบำนาญหรือผู้ที่จะก่อให้เกิดสิทธิรับบำนาญแก่ตนถึงตายโดยมีชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ทายาทตามมาตรา ๔๔ ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ได้เจตนากระทำหรือพยายามกระทำให้ทายาทด้วยกันถึงตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ผู้ที่ได้ฟ้องเจ้าบำนาญหรือผู้ที่จะก่อให้เกิดสิทธิรับบำนาญแก่ตน หาว่าทำความผิดโทษประหารชีวิต และตนเองกลับต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดฐานฟ้องเท็จ หรือทำพยานเท็จ

ลักษณะ ๖

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๖ ข้าราชการผู้ใดลาออกไปดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน หรือสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณีก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ถ้าภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ ก็ให้นับเวลาระหว่างที่ดำรงตำแหน่งสภาชิกสภาผู้แทน หรือสภาผู้แทนราษฎร ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๗ ผู้ซึ่งไปหรือผู้ซึ่งทางราชการสั่งอนุญาตให้ไปศึกษาวิชาในต่างประเทศก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ เมื่อเข้ารับราชการให้มีสิทธินับเวลาระหว่างไปศึกษาวิชาในต่างประเทศเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามเกณฑ์ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญที่ใช้อยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ ข้าราชการผู้ใดกลับเข้ารับราชการก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญที่ใช้อยู่ในขณะที่กลับเข้ารับราชการนั้น อาจให้นับเวลาราชการหลายตอนต่อกันได้ ก็ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้นับเวลาราชการตอนก่อนกับตอนหลังต่อกันได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๔

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๖

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙

มาตรา ๑๑ การบอกเลิกรับบำนาญตามมาตรา ๓๐ (จ) แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ สำหรับผู้ที่ได้กลับเข้ารับราชการใหม่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้บอกเลิกได้ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำในขณะที่ยังรับราชการอยู่ และในกรณีที่ได้รับบำนาญรวมกับเงินเดือนมาแล้ว ให้คืนบำนาญและเงินที่จ่ายควบกับบำนาญที่รับไปแล้วตั้งแต่วันที่กลับเข้ารับราชการใหม่ให้หมดเสียก่อนวันออกจากราชการ

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

๑. เนื่องจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งกรมตำรวจสั่งแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจ โดยได้รับเงินเดือนจากผู้ว่าจ้าง คงมีฐานะเป็นข้าราชการตำรวจ จึงจำต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้สอดคล้องกันด้วย

๒. ข้าราชการซึ่งออกจากราชการ โดยได้รับบำนาญไปแล้ว เป็นผู้ออกจากราชการไปโดยไม่มีความผิด เมื่อกลับเข้ารับราชการใหม่ ก็สมควรให้ประโยชน์ในการนับเวลาราชการตอนก่อนกับตอนหลังติดต่อกันได้

๓. เพื่อเหมาะสมแก่ความเป็นอยู่และความเป็นธรรมแก่ข้าราชการซึ่งได้รับราชการมานาน จึงสมควรให้สิทธิในการคำนวณบำนาญตามกฎหมายโดยไม่มีข้อจำกัดขั้นสูงไว้สำหรับบำนาญที่จะพึงได้รับ

๔. เนื่องจากข้าราชการประจำตลอดจนข้าราชการบำนาญบางคน บิดา มารดา ได้ตายเสียตั้งแต่เล็ก ต้องอาศัยญาติพี่น้อง เช่น ปู่ ย่า ตายาย หรือผู้มีใจบุญอื่น ๆ ช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษามาตั้งแต่เยาว์วัย เช่นเดียวกับบิดามารดา จนกระทั่งเข้ารับราชการ เมื่อข้าราชการผู้นั้นถึงแก่กรรมลง โดยที่มิได้มีบุตรภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ที่ได้อุปการะเลี้ยงดูมาก็ควรได้รับบำนาญตกทอดเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้สำหรับผู้รับบำนาญพิเศษ และในทำนองเดียวกันข้าราชการที่ไม่มีบิดามารดาและบุตรภริยา แต่ได้อุปการะเลี้ยงดูผู้หนึ่งผู้ใด เมื่อข้าราชการผู้นั้นถึงแก่กรรม ย่อมเป็นเหตุให้ผู้ที่

อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูได้รับความเดือดร้อน จึงเป็นการสมควรที่จะให้ผู้อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูได้รับบำนาญตกทอดด้วย และเนื่องจากเดิมไม่มีบทนิยามคำว่า ผู้อุปการะ และผู้อยู่ในอุปการะ ฉะนั้น จึงควรมีบทนิยามไว้เพื่อให้ชัดแจ้งขึ้น

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๓ ข้าราชการซึ่งออกจากราชการโดยมีสิทธิได้รับบำนาญก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้ากลับเข้ารับราชการใหม่ คำว่า “เงินเดือนเดิม” ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้หมายถึงเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่เคยได้รับอันดับสูงสุดในครั้งใดก่อนออกจากราชการรวมกับเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว (พ.) ตามเกณฑ์ครั้งสุดท้ายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา ๓๑ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้รวมเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว (พ.) ตามเกณฑ์ครั้งสุดท้ายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเข้ากับเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ได้รับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งให้ตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณบำเหน็จบำนาญตามความในวรรคท้ายแห่งมาตรานั้นด้วย

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ บำนาญปกติให้จำกัดจำนวนอย่างสูงไม่เกินเงินเดือนเดือนสุดท้าย

มาตรา ๑๓ บทบัญญัติมาตรา ๑๒ ไม่กระทบกระทั่งสิทธิของผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเบี้ยหวัดบำนาญโดยคำนวณจากอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและได้รับเงินเพิ่มอยู่ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราวสำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญตามอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้ได้รับบำนาญโดยคำนวณจากอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับซึ่งกลับเข้ารับราชการใหม่โดยมิได้นับเวลาราชการติดต่อกัน เมื่อออกจากราชการในตอนหลัง สำหรับบำนาญเดิมที่จะได้รับ ให้ได้รับตามอัตราในบัญชีดังกล่าวในวรรคแรก

บทบัญญัติในวรรคแรกให้ใช้บังคับเฉพาะผู้ที่ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเบี้ยหวัดบำนาญเพราะเหตุที่ได้รับราชการ

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่ากระกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

บัญชีอัตราเบี้ยหวัดบำนาญ
ท้ายพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒

เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท
ไม่เกิน ๑	๒๕	๔๒	๔๐๔
๒	๔๐	๔๔	๔๑๘
๓	๕๕	๔๖	๔๓๒
๔	๗๐	๔๘	๔๔๖
๕	๘๕	๕๐	๔๖๐
๖	๙๗	๕๕	๔๙๒.๕๐
๗	๑๐๙	๖๐	๕๒๕
๘	๑๒๑	๖๕	๕๕๗.๕๐
๙	๑๓๓	๗๐	๕๙๐
๑๐	๑๔๕	๗๕	๖๒๒.๕๐
๑๑	๑๕๔	๘๐	๖๕๕
๑๒	๑๖๓	๘๕	๖๘๗.๕๐
๑๓	๑๗๒	๙๐	๗๒๐
๑๔	๑๘๑	๙๕	๗๕๒.๕๐
๑๕	๑๙๐	๑๐๐	๗๘๕
๑๖	๑๙๙	๑๑๐	๘๕๐
๑๗	๒๐๘	๑๒๐	๙๑๕
๑๘	๒๑๗	๑๓๐	๙๘๐
๑๙	๒๒๖	๑๔๐	๑,๐๔๕
๒๐	๒๓๕	๑๕๐	๑,๑๑๐
๒๒	๒๕๑	๑๖๐	๑,๑๗๕

เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัดบำนาญ บาท
๒๔	๒๖๗	๑๗๐	๑,๒๔๐
๒๖	๒๘๓	๑๘๐	๑,๓๐๕
๒๘	๒๙๙	๑๙๐	๑,๓๗๐
๓๐	๓๑๕	๒๐๐	๑,๔๓๕
๓๒	๓๓๐	๒๒๐	๑,๕๕๕
๓๔	๓๔๕	๒๔๐	๑,๖๗๕
๓๖	๓๖๐	๒๖๐	๑,๗๙๕
๓๘	๓๗๕	๒๘๐	๑,๙๑๕
๔๐	๓๙๐	๓๐๐	๒,๐๓๕
๓๕๐	๒,๓๑๐	๘๐๐	๔,๕๓๕
๔๐๐	๒,๕๘๕	๙๐๐	๔,๘๘๕
๔๕๐	๒,๘๖๐	๑,๐๐๐	๕,๒๓๕
๕๐๐	๓,๑๓๕	๑,๒๐๐	๕,๘๓๕
๕๕๐	๓,๓๘๕	๑,๔๐๐	๖,๔๓๕
๖๐๐	๓,๖๓๕	๑,๖๐๐	๗,๐๓๕
๖๕๐	๓,๘๘๕	๑,๘๐๐	๗,๖๓๕
๗๐๐	๔,๑๓๕	๒,๐๐๐	๘,๒๓๕
๗๕๐	๔,๓๓๕		

ผู้ใดได้รับเบี้ยหวัดบำนาญเดิมอยู่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่ได้รับอยู่ระหว่างสองอัตราใด ก็ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญโดยคำนวณเพิ่มให้ตามส่วนในระหว่างสองอัตรานั้น

<u>ตัวอย่าง</u> บำนาญเดิมอัตรา ๕๒ บาท เป็นอัตราที่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่เป็นอัตราที่อยู่ในระหว่างอัตรา ๕๐ บาท กับ ๕๕ บาท

บำนาญเดิม ๕๐ บาท ได้บำนาญใหม่ ๔๖๐ บาท

บำนาญเดิม ๕๕ บาท ได้บำนาญใหม่ ๔๙๒.๕๐ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิม ๕๒ บาท จะได้บำนาญตามส่วนโดยคำนวณ ดังต่อไปนี้

บำนาญเดิมต่างกัน ๕ บาท บำนาญใหม่ต่างกัน ๓๒.๕๐ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิมต่างกัน ๑ บาท บำนาญใหม่จึงต่างกัน ๖.๕๐ บาท

บำนาญเดิมต่างกัน ๒ บาท บำนาญใหม่จึงต่างกัน ๑๓.๐๐ บาท

ดังนี้ บำนาญเดิม ๕๐ + ๒ บาท (คือ ๕๒ บาท) บำนาญที่จะได้รับจึงเท่ากับ ๔๖๐ + ๑๓ บาท เป็น ๔๗๓ บาท

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือโดยที่รัฐบาลได้เสนอร่างกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ยกเลิกเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว (พ.) โดยรวมเงินเพิ่มพิเศษเข้าเป็นเงินเดือน จึงต้องแก้กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการให้สอดคล้องกันและในโอกาสเดียวกันนี้ สมควรที่จะแก้หลักการบางประการในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเสียในคราวเดียวกันด้วย เช่นเปิดโอกาสให้ข้าราชการผู้มีอายุครบห้าสิบปีบริบูรณ์ หรือมีเวลาราชการครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ลาออกจากราชการขอรับบำเหน็จบำนาญได้ และยกเลิกบำนาญตกทอดซึ่งปรากฏว่าได้มีความยุ่งยากในทางปฏิบัติเป็นอันมาก และเปลี่ยนเป็นบำเหน็จตกทอด

อนึ่ง เนื่องจากการที่เอาเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว (พ.) มารวมกับเงินเดือนและถือเป็นเงินเดือนนั้น เป็นผลให้ข้าราชการซึ่งออกจากราชการ ภายหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้รับบำนาญมีจำนวนสูงขึ้น ทั้ง ๆ ที่การคำนวณเป็นไปตามวิธีเดิม จึงสมควรปรับปรุงอัตราเบี้ยหวัดบำนาญของข้าราชการที่ได้รับอยู่ในขณะนี้เพิ่มขึ้นให้สมส่วนกัน เพื่อความเป็นธรรมแก่ข้าราชการซึ่งได้ปฏิบัติงานให้แก่บ้านเมืองมาแล้วนั้นด้วย

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๐๔

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปีงบประมาณได้เปลี่ยนจากปีปฏิทินเป็นระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคมของปีหนึ่งถึงเดือนกันยายนของปีถัดไป และเป็นการสมควรที่จะเปลี่ยนหลักเกณฑ์เกษียนอายุของข้าราชการให้สอดคล้องกับปีงบประมาณใหม่โดยให้ผู้ที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์แล้ว พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์นั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๙

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในกรณีที่มีการโอนข้าราชการส่วนจังหวัดมาเป็นข้าราชการ ให้ผู้ที่มีโอนมามีสิทธิให้นับเวลาราชการระหว่างที่เป็นข้าราชการส่วนจังหวัดเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ด้วย จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้ข้าราชการที่โอนมาจากพนักงานเทศบาลมีสิทธิได้นับเวลาระหว่างที่เป็นพนักงานเทศบาลเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ด้วย

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒๕ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๖

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้ข้าราชการซึ่งจะต้องออกจากราชการเพราะเกษียณอายุ ได้รับการพิจารณาบำเหน็จความชอบประจำปีของปีที่ออกจากราชการ และนำเงินบำเหน็จความชอบที่ได้รับนั้นมาคำนวณบำเหน็จบำนาญ

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๗

มาตรา ๕ ให้ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเบี้ยหวัดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด หรือบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้ซึ่งกลับเข้ารับราชการใหม่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับโดยมิได้นับเวลาราชการติดต่อกันและถูกงดบำนาญตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙ เมื่อออกจากราชการในหรือหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับบำนาญเดิมที่จะได้รับ ให้ได้รับตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้ผู้ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยนิรโทษกรรมในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ หรือกฎหมายว่าด้วยล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามอัตราในบัญชีหมายเหข ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญปกติตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ให้ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับบำนาญพิเศษตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๓ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษในฐานะทายาทผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะ อยู่ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้รวมบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มที่ได้รับอยู่ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราวสำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ เข้าด้วยกันแล้วปรับให้ได้รับเป็นบำนาญพิเศษอย่างเดียวตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๔ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษในฐานะทายาท ผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นต้นมา และได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับอยู่จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ได้รับบำนาญพิเศษตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๕ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญตกทอดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รวมบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มที่ได้รับอยู่ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราวสำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ เข้าด้วยกันแล้วปรับให้ได้รับเป็นบำนาญตกทอดอย่างเดียวตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๖ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

บัญชีอัตราเบี้ยหวัดบำนาญ

ท้ายพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๐)

พ.ศ. ๒๕๑๗

บัญชีหมายเลข ๑

บัญชีปรับอัตราเบี้ยหวัด หรือบำนาญปกติ

เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท
		๓๒๕	๔๗๕	๑,๕๐๐	๑,๗๔๘	๓,๗๐๐	๔,๒๐๔
		๓๕๐	๕๐๐	๑,๖๐๐	๑,๘๖๐	๓,๘๐๐	๔,๓๑๕
		๓๗๕	๕๒๕	๑,๗๐๐	๑,๙๗๒	๓,๙๐๐	๔,๔๒๗
๒๐	๗๐	๔๐๐	๕๕๐	๑,๘๐๐	๒,๐๘๓	๔,๐๐๐	๔,๕๓๙
๓๐	๘๐	๔๒๕	๕๗๖	๑,๙๐๐	๒,๑๙๕	๔,๑๐๐	๔,๖๕๐
๔๐	๙๐	๔๕๐	๖๐๓	๒,๐๐๐	๒,๓๐๖	๔,๒๐๐	๔,๗๖๒
๕๐	๑๐๐	๔๗๕	๖๓๑	๒,๑๐๐	๒,๔๑๘	๔,๓๐๐	๔,๘๗๓
๖๐	๑๑๐	๕๐๐	๖๕๘	๒,๒๐๐	๒,๕๓๐	๔,๔๐๐	๔,๙๘๕
๗๐	๑๒๐	๕๕๐	๗๑๒	๒,๓๐๐	๒,๖๔๑	๔,๕๐๐	๕,๐๙๗
๘๐	๑๓๐	๖๐๐	๗๖๖	๒,๔๐๐	๒,๗๕๓	๔,๖๐๐	๕,๒๐๘
๙๐	๑๔๐	๖๕๐	๘๒๑	๒,๕๐๐	๒,๘๖๔	๔,๗๐๐	๕,๓๒๐
๑๐๐	๑๕๐	๗๐๐	๘๗๕	๒,๖๐๐	๒,๙๗๖	๔,๘๐๐	๕,๔๓๑
๑๒๐	๑๘๐	๗๕๐	๙๒๙	๒,๗๐๐	๓,๐๘๘	๔,๙๐๐	๕,๕๔๓
๑๔๐	๒๑๐	๘๐๐	๙๘๔	๒,๘๐๐	๓,๑๙๙	๕,๐๐๐	๕,๖๕๕
๑๖๐	๒๔๐	๘๕๐	๑,๐๓๘	๒,๙๐๐	๓,๓๑๑	๕,๒๕๐	๕,๙๓๘
๑๘๐	๒๗๐	๙๐๐	๑,๐๙๓	๓,๐๐๐	๓,๔๒๒	๕,๕๐๐	๖,๒๒๕
๒๐๐	๓๐๐	๙๕๐	๑,๑๔๗	๓,๑๐๐	๓,๕๓๔	๕,๗๕๐	๖,๕๑๑

เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท	เบี้ยหวัดบำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับเบี้ยหวัดบำนาญ บาท
๒๒๐	๓๓๐	๑,๐๐๐	๑,๒๐๑	๓,๒๐๐	๓,๖๔๖	๖,๐๐๐	๖,๗๙๘
๒๔๐	๓๖๐	๑,๑๐๐	๑,๓๑๐	๓,๓๐๐	๓,๗๖๕	๖,๒๕๐	๗,๐๘๕
๒๖๐	๓๙๐	๑,๒๐๐	๑,๔๑๙	๓,๔๐๐	๓,๘๖๙	๖,๕๐๐	๗,๓๗๑
๒๘๐	๔๒๐	๑,๓๐๐	๑,๕๒๗	๓,๕๐๐	๓,๙๘๐	๖,๗๕๐	๗,๖๕๘
๓๐๐	๔๕๐	๑,๔๐๐	๑,๖๓๗	๓,๖๐๐	๔,๐๙๒	๗,๐๐๐	๗,๙๔๕
๗,๒๕๐	๘,๒๓๒	๘,๗๔๓	๑๐,๐๐๐	๑๐,๕๐๐	๑๒,๐๒๑	๑๔,๐๐๐	๑๖,๕๒๓
๗,๕๐๐	๘,๕๒๐	๘,๗๕๐	๑๐,๐๐๐	๑๑,๐๐๐	๑๒,๖๔๖	๑๔,๕๐๐	๑๗,๑๘๙
๗,๗๕๐	๘,๘๑๗	๙,๐๐๐	๑๐,๑๕๕	๑๑,๕๐๐	๑๓,๒๗๑	๑๕,๐๐๐	๑๗,๘๕๖
๘,๐๐๐	๙,๑๑๕	๙,๒๕๐	๑๐,๔๕๙	๑๒,๐๐๐	๑๓,๘๙๖	๑๕,๕๐๐	๑๘,๕๒๓
๘,๒๕๐	๙,๔๑๒	๙,๕๐๐	๑๐,๗๗๑	๑๒,๕๐๐	๑๔,๕๒๑	๑๖,๐๐๐	๑๙,๒๒๗
๘,๕๐๐	๙,๗๑๐	๙,๗๕๐	๑๑,๐๘๔	๑๓,๐๐๐	๑๕,๑๘๙		
๘,๗๒๕	๙,๙๖๘	๑๐,๐๐๐	๑๑,๓๙๖	๑๓,๕๐๐	๑๕,๘๕๖		

<u>หมายเหตุ</u> ผู้ใดได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญเดิมอยู่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่ได้รับอยู่ระหว่างสองอัตราใด ก็ให้ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญโดยคำนวณเพิ่มให้ตามส่วนในระหว่างสองอัตรานั้น เศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

<u>ตัวอย่าง</u> บำนาญเดิมอัตรา ๗๒๒ บาท เป็นอัตราที่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่เป็นอัตราที่อยู่ในระหว่างอัตรา ๗๐๐ บาท กับ ๗๕๐ บาท

บำนาญเดิม ๗๐๐ บาท ได้บำนาญใหม่ ๘๗๕ บาท

บำนาญเดิม ๗๕๐ บาท ได้บำนาญใหม่ ๙๒๙ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิม ๗๒๒ บาท จะได้บำนาญตามส่วนโดยคำนวณดังต่อไปนี้

บำนาญเดิมต่างกัน ๕๐ บาท บำนาญใหม่ต่างกัน ๕๔ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิมต่างกัน ๑ บาท บำนาญใหม่จึงต่างกัน ๑ บาท ๐๘ สตางค์

บำนาญต่างกัน ๒๒ บาท บำนาญใหม่จึงต่างกัน ๒๓ บาท ๗๖ สตางค์

ดังนี้ บำนาญเดิม ๗๐๐ + ๒๒ บาท (คือ ๗๒๒ บาท) บำนาญที่จะได้รับจึงเท่ากับ ๘๗๕ + ๒๓ บาท ๗๖ สตางค์ เป็น ๘๙๘ บาท ๗๖ สตางค์ ปัดขึ้นเป็น ๘๙๙ บาท

บัญชีหมายเลข ๒
บัญชีปรับอัตราเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยนิรโทษกรรม ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ หรือกฎหมายว่าด้วยล้างมลทิน ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ

เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท
๑	๗๕	๘๐	๘๒๖	๒๔๐	๑,๙๔๔	๔๕๐	๓,๒๖๖
๕	๑๓๕	๙๐	๘๙๗	๒๖๐	๒,๐๗๘	๔๗๕	๓,๔๒๐
๑๐	๒๑๘	๑๐๐	๙๖๘	๒๘๐	๒,๒๑๒	๕๐๐	๓,๕๗๓
๒๐	๓๕๓	๑๒๐	๑,๑๐๙	๓๐๐	๒,๓๔๕	๕๕๐	๓,๘๕๓
๓๐	๔๖๕	๑๔๐	๑,๒๕๐	๓๒๕	๒,๔๙๙	๖๐๐	๔,๑๓๒
๔๐	๕๔๐	๑๖๐	๑,๓๙๑	๓๕๐	๒,๖๕๒	๖๕๐	๔,๔๑๐
๕๐	๖๑๔	๑๘๐	๑,๕๓๓	๓๗๕	๒,๘๐๖	๗๐๐	๔,๖๙๐
๖๐	๖๘๕	๒๐๐	๑,๖๗๖	๔๐๐	๒,๙๕๙	๗๕๐	๔,๙๑๓
๗๐	๗๕๖	๒๒๐	๑,๘๑๐	๔๒๕	๓,๑๑๓	๘๐๐	๕,๑๓๖

<u>หมายเหตุ</u> ผู้ใดได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญเดิมอยู่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่ได้รับอยู่ระหว่างสองอัตราใด ก็ให้ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญโดยคำนวณเพิ่มให้ตามส่วนในระหว่างสองอัตรานั้น เศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

<u>ตัวอย่าง</u> บำนาญเดิมอัตรา ๓๔ บาท ๓๐ สตางค์ เป็นอัตราที่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้แต่เป็นอัตรา ที่อยู่ในระหว่างอัตรา ๓๐ บาท กับ ๔๐ บาท

บำนาญเดิม ๓๐ บาท ได้บำนาญใหม่ ๔๖๕ บาท

บำนาญเดิม ๔๐ บาท ได้บำนาญใหม่ ๕๔๐ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิม ๓๔.๓๐ บาท จะได้บำนาญตามส่วนโดยคำนวณดังต่อไปนี้

บำนาญเดิมต่างกัน ๑๐ บาท บำนาญใหม่ต่างกัน ๗๕ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิมต่างกัน ๑ บาท บำนาญใหม่ต่างกัน ๗.๕๐ บาท

บำนาญเดิมต่างกัน ๔.๓๐ บาท บำนาญใหม่ต่างกัน ๓๒.๒๕ บาท

ดังนี้ บำนาญเดิม ๓๐ + ๔.๓๐ บาท (คือ ๓๔.๓๐ บาท)

บำนาญที่จะได้รับจึงเท่ากับ ๔๖๕ + ๓๒.๒๕ บาท เป็น ๔๙๗.๒๕ บาท

ปัดขึ้นเป็น ๔๙๘ บาท

บัญชีหมายเลข ๓

บัญชีปรับอัตราบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ

---

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๕๐ บาท

๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเกิน ๑๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบำนาญพิเศษเดิม

๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเกิน ๓๐๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๑๕๐ บาท แต่เมื่อเพิ่มตามนี้แล้ว ถ้ามีจำนวนเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท

๔. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้คงได้รับเท่าเดิม

๕. บำนาญพิเศษที่ปรับแล้วตาม ๑. ๒. และ ๓. ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

บัญชีหมายเลข ๔

บัญชีปรับอัตราบำนาญพิเศษสำหรับทายาท ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ ซึ่งมีสิทธิได้รับอยู่ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒

---

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันไม่เกิน ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๒๕ บาท

๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๕๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกัน

๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๑๐๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๕๐ บาท แต่เมื่อเพิ่มตามนี้แล้วถ้ามีจำนวนเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท

๔. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป ให้คงได้รับเท่าเดิม

๕. บำนาญพิเศษและเงินเพิ่มที่ปรับแล้วตาม ๑. ๒. และ ๓. ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

บัญชีหมายเลข ๕

บัญชีปรับอัตราบำนาญพิเศษสำหรับทายาท ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ ซึ่งมีสิทธิได้รับตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

---

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษไม่เกิน ๕๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๒๕ บาท

๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเกิน ๕๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบำนาญพิเศษเดิม

๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเกิน ๑๐๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๕๐ บาท แต่เมื่อเพิ่มตามนี้แล้ว ถ้ามีจำนวนเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท

๔. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้คงได้รับเท่าเดิม

๕. บำนาญพิเศษที่ปรับแล้วตาม ๑. ๒. และ ๓. ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

บัญชีหมายเลข ๖

บัญชีปรับอัตราบำนาญตกทอด

---

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกันไม่เกิน ๒๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๑๐ บาท

๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๒๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกัน

๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๑๐๐ บาท ขึ้นไป ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๕๐ บาท

๔. บำนาญตกทอดที่ปรับแล้วตาม ๑. ๒. และ ๓. ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงอัตราเบี้ยหวัดและบำนาญ เพื่อให้เหมาะสมแก่ค่าครองชีพในปัจจุบัน และเพื่อให้ผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ เสียภาษีเงินได้เอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๘

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการซึ่งบัญญัติให้ข้าราชการซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว อาจได้รับการต่อเวลาราชการให้รับราชการต่อไปอีกได้ในกรณีพิเศษ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการอย่างยิ่ง นั้น ไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ของประเทศในปัจจุบัน สมควรที่จะได้ยกเลิกการต่อเวลาราชการให้แก่ข้าราชการ ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว ไม่ว่าในกรณีใด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๒๐

มาตรา ๕ การบอกเลิกรับบำนาญตามมาตรา ๓๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ สำหรับผู้ที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บอกเลิกได้ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ทั้งนี้ ต้องกระทำในขณะที่ยังรับราชการอยู่และในกรณีที่ได้รับบำนาญรวมกับเงินเดือนมาแล้ว ให้คืนบำนาญและเงินที่จ่ายควบกับบำนาญที่รับไปแล้วตั้งแต่วันที่เข้ารับราชการเป็นข้าราชการให้หมดเสียก่อนวันออกจากราชการ

มาตรา ๖ บทบัญญัติมาตรา ๓๕ ทวิ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับหรือมีสิทธิในบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งภายหลังได้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และข้าราชการผู้นั้นไม่ได้ใช้สิทธิบอกเลิกรับบำนาญเพื่อต่อเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามมาตรา ๕

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ เกี่ยวกับการให้ข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการซึ่งออกจากราชการแล้ว ภายหลังเข้ารับราชการเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีสิทธิขอต่อเวลาราชการระหว่างที่เป็นข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการกับเวลาราชการระหว่างที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญเช่นเดียวกับกรณีการกลับเข้ารับราชการใหม่ได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งออกจากราชการแล้วภายหลังเข้ารับราชการเป็นข้าราชการมีสิทธิขอต่อเวลาราชการระหว่างที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นกับเวลาราชการระหว่างที่เป็นข้าราชการ สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๓

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สถานการณ์ของประเทศอยู่ในภาวะที่มีภัยรอบด้าน และภาวะทางเศรษฐกิจของโลกที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้ก็กระทบกระเทือนต่อการพัฒนาประเทศชาติ สมควรที่จะเปิดโอกาสให้สามารถใช้ทรัพยากรทางด้านบุคคลมาร่วมกันทำประโยชน์แก่ประเทศชาติในด้านการรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร หรือเพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษาและการพัฒนาประเทศให้มากที่สุด แต่เนื่องจากตามกฎหมายปัจจุบันนอกจากข้าราชการพลเรือนในพระองค์แล้ว เมื่อข้าราชการมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ต้องพ้นจากราชการ แม้ว่าทางราชการจะยังเล็งเห็นประโยชน์ของข้าราชการผู้นั้นอยู่ก็ไม่สามารถจะเรียกกลับมาทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๙ ในกรณีที่มีผู้ได้รับเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๒๑ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เงินเพิ่มพิเศษดังกล่าวมีผลใช้บังคับในการรวมเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้รวมเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิด (พ.ป.ผ.) เข้ากับเงินเดือนเดือนสุดท้าย เพื่อการคำนวณบำเหน็จบำนาญ โดยให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังตั้งแต่วันประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๒๑ และสมควรให้บุตรที่ได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดได้ เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ฉบับปัจจุบัน และสมควรให้ ทบวง กรม หรือส่วนราชการเจ้าสังกัด ซึ่งมีฐานะไม่ต่ำกว่ากรม หรือจังหวัดมีอำนาจส่งเรื่องราวขอรับบำเหน็จบำนาญได้เช่นเดียวกับกระทรวงเจ้าสังกัด และให้การสั่งจ่ายบำเหน็จ

บำนาญเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังโดยให้รีบตรวจสอบ และนำส่งให้ถึงกระทรวงการคลังภายในสามสิบวันนับแต่วันรับ และให้กระทรวงการคลังรีบพิจารณาสั่งภายในยี่สิบเอ็ดวันนับแต่วันรับ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๐

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการซึ่งบัญญัติให้ข้าราชการซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้วอาจได้รับการต่อเวลาราชการให้รับราชการต่อไปอีกได้ในกรณีพิเศษ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการอย่างยิ่งนั้นไม่เหมาะกับสภาวการณ์ของประเทศในปัจจุบัน สมควรที่จะได้ยกเลิกการต่อเวลาราชการให้แก่ข้าราชการซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว ไม่ว่าในกรณีใด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๙ การนับเวลาราชการของผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว และมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการในการจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในส่วนที่เกี่ยวกับการคิดเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการที่กลับเข้ารับราชการใหม่ สิทธิรับบำเหน็จตกทอดและการแบ่งจ่ายเงินบำเหน็จตกทอด สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เหมาะสมและสอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๓๔ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณใด ไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสเพื่อนั่งพิจารณาพิพากษาคดีในศาลชั้นต้น

ตั้งแต่วันถัดจากวันสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้พิพากษาผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์และหากผู้พิพากษาอาวุโสผู้ใดผ่านการประเมินตามที่กฎหมายบัญญัติว่ายังมีสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ก็ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้พิพากษาผู้นั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการของข้าราชการตุลาการและข้าราชการตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ข้าราชการอัยการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณใดไปดำรงตำแหน่งอัยการอาวุโส เพื่อปฏิบัติหน้าที่พนักงานอัยการในสำนักงานอัยการสูงสุดตั้งแต่วันถัดจากวันสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการอัยการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ และหากอัยการอาวุโสผู้ใดผ่านการประเมินตามที่กฎหมายบัญญัติว่ายังมีสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ก็ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่อัยการอาวุโสผู้นั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการของข้าราชการอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งอัยการอาวุโสให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๖ ข้าราชการผู้ใดมีกรณีถูกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ถ้าผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกจากราชการภายหลังวันที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับแล้ว และเป็นการลงโทษตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ข้าราชการผู้นั้นหรือทายาท แล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ สิทธิที่จะนับเวลาราชการเป็นทวีคูณของข้าราชการซึ่งประจำปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตที่มีประกาศใช้กฎอัยการศึกให้เป็นอันยุติลงนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่

คณะรัฐมนตรีจะได้พิจารณาให้มีสิทธินับเวลาราชการเป็นทวีคูณตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้โทษทางวินัยของข้าราชการพลเรือนสามัญมี ๕ สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก และไล่ออก โทษให้ออกซึ่งมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงไม่มีอยู่อีกต่อไป และได้บัญญัติถึงสิทธิในการรับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการในกรณีปลดออกว่า ผู้ถูกลงโทษปลดออกจากราชการให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิในการได้รับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้สอดคล้องกับที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมิให้มีผลกระทบต่อบทบัญญัติในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ที่ยังคงบัญญัติให้ข้าราชการตุลาการและข้าราชการอัยการซึ่งถูกปลดออกจากราชการไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ ประกอบกับหลักเกณฑ์การนับเวลาราชการเป็นทวีคูณของข้าราชการในปัจจุบันถูกกำหนดให้เป็นไปโดยอัตโนมัติเมื่อได้มีประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจที่รัฐต้องการจะประหยัดงบประมาณรายจ่าย สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้การนับเวลาราชการเป็นทวีคูณของข้าราชการเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีที่จะพิจารณาให้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๖ ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมืองผู้ใดหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ ถ้าผู้นั้นเป็นข้าราชการการเมืองอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและอยู่ในระหว่างเลิกรับบำนาญเพื่อนับเวลาราชการต่อเนื่อง ให้ผู้นั้นได้รับการนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญต่อเนื่อง

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ บัญญัติให้ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมือง หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับ

หรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้วภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่เป็นข้าราชการการเมือง นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลัง และให้นำอัตราเงินเดือนของข้าราชการการเมืองมาเป็นฐานเงินเดือนในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ ทำให้ได้รับบำเหน็จบำนาญในตอนหลังสูงเกินควรเกิดความแตกต่างในการได้รับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการที่มิใช่ข้าราชการการเมืองซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติที่ออกหรือพ้นจากราชการไปแล้ว แต่ไม่ได้กลับเข้ามาเป็นข้าราชการการเมืองอีก และเกิดความแตกต่างกับข้าราชการการเมืองซึ่งไม่เคยเป็นข้าราชการมาก่อนในการรับบำเหน็จบำนาญประกอบกับเพื่อให้สอดคล้างกับสภาวการณ์ของประเทศในปัจจุบัน สมควรแก้ไขการนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการการเมืองเสียใหม่ โดยให้นับเฉพาะเวลาราชการที่ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองเท่านั้น จึงจำเป็นต้องตนาพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕ ผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพซึ่งได้รับบำนาญอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จดำรงชีพตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ด้วย

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ คือ โดยที่สภาวการณ์ทางเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงเป็นอันมาก อันมีผลกระทบต่อการดำรงชีพของข้าราชการบำนาญซึ่งได้รับบำนาญเป็นรายเดือนเงินจำนวนที่คงที่ ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้รับบำนาญให้สามารถดำรงชีพอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน สมควรกำหนดให้ผู้รับบำนาญมีสิทธิขอรับบำเหน็จดำรงชีพจำนวนหนึ่งในระหว่างที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยเงินจำนวนที่ได้รับดังกล่าวจะนำไปหักออกจากบำเหน็จตกทอดซึ่งจะจ่ายให้แก่ทายาทหรือบุคคลที่ผู้รับบำนาญได้แสดงเจตนาให้เป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับตามกฎหมายเมื่อผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้เป็นการนำเงินที่รัฐจะต้องจัดสรรเป็นงบประมาณรายจ่ายอยู่แล้วในอนาคตมาจ่ายให้แก่ผู้รับบำเหน็จบำนาญส่วนหนึ่งก่อน โดยมิได้เป็นการเพิ่มภาระงบประมาณรายจ่ายของรัฐแต่อย่างใด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งวิชาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณใดไปดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งวิชาการ

ตั้งแต่วันถัดจากวันสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณและทางราชการมีความจำเป็นที่จะให้รับราชการต่อไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในทางวิชาการหรือหน้าที่ที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวในตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญหรือระดับทรงคุณวุฒิหรือตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสหรือระดับทักษะพิเศษ จะให้รับราชการต่อไปอีกไม่เกินห้าปีก็ได้ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพ้นจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งดังกล่าวให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ ได้รับบำนาญพิเศษเพิ่มสูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และแก้ไขหลักเกณฑ์การจ่ายบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิได้รับเพื่อให้สามารถนำเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) มารวมคำนวณได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๙ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ข้าราชการตุลาการดำรงตำแหน่งได้จนถึงอายุครบเจ็ดสิบปี ให้ข้าราชการตุลาการพ้นจากราชการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบเอ็ดปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๒) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบสองปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๓) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบสามปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๔) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบสี่ปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๕) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๖) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบหกปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๗) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๘) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบแปดปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๙) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบเก้าปีบริบูรณ์ เว้นแต่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นจะไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

(๑๐) ข้าราชการตุลาการซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ให้พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

ข้าราชการตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสที่มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์แล้วเป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการตุลาการผู้นั้นมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโส

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับการพ้นจากราชการของข้าราชการอัยการและข้าราชการอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งอัยการอาวุโส ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ข้าราชการอัยการดำรงตำแหน่งได้จนถึงอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทต่าง ๆ ได้บัญญัติเรื่องการพ้นจากราชการกรณีเกษียณอายุไว้เป็นอย่างอื่นนอกเหนือจากกรณีเกษียณอายุเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ สมควรกำหนดให้การพ้นจากราชการของข้าราชการประเภทต่าง ๆ การต่ออายุราชการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้นเพื่อความคล่องตัวและสอดคล้องกันในการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้สมควรยกเลิกบทบัญญัติที่ให้ผู้รับบำนาญปกติหรือบำนาญตกทอดที่กระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุกหรือตกเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายหมดสิทธิรับบำนาญปกติหรือบำนาญตกทอดนับแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้รับบำเหน็จหรือรับบำนาญโดยเสมอกัน รวมทั้งไม่กระทบสิทธิของบุคคลที่สามในเรื่องการรับบำเหน็จตกทอด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

รับราชการทหาร

พ.ศ. ๒๔๙๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๗
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า **"พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗"**

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๙

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) วิธีนับอายุ ถ้าเกิดพุทธศักราชใดให้ถือว่ามีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น ส่วนการนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นพุทธศักราชแล้ว ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) **"ทหารกองเกิน"** หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๘ แล้ว

(๓) **"ทหารกองประจำการ"** หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการและได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด

(๔) **"ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑"** หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนด หรือทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นกองหนุนตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) **"ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒"** หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองเกินตามมาตรา ๓๙ หรือปลดจากกองประจำการตามมาตรา ๔๐

(๖) **"พ้นราชการทหารประเภทที่ ๑"** หมายความว่า ทหารซึ่งถูกปลดโดยที่ได้รับราชการในชั้นต่าง ๆ จนครบกำหนด หรือโดยที่พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) **"พ้นราชการทหารประเภทที่ ๒"** หมายความว่า ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ที่มีอายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์แล้ว หรือทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ซึ่งพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือนายทหารสัญญาบัตรที่ถูกปลดโดยถูกถอดหรือออกจากยศ

(๘) **"ทหารประจำการ"** หมายความว่า ทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดซึ่งไม่ใช่ทหารกองประจำการ

(๙) **"อำเภอ"** หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

(๑๐) **"ที่ว่าการอำเภอ"** หมายความรวมถึงที่ว่าการกิ่งอำเภอด้วย

(๑๑) **"นายอำเภอ"** หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

มาตรา ๕ บุคคลซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกิน ให้ลงบัญชีที่อำเภอดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลซึ่งบิดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(๒) บุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดามิได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(๓) บุคคลนอกจากที่กล่าวใน (๑) และ (๒) หรือบุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีทหารกองเกินตาม (๑) หรือ (๒) ได้ ไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา ถ้าบุคคลนั้นไม่ปรากฏภูมิลำเนาก็ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่พบตัวบุคคลนั้น

เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน

ภูมิลำเนาทหารให้มีได้แต่เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๖ การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการตลอดถึงการยกเว้นและการปลดตำรวจซึ่งอยู่ในกองประจำการ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ การยกเว้น และการปลดทหาร

การเรียกคนเข้ากองประจำการเป็นตำรวจ ให้กระทรวงมหาดไทยทำได้โดยตกลงกับกระทรวงกลาโหม

หมวด ๑
<u>บททั่วไป</u>

มาตรา ๗ ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน

มาตรา ๘ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ให้กระทำด้วยวิธีเรียกมาตรวจเลือกหรือจะรับเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

ถ้ามีความจำเป็น การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการจะไม่กระทำในบางท้องที่ก็ได้

มาตรา ๙ ทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนดสองปี ส่วนผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ แต่สำหรับผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษนั้นจะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการทหารในวันร้องขอ

วันเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ให้นับแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการในกรณีที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้ว แต่ยังขึ้นทะเบียนกองประจำการให้ไม่ได้ในวันที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น จะขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลังจากวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ และให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการตั้งแต่วันที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่ออยู่ในกองประจำการจนครบกำหนดแล้วให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ดังนี้

กองหนุนชั้นที่ ๑ เจ็ดปี

กองหนุนชั้นที่ ๒ สิบปี

กองหนุนชั้นที่ ๓ หกปี

ตามลำดับชั้นไปจนปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑

บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารและมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยมิต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ หรือต่อหน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี ส่วนที่จะให้อยู่ในกองหนุนชั้นใดและเป็นเวลาเท่าใดนั้น ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามวรรคสอง

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน หากหนังสือสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับหนังสือสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๐ นักเรียนทหาร เมื่อมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ถ้าต้องออกจากนักเรียนในขณะที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด ให้ส่งตัวไปรับราชการในกรมกองทหารจนกว่าจะครบกำหนด

มาตรา ๑๑ การรับราชการทหารประจำการ การแบ่งประเภท และการปลดทหารประจำการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม

ทหารประจำการนั้น ถ้ายังมิได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการและรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กระทรวงกลาโหมจะสั่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น

มาตรา ๑๒ บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดประสงค์จะไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกันหรือต่างอำเภอเป็นการชั่วคราวเกินสามสิบวัน ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนและออกใบรับให้ แล้วแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารทราบ

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่นั้น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวน เมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอย้ายได้มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประจำหรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานและไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบ เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องจึงให้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นและออกใบรับให้ แล้วให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของตนทราบ

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่ในท้องที่

มาตรา ๑๒ ทวิ บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล ให้ผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ให้นายอำเภอออกใบรับให้และแก้ใบสำคัญและบัญชีให้ถูกต้อง ในกรณีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดเป็นผู้ออก ให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดจัดการแก้

หมวด ๒

<u>การยกเว้น</u>

มาตรา ๑๓ บุคคลดังต่อไปนี้ ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ คือ

(๑) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์

(๒) คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้

(๓) บุคคลซึ่งไม่มีคุณวุฒิที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนซึ่งเป็นนักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(๒) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(๓) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๔) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(๕) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

(๖) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

(๗) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

(๘) บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

(๙) บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียวตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

การไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ และการออกใบสำคัญตาม (๒) และ (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ บุคคลซึ่งพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ (๑) และมาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๒๗ (๒) หรือมาตรา ๒๙ (๓) ให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากฐานะเช่นนั้น และให้นายอำเภอออกใบรับให้ ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งแจ้งต่อไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น

หมวด ๓
การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

มาตรา ๑๖ บรรดาชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีในพุทธศักราชใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ให้นายอำเภอสอบสวน เมื่อเห็นว่าถูกต้อง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทน ให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้วให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของพุทธศักราชถัดไป

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ในเดือนกันยายนทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินไปลงบัญชีทหารกองเกินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผย ตามชุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งยังมิได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันเพราะเหตุใด ๆ ก็ดี ถ้าอายุยังไม่ถึงสี่สิบหกปีบริบูรณ์ ให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับมาตรา ๑๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สามารถจะปฏิบัติได้ แต่จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ถ้านายอำเภอจะเรียกตัวลงบัญชีทหารกองเกินก็ย่อมทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว

เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้วให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ถ้ามีอายุครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๓๙ เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ทันที

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ เมื่อจำเป็น นายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ได้ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้นกับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

ผู้ใดไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๒๐ บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) และ (๓) ให้ยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน

มาตรา ๒๑ บุคคลดังต่อไปนี้ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ คือ

(๑) สามเณรเปรียญ

(๒) ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน

แต่ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

<u>การเรียกคนเข้ากองประจำการ</u>

มาตรา ๒๒ บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้นคือผู้ที่เป็นทหารกองเกิน

มาตรา ๒๓ การที่จะเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด อายุใดบ้าง และกี่ครั้งนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ให้นายอำเภอออกหมายเรียกทหารกองเกิน ซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาตรวจเลือก ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ทหารกองเกินเมื่อมีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตนภายในพุทธศักราชนั้น

ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะการยกเว้นตามมาตรา ๑๔ (๓) หรือการผ่อนผันตามมาตรา ๒๗ (๒) และมาตรา ๒๙ (๓) ในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกหรือเพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกินตามแต่กรณีที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตนภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปรับหมายเรียกแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืน

มาตรา ๒๖ ในเดือนตุลาคมทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่นั้นกับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

มาตรา ๒๗ ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามกำหนดหมายนั้น โดยนำใบสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชน และประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดงด้วย ถ้าไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือกหรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก เว้นแต่

(๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือโรงงานอื่นใดในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปกรณ์ในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

(๔) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

(๕) เกิดเหตุสุดวิสัย

(๖) ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

(๗) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

กรณีตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

หมวด ๕

การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา ๒๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการกองพล เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๒๘ ทวิ ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด เพื่อทำการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยให้ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคน สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมิได้ประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตรวจเลือกนั้น และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม หนึ่งคนหรือหลายคนเป็นกรรมการ ถ้าไม่อาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะดังกล่าวเป็นกรรมการได้ ก็ให้แต่งตั้งผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม แทน

หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือก และวิธีการตรวจเลือก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๘ ตรี ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นสูงขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ เจ้าหน้าที่สัสดีซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสัสดีจังหวัดหนึ่งคนและข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่าอีกหนึ่งคนเป็นกรรมการ

กรรมการชั้นสูงต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกับกรรมการตรวจเลือก

คณะกรรมการชั้นสูงมีอำนาจพิจารณาตัดสินกรณีที่มีคำร้องตามมาตรา ๓๑ หรือกรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างกรรมการตรวจเลือกซึ่งทำคำชี้แจงเสนอขึ้นมา

คำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูงให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๘ จัตวา ให้นายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือก มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดสถานที่ทำการตรวจเลือก

(๒) จัดเจ้าหน้าที่และเอกสารเกี่ยวกับการตรวจเลือกเพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือก ตรวจสอบได้ในวันตรวจเลือก

(๓) จัดคนซึ่งมาตรวจเลือกให้รวมอยู่เป็นตำบลเพื่อฟังเรียกชื่อ

(๔) สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุต่าง ๆ แล้วมอบเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณา

(๕) ตรวจทานและบันทึกบัญชีเรียกของอำเภอตามผลการตรวจเลือก

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๙ เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออกแล้ว ถ้ามีจำนวนทหารกองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันแก่ประเภทบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ หรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้ หนึ่งคน

(๒) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตาย หรือไร้ความสามารถหรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้ เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

(๓) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อ้างสิทธิตาม (๑) หรือ (๒) แห่งมาตรานี้ ต้องร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง และผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกตามมาตรา ๓๐ อีกครั้งหนึ่ง นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือก เพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินได้ทันที การขอผ่อนผันตาม (๓) ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดให้กฎกระทรวง

ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้งสามประเภทได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันคนละประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ ๓ ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก

มาตรา ๓๐ ถ้าผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกเห็นว่า ตนควรจะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน ต้องนำหลักฐานมาแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนจับสลาก หรือก่อนกำหนดให้เข้ากองประจำการในกรณีที่ไม่มีการจับสลาก มิฉะนั้นให้ถือว่าหมดสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน

มาตรา ๓๑ ในการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการนั้น ถ้าผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการเห็นว่าคณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกหรือไม่ยุติธรรม ก็ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ แต่ให้ส่งผู้นั้นเข้ากองประจำการก่อนจนกว่าจะได้รับคำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๓๒ ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น และนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้ เมื่อได้รับหมายเรียกแล้ว แต่ไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้ เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ผู้นั้นต้องรีบชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ เมื่อนายอำเภอท้องที่นั้นสอบสวนได้ความจริงก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ แต่ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอท้องที่นั้นได้ ก็ให้นายอำเภอรีบจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือกยังอำเภอท้องที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร

ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ออกหมายเรียก

มาตรา ๓๓ ทหารกองเกินที่หลีกเลี่ยงขัดขืนตามมาตรา ๒๗ ถ้าไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ก็ให้ส่งผู้นั้นเข้ารับราชการทหารกองประจำการในปีนั้นหรือปีถัดไป โดยไม่ให้จับสลาก

มาตรา ๓๔ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัดเพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้นั้น เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน

มาตรา ๓๕ ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้รีบขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยไม่ชักช้า

ทหารกองประจำการต้องรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะกำหนดให้

มาตรา ๓๖ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม และในการระดมพล

กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม ตามที่เห็นสมควร ส่วนการระดมพลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การเรียกเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้จัดเตรียมและอำนวยการ และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเรียกและส่งทหารเข้ารับราชการตามความประสงค์ของกระทรวงกลาโหม

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ทหารกองเกินและทหารกองหนุนที่ถูกเรียกเข้ารับราชการตามมาตรา ๓๖ และทหารประจำการ ต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการ

หมวด ๖

<u>การปลด</u>

มาตรา ๓๘ การปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้น ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นว่ามีเหตุจำเป็นจะเลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้สั่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๓๙ ทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามลำดับ คือ

อายุสามสิบปีบริบูรณ์	เป็น	ทหารกองหนุนชั้นที่ ๒
อายุสี่สิบปีบริบูรณ์	เป็น	ทหารกองหนุนชั้นที่ ๓
อายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์	เป็น	พ้นราชการทหารประเภทที่ ๒

มาตรา ๔๐ ทหารกองประจำการ ถ้าต้องจำขังหรือจำคุกครั้งเดียว หรือหลายครั้งเมื่อมีกำหนดวันที่จะต้องทัณฑ์หรือต้องโทษรวมได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก็ดี หรือทหารกองประจำการผู้ใดซึ่งกระทรวงกลาโหมเห็นว่าจะกระทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหารด้วยประการใด ๆ ก็ดี จะปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ก็ได้

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกใบสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดนี้ไว้เป็นหลักฐาน

ใบสำคัญนี้ หากชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อรับใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๔๑ ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ซึ่งยังไม่ครบกำหนดปลดพ้นราชการทหาร ถ้าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้ปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ หรือที่ ๒ แล้วแต่กรณี

ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรถูกถอดหรือออกจากยศ ก็ให้ปลดเป็นพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒

ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญให้แก่ทหารตามประเภทที่ถูกปลดไว้เป็นหลักฐาน

หมวด ๗
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๒ หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้แก่บุคคลใด ถ้าชำรุดหรือสูญหายแล้วบุคคลนั้นไม่แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อรับใหม่ตามความในมาตรา ๙ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๔๐ ภายในกำหนดสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่สามารถแจ้งได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๔๓ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒ ทวิ หรือมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บุคคลใดได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ บุคคลใดไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา ๑๙ หรือไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๒๑ หรือไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกินหรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตน แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือกหรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

มาตรา ๔๖ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพรั่งพร้อม หรือในการระดมพล ตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสี่ปี

มาตรา ๔๗ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ บุคคลใดทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปจนถึงแปดปี

ผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกายเพื่อความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงสี่ปี

มาตรา ๔๙ บุคคลใดใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อโดยเจตนาหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้จนเป็นผลสำเร็จ หรือยุยงเสี้ยมสอนจนเกิดความผิดตามมาตรานี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

หมวด ๘

<u>บทเฉพาะกาล</u>

มาตรา ๕๐ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

ก. การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้

ข. หมายเรียกคนเข้ารับราชการในกองประจำการ ซึ่งได้ออกไว้ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้ เว้นแต่บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ต้องปฏิบัติตามหมายเรียกนั้น

ค. ผู้ที่ยังอยู่ในกองประจำการตามพระราชบัญญัติเดิมต้องรับราชการทหารต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดปลด

ง. ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ หรือชั้นที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติเดิมต้องอยู่ในกองหนุนชั้นนั้น ๆ ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

จ. ผู้ที่ถูกปลดพ้นราชการทหารตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นอันพ้นตลอดไป

ฉ. ผู้ที่เป็นทหารกองเกินอยู่ตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นทหารกองเกินตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๙
การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงร่วมกันเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ - ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ และใช้ความใหม่ตามพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๘, (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๗, ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ พ.ศ.๒๕๑๕

- ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ และใช้ความใหม่ตามพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๗, (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๖
- ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ และใช้ความใหม่ตามพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๗, ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ พ.ศ.๒๕๑๕

- ยกเลิกความในมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๒ และใช้ความใหม่ตามพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๗
- ยกเลิกความในมาตรา ๔ (๒), มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๒ ทวิ, มาตรา ๑๖, มาตรา ๑๘, มาตรา ๒๑, มาตรา ๓๒, มาตรา ๓๓, มาตรา ๔๓, มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ และใช้ความใหม่ตามพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๖
- ยกเลิกความในมาตรา ๔ (๙) (๑๐) และ (๑๑), มาตรา ๕, มาตรา ๙, มาตรา ๒๔, มาตรา ๒๗, มาตรา ๒๘ ตรี, มาตรา ๒๘ จัตวา, มาตรา ๓๖, มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ และใช้ความใหม่ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ พ.ศ.๒๕๑๕
- ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ ทวิ และใช้ความใหม่ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ พ.ศ.๒๕๑๕, ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ พ.ศ.๒๕๑๕
- ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ และใช้ความใหม่ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ พ.ศ.๒๕๑๕

พระราชบัญญัติ

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

พ.ศ. ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙
เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งหมวด ๓ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้าราชการ" หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ และข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

"สมาชิก" หมายความว่า สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

"เงินเดือน" หมายความว่า เงินเดือนที่ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการนั้น ๆ รวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา สำหรับประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ สำหรับการสู้รบ หรือสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิดแต่ไม่รวมถึงเงินเพิ่มอย่างอื่น

"เงินสะสม" หมายความว่า เงินที่สมาชิกสะสมเข้ากองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

"เงินสมทบ" หมายความว่า เงินที่รัฐบาลจ่ายสมทบเงินสะสมตามพระราชบัญญัตินี้

"เงินประเดิม" หมายความว่า เงินที่รัฐบาลนำส่งเข้ากองทุนเพื่อจ่ายเพิ่มให้แก่สมาชิกซึ่งเป็นข้าราชการอยู่ก่อนวันที่บทบัญญัติแห่งหมวด ๓ ใช้บังคับและเลือกรับบำนาญ

"เงินชดเชย" หมายความว่า เงินที่รัฐบาลนำส่งเข้ากองทุนเพื่อจ่ายเพิ่มให้แก่สมาชิกซึ่งรับบำนาญ

"บำนาญ" หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่สมาชิกเป็นรายเดือนเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

"บำเหน็จ" หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่สมาชิก โดยจ่ายให้ครั้งเดียวเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

"บำเหน็จตกทอด" หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่ทายาทโดยจ่ายให้ครั้งเดียวในกรณีที่สมาชิกหรือผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย

"เวลาราชการ" หมายความว่า เวลาตั้งแต่วันที่สมาชิกเริ่มรับราชการจนถึงวันสุดท้ายที่ได้รับเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงการนับเวลาราชการเป็นทวีคูณตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการด้วย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การจัดตั้งกองทุน และลักษณะของกิจการกองทุน

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า "กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ" เรียกโดยย่อว่า "กบข."

ให้กองทุนเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนการรับราชการแก่ข้าราชการเมื่อออกจากราชการ

(๒) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก

(๓) เพื่อจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นให้แก่สมาชิก

มาตรา ๖ กองทุนประกอบด้วยทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม และเงินชดเชย

(๒) เงินที่ได้รับจัดสรรตามมาตรา ๗๒

(๓) ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๔) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความจำเป็นเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๕) รายได้อื่น

(๖) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๗ กิจการของกองทุนไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม

มาตรา ๘ ให้กองทุนมีสำนักงานใหญ่ ณ สถานที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาและจะตั้งสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่อื่นใด ตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา ๙ ให้กองทุนมีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สิทธิต่าง ๆ

(๒) ก่อตั้งสิทธิหรือกระทำนิติกรรมใด ๆ ทั้งในและนอกราชอาณาจักร

(๓) ให้สมาชิกกู้ยืมเงิน

(๔) ลงทุนหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน

(๕) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

มาตรา ๑๐ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน ให้จ่ายจากเงินของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๑ กองทุนไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและรายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

หมวด ๒
การควบคุมและการบริหาร

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ผู้แทนสมาชิกซึ่งเป็นข้าราชการตามมาตรา ๓ ประเภทละหนึ่งคนซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา ๑๓ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา ๑๔ เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งพนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

มาตรา ๑๓ การเลือกกรรมการผู้แทนสมาชิกตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้แทนสมาชิกประชุมร่วมกัน เพื่อเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เป็นบุคคลซึ่งทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐอื่นไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่าทุจริตต่อหน้าที่

(๒) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๖ ให้กรรมการผู้แทนสมาชิกมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๑๗ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่จะเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้แทนสมาชิก หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) พ้นจากการเป็นสมาชิกหรือพ้นจากการเป็นข้าราชการประเภทที่ตนได้รับเลือกเป็นผู้แทนในกรณีกรรมการผู้แทนสมาชิก

(๗) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนสมาชิกหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการเลือกกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป จนกว่ากรรมการที่ได้รับเลือกใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนสมาชิกผู้ใดพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนถัดไปซึ่งขึ้นบัญชีไว้ในการเลือกผู้แทนสมาชิกของข้าราชการประเภทนั้นเป็นกรรมการแทน ในกรณีที่ไม่มีผู้ขึ้นบัญชีไว้ ให้ดำเนินการเลือกกรรมการผู้แทนสมาชิกประเภทนั้นขึ้นใหม่ตามวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตามมาตรา ๑๔

ให้กรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกให้ดำรงตำแหน่งแทนตามวรรคหนึ่งและวรรคสองอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงสามสิบวัน จะไม่แต่งตั้งหรือเลือกกรรมการขึ้นดำรงตำแหน่งแทนก็ได้

มาตรา ๒๑ ให้ประธานกรรมการและกรรมการตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งแต่งตั้งเลขาธิการจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

(๓) สามารถปฏิบัติงานให้แก่กองทุนได้เต็มเวลา

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๗) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

(๘) ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการหรือผู้จัดการหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับกองทุน หรือในกิจการที่กระทำให้แก่กองทุน ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นกรรมการในบริษัทที่กองทุนเป็นผู้ถือหุ้น

มาตรา ๒๒ การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการกำหนดเงื่อนไขในการทดลองปฏิบัติงานหรือการทำงานในหน้าที่เลขาธิการ ให้เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้มีอายุการจ้างคราวละไม่เกินสี่ปี และเมื่อครบกำหนดอายุสัญญาจ้างแล้วคณะกรรมการจะต่ออายุสัญญาจ้างอีกก็ได้

การทำสัญญาจ้างเลขาธิการ ให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจทำสัญญาในนามของกองทุน

ให้เลขาธิการได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทนและเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามอายุการจ้าง เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑

(๔) คณะกรรมการมีมติเห็นสมควรให้เลิกจ้าง

มาตรา ๒๔ ให้เลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการบริหารกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

เลขาธิการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของกองทุน

มาตรา ๒๕ ในกิจการของกองทุนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของกองทุน การปฏิบัติงานของเลขาธิการและการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเลขาธิการให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมที่กระทำโดยฝ่าฝืนข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่ผูกพันกองทุนเว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย และออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งในการบริหารกิจการของกองทุน

(๒) กำหนดนโยบายการลงทุนของกองทุน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) กำกับดูแลการจัดการกองทุน

(๔) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของเลขาธิการ และการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเลขาธิการ

(๕) กำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวกับกิจการของกองทุน

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุน

(๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การบรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน และวินัยของพนักงานและลูกจ้าง ตลอดจนการกำหนดเงินเดือนและเงินอื่น รวมถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการ

(๘) พิจารณามอบหมายให้สถาบันการเงินจัดการเงินของกองทุน

(๙) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) แต่งตั้งผู้แทนเข้าประชุมและออกเสียงลงคะแนน ในการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทหรือหน่วยงานอื่นใดที่กองทุนถือหุ้นอยู่

(๑๑) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การออกเสียงลงมติแต่งตั้งหรือเลิกจ้างเลขาธิการต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่อยู่ในตำแหน่ง

มาตรา ๒๘ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น

มาตรา ๒๙ ให้กรรมการและอนุกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะอนุกรรมการจัดการลงทุน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นอนุกรรมการ และเลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๓๑ ให้คณะอนุกรรมการจัดการลงทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำปรึกษาด้านการลงทุนต่อคณะกรรมการ

(๒) ให้คำแนะนำปรึกษาด้านการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันการเงินที่จะมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุน

(๓) ติดตามดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุน

(๔) รายงานผลการดำเนินการด้านการลงทุนและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ

(๕) ปฏิบัติการในเรื่องอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๒ ให้มีคณะอนุกรรมการสมาชิกสัมพันธ์ ประกอบด้วยเลขาธิการ ก.พ. เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ และผู้แทนสมาชิกจำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

การเลือกผู้แทนสมาชิกตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๓ ให้คณะอนุกรรมการสมาชิกสัมพันธ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสื่อกลางระหว่างกองทุนกับสมาชิก ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิก

(๒) เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และรายงานความคืบหน้าของการจัดการกองทุน

(๓) รับฟังความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ จากสมาชิก

(๔) พิจารณาเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นให้แก่สมาชิก

(๕) ปฏิบัติการในเรื่องอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๔ ให้นำมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด ๓
สมาชิกและสิทธิประโยชน์ของสมาชิก

มาตรา ๓๕ ให้บุคคลต่อไปนี้ เป็นสมาชิก

(๑) ผู้ซึ่งเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ

(๒) ผู้ซึ่งโอนมาเป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๖ บุคคลต่อไปนี้จะสมัครเป็นสมาชิกก็ได้

(๑) ข้าราชการซึ่งรับราชการอยู่ในวันก่อนวันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ

(๒) ข้าราชการซึ่งออกจากราชการเพื่อไปปฏิบัติงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการก่อนวันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับและกลับเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ

การสมัครเป็นสมาชิกให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๗ บำเหน็จบำนาญและบำเหน็จตกทอดให้จ่ายจากเงินงบประมาณสำหรับเงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทน เงินดังกล่าวให้จ่ายจากกองทุน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๘ ข้าราชการซึ่งออกจากราชการ ถ้ากลับเข้ารับราชการใหม่ตั้งแต่วันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังได้ เว้นแต่ข้าราชการผู้นั้นถูกปลดออก หรือไล่ออกจากราชการเนื่องจากกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญจากการรับราชการตอนก่อนออกจากราชการ

ข้าราชการซึ่งได้รับบำเหน็จไปแล้ว จะนับเวลาราชการต่อเนื่องตามวรรคหนึ่งได้จะต้องคืนบำเหน็จที่ได้รับพร้อมดอกเบี้ยตามอัตราเงินฝากประจำของธนาคารออมสิน ส่วนระยะเวลาในการคืนบำเหน็จให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้าราชการซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้ว ให้งดการจ่ายบำนาญตลอดเวลาที่กลับเข้ารับราชการใหม่นั้น แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะรับบำนาญต่อไป จะต้องมีหนังสือแจ้งความประสงค์ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันกลับเข้ารับราชการ และจะนับเวลาราชการต่อเนื่องมิได้ กรณีนี้ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะกลับเข้ารับราชการใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อออกจากราชการให้งดการจ่ายบำนาญ แต่ถ้าเงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมให้รับบำนาญเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม โดยให้ส่วนราชการที่ผู้นั้นกลับเข้าราชการใหม่แจ้งไปยังเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นรับบำนาญอยู่เพื่องดหรือลดการจ่ายบำนาญ เมื่อออกจากราชการให้มีสิทธิได้รับบำนาญโดยคำนวณจากเงินเดือน และเวลาราชการในตอนใหม่บวกเข้ากับบำนาญเดิมบำนาญในตอนหลังจะเปลี่ยนเป็นขอรับบำเหน็จแทนก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ข้าราชการซึ่งกลับเข้ารับราชการใหม่อาจมีสิทธิได้รับเงินประเดิมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการประเภทต่าง ๆ ตามคำนิยามในมาตรา ๓ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ ให้สมาชิกส่งเงินสะสมเข้ากองทุนตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่สมาชิกซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ จะส่งเงินสะสมเข้ากองทุนหรือไม่ก็ได้

ถ้าสมาชิกไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือได้รับเงินเดือนไม่เต็มจำนวนสำหรับระยะเวลาใด ให้ส่งเงินสะสมตามส่วนแห่งเงินเดือนที่สมาชิกผู้นั้นได้รับ

เงินสะสมตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการหักจากเงินเดือนที่สมาชิกผู้นั้นได้รับและส่งเข้ากองทุนในวันที่มีการจ่ายเงินเดือน และให้ส่วนราชการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนให้สมาชิกผู้นั้นในจำนวนที่เท่ากันพร้อมการส่งเงินสะสมนั้น

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ เงินเดือนไม่รวมถึงเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา สำหรับประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ สำหรับการสู้รบ สำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิดหรือเงินเพิ่มอย่างอื่น

มาตรา ๔๐ ให้กระทรวงการคลังคำนวณเงินประเดิมสำหรับสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อนำส่งเข้ากองทุน

การส่งเงินประเดิมตามวรรคหนึ่ง ให้จ่ายจากเงินคงคลัง

มาตรา ๔๑ ให้ส่วนราชการส่งเงินชดเชยเข้ากองทุนให้แก่สมาชิกตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินเดือนให้แก่สมาชิก ในการนี้ให้นำมาตรา ๓๙ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าสมาชิกไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือได้รับเงินเดือนไม่เต็มจำนวนสำหรับระยะเวลาใด ให้ส่งเงินชดเชยตามส่วนแห่งเงินเดือนที่สมาชิกผู้นั้นได้รับ

มาตรา ๔๒ สมาชิกมีสิทธิได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นจากกองทุนตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๓ สมาชิกมีสิทธิกู้เงินจากกองทุนไม่เกินจำนวนเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวที่บันทึกไว้ในบัญชีเงินรายบุคคลเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อผู้นั้นออกจากราชการ เว้นแต่เป็นการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการนั้น ๆ หรือการออกจากราชการของผู้ไปปฏิบัติงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ

มาตรา ๔๕ สมาชิกมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

มาตรา ๔๖ สมาชิกซึ่งส่งเงินสะสมเข้ากองทุน ให้มีสิทธิได้รับเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวจากกองทุน

มาตรา ๔๗ สมาชิกซึ่งมีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จ

มาตรา ๔๘ สมาชิกตามมาตรา ๓๕ ซึ่งมีเวลาราชการตั้งแต่ยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไปให้มีสิทธิได้รับบำนาญ เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว เว้นแต่จะเลือกรับบำเหน็จแทน

สำหรับสมาชิกตามมาตรา ๓๖ (๑) หรือ (๒) ซึ่งมีเวลาราชการตั้งแต่ยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีสิทธิได้รับบำนาญ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว เว้นแต่จะเลือกรับบำเหน็จแทน

มาตรา ๔๙ นอกจากกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ สมาชิกมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุทุพพลภาพ

(๒) เหตุทดแทน

(๓) เหตุสูงอายุ

มาตรา ๕๐ บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพให้จ่ายให้แก่สมาชิกซึ่งออกจากราชการเพราะป่วยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่า ไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไปได้

มาตรา ๕๑ บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนให้จ่ายให้แก่สมาชิกซึ่งออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่ง หรือมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด หรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบี้ยหวัด

มาตรา ๕๒ บำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุให้จ่ายให้แก่สมาชิกซึ่งออกจากราชการเมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว หรือลาออกเมื่อมีอายุครบห้าสิบปีบริบูรณ์แล้ว

มาตรา ๕๓ สมาชิกซึ่งมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญด้วยเหตุทุพพลภาพ เหตุทดแทน หรือเหตุสูงอายุ จะได้รับเงินตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีเวลาราชการตั้งแต่หนึ่งปีบริบูรณ์ขึ้นไปแต่ไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์มีสิทธิได้รับบำเหน็จ

(๒) ถ้ามีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป

(ก) สมาชิกตามมาตรา ๓๕ ให้มีสิทธิตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

(ข) สมาชิกตามมาตรา ๓๖ (๑) หรือ (๒) ให้มีสิทธิตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง

มาตรา ๕๔ สมาชิกซึ่งถูกไล่ออกจากราชการ หรือถึงแก่ความตาย เนื่องจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง ผู้นั้นหรือทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าว

มาตรา ๕๕ สิทธิในการรับบำนาญให้เริ่มมีตั้งแต่เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงจนกระทั่งผู้นั้นถึงแก่ความตาย

มาตรา ๕๖ ผู้รับบำนาญผู้ใด

(๑) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

ผู้นั้นหมดสิทธิรับบำนาญตั้งแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา ๕๗ ให้ผู้รับบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิได้รับสวัสดิการและเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เช่นเดียวกับผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่สมาชิกผู้ใดถึงแก่ความตายในระหว่างรับราชการและความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง หรือในกรณีที่ผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย ให้จ่ายบำเหน็จตกทอดแก่ทายาทของสมาชิกหรือผู้รับบำนาญตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) บุตรให้ได้รับสองส่วน ถ้าสมาชิกผู้ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไปให้ได้รับสามส่วน

(๒) สามีหรือภริยาให้ได้รับหนึ่งส่วน

(๓) บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับหนึ่งส่วน

ในกรณีที่ไม่มีทายาทในอนุมาตราใด หรือทายาทนั้นได้ตายไปเสียก่อนให้แบ่งเงินดังกล่าวระหว่างทายาทผู้มีสิทธิในอนุมาตราที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับ

ในกรณีที่ไม่มีทายาททั้งสามอนุมาตราดังกล่าว ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งสมาชิกผู้ตายแสดงเจตนาไว้ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีทายาทและบุคคลซึ่งสมาชิกผู้ตายได้แสดงเจตนาไว้ตามวรรคสาม หรือบุคคลนั้นได้ตายไปก่อน ให้สิทธิในบำเหน็จตกทอดนั้นเป็นอันยุติลง

ในกรณีที่ได้มีการจ่ายบำเหน็จตกทอดไปแล้วหากปรากฏว่ามีบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดาเพิ่มขึ้น ให้แบ่งบำเหน็จตกทอดนั้นใหม่ระหว่างทายาทผู้มีสิทธิโดยถือว่าบุตรชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษานั้นเป็นทายาทผู้มีสิทธิตั้งแต่วันตาย ในกรณีเช่นนี้ให้กระทรวงการคลังเรียกคืนบำเหน็จตกทอดจากทายาทซึ่งรับบำเหน็จตกทอดไปก่อนแล้วตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่ไม่สามารถเรียกคืนบำเหน็จตกทอดที่จ่ายให้ทายาทซึ่งรับเกินไปในส่วนของตนตามวรรคห้าได้ กระทรวงการคลังไม่ต้องรับผิดชอบจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดให้แก่บุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายย้อนหลังไปถึงวันเกิดสิทธิรับบำเหน็จตกทอดแต่อย่างใด

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่สมาชิกผู้ถึงแก่ความตายได้ส่งเงินสะสมเข้ากองทุนให้จ่ายเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวแก่ผู้มีสิทธิรับมรดกของสมาชิกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่ผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย นอกจากทายาทจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดตามมาตรา ๕๘ แล้ว ให้มีสิทธิได้รับเงินช่วยพิเศษตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันด้วย

มาตรา ๖๑ สิทธิการรับเงินต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจโอนแก่กันได้

มาตรา ๖๒ การคำนวณบำเหน็จให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยเวลาราชการ

มาตรา ๖๓ การคำนวณบำนาญให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนเฉลี่ยหกสิบเดือนสุดท้ายคูณด้วยเวลาราชการ หารด้วยห้าสิบ แต่ต้องไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบของอัตราเงินเดือนเฉลี่ยกหกสิบเดือนสุดท้าย

การคำนวณบำนาญของผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ตามมาตรา ๓๘ หากเวลาราชการซึ่งกลับเข้ารับราชการใหม่ยังไม่ครบห้าปีอัตราเงินเดือนเฉลี่ยที่จะนำมาคำนวณบำนาญให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๔ บำเหน็จตกทอดที่จ่ายให้แก่ทายาทของสมาชิก ให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยเวลาราชการของผู้ตาย

มาตรา ๖๕ บำเหน็จตกทอดที่จ่ายให้แก่ทายาทของผู้รับบำนาญ ให้จ่ายสามสิบเท่าของอัตราบำนาญที่ผู้ตายมีสิทธิได้รับ

มาตรา ๖๖ การนับเวลาราชการเพื่อให้เกิดสิทธิรับบำเหน็จบำนาญให้นับจำนวนปี เศษของปีถ้าถึงครึ่งปีให้นับเป็นหนึ่งปี

การนับเวลาราชการเพื่อคำนวณจำนวนบำเหน็จบำนาญให้นับจำนวนปีรวมทั้งเศษของปีด้วย การนับเศษของปีซึ่งเป็นเดือนหรือวันให้คำนวณตามวิธีการจ่ายเงินเดือนและให้นับสิบสองเดือนเป็นหนึ่งปี สำหรับจำนวนวันถ้ามีรวมกันหลายระยะให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน

มาตรา ๖๗ เมื่อมีผู้ยื่นคำขอรับเงินตามมาตรา ๔๕ ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดที่ได้รับคำขอนั้นตรวจสอบสิทธิในการได้รับเงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวของผู้ยื่นคำขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จและแจ้งให้กองทุนทราบภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับเงินดังกล่าว เว้นแต่กรณีที่มีเหตุอันสมควร

การจ่ายเงินจากกองทุนให้แก่ผู้มีสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้กองทุนจ่ายภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากส่วนราชการเจ้าสังกัด

มาตรา ๖๘ ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๙ การหาประโยชน์ของกองทุน ให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการ และจะมอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการแทนตามความเหมาะสมก็ได้ แต่การมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุนนั้นจะต้องมอบหมายให้สถาบันการเงินที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการลงทุนไม่น้อยกว่าสองแห่งซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือผู้ได้รับอนุญาตจัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุน ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงการกระจายความเสี่ยงด้วย

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการหาประโยชน์ของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนมีหน้าที่และอยู่ในบังคับบทบัญญัติต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เสมือนหนึ่งกองทุนเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือกองทุนส่วนบุคคลแล้วแต่กรณี

การให้สถาบันการเงินเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนตามวรรคหนึ่ง คุณสมบัติของผู้รับดำเนินการ วิธีดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๐ เงินของกองทุนให้ลงทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูงไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ ยกเว้นเงินสำรองตามมาตรา ๗๒ ต้องนำไปลงทุนในตราสารแสดงสิทธิในหนี้ของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจก่อน

หมวด ๔
การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ

มาตรา ๗๑ ให้กองทุนจัดให้มีบัญชี ประกอบด้วย

(๑) บัญชีเงินสำรองซึ่งแสดงรายการเงินสำรอง และดอกผลของเงินดังกล่าว

(๒) บัญชีเงินกองกลางซึ่งแสดงรายการเงินที่มีผู้บริจาคให้ เงินตามบัญชีเงินรายบุคคลที่ไม่มีผู้รับ เงินส่วนกลางที่มิใช่ของสมาชิกคนใด และดอกผลของเงินดังกล่าว

(๓) บัญชีเงินรายบุคคลซึ่งแสดงรายการเงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และดอกผลของเงินดังกล่าวบรรดาที่เป็นของสมาชิกแต่ละคน

มาตรา ๗๒ ให้รัฐตั้งงบประมาณรายจ่ายเป็นรายปีเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของงบประมาณรายจ่ายบำเหน็จบำนาญของข้าราชการประจำปีเข้าบัญชีเงินสำรองทุกปีจนกว่าเงินสำรอง เงินกองกลาง และดอกผลของเงินดังกล่าวจะมีจำนวนสามเท่าของงบประมาณรายจ่ายบำเหน็จบำนาญของข้าราชการประจำปี หลังจากนั้นให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อให้เงินสำรอง เงินกองกลาง และดอกผลของเงินดังกล่าวคงระดับสามเท่าของงบประมาณรายจ่ายบำเหน็จบำนาญของข้าราชการในแต่ละปี และถ้าเงินสำรอง เงินกองกลาง และดอกผลของเงินดังกล่าวมีจำนวนเกินสามเท่าของงบประมาณรายจ่ายบำเหน็จบำนาญของข้าราชการประจำปี ให้นำเงินส่วนที่เกินนั้นส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ในกรณีเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐอาจสั่งให้กองทุนส่งเงินออกจากบัญชีเงินสำรองกลับคืนเป็นรายได้แผ่นดินเพื่อจ่ายเป็นบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แต่รัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อชดเชยส่วนของเงินดังกล่าวที่นำไปใช้ส่งคืนกองทุนในปีงบประมาณถัดไป

มาตรา ๗๓ ดอกผลที่ได้จากการนำเงินของกองทุนในแต่ละบัญชีไปลงทุนหาผลประโยชน์ เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามส่วนของการลงทุนในแต่ละบัญชีแล้ว ดอกผลที่ได้จากการนำเงินสำรองไปลงทุนให้บันทึกไว้ในบัญชีเงินสำรอง สำหรับดอกผลที่ได้จากการนำเงินอื่นไปลงทุนให้จัดสรรเป็นผลประโยชน์ตอบแทนไว้ในบัญชีเงินกองกลางและบัญชีเงินรายบุคคลของสมาชิกตามสัดส่วนของเงินที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีเป็นประจำตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๔ ให้กองทุนแจ้งยอดเงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม และเงินชดเชย พร้อมทั้งผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวในส่วนของสมาชิกแต่ละคนให้สมาชิกทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๗๕ ให้กองทุนยื่นรายงานแสดงการจัดการกองทุนต่อรัฐมนตรีอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๗๖ กองทุนต้องวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เหมาะสมแก่กิจการแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีลงรายการรับและจ่ายเงินสินทรัพย์และหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงและตามที่ควร ตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

มาตรา ๗๗ กองทุนต้องจัดทำงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา ๗๘ ทุกปีให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีทำการตรวจสอบรับรองบัญชีทุกประเภทของกองทุน

มาตรา ๗๙ ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุด บัญชี และเอกสารหลักฐานของกองทุน เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการ พนักงานและลูกจ้างได้

มาตรา ๘๐ ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ผู้แทนสมาชิกภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๘๑ กองทุนต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่ผู้แทนสมาชิกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อพิจารณารายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินและการรับจ่ายเงินของกองทุน

การประชุมใหญ่และการเลือกผู้แทนสมาชิกตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

ให้ที่ประชุมใหญ่ผู้แทนสมาชิกมีอำนาจแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๘๒ เมื่อได้รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนจากที่ประชุมใหญ่ผู้แทนสมาชิกแล้ว ให้คณะกรรมการทำรายงานการสอบบัญชีพร้อมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี และประกาศรายงานการสอบบัญชีในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

หมวด ๕
การควบคุมกำกับการจัดการกองทุน

มาตรา ๘๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุน กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการกองทุนภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนไม่ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการกองทุนภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือปรากฏว่าผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนจัดการกองทุนในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุน ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนแก้ไขหรือระงับการกระทำนั้น หรือสั่งยกเลิกการมอบหมายให้เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนนั้นได้

มาตรา ๘๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับและดูแลโดยทั่วไป ซึ่งการจัดการกองทุนเพื่อประโยชน์ในการนี้จะสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการกองทุนก็ได้ และให้รัฐมนตรีแจ้งให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรายงานให้รัฐมนตรีทราบด้วย

ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นว่า ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุน จัดการกองทุนในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุน รัฐมนตรีอาจขอให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๘๓ วรรคสอง

มาตรา ๘๕ เมื่อได้รับคำสั่งตามมาตรา ๘๓ วรรคสองแล้ว ให้ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนหยุดจัดการกองทุนในทันที และส่งมอบทรัพย์สินคืนภายในเวลาที่กำหนดในคำสั่งนั้น

มาตรา ๘๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่ตั้งของผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบสมุดบัญชีหรือเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการจัดการกองทุน

(๒) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือดำเนินคดี

(๓) สั่งให้กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้างของผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนมาให้ถ้อยคำหรือส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชี หรือเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการจัดการกองทุน

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

มาตรา ๘๗ ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๘๙ ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนรายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ในกรณีที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง กรรมการผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนนั้นด้วย

มาตรา ๙๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่อำนวยควาามสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๑ กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการกองทุนรายใดแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการกองทุนต่อคณะกรรมการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองล้านห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๒ ความผิดตามมาตรา ๘๙ และมาตรา ๙๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๓ ให้ดำเนินการเลือกกรรมการผู้แทนสมาชิกและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และแต่งตั้งเลขาธิการเพื่อให้ได้คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และให้อธิบดีกรมบัญชีกลางทำหน้าที่เลขาธิการ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง อธิบดีกรมบัญชีกลางอาจแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ผ้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ให้รัฐต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายบำเหน็จบำนาญของข้าราชการประจำทุกปี โดยไม่มีการกันเงินสำรองไว้ล่วงหน้าสำหรับจ่ายบำเหน็จบำนาญในอนาคตนั้น ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเงินการคลังของประเทศในปัจจุบัน ทำให้ไม่อาจวางแผนเชิงบริหารการเงินการคลังของประเทศในระยะยาวและไม่อาจวางแผนพัฒนาบุคลากรของรัฐได้ดังนั้นสมควรปรับปรุงระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการดังกล่าวเสียใหม่โดยจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการขึ้นมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนการรับราชการแก่ข้าราชการเมื่อออกจากราชการ และเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ และจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นให้แก่ข้าราชการที่เป็นสมาชิกของกองทุน รวมทั้งให้เป็นสถาบันเงินออมที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินออมภายในประเทศและการส่งเสริมการลงทุนอันเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนรวมอีกด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ที่ ๑๒/๑๑๙๕๗
๒๔๗๕

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการรายงานตนเอง

ข้อ ๑. ข้าราชการชั้นสัญญาบัตรผู้ใดย้ายตำแหน่ง ให้ผู้นั้นรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเดิมซึ่งขาดจากการบังคับบัญชาทุกตำแหน่งตามลำดับตั้งแต่ชั้นต่ำขึ้นไป และรายงานต่อผู้บังคับบัญชาใหม่ทุกตำแหน่งตามลำดับชั้นตั้งแต่ชั้นสูงลงมาจนถึงผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตน การรายงานเมื่อย้าย

ข้อ ๒. กำหนดเวลาที่จะต้องรายงานตนเองนั้น โดยปกติต้องรายงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่ได้ทราบเหตุการณ์ที่จะต้องรายงานเป็นต้นไป กำหนดเวลารายงาน

ข้อ ๓. การรายงานตนเองนั้น ให้รายงานด้วยวาจาโดยบอก ยศ. นาม และตำแหน่งของตน แล้วบอกเรื่องราวซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงให้ผู้รับรายงานทราบ วิธีรายงาน

อนึ่ง ถ้าผู้รายงานมีข้อขัดข้องที่จะรายงานด้วยวาจาไม่ได้ ก็ให้รายงานด้วยหนังสือหรือเขียนลงในสมุด

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๒ ม.ค.๗๕

(ลงนาม) พ.ร.ท. พระยาราชวังสัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่ง

ให้บรรดากรมกองในกระทรวงกลาโหมปฏิบัติตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการเคารพตั้งแต่บัดนี้

(ลงนาม) **พิบูลสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๒ มี.ค. ๗๘

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการเคารพ

ตอนที่ ๑
ว่าด้วยการเคารพบนบก
มาตรา ๑
การเคารพเมื่ออยู่ตามลำพัง

ข้อ ๑. ท่าเคารพของทหารเมื่ออยู่ตามลำพังมีดังนี้

(๑) สวมหมวกมิได้ถือปืน ทำวันทยหัตถ์

(๒) มิได้สวมหมวกและมิได้ถือปืน

ก. อยู่กับที่ ทำท่าตรง แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

ข. กำลังเคลื่อนที่ ทำท่าเดิน แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

(๓) ถือปืน

ก. อยู่กับที่ ทำท่าวันทยาวุธ

ข. อยู่กับที่เมื่อสะพายอาวุธอยู่ ทำท่าตรง แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

ค. เคลื่อนที่ทำท่าเดินแล้วทำแลขวา (ซ้าย)

(๔) ขี่ม้า

ก. มิได้สะพายปืน ถ้าสวมหมวก ทำวันทยหัตถ์ มิได้สวมหมวก ทำแลขวา (ซ้าย)

ข. สะพายปืน ทำแลขวา (ซ้าย)

(๕) เมื่อมิได้สวมหมวก ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรแสดงการเคารพด้วยวิธีก้มศีรษะ

ข้อ ๒. ทหารต้องแสดงการเคารพต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๒) สมเด็จพระบรมราชินี

(๓) สมเด็จพระบรมราชชนนี

(๔) รัชทายาท

(๕) พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีต่างประเทศ

(๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จโดยมีธงราชวงศ์

(๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จโดยมีธงราชวงศ์

(๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๙) นายกรัฐมนตรี

(๑๐) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(๑๑) ทหารต่อทหารหรือตำรวจ

(๑๒) ทหารต่างประเทศซึ่งแต่งเครื่องแบบ

(๑๓) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ

(๑๔) พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์

(๑๕) ศพซึ่งมีกองทหารแห่เป็นเกียรติยศ

(๑๖) ธงประจำกองทหาร

(๑๗) ธงประจำกองยุวชนทหาร

(๑๘) ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง, ธงหมายยศ และตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการทหารเรือขึ้นไป และธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ ในขณะทำพิธีขึ้นลง

(๑๙) ธงมหาราช, ธงราชินี, ธงบรมราชวงศ์, ธงเยาวราช และธงราชวงศ์เวลาผ่านหรือชักขึ้นลง

(๒๐) อนุสาวรีย์รูปบุคคลซึ่งหล่อ, ปั้น หรือทำด้วยหินตั้งไว้ ขณะเมื่อรัฐบาลมีงานฉลอง

(๒๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตของต่างประเทศที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นทางราชการในพระบรมมหาราชวังโดยรถยนต์ที่มีธงประจำตำแหน่ง หรือโดยรถยนต์หลวงที่มิได้มีธงประจำตำแหน่ง

ข้อ ๓. ทหารกำลังเดินอยู่ ให้หยุดทำการเคารพต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ ซึ่งกำลังเคลื่อนที่ คือ

(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๒) สมเด็จพระบรมราชินี

(๓) สมเด็จพระบรมราชชนนี

(๔) รัชทายาท

(๕) พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีต่างประเทศ

(๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จโดยมีธงราชวงศ์

(๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จโดยมีธงราชวงศ์

(๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๙) นายกรัฐมนตรี

(๑๐) ผู้บังคับบัญชาของตนทุกชั้น

(๑๑) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ

(๑๒) พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์

(๑๓) ศพซึ่งมีกองทหารแห่เป็นเกียรติยศ

(๑๔) ธงประจำกองทหารและกองยุวชนทหาร

ทั้งนี้ ให้ทำการเคารพเมื่อถึงระยะประมาณ ๓ ก้าวจากผู้หรือสิ่งซึ่งต้องทำการเคารพและเลิกเคารพเมื่อผ่านไปแล้วประมาณ ๒ ก้าว

(๑๕) ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาล ธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ ธงมหาราช ธงราชินี ธงบรมราชวงศ์ ธงเยาวราช และธงราชวงศ์ในขณะชักขึ้นลง

ข้อ ๔. ผู้มียศต่ำต้องทำการเคารพผู้มียศสูง นักเรียนทหารต้องทำการเคารพซึ่งกันและกัน ผู้เรียนชั้นต่ำต้องทำการเคารพผู้เรียนชั้นสูง และพลทหารต้องทำการเคารพพลทหารซึ่งเข้ารับราชการก่อน ผู้มียศหรืออาวุโสสูงกว่าต้องเคารพตอบ ถ้ายศเสมอกันหรือเป็นนักเรียนทหารชั้นเดียวกันหรือเป็นพลทหารปีเดียวกัน หรือถ้าไม่แน่ใจว่าใครจะมีอาวุโสสูงกว่ากันต้องทำการเคารพซึ่งกันและกันโดยไม่เกี่ยงงอน

ข้อ ๕. ให้เทียบชั้นการเคารพสำหรับนักเรียนทหารไว้ดังนี้

(๑) นักเรียนทหารในโรงเรียนทหารที่จะเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรเทียบเท่า สิบเอก จ่าเอก หรือจ่าอากาศเอก

(๒) นักเรียนทหารในโรงเรียนทหารที่จะเป็นนายทหารประทวน เทียบเท่าพลทหารอาวุโส

ข้อ ๖. เมื่อทหารอยู่ด้วยกันหลายคน ผู้มียศหรืออาวุโสสูงเป็นผู้รับเคารพแต่ผู้เดียว

ข้อ ๗. ถ้าทหารสวมหมวกอยู่ จะถอดหมวกเคารพแก่ผู้ใดมิได้

ข้อ ๘. เมื่อทหารเข้าไปในพระที่นั่ง โบสถ์ วิหาร ที่ว่าการหรือเคหะสถาน เพื่อเคารพต่อสถานที่นั้นให้ถอดหมวก

ข้อ ๙. เมื่อทหารอยู่ร่วมสถานที่ซึ่งมีการบรรเลงเพลงเป็นเกียรติยศ ต้องทำการเคารพจนกว่าจะสิ้นเพลงเคารพนั้น

ข้อ ๑๐. การเคารพให้เริ่มและเลิกดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อผ่านให้เริ่มกระทำในระยะห่างเมื่อเห็นได้ถนัดและก่อนที่จะผ่านประมาณ ๓ ก้าว เลิกเคารพเมื่อผ่านไปแล้วประมาณ ๒ ก้าว

(๒) เมื่อเข้าไปหาให้เริ่มเคารพก่อนถึงผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพประมาณ ๓ ก้าว เลิกเคารพเมื่อได้รับอนุญาตหรือเสร็จกิจแล้ว

(๓) เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพเข้ามายังบริเวณที่ตนอยู่ ให้เริ่มและเลิกเคารพในโอกาสอันควร

มาตรา ๒

<u>การเคารพด้วยธงประจำกอง</u>

ข้อ ๑. ท่าเคารพด้วยธง มีดังนี้

(๑) อยู่กับที่

ก. ให้ลดธงลง

ข. ให้ถือธงท่ายกธง

(๒) เคลื่อนที่ ให้ถือธงท่ายกธง

ข้อ ๒. วิธีเคารพด้วยธง ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) อยู่กับที่ ลดธงลงถวายความเคารพแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมศพ พระบรมอัฐิ และประมุขต่างประเทศซึ่งมาเยือนประเทศไทยเป็นทางราชการ นอกจากนี้ไม่ต้อง

ทำการเคารพด้วยธง เว้นแต่เป็นธงประจำกองเกียรติยศจัดสำหรับผู้หรือสิ่งใด จึงให้ทำการเคารพด้วยท่ายกธงแก่ผู้นั้นหรือสิ่งนั้นด้วย

(๒) เคลื่อนที่ ถือธงท่ายกธงถวายความเคารพแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมศพ และพระบรมอัฐิ เท่านั้น

(๓) เมื่อธงแสดงการเคารพ ให้นายทหารรักษาธงทำวันทยาวุธด้วยท่ากระบี่และผู้ช่วยผู้เชิญธงทำแลขวา (ซ้าย)

ข้อ ๓. การเคารพด้วยธงประจำกองนั้น ให้กระทำเฉพาะเมื่อธงที่เชิญได้คลี่ไว้

มาตรา ๓

<u>การบรรเลงเพลงเคารพ</u>

ข้อ ๑. เพลงเคารพแบ่งแยกตามชนิดของเครื่องบรรเลงดังนี้

(๑) เพลงเคารพด้วยแตรวง คือ

ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี

ข. เพลงชาติ

ค. เพลงมหาไชย

ง. เพลงมหาฤกษ์

จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล

(๒) เพลงเคารพด้วยแตรเดี่ยว คือ เพลงคำนับ

(๓) เพลงเคารพด้วยขลุ่ยกลอง คือ เพลงมหาไชย

ข้อ ๒. การบรรเลงเพลงเคารพนั้น มีวิธีบรรเลง ๒ วิธี

(๑) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลงประจำแถว

(๒) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลงที่มิได้ประจำแถว

การบรรเลงเพลงเคารพทั้ง ๒ วิธี นี้ กระทำเฉพาะเมื่อเครื่องบรรเลงอยู่กับที่และเฉพาะในพิธีเกียรติยศ

สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชินี, สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาททั้ง ๔ พระองค์นี้ ไม่ว่าในพิธีใด ๆ หรือไม่ก็ดี ต้องบรรเลงเพลงเคารพถวายเสมอ

ข้อ ๓. เครื่องบรรเลงประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพด้วยเพลงต่าง ๆ แก่ผู้หรือสิ่งซึ่งรับความเคารพดังนี้

(๑) แตรวง บรรเลง

ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี สำหรับ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระบรมราชินี
- สมเด็จพระบรมราชชนนี
- รัชทายาท
- พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- ธงมหาราช, ธงราชินี, ธงบรมราชวงศ์, ธงเยาวราช เวลาผ่านหรือชักขึ้นลง

ข. เพลงชาติ สำหรับ

- ธงประจำกองทหาร
- ธงประจำกองยุวชนทหาร
- ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง และธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ในขณะทำพิธีธงขึ้นลง

ค. เพลงมหาไชย สำหรับ

- พระบรมวงศ์
- ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- ธงราชวงศ์ เวลาผ่านหรือขึ้นลง
- นายทหารที่มียศจอมพล จอมพลเรือ หรือจอมพลอากาศ

ง. เพลงมหาฤกษ์ สำหรับผู้หรือสิ่งอื่นซึ่งมิได้กล่าวใน ก. ข. ค.

จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล สำหรับธงประจำกองทหารในงานพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพล

(๒) แตรเดี่ยว เป่าเพลงคำนับอย่างเดียวแต่ต่างกันด้วยจำนวนจบ ดังนี้

ก. เป่า ๓ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงต้องบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติ

ข. เป่า ๒ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงบรรเลงเพลงมหาไชย

ค. เป่า ๑ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงบรรเลงเพลงมหาฤกษ์และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

(๓) ขลุ่ยกลอง บรรเลงเพลงมหาไชยถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชินี, สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

อนึ่ง ถ้าแถวทหารนั้น ๆ มีเครื่องบรรเลงหลายประเภท ให้เป็นหน้าที่ของแตรวงถ้าไม่มีแตรวงให้เป็นหน้าที่ของแตรเดี่ยว ส่วนขลุ่ยกลองนั้นใช้บรรเลงแต่เฉพาะไม่มีเครื่องบรรเลงอื่น ๆ เว้นแต่การบรรเลงเพลงเคารพเมื่อขณะเปลี่ยนกองรักษาการณ์ ถ้ามีแตรเดี่ยว ให้เป็นหน้าที่ของแตรเดี่ยว ถ้าไม่มีแตรเดี่ยวให้เป็นหน้าที่ของขลุ่ยกลอง ส่วนแตรวงบรรเลงเฉพาะเมื่อรับส่งธงประจำกอง

ข้อ ๔. เครื่องบรรเลงที่มิได้ประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพเช่นเดียวกับเครื่องบรรเลงประจำแถว แต่บรรเลงเฉพาะ

(๑) ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชินี, สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท เมื่อเสด็จเข้ามายังที่นั้น และเมื่อเสด็จกลับ หรือเมื่อเสด็จผ่าน

(๒) บรรเลงเพลงเคารพอื่น ๆ เพื่อเป็นเกียรติยศตามกำหนดการนั้น ๆ

มาตรา ๔

<u>การเคารพเมื่ออยู่ในความควบคุม</u>

ข้อ ๑. ท่าเคารพของทหารเมื่ออยู่ในความควบคุมมีดังนี้

(๑) แถวทหารถืออาวุธอยู่กับที่ ทำวันทยาวุธ

(๒) แถวทหารสะพายอาวุธหรือไม่ถืออาวุธอยู่กับที่ ทำท่าตรง แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

(๓) แถวทหารกำลังเดิน ทำแลขวา (ซ้าย)

(๔) ทหารที่ไม่ได้อยู่เป็นแถว แต่ต้องรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อน และมีผู้ควบคุมประจำ

ก. อยู่กับที่ ทำท่าตรง แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

ข. กำลังเคลื่อนที่ทำท่าเดินแล้วทำแลขวา (ซ้าย)

การเคารพในหมายเลข (๔) นี้ ผู้ควบคุมจะสั่งให้ทำการเคารพตามลำพังก็ได้

ข้อ ๒. วิธีแสดงการเคารพของทหารเมื่ออยู่ในความควบคุมมีดังนี้

(๑) ทหารที่อยู่ในความควบคุมต้องทำการเคารพตามข้อ ๑. แห่งมาตรานี้ แก่ผู้หรือสิ่งตามข้อ ๒. แห่งมาตรา ๑ ตั้งแต่หมายเลข (๑) ถึง (๗) กับ (๑๒) ถึง (๑๘) และผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองร้อยหรือผู้บังคับการเรือขึ้นไป

(๒) แถวทหารซึ่งพักอยู่ต้องเรียกแถว ทหารม้ามิได้อยู่บนหลังม้าต้องขึ้นม้า ทหารขี่ขับม้าและขับรถมิได้อยู่บนหลังม้าและบนรถต้องขึ้นม้าและขึ้นรถ ถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี และรัชทายาท

ข้อ ๓. ผู้ควบคุมแถวทหารอยู่กับที่ ถ้าขัดกระบี่หรือดาบอยู่ เมื่อบอกแถวทหารทำการเคารพด้วยท่าอาวุธ ให้ตนทำการเคารพด้วยท่ากระบี่หรือดาบ นอกจากที่กล่าวแล้วนี้ผู้ควบคุมทำการเคารพอย่างอยู่ตามลำพัง และถ้าชักกระบี่หรือดาบอยู่ตามระเบียบของการบังคับแถวให้ทำการเคารพด้วยท่าอาวุธนั้น

ผู้ควบคุมแถวทหารพลรบก็ดี หรือผู้ควบคุมแถวทหารผู้ช่วยพลรบที่ถือปืนเวลาตรวจพลสวนสนามก็ดี ถ้าขัดกระบี่หรือดาบอยู่ เมื่อบอกแถวทหารทำการเคารพให้ตนทำการเคารพด้วยท่ากระบี่หรือดาบ

ข้อ ๔. การเริ่มเคารพ ให้กระทำเมื่อเห็นได้ถนัดหรืออนุโลมตามโอกาสและสถานที่ เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งรับการเคารพผ่านพ้นไปประมาณ ๓ ก้าว หรือเมื่อจบเพลงเคารพแล้ว จึงเลิกการเคารพ

มาตรา ๕

<u>การเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยาม</u>

ข้อ ๑. ท่าเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยาม มีดังนี้

(๑) อยู่กับที่ ทำวันทยาวุธ

(๒) เคลื่อนที่ ทำท่าเดิน แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

ข้อ ๒. วิธีแสดงการเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยามมีดังนี้

(๑) สำหรับกองรักษาการณ์ เรียกแถวทำวันทยาวุธแก่ผู้และสิ่งตามที่กล่าวในมาตรา ๑ ข้อ ๒. ตั้งแต่หมายเลข (๑) ถึง (๗) กับ (๑๒) ถึง (๑๘) และผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพัน หรือผู้บังคับการเรือขึ้นไป

(๒) สำหรับทหารยาม

ก. เมื่ออยู่กับที่ ทำการเคารพด้วยวิธีวันทยาวุธแก่ผู้และสิ่งตามมาตรา ๑ ข้อ ๒. แต่ไม่ต้องเคารพทหารหรือตำรวจซึ่งต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

ข. เมื่อเคลื่อนที่ทำการเคารพแก่ผู้และสิ่งเช่นหมาย ก. ด้วยทำแลขวา (ซ้าย)

ระเบียบอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวแล้วในมาตรานี้ให้ปฏิบัติอนุโลมตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

มาตรา ๖

<u>การเคารพของกองทหารเกียรติยศ</u>

ข้อ ๑. ท่าเคารพของกองทหารเกียรติยศมีท่าเดียว คือ วันทยาวุธ

ข้อ ๒. วิธีแสดงการเคารพของกองทหารเกียรติยศ มีดังนี้

(๑) กองทหารเกียรติยศจัดสำหรับผู้ใดหรือสิ่งใดให้ทำการเคารพแก่ผู้นั้นหรือสิ่งนั้น ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศปฏิบัติการอนุโลมตามวิธีรับตรวจพล

ก่อนที่ผู้หรือสิ่งซึ่งรับเกียรติยศจะได้รับการเคารพตามระเบียบนั้น กองทหารเกียรติยศถวายการเคารพเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท แต่ถ้าพระองค์ซึ่งทรงราชอิสริยยศสูงกว่า เสด็จถึงก่อน ก็ไม่ต้องถวายการเคารพแก่พระองค์ซึ่งทรงราชอิสริยยศต่ำกว่าอีก และในการนี้ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศไม่ต้องปฏิบัติอย่างการรับตรวจพล

การถวายการเคารพตามความในวรรคก่อน หากเป็นกองทหารเกียรติยศสำหรับศพให้ถวายการเคารพเท่านั้น ไม่ต้องบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทั้งในเวลาเสด็จพระราชดำเนินมาถึงและเสด็จพระราชดำเนินกลับ

(๒) ถ้าเป็นกองทหารเกียรติยศซึ่งจัดไปเคารพศพ ให้แสดงการเคารพในเวลาเผาหรือฝัง โดยให้แตรเดี่ยวเป่าเพลงนอน ๑ จบ แล้วให้หน่วยทหารเคารพศพกระทำวันทยาวุธ แตรวงหรือแตรเดี่ยวบรรเลงเพลงเคารพตามที่กำหนดในมาตรา ๓ เมื่อจบแล้วทำเรียบอาวุธ คงอยู่ในท่าตรงต่อไปนี้ถ้ามีแตรวงให้บรรเลงเพลงโศก ๑ จบ เป็นเสร็จการ

ระเบียบการอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวแล้วในมาตรานี้ให้ปฏิบัติอนุโลมตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

มาตรา ๗

การผ่อนผัน

ข้อ ๑. ถ้าไม่สามารถทำการเคารพด้วยทำวันทยาวุธ หรือทำวันทยหัตถ์ได้ ให้

(๑) อยู่กับที่ ทำท่าตรง แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

(๒) เคลื่อนที่ ทำท่าเดิน แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

ข้อ ๒. ทหารสนทนาหรือติดต่ออยู่กับผู้มียศสูงกว่า ไม่ต้องแสดงการเคารพผู้มียศต่ำกว่า ผู้ซึ่งตนอยู่ด้วย แต่ถ้าอยู่เฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท ไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใดนอกจากพระองค์นี้

ทหารในความควบคุมอยู่ต่อหน้าผู้ซึ่งแถวทหารต้องทำการเคารพให้ ไม่ต้องทำการเคารพผู้ซึ่งต่ำกว่า เว้นแต่เป็นระเบียบการเคารพของกองทหารเกียรติยศ

ข้อ ๓. ทหารสวมหมวกอยู่ จะถอดหมวกเพื่อไหว้พระก็ได้

ข้อ ๔. ในโอกาสต่อไปนี้ทหารไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใด

(๑) เมื่อกำลังเล่นกีฬา

(๒) เมื่ออยู่ในที่ชุมนุมซึ่งต้องการความสงบ

(๓) เมื่อเจ็บป่วยอาการสาหัส

(๔) เมื่อแบกหามของหนัก

(๕) เมื่อกำลังรับประทานอาหารอยู่

(๖) เมื่อมีหน้าที่ต้องประจำในขบวนหรือพิธีใด ๆ

(๗) กำลังขับขี่ยานหรือสัตว์พาหนะเคลื่อนที่ตามลำพังในที่คับขัน หรือเมื่อกำลังขับยานพาหนะในความควบคุม

(๘) เมื่อควบคุมนักโทษเดินไปนอกเรือนจำ หรือโดยสารไปบนยานพาหนะ

(๙) เมื่อกำลังทำการรักษาพยาบาลตามหน้าที่

ข้อ ๕. ทหารในความควบคุมซึ่งกำลังหัดหน้าที่ราชการสนาม ผู้ควบคุมไม่ต้องบอกแสดงการเคารพ แต่ตนเองต้องทำการเคารพอย่างอยู่ตามลำพัง

ข้อ ๖. แถวทหารกำลังเดินตามสบายหรือวิ่ง ไม่ต้องทำการเคารพ

ข้อ ๗. ทหารซึ่งอยู่บนยานพาหนะ ให้ทำการเคารพโดยนั่งหรือยืนอยู่บนยานนั้นได้ แต่ต้องสำรวมอิริยาบถขณะเคารพให้สมควร

ข้อ ๘. ถ้ามิได้มีคำสั่งเป็นพิเศษในระหว่างเวลาตั้งแต่สวดมนต์ก่อนนอนไปจนถึงรุ่งสว่าง (เมื่อเห็นได้ถนัด) หรือเมื่อฝนตกจนถึงต้องเก็บอาวุธ กองรักษาการณ์ไม่ต้องตั้งแถวแสดงการเคารพแก่ผู้ใด

ข้อ ๙. ทหารซึ่งมิได้แต่งเครื่องแบบ กองรักษาการณ์ไม่ต้องเรียกแถวทำการเคารพ

ตอนที่ ๒

ว่าด้วยการเคารพในเรือ

มาตรา ๘

การเคารพในเรือใหญ่

ข้อ ๑. คำว่า "เรือใหญ่" หมายความว่า เรือเดินทะเล รวมทั้งที่เป็นเรือรบและเรือช่วยรบ

ข้อ ๒. เรือใหญ่ซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุตตามพระราชกำหนดยิงสลุต จะต้องแสดงการเคารพด้วยวิธียิงสลุตในโอกาสใดบ้างนั้น มีระเบียบการแจ้งอยู่ในพระราชกำหนดนั้นโดยละเอียดแล้วแต่ถึงแม้จะได้แสดงการเคารพด้วยวิธียิงสลุตแล้วก็ตาม ก็ยังต้องทำการเคารพตามวิธีที่จะได้กล่าวต่อไปประกอบด้วยในขณะที่ยิงสลุตนั้นเสมอไปตามควรแก่เกียรติยศของบุคคลและวัตถุซึ่งรับการเคารพ

ข้อ ๓. เรือใหญ่ในเวลาแล่นผ่านกันหรือแล่นมาจอดรวมแห่งเดียวกัน ห่างจากกันในระยะซึ่งอาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติ ให้มีการเคารพซึ่งกันและกันคือ

(๑) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิดที่ชักธงมหาราชใหญ่หรือน้อย ธงราชินีใหญ่หรือน้อย ธงเยาวราชใหญ่หรือน้อย ด้วยวิธีดังนี้

ก. เรือซึ่งมียามใหญ่ เรียกยามใหญ่เข้าแถว ทหารอื่น ๆ แถวรายกราบตั้งแต่หัวตลอดท้ายเรือเฉพาะกราบที่ผ่าน เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรงยามใหญ่กับทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารรายกราบทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๓ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่ เรียกแถวทหารยืนรายกราบตั้งแต่หัวตลอดท้ายเรือเฉพาะกราบที่ผ่าน เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารรายกราบทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติอย่าง ก.

(๒) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิดที่ชักธงราชวงศ์ใหญ่หรือน้อยด้วยวิธีดังนี้

ก. เรือที่มียามใหญ่ เรียกยามใหญ่เข้าแถว ส่วนทหารอื่น ๆ ผู้ใดอยู่แห่งใดก็ให้คงอยู่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่งที่รับการเคารพเมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยาม

บอกตรง ยามใหญ่กับทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงมหาไชย แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๒ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่ ผู้ใดอยู่บนดาดฟ้าแห่งใดก็คงให้ทำการเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่งที่รับการเคารพ เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรงทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติอย่าง ก.

(๓) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิดที่ชักธงนายกรัฐมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ ธงผู้บังคับการกองเรือรบ และธงนายพลเรือทุกชั้น ด้วยวิธีดังนี้

ก. เรือที่มียามใหญ่ เรียกยามใหญ่เข้าแถวส่วนทหารอื่น ๆ ผู้ใดอยู่แห่งใดก็ให้คงอยู่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่งที่รับการเคารพ เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรง ยามใหญ่กับทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์ แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๑ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่ ผู้ใดอยู่บนดาดฟ้าแห่งใดก็คงให้ทำการเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่งที่รับการเคารพ เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติตาม ก.

(๔) เรือใหญ่ซึ่งชักแต่ธงประจำเรือตามปกติและจะมีธงนายเรือชั้นใดด้วยก็ตาม ให้ทำการเคารพซึ่งกันและกัน คือ นายยามสั่งให้เป่าแตรสัญญาณตรงหรือบอกตรงบรรดาทหารซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ที่ไม่ได้ถือปืนทำวันทยหัตถ์ ใครอยู่ที่ใดให้ทำการเคารพที่ตรงนั้นโดยหันหน้าไปทางสิ่งที่รับการเคารพ และการที่เรือใดจะต้องทำการเคารพซึ่งกันและกันก่อนหรือหลังอย่างใดนั้น ให้ปฏิบัติดังนี้

ก. เรือชั้นที่ ๓ เคารพเรือพระที่นั่ง เรือชั้นที่ ๑ และเรือชั้นที่ ๒ ก่อน

ข. เรือชั้นที่ ๒ เคารพเรือพระที่นั่งกับเรือชั้นที่ ๑ ก่อน

ค. เรือชั้นที่ ๑ เคารพเรือพระที่นั่งก่อน

ง. เรือชั้นเดียวกัน ให้เรือที่ผู้บังคับการเรือมียศน้อยกว่าเคารพเรือที่ผู้บังคับการเรือมียศสูงหรืออาวุโสกว่า ถ้าผู้บังคับการเรือมียศเสมอกัน ให้ต่างฝ่ายต่างทำการเคารพพร้อม ๆ กัน

จ. เรือช่วยรบ ถึงจะอยู่ในลำดับชั้นสูงกว่าเรือรบก็ตาม ให้ทำการเคารพเรือพระที่นั่งและเรือรบก่อนเสมอไป

ข้อ ๔. เรือหลวงกับเรือรบต่างประเทศให้ทำการเคารพซึ่งกันและกันดังนี้

(๑) ถ้าเรือรบต่างประเทศชักธงราชตระกูล ให้เรือหลวงทำการเคารพโดยวิธีเดียวกันกับทำความเคารพเรือที่ชักธงราชตระกูลฝ่ายสยาม แต่ถ้ากำหนดให้แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีไทย ต้องเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีของชาติต่างประเทศนั้น ๆ

(๒) ถ้าเรือรบต่างประเทศชักธงตำแหน่งข้าราชการชั้นสูง หรือธงนายพลเรือ ให้เรือหลวงทำการเคารพ โดยวิธีเดียวกันกับทำความเคารพเรือที่ชักธงหมายตำแหน่งหรือธงนายพลเรือฝ่ายสยาม แตรวงคงบรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์เหมือนกัน

(๓) ถ้าเรือรบต่างประเทศมิได้ชักธงตาม (๑) และ (๒) ให้เรือหลวงทำการเคารพอย่างเรือรบฝ่ายสยามตามข้อ ๓. (๔) แต่ให้ทำการเคารพพร้อมกันกับเรือรบต่างประเทศนั้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงชั้นของเรือหรือยศและอาวุโสของผู้บังคับการเรือ

(๔) ถ้าเรือต่างฝ่ายต่างชักธงหมายเกียรติยศด้วยกัน เรือที่ชักธงหมายเกียรติยศต่ำกว่าทำการเคารพเรือที่ชักธงหมายเกียรติยศสูงกว่า ถ้าธงหมายเกียรติยศนั้นเสมอกันให้ทำการเคารพพร้อม ๆ กัน

(๕) ถ้าเรือรบต่างประเทศทำการเคารพเรือหลวงก่อนไม่ว่าในระยะใด ๆ ให้เรือหลวงทำการเคารพตอบทันทีโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าในระยะนั้น ๆ จะอาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๕. ถ้าเรือค้าขายหรือเรือรับคนโดยสารจะเป็นของสยามหรือของต่างประเทศก็ตาม ลดธงเคารพเรือหลวง ให้เรือหลวงลดธงท้ายเรือรับการเคารพ ๑ ครั้ง แล้วชักขึ้นที่ตามเดิมก่อนที่เรือนั้นจะหยุดทำการเคารพ ห้ามมิให้เรือหลวงลดธงเคารพเรือของบริษัทหรือเอกชนก่อนเป็นอันขาด

ข้อ ๖. เมื่อเรือหลวงแล่นผ่านที่ซึ่งมีธงมหาราช ธงราชินี ธงเยาวราช ธงราชวงศ์ ธงนายกรัฐมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ และธงนายพลเรือทุกชั้นซึ่งชักขึ้นไว้ยอดเสาบนบก ให้กระทำการเคารพแก่ธงนั้นโดยนัยเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในข้อ ๓. (๑) (๒) หรือ (๓) ตามควรแก่เกียรติยศของธง

ข้อ ๗. การเคารพในเรือใหญ่ซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้น ให้งดเว้นได้ในโอกาสต่อไปนี้

(๑) เรือซึ่งชักธงมหาราชไม่ต้องเคารพธงอย่างหนึ่งอย่างใดที่ต่ำกว่า เรือซึ่งชักธงราชินีเคารพธงมหาราช เรือซึ่งชักธงเยาวราชเคารพธงมหาราชและธงราชินี เรือซึ่งชักธงราชวงศ์เคารพธงมหาราช ธงราชินีและธงเยาวราช ส่วนเรือซึ่งชักธงนายกรัฐมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือตลอดจนธงนายพลเรือทุกชั้นเคารพธงหมายราชตระกูลทุกธง แต่ไม่เคารพธง

ซึ่งหมายยศหรือตำแหน่งต่ำกว่าชั้นของตนลงไป เฉพาะเรือที่ชักธงนายพลเรือนั้น เมื่อฝ่ายที่ธงต่ำกว่าทำการเคารพแล้วให้ฝ่ายที่สูงกว่าทำความเคารพตอบด้วย

(๒) ถ้ามีธงที่เรือจะต้องทำการเคารพอยู่ในที่เดียวใกล้ชิดกันหลายธง ให้ทำการเคารพเฉพาะธงที่หมายเกียรติยศสูงสุดธงเดียว

(๓) ในระหว่างเวลาธงลงแล้ว ไม่มีการเคารพอย่างหนึ่งอย่างใด นอกจากทหารในเรือทำการเคารพอย่างเดียวกับเวลาที่ไม่มีผู้ควบคุม เว้นไว้แต่เมื่อมีคำสั่งพิเศษชั่วครั้งคราวหรือเมื่อเรือนั้นต้องมีหน้าที่ยิงสลุต

ข้อ ๘. เรือหลวงต้องทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุต่าง ๆ ในเวลาที่ผ่านกันหรือมาหยุดอยู่ ดังนี้

(๑) นายยามสั่งให้เป่าแตรสัญญาณตรงหรือบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ที่ไม่ได้ถือปืนทำวันทยหัตถ์ ยามใหญ่ไม่เข้าแถว แตรสั้นไม่ต้องเป่าเพลงคำนับให้แก่บุคคลและวัตถุ คือ

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาท พระบรมวงศ์ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดินและเจ้าต่างประเทศในเมื่อไม่มีธงหมายพระเกียรติยศ

ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บังคับการกองเรือรบและนายพลเรือที่เป็นผู้มีอำนาจบังคับบัญชาแห่งเรือนั้นในเวลาที่ไม่มีธงหมายยศ

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ

ง. ธงจุฑาธช ธงประจำกองทหาร ธงประจำกองยุวชนทหาร

(๒) ทหารซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือต่างคนต่างทำความเคารพอย่างเวลาอยู่ตามลำพัง ทหารยามทำการเคารพให้แก่บรรดานายพลเรือทุกชั้นซึ่งไม่มีอำนาจบังคับบัญชาแห่งเรือนั้นเมื่อไม่มีธงหมายยศ และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่รับการเคารพตามระเบียบทหารในเวลาอยู่ตามลำพังและระเบียบสำหรับยามรักษาการณ์

(๓) ทหารซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมเพื่อฝึกหัดหรือสอน ให้ทำการเคารพตามระเบียบทหารเวลาอยู่ในความควบคุม

(๔) ถ้าเป็นเวลาธงลงแล้ว การเคารพตามที่กล่าวใน (๑) นั้น ให้ปฏิบัติอย่าง (๒)

ข้อ ๙. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี สมเด็จพระบรมราชินีก็ดี หรือรัชทายาทก็ดี เมื่อเสด็จเป็นขบวน มีขบวนแห่นำตามเสด็จเป็นพระเกียรติยศโดยทางราชการ จะเป็นทางชลมารคก็ดี ทางสถลมารคก็ดี ถึงหากจะไม่มีธงหมายพระเกียรติยศมาด้วย ก็ให้เรือหลวงทำการเคารพดังกล่าวแล้วใน ข้อ ๓. (๑) และ (๒)

มาตรา ๙

การเคารพศพในเรือ

ข้อ ๑. ทหารที่ถึงแก่กรรมในเรือใหญ่ ให้ได้รับเกียรติยศในการเคารพศพดังนี้

(๑) ในขณะยกศพไปจากเรือนั้น ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรทั้งหมดส่งศพเพียงบันไดเรือ ทหารประจำเรือตั้งแถวหน้าบันไดเรือ ถ้ามียามใหญ่ ให้ยามใหญ่เข้าแถวทำวันทยาวุธ แตรเดี่ยวเป่าเพลงคำนับตามชั้นยศ ถ้าผู้ที่ชั้นยศไม่ถึงกำหนดเป่าเพลงคำนับ ก็ให้แตรเดี่ยวเป่าเพลงคำนับ ๑ จบ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์

(๒) ถ้าทำการปลงศพอย่างชาวทะเล ในเวลาหย่อนศพลงทะเล ก็ให้มีการเคารพศพอย่างเดียวกับที่กล่าวแล้วใน (๑) กับให้มีทหารถือปืนอย่างน้อย ๑ หมู่ และอย่างมาก ๑ หมวด ตามชั้นของเรือเพิ่มขึ้น หรือยามใหญ่นั้นเองตั้งแถวริมกราบเรือยิงปืนตับด้วยกระสุนซ้อมรบคำนับศพ ๓ ครั้งในขณะที่ศพจมลงไป

ถ้ามีแตรวงให้เป่าเพลงคำนับให้แก่ศพนายทหารสัญญาบัตรด้วย

อนึ่ง ถ้าผู้ตายเป็นนายพลให้ยิงสลุตด้วยตามเกียรติยศ ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชกำหนดการยิงสลุต

การลดธงเรือคำนับศพ ให้เป็นไปตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการไว้ทุกข์

ข้อ ๒. เรือใหญ่ที่จัดไปรับศพ ให้มีการเคารพในเวลารับศพลงเรือครั้งหนึ่ง และเวลาส่งศพไปจากเรืออีกครั้งหนึ่งโดยวิธีเดียวกับที่กล่าวแล้วในข้อ ๑. (๑) แต่เฉพาะศพนายทหารสัญญาบัตร ส่วนศพนอกนั้นไม่มีพิธีอย่างใด

ข้อ ๓. การแต่งกายในเวลาเคารพดังกล่าวใน ข้อ ๑. และ ๒. นั้น ให้แต่งเครื่องเต็มยศ

มาตรา ๑๐

การรับรองในเรือใหญ่

ข้อ ๑. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระบรมราชินี หรือรัชทายาท เสด็จขึ้นหรือลงจากเรือหลวงให้ผู้บังคับการเรือและนายทหารทั้งหมดรับส่งเสด็จที่บันได พันจ่าเป่านกหวีด

ยามใหญ่ในบังคับนายทหารชั้นสัญญาบัตร เข้าแถวถวายวันทยาวุธ ทหารอื่น ๆ ยืนรายกราบตั้งแต่หัวตลอดท้ายเรือทางกราบที่เสด็จและถวายวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๓ จบ

ข้อ ๒. เมื่อพระบรมวงศ์หรือสมเด็จพระราชชนนีเสด็จขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้ทำการรับรองและส่งเสด็จเช่นเดียวกับข้อ ๑. เว้นแต่ทหารไม่ต้องยืนรายกราบและแตรวงเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงมหาไชย

ข้อ ๓. เมื่อนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรทุกชั้นมาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้ทำการรับรองและส่งดังแจ้งในตารางหมายเลข ๑ ต่อท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๔. เมื่อนายทหารบก นายทหารอากาศ หรือนายตำรวจมาลงเรือหรือไปจากเรือหลวงโดยหน้าที่ราชการเป็นเกียรติยศโดยอิสระ ให้มีการรับและส่งอนุโลมตามยศนายทหารเรือ คือ นายพลนายพลอากาศและนายพลตำรวจ เหมือนนายพลเรือ นายพัน นายนาวาอากาศและนายพันตำรวจเหมือนนายนาวา นายร้อย นายเรืออากาศและนายร้อยตำรวจเหมือนนายเรือ แต่ถ้ามาหรือไปจากเรือหลวงโดยไม่ใช่หน้าที่ราชการเป็นเกียรติยศแล้ว ให้ทำการรับรองอย่างนายทหารเรือ แต่เว้นการเป่านกหวีดทุกชั้น

ข้อ ๕. เมื่อข้าราชการฝ่ายพลเรือนมาลงหรือไปจากเรือหลวงโดยหน้าที่ราชการเป็นเกียรติยศโดยอิสระ ให้ทำการรับและส่งดังแจ้งในตารางหมายเลข ๒ ต่อท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๖. เมื่อพระเจ้าแผ่นดินและรัชทายาทต่างประเทศเสด็จมาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้ทำการรับรองอย่างเดียวกับในข้อ ๑. แต่แตรวงเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีของประเทศนั้น

ถ้าเจ้านายต่างประเทศที่ไม่ใช่รัชทายาทเสด็จมาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้ทำการรับรองอย่างเดียวกับในข้อ ๒. แต่แตรวงเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีของประเทศนั้น

ข้อ ๗. เมื่อข้าราชการชั้นสัญญาบัตรแห่งรัฐบาลต่างประเทศ คือ นายทหารเรือ นายทหารบก และข้าราชการพลเรือน มาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้ทำการรับรองเหมือนเช่นข้าราชการสยามซึ่งมีตำแหน่งเทียบชั้นตรงกัน แต่เฉพาะนายทหารต่างประเทศนั้นต้องได้รับนกหวีดในการรับรองด้วยเสมอไม่เลือกว่าจะมียศชั้นใด ถ้าผู้ใดที่เทียบชั้นข้าราชการสยามซึ่งกำหนดให้แตรวงบรรเลงเพลงเดินด้วย ก็ให้แตรวงบรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์รับรองเช่นเดียวกันเว้นไว้แต่ถ้าข้าราชการต่างประเทศผู้นั้นเป็นผู้แทนของรัฐบาลด้วยแล้ว ให้แตรวงเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงชาติของประเทศนั้น

อนึ่ง ถ้าในเรือหลวงลำนั้นมีผู้ที่มีเกียรติยศสูงอยู่ก่อนแล้ว การรับรองผู้มาใหม่โดยเต็มเกียรติยศของผู้นั้น จะทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ที่มีเกียรติยศสูงในเรือเสียก่อน

มาตรา ๑๑

<u>พิธีธงขึ้นและธงลง</u>

ข้อ ๑. ในการชักธงประจำเรือขึ้นเมื่อเวลา ๐๘๐๐ และชักธงลงเมื่อเวลาพระอาทิตย์อัสดงคตนั้น ให้มีการเคารพแก่ธงดังนี้

(๑) บรรดาเรือหลวงที่ไม่มียามใหญ่ ให้ทหารและพลเรือนที่อยู่ในเรือนั้นทำการเคารพแก่ธงในเวลาธงขึ้นหรือธงลงจนกว่าจะเสร็จพิธี คือเมื่อนายยามหรือนายเรือบอกตรงให้ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ นอกนั้นทำวันทยหัตถ์หรือยืนตรงนกหวีดเป่าเพลงธงขึ้นหรือธงลงแตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๓ จบ แต่เฉพาะการเคารพธงลงนั้น เมื่อเสร็จการเคารพแล้วให้เป่าเพลงย่ำค่ำต่อด้วย

(๒) ถ้าเป็นเรือที่มียามใหญ่ ให้ยามใหญ่เข้าแถวทำวันทยาวุธ แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๓ จบ ถ้ามีขลุ่ยและกลองขลุ่ยเป่าเพลงมหาไชย กลองตีตลอดเวลา ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงชาติ นอกจากนี้ให้ทำการเคารพอย่าง (๑)

ข้อ ๒. ในเวลากระทำพิธีธงขึ้นและธงลงในเรือนั้น ถ้าทหารอยู่นอกเรือในระยะซึ่งอาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้ว ให้ทำการเคารพตามวิธีที่ได้กำหนดไว้ สำหรับทหารและกองทหารทุกประเภท ทั้งนี้ให้ทำการเคารพตลอดถึงข้าราชการพลเรือน และคนงานในสังกัดกองทัพเรือ โดยใช้วิธีถอดหมวกยืนตรง

ข้อ ๓. เมื่อเรือหลวงทอดอยู่ในอ่าวต่างประเทศใด ๆ ก็ดี การทำพิธีธงขึ้นและธงลงนั้นให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๑. แต่ถ้ามีแตรวงด้วย เมื่อแตรวงบรรเลงเพลงชาติไทยจบลงแล้วให้บรรเลงเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของอ่าวต่อติดกันไปอีกจบหนึ่งทหารในเรือคงทำการเคารพตลอดเวลา

ข้อ ๔. ถ้าเรือหลวงทอดอยู่แห่งเดียวกันกับเรือรบต่างประเทศในน่านน้ำของเราในระยะซึ่งอาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้ว ในการทำพิธีธงขึ้นและธงลงนั้นถ้าเป็นเรือที่มีแตรวง เมื่อแตรวงบรรเลงเพลงชาติไทยจบแล้วให้บรรเลงเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของเรือรบนั้นอีกจบหนึ่ง ถ้ามีเรือของหลายชาติให้เรียงลำดับที่จะบรรเลงเพลงชาติให้ชาติใดก่อนและหลังตามลำดับยศทหารและอาวุโสของผู้บังคับการเรือหรือกองเรือชาติต่างประเทศนั้น ๆ ทหารในเรือคงทำการเคารพตลอดเวลาจนกว่าจะสุดเสียงแตร

ข้อ ๕. ถ้าเรือหลวงทอดอยู่แห่งเดียวกันกับเรือรบต่างประเทศในอ่าวต่างประเทศในระยะซึ่งอาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้ว ในการทำพิธีธงขึ้นและธงลงนั้นให้ปฏิบัติ

อย่างข้อ ๓. ก่อน เมื่อจบเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของอ่าวแล้ว จึงให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๔. ต่อไปจนจบ เว้นไว้แต่เรือรบต่างประเทศที่ไม่มีสัญญาทางพระราชไมตรีกับประเทศสยาม

อนึ่ง ถ้าในหมู่เรือรบต่างประเทศที่จอดร่วมอ่าวกันนี้มีเรือรบของชาติเจ้าของอ่าวด้วยแล้ว ให้งดเว้นไม่ต้องบรรเลงเพลงชาติให้แก่ธงเรือรบที่เป็นของชาติเจ้าของอ่าวนั้นอีก

ข้อ ๖. การชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นหรือลงในเรือหลวงลำหนึ่งลำใด ถ้าบังเอิญพ้องกับการรับหรือส่งผู้ซึ่งธงนั้นหมายขึ้นหรือลงจากเรือด้วยแล้ว ให้เรือหลวงลำนั้นถือเอาการเคารพในการรับหรือส่งดังกล่าวแล้วในมาตรา ๒ นั้น เป็นการเคารพพิธีธงขึ้นลงด้วยในตัว

ถ้าการชักธงซึ่งกล่าวมานี้ไม่พ้องกับการรับหรือส่ง ดังเช่นเวลาเปลี่ยนธงน้อยเป็นธงใหญ่หรือตรงกันข้าม หรือเปลี่ยนธงนายพลเรือโดยเหตุเลื่อนยศเป็นต้นให้ทหารในเรือนั้นทำการเคารพอย่างเดียวกันกับพิธีธงประจำเรือขึ้นและลง เว้นแต่ถ้าเป็นเรือที่มีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีหรือมหาไชยหรือเพลงเดินมหาฤกษ์ตามควรแก่เกียรติยศของบุคคลที่ธงนั้นหมายโดยเกณฑ์เดียวกันกับการรับรองในเรือหลวง

ข้อ ๗. ถ้ามีการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลงในเรือลำใด ให้เรือหลวงลำอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระยะที่อาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติ ทำการเคารพให้แก่ธงนั้นโดยวิธีเดียวกันกับที่กล่าวด้วยการเคารพในเรือใหญ่

อนึ่ง ถ้าเรือหลวงจอดร่วมอ่าวกับเรือรบต่างประเทศในระยะซึ่งอาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้ว เมื่อเรือรบต่างประเทศนั้น ๆ ชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลง ให้เรือหลวงทำการเคารพดังกล่าวข้างบนนี้ด้วย

ข้อ ๘. ในการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่ง ชาติไทยก็ตาม ต่างประเทศก็ตาม ขึ้นลงในเรือลำหนึ่งลำใดนั้น ให้ทหารที่อยู่นอกเรือในระยะซึ่งอาจทราบสัณฐานและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติ ทำการเคารพให้แก่ธงนั้นตามควรแก่เกียรติยศซึ่งธงนั้นหมาย ตามวิธีที่ได้กำหนดไว้สำหรับทหารและกองทหารทุกประเภท

ข้อ ๙. ถ้าการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลงนั้นพ้องกับเวลาทำพิธีธงประจำเรือขึ้นลงแล้ว ให้ทำการเคารพสำหรับพิธีธงประจำเรือขึ้นลงแต่อย่างเดียว แต่ถ้าการนั้นจะต้องยิงสลุตตามพระราชกำหนดยิงสลุตด้วยก็ให้เติมการยิงสลุตขึ้นอีกอย่างหนึ่ง

ข้อ ๑๐. ในการชักธงประจำเรือขึ้นนอกเวลาปกติ คือ ก่อนเวลา ๐๘๐๐ เพื่อประโยชน์ให้รู้ชาติของเรือชั่วครั้งคราวเป็นพิเศษนั้น ไม่ต้องทำการเคารพอย่างใด

มาตรา ๑๒

การเยี่ยมคำนับ

ข้อ ๑. ในเวลาที่เรือหลวงลำเดียวหรือหลายลำไปถึงและจอดอยู่ในอ่าวหนึ่งอ่าวใดให้มีการเยี่ยมเยือนในระหว่างนายทหารกับข้าราชการต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) เมื่อไปจอดร่วมอ่าวเดียวกันกับเรือหลวงอีกลำหนึ่งหรือหลายลำให้ผู้บังคับบัญชาที่มียศต่ำกว่าไปรายงานตนต่อผู้บังคับบัญชาที่มียศสูงกว่า โดยวิธีรายงานตนเองไม่เป็นการเยี่ยมคำนับ

(๒) เมื่อเรือหลวง กับเรือรบต่างประเทศไปร่วมอ่าวกันเข้าแห่งใด ให้มีการเยี่ยมคำนับต่อกันตามวิธีซึ่งนานาประเทศได้ปรองดองพร้อมกัน ปฏิบัติอยู่เป็นธรรมเนียม คือ

ก. ในขณะที่เรือฝ่ายหนึ่งมาถึง ให้ผู้ที่บังคับบัญชาเรือฝ่ายซึ่งทอดอยู่ในอ่าวก่อนแล้วนั้นจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นาย ไปเยี่ยมคำนับในเรือซึ่งมาถึง ถ้าหากว่าเรือซึ่งมาถึงนั้นมีจำนวนหลายลำ เป็นกองเรือหรือขบวนเรือ ก็ให้ไปเยี่ยมคำนับในเรือลำซึ่งผู้บังคับบัญชากองเรือหรือขบวนเรือฝ่ายนั้นอยู่

เรือฝ่ายมาถึงลำใดได้รับเยี่ยมคำนับดังว่ามานี้แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาเรือนั้นจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นาย ไปเยี่ยมคำนับตอบทันที

ข. เมื่อเสร็จการเยี่ยมคำนับเบื้องต้นซึ่งได้กล่าวมาใน ก. แล้วนั้นให้มีการเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหรือกองเรือหรือขบวนเรือทั้ง ๒ ฝ่ายอีกต่อไป คือถ้ามียศทหารเสมอกันทั้ง ๒ ฝ่าย ให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายที่ไปถึงไปเยี่ยมก่อน ถ้ายศไม่เสมอกันให้ฝ่ายข้างยศต่ำไปเยี่ยมฝ่ายข้างยศสูงก่อน การเยี่ยมคำนับตอนนี้ให้ไปภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เรือไปถึงอ่าวเดียวกันนั้นเป็นต้นไป และเมื่อผู้บังคับบัญชาเรือหรือกองหรือขบวนเรือฝ่ายใดได้รับเยี่ยมคำนับดังที่ว่ามาแล้วนี้ ต้องไปเยี่ยมคำนับตอบภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาซึ่งได้รับเยี่ยมคำนับแล้วนั้นเป็นต้นไป

ค. การเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาซึ่งมียศทหารต่างกันดังได้ว่ามาใน ข. นั้น ถ้าหากว่าผู้รับเยี่ยมก่อนเป็นนายทหารชั้นนายพลเรือ นับทั้งนายพลเรือจัตวาด้วยและผู้เยี่ยมมียศเป็นนายนาวาเอกหรือสูงกว่านั้นขึ้นไปไซร์ นายพลเรือผู้รับเยี่ยมก่อนต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเอง แต่ถ้าหากว่าผู้เยี่ยมก่อนนั้นมียศต่ำกว่านายนาวาเอกลงมา นายพลผู้รับเยี่ยมก่อนจะจัดนายทหารชั้นนายนาวาไปเยี่ยมตอบแทนตนก็ได้

ถ้าผู้รับเยี่ยมก่อนมียศเป็นนายนาวาเอกหรือต่ำกว่านั้นลงมา และผู้เยี่ยมก่อนมียศชั้นใด ๆ ก็ตาม ผู้รับเยี่ยมก่อนต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเองเสมอไป จะจัดให้ผู้หนึ่งผู้ใดไปแทนตนเองไม่ได้

ง. เมื่อได้มีการเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหรือกองเรือขบวนเรือดังได้ว่ามาใน ข. และ ค. นั้นแล้ว ให้มีการเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับการเรือเฉพาะลำทั้ง ๒ ฝ่ายต่อไป คือให้ฝ่ายมาถึงไปเยี่ยมก่อน แล้วฝ่ายอยู่ในอ่าวเยี่ยมตอบ

จ. ตามวิธีเยี่ยมคำนับดังได้กล่าวมาแล้วนี้ ให้นายเรือฝ่ายสยามพึงหวังได้ว่านายเรือต่างประเทศจะปฏิบัติโดยวิธีเดียวกัน และรักษาธรรมเนียมนี้โดยกวดขัน เพื่อแสดงความเคารพต่อกันทั้ง ๒ ฝ่าย เพราะเป็นธรรมเนียมซึ่งนานาประเทศได้รับรองปฏิบัติต่อกันดังได้ว่ามาข้างต้นแล้ว

ข้อ ๒. ถ้าเรือหลวงไปทอดในอ่าวต่างประเทศและในอ่าวนั้นเป็นที่ตั้งแห่งสถานทูตสยามด้วย ให้มีการเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับข้าราชการซึ่งเป็นหัวหน้าในสถานทูต คือถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศตั้งแต่นายนาวาเอกขึ้นไป และหัวหน้าสถานทูตมีตำแหน่งเป็นอัครราชทูตหรืออุปทูตผู้รักษาราชการสถานทูต ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงเป็นผู้ไปเยี่ยมคำนับก่อนถ้าหากหัวหน้าสถานทูตมีตำแหน่งต่ำกว่านั้นลงมา ให้ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงรอให้ฝ่ายทูตลงมาเยี่ยมก่อน แล้วจึงไปเยี่ยมตอบ

ถ้ามีความสงสัยว่า หัวหน้าสถานทูตเป็นผู้มีตำแหน่งชั้นใด ก็ให้ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นายขึ้นไปสืบสวนให้ได้ความก่อน

ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศต่ำกว่านายนาวาเอก ให้ไปเยี่ยมคำนับก่อน

ข้อ ๓. ถ้าเรือรบหลวงไปทอดในอ่าวต่างประเทศซึ่งมีกงสุลสยามประจำอยู่ในที่นั้นให้มีการเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับกงสุล โดยให้ฝ่ายซึ่งมีเกียรติยศต่ำกว่าเยี่ยมฝ่ายซึ่งมีเกียรติยศสูงกว่าก่อนโดยอัตราเทียบต่อไปนี้

(๑) กงสุลเยเนอราล เทียบเสมอกับนายนาวาเอก แต่เป็นรองนายนาวาเอก

(๒) กงสุลเทียบเสมอแต่เป็นรองนายนาวาโท

(๓) ไวซ์กงสุลเทียบเสมอแต่เป็นรองนายนาวาตรี

ข้อ ๔. เมื่อเรือหลวงไปทอดในอ่าวใดอ่าวหนึ่งภายในพระราชอาณาเขตซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งศาลาว่าการจังหวัด ให้มีการเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับผู้ว่าราชการจังหวัดโดยปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) การเยี่ยมในโอกาสแรก

ก. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศชั้นนายพลเรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มาเยี่ยมที่เรือก่อน

ข. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศนาวาเอก ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นพิเศษจะเป็นผู้มาเยี่ยมที่เรือก่อน หากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นข้าราชการชั้นพิเศษ ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงต้องไปเยี่ยมผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

ค. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงที่มียศต่ำกว่านาวาเอก ต้องไปเยี่ยมผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

(๒) การเยี่ยมตอบ

ก. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศชั้นนายพลเรือ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นข้าราชการชั้นพิเศษจะเยี่ยมตอบด้วยตนเอง หรือจัดผู้อื่นไปแทนก็ได้

ข. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศนาวาเอก ต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเอง

ค. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศนาวาโทหรือนาวาตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นพิเศษ จะมาเยี่ยมตอบด้วยตนเอง

ง. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศชั้นนายเรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมาเยี่ยมตอบด้วยตนเอง หรือจัดผู้อื่นมาแทนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ คงให้มีการเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับผู้รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย โดยถือชั้นและตำแหน่งเดิมของผู้รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลักปฏิบัติในการเยี่ยม อนุโลมตามความในวรรคแรก

ข้อ ๕. การเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๔. นั้น เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เยี่ยมแล้ว ต้องมีการเยี่ยมตอบภายใน ๒๔ ชั่วโมง ถ้าหากว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีราชการสำคัญจะละทิ้งไปเยี่ยมคำนับด้วยตนเองไม่ได้ ก็ให้จัดข้าราชการชั้นสัญญาบัตรผู้หนึ่งผู้ใดไปเยี่ยมแทนได้ และถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงไม่ได้ไปเยี่ยมคำนับข้าราชการฝ่ายปกครองด้วยตนเองตามข้อบังคับนี้เมื่อใด ต้องรายงานชี้แจงเหตุผลที่ไม่ได้ไปนั้นให้กองทัพเรือทราบตามทางราชการ

ข้อ ๖. การเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับข้าราชการสยามดังได้กล่าวมาในข้อ ๕. นั้น ถ้าหากว่าการที่ข้าราชการซึ่งอยู่บนบกจะลงมาเยี่ยมคำนับที่เรือไม่ได้เพราะขัดข้องด้วยพาหนะ ก็ให้เรือหลวงจัดเรือรับส่งตามสมควร

ข้อ ๗. การเยี่ยมคำนับข้าราชการต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่ประจำอยู่บนบกในอ่าวต่างประเทศแห่งใด จะควรมีเพียงใด จะมีข้อบังคับหรือคำสั่งเฉพาะคราวหรือมิฉะนั้นก็ให้ปฏิบัติการอนุโลมตามธรรมเนียมที่เรือรบต่างประเทศเคยปฏิบัติกันอยู่ในที่นั้น ตามที่จะสืบสวนได้ความเป็นหลักฐานอย่างใด

มาตรา ๑๓

<u>การเคารพในเรือกรรเชียง</u>

ข้อ ๑. เรือกรรเชียงซึ่งกำลังเดินอยู่ ให้ทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

(๑) ตั้งกรรเชียงหรือหยุดกรรเชียงตามชนิดของเรือ แล้วแลไปทางบุคคลและวัตถุควรรับการเคารพ นายท้ายไม่ต้องทำการเคารพ ให้ระวังท้ายเรือไปตามเดิม เป็นการเคารพแก่

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาทพระบรมวงศ์ เฉพาะที่มีธงหมายเกียรติยศ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดินและเจ้าต่างประเทศ

ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ และนายพลทหารหรือนายพลตำรวจทุกชั้น ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ผู้บังคับการเรือใหญ่ซึ่งตนสังกัดนั้นขึ้นไป ถ้าเป็นเรือของกองทหารตั้งแต่ผู้บังคับกองทหารนั้นขึ้นไป

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ

ง. ธงมหาราช ธงกระบี่ธุชครุฑพ่าห์ ธงราชินี ธงเยาวราช ธงราชวงศ์ ธงจุฑาธุช ธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ ธงประจำกองทหาร ธงประจำกองยุวชนทหาร ธงนายกรัฐมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ ธงผู้บังคับการกองเรือรบ และธงนายพลเรือในเวลาที่ชักธงขึ้นลงหรือผ่านไป ส่วนธงราชนาวีประจำเรือใหญ่นั้น ให้กระทำเฉพาะแต่ในขณะที่ทำพิธีธงขึ้นธงลงเท่านั้น

(๒) คำนับโดยวิธีเดียวกันกับใน (๑) แต่ไม่ต้องตั้งกรรเชียง เป็นแต่เพียงหยุดกรรเชียงเป็นการเคารพแก่

ก. บรรดาทหารชั้นนายนาวา นายพัน นายนาวาอากาศ และนายพันตำรวจ

ข. ขบวนแห่ศพซึ่งมีกองทหารเข้าขบวนแห่ด้วย

(๓) ไม่ต้องหยุดกรรเชียง เป็นแต่นายท้ายบอกแลขวาหรือแลซ้ายไปทางผู้รับการเคารพ เป็นการเคารพแก่บรรดาผู้รับการเคารพอื่น ๆ นอกจากที่ได้กล่าวแล้วใน (๑) และ (๒) นั้น

(๔) การเคารพด้วยวิธีตั้งกรรเชียงซึ่งได้ว่าไว้ใน (๑) นั้น ถ้าเป็นเวลาที่เรือขึงเพดานอยู่ไม่ต้องตั้งกรรเชียงและให้ใช้วิธีทำการเคารพอย่างที่ว่าไว้ใน (๒) นั้นแทน อนึ่งบรรดาเรือกรรเชียงหูจะขึงเพดานหรือมิได้ขึงก็ตาม ไม่ต้องทำการเคารพด้วยวิธีตั้งกรรเชียงเลย ให้ทำการเคารพต่อบุคคลและวัตถุที่ระบุไว้ใน (๑) โดยวิธีเดียวกันกับที่ว่าไว้ใน (๒) นั้นทุกประการ

ข้อ ๒. การเคารพในเรือกรรเชียงซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ในข้อ ๑. ข้างบนนี้ ถ้าเป็นเวลาเรือจอดอยู่ ให้ทหารประจำเรือทำการเคารพพร้อมกันโดยผู้มียศสูงในที่นั้นเป็นผู้สั่งให้แลขวาหรือซ้าย

มาตรา ๑๔

<u>การเคารพในเรือใบ</u>

ข้อ ๑. เรือใบซึ่งกำลังเดินอยู่ ให้ทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ปล่อยดามันและนายท้ายบอกแลขวาหรือซ้าย เว้นแต่นายท้ายคงระวังหางเสืออยู่ เป็นการเคารพแก่

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาทพระบรมวงศ์ เฉพาะที่มีธงหมายเกียรติยศ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดินและเจ้าต่างประเทศ

ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ นายพลทหาร หรือนายพลตำรวจ นายทหารชั้นนายนาวา นายพัน นายนาวาอากาศ และนายพันตำรวจ ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ผู้บังคับการเรือใหญ่ซึ่งต้นสังกัดนั้นขึ้นไป ถ้าเป็นเรือของกองทหารตั้งแต่ผู้บังคับกองทหารนั้นขึ้นไป

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ ขบวนแห่ศพซึ่งมีกองทหารเข้าขบวนแห่ด้วย

ง. ธงมหาราช ธงกระบี่ธุชครุฑพ่าห์ ธงราชินี ธงเยาวราช ธงราชวงศ์ ธงจุฑาธุช ธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ ธงประจำกองทหาร ธงประจำกองยุวชนทหาร ธงนายกรัฐมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ ธงผู้บังคับการกองเรือรบ และธงนายพลเรือ

ในเวลาที่ชักขึ้นลงหรือผ่านไป ส่วนธงราชนาวีประจำเรือใหญ่นั้นให้กระทำเฉพาะแต่ในขณะที่ทำพิธีธงขึ้นลงเท่านั้น

(๒) ไม่ปล่อยดามัน เป็นแต่ให้คนประจำเรือกระทำการเคารพอย่างใน (๑) (เว้นแต่นายท้าย) เป็นการเคารพแก่บุคคลควรรับการเคารพอื่น ๆ นอกจากที่ได้ว่ามาใน (๑) ข้างบนนี้

ข้อ ๒. การเคารพศพในเรือใบซึ่งได้กล่าวแล้วในข้อ ๑. นั้น ถ้าเป็นเวลาเรือจอดอยู่ให้ทหารประจำเรือทำการเคารพอย่างข้อ ๒. มาตรา ๑๓

มาตรา ๑๕

<u>การเคารพในเรือกลเล็ก</u>

ข้อ ๑. เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ ให้หยุดเครื่องจักร ทหารในเรือทำวันทยหัตถ์ (เว้นนายท้าย ช่างกล และช่างไฟ) ทำการเคารพดังนี้

(๑) แก่บุคคล คือ

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข. สมเด็จพระบรมราชินี

ค. รัชทายาท

ง. พระบรมวงศ์และสมเด็จพระราชชนนี

จ. พระเจ้าแผ่นดินและเจ้าต่างประเทศ

ฉ. นายกรัฐมนตรี

ช. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ซ. นายทหารและนายตำรวจที่มียศชั้นนายพล

ฌ. ผู้บังคับบัญชาโดยตรงตั้งแต่ผู้บังคับกองขึ้นไป

(๒) แก่วัตถุ คือ

พระบรมศพและพระบรมอัฐิ

พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์

ธงหมายพระอิสริยยศ

ธงประจำกองทหาร

ธงประจำกองยุวชนทหาร

ธงราชนาวีประจำเรือใหญ่

ธงนายกรัฐมนตรี

ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ธงผู้บัญชาการทหารเรือ

ธงนายพลเรือ

การเคารพธงเหล่านี้ให้กระทำเมื่อเวลาที่ชักขึ้นหรือชักลงหรือผ่านไป สำหรับธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ให้ทำเฉพาะพิธีธงขึ้นลง

ข้อ ๒. เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ ให้เบาเครื่องจักร ทหารในเรือทำวันทยหัตถ์ (เว้นนายท้าย ช่างกล และช่างไฟ) ทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุดังนี้

นายทหารชั้นนายนาวา นายพัน นายนาวาอากาศ และนายพันตำรวจ

ศพซึ่งมีกองทหารแห่เป็นเกียรติยศ

ข้อ ๓. เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ ให้ทหารในเรือ (เว้นนายท้าย ช่างกล และช่างไฟ) ทำวันทยหัตถ์ แต่เรือคงเดินตามปกติ ทำการเคารพแก่บรรดาผู้รับการเคารพอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้วในข้อ ๑. และข้อ ๒.

ข้อ ๔. เรือกลเล็กเวลาจอดอยู่ ให้ทหารในเรือทำการเคารพอย่างเวลาอยู่ตามลำพัง

ข้อ ๕. การเคารพด้วยวิธีหยุดเครื่องจักรนั้น ถ้าเป็นเวลาที่เรือนั้นต้องจูงเรืออื่น ๆ อยู่ด้วย ให้เปลี่ยนเป็นเบาเครื่องจักรทำการเคารพ

ตอนที่ ๓

<u>เบ็ดเตล็ด</u>

ข้อ ๑. การแสดงความเคารพต่อผู้แทนพระองค์ หรือผู้แทนผู้บังคับบัญชา ถ้ามีคำสั่งแสดงให้ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้แทนก็ให้แสดงความเคารพต่อผู้นั้นดุจเดียวกับที่ต้องแสดงถวายพระองค์ หรือแก่ผู้บังคับบัญชานั้น ๆ ตลอดเวลาที่แทน

ข้อ ๒. ทหารต้องแสดงการเคารพต่อข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

ข้อ ๓. ทหารที่ไปในงานพิธีของลูกเสือ ให้แสดงการเคารพต่อธงประจำกองลูกเสือเฉพาะในโอกาสนั้นตามเวลาอันสมควร

(หมายเลข ๑)

ยศและตำแหน่ง	อาการที่มา	ผู้รับรอง	เป่านกหวีด	ยามใหญ่	หมายเหตุ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารเรือ	มีธงหมายตำแหน่ง	นายทหารทั้งหมด	พันจ่า	เข้าแถวในบังคับ นายทหารสัญญาบัตร	แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๑ จบ แตรวงเป่าเพลงเดินมหาฤกษ์
	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการเรือ, ต้นเรือ, นายยาม	พันจ่า	ไม่มี	ไม่มีการเป่าแตร
ผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ ผู้บัญชาการกองเรือของตน	มีธงหมายตำแหน่ง	นายทหารทั้งหมด	พันจ่า	เข้าแถวในบังคับ นายทหารสัญญาบัตร	แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๑ จบ แตรวงเป่าเพลงเดินมหาฤกษ์
	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการเรือ, ต้นเรือ, นายยาม	จ่า	ไม่มี	ไม่มีการเป่าแตร
นายทหารชั้นนายพลเรือ	มีธงหมายยศหรือ ตำแหน่ง	ผู้บังคับการเรือ, ต้นเรือ, นายยาม	จ่า	เข้าแถวในบังคับ นายทหารสัญญาบัตร	แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๑ จบ แตรวงเป่าเพลงเดินมหาฤกษ์ ถ้าเป็นนายพลเรือซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา โดยตรงหรือตามลำดับชั้น ให้รับรองอย่าง ผู้บัญชาการทหารเรือ
	ไม่มีธงหมายยศหรือ ตำแหน่ง	ผู้บังคับการเรือ, ต้นเรือ, นายยาม	จ่า	ไม่มี	ไม่มีการเป่าแตร
ผู้บังคับหมวดเรือของตน	มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการเรือ, ต้นเรือ, นายยาม	จ่า	เข้าแถวในบังคับพันจ่า	ไม่มีการเป่าแตร
	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการเรือ, นายยาม	จ่า	ไม่มี	
ผู้บังคับการเรือของตน	มีธงหมายตำแหน่ง	ต้นเรือ นายยาม	จ่า	เข้าแถวในบังคับจ่า	ไม่มีการเป่าแตร
	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	นายยาม	จ่า	ไม่มี	
ผู้บังคับการเรืออื่น และนายทหาร ชั้นนายนาวา	มีธงหมายตำแหน่ง หรือไม่มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการเรือ, นายยาม	จ่า	ไม่มี	
นายทหารชั้นนายเรือ	ทุกกรณี	นายยาม	ไม่มี	ไม่มี	ถ้าเป็นนายทหารเรือต่างประเทศ ต้องได้รับนกหวีดด้วย

(หมายเลข ๒)

ตำแหน่ง	ผู้รับรอง	เป่านกหวีด	ยามใหญ่	หมายเหตุ
นายกรัฐมนตรี	นายทหารทั้งหมด	พันจ่า	เข้าแถวในบังคับ นายทหารสัญญาบัตร	แตรสั้นเป่าคำนับ ๑ จบ แตรวงเป่าเพลงเดินมหาฤกษ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง อัครราชทูต	ผู้บังคับการ, ต้นเรือ นายยาม	”	เข้าแถวในบังคับ พันจ่า	”
ชั้นอธิบดี	ผู้บังคับการ, นายยาม	”	ไม่มี	
หัวหน้ากรม ข้าหลวงประจำจังหวัด กงสุลเยเนอราล และกงสุล	ผู้บังคับการ, นายยาม	จ่า	”	
ไวซ์กงสุล	ต้นเรือ, นายยาม	จ่า	”	

<u>หมายเหตุ</u>

- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๑. (๒) ก. ข. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๘๒/๙๒๙๐ ลง ๖ พ.ค. ๘๗
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๑. (๓) ข. ค. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๘๒/๙๒๙๐ ลง ๖ พ.ค. ๘๗
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๒. (๕) แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๒. ยกเลิกและใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๒. (๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๒. (๑๖) เพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๒. (๒๐) เพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๓. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๒๓๓/๒๓๕๕๕ ลง ๒๗ ก.ย. ๘๖, คำสั่งทหารที่ ๑/๓๘ ลง ๓ ม.ค. ๘๙ และข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๓. ยกเลิกและใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๔. และข้อ ๕. เพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๒๓๓/๒๓๕๕๕ ลง ๒๗ ก.ย. ๘๖
- ความในมาตรา ๒ ข้อ ๒. (๑) แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐
- ความในมาตรา ๓ ข้อ ๑. (๑) (จ) เพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐
- เพิ่มคำว่า "ธงประจำกองยุวชนทหาร" ในข้อ ๓. (๑) (ข) ตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒
- ความในมาตรา ๓ ข้อ ๓. (๑) ค. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ความในมาตรา ๓ ข้อ ๓. (๑) จ. เพิ่มตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐
- ความในมาตรา ๓ ยกเลิกและใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓
- ความในมาตรา ๔ ข้อ ๑. (๒) และ (๔) ก. ข. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๘๒/๙๒๙๐ ลง ๓ พ.ค. ๘๗
- ความในมาตรา ๕ ข้อ ๑. (๒) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๘๒/๙๒๙๐ ลง ๓ พ.ค. ๘๗

- ความในมาตรา ๕ ข้อ ๒. (๒) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐
- ความในมาตรา ๖ ข้อ ๒. (๑) ยกเลิกและใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๔
- ความในมาตรา ๖ ยกเลิกและใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ความในมาตรา ๗ ข้อ ๑. (๑) และ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๘๒/๙๒๙๐ ลง ๓ พ.ค. ๘๗
- ความในมาตรา ๗ ข้อ ๔. (๘) และ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๑๘๔/๑๐๓๑๒ ลง ๓๐ ส.ค. ๘๒
- ความในมาตรา ๗ ข้อ ๒. ยกเลิกและใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๖
- ตอนที่ ๒ เดิมมีมาตรา ๑๖ (การเคารพในเรือพาย) และมาตรา ๑๗ (การเคารพในเรือแจว) ถูกยกเลิกตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ความในมาตรา ๘ ข้อ ๘. (๑) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ความในมาตรา ๘ ข้อ ๘. (๑) ง. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒
- ความในมาตรา ๑๐ ข้อ ๒. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ความในมาตรา ๑๐ ข้อ ๓. และข้อ ๔. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐
- ความในมาตรา ๑๒ ข้อ ๔. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๕
- ความในมาตรา ๑๓ ข้อ ๑. (๑) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ความในมาตรา ๑๓ ข้อ ๑. (๑) ข. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐
- ความในมาตรา ๑๓ ข้อ ๑. (๑) ง. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒
- ความในมาตรา ๑๓ ข้อ ๑. (๒) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๖ มิ.ย. ๘๐
- ความในมาตรา ๑๔ ข้อ ๑. (๑) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

- ความในมาตรา ๑๔ ข้อ ๑. (๑) ข. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐
- ความในมาตรา ๑๔ ข้อ ๑. (๑) ง. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒
- ความในมาตรา ๑๕ ข้อ ๑. (๑) แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- เพิ่มคำว่า "ธงประจำกองยุวชนทหาร" ในมาตรา ๑๕ ข้อ ๑. (๒) ตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒
- ความในมาตรา ๑๕ ข้อ ๒. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐
- ความในตอนที่ ๓ ข้อ ๓. เพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒
- ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ ที่ว่าด้วยการเคารพในเรือพาย และมาตรา ๑๗ ที่ว่าด้วยการเคารพในเรือแจว ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗
- ยกเลิกตารางหมายเลข ๑ และใช้ตารางหมายเลข ๑ ใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๐

ที่ ๗/๓๙๖๕
๒๔๘๐

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการกระทำสัตย์ปฏิญาณตน

ข้อ ๑. เมื่อทหารเข้ามารับราชการในกองประจำการเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ต้องกระทำสัตย์ปฏิญาณตนทุกคน

ผู้ต้องกระทำสัตย์ปฏิญาณ

ข้อ ๒. คำปฏิญาณตนนั้น ดังนี้

คำปฏิญาณตน.

ข้าพเจ้า .....(ยศ, ชื่อ, ชื่อสกุล) ขอกระทำสัตย์ปฏิญาณว่า

ข้าพเจ้า จักยอมตาย เพื่ออิสรภาพและความสงบแห่งประเทศชาติ

ข้าพเจ้า จักอยู่ในศีลธรรมของศาสนา

ข้าพเจ้า จักเทอดทูนและรักษาไว้ ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า

ข้าพเจ้า จักรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ข้าพเจ้า จักเชื่อถือผู้บังคับบัญชา และปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ทั้งจักปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม

ข้าพเจ้า จะไม่แพร่งพรายความลับ ของทางราชการทหารเป็นอันขาด

ข้อ ๓. ก่อนการพิธี ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงแก่ผู้ซึ่งจะกระทำสัตย์ปฏิญาณ ให้เข้าใจความหมายของคำปฏิญาณโดยละเอียดและแน่ชัด

การชี้แจงความหมายของคำปฏิญาณ.

ข้อ ๔. พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณนั้น ให้ปฏิบัติดั่งนี้ พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณ

(๑) หน่วยทหารซึ่งตั้งรวมอยู่ในจังหวัดเดียวกันให้กระทำพิธีร่วมกันและให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุด ณ ที่นั้นเป็นประธาน หน่วยทหารใดไม่สะดวกที่จะมาร่วมได้ ให้หน่วยนั้นกระทำของตนโดยเฉพาะ และให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยนั้นเป็นประธาน

(๒) หน่วยใดมีบุคคลซึ่งจะต้องกระทำสัตย์ปฏิญาณเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย ให้ผู้บังคับบัญชาของหน่วยนั้นส่งไปเข้าร่วมพิธีกับหน่วยทหารที่ใกล้เคียง

(๓) ในสถานที่ตั้งพิธี ให้เชิญพระพุทธรูปรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามฉบับจำลองหรือรูปถ่าย กับพระบรมรูปพระมหากษัตริย์ขึ้นประดิษฐานไว้ในที่อันสมควรบรรดาหน่วยทหารที่มีธงประจำกองให้เชิญธงประจำกองมาตั้งในพิธี ถ้าทุกหน่วยไม่มีธงประจำกอง ให้ผู้เป็นประธานจัดธงชาติหรือธงฉานตั้งในพิธีนั้น ๑ ธง

(๔) ผู้ที่จะกระทำสัตย์ปฏิญาณ ให้ยืนเข้าแถวสดับพระพุทธมนต์ เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จบแล้ว ให้ผู้เป็นประธานอ่านคำปฏิญาณ ตามข้อ ๒. ผู้ซึ่งจะต้องกระทำสัตย์ปฏิญาณว่าตามพร้อมกัน

ข้อ ๕. การแต่งกายของผู้กระทำสัตย์ปฏิญาณตน ผู้ควบคุมแถวและทหารในกองเกียรติยศ ตลอดจนผู้ที่ไปในพิธีนี้ ให้ใช้เครื่องแบบฝึก เครื่องแบบหัดหรือเครื่องแบบปกติประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แล้วแต่กรณี การแต่งกาย

ข้อ ๖. เมื่อเสร็จพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณแล้ว ให้มีการรื่นเริงต่าง ๆ ตามสมควร การรื่นเริง

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงนาม) พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๒๘ มิ.ย.๘๐

<u>หมายเหตุ</u> :- ยกเลิกความในข้อ ๕. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๖

- ยกเลิกความในข้อ ๒. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๑๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๓

ที่ ๙/๒๒๘๘๗
๒๔๘๑

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการไปต่างประเทศ

ข้อ ๑. บุคคลที่ไปต่างประเทศ แบ่งตามลักษณะได้ดังนี้

(๑) ผู้ที่ทางราชการส่งไปรับราชการประจำตำแหน่ง

(๒) ผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงานหรือควบคุมงาน

(๓) ผู้ที่ทางราชการส่งไปศึกษาวิชา

(๔) ผู้ที่ทางราชการรับโอนให้ศึกษาวิชา

(๕) ผู้ที่ขออนุญาตลาไปศึกษาวิชา

(๖) ผู้ที่ทางราชการส่งไปในราชการพิเศษ

ข้อ ๑. ทวิ ส่วนราชการใดประสงค์จะส่งบุคคลไปต่างประเทศ ตามข้อ ๑. (๓), (๔) และ (๕) ให้ตรวจสอบไปยังสำนักงาน ก.พ. ก่อนว่า สถานศึกษาที่จะไปศึกษาก็ตามหรือกำลังศึกษาอยู่แล้วก็ตามนั้น เป็นสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาสมควรที่ทางราชการจะสนับสนุนได้หรือไม่เพียงใด และในกรณีที่ขอเปลี่ยนสถานศึกษาใหม่ต่อไปภายหลัง ก็ให้ส่วนราชการนั้นตรวจสอบระดับการศึกษาไปยัง ก.พ. ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วย ทั้งนี้ยกเว้นการไปศึกษาวิชาทหาร

ข้อ ๒. ผู้ที่ไปต่างประเทศตามลักษณะต่าง ๆ นั้น จะได้รับสิทธิ ดังนี้

(๑) ผู้ที่ทางราชการส่งไปรับราชการประจำตำแหน่ง ให้ได้รับเงินรายเดือน เงินประจำตำแหน่งและเงินค่าใช้สอย (ค่ารักษาพยาบาลสำหรับตนและบุตรภริยา ค่าเช่าบ้าน ค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรภริยา และค่าใช้สอยในสำนักงาน ตลอดจนค่ารับรอง)

(๒) ผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงานหรือควบคุมงาน ให้ได้รับเงินรายเดือนกับเงินค่าดูงานหรือให้ได้รับเงินรายเดือน เงินเบี้ยเลี้ยงเดินทาง และเงินค่าใช้สอย ทั้งนี้แล้วแต่ทางราชการจะกำหนดให้เป็นราย ๆ ไป

(๓) ผู้ที่ทางราชการส่งไปศึกษาวิชา คือ

ก. ข้าราชการไปศึกษาวิชา ให้ได้รับเงินรายเดือนกับเงินค่าศึกษาวิชาตามอัตราที่กำหนดไว้ แบ่งจ่ายให้เป็นรายเดือน

ข. นักเรียนทหารไปศึกษาวิชา ให้ได้รับเงินค่าศึกษาวิชาตามอัตราที่กำหนดไว้ ส่วนระเบียบการจ่ายเงินถือตามระเบียบที่สำนักงานทูตนั้น ๆ วางไว้ แต่ถ้าผู้นั้นสอบได้เทียบชั้นนายทหารสัญญาบัตรของประเทศนั้น ๆ หรือได้รับปริญญาเทียบชั้น Pass Degree แล้ว ก็แบ่งจ่ายให้เป็นรายเดือน

(๔) ผู้ที่ทางราชการรับโอนให้ศึกษาวิชา ให้ได้รับสิทธิในการเงินเช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ใน (๓) ข. หรือตามที่จะได้ตกลงกัน

(๕) ผู้ที่ขออนุญาตลาไปศึกษาวิชา ให้ได้รับเงินรายเดือนเต็มเดือนนอกนั้นใช้เงินส่วนตัว

(๖) ผู้ที่ทางราชการส่งไปในราชการพิเศษ ให้ได้รับสิทธิในการเงิน เช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ใน ข้อ ๒. (๒)

ข้อ ๓. ผู้ที่ขออนุญาตลาไปศึกษาวิชา ต้องอยู่ในเงื่อนไขดั่งต่อไปนี้

(๑) เป็นข้าราชการกลาโหมประจำการ และรับราชการในตำแหน่งประจำการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ เว้นแต่

ก. ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยโรงเรียนทหาร จะมีเวลารับราชการในตำแหน่งประจำการน้อยกว่า ๓ ปีก็ได้ แต่เมื่อนับรวมเวลาศึกษาในโรงเรียนทหารนั้นกับเวลารับราชการในตำแหน่งประจำการต้องไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์

ข. ผู้ซึ่งมีเวลารับราชการในตำแหน่งประจำการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปีบริบูรณ์ หากผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นสมควรให้ไปศึกษาเป็นกรณีพิเศษก็ได้

(๒) ร่างกายสมบูรณ์ซึ่งนายแพทย์ทหาร ๓ นาย ตรวจรับรองแล้วความประพฤติเรียบร้อยและมีสมรรถภาพที่จะศึกษาวิชาได้ดี มีอายุพอเหมาะสมแก่ระยะเวลา การศึกษาตลอดจนสำเร็จการศึกษากลับมารับราชการได้ครบกำหนดตามสัญญาที่กำหนดไว้ในข้อ ๖.

(๓) ต้องยื่นรายงานขออนุญาตแสดงความประสงค์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงและต้องแจ้งวันออกเดินทางพร้อมทั้งระยะเวลาที่จะต้องศึกษาไว้ด้วย

(๔) ผู้รับรองหรือข้าราชการผู้นั้น ต้องรับรองและแสดงว่า มีทรัพย์สินพอใช้จ่ายจนกว่าจะเสร็จการศึกษา และให้แจ้งไว้ในรายงานด้วยว่า จะให้ส่งหรือนำเงินไปใช้จ่ายโดยวิธีใด

(๕) ต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาของประเทศที่จะไปศึกษาดี

วิชาที่จะศึกษา ต้องเป็นวิชาที่ทางราชการทหารต้องการ และสำนักที่จะไปศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากทางราชการทหารแล้ว

(๖) เวลาที่ไปศึกษาวิชา ต้องไม่เกินเวลาที่ทางราชการได้กำหนดให้เป็นราย ๆ ไป ในระหว่างศึกษาต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของทางราชการเหมือนผู้ที่ทางราชการส่งไปศึกษา

(๗) ระหว่างที่ศึกษาวิชาอยู่ ถ้าปรากฏว่าความประพฤติไม่เรียบร้อย หรือการศึกษาไม่ดี ทางราชการจะเรียกกลับหรือสั่งปลดออกจากประจำการก็ได้

(๘) เมื่อเสร็จการศึกษาแล้ว ทางราชการจะจ่ายเงินเดือนให้เฉพาะเวลาที่ล่วงไปสำหรับการเดินทางจากสำนักศึกษาถึงวันกลับเข้ารับราชการในสังกัดเดิมอันเป็นระยะเวลาปกติเท่านั้น ถ้าการเดินทางนั้นช้ากว่าปกติอันเนื่องจากกิจธุระ หรือความบกพร่องของข้าราชการผู้นั้นเอง วันที่ช้าไปโดยเหตุนี้ จะไม่จ่ายเงินเดือนให้ แต่ถ้าการศึกษานั้นได้ผลดีทางราชการจะให้ดูการงานต่อไปอีกก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ได้รับสิทธิตามข้อ ๒. (๒)

ข้อ ๔. ผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ขออนุญาตลาไปศึกษาวิชา เมื่อได้รับรายงานแล้วให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) เสนอความเห็นขึ้นไปตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(๒) ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมตั้งกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ นาย พิจารณารายงานนั้นตามเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในข้อ ๓. ประกอบกับความเห็นของผู้บังคับบัญชาที่เสนอมานั้นด้วย

ให้กรรมการชุดนี้ดำเนินการสอบวิชาภาษาอังกฤษหรือภาษาของประเทศที่ข้าราชการผู้นั้นจะไปศึกษาแล้วแต่กรณี คะแนนที่ถือว่าสอบได้ ต้องรวมได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

(๓) หัวหน้าหน่วยที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อได้รับรายงานจากคณะกรรมการแล้ว ถ้าเห็นสมควรก็ให้เสนอรายงานและความเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๕. เมื่อทางราชการได้อนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชาจะได้ลงคำสั่งทหารให้ปรากฏว่าไปศึกษาวิชาที่ประเทศไหนแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด

ข้อ ๖. ผู้ที่ไปดูงานหรือไปศึกษาวิชาดั่งที่กล่าวไว้ในข้อ ๑. (๒) (๓) (๔) และ (๕) นั้น ต้องทำสัญญาไว้กับกระทรวงกลาโหม ตามแบบสัญญาท้ายข้อบังคับนี้ เว้นแต่ผู้ที่กล่าวไว้ในข้อ ๑. (๒) จะต้องทำสัญญาหรือไม่ ทางราชการจะได้พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๗. การส่งบุคคลไปต่างประเทศตามข้อ ๑. (๑) (๒) (๓) (๕) และ (๖) และการรับโอนผู้ใดเข้ามาเป็นนักเรียนของกระทรวงกลาโหมตามข้อ ๑. (๔) ตลอดจนการกำหนดเงินค่าใช้สอยต่าง ๆ ให้หัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมเป็นผู้กำหนดและเสนอขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก่อน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจะดำเนินการต่อไป และถ้าเป็นการสมควรก็จะให้ลงคำสั่งกระทรวงกลาโหมด้วย

ข้อ ๘. ให้ยกเลิกระเบียบทหารว่าด้วยข้าราชการกลาโหมลาไปศึกษาเพิ่มเติมในต่างประเทศโดยทุนส่วนตัว ที่ ๖/๙๙๘๘ ๒๔๗๘ และใช้ข้อบังคับฉบับนี้ ตั้งแต่ ๑ เม.ย.๘๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๙. ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมวางระเบียบปลีกย่อยเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

(ลงนาม) พิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร
๒๘ มี.ค.๘๑

หมายเหตุ : - ยกเลิกความในข้อ ๓. (๑) และ (๒) และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๐

- ยกเลิกความในข้อ ๓. (๑) และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๙๑
- ยกเลิกความในข้อ ๓. (๕) และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๔๙๘
- ยกเลิกความในข้อ ๔. (๒) และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๔๙๘
- ยกเลิกแบบสัญญาสำหรับผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงาน หรือส่งไปศึกษา หรือรับโอนให้ศึกษาวิชาโดยใช้เงินงบประมาณของกระทรวงกลาโหม และแบบใบรับรองสำหรับผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงานหรือส่งไปศึกษา หรือรับโอนให้ศึกษาวิชาโดยใช้เงินงบประมาณของกระทรวงกลาโหม และให้ใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๔๙๙

- ยกเลิกความในข้อ ๒. (๓) และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๔๙๙
- เพิ่มข้อ ๒. ทวิ ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๔๙๙
- ยกเลิกความในข้อ ๗ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๔๙๙
- เพิ่มข้อ ๙. ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๔๙๙
- ยกเลิกความในข้อ ๓. (๗) และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๐๐
- ยกเลิกความในข้อ ๒. (๓) ค. และข้อ ๒. ทวิ ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๐๒
- ยกเลิกแบบสัญญาสำหรับผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงาน หรือส่งไปศึกษาหรือรับโอนให้ศึกษาวิชา โดยใช้เงินงบประมาณของกระทรวงกลาโหม และแบบสัญญาสำหรับผู้ที่ขออนุญาตไปศึกษาวิชาโดยทุนส่วนตัว และให้ใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ.๒๕๑๑
- ยกเลิกแบบสัญญาสำหรับผู้ที่ขออนุญาตไปศึกษาวิชาโดยใช้ทุนส่วนตัว, แบบใบรับรองสำหรับผู้ที่ขออนุญาตลาไปศึกษาวิชาโดยทุนส่วนตัว, แบบสัญญาสำหรับผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงาน หรือส่งไปศึกษา หรือรับโอนให้ศึกษาวิชาโดยใช้เงินงบประมาณของกระทรวงกลาโหม และแบบสัญญาค้ำประกันสำหรับผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงาน หรือส่งไปศึกษา หรือรับโอนให้ศึกษาวิชาโดยใช้เงินงบประมาณของกระทรวงกลาโหม และให้ใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๑๓
- เพิ่มข้อ ๑. ทวิ ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.๒๕๑๕

(แบบ)

<u>สัญญาสำหรับผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงาน หรือส่งไปศึกษา หรือรับโอนให้ศึกษาวิชา</u>

<u>โดยใช้เงินงบประมาณของกระทรวงกลาโหม</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

ข้าพเจ้า.....เกิดวันที่.....เดือน.....
พุทธศักราช.....อายุ.....ปี บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....
มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....บัดนี้อยู่ในความปกครองของ.....

ข้าพเจ้าขอทำหนังสือสัญญาให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหม ดังข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑. ด้วยตามที่กระทรวงกลาโหมให้ข้าพเจ้าไป.....
ณ ประเทศ.....นั้น ข้าพเจ้าได้รับทราบความประสงค์ของรัฐบาลแล้วว่าต้องการให้ข้าพเจ้ากลับมารับราชการในกระทรวงกลาโหม ข้าพเจ้าขอรับรองว่าในระหว่างที่กระทรวงกลาโหมกำหนดให้ข้าพเจ้า.....อยู่นี้ ข้าพเจ้าจะไม่ลาออกหรือโอนสังกัด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๒. ในระหว่างที่ข้าพเจ้าอยู่ ณ ต่างประเทศนั้น ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง ระเบียบ และแบบธรรมเนียมของทหารที่มีอยู่แล้ว และที่จะตราขึ้นใหม่ทุกประการ ทั้งจะพยายาม.....จนเต็มความสามารถ และจะประพฤติตนให้สมกับฐานะที่เป็น.....

ข้อ ๓. ข้าพเจ้าจะอยู่ในความควบคุมและบังคับบัญชาแห่งสถานทูตไทย ณ ประเทศที่ข้าพเจ้ากำลัง.....อยู่ ทั้งจะเชื่อฟังและประพฤติตามคำแนะนำของสถานทูตไทยทุกประการ

ข้อ ๔. เมื่อข้าพเจ้าได้.....ครบตามที่กระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้ และเมื่อกระทรวงกลาโหมเรียกข้าพเจ้ากลับเข้ารับราชการแล้ว ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะอยู่รับราชการในกระทรวงกลาโหมเป็นเวลา ๒ เท่าของเวลาที่.....
แต่ไม่น้อยกว่า ๓ ปีเป็นอย่างน้อย หรือครบ ๑๐ ปีเป็นอย่างมาก นับแต่กลับมารับราชการในกระทรวงกลาโหม หรือในกรณีที่ยังรับราชการชดใช้ตามสัญญาฉบับอื่นที่ทำไว้กับทางราชการอยู่ก่อนแล้วยังไม่ครบ

กำหนด ให้นับต่อจากวันครบกำหนดตามสัญญาฉบับนั้น ๆ เป็นต้นไปภายในเวลาที่กล่าวนี้ข้าพเจ้าจะไม่ลาออกหรือโอนไปทำการที่อื่น

ข้อ ๕. ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นควรให้ข้าพเจ้ากลับ และได้เรียกกลับไม่ว่ากรณีใด ๆ ข้าพเจ้าจะต้องกลับ และยอมให้ถือเสมือนว่าได้.....ครบตามที่กระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้แล้ว และข้าพเจ้ายอมปฏิบัติตามความในข้อ ๔. ทุกประการ

ข้อ ๖. ถ้าข้าพเจ้าปฏิบัติผิดสัญญาดังกล่าวไว้ในข้อ ๔. และข้อ ๕. นั้นแล้ว ข้าพเจ้ายอมใช้เงินเป็นจำนวน ๓ เท่าของเงินรายเดือนและค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นที่ทางราชการได้จ่ายให้เนื่องในการ.....ของข้าพเจ้าให้แก่กระทรวงกลาโหมจนครบถ้วนทันที เมื่อได้รับการทวงถาม เว้นแต่ในกรณีป่วยซึ่งแพทย์ทหารไม่น้อยกว่า ๓ นายได้ตรวจและรับรองไม่สามารถประกอบกิจการเกี่ยวกับวิทยาการนั้นได้

ข้อ ๗. ข้าพเจ้าจะไม่ร้องขอสิทธิใด ๆ ยิ่งไปกว่าที่ทางราชกาได้จัดให้

ข้อ ๘. ในขณะที่กำลัง.....อยู่ ณ ต่างประเทศ ข้าพเจ้าจะไม่ทำการสมรสเป็นอันขาด

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญานี้โดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ให้สัญญา

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้แทนโดยชอบธรรม

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

<u>หมายเหตุ</u> : - ช่องลายมือชื่อผู้แทนโดยชอบธรรมนั้น ใช้เฉพาะเมื่อผู้ให้สัญญายังไม่บรรลุนิติภาวะ

- ช่องลงลายมือชื่อผู้แทนกระทรวงกลาโหมตัดออกตามคำสั่ง กห. ที่ ๓๖๗/๒๐ ลง ๙ มิ.ย.๒๐

(แบบ)

<u>สัญญาค้ำประกันสำหรับผู้ที่ทางราชการส่งไปดูงาน หรือส่งไปศึกษา</u>

<u>หรือรับโอนให้ศึกษาวิชาโดยใช้เงินงบประมาณของกระทรวงกลาโหม</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำสัญญาค้ำประกัน.....ซึ่ง.....

ณ ต่างประเทศให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหมดังข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑. ตามข้อความในสัญญาของ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....ซึ่งให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหมนั้น ข้าพเจ้ารับรองว่าเป็นความจริงทุกประการ

ข้อ ๒. ในเวลาที่.....อยู่นั้น

ถ้า.....ได้ทำหนี้สินเกิดขึ้น ข้าพเจ้ายอมใช้เงินให้ทั้งสิ้นภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันได้รับการทวงถาม

ข้อ ๓. ถ้า.....ประพฤติผิดสัญญาที่ได้ทำไว้แก่กระทรวงกลาโหม ซึ่งกระทรวงกลาโหมจะต้องเรียกเงินคืนจาก.....

เป็นจำนวนเงินเท่าใด ข้าพเจ้ายอมรับใช้แทน.....จนครบถ้วนทันทีเมื่อได้รับการทวงถาม

ข้อ ๔. ข้าพเจ้าไม่พ้นจากความรับผิดตามสัญญาค้ำประกันนี้ในกรณีที่.....

.....ได้ทำสัญญาให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหมโดยความสำคัญผิดหรือมิได้เป็นไปตามบทข้อบังคับอันว่าด้วยความสามารถของบุคคลตามกฎหมาย

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาค้ำประกันโดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

<u>หมายเหตุ</u> :- ช่องลงลายมือชื่อผู้แทนกระทรวงกลาโหมตัดออกตามคำสั่ง กห. ที่ ๓๖๗/๒๐ ลง ๙ มิ.ย.๒๐

(แบบ)

<u>สัญญาค้ำประกันสำหรับผู้ที่ขออนุญาตไปศึกษาวิชาโดยทุนส่วนตัว</u>

กระทรวงกลาโหม

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหมว่า ถ้า.....ประพฤติผิดสัญญา

ซึ่งได้ทำให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหมเมื่อวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

เรื่อง.....และเมื่อทางราชการเรียกร้องเอาเงินรายเดือน

และเงินค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จาก.....แล้ว ข้าพเจ้ายอมรับใช้เงิน

จำนวนนั้นให้แก่กระทรวงกลาโหมจนครบถ้วนทันที เมื่อได้รับการทวงถาม

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

<u>หมายเหตุ</u> :- ช่องลงลายมือชื่อผู้แทนกระทรวงกลาโหมตัดออกตามคำสั่ง กห. ที่ ๓๖๗/๒๐ ลง ๙ มิ.ย.๒๐

(แบบ)

<u>สัญญาสำหรับผู้ที่ขออนุญาตไปศึกษาวิชาโดยทุนส่วนตัว</u>

กระทรวงกลาโหม

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

ด้วยกระทรวงกลาโหม ได้อนุญาตให้ข้าพเจ้า.....

ไปศึกษาวิชา.....เพิ่มเติม ที่.....

ในประเทศ.....มีกำหนดเวลา.....

นับตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....เป็นต้นไป

ข้าพเจ้า จึงขอทำสัญญาให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

๑. ข้าพเจ้าจะตั้งใจและพากเพียรศึกษาวิชาโดยเต็มสติปัญญา ในระหว่างศึกษาวิชาอยู่ข้าพเจ้าจะประพฤติตนให้เรียบร้อย ไม่เกียจคร้านและจะไม่ทำการสมรสในต่างประเทศ ถ้าข้าพเจ้าปฏิบัติผิดสัญญาข้อนี้แล้ว ทางราชการก็ชอบที่จะเรียกกลับหรือสั่งปลดข้าพเจ้าได้ โดยมิต้องรับผิดในค่าเสียหายอย่างใด ๆ ทั้งข้าพเจ้าจะต้องคืนเงินรายเดือนและเงินค่าใช้จ่ายซึ่งทางราชการจ่ายให้แก่ข้าพเจ้าในระหว่างไปศึกษาเพิ่มเติมให้แก่ทางราชการด้วยทั้งสิ้น

๒. เมื่อเสร็จการศึกษาแล้ว ข้าพเจ้าจะกลับมารับราชการในกระทรวงกลาโหมต่อไป ถ้าข้าพเจ้ากลับมารับราชการได้ยังไม่ครบ ๒ เท่าของเวลาที่ไปศึกษา แต่ไม่น้อยกว่า ๓ ปีเป็นอย่างน้อย หรือยังไม่ครบ ๑๐ ปีเป็นอย่างมาก นับแต่กลับมารับราชการในกระทรวงกลาโหมหรือในกรณีที่ยังรับราชการชดใช้ตามสัญญาฉบับอื่นที่ทำไว้กับทางราชการอยู่ก่อนแล้วยังไม่ครบกำหนด ให้นับต่อจากวันครบกำหนดตามสัญญาฉบับนั้น ๆ เป็นต้นไป หากข้าพเจ้าประสงค์จะลาออกจากราชการก่อนกำหนดที่กล่าวแล้ว ข้าพเจ้ายอมใช้เงินเป็นจำนวน ๓ เท่า ของเงินรายเดือน และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นที่ทางราชการได้จ่ายให้ในระหว่างเวลาที่ข้าพเจ้าศึกษาวิชาอยู่นั้นจนครบถ้วนทันที เมื่อได้รับการทวงถาม

๓. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า จะปฏิบัติตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการไปต่างประเทศในหลักการที่กำหนดไว้สำหรับผู้ที่ขออนุญาตไปศึกษาวิชาโดยทุนส่วนตัวทุกประการ

ข้าพเจ้าเข้าใจความในสัญญานี้ดีแล้ว จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญ

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ให้สัญญา

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้แทนโดยชอบธรรม

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

<u>หมายเหตุ</u> : - ช่องลายมือชื่อผู้แทนโดยชอบธรรมนั้น ใช้เฉพาะเมื่อผู้ให้สัญญายังไม่บรรลุนิติภาวะ

- ช่องลงลายมือชื่อผู้แทนกระทรวงกลาโหมตัดออกตามคำสั่ง กห. ที่ ๓๖๗/๒๐ ลง ๙ มิ.ย.๒๐

ที่ ๒/๑๑๘๒๓
๒๔๘๑

ข้อบังคับทหาร

ว่าด้วยรายงานประจำตัวข้าราชการกลาโหมชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๑. เพื่อที่จะให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือและผู้บังคับบัญชาใหม่ทราบ ความเป็นไปของผู้ใต้บังคับบัญชา จึงให้มีการเขียนรายงานประจำตัวเสนอหรือส่งต่อกันไว้เป็นหลักฐาน ความมุ่งหมาย

ข้อ ๒. ในรายงานประจำตัวนั้น ต้องมีหัวข้ออันจำเป็นต้องทราบเป็นข้อ ๆ ไป เช่น ความรู้ ความสามารถ นิสสัย อัธยาศัย ความประพฤติ การปกครอง ความชอบ ความผิด ควรบำเหน็จ ฯลฯ เป็นต้น เพื่อผู้ที่ต้องเขียนจะได้เสนอความเห็นเป็นข้อ ๆ ไป หัวข้อและการเขียน

ข้อ ๓. การเขียนรายงานประจำตัวให้เขียน ปีละ ๑ ครั้ง ส่วนผู้บังคับบัญชาชั้นใดเป็นผู้เขียนก่อนและกำหนดเวลาเสนอตามลำดับชั้นอย่างใดนั้น ให้หัวหน้าหน่วยที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมชั้นแม่ทัพเป็นผู้กำหนด ผู้เขียนชั้นต้นการนำเสนอแนะกำหนดเวลา.

ข้อ ๔. เมื่อได้มีคำสั่งย้ายข้าราชการกลาโหมชั้นสัญญาบัตร จากหน่วยที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมไปยังอีกหน่วยหนึ่งซึ่งขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้หัวหน้าหน่วยเดิมส่งรายงานประจำตัวของผู้นั้นไปยังหน่วยใหม่ด้วย ส่วนการย้ายภายในหน่วยนั้น ๆ ให้หัวหน้าหน่วยที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมชั้นแม่ทัพเป็นผู้กำหนดการส่งรายงานประจำตัวตามความจำเป็น การรับส่งในระหว่างหน่วย,

ข้อ ๕. ผู้เขียนรายงาน เจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษาหรือบุคคลใด ๆ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับรายงานประจำตัวนี้ ต้องถือว่าข้อความในรายงานประจำตัวเป็นความลับในราชการ การเก็บรักษา.

ข้อ ๖. แบบ หัวข้อวิธีเขียน และการปลีกย่อยอื่น ๆ ให้หัวหน้า กำหนดปลีกย่อย. หน่วยที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมชั้นแม่ทัพกำหนดได้ตามความจำเป็น

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

(ลงนาม) พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๗ ต.ค.๘๑

ที่ ๑๑/๑๖๕๓๖
๒๔๘๒

ข้อบังคับทหาร

ว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตร

มาตรา ๑

อธิบายศัพท์และแบ่งประเภท

ข้อ ๑. นายทหารสัญญาบัตร คือผู้ซึ่งได้รับยศทหารตั้งแต่นายร้อยตรี หรือนายเรือตรี หรือนายเรืออากาศตรี ขึ้นไปและหมายความตลอดถึงผู้ซึ่งได้ว่าที่ในยศชั้นนั้น ๆ ด้วย อธิบายศัพท์

ข้อ ๒. นายทหารสัญญาบัตรแบ่งประเภทดังต่อไปนี้ ประเภทนายทหารสัญญาบัตร

(๑) นายทหารประจำการ

(๒) นายทหารนอกกอง

(๓) นายทหารพิเศษและผู้บังคับการพิเศษ

(๔) นายทหารกองหนุน

(๕) นายทหารนอกราชการ

(๖) นายทหารพ้นราชการ

มาตรา ๒

นายทหารประจำการและนายทหารนอกกอง

ข้อ ๑. นายทหารประจำการ คือนายทหารซึ่งมีตำแหน่งราชการประจำในกระทรวงกลาโหม นายทหารประจำการ

ข้อ ๒. นายทหารนอกกอง คือนายทหารซึ่งไม่มีตำแหน่งราชการประจำในกระทรวงกลาโหม และกระทรวงกลาโหมสั่งให้เป็นนายทหารประเภทนี้ นายทหารนอกกอง

โดยปกตินายทหารนอกกองไม่มีหน้าที่ต้องรับราชการทหารอย่างใด ๆ ในส่วนสังกัดนั้น ให้คงสังกัดกองทัพ ซึ่งเป็นต้นสังกัด นอกนั้นให้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เว้นแต่กระทรวงกลาโหมจะได้สั่งเป็นอย่างอื่น ส่วนมรรยาทอย่างใดซึ่งนายทหารสัญญาบัตรทั่วไปพึงปฏิบัติ นายทหารนอกกองจักต้องปฏิบัติด้วยเช่นเดียวกัน

มาตรา ๓

นายทหารพิเศษและผู้บังคับการพิเศษ

ข้อ ๑. นายทหารพิเศษ คือ ผู้ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งให้มียศทหารเป็นพิเศษสังกัดในหน่วยทหาร หรือผู้ที่มียศทหารอยู่แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นนายทหารพิเศษในหน่วยหนึ่งหน่วยใด นายทหารพิเศษ

ข้อ ๒. ผู้บังคับการพิเศษ คือนายทหารซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้รับตำแหน่งเป็นผู้บังคับการพิเศษในหน่วยหนึ่งหน่วยใด ผู้บังคับการพิเศษ

ข้อ ๓. นายทหารพิเศษ และผู้บังคับการพิเศษเป็นตำแหน่งกิตติมศักดิ์ ไม่มีหน้าที่ราชการประจำในหน่วยที่สังกัดนั้นแต่ประการใด ไม่มีหน้าที่ประจำ

มาตรา ๔

นายทหารกองหนุน

ข้อ ๑. นายทหารกองหนุน คือนายทหารซึ่งไม่มีตำแหน่งราชการประจำในกระทรวงกลาโหม และกระทรวงกลาโหมสั่งให้เป็นนายทหารประเภทนี้ ซึ่งแบ่งเป็น ประเภทนายทหารกองหนุน

(๑) นายทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด

(๒) นายทหารกองหนุนไม่มีเบี้ยหวัด

ข้อ ๒. นายทหารกองหนุน โดยปกติให้สังกัดหน่วยทหารหรือจังหวัดทหาร ซึ่งเป็นภูมิลำเนาหรือหน่วยต้นสังกัดของผู้นั้น เว้นแต่กระทรวงกลาโหมจะได้สั่งเป็นอย่างอื่น การบรรจุสังกัด

แต่การย้ายสังกัดนายทหารกองหนุนซึ่งมียศตั้งแต่ชั้น พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก ลงไป ให้ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นผู้สั่ง

ข้อ ๓. นายทหารกองหนุนต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับคำสั่งและแบบธรรมเนียมทหาร เมื่อสังกัดหน่วยใดให้หัวหน้าหน่วยนั้นเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง การปฏิบัติและการบังคับบัญชา

ข้อ ๔. นายทหารกองหนุนโดยปกติมีหน้าที่เข้ารับราชการปีหนึ่งไม่เกิน ๒ เดือน เว้นแต่เข้ารับราชการในขณะที่มีราชการพิเศษ หรือเข้ารับการศึกษาตามระเบียบและหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมหรือกองบัญชาการทหารสูงสุด หรือเหล่าทัพกำหนด ทั้งนี้ ให้กระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม การเข้ารับราชการ

เมื่อมีราชการสงคราม หรือประกาศระดมพลหรือประกาศใช้กฎอัยการศึกในเขตท้องที่ซึ่งตนตั้งภูมิลำเนาอยู่ แม้จะไม่ได้รับคำสั่งเรียกร้องประการใด นายทหารกองหนุนก็ต้องไปรายงานตนเองยังที่ว่าการหน่วยที่ตนสังกัดโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๕. นายทหารกองหนุนซึ่งถูกเรียกเข้ารับราชการตามข้อ ๔ วรรคต้น ให้ถือว่าเป็นนายทหารประจำการชั่วคราว และให้รับเงินรายเดือนเท่าที่ได้รับเมื่อก่อนออกจากประจำการ ส่วนค่าพาหนะเดินทางนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาอนุโลมจ่ายตามอัตราจ่ายค่าพาหนะสำหรับผู้ไปราชการชั่วคราวแรมคืน ตามตำแหน่งเมื่อก่อนออกจากประจำการ เงินเดือนและค่าพาหนะ

ข้อ ๖. ผลการปฏิบัติของนายทหารกองหนุนที่เรียกเข้ามารับราชการนั้น เมื่อพ้นเวลารับราชการชั่วคราวหรือมีเหตุการณ์พิเศษระหว่างรับราชการชั่วคราวก็ดี ให้ผู้บังคับบัญชาเขียนไว้ในรายงานประจำตัวแล้วเสนอตามลำดับจนถึงผู้บังคับบัญชาชั้นที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รายงานประจำตัว

ข้อ ๗. นายทหารกองหนุนอาจได้เลื่อนยศหรือเลื่อนชั้นเงินเดือนเพราะเหตุที่ได้แสดงความสามารถต่อหน้าที่ราชการในขณะที่ถูกเรียกเข้ารับราชการชั่วคราว หรือเมื่อมีความชอบเป็นพิเศษ การเลื่อนยศเลื่อนชั้น

ข้อ ๘. นายทหารกองหนุนย้ายภูมิลำเนา หรือไปต่างจังหวัดชั่วคราว ตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไป ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดภายใน ๑๕ วันนับแต่วันไปหรือก่อนวันจะไป เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับแล้ว ให้นำส่งรายงานนั้นไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รักษาประวัติ และถ้าในกรณีเกี่ยวกับการเงินก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้รักษาประวัติส่งไปยังเจ้าหน้าที่การเงินด้วย ย้ายภูมิลำเนาหรือไปต่างจังหวัด

ถ้าจะออกไปนอกราชอาณาจักร ต้องทำรายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชาจนถึงหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม เพื่อพิจารณาอนุญาต และให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมแจ้งเรื่องการอนุญาตนั้นให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมทราบด้วย

การเข้ารับราชการที่อื่น

ข้อ ๙. นายทหารกองหนุน ถ้าเข้ารับราชการในกระทรวงทบวงกรมอื่นต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดให้ทราบว่าเข้ารับราชการตำแหน่งใดเป็นข้าราชการประเภทใด มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ หรือไม่รับเงินเดือนเท่าใดหรือได้เลื่อนชั้นเงินเดือนหรือออกจากราชการ ทั้งนี้ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้มีกรณีนั้น ๆ และผู้บังคับบัญชาต้องเสนอรายงานตามลำดับจนถึงหน่วยที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมทราบ และให้เจ้าหน้าที่ส่งเรื่องไปยังเจ้าหน้าที่เสมียนตรา และให้เจ้าหน้าที่เสมียนตราส่งเจ้าหน้าที่การเงิน

การอุปสมบท

ข้อ ๑๐. นายทหารกองหนุนจะอุปสมบทต้องยื่นรายงานต่อผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด แล้วเสนอตามลำดับจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

การปลดจากกองหนุนเบี้ยหวัด

ข้อ ๑๑. นายทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดหมดสิทธิที่จะเป็นกองหนุนมีเบี้ยหวัดด้วยเหตุต่อไปนี้ คือ

(๑) เข้ารับราชการในตำแหน่งซึ่งมีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญ

(๒) ไม่สมัครอยู่ในกองหนุนมีเบี้ยหวัดและมีเหตุสมควร

(๓) ไม่มีความสามารถพอ

(๔) มีความผิด จนถึงต้องงดเบี้ยหวัดตามข้อบังคับทหารว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด

(๕) เจ็บไข้ซึ่งแพทย์ทหาร ๒ นาย รับรองว่าไม่สามารถจะทำการตามหน้าที่ต่อไปได้ และผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร

(๖) มีอายุเกินกว่าเกษียณอายุกองหนุน

(๗) ล้นอัตรากองหนุน

เกษียณอายุกองหนุน

ข้อ ๑๒. นายทหารกองหนุนจะอยู่ในประเภทกองหนุนได้ไม่เกินกำหนดอายุ ดังนี้

นายร้อย หรือนายเรือ หรือนายเรืออากาศ	ครบ ๔๕ ปี
พันตรี พันโท หรือนาวาตรี นาวาโท หรือนาวาอากาศตรี นาวาอากาศโท	ครบ ๕๐ ปี

แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะสั่งให้ผู้ซึ่งมีอายุเกินกำหนดนี้คงอยู่ในประเภทกองหนุนต่อไปเป็นพิเศษได้ แต่อายุต้องไม่เกิน ๕๕ ปี

พันเอก หรือนาวาเอก หรือนาวาอากาศเอก และนายพล	ครบ ๕๕ ปี

มาตรา ๕

<u>นายทหารนอกราชการ</u>

ข้อ ๑. นายทหารนอกราชการ คือนายทหารซึ่งไม่มีตำแหน่งราชการประจำในกระทรวงกลาโหมและกระทรวงกลาโหมสั่งให้เป็นนายทหารประเภทนี้ นายทหารนอกราชการ

ข้อ ๒. นายทหารนอกราชการ ในส่วนสังกัดให้ปฏิบัติตามมาตรา ๔ ข้อ ๒. การบรรจุสังกัด

ข้อ ๓. นายทหารนอกราชการไม่มีหน้าที่เข้ารับราชการในยามปกติ แต่ต้องปฏิบัติตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔ ข้อ ๓. ข้อ ๘. วรรคหนึ่ง ข้อ ๙. และข้อ ๑๐. แห่งข้อบังคับนี้

เมื่อมีราชการสงคราม หรือประกาศระดมพล หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ในเขตท้องที่ซึ่งตนตั้งภูมิลำเนาอยู่ แม้จะไม่ได้รับคำสั่งเรียกร้องประการใด นายทหารนอกราชการก็ต้องไปรายงานตนเองยังที่ว่าการหน่วยที่ตนสังกัดโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๔. นายทหารนอกราชการจะปลดเป็นนายทหารพ้นราชการด้วยเหตุต่อไปนี้ การปลดเป็นนายทหารพ้นราชการ

(๑) มีอาการเจ็บไข้ หรือไม่สมควรจะให้เป็นนายทหารนอกราชการซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาเห็นเป็นการสมควร

(๒) มีอายุเกินกว่าเกษียณอายุนอกราชการ

ข้อ ๕. นายทหารนอกราชการอยู่ในประเภทนอกราชการได้ไม่เกินกำหนดอายุดังนี้ เกษียณอายุนอกราชการ

นายร้อย หรือนายเรือ หรือนายเรืออากาศ	ครบ ๕๕ ปี
นายพันตรี, โท หรือนาวาตรี, โท หรือนายนาวาอากาศตรี, โท	ครบ ๖๐ ปี
นายพันเอก หรือนายนาวาเอก หรือนายนาวาอากาศเอก และนายพล	ครบ ๖๕ ปี

มาตรา ๖

นายทหารพ้นราชการ

ข้อ ๑. นายทหารพ้นราชการ คือนายทหารซึ่งไม่มีตำแหน่งราชการประจำในกระทรวงกลาโหม และกระทรวงกลาโหมสั่งให้เป็นนายทหารประเภทนี้ นายทหารพ้นราชการ

ข้อ ๒. นายทหารพ้นราชการโดยปกติให้สังกัดหน่วยกองทัพที่ตนสังกัด เว้นแต่จะได้สั่งเป็นอย่างอื่น สังกัดนายทหารพ้นราชการ

ข้อ ๓. นายทหารพ้นราชการไม่มีหน้าที่ต้องเข้ารับราชการทหารอย่างใด ๆ แต่ต้องปฏิบัติตามที่กล่าวไว้ใน มาตรา ๔ ข้อ ๓. ข้อ ๘. วรรคหนึ่ง ข้อ ๙. และข้อ ๑๐. แห่งข้อบังคับนี้

มาตรา ๗

การตรวจร่างกายนายทหารประจำการ และนายทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด

ข้อ ๑. ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นหรือเทียบชั้นผู้บังคับกองพันหรือผู้บังคับการเรือ หรือผู้บังคับกองบินน้อยขึ้นไป จัดการให้นายแพทย์ทหาร การตรวจร่างกายนายทหารประจำการ

๒ นาย กับผู้บังคับบัญชาโดยตรง ร่วมมือกันตรวจร่างกายนายทหารประจำการซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของตนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หน่วยใดที่มีนายแพทย์ทหารเพียงนายเดียวให้ขอจากกองเสนารักษ์มณฑล หรือหน่วยใกล้เคียง หรือขอความช่วยเหลือจากนายแพทย์ที่รับราชการฝ่ายพลเรือน ณ จังหวัดนั้นตรวจก็ได้ เมื่อนายแพทย์ได้ตรวจแล้ว ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาของนายทหารผู้นั้นทราบว่าผู้ใดมีร่างกายสมบูรณ์ หรือมีอาการป่วยประการใด

ข้อ ๒. ให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดจัดการให้นายแพทย์ทหารตรวจร่างกายนายทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของตนปีละ ๑ ครั้ง เมื่อนายแพทย์ได้ตรวจแล้วต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาของนายทหารผู้นั้นทราบว่าผู้ใดมีร่างกายสมบูรณ์ หรือมีอาการป่วยประการใด เมื่อผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าผู้ใดไม่สามารถจะรับราชการตามหน้าที่ต่อไปได้ ให้รายงานตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พร้อมด้วยหลักฐานใบตรวจของแพทย์ซึ่งมีนายแพทย์รับรอง ๒ นาย เสนอไปด้วย

การตรวจร่างกายนายทหารกองหนุน

ข้อ ๓. หน่วยใดไม่มีนายแพทย์ทหารประจำ ก็ให้ขอจากหน่วยที่มีนายแพทย์ทหารประจำนั้น และให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยนั้น ๆ จัดให้

การจัดนายแพทย์ตรวจร่างกาย

ส่วนนายทหารประจำการที่รับราชการอยู่ต่างจังหวัด และนายทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดกับที่ตั้งหน่วยทหารผู้บังคับบัญชาจะทำความตกลงขอแพทย์ที่รับราชการฝ่ายพลเรือน ณ จังหวัดนั้นตรวจก็ได้

มาตรา ๘

<u>การรายงานเมื่อต้องคดี</u>

นายทหารสัญญาบัตรทุกประเภทเมื่อต้องหาในคดีอาญา (เว้นคดีที่ขึ้นศาลทหาร) คดีแพ่ง หรือคดีล้มละลายให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยเร็ว

รายงานเมื่อต้องคดี

แบบรายงานให้ใช้ตามตัวอย่างท้ายข้อบังคับนี้

มาตรา ๙

<u>ยกเลิกข้อบังคับเก่าและใช้ข้อบังคับใหม่</u>

ให้ใช้ข้อบังคับฉบับนี้และยกเลิกข้อบังคับทหารว่าด้วยการแบ่งประเภท ยกเลิกข้อบังคับเก่า
นายทหารชั้นสัญญาบัตร ที่ ๑๔/๑๓๘๘๘ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
๒๔๗๙

(ลงนาม) พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๔ พ.ย. ๘๒

หมายเหตุ - ยกเลิกความในมาตรา ๔ ข้อ ๘. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

- ยกเลิกแบบรายงานเมื่อต้องคดี และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙
- ยกเลิกความในมาตรา ๔ ข้อ ๒. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๓
- ยกเลิกความในมาตรา ๕ ข้อ ๒. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๓
- ยกเลิกความในมาตรา ๕ ข้อ ๓. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๒, (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๖
- ยกเลิกความในมาตรา ๖ ข้อ ๓. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๒, (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๖
- ยกเลิกความในมาตรา ๔ ข้อ ๔. วรรคหนึ่ง และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๐

(แบบ)

รายงานเมื่อต้องคดีอาญา

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง.....

เรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย.....

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กระผม.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....

ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดฐาน.....โดย.....เป็นผู้กล่าวหา

เหตุเกิดที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขณะนี้กระผมได้ประกันตัว หรือถูกควบคุมตัวอยู่ ณ .....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่องนี้ กระผมขอเรียนชี้แจงข้อเท็จจริงว่า.....

.....

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้นำรายงานเสนอตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตามข้อบังคับว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตรด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

(ตำแหน่ง).....

<u>หมายเหตุ</u> ในกรณีซึ่งเป็นคดีที่นำขึ้นฟ้องร้องยังศาลแล้ว ให้คัดสำเนาฟ้องของโจทก์โดยตลอด แนบไปด้วย

(แบบ)

รายงานเมื่อต้องคดีแพ่งหรือล้มละลาย

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง.....

เรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย.....

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กระผม.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....

ได้ถูกฟ้องฐาน.....โดย.....เป็นโจทก์

ณ ศาล.....

เรื่องนี้ กระผมขอเรียนชี้แจงข้อเท็จจริงว่า.....

.....

.....

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้นำรายงานเสนอตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตามข้อบังคับว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตรด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

(ตำแหน่ง).....

<u>หมายเหตุ</u> ให้คัดสำเนาฟ้องของโจทก์โดยตลอดแนบไปด้วย ๑ ชุด

ที่ ๕/๒๓๓๔๒
๒๔๘๓

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการยิงสลุต

หมวด ๑
กล่าวทั่วไป

ข้อ ๑ การยิงสลุตนั้น คือยิงปืนใหญ่ด้วยลูกสลุตหรือกระสุนซ้อมรบเป็นการคำนับอย่างหนึ่ง ซึ่งเรือรบ ป้อมหรือกองทหารปฏิบัติเพื่อเคารพต่อบุคคลหรือวัตถุอันควรได้รับคำนับด้วยการยิงสลุต โดยมีเกณฑ์จำนวนนัดตามควรแก่เกียรติยศ

วิเคราะห์ศัพท์การยิงสลุต.

ข้อ ๒ เรือรบซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุตนั้น คือบรรดาเรือรบที่ติดตั้งปืนเบาขนาดตั้งแต่ ๑๒๐ มิลลิเมตร ลงมา เป็นจำนวนตั้งแต่ ๔ กระบอกขึ้นไปหรือที่ติดตั้งปืนสำหรับใช้ในการยิงสลุตโดยเฉพาะไม่น้อยกว่า ๒ กระบอก และปืนเหล่านี้ตั้งอยู่ในที่ที่สามารถยิงสลุตได้สะดวก ทั้งนี้ยกเว้นเรือพิฆาตตอร์ปิโดและเรือรบตอร์ปิโดซึ่งไม่มีหน้าที่ยิงสลุต

เรือรบที่มีหน้าที่ยิงสลุต.

ข้อ ๓ ป้อมซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุตนั้น คือบรรดาป้อมที่มีปืนซึ่งจัดไว้สำหรับใช้ในการยิงสลุตโดยเฉพาะ

ป้อมที่มีหน้าที่ยิงสลุต.

ข้อ ๔ กองทหารซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุตนั้น เฉพาะเมื่อกระทรวงกลาโหมมีคำสั่งเป็นครั้งคราวสำหรับงานหนึ่ง ๆ

กองทหารซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต.

ข้อ ๕ ภายในบังคับข้อ ๒ และข้อ ๓ กระทรวงกลาโหมจะได้มีคำสั่งกำหนดไว้อีกชั้นหนึ่งว่า เรือรบลำใดและป้อมใดมีหน้าที่ยิงสลุต ถ้ามิได้มีคำสั่งกำหนดไว้ดั่งกล่าวแล้ว ห้ามมิให้ทำการยิงสลุตไม่ว่าในการใดหรือเวลาใดเป็นอันขาด

ยิงสลุตได้เมื่อมีคำสั่ง.

ข้อ ๖ ในการยิงสลุตนั้น ให้ใช้ปืนเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า ๒ กระบอก

จำนวนปืนที่ยิงสลุต.

ข้อ ๗ ระยะทางที่จะเริ่มยิงสลุตตามข้อบังคับนี้ ให้ถือว่าอยู่ในทัศนวิสัย ส่วนเรือที่กำลังแล่นอยู่นั้นให้ปฏิบัติดังนี้

ระยะทางที่เริ่มยิงสลุต .

(๑) ขณะที่เรือแล่นอยู่ และจะเข้าไปจอด ให้เดินหน้าเบามาก เริ่มยิงสลุตเสร็จแล้วให้ทอดสมอได้ทันที

(๒) ขณะที่เรือแล่นผ่านไปให้ลดความเร็วลง เริ่มยิงสลุตเสร็จแล้วให้เดินหน้าปกติได้ต่อไป

ข้อ ๘ เรือรบลำใดมีปืนเบาหลายขนาด ให้ผู้บังคับการเรือวินิจฉัยว่าควรใช้ปืนขนาดใดสำหรับยิงสลุต แต่ห้ามมิให้ใช้ปืนขนาดใหญ่กว่าที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๒ เว้นแต่จะได้มีคำสั่งกระทรวงกลาโหมเป็นพิเศษ

ขนาดปืนที่ใช้ยิงสลุต.

ข้อ ๙ เรือรบที่มีหน้าที่ยิงสลุตนั้น ถ้าหากเกิดการชำรุดขึ้นหรืออยู่ในระหว่างทำการซ่อมแซม หรืออยู่ในที่ซึ่งไม่สามารถจะยิงสลุตได้ หรือเห็นว่าไม่ควรยิงสลุต เพราะเหตุการยิงสลุตอาจเป็นอันตรายแก่เรือนั้น หรือแก่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ๆ ได้ หรือมีความจำเป็นอย่างอื่นซึ่งทำการยิงสลุตไม่ได้แล้วถ้าถึงเวลาจะต้องยิงสลุตก็ให้ผู้บังคับการเรือนั้นมีอำนาจสั่งงดการยิงสลุตได้ชั่วคราว แล้วรายงานเหตุผลที่งดนั้นให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นถึงกระทรวงกลาโหมทุกคราว

วิธีปฏิบัติเมื่อมีเหตุจำเป็นที่จะยิงสลุตไม่ได้.

ข้อ ๑๐ เรือรบซึ่งไม่ได้ยิงสลุตเพราะเหตุไม่มีหน้าที่ยิงสลุตตามความในข้อ ๕ ก็ดี หรือเพราะมีเหตุควรต้องงดการยิงสลุตตามความในข้อ ๙ ก็ดี ถ้าการยิงสลุตนั้นเป็นการคำนับรัฐบาลหรือบุคคลต่างประเทศแล้วให้ผู้บังคับการเรือหรือนายทหารติดต่อไปชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศทราบเหตุผลที่ยิงสลุตไม่ได้นั้น

วิธีปฏิบัติเมื่อไม่ได้ยิงสลุตซึ่งเกี่ยวกับต่างประเทศ.

สำหรับในกรณีใด ๆ ที่ยังไม่ได้ยิงสลุต เมื่อได้ชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นนั้น ถ้าเป็นเรื่องที่อาจเสียทางไมตรีระหว่างประเทศแล้ว หากฝ่ายเราสามารถที่จะทำการยิงสลุตได้ก็ให้ทำการยิงสลุตให้เว้นแต่ฝ่ายต่างประเทศจะของด

ข้อ ๑๑ ห้ามไม่ให้เรือรบลำหนึ่งลำใดทำการยิงสลุตในลำน้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่เหนือป้อมผีเสื้อสมุทรขึ้นมา เว้นไว้แต่เป็นการพิเศษโดยคำสั่งของกระทรวงกลาโหม

เขตห้ามยิงสลุต.

ข้อ ๑๒ โดยปกติกาล ห้ามมิให้มีการยิงสลุตในระหว่างเวลาตั้งแต่ดวงอาทิตย์อัสดงคตไปจนถึงเวลาธงขึ้น คือ ๘ นาฬิกา เว้นไว้แต่เป็นการพิเศษซึ่งมีคำสั่งกระทรวงกลาโหมเฉพาะคราว

ระยะเวลาที่ห้ามการยิงสลุต.

ข้อ ๑๓ ในการยิงสลุต ให้เว้นระยะเวลาระหว่างนัดปืน ๕ วินาที เว้นไว้แต่จะได้มีคำสั่งกระทรวงกลาโหมเฉพาะกาลหรือเฉพาะแห่งให้เว้นระยะเวลาต่างไปจากกำหนดนี้

เว้นระยะเวลาระหว่างนัดปืน.

ข้อ ๑๔ ถ้าเรือรบหลายลำจอดรวมอยู่ในบริเวณแห่งเดียวกัน เรือลำใดจะยิงสลุตต้องได้รับอนุมัติจากนายทหารผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุด ณ ที่นั้นก่อน เว้นไว้แต่เป็นการยิงสลุตคำนับนายทหารผู้นั้นเอง

การยิงสลุตเมื่อเรือรบจอดรวมอยู่ในบริเวณเดียว.

ข้อ ๑๕ ห้ามมิให้ยิงสลุตในการหนึ่งการใดนอกเหนือไปจากที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ เว้นแต่เมื่อมีคำสั่งกระทรวงกลาโหมให้ยิงสลุตเป็นการพิเศษหรือเพื่อเป็นการฉลองเฉลิมพระเกียรติในเมื่อกองทัพเรือมีชัยชนะ

ยิงสลุตเมื่อกองทัพเรือมีชัยหรือมีคำสั่งเป็นการพิเศษ.

หมวด ๒

<u>สลุตหลวง</u>

ข้อ ๑๖ คำว่า "สลุตหลวง" นั้น หมายความว่าการยิงสลุตมีจำนวน ๒๑ นัด

วิเคราะห์ศัพท์การยิงสลุตหลวง

ข้อ ๑๗ คำว่า "สลุตหลวงพิเศษ" นั้น หมายความว่ายิงสลุตมีจำนวน ๑๐๑ นัด และการยิงสลุตหลวงพิเศษนี้ ให้ทำได้ต่อเมื่อได้รับคำสั่งจากกระทรวงกลาโหม

วิเคราะห์ศัพท์การยิงสลุตหลวงพิเศษ.

ข้อ ๑๘ เรือรบ และป้อมบรรดาซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุตตามความในข้อ ๒, ๓ และ ๕ แห่งข้อบังคับนี้นั้น ต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสต่อไปนี้

การยิงสลุตหลวงถวายคำนับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสใด.

(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินในการใด ๆ ซึ่งมีกำหนดให้แต่งเต็มยศ เมื่อเสด็จถึงตำบลซึ่งมีเรือรบจอดอยู่หรือมี

ป้อมตั้งอยู่ เรือรบหรือป้อมนั้น ๆ ต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับพร้อมกันในเวลาเสด็จถึงครั้งหนึ่ง กับในเวลาเสด็จพระราชดำเนินจากตำบลนั้นเป็นเด็ดขาดอีกครั้งหนึ่ง ถ้าจะต้องมีการยิงสลุตมากกว่า ๒ ครั้งขึ้นไปแล้ว ต้องได้รับคำสั่งจากกระทรวงกลาโหม

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินขึ้นประทับ ณ เรือลำหนึ่งลำใด และชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นเป็นสำคัญ บรรดาเรือรบซึ่งจอดอยู่ในบริเวณเดียวกับเรือนั้น ต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับในเวลาที่ชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นครั้งหนึ่ง กับในเวลาที่ชักธงนั้นลงอีกครั้งหนึ่ง และถ้าเรือซึ่งเสด็จขึ้นประทับนั้นเป็นเรือรบ เรือลำนั้นต้องยิงสลุตหลวงในคราวที่ชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นและลงด้วยเหมือนกัน แต่ถ้าเสด็จพระราชดำเนินประทับเรือกลเล็กหรือเรือกระเชียงหรือเรือแจวพายแล้ว ถึงแม้จะชักธงมหาราชใหญ่ในเรือนั้น ๆ ก็ตาม ก็มิให้มีการยิงสลุตหลวงดังกล่าวมานั้น เว้นไว้แต่จะได้รับคำสั่งจากกระทรวงกลาโหม

(๓) เรือรบลำใดแล่นผ่านหรือไปจอดในตำบลเดียวกับเรือซึ่งชักธงมหาราชใหญ่ เรือรบนั้นต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับ ถ้าไปด้วยกันหลายลำต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับพร้อมกันทุกลำ

(๔) ถ้าเรือซึ่งชักธงมหาราชใหญ่แล่นผ่านหรือมาจอดใกล้ป้อมหรือเรือรบลำใด ป้อมหรือเรือรบนั้นต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับ

อนึ่ง ถ้ามีการชักธงมหาราชใหญ่ขึ้นลงในเรือลำใดซึ่งจอดอยู่ในที่ใกล้ป้อมในระยะดังกล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว ป้อมนั้นต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับโดยระเบียบเดียวกันกับเรือตามความใน (๒) แห่งข้อนี้ด้วย

(๕) ถ้ามีธงมหาราชใหญ่ชักขึ้นอยู่บนยอดเสาบนบกแห่งใดแห่งหนึ่งอันเป็นเครื่องหมายว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ ณ ที่นั้น บรรดาเรือรบซึ่งแล่นผ่าน หรือไปจอด หรือจอดอยู่ ต้องยิงสลุตหลวงถวายคำนับ

ข้อ ๑๙ กำหนดการยิงสลุตหลวงคำนับธงมหาราชใหญ่ ซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อ ๑๘ (๒), (๓) และ (๔) นั้น ให้ใช้ตลอดถึงการยิงสลุตหลวงคำนับธงราชินีใหญ่ ธงเยาวราชใหญ่ ธงราชวงศ์ใหญ่ และธงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ด้วย

การยิงสลุตหลวงให้ใช้ตลอดถึงธงอย่างอื่น ๆ ด้วย.

ข้อ ๒๐ ที่ใดมีเรือหรือป้อมชักธงหมายราชตระกูลชั้นหนึ่งชั้นใด หรือธงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ห้ามมิให้มีการยิงสลุตคำนับธงอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด และถ้ามีเรือตั้งแต่ ๒ ลำขึ้นไปหรือเรือกับป้อมชักธงหมายราชตระกูลและธงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หลายอย่างมารวมกันในที่เดียวกัน จะยิงสลุตได้แต่เพื่อคำนับธงที่มีเกียรติยศสูงสุดในที่นั้นเท่านั้น แต่ข้อห้ามในข้อนี้ไม่กินความถึงการยิงสลุตนานาประเทศอันจะได้กล่าวต่อไปในหมวด ๔

ยิงสลุตได้แต่เมื่อคำนับธงที่มีเกียรติยศสูงสุดในที่นั้น.

ข้อ ๒๑ ถ้ากระทรวงกลาโหมมิได้สั่งเป็นอย่างอื่น ในวันต่อไปนี้ ให้บรรดาเรือรบและป้อมซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต กับกองทหารซึ่งกระทรวงกลาโหมจะสั่ง ยิงสลุตหลวงเฉลิมพระเกียรติในเวลาเที่ยงวัน ๑ ครั้ง คือ

ยิงสลุตหลวงเฉลิมพระเกียรติในโอกาสใดบ้าง.

(๑) วันซึ่งนิยมว่าตรงกับวันพระราชสมภพแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๒) วันเฉลิมฉัตรรัชพรรษา

(๓) วันซึ่งนิยมว่าตรงกับพระราชประสูติกาลแห่งสมเด็จพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระยุพราช

ข้อ ๒๒ ให้บรรดาหน่วยที่กล่าวในข้อ ๒๑ ทำการยิงสลุตเพื่อเฉลิมฉลองในวันชาติ แต่จะเป็นสลุตหลวงหรือสลุตหลวงพิเศษ และเวลาใดนั้นให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมสั่ง

ยิงสลุตเฉลิมฉลองวันชาติ.

หมวด ๓

<u>สลุตข้าราชการ</u>

ข้อ ๒๓ ข้าราชการทหารและฝ่ายพลเรือนบางชั้น ให้ได้รับคำนับด้วยการยิงสลุตตามกำหนดในตารางท้ายข้อบังคับนี้

ข้อกำหนดการยิงสลุต.

ข้อ ๒๔ ตามลำดับชั้นยศหรือตำแหน่งในตารางข้อ ๒๓ นั้น ถ้าข้าราชการผู้ใดมีตำแหน่งหรือยศเป็นชั้นซึ่งควรได้รับสลุต ๒ อย่าง ก็ให้ยิงสลุตตามกำหนดสำหรับชั้นที่สูงแต่อย่างเดียว

ยิงสลุตตามกำหนดสำหรับชั้นสูงแต่อย่างเดียว.

ข้อ ๒๕ ข้าราชการผู้ใดรักษาราชการหรือรักษาราชการแทนในตำแหน่งใด ๆ ซึ่งควรได้รับสลุตตามตารางในข้อ ๒๓ ให้ได้รับสลุตเต็มตามตำแหน่งตลอดเวลาซึ่งรักษาราชการหรือรักษาราชการแทนอยู่นั้น

การยิงสลุตแก่ผู้รักษาราชการหรือรักษาราชการแทน

ข้อ ๒๖ ข้าราชการซึ่งควรได้รับสลุตในเวลาขึ้นลงจากเรือรบตามตารางในข้อ ๒๓ ประเภท ๑, ๓ และ ๔ นั้น ถ้าขึ้นลงจากเรือรบซึ่งมิได้มีหน้าที่ยิงสลุตตามความในข้อ ๕ ไซร้ นายทหารเรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดในที่นั้นจะสั่งให้เรือรบลำหนึ่งลำใดซึ่งอยู่ในที่เดียวกันยิงสลุตแทนก็ได้

การสั่งให้เรือรบลำอื่นยิงสลุตแทน.

ข้อ ๒๗ ห้ามมิให้ยิงสลุตแก่นายทหารเรือผู้ใดในขณะที่มีนายทหารเรือผู้อื่นซึ่งมียศหรือตำแหน่งสูงกว่านายทหารเรือผู้นั้นอยู่ในที่เดียวกัน

ห้ามยิงสลุตแก่นายทหารเรือผู้ใดในขณะมีนายทหารเรือผู้อื่นซึ่งมียศหรือตำแหน่งสูงกว่าอยู่ในที่เดียวกัน.

ข้อ ๒๘ ให้เรือรบยิงสลุตคำนับธงนายพลเรือดั่งจะกล่าวต่อไปนี้

การยิงสลุตต่อธงนายพลเรือ

(๑) ยิงจากเรือของนายทหารผู้บังคับบัญชาซึ่งมียศสูงสุดในที่นั้น รองจากนายพลเรือผู้รับคำนับลงไป

ก. ในเวลาชักธงนายพลเรือขึ้นเป็นครั้งแรก

ข. ในเวลาเปลี่ยนธงในคราวที่เลื่อนยศ หรือในเมื่อสับเปลี่ยนผู้บังคับบัญชาใหม่

(๒) ยิงจากเรือรบลำเดียวหรือหลายลำในเวลาพบกับเรือซึ่งชักธงนายพลเรือ ตามเงื่อนไขที่จะกล่าวต่อไปใน (๔) สำหรับเรือซึ่งจะยิงสลุตเป็นจำนวนตั้งแต่ ๒ ลำขึ้นไปนั้น ถ้าอยู่ใต้บังคับบัญชาของนายพลเรือผู้นั้นเองแล้ว ให้เรือของนายทหารผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหมู่เรือนี้ยิงสลุตแต่ลำเดียว

(๓) ยิงจากเรือนายพลเรือผู้มียศต่ำกว่า

ก. ในเวลาพบกับเรือซึ่งชักธงอันควรสลุต

ข. ในเวลาชักธงที่ว่านี้ขึ้นเป็นครั้งแรก

ค. ในเวลาเปลี่ยนธงในคราวที่เลื่อนยศหรือในเมื่อสับเปลี่ยนผู้บังคับบัญชาใหม่

(๔) นายทหารเรือตำแหน่งใด ๆ ได้ยิงสลุตคำนับนายพลเรือผู้ใดครั้งหนึ่งแล้ว ถ้าตนยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมตราบใด ห้ามมิให้ยิงสลุตคำนับนายพลเรือผู้นั้นอีกต่อไป เว้นไว้แต่ในการเลื่อนยศของนายพลเรือผู้นั้น

ข้อ ๒๙ ห้ามมิให้มีการยิงสลุตคำนับนายทหารเรือซึ่งมียศต่ำกว่านายพลเรือจัตวาลงไป

ห้ามยิงสลุตนายทหารเรือซึ่งมียศต่ำกว่านายพลเรือจัตวาลงไป.

หมวด ๔

สลุตนานาประเทศ

ข้อ ๓๐ การยิงสลุตคำนับกษัตริย์ หรือประธานาธิบดี หรือเจ้าในราชวงศ์ต่างประเทศ และการยิงสลุตคำนับธงหมายบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานี้ให้เป็นไปโดยระเบียบเดียวกันกับที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ๑๘ และ ๑๙ นั้นทุกประการต่างกันแต่ในเวลาที่ยิงสลุตให้ชักธงชาติของประเทศนั้นขึ้นที่เสาที่ ๑ ด้วย

การยิงสลุตคำนับบุคคลและธงหมายบุคคลเกี่ยวกับต่างประเทศ.

ข้อ ๓๑ ถ้าเรือรบหรือป้อมต่างประเทศแห่งใดยิงสลุตในการนักขัตต์มงคลสำหรับชาติ มีในวันพระราชสมภพแห่งกษัตริย์หรือพระมเหสีของประเทศนั้น ๆ หรือในงานหรือพิธีสำคัญสำหรับชาติแห่งประเทศเจ้าของเรือหรือป้อมนั้น ๆ ถ้ามีเรือรบไทยจอดอยู่ในที่เดียวกันและเจ้าหน้าที่ต่างประเทศนั้นได้แจ้งให้ทราบถึงการที่จะยิงสลุตนั้นเป็นทางราชการแล้ว ให้เรือรบไทยยิงสลุตด้วยทุกลำแต่มิให้เกินกว่า ๒๑ นัด และให้ชักธงชาติต่างประเทศนั้นขึ้นที่เสาที่ ๑ ในเรือของผู้บังคับบัญชาสูงสุด

การยิงสลุตสำหรับวันนักขัตต์มงคล ฯลฯ ในต่างประเทศ.

ข้อ ๓๒ การยิงสลุตคำนับซึ่งกันและกัน ระหว่างเรือรบไทยกับเรือรบต่างประเทศซึ่งชักธงนายพลเรือนั้น ให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างนานาประเทศดังนี้

(๑) ธงจอมพลเรือ หรือธงหมายยศทหารซึ่งมียศเสมอกับจอมพลเรือ ให้ได้รับสลุต ๑๙ นัด

(๒) ธงพลเรือเอก ให้ได้รับสลุต ๑๗ นัด

(๓) ธงพลเรือโท ให้ได้รับสลุต ๑๕ นัด

(๔) ธงพลเรือตรี ให้ได้รับสลุต ๑๓ นัด

(๕) ธงพลเรือจัตวา ให้ได้รับสลุต ๑๑ นัด

ข้อ ๓๓ กำหนดการยิงสลุตคำนับข้าราชการฝ่ายไทยตามตารางในข้อ ๒๓ นั้น ให้ใช้ตลอดถึงการยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศซึ่งมียศหรือตำแหน่งตรงกันตามลำดับชั้นในตารางนั้นด้วย

การยิงสลุตคำนับข้าราชการฝ่ายต่างประเทศ.

ข้อ ๓๔ ถ้านายพลเรือ หรือนายพลทหารบก ทหารอากาศต่างประเทศผู้ใดมาเยี่ยมเรือรบหลวง ให้มีการยิงสลุตในเวลาขึ้นเรือและในเวลาไปจากเรือเป็นจำนวนนัดเท่ากับที่ผู้นั้นจะพึงได้รับสลุตจากเรือรบแห่งประเทศของเขาเองหรือจะเป็นจำนวนนัดเท่าใดแล้วแต่จะเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๑๙ นัด

อนึ่ง ถ้าจำนวนนัดซึ่งข้าราชการต่างประเทศผู้นั้นจะพึงได้รับสลุตจากเรือรบแห่งประเทศนั้น ๆ ต่างกันกับที่ได้กำหนดไว้สำหรับชั้นยศหรือตำแหน่งที่ตรงกันในตารางแห่งข้อ ๒๓ ไซร้ ก็ให้ยิงสลุตให้แก่ข้าราชการต่างประเทศผู้นั้นด้วยจำนวนนัดที่สูง

การยิงสลุตเมื่อนายพลเรือ นายพลทหารบก ทหารอากาศต่างประเทศมาเยี่ยมเรือรบหลวง.

ข้อ ๓๕ เรือรบไทยไปจอดในอ่าวท่าเรือต่างประเทศแห่งใดซึ่งมีป้อมตั้งอยู่ หรือมีเรือรบของประเทศนั้นจอดอยู่ ให้เรือรบไทยยิงสลุตคำนับชาติต่างประเทศนั้นเป็นจำนวน ๒๑ นัด ถ้าเรือรบไทยไปด้วยกันหลายลำให้ยิงจากเรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดแต่ลำเดียว

การยิงสลุตจากเรือรบไทยที่จอดในอ่าวท่าเรือต่างประเทศ.

อนึ่ง การยิงสลุตตามที่ว่ามานี้โดยธรรมดาต้องได้รับสลุตตอบถ้าไม่ได้รับสลุตตอบก็ต้องทราบข้อชี้แจงเหตุที่มิได้รับสลุตตอบนั้น

ข้อ ๓๖ ถ้าเรือรบไทยลำหนึ่งหรือหลายลำพบกับเรือรบต่างประเทศซึ่งชักธงนายพลเรือ และนายพลเรือต่างประเทศนั้นมียศสูงกว่านายทหารเรือไทยที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ณ ที่นั้น ให้เรือลำที่มียศสูงอยู่นั้นยิงสลุตคำนับธงนายพลเรือต่างประเทศตามอัตราในข้อ ๓๒ และถ้าตำบลที่พบนั้นเป็นท่าเรือต่างประเทศก็ให้ยิงสลุตคำนับชาติตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๓๕ นั้นเสียก่อน

การยิงสลุตจากเรือรบไทยเมื่อพบกับเรือรบต่างประเทศซึ่งชักธงนายพลเรือที่มียศสูงกว่านายทหารเรือไทย ณ ที่นั้น.

ข้อ ๓๗ การยิงสลุตในท่าเรือต่างประเทศนั้น ถ้าเป็นท้องที่ซึ่งรัฐบาลประเทศเจ้าของท่าห้ามการยิงสลุต ก็ให้เรือรบไทยปฏิบัติตาม

งดการยิงสลุตในท่าเรือต่างประเทศซึ่งห้ามการยิงสลุต.

ข้อ ๓๘ การยิงสลุตคำนับกษัตริย์หรือเจ้าในราชวงศ์ต่างประเทศก็ดี หรือประธานาธิบดี หรือข้าราชการต่างประเทศก็ดี หรือคำนับธงต่างประเทศ

การยิงสลุตนานาประเทศนี้พึงกระทำให้

อย่างใด ๆ ก็ดี บรรดาที่ได้กล่าวมาในหมวด ๔ นี้ ให้มีได้แต่เมื่อบุคคลและวัตถุซึ่งจะสลุตนั้น เป็นชาติซึ่งมีรัฐบาลอันรัฐบาลไทยได้ยอมรับรองนับถือแล้วในทางราชการ

เฉพาะบุคคลและวัตถุซึ่งเป็นชาติที่รัฐบาลไทยรับรองแล้ว

อนึ่ง ถ้าเป็นการสมควรจะต้องยิงสลุตให้ผิดแผกไปจากที่ได้กำหนดไว้นั้น เพื่ออนุโลมให้เหมาะกับกาละเทศะแล้ว ให้รายงานขออนุมัติกระทรวงกลาโหมก่อน

หมวด ๕

<u>การยิงสลุตตอบ</u>

กรณีใดจะยิงสลุตตอบได้และไม่ได้.

ข้อ ๓๙ การยิงสลุตหลวงหรือสลุตข้าราชการจากเรือรบ หรือป้อมตามที่ได้กล่าวไว้ในหมวด ๒ และ ๓ นั้น กำหนดให้มีการยิงสลุตตอบหรือไม่มีดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) การยิงสลุตหลวง ไม่มีสลุตตอบ

(๒) การยิงสลุตคำนับธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือธงผู้บัญชาการทหารเรือ ไม่มีสลุตตอบ เว้นไว้แต่ที่จะกล่าวต่อไปในข้อ ๔๐

(๓) การยิงสลุตคำนับข้าราชการทหารเรือจากเรือลำเดียวหรือป้อมแห่งเดียว ไม่มีสลุตตอบ แต่ถ้าการยิงสลุตคำนับนั้นได้ยิงหลายแห่งพร้อมกัน จึงให้มีการยิงสลุตตอบเป็นจำนวนนัดเท่ากับสำหรับอัตราเกียรติยศของผู้ที่ได้รับสลุตเพื่อเป็นการตอบสลุตทั่วไป

(๔) การยิงสลุตคำนับข้าราชการไทยประเภทอื่นนอกจากทหารเรือนั้น ไม่มีการยิงสลุตตอบอย่างหนึ่งอย่างใด

การยิงสลุตนานาประเทศจะมีสลุตตอบหรือไม่มีในกรณีใดบ้าง

ข้อ ๔๐ ในการยิงสลุตนานาประเทศตามความในหมวด ๔ นั้น จะต้องมีการสลุตตอบหรือไม่ ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างนานาประเทศดังนี้

(๑) การยิงสลุตจากเรือรบหรือป้อมไทยซึ่งไม่มีการยิงสลุตตอบคือ

ก. การยิงสลุตคำนับกษัตริย์ ประธานาธิบดีหรือเจ้าในราชวงศ์ต่างประเทศในเวลาเสด็จหรือไปถึง หรือจากท่าเรือตำบลหนึ่งหรือในเวลาเสด็จหรือไปเยี่ยมเรือรบหลวง

ข. การยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศฝ่ายทหารเรือ ทหารบก ทหารอากาศ ทูตหรือกงสุล หรือพนักงานฝ่ายปกครองในเวลาไปถึงหรือจากท่าเรือตำบลหนึ่งหรือในเวลาไปเยี่ยมเรือรบหลวง

ค. การยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศซึ่งมียศสูงในเวลาไปเยี่ยมเรือรบหลวง

ง. การยิงสลุตในโอกาสแห่งวันนักขัตฤมงคลของชาติต่างประเทศ

(๒) การยิงสลุตจากเรือรบไทย ซึ่งได้รับตอบเท่าจำนวนนัดที่ยิงไป คือ

ก. การยิงสลุตคำนับชาติในเวลาไปทอดเสมอในท่าเรือต่างประเทศ

ข. การยิงสลุตคำนับธงนายพลเรือต่างประเทศในเวลาพบกันกลางทะเลหรือในท่าเรือ

(๓) ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสลุตคำนับเรือรบหรือป้อมไทยให้มีการยิงสลุตตอบเท่าจำนวนนัดที่เรือรบต่างประเทศนั้นได้ยิงและในการยิงสลุตตอบนี้ถ้าเป็นตำบลที่มีป้อมใหญ่ตั้งอยู่ ให้ยิงจากป้อม ถ้าไม่มีป้อมก็ให้ยิงตอบจากเรือรบลำที่นายทหารผู้บังคับบัญชาสูงสุดในที่นั้นอยู่

(๔) ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสลุตคำนับชาติหรือคำนับธงราชตระกูลไทย หรือคำนับธงข้าราชการไทย ให้มีการยิงสลุตตอบหรือไม่มีโดยระเบียบเดียวกันกับที่ได้กล่าวมาแล้วใน (๑) และ (๒) ข้างบนนี้

(๕) ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสลุตคำนับธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือธงผู้บัญชาการทหารเรือฝ่ายไทย สำหรับกรณีนี้จะสั่งให้เรือลำหนึ่งลำใดในกระบวนเดียวกันยิงสลุตตอบเรือรบต่างประเทศนั้นแทนก็ได้

การยิงสลุตตอบเรือสินค้าหรือเรือรับคนโดยสาร.

ข้อ ๔๑ ถ้าเรือสินค้าหรือเรือรับคนโดยสารซึ่งมิใช่เรือหลวงไม่ว่าจะเป็นเรือไทยก็ตาม เรือต่างประเทศก็ตาม ยิงสลุตคำนับเรือรบไทย ให้มีการยิงสลุตตอบเป็นจำนวน ๕ นัด แต่ถ้าเรือสินค้าหรือเรือรับคนโดยสารที่ว่านี้แล่นไปด้วยกันเป็นกระบวนตั้งแต่ ๒ ลำขึ้นไป ให้ยิงสลุตตอบเป็นจำนวน ๗ นัด

หมวด ๖

การชักธงในเวลายิงสลุตคำนับหรือตอบ

การชักธงต่าง ๆ ในเวลายิงสลุต.

ข้อ ๔๒ ในเวลาที่เรือรบหรือป้อมไทยยิงสลุตคำนับหรือตอบเรือรบหรือป้อมต่างประเทศ หรือยิงสลุตคำนับบุคคลต่างประเทศ ให้ชักธงให้ปรากฏตามระเบียบที่จะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ในการยิงสลุตคำนับกษัตริย์ ประธานาธิบดีหรือเจ้าในราชวงศ์ต่างประเทศ ให้ชักธงชาติของประเทศแห่งผู้รับคำนับนั้นขึ้นที่ยอดเสาที่ ๑

(๒) ในการยิงสลุตในโอกาสแห่งวันนักขัตฤมงคลของชาติต่างประเทศไม่ว่าจะยิงในน่านน้ำไทยหรือน่านน้ำต่างประเทศก็ดี ให้ชักธงชาติของประเทศนั้น ๆ ขึ้นที่ยอดเสาที่ ๑ ในเวลายิงสลุต และให้คงชักธงนั้นไว้ต่อไปตลอดเวลาที่เรือรบหรือป้อมของชาตินั้นมีการชักธงราวแต่งเรือหรือป้อมหรือถ้าไม่มีเรือรบหรือป้อมของชาตินั้นอยู่ในที่นั้นก็คงชักไว้เพียงกระทั่งถึงเวลาดวงอาทิตย์อัสดงคต

(๓) ในการยิงสลุตเมื่อเรือทอดสมอที่ท่าเรือต่างประเทศ ให้ชักธงชาติของประเทศนั้นขึ้นที่ยอดเสาที่ ๑ ตลอดเวลาที่ยิงสลุต

(๔) ในการยิงสลุตคำนับนายพลเรือหรือเรือรบต่างประเทศ หรือในการตอบสลุตของนายพลเรือหรือเรือรบต่างประเทศ ให้ชักธงชาติต่างประเทศของนายพลเรือหรือเรือรบนั้น ๆ ขึ้นที่ยอดเสาที่ ๒ ตลอดเวลาที่ยิงสลุตคำนับหรือตอบนั้น

(๕) ในการยิงสลุตคำนับข้าราชการต่างประเทศฝ่ายทหารเรือ ทหารบก ทหารอากาศ ทูต กงสุล พนักงานฝ่ายปกครอง หรือข้าราชการต่างประเทศอื่น ๆ ที่มียศหรือตำแหน่งสูงในเมื่อมาเยี่ยมเรือรบไทยให้ชักธงชาติของประเทศแห่งผู้รับคำนับนั้นขึ้นที่ยอดเสาที่ ๒ ตลอดเวลาที่ยิงสลุต

การชักธงหมายตำแหน่งของผู้รับคำนับในการยิงสลุต.

ข้อ ๔๓ ในการยิงสลุตคำนับข้าราชการไทยฝ่ายทหารบก ทหารอากาศ และฝ่ายพลเรือน ให้ชักธงหมายตำแหน่งของผู้รับคำนับขึ้นที่ยอดเสาที่ ๒ ตลอดเวลาที่ยิงสลุต แต่ถ้าธงหมายตำแหน่งไม่มีอยู่ในเรือก็ตาม หรือผู้รับคำนับนั้นไม่มีธงหมายตำแหน่งก็ตาม ให้ชักธงชาติ

ข้อ ๔๔ นอกจากที่ได้กล่าวมาในข้อ ๔๒ และ ๔๓ นี้แล้ว ไม่ต้องมีการชักธงอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นพิเศษในการยิงสลุต เว้นแต่ในกรณีที่ชักธงราวแต่งเรือ

การชักธงราวในเวลายิงสลุต.

หมวด ๗
กำหนดข้อปลีกย่อยและการใช้

ข้อ ๔๕ นอกจากข้อความที่ระบุไว้ในข้อบังคับนี้แล้ว ให้กองทัพเรือ กองทัพบก และกองทัพอากาศ กำหนดปลีกย่อยขึ้นได้อีกตามความจำเป็น

การกำหนดข้อปลีกย่อย.

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงนาม) พิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ศาลาว่าการกระทรวงกลาโหม พระนคร
๑๓ ธ.ค.๘๓

หมายเหตุ - ยกเลิกความในข้อ ๓๒ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๒

ประเภท	ลำดับชั้นยศ หรือ ตำแหน่งข้าราชการซึ่งได้รับสลุต	จำนวนนัด	ยิงสลุตจากเรือรบหลวง			ยิงสลุตจากป้อม		หมายเหตุ
			ในเขตใด	ในการใด	วิธีปฏิบัติ	ในการใด	วิธีปฏิบัติ	
๑	นายกรัฐมนตรี	๑๙	ทุกแห่ง	ในเวลาไปเยี่ยมหรือโดยสารเรือรบไป	ก. เรือโดยสารยิงสลุตเมื่อขึ้นเรือครั้งหนึ่งและไปจากเรือเด็ดขาดอีกครั้งหนึ่ง ข. ในโอกาสที่ไปเยี่ยมเรือรบ ให้เรือนั้นยิงสลุตเมื่อขึ้นเรือหรือไปจากเรือเพียงครั้งเดียว	เวลาไปถึงป้อมครั้งหนึ่งและเวลาไปจากป้อมเป็นเด็ดขาดอีกครั้งหนึ่งกับทั้งเวลาอื่น ๆ ที่จะได้มีคำสั่ง	_____	
๑	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ	๑๙	ทุกแห่ง	ในเวลาไปเยี่ยมหรือโดยสารเรือรบหรือผ่านไป	ก. เรือโดยสารยิงสลุตเมื่อขึ้นเรือครั้งหนึ่งและไปจากเรือเด็ดขาดอีกครั้งหนึ่ง ข. ในโอกาสที่ไปเยี่ยมเรือรบ ให้เรือนั้นยิงสลุตเมื่อขึ้นเรือหรือไปจากเรือเพียงครั้งเดียว ค. ในโอกาสที่จอดร่วมอ่าวหรือผ่านไป ถ้ามีเรืออื่นก็ให้เรือนั้นยิงสลุต แต่ถ้ามีเรืออื่นหลายลำก็ให้ยิงสลุตแต่เพียงลำเดียวและยิงครั้งเดียวในโอกาสแรกที่พบเฉพาะราชการของผู้รับการยิงสลุตในเที่ยวนั้นเท่านั้น	เวลาไปถึงป้อมครั้งหนึ่งและเวลาไปจากป้อมอีกครั้งหนึ่ง กับทั้งเวลาอื่น ๆ ที่จะได้มีคำสั่ง	_____	ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นพลเรือนให้ได้รับสลุตเป็นจำนวน ๑๗ นัด
	จอมพลเรือ นายพลเรือเอก นายพลเรือโท นายพลเรือตรี	๑๙ ๑๗ ๑๕ ๑๓	ทุกแห่ง	ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๘		ไปที่ป้อมเป็นครั้งแรก	ภายใน ๓ ปีรับสลุตได้ครั้งเดียว เว้นไว้แต่เลื่อนยศระหว่างนั้น	นายพลเรือจัตวารับสลุตได้แต่เมื่อไม่มีนายนาวาเอกซึ่งได้รับสัญญาบัตรยศชั้นนี้ก่อนนายพลเรือจัตวาผู้นั้นอยู่ในที่อันเดียวกัน

ประเภท	ลำดับชั้นยศ หรือ ตำแหน่งข้าราชการซึ่งได้รับสลุต	จำนวนนัด	ยิงสลุตจากเรือรบหลวง			ยิงสลุตจากป้อม		หมายเหตุ
			ในเขตใด	ในการใด	วิธีปฏิบัติ	ในการใด	วิธีปฏิบัติ	
๓	จอมพล จอมพลอากาศ นายพลเอก นายพลอากาศเอก นายพลโท นายพลอากาศโท นายพลตรี นายพลอากาศตรี	๑๙ ๑๗ ๑๕ ๑๓	ทุกแห่ง	ในการไปเยี่ยมเรือรบหรือลงเรือรบเพื่อโดยสาร ให้ยิงสลุตในเวลาขึ้นเรือหรือไปจากเรือเวลาใดเวลาหนึ่งแต่ครั้งเดียว	ก. ในท่าเรือแห่งเดียวกันยิงได้จากเรือลำเดียว ข. ในน่านน้ำต่างประเทศรับสลุตได้เพียงครั้งเดียวใน ๑ ปี ในน่านน้ำไทย รับสลุตได้เพียงครั้งเดียวภายใน ๓ ปี เว้นแต่จะได้เลื่อนยศในระหว่างนั้น	_____	_____	
๔	เอกอัครราชทูต อัครราชทูตพิเศษ อัครราชทูต ราชทูต อุปทูต	๑๙ ๑๗ ๑๕ ๑๓ ๑๑	ทุกแห่ง ภายในอาณาเขตประเทศซึ่งตนมีหน้าที่ประจำอยู่	ก. ในเมื่อโดยสารเรือไปราชการ ข. ในเมื่อไปเยี่ยมเรือเป็นทางราชการ ก. เรือรบที่ไปส่ง ข. เรือรบที่กลับเป็นเด็ดขาด ค. เวลามาเยี่ยมเรือรบเป็นทางราชการ	ให้ยิงเมื่อขึ้นเรือครั้งหนึ่งและไปจากเรือเด็ดขาดอีกครั้งหนึ่ง ให้ยิงเมื่อขึ้นหรือลงจากเรือเพียงครั้งเดียว ให้ยิงในเวลาไปจากเรือเด็ดขาด ให้ยิงในเวลาขึ้นเรือ ให้ยิงในเวลาขึ้นเรือหรือเวลาไปจากเรือเวลาใดเวลาหนึ่ง กับในเวลาเดียวกันยิงได้แต่ลำเดียวและภายใน ๑๒ เดือน รับสลุตได้เพียงครั้งเดียว	ในเวลาไปถึงตำบลที่ป้อมตั้งอยู่หรือไปจากที่นั้นเป็นการเด็ดขาด _____	_____ _____	
๕	กงสุลใหญ่ กงสุล รองกงสุล	๙ ๗ ๕	ภายในอาณาเขตประเทศซึ่งตนมีหน้าที่ประจำอยู่	ก. เรือรบที่ไปส่ง ข. เรือรบที่กลับเป็นเด็ดขาด ค. เวลามาเยี่ยมเรือรบเป็นทางราชการ	ให้ยิงในเวลาไปจากเรือเด็ดขาด ให้ยิงในเวลาขึ้นเรือ ให้ยิงในเวลาขึ้นเรือหรือเวลาไปจากเรือเวลาใดเวลาหนึ่ง กับในวันเดียวกันยิงได้แต่ลำเดียวและภายใน ๑๒ เดือน รับสลุตได้เพียงครั้งเดียว	_____	_____	

ที่ ๖/๓๑๖๗๐
๒๔๘๔

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการรักษาการณ์

ตอนที่ ๑
ข้อความทั่วไป
มาตรา ๑
กองรักษาการณ์

ข้อ ๑. การจัดหน่วยทหารไปทำหน้าที่รักษาการณ์นั้น มีความมุ่งหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือเป็นเกียรติ ซึ่งทางราชการเห็นว่าสมควรจะจัดกองรักษาการณ์ขึ้น นอกจากที่กล่าวแล้วยังเป็นการฝึกอบรมให้ทหารมีความอดทนคุ้นเคยต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยฝึกให้ใช้ปฏิภานได้ตามลำพัง

ข้อ ๒. กองรักษาการณ์แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) กองรักษาการณ์ภายนอก

(๒) กองรักษาการณ์ภายใน

กองรักษาการณ์ภายนอก คือ กองรักษาการณ์ซึ่งจัดออกไปรักษาการณ์นอกบริเวณที่ตั้งหน่วยทหาร และเรียกนามตามสถานที่หรือตำบลที่ตั้ง

กองรักษาการณ์ภายใน คือ กองรักษาการณ์ซึ่งจัดให้รักษาการณ์ภายในบริเวณที่ตั้งของหน่วยทหารและเรียกนามตามหน่วยทหารนั้น

ข้อ ๓. ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์ภายนอกได้นั้น คือ ผู้มีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการจังหวัดทหาร หรือผู้บังคับการสถานีทหารเรือขึ้นไป

ส่วนกองรักษาการณ์ภายในนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพัน หรือผู้บังคับการเรือชั้น ๑ หรือผู้บังคับกองบินน้อย หรือผู้บังคับกองร้อย หรือผู้บังคับการเรือชั้น ๓ หรือผู้บังคับฝูงบินซึ่งตั้งแยกเป็นอิสสระ มีอำนาจสั่งจัดได้

ข้อ ๔. ผู้บังคับบัญชาของกองรักษาการณ์ คือ

(๑) ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์

(๒) ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือในหมาย (๑) จนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กองรักษาการณ์ภายใน ให้นายทหารที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ประจำหน่วยนั้น ๆ เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง

ข้อ ๕. กำลังของกองรักษาการณ์จะมีมากน้อยเพียงใด เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งจัดจะพิจารณาโดยคำนวณได้จากหน้าที่รักษาการณ์และจำนวนผลัดประกอบกับความสำคัญ ซึ่งกองรักษาการณ์จะต้องระวังรักษา และให้มีสำรองตามสมควร

ข้อ ๖. โดยปกติทหารซึ่งทำหน้าที่รักษาการณ์ให้แต่งเครื่องแบบฝึก สวมหมวกเหล็กหรือรองในหมวกเหล็กและใช้ปืนเล็กยาวหรืออาวุธประจำกายชนิดอื่น ๆ ที่หน่วยทหารนั้นมีใช้ นายทหารคาดกระบี่ เว้นแต่สารวัตรทหารให้แต่งเครื่องแบบสารวัตรทหาร และในกรณีที่มีเครื่องแบบสารวัตรทหารใช้ตามโอกาสต่าง ๆ ให้ใช้เครื่องแบบในโอกาสปฏิบัติงานปกติ ถ้าในโอกาสใดหรือสถานที่ใดซึ่งผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์เห็นว่าควรจะให้แต่งกายเป็นอย่างอื่นหรือให้มีอาวุธอย่างอื่นไปด้วย ก็ให้สั่งจัดไปได้เป็นพิเศษ

กระสุนประจำกองรักษาการณ์ ควรจะมีเป็นจำนวนเท่าใด แล้วแต่ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์จะเห็นสมควร โดยพิจารณาถึงความสำคัญซึ่งกองรักษาการณ์จะต้องระวังรักษาประกอบกับโอกาสที่จะต้องใช้

ทหารยามและหมู่ตรวจต้องเก็บกระสุนไว้ในกระเป๋ากระสุนประจำตัว การให้ทหารยามหรือหมู่ตรวจบรรจุกระสุนเตรียมพร้อมไว้นั้น จะทำได้ต่อเมื่อได้รับคำสั่งจากผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์

ข้อ ๗. ทหารซึ่งจะจัดไปเป็นกองรักษาการณ์นั้นจะใช้ทหารเหล่าและพรรคใด ให้ต่างกองทัพต่างกำหนด

ข้อ ๘. ผู้บังคับกองรักษาการณ์ ผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายาม จะใช้ทหารชั้นใดแล้วแต่ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์จะกำหนด

ข้อ ๙. ในกองรักษาการณ์แห่งใด ควรมีหมู่ตรวจหรือไม่และจะมีกี่หมู่ ในหมู่หนึ่งจะมีจำนวนเท่าใด แล้วแต่ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์จะเห็นสมควร

ข้อ ๑๐. ทหารยามแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) ยามคู่

(๒) ยามเดี่ยว

ที่ใดสมควรจะวางยามประเภทใดแล้วแต่ความสำคัญของสถานที่นั้น ๆ สำหรับยามคู่ ทหารอีกคนหนึ่งจะใช้นายสิบ จ่า หรือจ่าอากาศก็ได้

ข้อ ๑๑. กองรักษาการณ์ใด สมควรจะมีพลแตรเดี่ยว พลขลุ่ย พลกลอง แตรวง หรือธงประจำกองด้วยก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์กำหนด

ข้อ ๑๒. โดยปกติ กองรักษาการณ์กองหนึ่งให้รักษาการณ์ต่อเนื่องกันเป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายาม หมู่ตรวจและทหารยามผลัดหนึ่งเข้าประจำรักษาหน้าที่คราวละ ๒ ชั่วโมง หรือถ้าจะต้องเปลี่ยนระยะเวลาให้ผิดไปจากที่กำหนดนี้ด้วยความจำเป็นใด ๆ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์สั่งการได้

ข้อ ๑๓. โดยปกติ นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายาม หมู่ตรวจและทหารยามจัดให้มี ๔ ผลัด แต่ถ้าในโอกาสที่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์จะลดให้เหลือเพียง ๓ ผลัด ก็ได้

ข้อ ๑๔. ณ ที่ตั้งกองรักษาการณ์ ให้มีบัญชีพลแสดงจำนวนทหาร และที่ยืนยามไว้โดยละเอียด ทั้งต้องแสดงไว้ให้ทราบด้วยว่าทหารคนใดจะต้องเข้าประจำหน้าที่ใดเป็นผลัด ๆ ไปโดยแน่ชัด

ข้อ ๑๕. ในที่ใด หรือหน่วยใด สมควรจะเปลี่ยนกองรักษาการณ์ในเวลาใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์กำหนด

ข้อ ๑๖. ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์เห็นสมควรจะให้กองรักษาการณ์ใดมีสัญญาณก็ให้กำหนดขึ้น

ตอนที่ ๒

ว่าด้วยกองรักษาการณ์ภายนอก

มาตรา ๒

เจ้าหน้าที่และผู้ตรวจกองรักษาการณ์

ข้อ ๑. เจ้าหน้าที่กองรักษาการณ์ มี

(๑) ผู้บังคับกองรักษาการณ์

(๒) ผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์

(๓) นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายาม

(๔) หมู่ตรวจ

(๕) ทหารยาม

ข้อ ๒. โดยปกติให้ทหารในกองรักษาการณ์เตรียมพร้อมอยู่ ณ ที่ตั้งกองรักษาการณ์และแต่งกายโดยเรียบร้อยตลอดเวลา

ตั้งแต่เวลา ๒๑ นาฬิกา ไปจนถึงเวลา ๖ นาฬิกา แห่งวันรุ่งขึ้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์กำหนดว่าจะให้ทหารที่เตรียมพร้อมพักผ่อนหลับนอนเป็นจำนวนเท่าใด แล้วแต่ความจำเป็น ทหารที่พักผ่อนหลับนอนนี้ให้ปลดเข็มขัดและขอคอเสื้อได้

ข้อ ๓. ทหารในกองรักษาการณ์ ต้องอยู่ในความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อย กับทั้งห้ามมิให้นำบุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือสิ่งของที่ไม่สมควรเข้าไปในที่ตั้งกองรักษาการณ์เป็นอันขาด

ข้อ ๔. อาวุธซึ่งมิได้ใช้ประจำหน้าที่ ต้องเก็บไว้ในที่กำหนดให้ตามลำดับผลัด

ข้อ ๕. สถานที่ตั้งกองรักษาการณ์ ต้องรักษาให้สะอาด โดยใช้ทหารในกองรักษาการณ์ผลัดเปลี่ยนกันกระทำ

ข้อ ๖. บุคคลซึ่งมีอำนาจตรวจระเบียบรักษาการณ์ได้นั้น คือ

(๑) ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์และผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(๒) ผู้บังคับบัญชาของทหารซึ่งเข้ากระทำกิจรักษาการณ์นับแต่ชั้นผู้บังคับกองพัน หรือผู้บังคับการเรือชั้น ๑ หรือผู้บังคับกองบินน้อยขึ้นไป

(๓) เสนาธิการทหารบก หรือเสนาธิการทหารเรือ หรือเสนาธิการทหารอากาศ แห่งหน่วยทหารที่จัดตั้งกองรักษาการณ์นั้น

(๔) นายทหารผู้รับมอบให้มาตรวจกิจรักษาการแทนผู้บังคับบัญชา โดยมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ ๗. ผู้มีอำนาจตรวจระเบียบรักษาการณ์เมื่อพบสิ่งบกพร่องต้องตักเตือนทันทีแล้วแจ้งให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์ทราบด้วย

ข้อ ๘. ผู้มีอำนาจตรวจระเบียบรักษาการณ์มีสิทธิเข้าไปในที่ตั้งกองรักษาการณ์ได้ นอกนั้นต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับกองรักษาการณ์ก่อน ผู้บังคับกองรักษาการณ์จะอนุญาตฉะเพาะผู้ที่มีกิจราชการ อันจะต้องปฏิบัติในที่ตั้งกองรักษาการณ์เท่านั้น

ข้อ ๙. บรรดาทหารซึ่งเข้ากระทำกิจรักษาการณ์จักต้องระมัดระวังการปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยกวดขัน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใดเลย นอกจากคำสั่งของผู้บังคับบัญชากองรักษาการณ์เท่านั้น

มาตรา ๓

หน้าที่ผู้บังคับกองรักษาการณ์

ข้อ ๑. ผู้ที่จะเป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์มีหน้าที่บังคับบัญชาทหาร ซึ่งจัดเป็นกองรักษาการณ์โดยเด็ดขาดนับแต่เวลา ๑ ชั่วโมงก่อนที่จะนำทหารเคลื่อนที่ออกจากโรงทหาร เพื่อไปทำหน้าที่รักษาการณ์

ข้อ ๒. ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์และผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือของกองรักษาการณ์ขึ้นไปจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๓. ผู้บังคับกองรักษาการณ์จะไปจากที่ตั้งกองรักษาการณ์ไม่ได้ เว้นแต่ไปในกิจหน้าที่รักษาการณ์กับห้ามการอนุญาตให้ทหารไปจากกองรักษาการณ์หรือลด หรือย้ายที่ยืนยามโดยพลการนอกจากโอกาสซึ่งกล่าวไว้ ในข้อ ๙ และข้อ ๑๔ แห่งมาตรานี้

ข้อ ๔. ผู้บังคับกองรักษาการณ์ มีอำนาจให้ทหารในกองรักษาการณ์ใช้อาวุธได้ตามสมควรแก่เหตุในกรณีต่อไปนี้ คือ

(๑) เพื่อป้องกันรักษาบุคคลหรือสิ่งซึ่งได้รับมอบให้รักษา

(๒) เพื่อป้องกันมิให้อันตรายร้ายแรงบังเกิดมีแก่กองรักษาการณ์

(๓) เพื่อบังคับผู้ต้องขังซึ่งก่อการกำเริบหรือทำการขัดขวางกองรักษาการณ์หนีหรือพยายามหนีจากที่คุมขัง

ในการใช้อาวุธนี้ ถ้าอาจจะทำได้ให้เตือนผู้ซึ่งตนจะปราบด้วยอาวุธนั้นรู้ตัวล่วงหน้าก่อน

ข้อ ๕. ถ้ามีเหตุการณ์ผิดปกติ เช่นมีการวิวาทต่อสู้กันในที่ใกล้เคียงที่ตั้งกองรักษาการณ์ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องรีบแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจให้ทราบหรือถ้าเห็นเป็นการสมควร ก็ให้ระงับหรือจับกุมได้ อนึ่งถ้ามีบุคคลมั่วสุมประชุมกันก่อเหตุร้ายหรือสงสัยว่าจะก่อเหตุร้ายใกล้ที่ตั้งกองรักษาการณ์ก็ให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์เตรียมพร้อมที่จะปราบปรามได้ทันที

ข้อ ๖. ถ้ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจขอร้องให้กองรักษาการณ์ช่วย เมื่อผู้บังคับกองรักษาการณ์เห็นสมควรก็ให้จัดทหารไปช่วยได้ แต่ไม่เกิน ๑ ใน ๓ ของจำนวนทหารในกองรักษาการณ์ทั้งหมด

ข้อ ๗. ถ้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจหรือสารวัตรทหาร ขอให้กองรักษาการณ์รับและคุมผู้ซึ่งตำรวจหรือสารวัตรทหารจับได้ ก็ให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์รับไว้แล้วรายงานผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์

ข้อ ๘. ถ้ามีบุคคลผู้ใดต้องบาดเจ็บหรือป่วย ณ บริเวณที่ตั้งกองรักษาการณ์ ให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์จัดการช่วยเหลือ แล้วรีบแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่เพื่อจัดการต่อไป

ข้อ ๙. ถ้าทหารที่มารักษาการณ์ป่วยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องส่งกลับไปยังหน่วยที่สังกัดและขอทหารอื่นมาแทน

ข้อ ๑๐. ถ้าผู้บังคับกองรักษาการณ์ป่วยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้มอบหน้าที่ให้ผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ทำการแทนชั่วคราวและรายงานไปยังผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์ ถ้ายังมิได้รับอนุญาตจะไปไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๑๑. ถ้ามีเหตุการณ์อย่างร้ายแรงเกิดขึ้น ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องรีบรายงานให้ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์ทราบ ทั้งบอกด้วยว่าตนเองได้จัดการไปแล้วอย่างใด

ข้อ ๑๒. ถ้าที่ตั้งกองรักษาการณ์แห่งใด มีผู้ต้องขังอยู่ด้วย ผู้บังคับกองรักษาการณ์มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขัง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการควบคุมให้เป็นการถูกต้องตามระเบียบ

(๒) ระวังไม่ให้ผู้ต้องขังหนีไปได้เป็นอันขาด

(๓) ให้ผู้ต้องขังได้รับอาหารที่สมควรและถูกต้องตามเวลา

(๔) เวลาเปลี่ยนกองรักษาการณ์ต้องตรวจรับผู้ต้องขังพร้อมด้วยหลักฐาน

(๕) ถ้าที่คุมขังไม่มั่นคงพอหรือชำรุด ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องจัดการป้องกัน และรายงานไปยังผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์ทราบ

(๖) ถ้าผู้ต้องขังร้องทุกข์ต่อผู้บังคับกองรักษาการณ์ในเรื่องซึ่งเกี่ยวกับการคุมขังโดยฉะเพาะ ให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์พิจารณา และถ้าเห็นสมควรก็จัดการแก้ไข ถ้าแก้ไขเองมิได้ก็รายงานไปยังผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์

(๗) ห้ามมิให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์ปล่อยหรือส่งผู้ต้องขังไปยังแห่งหนึ่งแห่งใดโดยพลการ นอกจากจะเป็นไปตามคำสั่งหรือระเบียบที่ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์ได้กำหนดไว้

(๘) เมื่อมีผู้นำผู้ต้องขังมาส่ง ณ ที่ตั้งกองรักษาการณ์ หรือเมื่อขณะจะส่งผู้ต้องขังไปจากที่ตั้งกองรักษาการณ์ ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องตรวจบัญชีหลักฐานให้ถูกต้องกับตัวจริงโดยแน่นอน

(๙) ถ้าผู้ต้องขังหนีไป ต้องรีบรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์โดยเร็ว

ข้อ ๑๓. ถ้าเกิดเพลิงไหม้ขึ้น ณ ที่ตั้งกองรักษาการณ์ให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์อำนวยการดับเพลิง และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบโดยทันที ถ้าเหลือความสามารถที่จะดับได้ ก็ให้นำทหารออกจากที่ตั้งกองรักษาการณ์ ไปอยู่ในที่ใกล้เคียงซึ่งปราศจากอันตรายพร้อมทั้งผู้ต้องขังนั้นด้วย

ข้อ ๑๔. ในเมื่อเกิดอัคคีภัยหรืออุทกภัย จักเป็นเหตุให้ทหารยาม ณ ที่นั้นต้องประสพอันตราย ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องจัดการย้ายทหารยามไปในที่ใกล้ที่เดิมให้มากที่สุด ถ้าไม่สามารถจะทำได้ก็ให้นำกลับมายังที่ตั้งกองรักษาการณ์ เมื่อหมดอันตรายแล้วให้กลับที่เดิมทันที

ข้อ ๑๕. ผู้บังคับกองรักษาการณ์ประจำเรือนจำ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่บังคับบัญชารับผิดชอบภายในเรือนจำโดยฉะเพาะอยู่แล้ว มีหน้าที่ดั่งต่อไปนี้

(๑) อำนวยการรักษาการณ์แต่เพียงภายนอก ถ้าผู้ต้องขังก่อการกำเริบภายในเรือนจำ และเจ้าหน้าที่เรือนจำขอร้องต้องเข้าช่วยปราบปรามทันที

(๒) เมื่อเข้าประจำทำกิจรักษาการณ์ ผู้บังคับกองรักษาการณ์ไม่ต้องตรวจรับตัวผู้ต้องขัง

(๓) ไม่ต้องรับผิดชอบ ถ้าผู้ต้องขังหนีด้วยอุบายใด ๆ ซึ่งต้องมีการตระเตรียมอันไม่สามารถจะเห็นได้จากภายนอก แต่ถ้ามีผู้ต้องขังหนีไป ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต้องปฏิบัติตามความในข้อ ๑๒ หมาย (๙) แห่งมาตรานี้

ข้อ ๑๖. ถ้ากองรักษาการณ์มีหน้าที่รักษากำปั่นหรือหีบบรรจุเงิน หรือของหลวงอย่างใดอยู่ด้วย ผู้บังคับกองรักษาการณ์มีหน้าที่ดั่งต่อไปนี้

(๑) ถ้ากำปั่นหรือหีบบรรจุเงินหรือของหลวงตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งกองรักษาการณ์ จะให้ผู้หนึ่งผู้ใดเปิดกำปั่นหรือหีบได้ ต่อเมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบที่ผู้มีอำนาจสั่งจัดกองรักษาการณ์ได้กำหนดไว้

(๒) ถ้ากำปั่นหรือหีบมิได้อยู่ ณ ที่ตั้งกองรักษาการณ์ แต่กองรักษาการณ์ต้องจัดทหารไปเป็นยามรักษาอยู่ การเปิดกำปั่นหรือหีบ ให้ปฏิบัติตามระเบียบซึ่งหน่วยนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้นไว้โดยฉะเพาะ

ข้อ ๑๗. เพื่อตรวจทหารยาม ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์จัดส่งหมู่ตรวจ หรือใช้ผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามไปกับหมู่ตรวจด้วยก็ได้ นอกจากนี้ควรสอบถามความรู้ในหน้าที่ของทหารยามเนือง ๆ เพื่อทราบว่าทหารยังทรงจำหน้าที่ของตนได้ดีอยู่หรือไม่

มาตรา ๔

หน้าที่ผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์

ข้อ ๑. ผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ มีหน้าที่ตรวจเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ซึ่งมีตำแหน่งต่ำกว่าตน ให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยเคร่งครัดเรียบร้อยปราศจากข้อบกพร่อง

ข้อ ๒. ผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับกองรักษาการณ์และผู้บังคับบัญชาของกองรักษาการณ์

มาตรา ๕

หน้าที่นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายาม

ข้อ ๑. นายยามหรือจ่ายาม ต้องทราบว่ายามรักษาการณ์ซึ่งตนรับผิดชอบนั้นมีกี่แห่งอยู่ที่ไหนมีหน้าที่อย่างใด

ข้อ ๒. นายยามหรือจ่ายาม ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ผู้บังคับกองรักษาการณ์และผู้บังคับบัญชาของกองรักษาการณ์

ข้อ ๓. เวลานำยามไปวาง ต้องตรวจว่าสิ่งซึ่งทหารยามมีหน้าที่รักษานั้น คงเรียบร้อยดีอยู่หรือไม่และให้ทหารยามคนเก่ามอบหน้าที่แก่ทหารยามคนใหม่ให้ถูกต้อง

ข้อ ๔. ต้องไปตรวจทหารยามเสมอ เพื่อทราบว่าได้รักษาหน้าที่โดยเรียบร้อยเคร่งครัดหรือไม่หรือทหารยามต้องการความช่วยเหลือประการใดบ้าง

ถ้ามีข้อบกพร่องประการใดต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์ทราบ

ข้อ ๕. ในเวลาที่มิได้ไปตรวจยาม ให้ยืนประจำอยู่กับทหารยามช่องทางเข้าออก หรือที่ตั้งยามซึ่งเห็นว่าสำคัญกว่าแห่งอื่น

มาตรา ๖

หน้าที่หมู่ตรวจ

ข้อ ๑. หมู่ตรวจมีหน้าที่ตรวจหน้าที่ของยามหรือในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ตามที่ผู้บังคับบัญชากำหนดให้

ข้อ ๒. ถ้าหมู่ตรวจไปพบทหารยามป่วยและเห็นว่าไม่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ให้จัดทหารในหมู่ตรวจแทน แล้วรีบรายงานให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์ทราบ

ข้อ ๓. ถ้ามีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้น ให้ผู้บังคับหมู่ตรวจจัดการช่วยเหลือหรือระงับเหตุทันทีและรายงานให้ผู้บังคับกองรักษาการณ์ทราบ

มาตรา ๗
อำนาจและหน้าที่ทหารยาม

ข้อ ๑. ทหารยามเป็นผู้มีเกียรติสูง ผู้ใดจะทำอันตรายหรือหมิ่นประมาทมิได้

ข้อ ๒. ทหารยามต้องเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชาของตนทางฝ่ายรักษาการณ์เท่านั้น แม้จะมีผู้ใดมาอ้างว่าได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาของกองรักษาการณ์ก็มิให้ปฏิบัติตาม

ข้อ ๓. ทหารยามต้องยืนประจำหน้าที่ของตน โดยถือปืนติดดาบในท่าเรียบอาวุธ ถ้าต้องยืนอยู่กับที่เป็นเวลานาน และมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนอิริยาบถด้วยแล้ว ให้ยื่นเท้าซ้ายไปทางซ้ายประมาณ ๓๐ ซม. หย่อนและเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ตามสมควร แต่เท้าขวาคงอยู่กับที่ ถ้าต้องเคลื่อนที่ให้ถือปืนในท่าแบกอาวุธ ถ้ายามนั้นจัดเป็นเกียรติยศแก่บุคคลหรือสิ่งแล้ว ให้ถือปืนในท่าเรียบอาวุธ

ข้อ ๔. ทหารยามต้องระมัดระวังและปฏิบัติดั่งนี้

(๑) ต้องรักษาหน้าที่โดยเคร่งครัดจะละทิ้งหน้าที่หรือไปเสียจากหน้าที่โดยพลการไม่ได้เป็นอันขาด นอกจากจะมีผู้มาผลัดเปลี่ยนหน้าที่โดยถูกต้อง หรือเมื่อผู้บังคับบัญชาของยามสั่ง

(๒) ต้องสังเกตุกิริยาอาการของบุคคลที่จะเข้ามาใกล้ทหารยาม หรือกองรักษาการณ์โดยถี่ถ้วนไม่ว่าจะแต่งตัวอย่างใด ๆ ถ้าผิดสังเกตุให้ซักถาม ถ้ามีพิรุธให้จับกุมทันที แล้วรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

(๓) เมื่อมีเหตุการณ์ผิดปกติ หรือมีหมู่คนผิดสังเกตุซึ่งอาจจะมาก่อการไม่สงบขึ้นได้ ทหารยามต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทันที

(๔) ถ้าทหารยามป่วย และไม่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ให้รีบรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

ข้อ ๕. ข้อห้ามสำหรับทหารยาม มีดั่งนี้

(๑) ห้ามยืนพิงหรือยื่นเท้าปืน ต้องยืนอย่างสง่าผ่าเผยเสมอ

(๒) ห้ามละอาวุธจากตัวเป็นอันขาด เว้นแต่จะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาของตน

(๓) ห้ามกินหรือดื่มสิ่งใด ๆ ตลอดจนสูบบุหรี่

(๔) ห้ามอ่านหนังสือที่มิได้เกี่ยวกับราชการ

(๕) ห้ามรับเงินหรือสิ่งของจากผู้ใด แม้แต่เพียงรับฝากก็ไม่ได้

(๖) ห้ามมิให้พูดกับผู้หนึ่งผู้ใด เว้นแต่ในกิจซึ่งเกี่ยวกับหน้าที่

(๗) ห้ามใช้กิริยาวาจาที่ไม่สุภาพ

(๘) ห้ามเข้าตู้ยาม นอกจากเวลาฝนตก แต่ต้องไม่ละเว้นหน้าที่ของตน

ข้อ ๖. ทหารยามประจำที่ตั้งกองรักษาการณ์มีหน้าที่ดังนี้

(๑) รักษาอาวุธและสรรพสิ่งของในที่ตั้งกองรักษาการณ์

(๒) บุคคลซึ่งจะเข้าไปในที่ตั้งกองรักษาการณ์ นอกจากผู้ซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา ๒ ข้อ ๖ แล้ว ทหารยามต้องให้คอยอยู่ภายนอกที่ตั้งกองรักษาการณ์ก่อน ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บังคับกองรักษาการณ์ หรือผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์แล้ว จึงอนุญาตให้เข้าไปได้

(๓) ถ้ามีบุคคลจะเข้ามายังที่ตั้งกองรักษาการณ์ต้องคอยสังเกตุกิริยาอาการเสมอ ถ้าผิดสังเกตุก็บังคับให้หยุดและรีบรายงานผู้บังคับกองรักษาการณ์ หรือผู้ช่วยผู้บังคับกองรักษาการณ์ทราบ หรือถ้าเห็นว่าจำเป็นก็ให้เรียกแถวกองรักษาการณ์เพื่อระงับเหตุนั้นได้ทันที

ข้อ ๗. ทหารยามรักษาคลังหรือสถานที่ซึ่งทางราชการกำหนดว่าอาจเกิดอันตรายจากเพลิงได้ง่าย ต้องห้ามมิให้ผู้ใดมีสิ่งที่อาจเป็นเชื้อเพลิงหรือเพลิงเข้าไปในบริเวณคลัง หรือสถานที่นั้น

ข้อ ๘. ทหารยามประจำที่คุมขังมีหน้าที่ ดั่งต่อไปนี้

(๑) ต้องมิให้ผู้ต้องขังคนใดออกไปนอกบริเวณที่ได้กำหนดไว้ และมิให้ผู้ใดเข้าไปภายในบริเวณที่ได้กำหนดนั้น

(๒) ต้องระวังอย่าให้ผู้ใดยื่นโยนสิ่งของอย่างใด ๆ เข้าไปหรือออกมาจากที่คุมขัง ทั้งห้ามมิให้ผู้ต้องขังพบปะพูดจากับบุคคลภายนอก

(๓) ทหารยามประจำประตูเข้าออกที่คุมขังต้องมิให้ผู้ต้องขังผ่านออกนอกประตู หรือยอมให้ผู้ใดผ่านเข้าไปในประตูนั้น

ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาของทหารยาม

(๔) ที่คุมขังใดมีช่องพอที่จะมองเข้าไปในที่คุมขังได้ ทหารยามต้องหมั่นตรวจผู้ต้องขังที่ช่องนั้น ถ้าเห็นผู้ต้องขังแสดงกิริยาผิดปกติประการใด ต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาของทหารยามทราบ

ข้อ ๙. ทหารยามซึ่งมีหน้าที่รักษากำปั่น หรือหีบเก็บเงินต้องไม่ยอมให้ผู้ใดไขกุญแจเปิดกำปั่น หรือหีบนั้น เว้นแต่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาของทหารยาม

ข้อ ๑๐. ทหารยามมีหน้าที่ห้ามหรือจับกุมได้ในเหตุการณ์ดั่งนี้

(๑) เมื่อผู้ใดขัดขืน ขู่เข็ญ หรือหมิ่นประมาททหารยามหรือเกียรติของทหาร

(๒) เมื่อเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ด้วยกัน หรือสารวัตรทหารหรือตำรวจ ขอร้องให้ช่วยจับกุม และผู้ที่จะถูกจับนั้นอยู่ในเขตต์ที่ทหารยามพอจะจับกุมได้โดยไม่เป็นการเสียหายแก่หน้าที่ซึ่งตนรักษาอยู่ ก็ให้ปฏิบัติการช่วยเหลือไปตามกรณีที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาของทหารยามทราบ

ข้อ ๑๑. ทหารยามอาจใช้อาวุธได้ตามสมควรแก่เหตุในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีความจำเป็นเพื่อป้องกันตัวหรือบุคคล หรือสิ่งที่ตนรักษา

(๒) บังคับให้ผู้ต้องขังหยุดในเมื่อผู้ต้องขังกำลังหนีหรือพยายามหนีจากการคุมขัง

(๓) เมื่อผู้ที่จะถูกจับกุมขัดขืนคำสั่งหรือแสดงกิริยาต่อสู้ขัดขวางทหารยาม

มาตรา ๘

<u>การเปลี่ยนกองรักษาการณ์</u>

ข้อ ๑. ก่อนเวลา ๑ ชั่วโมง ให้นายทหารซึ่งจะเป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์เรียกประชุมบรรดาทหารซึ่งจะเข้ากองรักษาการณ์จัดการตรวจอาวุธและเครื่องแต่งตัว ตลอดจนสอบถามและแนะนำหน้าที่รักษาการณ์แล้วจึงนำทหารไปยังที่ตั้งกองรักษาการณ์

ข้อ ๒. พิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์นั้น ให้ปฏิบัติดังนี้

กองรักษาการณ์ทั้งใหม่และเก่าจัดแถวหน้ากระดาน ๒ แถวปิดระยะ หันหน้าเข้าหากันห่างพอสมควร

ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต่างคนต่างบอกให้ทหารทำท่าวันทยาวุธพร้อมกับตน ถ้ามีแตรเดี่ยวให้เป่าเพลงคำนับ ๑ จบ ถ้ามีขลุ่ยกลอง ให้บรรเลงเพลงมหาไชย ๑ จบ หรือถ้ามีแตรวงก็ให้บรรเลงเพลงมหาฤกษ์ ๑ จบ เมื่อได้ใช้แตรวงบรรเลงแล้ว แตรเดี่ยว หรือขลุ่ย กลอง ไม่ต้องบรรเลง

เมื่อเสียงแตรหรือขลุ่ย กลอง จบลงแล้ว ผู้บังคับกองรักษาการณ์ต่างบอกให้ทหารทำท่าเรียบอาวุธ ฉะเพาะผู้บังคับกองรักษาการณ์ที่ใช้กะบี่ให้อยู่ในท่าเรียบอาวุธ จังหวะ ๒ (บ่าอาวุธ) ครั้นแล้วยกกะบี่ขึ้นในท่าวันทยาวุธจังหวะ ๑ เดินเข้าหากันจนถึงระยะประมาณ ๓ ก้าว ต่างหยุดลดกะบี่ในท่าวันทยาวุธ

จังหวะ ๒ ผู้บังคับกองรักษาการณ์ใหม่ บอกยศ นาม และนามหน่วยของทหารที่มาเปลี่ยน เสร็จแล้วต่างก็ทำท่าเรียบอาวุธกลับไปยังแถวของตนต่างนำทหารเปลี่ยนที่ซึ่งกันและกัน ผู้บังคับกองรักษาการณ์เก่าเรียกนายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามผลัดสุดท้าย ผู้บังคับกองรักษาการณ์ใหม่เรียกเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ผลัดที่ ๑ ออกมาหน้าแถว เพื่อนำไปผลัดเปลี่ยนหน้าที่

ต่อจากนี้ไป ผู้บังคับกองรักษาการณ์ทั้งเก่าและใหม่ส่งและรับหน้าที่ซึ่งกันและกัน และในขณะนี้ถ้ามีแตรวงให้บรรเลงเพลงเดิน เมื่อรับส่งหน้าที่กันเสร็จแล้ว และทหารยามของกองรักษาการณ์เก่ากลับมาถึงที่ตั้งกองรักษาการณ์จึงนำทหารกลับไปยังโรงทหารได้ ส่วนทหารของกองรักษาการณ์ใหม่ให้สั่งเข้าประจำ ณ ที่ตั้งกองรักษาการณ์

ข้อ ๓. การเปลี่ยนยาม นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายาม เรียกทหารยามในผลัดของตนมาเข้าแถว ถ้ามีเพียง ๓ คนลงมา ให้จัดเป็นแถวตอนเรียงหนึ่ง ถ้ามากกว่า ๓ คนให้จัดเป็นแถวตอนเรียงสองแล้วให้ทหารติดดาบและถือปืนในท่าแบกอาวุธ นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามเดินนำหน้าในระยะ ๒ ก้าว ในการเปลี่ยนครั้งแรก ให้นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามของกองรักษาการณ์เก่าไปด้วยเดินคู่กันและอยู่ข้างซ้ายของนายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามกองรักษาการณ์ใหม่

เมื่อเดินไปใกล้จะถึงที่ยืนยามในระยะพอสมควรให้นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามบอกหยุดแล้วสั่งเปลี่ยนยาม ทหารซึ่งจะเข้าเป็นยาม ณ ที่นั้นเดินออกจากแถวไปหยุดตรงหน้าทหารยามคนเก่า รับส่งหน้าที่ต่อกันเสร็จแล้ว ทหารยามคนเก่าก้าวเท้าไปทางขวาหรือทางซ้าย ๑ ก้าว แล้วเดินไปเข้าแถวทหารยามต่อทางปลายแถว ทหารยามคนใหม่เข้าประจำที่ของทหารยามคนเก่าแล้วทำกลับหลังหัน นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามนำแถวทหารไปเปลี่ยน ณ ที่อื่นโดยทำนองเดียวกันต่อไป

ในขณะเปลี่ยนยาม นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายามต้องคอยตรวจให้ทหารยามรับส่งหน้าที่กันโดยถูกต้อง ทหารยามคู่ ให้นำไปเปลี่ยนยามกันโดยลำพัง และให้ทหารยามคนหนึ่งทำหน้าที่นายยาม (ทหารบก ทหารอากาศ) หรือจ่ายาม

เมื่อนำแถวทหารยามกลับถึงที่ตั้งกองรักษาการณ์แล้วจึงให้ปลดดาบ

ข้อ ๔. การเปลี่ยนหมู่ตรวจ ให้หมู่ตรวจใหม่สมทบกับหมู่ตรวจเก่า ไปตรวจบริเวณที่ทำการรักษาการณ์โดยตลอด แล้วจึงให้หมู่ตรวจเก่าพ้นหน้าที่

ตอนที่ ๓

ว่าด้วยกองรักษาการณ์ภายใน

ข้อ ๑. กองรักษาการณ์ภายใน ให้ปฏิบัติดังกล่าวไว้ในตอนที่ ๒ โดยอนุโลม แต่กองรักษาการณ์ภายในจะต้องขึ้นตรงต่อนายทหารเวรหรือนายยาม (ทหารเรือ) ประจำหน่วยนั้น ๆ อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

ข้อ ๒. กองรักษาการณ์ภายในต้องจัดยามประจำที่สำคัญต่าง ๆ เช่น ธงประจำกอง (ถ้าอยู่ในบริเวณหน่วยนั้น) ที่เก็บเงิน ที่คุมขัง คลังกระสุน คลังเชื้อเพลิง โรงเก็บเครื่องบินหรือเรือบิน และช่องทางเข้าออกเป็นต้น ทั้งนี้แล้วแต่ผู้บังคับหน่วยจะเห็นสมควร

ตอนที่ ๔

ว่าด้วยการรักษาการณ์ภายในกรมกอง

มาตรา ๙

นายทหารเวรหรือนายยาม (ทหารเรือ) ประจำหน่วย

ข้อ ๑. ตามธรรมดา หน่วยทหารที่มีกำลังตั้งแต่ ๑ กองพันหรือกองบินน้อย หรือเทียบชั้นนี้ขึ้นไป หรือหน่วยทหารที่ตั้งแยกเป็นอิสระ ซึ่งผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ให้จัดนายทหารเวรหรือนายยาม ๑ นาย โดยใช้นายทหารชั้นสัญญาบัตรพลรบในหน่วยนั้นผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่รักษาการณ์คนละ ๒๔ ชั่วโมง

ในการจัดนายทหารเวรหรือนายยาม ถ้าจำเป็นจะจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตรผู้ช่วยพลรบหรือนายทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรพลรบ เป็นนายทหารเวรหรือนายยามก็ได้

ข้อ ๒. ถ้าจำเป็นจะจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตรหรือนายทหารประทวนพลรบเป็นผู้ช่วยนายทหารเวรหรือผู้ช่วยนายยามประจำหน่วยด้วยก็ได้ ผู้ช่วยนายทหารเวรหรือผู้ช่วยนายยามนี้มีหน้าที่ช่วยในกิจการทั่วไป ตามแต่จะมอบหมายให้ ตามธรรมดาผู้ช่วยนายทหารเวรหรือผู้ช่วยนายยามเป็นผู้บังคับกองรักษาการณ์ภายในด้วย

ข้อ ๓. นายทหารเวรหรือนายยาม ขึ้นตรงต่อผู้บังคับหน่วย ในขณะที่ตนทำหน้าที่รักษาการณ์

บรรดาทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรในหน่วย จะต้องฟังคำสั่งนายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วยในเรื่องระเบียบการภายใน เช่น การกิน การนอน การรักษาการณ์ การรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นต้น

ข้อ ๔. นายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วย เป็นผู้รับผิดชอบภายในหน่วยตามที่ผู้บังคับบัญชากำหนดและมอบหมายไว้ ให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ

ข้อ ๕. นายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วยต้องรายงานเหตุการณ์ด้วยวาจาต่อผู้บังคับบัญชา ในโอกาสแรกที่พบในวันหนึ่ง ๆ แต่ถ้ามีเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้น ต้องรีบรายงานทุกครั้ง

ส่วนระเบียบการรายงานในสมุดประจำวันนั้นให้ผู้บังคับหน่วยกำหนดขึ้น

ข้อ ๖. ตามปกตินายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วยให้แต่งเครื่องหัด แต่ในบางโอกาสผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้แต่งเครื่องแบบประเภทอื่นก็ได้ และห้ามมิให้เปลื้องเครื่องแบบ เว้นแต่จะเข้านอนภายหลังกำหนดเวลานอนแล้ว

ข้อ ๗. ตามธรรมดานายทหารเวรหรือนายยามประจำอยู่ภายในเขตต์ที่กำหนด เมื่อจะไปราชการนอกเขตต์ต้องแจ้งไว้ให้แน่ชัดว่าจะไปที่ใด ถ้าเจ็บไข้ต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับหน่วยทราบ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงหมดหน้าที่รับผิดชอบ

ข้อ ๘. ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง นายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วยต้องตรวจสถานที่ต่าง ๆ ภายในเขตต์เสมออย่างน้อยกลางวัน ๒ ครั้ง กลางคืน ๒ ครั้ง ถ้าเห็นมีข้อบกพร่องประการใดก็จัดการแก้ไข แล้วรายงานให้ผู้บังคับหน่วยทราบ

ข้อ ๙. นายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วยต้องตรวจอาหารพร้อมกับเจ้าหน้าที่แพทย์ หากปรากฏว่าอาหารสิ่งใดบูดหรือเสียต้องมิให้ทหารกิน และแนะนำให้ผู้ขายอาหารรักษาความสะอาด ทั้งต้องดูแลการกินอาหารของทหารให้เรียบร้อย

ข้อ ๑๐. นายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วยต้องตรวจเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ภายในหน่วยให้กระทำหน้าที่โดยกวดขัน หากปรากฏว่าผู้ใดไม่กระทำตามหน้าที่ หรือละทิ้งหน้าที่ ก็ให้จัดการไปตามสมควรแก่กรณี แล้วรายงานให้ผู้บังคับหน่วยทราบ

ข้อ ๑๑. นายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วยซึ่งมีที่คุมขังอยู่ด้วย ต้องดูแลการคุมขังและการส่งคนเข้าไปคุมขังให้เป็นไปตามระเบียบ และข้อบังคับถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือสารวัตรทหารจับทหารผู้หนึ่งผู้ใดไว้ และแจ้งให้ไปรับตัว ต้องจัดการไปรับตัวมาควบคุมไว้ แล้วรายงานให้ผู้บังคับหน่วยทราบ

ข้อ ๑๒. นายทหารเวรหรือนายยามประจำหน่วย จะพ้นหน้าที่ไปได้ต่อเมื่อมีผู้มารับหน้าที่แล้ว

มาตรา ๑๐

<u>การกำหนดปลีกย่อย</u>

เพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์แห่งข้อบังคับนี้ ให้ผู้บังคับหน่วยกำหนดข้อความปลีกย่อยอันเกี่ยวแก่การรักษาการณ์ หรือเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ขึ้นได้ตามความจำเป็น

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงนาม) พล.ท. หรหมโยธี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑ ก.ย. ๘๔

<u>หมายเหตุ</u> :- ความในมาตรา ๑ ข้อ ๖. ยกเลิกและใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๙

- ให้แก้คำว่า “รักษาการ” เป็น “รักษาการณ์” ทุกแห่งตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๙
- ความในมาตรา ๗ ข้อ ๓. ยกเลิกและใช้ใหม่ตามคำสั่งทหาร ที่ ๑๕๒/๑๘๖๕๐ ลง ๑๒ มิ.ย.๘๕

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด
พ.ศ.๒๔๙๕

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขข้อบังคับของกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงตราข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด พ.ศ.๒๔๙๕"

ข้อ ๒. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๔๙๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ให้ยกเลิกข้อบังคับทหารที่ ๒/๙๘๔ ว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด ลง ๒๓ เม.ย.๗๙ ๒๔๗๙

และข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๓

หมวด ๑
ทหารซึ่งมีสิทธิรับเบี้ยหวัด

ข้อ ๔. ทหารซึ่งมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด คือ

(๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งมีเวลาราชการไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วออกจากราชการเป็นนายทหารกองหนุน

(๒) นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการ (นายทหารกองหนุน นายทหารนอกราชการ หรือนายทหารพ้นราชการ) ที่ไม่ได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จ หรือบำนาญ ภายหลังทางราชการสั่งให้กลับเข้ารับราชการประจำการใหม่เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วออกจากราชการเป็นนายทหารกองหนุน

(๓) นายทหารประทวนและพลทหารซึ่งรับราชการในกองประจำการครบกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารแล้ว เมื่อเข้ารับราชการประจำการต่อไปไม่น้อยกว่า

๑ ปี แล้วออกจากราชการ และเมื่อออกจากราชการนั้นยังไม่พ้นกองหนุนชั้นที่ ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๔) นายทหารประทวนและพลทหารกองหนุนที่ไม่ได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จหรือบำนาญ ภายหลังทางราชการสั่งให้กลับเข้ารับราชการประจำการใหม่เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วออกจากราชการ เมื่อออกจากราชการนั้นยังไม่พ้นกองหนุนชั้นที่ ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

หมวด ๒
<u>ทหารซึ่งไม่มีสิทธิรับเบี้ยหวัด</u>

ข้อ ๕. ทหารซึ่งระบุไว้ในกรณีต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด

(๑) ออกจากราชการได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(๒) นายทหารประทวนและพลทหารซึ่งรับราชการในกองประจำการครบกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารแล้ว ต้องรับราชการต่อไปเพราะเลื่อนกำหนดเวลาปลดหรือนายทหารประทวนและพลทหารกองหนุนซึ่งเข้ารับการระดมพลเข้าฝึกวิชาทหารหรือเข้ารับการทดลองความพรั่งพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๓) ออกจากราชการเพราะมีความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ก. ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ข. กระทำความผิดต้องรับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่ความผิดอันต้องระวางโทษไม่เกินลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เสียหายแก่ราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

ค. ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นคนล้มละลายเพราะทำหนี้สินขึ้นด้วยความทุจริต หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีแพ่ง อันแสดงว่าเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่อย่างร้ายแรง

ง. ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย และการขัดคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

จ. เปิดเผยความลับของราชการเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ฉ. ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ช. ต้องหาในคดีอาญาแล้วหลบหนีไป

ซ. หนีราชการทหารในเวลาประจำการ

ฌ. ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

การออกจากราชการเพราะมีความผิดซึ่งไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตาม ข. และ ค. ให้ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตั้งแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการอยู่ก่อนแล้วให้ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตั้งแต่วันสั่งพักราชการ

หมวด ๓

<u>เกณฑ์คำนวณเบี้ยหวัด</u>

ข้อ ๖. เกณฑ์คำนวณเบี้ยหวัดนอกจากที่กล่าวไว้ในข้อ ๗. ให้คำนวณตามส่วนแบ่งของเงินเดือนเดือนสุดท้าย โดยจ่ายเป็นรายเดือนดังนี้

(๑) มีเวลาราชการไม่ถึง ๑๕ ปี ได้ $\frac{๑๕}{๕๐}$ ของเงินเดือน

(๒) มีเวลาราชการ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๒๕ ปี ได้ $\frac{๒๕}{๕๐}$ ของเงินเดือน

(๓) มีเวลาราชการ ๒๕ ปี แต่ไม่ถึง ๓๐ ปี ได้ $\frac{๓๐}{๕๐}$ ของเงินเดือน

(๔) มีเวลาราชการ ๓๐ ปี แต่ไม่ถึง ๓๕ ปี ได้ $\frac{๓๕}{๕๐}$ ของเงินเดือน

(๕) มีเวลาราชการ ๓๕ ปี ถึง ๔๐ ปี ได้ $\frac{๔๐}{๕๐}$ ของเงินเดือน

(๖) มีเวลาราชการเกินกว่า ๔๐ ปีขึ้นไป ให้แบ่งเป็นห้าสิบส่วนคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ เบี้ยหวัดให้จำกัดจำนวนอย่างสูงไม่เกินเงินเดือนเดือนสุดท้าย

ข้อ ๗. นายทหารสัญญาบัตรซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารที่ทางราชการกำหนดไว้ให้รับราชการต่อไปไม่เกิน ๒ ปี เมื่อออกจากราชการเป็นนายทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดให้ได้รับเบี้ยหวัดตามข้อบังคับว่าด้วยโรงเรียนทหารนั้น ๆ แต่ไม่เกินเดือนละ ๓๑๕ บาท

ทหารซึ่งมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตามความในวรรคก่อน หากระหว่างที่รับราชการได้เลื่อนชั้นเงินเดือนสูงขึ้น และเมื่อใช้เกณฑ์คำนวณเบี้ยหวัดตามความในข้อ ๖. แล้วจะได้รับเบี้ยหวัดสูงกว่าเดือนละ ๓๑๕ บาท ก็ให้ใช้เกณฑ์คำนวณตามข้อ ๖.

หมวด ๔
การงดเบี้ยหวัด

ข้อ ๘. ทหารซึ่งได้รับเบี้ยหวัดอยู่แล้ว ให้งดเบี้ยหวัดในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตรกองหนุนมีเบี้ยหวัดซึ่งย้ายหรือปลดจากประเภทนี้

(๒) นายทหารประทวนและพลทหารมีเบี้ยหวัดซึ่งปลดจากกองหนุนชั้นที่ ๒ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๓) เข้ารับราชการในตำแหน่งซึ่งมีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(๔) กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕. (๓)

(๕) หลีกเลี่ยงหรือบิดพริ้วต่อราชการจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียกตัวในคราวมีราชการจำเป็นที่ต้องการใช้ตัวได้

(๖) เจ็บไข้หรือพิการซึ่งนายแพทย์ของทหาร ๒ นาย มีความเห็นว่าไม่สามารถจะทำการตามหน้าที่ต่อไปได้

การงดเบี้ยหวัดตาม (๔) เฉพาะผู้ที่กระทำความผิดตามข้อ ๕. (๓) ข. และ ค. ให้งดตั้งแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด

หมวด ๕
เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๙. การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเบี้ยหวัดและความหมายของคำว่า "เงินเดือนเดือนสุดท้าย" ตามข้อบังคับนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดผู้ใด เปลี่ยนจากรับเบี้ยหวัดเป็นรับบำเหน็จบำนาญภายหลังวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๐ หากปรากฏว่าเงินเดือนเดือนสุดท้ายเป็นเงินเดือนอย่างเก่าที่ยังมิได้มีการรวมเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว (พ.) ที่ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๒ หรือการปรับเงินเดือนตามหลักการที่ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๐ หรือการปรับเงินเดือนตามหลักการที่ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๖ หรือการปรับเงินเดือนและเงินเพิ่มต่าง ๆ ตามหลักการที่ใช้บังคับตั้งแต่

วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นต้นไป อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสี่อย่างแล้วแต่กรณี หรือถ้าหากมีการปรับอัตราเงินเดือนขึ้นใหม่อีกก็ตาม ให้ดำเนินการปรับเงินเดือนเป็นอัตราเงินเดือนที่ปรับนั้น ๆ เสียก่อน

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่ทหารที่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ.๒๔๙๙ หรือพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ.๒๔๙๙ เว้นแต่ทหารที่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตามพระราชบัญญัติดังกล่าวผู้ใดเปลี่ยนจากรับเบี้ยหวัดเป็นรับบำเหน็จบำนาญภายหลังวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๑๗ ก็ให้ดำเนินการปรับเงินเดือนตามหลักการตามความในวรรคสองให้ด้วย

ข้อ ๑๐. ทหารซึ่งได้รับเบี้ยหวัดอยู่ ถ้าได้เข้ารับราชการมีเงินเดือน ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดและแจ้งให้ส่วนราชการที่เบิกจ่ายเบี้ยหวัดของตนทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันเข้ารับราชการ ว่าได้เข้ารับราชการในกรม กอง กระทรวงใด ตั้งแต่วัน เดือน ปี และเวลาใด เป็นข้าราชการประเภทใด มีเงินเดือนเท่าใด

ข้อ ๑๑. ทหารซึ่งออกจากราชการจะได้รับเบี้ยหวัดหรือไม่ หรือเมื่อรับเบี้ยหวัดอยู่แล้วต้องงดเพราะเหตุใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสั่งการให้ชัดเจน แล้วส่งสำเนาคำสั่งนั้นมายังสำนักงานปลัดกระทรวง ฯ

ข้อ ๑๒. นายทหารชั้นสัญญาบัตรและประทวนกองหนุน ซึ่งได้รับเบี้ยหวัดอยู่ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้ให้คงรับตามอัตราเดิม

ข้อ ๑๓. นายทหารประทวน ซึ่งออกจากราชการก่อนวันใช้ข้อบังคับทหารที่ ๒/๙๘๔ / ๒๔๗๙ ว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด ลง ๒๓ เม.ย.๗๙ และพลทหารประจำการซึ่งออกจากราชการไปก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๙๕

(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกความใน หมวด ๕ (เบ็ดเตล็ด) ข้อ ๙. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๓, (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๔, (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๑๑ และ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๑๘

- ยกเลิกความในหมวด ๒ (ทหารซึ่งไม่มีสิทธิรับเบี้ยหวัด) ข้อ ๕. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๐๖
- ยกเลิกความในหมวด ๔ (การงดเบี้ยหวัด) ข้อ ๘. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๐๖
- ยกเลิกความในหมวด ๓ (เกณฑ์คำนวณเบี้ยหวัด) และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๐๙

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยข้าราชการกลาโหมกับการเมือง

พ.ศ. ๒๔๙๙

เนื่องจากคณะรัฐมนตรีลงมติให้ข้าราชการประจำการมีเสรีภาพทางการเมืองทำนองเดียวกับประชาชนทั่วไป และเปิดโอกาสให้เป็นสมาชิกในพรรคการเมืองได้ กระทรวงกลาโหมเห็นควรวางแนวทางปฏิบัติของข้าราชการกลาโหมที่เกี่ยวกับการเมืองไว้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงตราข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า **"ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยข้าราชการกลาโหมกับการเมือง พ.ศ.๒๔๙๙"**

ข้อ ๒. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ให้ยกเลิกข้อบังคับทหารว่าด้วยความเกี่ยวข้องระหว่างข้าราชการกลาโหมประจำการกับการเมือง พุทธศักราช ๒๔๘๙ และข้อบังคับทหารว่าด้วยความเกี่ยวข้องระหว่างข้าราชการกลาโหมประจำการกับการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๘๙

ข้อ ๔. ข้าราชการกลาโหมตามข้อบังคับนี้ให้หมายความว่า

(๑) ข้าราชการประจำการในสังกัดกระทรวงกลาโหมทั้งทหารและพลเรือน เว้นแต่ข้าราชการประเภทการเมือง

(๒) นักเรียนทหาร

(๓) ทหารกองประจำการ

(๔) ลูกจ้างและคนงานสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งจ้างประจำและจ้างชั่วคราว

ข้อ ๕. ข้าราชการกลาโหมผู้ใดได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด ๆ ที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อทราบ

ข้อ ๖. ข้าราชการกลาโหมจะเข้าร่วมประชุมอันเป็นการประชุมของพรรคการเมืองเป็นการส่วนตัวก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องมิใช่ในเวลาราชการ

ความในวรรคก่อนไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการกลาโหมที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา

ข้อ ๗. ข้าราชการกลาโหมจะต้องปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือเกี่ยวกับประชาชนด้วยการวางตนเป็นกลาง โดยไม่มุ่งหวังประโยชน์ของพรรคการเมืองใดโดยเฉพาะ แต่ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลและไม่กระทำการให้เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งและแบบธรรมเนียมของทหาร

ข้อ ๘. ข้าราชการกลาโหมจะต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้เขตสถานที่ราชการในกิจการทางการเมืองไม่ว่าด้วยการกระทำหรือด้วยวาจา ยกเว้นสโมสรซึ่งมีระเบียบการให้ใช้ในกิจการต่าง ๆ ได้เป็นครั้งคราวโดยเสียค่าบริการ

(๒) ไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลให้ปรากฏแก่ประชาชน

(๓) ไม่แต่งเครื่องแบบซึ่งทางราชการกำหนดไว้ไปร่วมประชุมพรรคการเมืองหรือไปร่วมประชุมในที่สาธารณใด ๆ อันเป็นการประชุมที่มีลักษณะทางการเมือง

(๔) ไม่ประดับเครื่องหมายของพรรคการเมืองในสถานที่ราชการ หรือในเวลาราชการหรือในเวลาสวมเครื่องแบบซึ่งทางราชการกำหนดไว้

(๕) ไม่แต่งเครื่องแบบของพรรคการเมืองเข้าไปในสถานที่ราชการทุก ๆ แห่ง

(๖) ไม่บังคับผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรือประชาชนทั้งโดยตรงหรือโดยปริยายให้เป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด และไม่กระทำการในทางให้คุณหรือให้โทษเพราะเหตุที่ผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรือประชาชนนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๗) ไม่ทำการขอร้องหรือบังคับให้บุคคลใดอุทิศเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง

(๘) ไม่เขียนจดหมาย หรือบทความไปลงหนังสือพิมพ์ หรือพิมพ์หนังสือหรือใบปลิว ซึ่งจะจำหน่ายแจกจ่ายไปยังประชาชนอันมีข้อความที่เป็นลักษณะของการเมือง และไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง หรือแสดงการสนับสนุนพรรคการเมืองใด ๆ ในที่ที่ปรากฏแก่ประชาชน

(๙) ไม่แทรกแซงในทางการเมือง หรือใช้การเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อกระทำกิจการต่าง ๆ อาทิเช่น วิ่งเต้นติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทน หรือสมาชิกวุฒิสภาหรือพรรคการเมืองเพื่อให้นำร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติเสนอสภาผู้แทนหรือวุฒิสภา หรือตั้งกระทู้ถามรัฐบาล เป็นต้น

(๑๐) ไม่แสดงออกโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในระยะเวลาที่มีการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน เว้นแต่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองให้กระทำการดังกล่าวเช่นนั้นได้ และในทางกลับกัน ไม่กีดกันตำหนิติเตียนทับถม หรือให้ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๔๙๙

(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> : - ความในข้อ ๖. ได้แก้ไขใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๑๑
- ความในข้อ ๘. ได้แก้ไขใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๑๑
- ความในข้อ ๘. (๑) ได้แก้ไขใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๑๒
- ความในข้อ ๕. ได้แก้ไขใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๙

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการกลาโหม

พ.ศ.๒๕๐๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน ลด และรับส่งหน้าที่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๒"

ข้อ ๒. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับทหารที่ ๗/๑๘๒๙๔ ลง ๒๐ ม.ค.๘๑ ว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน ลด และรับส่งหน้าที่ ๒๔๘๑

(๒) ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน ลด และรับส่งหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๒

(๓) ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน ลด และรับส่งหน้าที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๙๓

(๔) ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน ลด และรับส่งหน้าที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๔๙๗

หมวด ๑

การบรรจุ และปลด

ข้อ ๔. ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุบุคคลเข้ารับราชการและสั่งปลดข้าราชการกลาโหมออกจากราชการ คือ

(๑) ตำแหน่งต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้สั่ง

(๒) ตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้สั่ง เว้นแต่ตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป พระมหากษัตริย์จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่ถ้าเป็นการให้ออกจากราชการเนื่องจากการลาออก หรือเนื่องจากเหตุครบเกษียณอายุตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้สั่ง

หมวด ๒
การย้าย เลื่อน และลดตำแหน่ง

ข้อ ๕. ผู้มีอำนาจสั่งย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการกลาโหม คือ

(๑) ตำแหน่งต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓ หรือต้นเรือชั้น ๒ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒ หรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นผู้สั่ง แต่ถ้าเป็นการเปลี่ยนพรรค เหล่า จำพวก หรือวิทยาการในหน้าที่ต้องได้รับอนุมัติจากเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ ก่อน

(๒) ตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร

ก. ตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓ หรือต้นเรือชั้น ๒ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒ หรือเทียบเท่าลงไป ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้สั่ง เว้นแต่การย้ายซึ่งเป็นการเปลี่ยนพรรค เหล่า จำพวก หรือวิทยาการในหน้าที่หรือการเลื่อนหรือลดตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหมายอักษร ข.

ข. ตั้งแต่ชั้นผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองบิน หรือเทียบเท่าลงไปและการย้ายซึ่งเป็นการเปลี่ยนพรรค เหล่า จำพวก หรือวิทยาการในหน้าที่ หรือการเลื่อนหรือลดตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓ หรือต้นเรือชั้น ๒ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒ หรือเทียบเท่าลงไป ให้ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้สั่ง

ค. ตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป พระมหากษัตริย์จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

ข้อ ๖. การย้ายข้าราชการระหว่างสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ตำแหน่งต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ส่วนราชการที่ต้องการขอตัวไปทำความตกลงกับส่วนราชการต้นสังกัดเดิมก่อนเมื่อได้รับความตกลงแล้ว

ก. ให้ส่วนราชการต้นสังกัดเดิมออกคำสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหน้าที่และขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิม

ข. ให้ส่วนราชการที่ขอตัวไปออกคำสั่งบรรจุเข้าประจำตำแหน่งและรับเงินเดือนเท่าที่เคยได้รับอยู่ทางต้นสังกัดเดิมตั้งแต่วันที่ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ทางต้นสังกัดเดิม

ผู้มีอำนาจอนุมัติและสั่งการตามความในหมายอักษร ก. และ ข. ของวรรคก่อน ให้เป็นไปตามหมวด ๑ ข้อ ๔. (๑)

(๒) ตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร ให้ส่วนราชการที่ต้องการขอตัวไปทำความตกลงกับส่วนราชการต้นสังกัดเดิมก่อน เมื่อได้รับความตกลงแล้ว จึงเสนอเรื่องต่อสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อดำเนินการขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและออกคำสั่งย้ายต่อไป เว้นแต่ตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป พระมหากษัตริย์จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

ข้อ ๗. ผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการในตำแหน่งที่ว่างให้เป็นไปตามหมวด ๒ ข้อ ๕. เว้นแต่การสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการในตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้สั่ง

ข้อ ๘. ผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการแทนในตำแหน่งอื่นใดอีก คือ

(๑) รักษาราชการแทนในตำแหน่งชั้นผู้บังคับหมู่ นายตอน หรือเทียบเท่าให้ผู้บังคับบัญชา ชั้นผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓ หรือต้นเรือชั้น ๒ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒ หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้สั่ง

(๒) รักษาราชการแทนในตำแหน่งชั้นผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓ หรือต้นเรือชั้น ๒ ผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒ หรือเทียบเท่าลงไป ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้สั่ง

(๓) รักษาราชการแทนในตำแหน่งชั้นผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองบินหรือเทียบเท่าลงไป ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้สั่ง

(๔) รักษาราชการแทนในตำแหน่งชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่า ให้ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้สั่ง

(๕) รักษาราชการแทนในตำแหน่งชั้นแม่ทัพ หรือเทียบเท่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้สั่ง

ข้อ ๙. การสั่งให้นายทหารประทวนทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่ว่างเพื่อทดสอบความรู้ความสามารถในกรณีที่จะเลื่อนฐานะเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายว่าด้วยยศทหาร ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้สั่ง

ข้อ ๑๐. การสั่งย้ายซึ่งต้องเปลี่ยนพรรค เหล่า จำพวก หรือวิทยาการในหน้าที่ ให้ระบุไว้ในคำสั่งให้ชัดเจนด้วยว่า เปลี่ยนไปเป็นพรรค เหล่า จำพวก หรือวิทยาการในหน้าที่ใด

ข้อ ๑๑. การสั่งย้ายตำแหน่ง ถ้ามิได้สั่งการเป็นอย่างอื่น ให้ผู้ถูกย้ายรับเงินเดือนทางตำแหน่งใหม่ในเดือนถัดจากเดือนที่ออกคำสั่งเป็นต้นไป

ข้อ ๑๒. เมื่อได้มีคำสั่งย้ายข้าราชการผู้ใด ให้ส่วนราชการต้นสังกัดเดิมทำหนังสือส่งตัวพร้อมกับประวัติรับราชการ บัญชีวันลาป่วย บัญชีวันลากิจ และรายงานประจำตัวตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ของผู้นั้นไปยังส่วนราชการต้นสังกัดใหม่โดยเร็ว

หมวด ๓
เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๓. การบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญ อัยการทหาร นายทหารพระธรรมนูญ จ่าศาลทหาร เจ้าหน้าที่กฎหมาย และผู้ช่วยตำแหน่งดังกล่าวซึ่งเป็นเหล่าทหารพระธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๑๔. เมื่อมีคำสั่งย้ายข้าราชการหรือให้ข้าราชการออกจากราชการ ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการให้ได้รับส่งหน้าที่กันโดยเร็ว และให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีย้ายข้าราชการซึ่งเป็นการสับเปลี่ยนตำแหน่ง ให้รับส่งหน้าที่กันตามลำดับจากคนสุดท้ายในชุดการย้ายนั้นขึ้นไป เว้นแต่การรอรับส่งหน้าที่ตามลำดับนั้นไม่เป็นการสะดวกแก่ราชการ หรือมีวิธีอื่นใดที่จะทำให้รับส่งหน้าที่กันได้เร็วกว่านี้ก็ให้ผู้บังคับบัญชาทั้งสองฝ่ายตกลงกัน

(๒) ในกรณีย้ายข้าราชการซึ่งมิใช่เป็นการสับเปลี่ยนตำแหน่งและยังมิได้มีคำสั่งให้ผู้ใดมาครองตำแหน่งนั้นแทน หรือในกรณีให้ข้าราชการออกจากราชการ ให้ผู้บังคับบัญชารีบพิจารณาดำเนินการให้ผู้ถูกย้ายหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการได้ส่งมอบหน้าที่ให้กับข้าราชการผู้ใดผู้หนึ่งให้เป็นการเสร็จสิ้นไปเสียตอนหนึ่งก่อน

ข้อ ๑๕. ในระหว่างการส่งมอบหน้าที่ ให้ผู้ถูกย้ายหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในตำแหน่งเดิมต่อไปจนกว่าจะได้ส่งมอบหน้าที่ให้กับผู้มารับหน้าที่เป็นการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๑๖. การรับส่งหน้าที่ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้ผู้ส่งจัดทำบัญชีส่งหน้าที่เฉพาะในกองบังคับการหรือเฉพาะในส่วนที่ตนรับผิดชอบโดยตรง เช่น บัญชีกำลังพล บัญชีอาวุธ บัญชีเงิน บัญชีพัสดุ บัญชียานพาหนะ และสัตว์พาหนะ หรือบัญชีอื่นเฉพาะที่จำเป็นตามจำนวนซึ่งเป็นจริงในวันรับส่งหน้าที่

สำหรับเงิน ผู้มีอำนาจสั่งการเบิกจ่ายเงินกับผู้มีหน้าที่รักษาเงินต้องทำบัญชีรับส่งและตรวจตัวเงินด้วย นอกนั้นให้ตรวจรับเฉพาะแต่ที่มิได้อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ชั้นสัญญาบัตร

เมื่อได้ตรวจรับถูกต้องแล้ว ให้ผู้ส่งและผู้รับเขียนไว้ท้ายบัญชีส่งหน้าที่ว่าได้ตรวจรับถูกต้องแล้ว และลงชื่อผู้รับไว้ แต่ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น ก็ให้บันทึกไว้ในบัญชีนั้นและลงชื่อผู้รับ ผู้ส่งกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้อง แล้วรับส่งกันให้เสร็จไปชั้นหนึ่งก่อน ต่อจากนั้น ผู้รับมอบหน้าที่ต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบโดยเร็ว

บัญชีรับ - ส่งหน้าที่ ให้ทำเป็น ๓ ชุด เก็บไว้ ณ ที่ทำการเป็นหลักฐาน ๑ ชุด ผู้ส่งเก็บรักษาไว้ ๑ ชุด อีก ๑ ชุด นำเสนอผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่รับส่งหน้าที่เสร็จ

(๒) ให้ผู้ส่งมอบรายงานประจำตัวของข้าราชการในสังกัดแก่ผู้รับ ถ้ามีกิจการที่จะปฏิบัติค้างอยู่ หรือโครงการที่จะดำเนินการต่อไป ก็ให้ชี้แจงแก่ผู้รับทราบด้วย

(๓) เมื่อได้รับส่งหน้าที่กัน ณ ที่ทำการเป็นการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ถ้าเป็นผู้บังคับหน่วยกำลังทหาร ให้ผู้ส่งประชุมผู้อยู่ในบังคับบัญชาเท่าที่จะรวบรวมได้ แล้วชี้แจงและมอบหมายการบังคับบัญชาให้แก่ผู้รับต่อไป

(๔) การรับส่งหน้าที่ในเรือรบหลวงตั้งแต่เรือชั้น ๓ ขึ้นไป ให้เป็นไปตามที่กองทัพเรือกำหนด

ข้อ ๑๗. การเสนอขอบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่ง ให้ทำเป็นเอกสารชั้นปกปิดเป็นอย่างต่ำ

ข้อ ๑๘. การสั่งบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่ง ให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร

เมื่อได้มีการสั่งบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งตามความในวรรคก่อน ให้ผู้ออกคำสั่งเสนอสำเนาคำสั่งนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตนทราบ ถ้าเป็นคำสั่งเกี่ยวกับข้าราชการชั้นสัญญาบัตรต้องส่งสำเนาคำสั่งให้สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศทราบด้วย และถ้าคำสั่งนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องงด หรือจ่าย หรือเปลี่ยนแปลงเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญแล้วต้องรีบส่งสำเนาคำสั่งให้กรมการเงินกลาโหมทราบภายใน ๗ วัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๒

(ลงชื่อ) พลเอก ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> : - ยกเลิกความในข้อ ๑๑. และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๕

- ยกเลิกความในข้อ ๕.(๑), (๒) ข., ข้อ ๖. วรรคหนึ่ง, ข้อ ๘.(๔) และข้อ ๑๘. วรรคสอง และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๓๕, (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๕

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการตัด งด และจ่ายเงินรายเดือน

พ.ศ.๒๕๐๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการตัดเงินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการตัด งด และจ่ายเงินรายเดือน พ.ศ.๒๕๐๔"

ข้อ ๒. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ให้ยกเลิกข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการตัดเงิน พ.ศ.๒๕๐๐

ข้อ ๔. คำว่า "เงินรายเดือน" ในข้อบังคับนี้ หมายถึงเงินเดือนกับเงินเพิ่มค่าวิชา เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ เงินเพิ่มค่าฝ่าอันตราย เงินยังชีพข้าราชการบางจังหวัดในภาคใต้และเงินอื่นที่กระทรวงการคลังกำหนดให้เบิกจ่ายในลักษณะเงินเดือน

ข้อ ๕. ผู้ที่รับราชการไม่เต็มเดือน ลาเกินกำหนดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา ขาด หรือหนีราชการ ให้ตัดเงินรายเดือนในเดือนนั้นตามส่วนเฉลี่ยเป็นรายวันตามสุริยคติกาล ส่วนการลาเข้ารับการระดมพล เข้าฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความพรั่งพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารไม่ตัดเงินรายเดือน

ข้อ ๖. นักเรียนทหาร ทหารกองประจำการ หรือผู้ที่เข้ารับการระดมพล เข้าฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความพรั่งพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ป่วยอยู่ในโรงพยาบาล หรือสถานที่พยาบาลของทหาร หรือทางราชการส่งไปรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล หรือสถานที่พยาบาลอื่น คงจ่ายเงินรายเดือนตามอัตราตลอดเวลาที่รักษาตัวอยู่ จนกว่าจะปลดจากกองประจำการ หรือปลดจากการระดมพล เข้าฝึกวิชาทหาร หรือทดลองความพรั่งพร้อม

ข้อ ๗. ข้าราชการกลาโหมประจำการ นักเรียนทหาร ทหารกองประจำการ หรือผู้ที่เข้ารับการระดมพล เข้าฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความพรั่งพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารถูกควบคุมตัวระหว่างการสอบสวน หรือพิจารณาในคดีอาญา หรือถูกสั่งพักราชการ ให้งดจ่ายเงินรายเดือนและค่าเช่าบ้านไว้ตามวันที่ถูกควบคุมตัว หรือวันถูกสั่งพักราชการ

ข้อ ๘. หากผู้ถูกสั่งพักราชการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ล่วงเลยวันให้พักราชการเพราะมิได้รับทราบคำสั่ง ให้จ่ายเงินรายเดือนและค่าเช่าบ้านให้ถึงวันที่ได้รับทราบคำสั่ง หรือควรจะได้รับทราบคำสั่งนั้น ถ้าผู้ถูกสั่งพักราชการจำเป็นต้องส่งมอบงาน ก็ให้จ่ายเงินรายเดือนและค่าเช่าบ้านให้ถึงวันส่งมอบงานเสร็จ แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับทราบหรือควรจะได้รับทราบคำสั่งนั้น

หากผู้ถูกควบคุมตัวจำเป็นต้องมาส่งมอบงานระหว่างถูกควบคุมตัว ก็ให้จ่ายเงินรายเดือนและค่าเช่าบ้านในระหว่างที่ส่งมอบงานนั้นให้ด้วย แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน

ข้อ ๙. เงินรายเดือน และค่าเช่าบ้านที่งดจ่ายระหว่างถูกควบคุมตัวหรือระหว่างพักราชการนั้นเมื่อคดีหรือกรณีถึงที่สุด

(๑) ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกควบคุมตัวหรือถูกสั่งพักราชการ มิได้กระทำความผิดและไม่มีมลทินหรือมัวหมอง ให้จ่ายเงินที่งดจ่ายไว้เต็มจำนวน

(๒) ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกควบคุมตัวหรือถูกสั่งพักราชการมิได้กระทำความผิดแต่มีมลทินหรือมัวหมอง หรือถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้หรือถูกลงโทษไม่ถึงจำคุก และไม่ถูกสั่งไล่ออกหรือไม่ถูกถอดออกจากยศทหาร หรือไม่ถูกสั่งปลดออกหรือไม่ถูกสั่งลงโทษถึงให้ออกจากประจำการโดยไม่มีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ ให้จ่ายเงินรายเดือนที่งดจ่ายไว้นั้นไม่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของเงินรายเดือนที่ได้รับก่อนวันถูกควบคุมตัว หรือวันถูกสั่งพักราชการแต่เฉพาะค่าเช่าบ้านให้จ่ายให้เต็ม

(๓) ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกควบคุมตัวหรือถูกสั่งพักราชการได้กระทำความผิดถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือโทษหนักกว่าจำคุก หรือถูกสั่งไล่ออก หรือถูกถอดออกจากยศทหาร หรือถูกสั่งปลดออก หรือถูกสั่งให้ออกโดยไม่มีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญห้ามมิให้จ่ายเงินที่งดไว้

ข้อ ๑๐. ถ้าผู้ถูกควบคุมตัวหรือถูกสั่งพักราชการตายเสียก่อนคดีหรือกรณีถึงที่สุด ให้ผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและวินิจฉัยตามหลักฐานเท่าที่มีอยู่ว่าจะจ่ายเงินที่งดไว้หรือไม่เพียงใด โดยอนุโลมตามข้อ ๙.

ข้อ ๑๑. ทหารประจำการ นักเรียนทหาร หรือทหารกองประจำการ ถูกลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร คงจ่ายเงินรายเดือนให้ตามอัตรา

ข้อ ๑๒. ข้าราชการกลาโหมประจำการ นักเรียนทหาร หรือทหารกองประจำการถึงแก่ความตายในระหว่างเวลารับราชการหรือสูญหายไปซึ่งทางราชการสันนิษฐานว่าตายตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ คงเบิกจ่ายเงินรายเดือนให้จนถึงวันที่ถึงแก่ความตายหรือวันที่ทางราชการสันนิษฐานว่าตาย

ถ้าปรากฏภายหลังว่าผู้ที่ต้องสันนิษฐานว่าตายนั้นมิได้ตาย และทางราชการจะต้องจ่ายเงินรายเดือนให้ในระหว่างที่สันนิษฐานว่าตาย ก็ให้หักจำนวนเงินทั้งหมดที่ได้รับไปแล้วจากเงินรายเดือนที่จะได้รับส่งคืน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๐๔

(ลงชื่อ) พลเอก ถ. กิตติขจร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- ยกเลิกความในข้อ ๔. และข้อ ๑๒. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๖

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการแต่งตั้งยศทหาร

พ.ศ.๒๕๐๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติยศทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศทหาร พ.ศ.๒๕๐๗"

หมวด ๑

การแต่งตั้งนายทหารประทวน

ข้อ ๒. ผู้ที่จะเป็นนายทหารประทวน นอกจากจะต้องมีวิทยฐานะและคุณลักษณะดังจะกล่าวต่อไปแล้ว ต้องมีความขยันหมั่นเพียรดี รู้จักรักษาเกียรติของชาติและกองทัพไทย มีความประพฤติดีงาม สมควรเป็นนายทหารประทวนได้ และต้องมีสัญชาติไทย ซึ่งมิใช่โดยการแปลงสัญชาติตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีพิเศษเพื่อประโยชน์ของทางราชการเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมพิจารณาเห็นสมควรและอนุมัติแล้ว จะแต่งตั้งผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามกฎหมายเป็นนายทหารประทวนก็ได้

สำหรับผู้ไม่เคยเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ หรือไม่เคยฝึกอบรมวิชาทหารในสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม หรือสถาบันการศึกษาวิชาทหารของต่างประเทศ ซึ่งกระทรวงกลาโหมรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าหลักสูตรของกระทรวงกลาโหม ต้องได้รับการฝึกอบรมวิชาทหารมีความรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงกลาโหมก่อน

ข้อ ๓. นักเรียนทหารและทหาร ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนต้องมีวิทยฐานะและคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๓.๑ นักเรียนทหารหรือทหาร ซึ่งสอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ

๓.๒ นักเรียนทหาร ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหารประทวน หรือนายทหารสัญญาบัตร ต้องออกจากความเป็นนักเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา แต่มีความรู้ตามระเบียบของกระทรวงกลาโหม ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ

๓.๓ ทหารซึ่งได้รับราชการในกองประจำการครบกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารแล้ว สมัครรับราชการต่อไปอีกและมีความรู้ตามระเบียบของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ

ข้อ ๔. ข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ข้าราชการตุลาการ ดะโต๊ะยุติธรรม ข้าราชการอัยการ หรือข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการหรือฝ่ายอัยการซึ่งเป็นข้าราชการธุรการ พนักงานเทศบาล ซึ่งรับเงินเดือนประจำ และเป็นข้าราชการหรือพนักงานตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนได้เมื่อได้รับราชการทหารในกองประจำการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน

ข้อ ๕. ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรของกระทรวงกลาโหมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารหรือผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารจากต่างประเทศ ซึ่งกระทรวงกลาโหมรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าหลักสูตรของกระทรวงกลาโหม ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนได้ตามระเบียบของกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๖. ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษา ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนได้เมื่อได้รับราชการทหารในกองประจำการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน

ข้อ ๗. ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๘ หรือเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๒ หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ในสายสามัญ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นดังกล่าว หรือผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพจากโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงของกระทรวงศึกษาธิการหรือสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในสายอาชีพตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ หรือผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพจากโรงเรียนอาชีพที่รับผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๖ หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในสายสามัญหรือสายอาชีพตามแผนการศึกษาแห่งชาติตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นดังกล่าวเข้าศึกษา และสำเร็จการศึกษาที่มีหลักสูตรการศึกษาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

โดยกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะโรงเรียนอาชีพนั้น ๆ แล้ว หากบุคคลเหล่านี้ร้องขอเข้ารับราชการทหารในกองประจำการให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนได้เมื่อได้รับราชการทหารในกองประจำการมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

ข้อ ๘. ผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๖ หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในสายสามัญหรือสายอาชีพตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ ขึ้นไป หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นดังกล่าวให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนได้เมื่อรับราชการในตำแหน่งอัตราทหาร

ข้อ ๙. ผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขึ้นไปแต่ไม่ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ หรือสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ขึ้นไป แต่ไม่ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในสายสามัญ หรือสายอาชีพ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นดังกล่าวเมื่อรับราชการในตำแหน่งอัตรานายทหารประทวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีได้ผลดี และได้รับเงินเดือนเข้าขั้นอัตราเงินเดือนของนายทหารประทวนแล้ว ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนได้

ข้อ ๑๐. ผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๔ ขึ้นไป หรือสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ ขึ้นไป หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นดังกล่าวและมีความรู้ความสามารถในวิชาการพิเศษตามที่ทางราชการทหารต้องการ ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนได้เมื่อรับราชการในตำแหน่งอัตราทหาร

หมวด ๒
<u>การแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตร</u>

ข้อ ๑๑. ผู้ที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตร นอกจากจะต้องมีวิทยฐานะและคุณลักษณะดังจะกล่าวต่อไปแล้ว ต้องมีความขยันหมั่นเพียรดี รู้จักรักษาเกียรติของชาติและกองทัพไทย มีความประพฤติดีงาม สมควรเป็นนายทหารสัญญาบัตรได้ และต้องมีสัญชาติไทยซึ่งมิใช่โดยการแปลงสัญชาติตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีพิเศษเพื่อประโยชน์ของทางราชการเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมพิจารณาเห็นสมควรและอนุมัติแล้ว จะดำเนินการแต่งตั้งผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามกฎหมายเป็นนายทหารสัญญาบัตรก็ได้

สำหรับผู้ไม่เคยเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ หรือไม่เคยฝึกอบรมวิชาทหารในสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม หรือสถาบันการศึกษาวิชาทหารของต่างประเทศซึ่งกระทรวงกลาโหมรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าหลักสูตรของกระทรวงกลาโหม ต้องได้รับการฝึกอบรมวิชาทหารมีความรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงกลาโหมก่อน

ข้อ ๑๒. นักเรียนทหารและทหาร ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตรต้องมีวิทยฐานะและคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑๒.๑ นักเรียนทหาร ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหารสัญญาบัตร สอบได้ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไปตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ

๑๒.๒ นายทหารประทวน ซึ่งศึกษาในโรงเรียนทหารที่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหารสัญญาบัตร และมีหลักสูตรการศึกษาไม่น้อยกว่า ๓ ปี สอบได้ตามหลักสูตรชั้นสูงสุดของโรงเรียน

๑๒.๓ นักเรียนทหาร ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยสำรองทหารบกที่มีหลักสูตรการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๑๒.๔ นายทหารประทวน ซึ่งเคยเป็นนักเรียนทหารสอบตกชั้นปีที่ ๓ ของโรงเรียนทหารที่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหารสัญญาบัตรมียศจ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี สอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ แล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี

๑๒.๕ นายทหารประทวน ซึ่งได้เข้าศึกษาตามหลักสูตรเพื่อเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่หกเดือนขึ้นไป สอบได้ตามหลักสูตรนั้น และ

๑๒.๕.๑ สำหรับผู้มียศชั้นจ่านายสิบ พันจ่า หรือพันจ่าอากาศ ถ้ายศยังไม่ถึง จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก ก็ให้แต่งตั้งยศเป็น จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก และได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรไม่น้อยกว่าหนึ่งปีภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วได้ผลดี

๑๒.๕.๒ สำหรับผู้มียศสิบเอก จ่าเอก หรือจ่าอากาศเอก ให้แต่งตั้งยศเป็น จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก และได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วได้ผลดี

๑๒.๖ นายทหารประทวนซึ่งสำเร็จการศึกษาดังต่อไปนี้

๑๒.๖.๑ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประจำเหล่าชั้นนักเรียนนายสิบของกองทัพบก โรงเรียนจ่าของกองทัพเรือ หรือโรงเรียนจ่าอากาศของกองทัพอากาศ หรือเทียบเท่าตามหลักสูตรสามปีต่อจากชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่สอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้าสายสามัญ หรือชั้นสูงสุดของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือเทียบเท่าตามที่กระทรวงกลาโหมรับรองหรือสำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาในประเทศไทยหรือต่างประเทศได้รับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาสอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ แล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี

๑๒.๖.๒ สำเร็จการศึกษาวิชาชีพได้รับประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย หรือประกาศนียบัตร ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าวิชาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย มีเวลารับราชการเป็นนายทหารประทวนไม่น้อยกว่า ๒ ปี สอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ แล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี

๑๒.๖.๓ สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงหรือประกาศนียบัตรซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าวิชาการศึกษาชั้นสูง มีเวลารับราชการเป็นนายทหารประทวนไม่น้อยกว่า ๓ ปี สอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ แล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี

นายทหารประทวนตามข้อ ๑๒.๖ นี้ สำหรับผู้มียศต่ำกว่า จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก ให้แต่งตั้งยศเป็น จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก ก่อนแล้วจึงให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตร

๑๒.๗ นายทหารประทวนซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑๒.๗.๑ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนแผนที่ กรมแผนที่ทหารชั้นนักเรียนนายสิบ โรงเรียนประจำเหล่าชั้นนักเรียนนายสิบของกองทัพบก โรงเรียนจ่าของกองทัพเรือ หรือโรงเรียนจ่าอากาศของกองทัพอากาศ หรือ

๑๒.๗.๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนตามความในข้อ ๓.๒ เป็นนายสิบ จ่า หรือจ่าอากาศ โดยที่เป็นนักเรียนทหารซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหาร

สัญญาบัตร ต้องออกจากความเป็นนักเรียนทหารก่อนสำเร็จการศึกษา แต่มีความรู้ตามระเบียบของกระทรวงกลาโหม ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ

๑๒.๗.๓ สำเร็จการศึกษาวิชาชีพได้รับประกาศนียบัตรตั้งแต่ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงหรือเทียบเท่าขึ้นไป

นายทหารประทวนตามข้อ ๑๒.๗ นี้ เมื่อมียศจ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก มีเวลารับราชการเป็นนายทหารประทวนไม่น้อยกว่า ๘ ปี สอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ แล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี

๑๒.๘ นายทหารประทวนซึ่งเคยเป็นนักเรียนทหารของโรงเรียนแผนที่กรมแผนที่ทหาร ชั้นนักเรียนนายสิบ โรงเรียนประจำเหล่าชั้นนักเรียนนายสิบของกองทัพบก โรงเรียนจ่าของกองทัพเรือ หรือโรงเรียนจ่าอากาศของกองทัพอากาศ และต้องออกจากความเป็นนักเรียนทหารก่อนสำเร็จการศึกษา แล้วได้รับแต่งตั้งเป็นนายทหารประทวน โดยที่มีความรู้ตามระเบียบของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ เมื่อมียศ จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก และมีเวลารับราชการเป็นนายทหารประทวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี สอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ แล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี

๑๒.๙ นายทหารประทวน ซึ่งรับราชการในสายงานสัสดีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี สอบวิชาการสัสดีได้มียศจ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก มาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และได้รับราชการในตำแหน่งสัสดีอำเภอชั้นสัญญาบัตร หรือสัสดีกิ่งอำเภอชั้นสัญญาบัตร หรือได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรในสายงานสัสดีมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี

๑๒.๑๐ นายทหารประทวน ซึ่งรับราชการเป็นทหารไม่น้อยกว่าสิบสองปีโดยมียศจ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก มาแล้วไม่น้อ่ยกว่าสองปี แล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี และส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ ได้ให้การศึกษาหรืออบรมแล้ว

๑๒.๑๑ นายทหารประทวน ซึ่งเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรมาก่อน มีเวลารับราชการขณะที่เป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรและเป็นนายทหารประทวนรวมกันไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยมียศ จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอกมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือได้รับเงินเดือนในอัตราสูงสุดของข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

และอัตรา จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอก รวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีแล้วได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี และส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ ได้ให้การศึกษาหรืออบรมแล้ว

ข้อ ๑๓. ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๘ หรือเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๒ หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ในสายสามัญ หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในสายอาชีพ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๓ ขึ้นไป หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นดังกล่าว เป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ข้าราชการตุลาการดะโต๊ะยุติธรรม ข้าราชการอัยการ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร หรือข้าราชการพลเรือนสามัญข้าราชการฝ่ายตุลาการหรือฝ่ายอัยการ ซึ่งเป็นข้าราชการธุรการสามัญตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปีให้แต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตรยศไม่เกิน พันเอก นาวาเอก หรือนาวาอากาศเอกได้เมื่อรับราชการในตำแหน่งสัญญาบัตรอัตราทหาร

ข้อ ๑๔. ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาทหารจากโรงเรียนทหารในต่างประเทศ ตามหลักสูตรที่ควรจะได้รับแต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตร ตามระเบียบของประเทศนั้น ๆ ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตรได้เมื่อรับราชการในตำแหน่งสัญญาบัตรอัตราทหาร

ข้อ ๑๕. ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาในประเทศไทยหรือต่างประเทศได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาหรือได้รับอนุปริญญา เกี่ยวกับการพยาบาล หรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าอนุปริญญาดังกล่าว ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษา ไม่ต่ำกว่า ๓ ปี ๖ เดือนต่อจากชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๒ หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ หรือเทียบเท่าให้แต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตรได้ เมื่อรับราชการในตำแหน่งสัญญาบัตรอัตราทหาร

ข้อ ๑๖. ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาจากมหาวิทยาลัยการศาสนา หรือผู้สอบได้เปรียญ ๙ ประโยค ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตรได้ เมื่อรับราชการในตำแหน่งอนุศาสนาจารย์อัตราทหาร

ข้อ ๑๗. ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรของกระทรวงกลาโหมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารหรือผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารจากต่างประเทศ ซึ่งกระทรวงกลาโหมรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรของกระทรวงกลาโหมและสำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาได้รับปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอนุปริญญาให้แต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตรได้ตามระเบียบของกระทรวงกลาโหม

หมวด ๓
การแต่งตั้งยศทหารในกรณีพิเศษ

ข้อ ๑๘. ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามหรือประกาศใช้กฎอัยการศึกเมื่อมีความจำเป็นจะแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยมิใช่โดยการแปลงสัญชาติตามกฎหมายที่มีวิทยฐานะหรือคุณงามความดีตามที่กระทรวงกลาโหมเห็นสมควรเป็นนายทหารสัญญาบัตรก็ได้เมื่อผู้นั้นได้รับการฝึกวิชาทหารตามความในข้อ ๑๑. วรรค ๒ แล้ว

ข้อ ๑๙. ผู้ที่ได้รับการพิจารณาบำเหน็จตามหลักเกณฑ์การพิจารณาบำเหน็จพิเศษในเวลาปกติและเวลาฉุกเฉินที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เมื่อได้เลื่อนชั้นเงินเดือนเข้าขั้นชั้นยศนายทหารประทวนหรือนายทหารสัญญาบัตรแล้ว ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนหรือนายทหารสัญญาบัตรได้แล้วแต่กรณี

หมวด ๔
การแต่งตั้งยศทหารชั่วคราว

ข้อ ๒๐. ผู้ที่เข้าศึกษา ฝึก อบรม หรือดูงานในต่างประเทศซึ่งรับเฉพาะนายทหารสัญญาบัตร ให้แต่งตั้งว่าที่ยศนายทหารสัญญาบัตรชั้นใดชั้นหนึ่งตามความเหมาะสมเป็นการชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในการนั้นได้

ข้อ ๒๑. นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน พลทหาร หรือบุคคลพลเรือนซึ่งทางราชการทหารสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ทหาร ในเวลาทำสงคราม เวลาทำการรบ เวลาทำการปราบปรามจลาจล เวลาปฏิบัติราชการลับ เวลาประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือปฏิบัติราชการพิเศษตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เช่น ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับทหารต่างประเทศ หรือปฏิบัติราชการเกี่ยวกับต่างประเทศ หากสมควรจะได้รับยศทหารชั่วคราวจะแต่งตั้งว่าที่ยศนายทหารสัญญาบัตรหรือยศนายทหารประทวนชั้นใดชั้นหนึ่งตามความเหมาะสมเป็นการชั่วคราวในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวก็ได้

การแต่งตั้งยศทหารชั่วคราวตามวรรคหนึ่งตั้งแต่ระดับชั้นยศสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ถึงระดับชั้นยศพันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี ให้แต่งตั้งได้ไม่เกิน ๑ ชั้นยศ

ข้อ ๒๒. ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งยศทหารชั่วคราว เมื่อพ้นจากหน้าที่หรือเหตุการณ์หรือกิจการที่ปฏิบัตินั้นยุติหรือเสร็จสิ้นแล้ว ให้พ้นจากยศทหารชั่วคราวนั้น เว้นแต่ทหารซึ่งได้รับการแต่งตั้งยศทหารชั่วคราวตามข้อ ๒๑. วรรคสอง อาจได้รับการแต่งตั้งให้รับยศทหารนั้นเป็นการถาวรเพื่อยกย่องเป็นพิเศษเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นเมื่อมีคุณสมบัติดังนี้

๒๒.๑ มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความกล้าหาญในการรบเป็นพิเศษและต่อสู้ได้ผลดียิ่ง

๒๒.๒ มีระเบียบวินัยเคร่งครัด ประพฤติตนสมเกียรติของทหาร

๒๒.๓ มีตำแหน่งอัตราที่จะเลื่อนได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนปีที่รับราชการตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๗

๒๒.๔ รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชั้นเงินเดือนชั้นต่ำของระดับชั้นถัดไปเว้นการเลื่อนยศต่ำกว่าชั้นยศพันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี

๒๒.๕ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะให้ได้รับยศทหารอย่างเป็นการถาวร

หมวด ๕

<u>บทเฉพาะกาล</u>

ข้อ ๒๓. นายทหารประทวนซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้ มียศชั้น จ่านายสิบ พันจ่า หรือพันจ่าอากาศ และมีเวลารับราชการเป็นทหารไม่น้อยกว่าสิบปี เมื่อสอบความรู้ได้ตามหลักสูตรของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ และได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีได้ผลดี ให้แต่งตั้งเป็นนายทหารสัญญาบัตรได้

ข้อ ๒๔. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๗

ประกาศ ณ วันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๐๗

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๑ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๘

- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๗.๑ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๘
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๘ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๘
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๙ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๑๒
- ยกเลิกความในวรรคสุดท้ายของข้อ ๑๒.๗ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๓
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๖ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๑๗
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๗ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๑๗
- ยกเลิกความในข้อ ๑๕ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๑๙
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๑๐ และข้อ ๑๒.๑๑ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๒๐
- ยกเลิกความในข้อ ๕ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๒๔
- ยกเลิกความในข้อ ๑๗ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๒๔
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๖.๑ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ.๒๕๒๖
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒.๙ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๒๙
- ยกเลิกความในข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.๒๕๓๓

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการเข้าสมาคม เข้าศึกษา หรือบอกความในราชการ

พ.ศ. ๒๕๑๐

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับทหารว่าด้วยการเข้าสมาคม โฆษณา หรือบอกความในราชการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า **"ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการเข้าสมาคม เข้าศึกษา หรือบอกความในราชการ พ.ศ. ๒๕๑๐"**

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกข้อบังคับทหาร ที่ ๓/๒๖๘๓๑ ลง ๑๘ ก.ค. ๘๔ ว่าด้วยการเข้าสมาคม ๒๔๘๔ โฆษณาหรือบอกความในราชการ และคำสั่งทหาร ที่ ๗๖/๘๓๕๙ ลง ๑๑ มี.ค. ๘๕ เรื่องแก้ข้อบังคับทหาร

ข้อ ๓. ห้ามข้าราชการกลาโหมประจำการ ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม นอกจากข้าราชการการเมือง เข้าเป็นสมาชิก ร่วมประชุม ฟังการบรรยายเผยแพร่กิจการหรือช่วยเกลี้ยกล่อมโฆษณาวัตถุประสงค์ของสมาคม สโมสร องค์การใด หรือไปบรรยาย ไปแสดงให้แก่สมาคม สโมสร องค์การใด ที่มิใช่เป็นของทางราชการทหาร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตตามข้อ ๔.

ข้อ ๔. ข้าราชการกลาโหมประจำการ ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม นอกจากข้าราชการการเมือง ผู้ใดมีความประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิก ร่วมประชุม ฟังการบรรยาย เผยแพร่กิจการ หรือ ช่วยเกลี้ยกล่อมโฆษณาวัตถุประสงค์ของสมาคม สโมสร องค์การใด หรือไปบรรยาย ไปแสดงให้แก่สมาคม สโมสร หรือองค์การใด ที่มิใช่เป็นของทางราชการทหารให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อรับอนุญาตก่อน และถ้าเป็นสมาคม สโมสร หรือองค์การในต่างประเทศ ให้เสนอรายงานถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อได้รับอนุญาตแล้วกระทรวงกลาโหมจะได้นำเสนอนายกรัฐมนตรีทราบต่อไป

ข้อ ๕. ส่วนราชการใดมีความประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิกของสมาคม สโมสร หรือองค์การใด ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นรายงานตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อรับอนุญาตก่อน และถ้าเป็นสมาคม สโมสร หรือองค์การในต่างประเทศ กระทรวงกลาโหมจะได้นำเสนอนายกรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ ๖. ข้าราชการกลาโหมประจำการ ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม นอกจากข้าราชการการเมือง มีความประสงค์จะเข้าศึกษาในสถานศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชน โดยใช้เวลานอกราชการหรืออาจใช้เวลาในราชการเพียงบางส่วนไปศึกษา ซึ่งมีผู้เข้าศึกษารวมกันอยู่หลายคน และในการศึกษานั้นมิได้เป็นเพราะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาแล้วให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้บังคับบัญชาดังกล่าวแล้วแต่กรณี เพื่อรับอนุญาตก่อน

ข้อ ๗. การพิจารณาวินิจฉัยของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นในการอนุญาตตามข้อ ๔. ข้อ ๕. และข้อ ๖. ให้ถือหลักเกณฑ์สำหรับประกอบการพิจารณาดังต่อไปนี้

๗.๑ การอนุญาตนั้นจะไม่เป็นเหตุกระทำให้เกิดความเสื่อมเสียหรือบกพร่องแก่การปฏิบัติหน้าที่ราชการ

๗.๒ สมาคม สโมสร องค์การ หรือสถานศึกษานั้น เหมาะสมแก่เกียรติของทหาร

ข้อ ๘. ความในข้อ ๓. มิให้ใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้

๘.๑ เมื่อมีประกาศกระทรวงกลาโหมอนุญาตให้ข้าราชการกลาโหมประจำการลูกจ้างและคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม เข้าเป็นสมาชิกของสมาคม สโมสร หรือองค์การใดได้โดยไม่ต้องรายงานขออนุญาต

๘.๒ การบรรยาย หรือฟังการบรรยายทางวิชาการ หรือหลักธรรมทางศาสนาที่ไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ตามข้อ ๗. ซึ่งได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาโดยตรงแล้ว

๘.๓ ข้าราชการที่ไปราชการต่างประเทศ ได้รับเชิญให้เป็นสมาชิกชั่วคราวของสมาคม สโมสร หรือองค์การในต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือพฤติการณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเมืองและที่ไม่ขัดต่อกฎหมายไทยในขณะที่อยู่ในประเทศนั้น แต่เมื่อได้เข้าเป็นสมาชิกแล้ว ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อทราบด้วย

ข้อ ๙. ส่วนราชการ หรือผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าเป็นสมาชิกของสมาคม สโมสร หรือองค์การ หรือได้รับอนุญาตให้เข้าศึกษาในสถานศึกษา อยู่ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้ ไม่ต้องรายงานขออนุญาตอีก

ข้อ ๑๐. ข้าราชการกลาโหมประจำการ ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม นอกจากข้าราชการการเมือง ผู้ใดเป็นสมาชิกของสมาคม สโมสร หรือองค์การใด ซึ่งมิใช่สมาคม สโมสร หรือองค์การตามข้อ ๘.๑ อยู่ก่อนเข้ารับราชการหรือทำงานในกระทรวงกลาโหมให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

ความในวรรคก่อนให้ใช้บังคับแก่ผู้ที่ได้เข้าศึกษาอยู่ในสถานศึกษาใดก่อนเข้ารับราชการหรือทำงานในกระทรวงกลาโหม และจะต้องศึกษาต่อไปอีกด้วย

ข้อ ๑๑. กิจการหรือข้อความใด ๆ ในราชการที่เป็นความลับ ห้ามข้าราชการกลาโหมประจำการ ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมทุกคนเปิดเผยเป็นอันขาด

ข้อ ๑๒. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

(ลงชื่อ) จอมพล ถนอม กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- ยกเลิกความในข้อ ๖ และใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๑๒, และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๑๘

- ยกเลิกความในข้อ ๗.๓ ตามข้อบังคับ กห. (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๙

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยการรายงานด่วน
พ.ศ. ๒๕๑๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับทหารว่าด้วยการรายงานด่วนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า **"ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรายงานด่วน พ.ศ.๒๕๑๑"**

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกข้อบังคับทหาร ที่ ๒/๑๓๙๔๙ ลง ๑๑ ม.ค.๗๗ ว่าด้วยการรายงานด่วน ๒๔๗๗

ข้อ ๓. เหตุที่นับว่าสำคัญจะต้องรายงานโดยด่วน คือ

๓.๑ เรื่องที่เกี่ยวกับความประพฤติของทหาร ซึ่งเป็นไปในทางเสื่อมเสียเกียรติหรือชื่อเสียงของทหารอย่างร้ายแรงหรือต้องหาในคดีอาญาเป็นคดีอุกฉกรรจ์

๓.๒ เรื่องทหารถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายสาหัสเนื่องจากทำลายชีวิตของตนเอง

๓.๓ เมื่อเกิดโจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย การก่อวินาศกรรมหรือเกิดอุบัติเหตุอื่น ๆ ขึ้นในบริเวณสถานที่ของทหาร หรือเรือ หรืออากาศยาน จนเป็นอันตรายแก่ชีวิตมนุษย์หรือเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทรัพย์สินของทางราชการ

๓.๔ เหตุซึ่งเกิดจากการทะเลาะวิวาทจนถึงใช้อาวุธทำการต่อสู้กันขึ้นในหมู่ทหารด้วยกันเอง หรือกับบุคคลอื่นจนถึงแก่ความตาย

๓.๕ เมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้นแก่คนหรือสัตว์ในหรือใกล้ที่ตั้งหน่วยทหาร

๓.๖ เมื่อเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ขึ้นแก่ทหารจนถึงแก่ความตาย เช่น ถูกอาวุธหรือกระสุนปืน ตกจากที่สูง รถคว่ำ เรือล่ม อากาศยานประสบอุบัติเหตุ เป็นต้น

๓.๗ เหตุที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรง

๓.๘ เหตุที่จะทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในกรม กองทหาร เช่น มีผู้มาชักชวนให้เปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือมีผู้คิดจะทำร้ายผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

ข้อ ๔. เมื่อมีเหตุที่นับว่าสำคัญตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๖ เกิดขึ้นแก่ส่วนราชการใดหรือท้องที่ของส่วนราชการใด ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นรีบรายงานตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ โดยด่วน พร้อมกับรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบอีกทางหนึ่ง

ข้อ ๕. เมื่อมีเหตุที่นับว่าสำคัญตามข้อ ๓.๗ และข้อ ๓.๘ เกิดขึ้นแก่ส่วนราชการใดหรือท้องที่ของส่วนราชการใด ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นรีบรายงานตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อทราบโดยด่วน พร้อมกับรีบรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ ทราบอีกทางหนึ่ง กับรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบอีกทางหนึ่งด้วย และอนุญาตให้ผู้ทราบเรื่องนั้น ๆ รายงานตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้ด้วย

ข้อ ๖. การรายงานด่วน จะรายงานด้วยหนังสือ ด้วยวาจา หรือด้วยเครื่องสื่อสารก็ได้ แต่ข้อความที่รายงานนั้นต้องกล่าวให้ชัดเจนเข้าใจง่ายแต่โดยย่อตามเรื่องที่เกิดขึ้น และควรมีข้อความดังนี้

๖.๑ วัน เดือน ปี เวลา และสถานที่เกิดเหตุ

๖.๒ เรื่องที่เกิดขึ้น (บอกยศ ชื่อ ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน)

๖.๓ เมื่อเกิดเหตุขึ้นแล้ว ได้สั่งการและจัดการไปแล้วอย่างใดบ้าง

๖.๔ ความเห็นของผู้รายงาน ว่าควรจะได้จัดการในเรื่องนี้อย่างใดต่อไป

เมื่อได้รายงานด่วนแล้ว ถ้าเรื่องใดสมควรจะสอบสวนเพิ่มเติมอย่างใดอีก ก็ให้ดำเนินการเสียให้เรียบร้อย แล้วรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมทราบ

ข้อ ๗. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๑

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกความในข้อ ๔. และใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการทหารตามคุณวุฒิ

พ.ศ. ๒๕๒๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การให้ข้าราชการทหารได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนตามคุณวุฒิตามกฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า **"ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการทหารตามคุณวุฒิ พ.ศ.๒๕๒๒"**

ข้อ ๒. ข้าราชการทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาทหารจากโรงเรียนทหารในประเทศหรือต่างประเทศ และข้าราชการทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพจากสถาบันการศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ และรับราชการในตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้นอยู่ก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อได้รับการปรับชั้นเงินเดือนตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ แล้ว ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิไม่ตรงกับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ให้ปฏิบัติดังนี้

๒.๑ ถ้าชั้นเงินเดือนที่ปรับใหม่เท่ากับหรือสูงกว่าชั้นเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ และยังมีเงินเบิกลดที่เกิดจากการปรับชั้นเงินเดือน หากได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ให้ลดจำนวนเงินเบิกลดลงจนได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิเท่ากับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น

๒.๒ ถ้าชั้นเงินเดือนที่ปรับใหม่ต่ำกว่าอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิแต่ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิมากกว่าจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ให้เลื่อนชั้นเงินเดือนขึ้นรับอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ และลดเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชาจนได้รับจำนวนเงินเดือนเท่ากับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ส่วนเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชาที่ยังเหลืออยู่ให้ได้รับเป็นเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา สำหรับเงินเบิกลดที่มีอยู่ก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้คงไว้ตามเดิม

ข้อ ๒. ทวิ ข้าราชการทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาทหารจากโรงเรียนทหารในประเทศหรือต่างประเทศ และข้าราชการทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพจากสถาบันการศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ และรับราชการในตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้นอยู่ก่อนวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ หากในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ยังได้รับเงินเดือนหรือจำนวนเงินเดือนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ได้รับเงินเดือนหรือจำนวนเงินเดือนสุทธิเท่ากับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น

ข้อ ๓. ข้าราชการทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพ แต่มิได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น และได้รับเงินเดือนต่ำกว่าจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ เมื่อได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น ให้ได้รับจำนวนเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น ตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลัก ดังนี้

๓.๑ ผู้ซึ่งรับราชการก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อได้รับการปรับชั้นเงินเดือนตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ และยังมีเงินเบิกลดที่เกิดจากการปรับชั้นเงินเดือนให้ลดจำนวนเงินเบิกลดลงจนได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิเท่ากับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น

๓.๒ ผู้ซึ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ

๓.๓ ผู้ซึ่งรับราชการก่อนวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ หากในวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ยังได้รับเงินเดือนหรือจำนวนเงินเดือนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๑ ให้ได้รับเงินเดือนหรือจำนวนเงินเดือนสุทธิเท่ากับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น

๓.๔ ผู้ซึ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ

ข้อ ๔. ข้าราชการทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพมีคุณวุฒิสูงขึ้น หรือเพิ่มขึ้นโดยทางราชการส่งไปศึกษาหรือได้รับอนุญาตให้ไปศึกษา ถ้าการศึกษานั้นมีโอกาสจะได้รับเงินเดือนสูงขึ้นตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ให้ปฏิบัติดังนี้

๔.๑ ศึกษาในเวลาราชการ

๔.๑.๑ ถ้าผู้นั้นสมัครใจและยืนยันไม่ขอรับบำเหน็จประจำปีระหว่างที่ศึกษาอยู่ก็ให้ได้รับเงินเดือนเท่ากับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น

๔.๑.๒ ถ้าผู้นั้นสมัครใจและยืนยันไม่ขอรับเงินเดือนเท่ากับจำนวนเงินตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิไว้ก่อนแล้ว ก็ให้ได้รับการพิจารณาบำเหน็จประจำปีระหว่างที่ศึกษาอยู่

๔.๒ ถ้าการศึกษานอกเวลาราชการ ให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้นและได้รับการพิจารณาบำเหน็จประจำปีระหว่างที่ศึกษาด้วย

ข้อ ๕. ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าส่วนราชการผู้มีอำนาจสั่งบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหาร มีอำนาจสั่งการตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๖. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- - เพิ่มข้อ ๒ ทวิ, ข้อ ๓.๓ และข้อ ๓.๔ ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒

การปฏิบัติตามข้อบังคับ กห. ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือน ข้าราชการทหารตามคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๒๒

---

๑. ข้อบังคับ กห. ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการทหารตามคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๒. ใช้สำหรับผู้ซึ่งรับราชการมาก่อน ๑ ม.ค. ๒๑ เมื่อได้รับการปรับเงินเดือนเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ แล้วได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิไม่ตรงกับผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ และมีคุณวุฒิอย่างเดียวกัน จึงต้องให้ผู้ซึ่งรับราชการมาก่อน ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับสิทธิทัดเทียมกับผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

๑.๑ **<u>ตัวอย่างตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๒.๑</u>** เปรียบเทียบผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการ ตั้งแต่ มี.ค. ๒๐ - ธ.ค. ๒๐ กับผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

๑.๑.๑ **<u>ผู้สอบได้ชั้นปีที่ ๓ จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ</u>** ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑ มี.ค. ๒๐ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๑๗๕ บาท เมื่อ ๑ ต.ค. ๒๐ ไม่ได้เลื่อนบำเหน็จประจำปีเพราะรับราชการไม่ครบ ๘ เดือน จึงคงรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ ตามเดิม ต่อมาเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับการปรับเงินเดือนเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๔๒๕ บาท คงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๖๖๐ บาท

ส่วนผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ และมีคุณวุฒิอย่างเดียวกัน ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๒ (๑,๘๘๕ บาท) แต่ไม่มีเงินเบิกลด จึงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิมากกว่าผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑ มี.ค. ๒๐

<u>การแก้ไข</u> ให้ลดจำนวนเงินเบิกลดของผู้ได้รับการบรรจุ เมื่อ ๑ มี.ค. ๒๐ ลง ๒๒๕ บาท เป็นให้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๒๐๐ บาท ตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ เพื่อให้ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๘๘๕ บาท เท่ากับผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

๑.๑.๒ **<u>ผู้ได้รับปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร ๕ ปี</u>** ได้รับการบรรจุเมื่อ ๕ มี.ค. ๒๐ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๔๘๕ บาท เมื่อ ๑ ต.ค. ๒๐ ไม่ได้รับการเลื่อนบำเหน็จประจำปีเพราะรับราชการไม่ครบ ๘ เดือน จึงคงรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ ตามเดิม ต่อมาเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับการปรับเงินเดือนเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๑๑๕ บาท คงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๙๗๐ บาท

ส่วนผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑ ม.ค.๒๑ และมีคุณวุฒิอย่างเดียวกัน ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) แต่ไม่มีเงินเบิกลด จึงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิมากกว่าผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๕ มี.ค. ๒๐ เป็นเงิน ๑๑๕ บาท

<u>การแก้ไข</u> ให้ลดจำนวนเงินเบิกลดของผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๕ มี.ค. ๒๐ ลง ๑๑๕ บาท เป็นให้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) ตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ เท่ากับผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

๑.๑.๓ **<u>ผู้ได้รับปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร ๔ ปี</u>** ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑๐ เม.ย. ๒๐ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๓๗๕ บาท เมื่อ ๑ ต.ค. ๒๐ ไม่ได้รับการเลื่อนบำเหน็จประจำปี เพราะรับราชการไม่ครบ ๘ เดือน จึงคงรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ ตามเดิม ต่อมาเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับการปรับเงินเดือนเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๒๒๕ บาท คงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๘๖๐ บาท

ส่วนผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ และมีคุณวุฒิอย่างเดียวกัน ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๓ (๑,๙๘๕ บาท) แม้ว่าชั้นเงินเดือนต่ำกว่าแต่ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิมากกว่าผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑๐ เม.ย. ๒๐ เป็นเงิน ๑๒๕ บาท

<u>การแก้ไข</u> ให้ลดจำนวนเงินเบิกลดของผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑๐ เม.ย. ๒๐ ลง ๑๒๕ บาท เป็นให้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๑๐๐ บาท ตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ เพื่อให้ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๙๘๕ บาท เท่ากับผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

๑.๒ **<u>ตัวอย่างตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๒.๑</u>** เปรียบเทียบผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ต.ค. ๑๙ - ก.พ. ๒๐ กับผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

<u>ผู้ได้รับอนุปริญญาหลักสูตร ๓ ปี</u> หรือได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหลักสูตร ๕ ปี และสำเร็จการศึกษาวิชาทหารปีที่ ๕ ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเมื่อ ๒ พ.ย. ๑๙ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๑๗๕ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๕๕๐ บาท เมื่อ ๑ ต.ค. ๒๐ ได้รับบำเหน็จประจำปี ๑ ชั้น เป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๒ (๑,๔๖๐ บาท) กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๑๗๕ บาท ต่อมาเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับการปรับเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๕ (๒,๒๓๕ บาท) เบิกลด ๔๒๕ บาท คงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๘๑๐ บาท

ส่วนผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ และมีคุณสมบัติอย่างเดียวกันได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๒ (๑,๘๘๕ บาท) จำนวนเงินเดือนสุทธิมากกว่าผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๒ พ.ย. ๑๙ เป็นเงิน ๗๕ บาท

<u>การแก้ไข</u> ให้ลดจำนวนเงินเบิกลดของผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๒ พ.ย. ๑๙ ลง ๗๕ บาท เป็นให้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๕ (๒,๒๓๕ บาท) เบิกลด ๓๕๐ บาท ตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ เพื่อให้ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๘๘๕ บาท เท่ากับผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

๑.๓ **<u>ตัวอย่างตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๒.๒</u>** เปรียบเทียบผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตั้งแต่ มี.ค. ๒๐ - ธ.ค. ๒๐ กับผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

<u>ผู้ได้รับปริญญาสัตวแพทยศาสตร์</u> ได้รับการบรรจุ เมื่อ ๙ มิ.ย. ๒๐ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๒ (๑,๔๖๐ บาท) เบิกลด ๘๐ บาท กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๘๕๐ บาท เมื่อ ๑ ต.ค. ๒๐ ไม่ได้รับการเลื่อนบำเหน็จประจำปีเพราะรับราชการไม่ครบ ๘ เดือน จึงคงรับเงินเดือนเท่าเดิม ต่อมาเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับการปรับเงินเดือนเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๕ (๒,๒๓๕ บาท) เบิกลด ๘๐ บาท กับเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา ๒๕๐ บาท คงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๒,๔๐๕ บาท

ส่วนผู้ได้รับการบรรจุตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ และมีคุณวุฒิอย่างเดียวกันได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๖ (๒,๓๘๕ บาท) จำนวนเงินเดือนสุทธิน้อยกว่าผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๙ มิ.ย. ๒๐ แต่ชั้นเงินเดือนสูงกว่า จึงต้องเลื่อนชั้นเงินเดือนผู้ได้รับการบรรจุเมื่อ ๙ มิ.ย. ๒๐ ให้สูงขึ้นเพื่อมิให้เสียอาวุโสโดยให้ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิเท่าเดิม

<u>การแก้ไข</u> ให้เลื่อนชั้นเงินเดือนของผู้ได้รับการบรรจุ เมื่อ ๙ มิ.ย. ๒๐ เป็นให้รับเงินเดือนชั้น ๖ (๒,๓๘๕ บาท) และลดเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชาลง ๑๕๐ บาท (๒,๓๘๕ บาท - ๒,๒๓๕ บาท) คงเหลือ ๑๐๐ บาท ส่วนเงินเบิกลด ๘๐ บาทคงไว้ตามเดิม เมื่อแก้ไขแล้วผู้นี้จะได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๖ (๒,๓๘๕ บาท) เบิกลด ๘๐ บาท กับเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา ๑๐๐ บาท รวมเป็นจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๒,๔๐๕ บาท ตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑

๒. ข้อบังคับ ฯ ข้อ ๓. ใช้สำหรับผู้ซึ่งรับราชการมาก่อน ๑ ม.ค. ๒๑ และผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๑ ถ้ามิได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพ จะได้รับเงินเดือนสุทธิน้อยกว่าเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ เมื่อได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้นให้ได้รับจำนวนเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

๒.๑ **<u>ตัวอย่างตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๓.๑</u>**

๒.๑.๑ **<u>ผู้ได้รับปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร ๕ ปี</u>** ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑๐ เม.ย. ๒๐ และมิได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) ไม่มี พ.ค.ว. เมื่อ ๑ ต.ค. ๒๐ ไม่ได้รับการเลื่อนบำเหน็จประจำปีเพราะรับราชการไม่ครบ ๘ เดือน จึงคงรับเงินเดือนเท่าเดิม ต่อมาเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับการปรับเงินเดือนเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๖๐๐ บาท คงได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๔๘๕ บาท

<u>การแก้ไข</u> เมื่อได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น เมื่อ ๑ มี.ค. ๒๑ ให้ลดเงินเบิกลด ๖๐๐ บาท ลงทั้งหมดตั้งแต่ ๑ มี.ค. ๒๑ ก็จะได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) ตามราคาคุณวุฒิเท่ากับผู้เข้ารับการบรรจุเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑

๒.๑.๒ **<u>ผู้ได้รับปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร ๔ ปี</u>** ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑๐ เม.ย. ๒๐ ได้รับการปรับเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๖๐๐ บาท

<u>การแก้ไข</u> เมื่อได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น เมื่อ ๑ มี.ค. ๒๑ ให้ลดเงินเบิกลด ๖๐๐ บาท ลงเหลือเงินเบิกลด ๑๐๐ บาท ก็จะได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๑๐๐ บาท เท่ากับจำนวนเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ๑,๙๘๕ บาท

๒.๒ **<u>ตัวอย่างตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๓.๒</u>**

๒.๒.๑ **<u>ผู้ได้รับปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร ๕ ปี</u>** ได้รับการบรรจุเมื่อ ๕ ม.ค. ๒๑ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) ไม่มี พ.ค.ว. แล้วแก้คำสั่งบรรจุเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๗๘๕ บาท) ต่อมาเมื่อ ๑ มี.ค. ๒๑ ได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น ก็ให้เลื่อนขึ้นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) ตั้งแต่ ๑ มี.ค. ๒๑

๒.๒.๒ **<u>ผู้ได้รับปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร ๔ ปี</u>** ได้รับการบรรจุเมื่อ ๑๐ มี.ค. ๒๑ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) ไม่มี พ.ค.ว. แล้วแก้คำสั่งบรรจุเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๗๘๕ บาท) ต่อมา เมื่อ ๑ มี.ค. ๒๑ ได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น ก็ให้เลื่อนขึ้นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๓ (๑,๙๘๕ บาท) ตั้งแต่ ๑ มี.ค. ๒๑

๒.๓ **<u>ตัวอย่างตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๔.</u>**

๒.๓.๑ **<u>ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพมีคุณวุฒิสูงขึ้น</u>** เช่นผู้สำเร็จปริญญาตรีทางบัญชีได้รับการบรรจุเมื่อ ๕ มี.ค. ๒๐ ได้รับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๓๗๕ บาท และได้รับการแต่งตั้งยศเป็น ว่าที่ ร.ต. เมื่อ ๑ ต.ค. ๒๐ แต่ไม่ได้เลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นบำเหน็จประจำปีเพราะรับราชการไม่ครบ ๘ เดือน คงรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๑ (๑,๓๗๕ บาท) กับ พ.ค.ว. เดือนละ ๓๗๕ บาท เมื่อ ๑ ธ.ค. ๒๐ ทางราชการได้ส่งไปศึกษาปริญญาโททางบัญชี โดยผู้นั้นได้สมัครใจและยืนยันไม่ขอรับบำเหน็จประจำปีระหว่างที่ศึกษา ต่อมาเมื่อ ๑ ม.ค. ๒๑ ได้รับการปรับเป็นรับเงินเดือน ร.ต. ชั้น ๔ (๒,๐๘๕ บาท) เบิกลด ๒๒๕ บาท ได้รับจำนวนเงินเดือนสุทธิ ๑,๘๖๐ บาท หากสำเร็จการศึกษาวิชาชีพมีคุณวุฒิสูงขึ้น คือได้รับปริญญาโททางบัญชี ก็จะได้รับการปรับเงินเดือนตามคุณวุฒิปริญญาโทนั้น

๒.๓.๒ **<u>ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพมีคุณวุฒิเพิ่มขึ้น</u>** ตามตัวอย่าง ๒.๓.๑ หากสำเร็จการศึกษาวิชาชีพมีคุณวุฒิเพิ่มขึ้นโดยได้รับปริญญาตรีทางพาณิชยศาสตร์อีกสาขาหนึ่ง

และได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพทั้งปริญญาตรีทางบัญชีและปริญญาตรีทางพาณิชยศาสตร์ ก็จะได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิทั้งสองปริญญานั้น

๒.๓.๓ นายทหารประทวนซึ่งได้รับอนุญาตให้ไปศึกษานอกเวลาราชการ เมื่อสำเร็จการศึกษามีคุณวุฒิสูงขึ้น และยังได้รับเงินเดือนต่ำกว่าอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ ให้ได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น เช่น ผู้ได้รับเงินเดือน ส.ต. ชั้น ๒ (๑,๐๕๕ บาท) ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษานอกเวลาราชการ เมื่อสำเร็จการศึกษาได้รับอนุปริญญา ขณะเมื่อได้รับเงินเดือน ส.อ. อันดับ ๑ ชั้น ๖ (๑,๒๘๐ บาท) จะได้รับเงินเดือน จ.ส.อ. อันดับ ๑ ชั้น ๑๑ (๑,๖๘๕ บาท) ตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น

สำหรับผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาในเวลาราชการ เมื่อสำเร็จการศึกษามีคุณวุฒิสูงขึ้น จะได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ หรือได้รับการพิจารณาบำเหน็จประจำปีอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยทหารหญิง

พ.ศ. ๒๕๒๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า **"ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง พ.ศ. ๒๕๒๗"**

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง พ.ศ. ๒๕๑๗

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘

๓.๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๘

๓.๔ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๙

ข้อ ๔ คำว่า **"ทหารหญิง"** ในข้อบังคับนี้ให้หมายถึงสตรีที่ได้รับการแต่งตั้งยศทหาร และให้หมายรวมถึงพลทหารหญิงด้วย

ข้อ ๕ ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ การบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน ลดตำแหน่ง และการแต่งตั้งยศ ตลอดจนการถอดถอนทหารหญิงให้เป็นไปตามกฎหมาย และแบบธรรมเนียมของทหาร

ข้อ ๖ ทหารหญิงให้บรรจุได้เฉพาะเหล่าทหารดังต่อไปนี้

๖.๑ เหล่าทหารสารบรรณ

๖.๒ เหล่าทหารการเงิน

๖.๓ เหล่าทหารพลาธิการ

๖.๔ เหล่าทหารพัสดุ

๖.๕ เหล่าทหารพระธรรมนูญ

๖.๖ เหล่าทหารแพทย์

๖.๗ เหล่าทหารดุริยางค์

๖.๘ เหล่าทหารวิทยาศาสตร์

๖.๙ เหล่าทหารสื่อสาร

๖.๑๐ เหล่าทหารขนส่ง

๖.๑๑ เหล่าทหารสรรพาวุธ

๖.๑๒ เหล่าทหารช่าง เหล่าทหารช่างยุทธโยธา หรือเหล่าทหารช่างโยธา

๖.๑๓ เหล่าทหารช่างอากาศ

๖.๑๔ เหล่าทหารแผนที่

๖.๑๕ เหล่าทหารอุตุนิยมวิทยา หรือเหล่าทหารอุตุ

๖.๑๖ เหล่าทหารถ่ายรูป

๖.๑๗ เหล่าทหารสารวัตร

๖.๑๘ เหล่าทหารต้นหน

๖.๑๙ เหล่าทหารการสัตว์

๖.๒๐ เหล่าทหารการข่าว

ข้อ ๗ การบรรจุทหารหญิงเข้ารับราชการในเหล่าต่าง ๆ ตามความในข้อ ๖ ให้พิจารณาบรรจุในตำแหน่งอัตราที่มิได้มีหน้าที่ทำการรบโดยตรง ส่วนการบรรจุตำแหน่งอัตราใด จำนวนเท่าใด ให้เป็นไปตามที่หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพกำหนด

ข้อ ๘ ทหารหญิงนอกจากนายทหารพิเศษ แต่งตั้งยศทหารได้ตามชั้นเงินเดือนที่ได้รับและตามอัตราตำแหน่งที่บรรจุ

ข้อ ๙ การสั่งให้ทหารหญิงไปรับราชการทางกระทรวง ทบวง กรมอื่น หรือการสั่งให้ทหารหญิงออกจากประจำการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ หรือไม่มีบำเหน็จบำนาญแล้วแต่กรณี ให้สั่งเป็นทหารหญิงพ้นราชการ และให้สังกัดหน่วยกองทัพที่ตนสังกัด เว้นทหารหญิงชั้นนายพลให้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๑๐ การแต่งเครื่องแบบทหาร ทหารหญิงจะต้องแต่งเครื่องแบบให้ถูกต้องตามกฎหมาย และแบบธรรมเนียมของทหาร

ข้อ ๑๑ ทหารหญิงผู้ใดมีครรภ์ตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไป ให้งดแต่งเครื่องแบบทหารไว้ชั่วคราว จนกระทั่งคลอดบุตรและกลับมาปฏิบัติราชการตามปกติแล้ว

ในระหว่างงดแต่งเครื่องแบบทหารให้ ทหารหญิงแต่งกายพลเรือนแบบสุภาพชนทั่วไป

ข้อ ๑๒ ทหารหญิงต้องมีวินัยและอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายและแบบธรรมเนียมของทหาร

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๓ ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่เปลี่ยนสภาพมาจากทหารหญิง และยังรับราชการอยู่จนถึงวันประกาศใช้ข้อบังคับนี้ ประสงค์จะกลับคืนสภาพเป็นนายทหารสัญญาบัตร หรือนายทหารประทวนประจำการ ให้ทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามแบบรายงานท้ายข้อบังคับนี้ โดยให้เสนอรายงานถึงผู้บังคับบัญชาภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ หากรายงานภายหลังเมื่อพ้นกำหนดแล้วจะไม่ได้รับสิทธิในการกลับคืนสภาพเป็นทหารหญิงประจำการอีก

ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่รายงานขอกลับคืนสภาพเป็นทหารหญิงประจำการให้แต่งตั้งยศได้ตามชั้นเงินเดือนที่ได้รับ และตามอัตราตำแหน่งที่ดำรงอยู่ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๔ ผู้มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่เปลี่ยนสภาพมาจากทหารหญิงได้รับสิทธิกลับคืนสภาพเป็นทหารหญิงประจำการ คือ

๑๔.๑ ตำแหน่งต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นผู้สั่ง

๑๔.๒ ตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้สั่ง

สำหรับการแต่งตั้งยศทหารชั้นใด ให้ตรงกับชั้นเงินเดือนที่ได้รับและตามอัตราตำแหน่งที่ดำรงอยู่ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติยศทหาร พ.ศ. ๒๔๗๙

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

ลงชื่อ **พลเอก ป. ติณสูลานนท์**

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- - ยกเลิกความในข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๙ และใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอกลับคืนสภาพเป็นทหารหญิง

เรียน

ข้าพเจ้า.....(ยศเดิม).....(ชื่อ).....เป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้น.....(สัญญาบัตร, ต่ำกว่าสัญญาบัตร).....ตำแหน่ง.....อัตรา..... สังกัด.....ปัจจุบันอายุ.....ปี (เกิดเมื่อ.....) ขณะนี้รับเงินเดือนอัตรา..... อันดับ ..... ชั้น ..... (..... บาท) มีความประสงค์จะขอกลับคืนสภาพเป็นทหารหญิงตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง พ.ศ. ๒๕๒๗ ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านและทราบข้อความในข้อบังคับทหารหญิง และมีคุณสมบัติไม่ขัดต่อการขอกลับคืนสภาพเป็นทหารหญิงตามข้อบังคับดังกล่าวแล้ว

เดิมข้าพเจ้าเป็นทหารหญิง เหล่า ..... สังกัด ..... ได้เปลี่ยนสภาพเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนตามคำสั่ง ..... ที่ ..... ลง ..... ตามสำเนาคำสั่ง ฯ ที่ได้แนบมาพร้อมนี้ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดดำเนินการให้ต่อไปด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ) .....

(ตำแหน่ง) .....

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยการสั่งการและประชาสัมพันธ์
พ.ศ.๒๕๒๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและโฆษณาการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๗"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและโฆษณาการ พ.ศ.๒๕๐๗

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและโฆษณาการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๙

๓.๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและโฆษณาการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑

๓.๔ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งการและโฆษณาการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๐

ข้อ ๔ การสั่งการและประชาสัมพันธ์กระทำได้ ๓ วิธี คือ

๔.๑ กระทำด้วยหนังสือ

๔.๒ กระทำด้วยวาจา

๔.๓ กระทำด้วยเครื่องสื่อสาร

ข้อ ๕ หนังสือสั่งการ มี ๓ ชนิด ได้แก่ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่ง

ข้อ ๖ หนังสือประชาสัมพันธ์ มี ๓ ชนิด ได้แก่ ประกาศ แถลงการณ์ และข่าว

ข้อ ๗ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือสั่งการตามข้อ ๕ และหนังสือประชาสัมพันธ์ตามข้อ ๖ ให้ใช้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยอนุโลม สำหรับหนังสือประชาสัมพันธ์ชนิด "ประกาศ" ให้มีรายละเอียดเพิ่มตามแบบ ผนวก ก.

ข้อ ๘ โดยปกติให้สั่งการและประชาสัมพันธ์ด้วยหนังสือ แต่ในบางกรณีอาจกระทำด้วยวาจาหรือด้วยเครื่องสื่อสารก็ได้

การสั่งการและประชาสัมพันธ์ด้วยวาจาหรือด้วยเครื่องสื่อสารในกรณีที่เป็นเรื่องสำคัญให้มีหนังสือยืนยันส่งตามไปโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๙ ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยในกระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบสั่งการและประชาสัมพันธ์ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๕ และข้อ ๖ เว้นแต่

๙.๑ การออกข้อบังคับ ให้ออกได้เฉพาะข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

๙.๒ การออกแถลงการณ์ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ เท่านั้น

ข้อ ๑๐ คำสั่งมี ๒ ประเภท คือ

๑๐.๑ คำสั่งทั่วไป เป็นคำสั่งที่ให้ส่วนราชการหรือหน่วย หรือผู้อยู่ในบังคับบัญชาทั่วไปปฏิบัติและทราบทั่วกัน

๑๐.๒ คำสั่งเฉพาะ เป็นคำสั่งที่สั่งให้ส่วนราชการหรือหน่วย หรือผู้อยู่ในบังคับบัญชาผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะปฏิบัติ

ข้อ ๑๑ การสั่งการโดยอาศัยอำนาจตามกฎอัยการศึก ให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือผู้บังคับบัญชาทหารผู้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือ ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือผู้บังคับบัญชาทหารผู้ประกาศใช้กฎอัยการศึก

ข้อ ๑๒ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม มีอำนาจสั่งการในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตามที่ได้รับมอบหมาย และอาจมอบอำนาจดังกล่าวให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ลงชื่อสั่งการในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตามความในวรรคก่อนโดยใช้ความในการลงตำแหน่งว่า "รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม"

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมหลายคน ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนตามมติคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมทำการแทนในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เกี่ยวกับการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ และการปฏิบัติราชการประจำเป็นการชั่วคราว

ข้อ ๑๓ ถ้าตำแหน่งในส่วนราชการหรือหน่วยใดว่างลง และยังมิได้แต่งตั้งข้าราชการผู้ใดให้ดำรงตำแหน่งนั้น ผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้ข้าราชการที่เห็นสมควรรักษาราชการในตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราวก็ได้

ข้อ ๑๔ ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการหรือหน่วยใดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว ผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้ข้าราชการที่เห็นสมควรรักษาราชการแทนเป็นการชั่วคราวก็ได้

ข้อ ๑๕ การสั่งแต่งตั้งผู้รักษาราชการหรือผู้รักษาราชการแทนตามความในข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ ให้เป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการกลาโหม

ข้อ ๑๖ ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ มีอำนาจหน้าที่ทำการแทนและสั่งการในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตามที่ได้รับมอบหมาย และอาจมอบอำนาจดังกล่าวให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้

ผู้ดำรงตำแหน่ง รอง ผู้ช่วย เสนาธิการ รองเสนาธิการ ผู้ช่วยเสนาธิการ หรือตำแหน่งอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่าตำแหน่งดังกล่าว ของส่วนราชการหรือหน่วยใด มีอำนาจหน้าที่ทำการแทนและสั่งการในนามของผู้บังคับบัญชาส่วนราชการหรือหน่วยนั้น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายได้

หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ หรือหัวหน้าหน่วยขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองทัพไทย กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ที่เทียบเท่าตำแหน่งชั้นแม่ทัพจะมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้ข้าราชการตำแหน่งใดในสังกัด มีอำนาจหน้าที่ทำการแทนและสั่งการในนามของหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยนั้น ๆ ในบางกรณีก็ได้

การสั่งการในนามของผู้บังคับบัญชาให้ใช้ความว่า "รับคำสั่ง....."
ลงท้ายเรื่องที่สั่งนั้น

ข้อ ๑๖/๑ ในกรณีผู้รับมอบอำนาจให้ทำการแทนและสั่งการในนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตามความในข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ประสงค์จะมอบอำนาจดังกล่าวให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป ให้นำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อทราบในการพิจารณามอบอำนาจต่อไปนั้น ผู้ที่ประสงค์จะมอบอำนาจต้องคำนึงถึงขีดความสามารถความรับผิดชอบความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจเป็นสำคัญ ทั้งนี้ หนังสืออันเป็นหลักฐานในการมอบอำนาจดังกล่าว อย่างน้อยให้ระบุถึงชื่อหรือตำแหน่งของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ อำนาจหน้าที่ที่มอบ รวมทั้งอาจกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้อำนาจด้วยก็ได้

ข้อ ๑๗ ถ้าตำแหน่งในส่วนราชการหรือหน่วยใดว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการหรือหน่วยใดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว และยังมิได้แต่งตั้งข้าราชการผู้ใดรักษาราชการหรือรักษาราชการแทน ให้ รอง ผู้ช่วย หรือเสนาธิการ ทำการแทนเป็นการชั่วคราว

ในกรณีที่ตำแหน่งนั้นไม่มี รอง ผู้ช่วย หรือเสนาธิการ หรือมีแต่ว่า รอง ผู้ช่วย หรือเสนาธิการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว ให้ผู้มีตำแหน่ง ยศ หรืออาวุโสในยศรองจากตำแหน่งที่ว่างลงนั้นทำการแทนเป็นการชั่วคราว เว้นแต่ส่วนราชการหรือหน่วยใดจัดกำลังประกอบด้วยหน่วยกำลังรบและหน่วยบริการ ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรที่เป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยกำลังรบซึ่งเป็นกำลังหลักและมีตำแหน่ง ยศ หรืออาวุโสในยศสูงเป็นผู้ทำการแทนเป็นการชั่วคราว และถ้าส่วนราชการหรือหน่วยใดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยสำหรับดำเนินการในหน้าที่ทางเทคนิคโดยเฉพาะ หรือจัดกิจการรวมหลายเทคนิค ก็ให้ข้าราชการชั้นสัญญาบัตรซึ่งมีตำแหน่ง ยศ หรืออาวุโสในยศสูงในเทคนิคหลักเป็นผู้ทำการแทนเป็นการชั่วคราว

ข้อ ๑๘ ในตำแหน่งประจำใด ๆ ให้ผู้รักษาราชการ ผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ทำการแทนมีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งที่รักษาราชการ รักษาราชการแทน หรือทำการแทนนั้น ๆ

ข้อ ๑๙ นายทหารประทวนที่ได้รับคำสั่งให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรเพื่อทดสอบความรู้ความสามารถในการที่จะเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งตั้งยศทหารให้มีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งที่ทำหน้าที่นั้น

ข้อ ๒๐ เมื่อข้อความที่สั่งการนั้นขัดกัน ให้ผู้มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติถือการสั่งการของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงกว่า แต่ถ้าเป็นการสั่งการของผู้บังคับบัญชาชั้นเดียวกัน ก็ให้ปฏิบัติตามการสั่งการครั้งหลังสุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๗

(ลงชื่อ) พลเอก ป. ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u>

- ยกเลิกความในข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง และให้ใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๓
- ยกเลิกความในข้อ ๑๒ และให้ใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๑
- ยกเลิกความในข้อ ๑๖ และให้ใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๑
- เพิ่มข้อ ๑๖/๑ ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๑

(แบบผนวก ก.)

ประกาศ (ชื่อส่วนราชการที่ออกประกาศ)

เรื่อง.....(ดูหมายเหตุ).....

(ข้อความ).....

ประกาศ ณ วันที่.....

(ลงชื่อ)

(พิมพ์ชื่อเต็ม)

(ตำแหน่ง)

<u>หมายเหตุ</u> :- สำหรับชื่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ คำแนะนำ คำชี้แจง ที่ใช้อยู่เดิม

ให้ใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ คือ

เรื่อง แนะนำการ.....(หรือ)

เรื่อง ชี้แจงการ.....

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยเหล่าทหาร

พ.ศ. ๒๕๒๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเหล่าทหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า **"ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเหล่าทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘"**

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเหล่าทหาร พ.ศ. ๒๔๙๕

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเหล่าทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๑

๓.๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเหล่าทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑

๓.๔ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเหล่าทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๖

๓.๕ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเหล่าทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๓

ข้อ ๔ ทหารบก จำแนกเป็น ๑๗ เหล่า คือ

๔.๑ เหล่าทหารราบ

๔.๒ เหล่าทหารม้า

๔.๓ เหล่าทหารปืนใหญ่

๔.๔ เหล่าทหารช่าง

๔.๕ เหล่าทหารสื่อสาร

๔.๖ เหล่าทหารขนส่ง

๔.๗ เหล่าทหารสรรพาวุธ

๔.๘ เหล่าทหารพลาธิการ

๔.๙ เหล่าทหารสารวัตร

๔.๑๐ เหล่าทหารสารบรรณ

๔.๑๑ เหล่าทหารการเงิน

๔.๑๒ เหล่าทหารพระธรรมนูญ

๔.๑๓ เหล่าทหารแพทย์

๔.๑๔ เหล่าทหารแผนที่

๔.๑๕ เหล่าทหารการสัตว์

๔.๑๖ เหล่าทหารดุริยางค์

๔.๑๗ เหล่าทหารการข่าว

ข้อ ๕ ทหารเรือ จำแนกเป็น ๔ พรรค ดังนี้

๕.๑ พรรคนาวิน มี ๑๐ เหล่า คือ

๕.๑.๑ เหล่าทหารการปืน

๕.๑.๒ เหล่าทหารอาวุธใต้น้ำ

๕.๑.๓ เหล่าทหารสามัญ

๕.๑.๔ เหล่าทหารสัญญาณ

๕.๑.๕ เหล่าทหารอุทกศาสตร์

๕.๑.๖ เหล่าทหารขนส่ง

๕.๑.๗ เหล่าทหารสรรพาวุธ

๕.๑.๘ เหล่าทหารอุตุนิยมวิทยา

๕.๑.๙ เหล่าทหารสารวัตร

๕.๑.๑๐ เหล่าทหารการข่าว

๕.๒ พรรคกลิน มี ๒ เหล่า คือ

๕.๒.๑ เหล่าทหารเครื่องกล

๕.๒.๒ เหล่าทหารไฟฟ้า

๕.๓ พรรคนาวิกโยธิน มี ๔ เหล่า คือ

๕.๓.๑ เหล่าทหารราบ

๕.๓.๒ เหล่าทหารปืนใหญ่

๕.๓.๓ เหล่าทหารช่าง

๕.๓.๔ เหล่าทหารสื่อสาร

๕.๔ พรรคพิเศษ มี ๘ เหล่า คือ

๕.๔.๑ เหล่าทหารสารบรรณ

๕.๔.๒ เหล่าทหารพลาธิการ

๕.๔.๓ เหล่าทหารการเงิน

๕.๔.๔ เหล่าทหารพระธรรมนูญ

๕.๔.๕ เหล่าทหารช่างยุทธโยธา

๕.๔.๖ เหล่าทหารวิทยาศาสตร์

๕.๔.๗ เหล่าทหารดุริยางค์

๕.๔.๘ เหล่าทหารแพทย์

ข้อ ๖ ทหารอากาศ จำแนกเป็น ๒๓ เหล่า คือ

๖.๑ เหล่าทหารนักบิน

๖.๒ เหล่าทหารต้นหน

๖.๓ เหล่าทหารตรวจการณ์

๖.๔ เหล่าทหารทิ้งระเบิด

๖.๕ เหล่าทหารสื่อสาร

๖.๖ เหล่าทหารสรรพาวุธ

๖.๗ เหล่าทหารอากาศโยธิน

๖.๘ เหล่าทหารขนส่ง

๖.๙ เหล่าทหารสารวัตร

๖.๑๐ เหล่าทหารช่างอากาศ

๖.๑๑ เหล่าทหารพลาธิการ

๖.๑๒ เหล่าทหารช่างโยธา

๖.๑๓ เหล่าทหารแผนที่

๖.๑๔ เหล่าทหารอุตุ

๖.๑๕ เหล่าทหารถ่ายรูป

๖.๑๖ เหล่าทหารการเงิน

๖.๑๗ เหล่าทหารพระธรรมนูญ

๖.๑๘ เหล่าทหารดุริยางค์

๖.๑๙ เหล่าทหารสารบรรณ

๖.๒๐ เหล่าทหารแพทย์

๖.๒๑ เหล่าทหารพลร่ม

๖.๒๒ เหล่าทหารพัสดุ

๖.๒๓ เหล่าทหารวิทยาศาสตร์

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘

(ลงชื่อ) **พลเอก ป. ติณสูลานนท์**

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

หมายเหตุ : - ยกเลิกความในข้อ ๖ และให้ใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑

- ยกเลิกความในข้อ ๔ และให้ใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๑

- ยกเลิกความใน ๕.๔ และให้ใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

- ยกเลิกความในข้อ ๕ และให้ใช้ความใหม่แทนตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๒

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ

พ.ศ. ๒๕๒๘

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงข้อบังคับเกี่ยวกับการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ พ.ศ.๒๕๒๘"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ทหารประจำการพักราชการ พ.ศ.๒๕๐๐

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ทหารประจำการพักราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๔

๓.๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ทหารประจำการพักราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๔

๓.๔ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ทหารประจำการพักราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๐๙

บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งอื่น ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้ "ข้าราชการทหาร" หมายถึงข้าราชการทหารตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๑

ข้อ ๕ ข้าราชการทหารผู้ใดถูกฟ้องคดีอาญาหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญา เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือมีกรณีที่ต้องหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงถูกสอบสวนเพื่อลงทัณฑ์สถานหนัก ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าจะให้คงอยู่ในหน้าที่ราชการระหว่างพิจารณาหรือสอบสวนจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้สั่งพักราชการตั้งแต่วันที่ออกคำสั่งนั้น

ข้อ ๖ ผู้มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ คือ

๖.๑ ข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งบรรจุเป็นผู้สั่ง

๖.๒ ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้สั่ง

ข้อ ๗ การให้พักราชการนั้น ให้พักตลอดเวลาที่คดียังไม่ถึงที่สุด หรือตลอดเวลาที่สอบสวนพิจารณา

เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว หรือสอบสวนพิจารณาเสร็จแล้ว

๗.๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการมิได้กระทำความผิดและไม่มีมลทินหรือมัวหมองเลย ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการต้องสั่งให้ผู้นั้นกลับคืนตำแหน่งเดิมหรือเทียบเท่าตั้งแต่วันที่สั่งพักราชการ

๗.๒ แม้ไม่ได้ความว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิด แต่ก็มีมลทินหรือมัวหมองอยู่ ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการจะสั่งให้กลับเข้ารับราชการหรือให้ออกจากราชการก็ได้ แต่ต้องสั่งให้กลับเข้ารับราชการหรือออกจากราชการตั้งแต่วันที่ออกคำสั่งนั้น

๗.๓ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิด ให้ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการปฏิบัติดังนี้

๗.๓.๑ ถ้าสั่งให้ออกจากราชการโดยไม่มีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ ให้สั่งให้ออกตั้งแต่วันสั่งพักราชการ

๗.๓.๒ ถ้าสั่งให้ออกจากราชการโดยมีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ ให้สั่งให้ออกตั้งแต่วันออกคำสั่ง

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิด แต่ศาลรอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ หรือลงโทษจำคุกและปรับแต่โทษจำคุกให้ยก หรือลงโทษจำคุกและปรับแต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ หรือลงโทษปรับสถานเดียว หรือผู้บังคับบัญชาสั่งให้ลงทัณฑ์ทางวินัย และความผิดนั้นไม่เกี่ยวกับการทุจริตต่อผลประโยชน์ของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการจะสั่งให้กลับเข้ารับราชการ หรือให้ออกจากราชการตามความในข้อ ๗.๒ ก็ได้

ข้อ ๘ เงินเดือนและเงินที่จ่ายเป็นรายเดือนของผู้ที่ถูกสั่งให้พักราชการ ให้ถือปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการตัด งดและจ่ายเงินรายเดือน และให้ผู้บังคับบัญชาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ สั่งจ่ายหรืองดจ่ายแล้วแต่กรณี

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๘

(ลงชื่อ) พลเอก ป. ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ข้อบังคับนี้ คือ แก้ไขปรับปรุงข้อบังคับเกี่ยวกับการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ เพื่อให้มีความรัดกุมและสะดวกต่อการใช้ปฏิบัติราชการยิ่งขึ้นรวมทั้งแก้ไขเกี่ยวกับรูปแบบของข้อบังคับให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.๒๕๒๖

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ

พ.ศ. ๒๕๒๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า **"ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ พ.ศ. ๒๕๒๘"**

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ พ.ศ. ๒๔๙๙

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๓

๓.๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๔ กองทหารเกียรติยศจัดสำหรับ

๔.๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๔.๒ สมเด็จพระบรมราชินี

๔.๓ สมเด็จพระบรมราชชนนี

๔.๔ รัชทายาท

๔.๕ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

๔.๖ นายกรัฐมนตรี

๔.๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๔.๘ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ

๔.๙ ประมุขของรัฐต่างประเทศ ผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ และแขกผู้มีเกียรติของรัฐบาล

๔.๑๐ พระบรมราชานุสาวรีย์ และอนุสาวรีย์ผู้ประกอบคุณความดีแก่ประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

๔.๑๑ ศพทหารซึ่งเสียชีวิตในขณะประจำการ

๔.๑๒ ธงชัยเฉลิมพล

ข้อ ๕ การจัดกองทหารเกียรติยศ ให้จัดในโอกาสดังต่อไปนี้

๕.๑ สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท ให้จัดเมื่อเสด็จในงานพระราชพิธี รัฐพิธี งานพิธีของทหาร หรือเสด็จประพาสต่างท้องถิ่น

๕.๒ สำหรับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ให้จัดเช่นเดียวกับใน ๕.๑

๕.๓ สำหรับนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้จัดเมื่อไปราชการต่างท้องถิ่น และในท้องถิ่นนั้นมีหน่วยทหารตั้งอยู่

๕.๔ สำหรับผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ ให้จัดเมื่อไปราชการต่างท้องถิ่น และในท้องถิ่นนั้นมีหน่วยทหารในสังกัดตั้งอยู่

๕.๕ สำหรับประมุขของรัฐต่างประเทศ ผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ และแขกผู้มีเกียรติของรัฐบาล ให้จัดเมื่อมีการต้อนรับในโอกาสที่มาถึงประเทศไทย และเมื่อมีการส่งในโอกาสเดินทางกลับจากประเทศไทย หรือเมื่อไปเยี่ยมท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นทางราชการ

ทั้งนี้ เฉพาะเมื่อในท้องถิ่นที่มีการต้อนรับ หรือส่ง หรือที่ไปเยี่ยมนั้น มีหน่วยทหารตั้งอยู่

๕.๖ สำหรับพระบรมราชานุสาวรีย์ และอนุสาวรีย์ผู้ประกอบคุณความดีแก่ประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง ให้จัดเมื่อประกอบพิธีเปิดหรือจัดพิธีสมโภชเป็นทางราชการ

๕.๗ สำหรับศพทหารซึ่งเสียชีวิตในขณะประจำการ ให้จัดเมื่อเวลาเผาหรือฝังตามลัทธิศาสนาของผู้เสียชีวิต แต่ให้งดจัดสำหรับศพทหารซึ่งเสียชีวิตเนื่องจากตนเองกระทำความผิดหรือประพฤติชั่ว

๕.๘ สำหรับธงชัยเฉลิมพล ให้จัดในเมื่อเวลารับหรือส่งธง

ถ้าต้องจัดกองทหารเกียรติยศตามความใน ๕.๑, ๕.๒, ๕.๓, ๕.๔ และ ๕.๕ มากกว่า ๑ รายในโอกาสเดียวกัน ให้จัดแต่เฉพาะผู้ซึ่งทรงราชอิสริยยศหรือเกียรติยศสูงกว่าเท่านั้น

ข้อ ๖ กองทหารเกียรติยศสำหรับบุคคลตามความใน ๔.๑ ถึง ๔.๑๐ ให้จัดกำลัง ๑ กองร้อย ถือปืนเล็กล้วน มีแตรเดี่ยวและแตรวง (ถ้ามี) แต่กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี รัชทายาท และประมุขของรัฐต่างประเทศ ให้มีธงชัยเฉลิมพลประจำกองทหารเกียรติยศด้วย

ข้อ ๗ กองทหารเกียรติยศสำหรับศพทหารเมื่อเวลาเผาหรือฝัง ให้จัดกำลังดังนี้

๗.๑ สำหรับศพนายทหารชั้นนายพัน นายนาวา หรือนายนาวาอากาศขึ้นไป ให้จัดกำลัง ๑ กองร้อย ถือปืนเล็กล้วน มีแตรเดี่ยวและแตรวง (ถ้ามี)

๗.๒ สำหรับศพนายทหารชั้นนายร้อย นายเรือ หรือนายเรืออากาศ ให้จัดกำลังกึ่งกองร้อย ถือปืนเล็กล้วน มีแตรเดี่ยว

๗.๓ สำหรับศพนายทหารประทวน และศพนักเรียนทหารซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหารสัญญาบัตร ให้จัดกำลัง ๑ หมวด ถือปืนเล็กล้วน มีแตรเดี่ยว

๗.๔ สำหรับศพพลทหาร และศพนักเรียนทหารซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นนายทหารประทวน ให้จัดกำลัง ๑ หมู่ ถือปืนเล็กล้วน มีแตรเดี่ยว

ข้อ ๘ กองทหารเกียรติยศสำหรับรับหรือส่งธงชัยเฉลิมพล ให้จัดกำลัง ๑ หมวด ถือปืนเล็กล้วน มีแตรเดี่ยวหรือขลุ่ยกลอง

ข้อ ๙ การจัดกองทหารเกียรติยศสำหรับศพทหารตามความในข้อ ๗ ถ้ามีศพหลายศพในที่เดียวและเวลาเดียวซึ่งจะต้องทำการเคารพศพพร้อมกัน ให้จัดกำลังตามอัตราของศพที่มียศสูงแต่เพียงรายเดียว

ข้อ ๑๐ ทหารในกองทหารเกียรติยศ โดยปกติให้แต่งเครื่องแบบพิเศษสำหรับกองทหารเกียรติยศ (ถ้ามี) หรือเครื่องแบบฝึก สวมถุงมือ สำหรับนายทหารชั้นจ่านายสิบ พันจ่า หรือพันจ่าอากาศขึ้นไป ให้คาดกระบี่ ถ้าเป็นกองทหารเกียรติยศสำหรับศพทหาร ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วย

กองทหารเกียรติยศซึ่งจัดไปในงานพระราชพิธี หรือรัฐพิธี ถ้ามีหมายกำหนดการให้ผู้ที่ไปในงานนั้นแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ครึ่งยศ หรือให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็ให้ทหารในกองทหารเกียรติยศแต่งเครื่องแบบ หรือประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามหมายกำหนดการนั้น

ข้อ ๑๑ การจัดกองทหารเกียรติยศในท้องถิ่นที่อยู่ห่างจากที่ตั้งหน่วยทหาร ให้ผู้บังคับบัญชาของหน่วยทหารที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นนั้นพิจารณาว่าควรจะจัดหรือไม่

ข้อ ๑๒ การจัดกองทหารเกียรติยศโดยปกติให้จัดจากเหล่าทหารราบ เว้นแต่ในท้องถิ่นนั้นไม่มีหน่วยทหารราบหรือไม่สามารถจัดจากเหล่าทหารราบได้ จึงให้จัดจากทหารเหล่าอื่น

การจัดกองทหารเกียรติยศสำหรับผู้ที่เป็นนายทหารพิเศษของหน่วยใด ให้จัดจากหน่วยนั้น เว้นแต่ไม่สามารถจัดจากหน่วยนั้นได้ ก็ให้จัดจากหน่วยอื่นตามที่เห็นสมควร

การจัดกองทหารเกียรติยศสำหรับศพทหาร ให้พยายามจัดทหารจากหน่วยหรือเหล่าเดียวกับผู้เสียชีวิต หรือจัดจากหน่วยที่ผู้เสียชีวิตเคยบังคับบัญชา หรือเคยประจำมาแต่ก่อน

ข้อ ๑๓ กองทหารเกียรติยศจัดสำหรับผู้ใด โดยปกติให้ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศรายงานตัวต่อผู้นั้นด้วย

ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศไม่ต้องรายงานตัว คือ

๑๓.๑ เมื่อกองทหารเกียรติยศจัดสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในงานพระราชพิธีหรือรัฐพิธีต่าง ๆ ซึ่งมีหมายกำหนดการของสำนักพระราชวัง

๑๓.๒ เมื่อผู้บังคับกองทหารเกียรติยศไม่มีโอกาสรายงานตัวได้ เช่น ผู้รับการเคารพผ่านไปโดยรวดเร็ว เป็นต้น

ข้อ ๑๔ การรายงานตัวของผู้บังคับกองทหารเกียรติยศ ให้รายงานเป็นใจความตามลำดับ ดังนี้

๑๔.๑ สรรพนามและยศชื่อของผู้บังคับกองทหารเกียรติยศ

๑๔.๒ เป็นผู้บังคับกองทหารเกียรติยศสำหรับผู้ใด

๑๔.๓ มีกำลังกองทหารเกียรติยศเท่าใด (บอกจำนวนหน่วยทหาร เช่น ๑ กองร้อย เป็นต้น และถ้าจัดกำลังทหารผสมจากทหารบก ทหารเรือ หรือทหารอากาศ ก็ให้จำแนกจำนวนหน่วยทหารตามเหล่านั้น ๆ ด้วย)

๑๔.๔ กล่าวเชิญตรวจกองทหารเกียรติยศเป็นใจความว่า ขอเชิญให้เกียรติตรวจแถวกองทหารเกียรติยศต่อไป

๑๔.๕ คำลงท้ายรายงานเช่น "ครับ" หรือคำอื่นใดตามฐานันดรศักดิ์ของผู้รับรายงาน

ข้อ ๑๕ การจัดกองทหารเกียรติยศเป็นพิเศษนอกจากที่กล่าวแล้ว แก่ผู้ใด หรือสิ่งใด โอกาสใด กำลังเท่าใด และแต่งเครื่องแบบอย่างใด กระทรวงกลาโหมจะได้สั่งเป็นครั้งคราว หรือตามที่ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

(ลงชื่อ) พลเอก ป. ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบังคับฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการจัดกองทหารเกียรติยศให้เหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น ด้วยการกำหนดให้จัดกองทหารเกียรติยศสำหรับในโอกาสประกอบพิธีเปิดหรือพิธีสมโภชเป็นทางราชการแก่พระบรมราชานุสาวรีย์ และอนุสาวรีย์ผู้ประกอบคุณความดีแก่ประเทศชาติ รวมทั้งกำหนดให้จัดธงชัยเฉลิมพลประกอบกองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขของรัฐต่างประเทศด้วย ประกอบกับสมควรปรับปรุงรูปแบบของข้อบังคับให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ จึงจำเป็นต้องออกข้อบังคับนี้

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยบัตรประจำตัว

พ.ศ.๒๕๓๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยบัตรประจำตัวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยบัตรประจำตัว พ.ศ.๒๕๓๒"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยบัตรประจำตัว พ.ศ.๒๕๐๙

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยบัตรประจำตัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๑๕

บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ข้าราชการกลาโหมประจำการ ทหารกองประจำการ พนักงานราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม ลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม และข้าราชการกลาโหมที่รับบำเหน็จบำนาญต้องมีบัตรประจำตัวสำหรับแสดงตนในโอกาสต่าง ๆ

ข้อ ๕ บัตรประจำตัวให้มี ๒ ชนิด ดังนี้

๕.๑ บัตรประจำตัวที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

๕.๑.๑ ข้าราชการกลาโหมประจำการชั้นสัญญาบัตร ข้าราชการกลาโหมประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร พนักงานราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม ลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม ข้าราชการกลาโหมชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ และข้าราชการกลาโหมต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ ให้ใช้บัตรประจำตัวตามแบบ ๑ ท้ายข้อบังคับนี้

๕.๑.๒ ทหารกองประจำการ ให้ใช้บัตรประจำตัวตามแบบ ๒ ท้ายข้อบังคับนี้

๕.๒ บัตรประจำตัวที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

ข้าราชการกลาโหมประจำการชั้นสัญญาบัตร ข้าราชการกลาโหมประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร พนักงานราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม ลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม ข้าราชการกลาโหมชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ และข้าราชการกลาโหมต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ ให้ใช้บัตรประจำตัว ตามแบบ ๓ ท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ บัตรประจำตัวข้าราชการชั้นสัญญาบัตรในสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ และผู้บัญชาการทหารสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ออกบัตรประจำตัว หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมจะเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ได้

บัตรประจำตัวข้าราชการชั้นสัญญาบัตรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ เป็นผู้ออกบัตรประจำตัว หรือรองหรือผู้ช่วยหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ จะเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวแทนหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ ก็ได้

บัตรประจำตัวผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ ให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้ออกบัตรประจำตัว หรือรองหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้ออกบัตรประจำตัวแทนผู้บัญชาการทหารสูงสุดก็ได้

บัตรประจำตัวข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร พลทหารประจำการ ทหารกองประจำการและลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการเรือชั้น ๑ ผู้บังคับฝูงบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป รองหรือผู้ช่วยของผู้บังคับบัญชาตำแหน่งนั้น ๆ เป็นผู้ออกบัตรประจำตัว

บัตรประจำตัวข้าราชการบำเหน็จบำนาญสังกัดเหล่าทัพ ให้แต่ละเหล่าทัพเป็นผู้ออกบัตรประจำตัว ส่วนข้าราชการบำเหน็จบำนาญที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ดำเนินการ

บัตรประจำตัวพนักงานราชการในสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ออกบัตรประจำตัว ส่วนพนักงานราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ออกบัตรประจำตัว

ข้อ ๗ ในการขอมีบัตรประจำตัว ให้ผู้ขอยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อไปตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวตามข้อ ๖

คำขอมีบัตรประจำตัว ให้ทำตามแบบท้ายข้อบังคับนี้ สำหรับทหารกองประจำการไม่ต้องยื่นคำขอมีบัตรประจำตัว ให้ส่วนราชการต้นสังกัดซึ่งหัวหน้าส่วนราชการนั้น มีอำนาจออกบัตรประจำตัวดำเนินการให้เป็นส่วนรวม

รูปถ่ายในบัตรประจำตัว ให้ถ่ายครึ่งตัว หน้าตรงไม่สวมหมวกและแว่นตาสีเข้ม และแต่งเครื่องแบบแต่ต้องมิใช่เครื่องแบบเต็มยศ ครึ่งยศ หรือเครื่องแบบสโมสร สำหรับทหารกองประจำการให้แต่งเครื่องแบบปกติ

ข้อ ๘ เมื่อได้ออกบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ใด ให้ผู้ออกบัตรจัดให้มีสำเนารายการบัตรประจำตัวผู้นั้น เก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ฉบับ

ข้อ ๙ บัตรประจำตัวซึ่งออกตามข้อบังคับนี้ให้ใช้ได้ ๖ ปี นับตั้งแต่วันออกบัตร เว้นแต่บัตรประจำตัวสำหรับทหารกองประจำการ ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ปลดประจำการ

ในกรณีผู้ถือบัตรประจำตัวได้รับยศทหาร เลื่อนยศทหาร เลื่อนชั้นเงินเดือนซึ่งต้องเปลี่ยนเครื่องหมายที่เสื้อเครื่องแบบ เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือเปลี่ยนสังกัด ให้ผู้นั้นขอบัตรประจำตัวใหม่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับยศทหาร เลื่อนยศทหาร เลื่อนชั้นเงินเดือนซึ่งต้องเปลี่ยนเครื่องหมายที่เสื้อเครื่องแบบ เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือเปลี่ยนสังกัด

บัตรประจำตัวข้าราชการกลาโหมที่รับบำเหน็จบำนาญที่ใช้ได้ในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบ ๗๐ ปีบริบูรณ์ ให้คงใช้ได้ตลอดชีวิต

ผู้ได้รับบัตรประจำตัวฉบับใหม่แล้ว ต้องคืนบัตรประจำตัวฉบับเก่า

ในกรณีผู้ถือบัตรย้ายไปรับราชการสังกัดใหม่ให้เป็นหน้าที่ของผู้ถือบัตรจะต้องนำบัตรประจำตัวฉบับเก่าส่งคืนส่วนราชการต้นสังกัดใหม่ เมื่อได้รับบัตรประจำตัวฉบับใหม่แล้ว และให้ส่วนราชการต้นสังกัดใหม่ดำเนินการทำลายบัตรประจำตัวฉบับเก่านั้นเสีย

ข้อ ๑๐ ห้ามมีบัตรประจำตัวตามข้อบังคับนี้เกินกว่า ๑ ฉบับในขณะเดียวกัน

ข้อ ๑๑ ถ้าผู้ที่ได้รับบัตรประจำตัวตามข้อบังคับนี้ออกจากราชการหรือตำแหน่งหน้าที่การงานหรือปลดจากกองประจำการ ให้เป็นอันหมดสิทธิที่จะใช้บัตรประจำตัวนั้นต่อไป และให้ส่วนราชการต้นสังกัดเรียกบัตรประจำตัวคืนเพื่อทำลายเสีย

ผู้ถือบัตรประจำตัวข้าราชการบำเหน็จบำนาญผู้ใดได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นบุคคล

ล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย หรือยินยอมให้ผู้อื่นนำบัตรประจำตัวนั้นไปใช้ในทางทุจริต ให้เป็นอันหมดสิทธิที่จะใช้บัตรประจำตัวนั้นต่อไป และให้ผู้นั้นส่งมอบบัตรประจำตัวดังกล่าวคืนให้แก่ส่วนราชการต้นสังกัดภายใน ๓๐ วันนับแต่วันหมดสิทธิที่จะใช้บัตรประจำตัวนั้น

ข้อ ๑๒ การจัดหาบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามข้อบังคับนี้ ให้สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ซึ่งเป็นต้นสังกัดจัดหาให้

ข้อ ๑๓ เมื่อบัตรประจำตัวสูญหายด้วยประการใด ๆ ผู้ถือบัตรต้องรายงานผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันทราบเหตุ เพื่อดำเนินการออกบัตรประจำตัวใหม่

ข้อ ๑๔ ผู้ใดทำบัตรประจำตัวสูญหาย ต้องเสียค่าบัตรใหม่ฉบับละ ๕๐ บาท (ห้าสิบบาทถ้วน)

ข้อ ๑๕ บัตรประจำตัวที่มีอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้มีผลบังคับใช้ ให้คงใช้ต่อไป เว้นแต่จะหมดอายุหรือเข้าเกณฑ์ที่ต้องขอรับบัตรประจำตัวใหม่ตามความในข้อ ๙

ข้อ ๑๖ ให้สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ มีอำนาจออกระเบียบปลีกย่อยได้ตามความจำเป็น โดยไม่ขัดต่อข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๒

(ลงชื่อ) พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ

(ชาติชาย ชุณหะวัณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกความในข้อ ๔ และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐

- ยกเลิกความในข้อ ๕ และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๗, (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐
- ยกเลิกความในข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๖ และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕
- เพิ่มข้อ ๖ วรรคหก ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐
- ยกเลิกความในข้อ ๗ และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๗
- ยกเลิกความในข้อ ๙ และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๓, (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๗
- ยกเลิกแบบ ๑, ๒ และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕, (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๗
- ยกเลิกรายละเอียดเฉพาะแบบ ๑ และรายละเอียดเฉพาะแบบ ๓ และใช้ใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐

(แบบ)

<u>คำขอมีบัตรประจำตัว</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอมีบัตรประจำตัว

เรียน .....

กระผม, ดิฉัน.....เป็น.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

มีความประสงค์จะขอมีบัตรประจำตัวตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยบัตรประจำตัว พ.ศ.๒๕๓๒ ข้อ.....เนื่องจาก.....

.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อขอได้กรุณาดำเนินการต่อไป

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

.....

(แบบ)

บัญชีรายชื่อผู้ถือบัตรประจำตัว

สังกัด.....

ลำดับ	ยศ - ชื่อ	เลขที่บัตรประจำตัว	ที่อยู่ผู้ถือบัตร								ออกบัตรเมื่อ (วัน เดือน ปี)	การจำหน่ายบัตรประจำตัว		หมายเหตุ
			เลขที่	ถนน	ตรอก	ซอย	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		วัน เดือน ปี	เหตุที่จำหน่าย	

แบบ ๑
บัตรประจำตัวข้าราชการกลาโหมที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(ด้านหน้า)

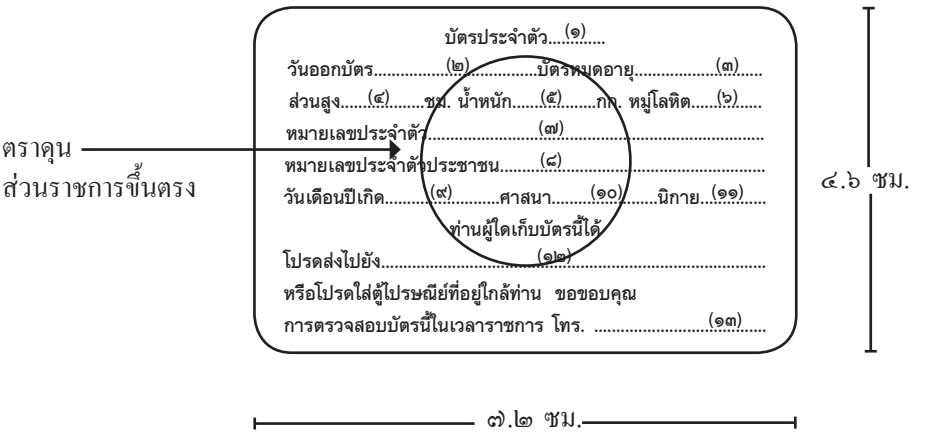

(ด้านหลัง)

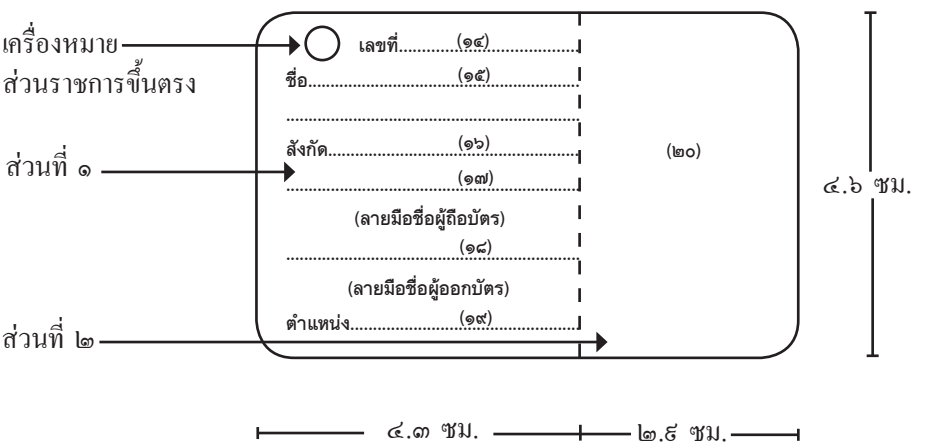

<u>รายละเอียดเฉพาะแบบ ๑ บัตรประจำตัวข้าราชการกลาโหมที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์</u>

๑. ด้านหน้าทำด้วยสติกเกอร์ ขนาด ๔.๖ x ๗.๒ เซนติเมตร พื้นสีขาว ตัวอักษรสีดำ และลงตราดุนเครื่องหมายสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ สำหรับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้ลงตราดุนเครื่องหมายเช่นเดียวกับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

๒. ด้านหลังเป็นรูปถ่ายฟิล์ม (โพราลอย) ขนาดเท่ากับด้านหน้าแบ่งพื้นที่เป็น ๒ ส่วน

๒.๑ ส่วนที่ ๑ มีพื้นที่ขนาด ๔.๖ x ๔.๓ เซนติเมตร พื้นสีขาว และตัวอักษรสีดำ มุมบนด้านซ้ายมีเครื่องหมายสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ สำหรับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่มุมบนด้านซ้ายให้ใช้เครื่องหมาย เช่นเดียวกับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

๒.๒ ส่วนที่ ๒ ด้านขวามือมีพื้นที่ประมาณ ๔.๖ x ๒.๙ เซนติเมตร เป็นภาพถ่ายของผู้ถือบัตร

๒.๒.๑ พื้นสีเลือดหมูสำหรับข้าราชการประจำการชั้นสัญญาบัตร

๒.๒.๒ พื้นสีเหลืองสำหรับข้าราชการประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

๒.๒.๓ พื้นสีขาวสำหรับลูกจ้าง

๒.๒.๔ พื้นสีแดงสำหรับข้าราชการชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ

๒.๒.๕ พื้นสีเขียวสำหรับข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ

๒.๒.๖ พื้นสีชมพูสำหรับพนักงานราชการ

๓. การลงข้อความในแบบ ๑ ทุกหมายเลขให้เจ้าหน้าที่เขียนข้อความเป็นคำเต็ม (เฉพาะหมายเลข (๒) (๓) (๙) และ (๑๔) ให้ใช้คำย่อได้) ด้วยตัวอักษรบรรจงตัวตรงขนาดพองาม หรือจะใช้ตัวพิมพ์ดีดก็ได้ โดยใช้หมึกหรือผ้าหมึกสีดำ หรือน้ำเงินดำ ดังนี้

๓.๑ หมายเลข (๑) ลง

๓.๑.๑ ข้าราชการกลาโหม

๓.๑.๒ ลูกจ้าง

๓.๑.๓ ข้าราชการบำเหน็จบำนาญ

๓.๑.๔ พนักงานราชการ และระบุตำแหน่งที่กำหนดตามสัญญาจ้าง

๓.๒ หมายเลข (๒) ลงวัน เดือน ปีที่ออกบัตร ตัวอย่างเช่น ๑ ส.ค.๔๖ เป็นต้น

๓.๓ หมายเลข (๓) ลงวัน เดือน ปีที่บัตรหมดอายุ ตัวอย่างเช่น ๓๑ ก.ค.๕๒ เป็นต้น

๓.๔ หมายเลข (๔) ลงส่วนสูงที่วัดได้ในวันที่ออกบัตร

๓.๕ หมายเลข (๕) ลงน้ำหนักที่ชั่งได้ในวันที่ออกบัตร

๓.๖ หมายเลข (๖) ลงหมู่โลหิตตามรายงานของแพทย์

๓.๗ หมายเลข (๗) ลงหมายเลขประจำตัว (๑๐ ตัว) ตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการกำหนดหมายเลขประจำตัว

๓.๘ หมายเลข (๘) ลงหมายเลขประจำตัวประชาชน (๑๓ หลัก)

๓.๙ หมายเลข (๙) ลงวัน เดือน ปีเกิดตามทางสุริยคติที่ปรากฏในสำเนาทะเบียบบ้าน

๓.๑๐ หมายเลข (๑๐) ลงชื่อ ศาสนาที่นับถือ

๓.๑๑ หมายเลข (๑๑) ลงชื่อ นิกายของศาสนาที่นับถือตามหมายเลข (๑๐)

๓.๑๒ หมายเลข (๑๒) ลงชื่อ ตามหมายเลข (๑๖) โดยใช้คำเต็ม ตัวอย่างเช่น “โปรดส่งไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ในศาลาว่าการกลาโหม”

๓.๑๓ หมายเลข (๑๓) ลงหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยที่ออกและควบคุมบัตรนั้น

๓.๑๔ หมายเลข (๑๔) ลงเลขลำดับที่ทับเลข พ.ศ. ที่ออกบัตร ตัวอย่างเช่น เลขที่ ๑/๔๖ เป็นต้น

๓.๑๕ หมายเลข (๑๕) ลงยศ ชื่อ และชื่อสกุลผู้ถือบัตร ถ้าไม่มียศให้ใช้คำว่า “นาย” “นาง” หรือ “นางสาว” นำหน้าชื่อตามแต่กรณี

๓.๑๖ หมายเลข (๑๖) ลง

๓.๑๖.๑ สำหรับข้าราชการชั้นสัญญาบัตร พนักงานราชการ ให้ลงชื่อส่วนราชการ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ

๓.๑๖.๒ สำหรับข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้ลงชื่อส่วนราชการที่ออกบัตรประจำตัวเป็นหัวหน้าหน่วย

๓.๑๖.๓ สำหรับข้าราชการบำเหน็จบำนาญ ให้ลงชื่อส่วนราชการที่ลงในคำสั่งครั้งสุดท้าย

๓.๑๗ หมายเลข (๑๗) ลงลายมือชื่อผู้ถือบัตร

๓.๑๘ หมายเลข (๑๘) ลงลายมือชื่อผู้ออกบัตร ทั้งนี้ให้เจ้าหน้าที่ลงยศด้วยคำเต็มของผู้ออกบัตรไว้ด้วยก่อนที่จะเสนอผู้ออกบัตรลงลายมือชื่อ

๓.๑๙ หมายเลข (๑๙) ลงตำแหน่งของผู้ออกบัตร

๓.๒๐ หมายเลข (๒๐) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร

แบบ ๒
บัตรประจำตัวทหารกองประจำการที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(ด้านหน้า)

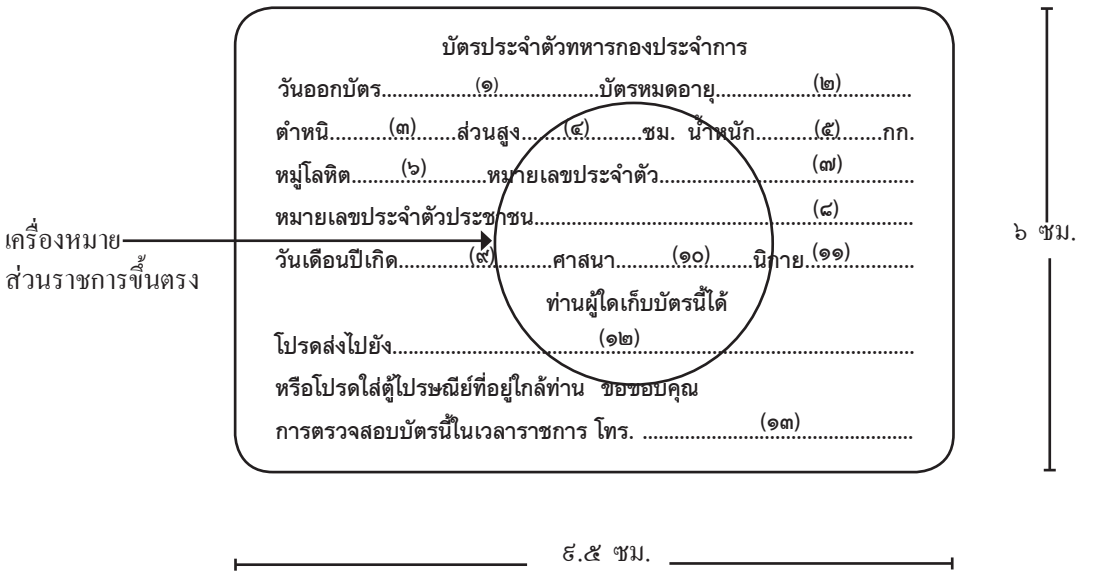

(ด้านหลัง)

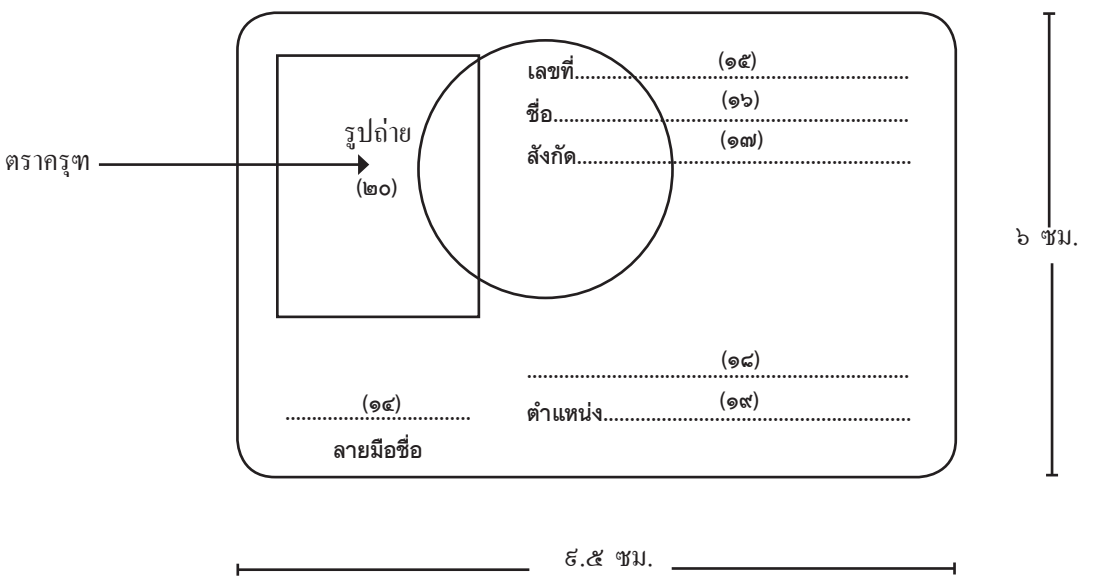

<u>รายละเอียดเฉพาะแบบ ๒ บัตรประจำตัวทหารกองประจำการที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์</u>

๑. บัตรประจำตัวให้ทำด้วยกระดาษแข็ง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาด ๖ x ๙.๕ เซนติเมตร มุมทั้งสี่มนเล็กพองาม พื้นสีฟ้า และอักษรสีดำทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

๒. การลงข้อความในแบบ ๒ ทุกหมายเลข ให้เจ้าหน้าที่เขียนข้อความเป็นคำเต็ม (เฉพาะหมายเลข (๑) (๒) (๙) และ (๑๕) ให้ใช้คำย่อได้) ด้วยตัวอักษรบรรจงตัวตรงขนาดพองาม หรือจะใช้ตัวพิมพ์ดีดก็ได้โดยใช้หมึก หรือผ้าหมึกสีดำ หรือน้ำเงินดำ ดังนี้

๒.๑	หมายเลข (๑)	ลงวัน เดือน ปีที่ออกบัตร ตัวอย่างเช่น ๑ ส.ค.๔๖ เป็นต้น
๒.๒	หมายเลข (๒)	ลงวัน เดือน ปีที่บัตรหมดอายุ ตัวอย่างเช่น ๓๑ ก.ค.๕๒ เป็นต้น
๒.๓	หมายเลข (๓)	ลงตำหนิส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายที่เห็นได้ง่าย ตัวอย่าง เช่น แผลเป็นที่นิ้วชี้ซ้าย
๒.๔	หมายเลข (๔)	ลงส่วนสูงที่วัดได้ในวันที่ออกบัตร
๒.๕	หมายเลข (๕)	ลงน้ำหนักที่ชั่งได้ในวันที่ออกบัตร
๒.๖	หมายเลข (๖)	ลงหมู่โลหิตตามรายงานของแพทย์
๒.๗	หมายเลข (๗)	ลงหมายเลขประจำตัว (๑๐ ตัว) ตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการกำหนดหมายเลขประจำตัว
๒.๘	หมายเลข (๘)	ลงหมายเลขประจำตัวประชาชน (๑๓ หลัก)
๒.๙	หมายเลข (๙)	ลงวัน เดือน ปีเกิด ตามทางสุริยคติที่ปรากฏในสำเนาทะเบียนบ้าน
๒.๑๐	หมายเลข (๑๐)	ลงชื่อ ศาสนาที่นับถือ
๒.๑๑	หมายเลข (๑๑)	ลงชื่อนิกายของศาสนาที่นับถือตามหมายเลข (๑๐)
๒.๑๒	หมายเลข (๑๒)	ลงชื่อหน่วยต้นสังกัดที่ออกบัตร โดยใช้คำเต็ม
๒.๑๓	หมายเลข (๑๓)	ลงหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยที่ออกและควบคุมบัตรนั้น
๒.๑๔	หมายเลข (๑๔)	ลงลายมือชื่อผู้ถือบัตร
๒.๑๕	หมายเลข (๑๕)	ลงเลขลำดับที่ทับเลข พ.ศ. ที่ออกบัตร ตัวอย่างเช่น เลขที่ ๑/๔๖ เป็นต้น

๒.๑๖	หมายเลข (๑๖)	ลงชื่อผู้ถือบัตร โดยใช้คำว่า “พลทหาร” นำหน้าชื่อ แต่ถ้าเป็น นายสิบหรือจ่ากองประจำการ ให้ใช้ยศทหารนำหน้าชื่อ
๒.๑๗	หมายเลข (๑๗)	ลงสังกัดของผู้ถือบัตร โดยใช้ชื่อส่วนราชการที่มีผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการเรือชั้น ๑ ผู้บังคับฝูงบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป
๒.๑๘	หมายเลข (๑๘)	ลงลายมือชื่อผู้ออกบัตร ทั้งนี้ให้เจ้าหน้าที่ลงยศด้วยคำเต็มของผู้ออกบัตรไว้ด้วยก่อนที่จะเสนอผู้ออกบัตรลงลายมือชื่อ
๒.๑๙	หมายเลข (๑๙)	ลงตำแหน่งของผู้ออกบัตร
๒.๒๐	หมายเลข (๒๐)	รูปถ่ายสีหรือขาวดำ ขนาด ๓ x ๔ เซนติเมตร ครึ่งตัวหน้าตรง แต่งเครื่องแบบปกติ (ไม่สวมหมวก)

แบบ ๓
บัตรประจำตัวข้าราชการกลาโหมที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(ด้านหน้า)

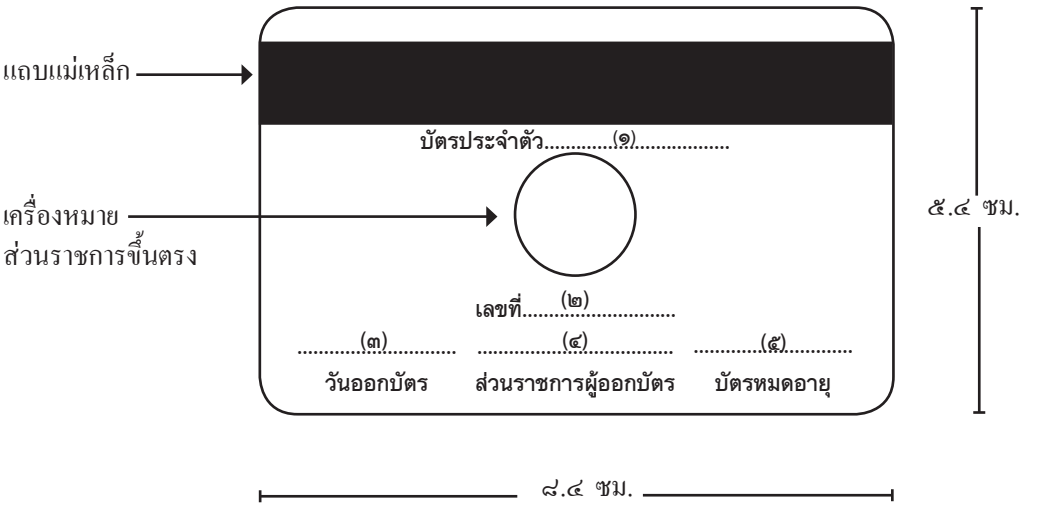

(ด้านหลัง)

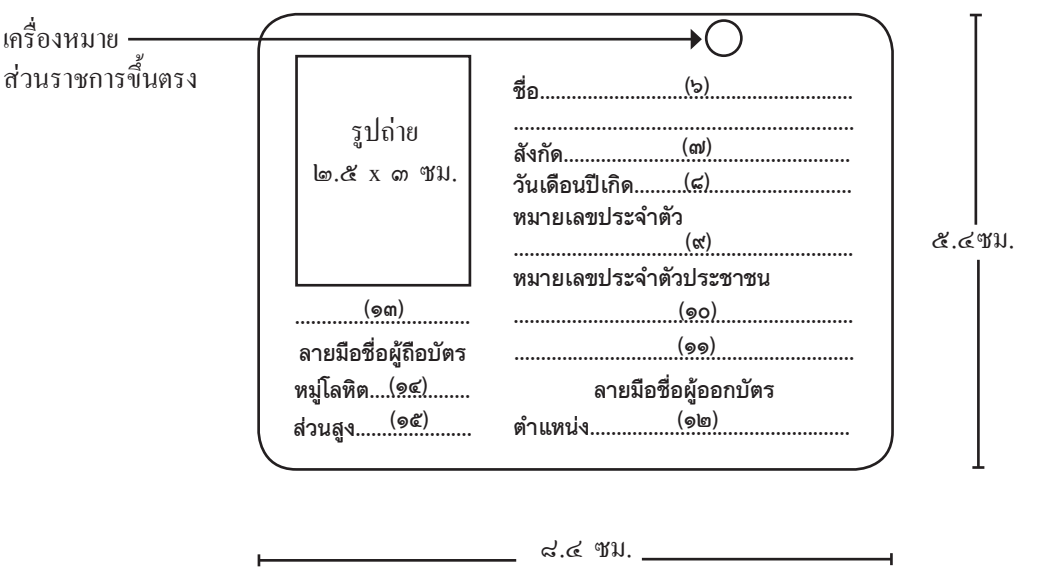

<u>รายละเอียดเฉพาะแบบ ๓ บัตรประจำตัวข้าราชการกลาโหมที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์</u>

๑. บัตรประจำตัวทำด้วยพลาสติก ขนาด ๕.๔ x ๘.๔ เซนติเมตร พื้นสีเทาเงินทั้งสองด้าน

๒. ด้านหน้าประกอบด้วย

๒.๑ แถบแม่เหล็ก เพื่อบรรจุข้อมูลกลางและข้อมูลที่ส่วนราชการประสงค์จะใช้งาน

๒.๒ เครื่องหมายสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ สำหรับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้ใช้เครื่องหมายเช่นเดียวกับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

๒.๓ ตัวอักษรสีดำ

๓. ด้านหลังประกอบด้วย

๓.๑ เครื่องหมายสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ สำหรับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้ใช้ตราเครื่องหมายเช่นเดียวกับบัตรประจำตัวข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

๓.๒ รูปถ่ายของผู้ถือบัตร ขนาด ๒.๕ x ๓ เซนติเมตร และใช้สีพื้น ดังนี้

๓.๒.๑ พื้นสีเลือดหมูสำหรับข้าราชการประจำการชั้นสัญญาบัตร

๓.๒.๒ พื้นสีเหลืองสำหรับข้าราชการประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

๓.๒.๓ พื้นสีขาวสำหรับลูกจ้าง

๓.๒.๔ พื้นสีแดงสำหรับข้าราชการชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ

๓.๒.๕ พื้นสีเขียวสำหรับข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรที่รับบำเหน็จบำนาญ

๓.๒.๖ พื้นสีชมพูสำหรับพนักงานราชการ

๓.๓ ตัวอักษรสีดำ

๔. การลงข้อความในแบบ ๓ ทุกหมายเลขให้พิมพ์ด้วยคำเต็ม (เฉพาะหมายเลข (๒) (๔) (๕) และ (๘) ให้ใช้คำย่อได้) ตัวอักษรสีดำตัวตรงขนาดพองาม ดังนี้

๔.๑ หมายเลข (๑) ลง

๔.๑.๑ ข้าราชการกลาโหม

๔.๑.๒ ลูกจ้าง

๔.๑.๓ ข้าราชการบำเหน็จบำนาญ

๔.๑.๔ พนักงานราชการ และระบุตำแหน่งที่กำหนดตามสัญญาจ้าง

๔.๒ หมายเลข (๒) ลงเลขลำดับที่ทับเลข พ.ศ. ที่ออกบัตร ตัวอย่างเช่น เลขที่ ๑/๔๖ เป็นต้น

๔.๓ หมายเลข (๓) ลงวัน เดือน ปีที่ออกบัตร ตัวอย่างเช่น ๑ ส.ค.๔๖ เป็นต้น

๔.๔ หมายเลข (๔) ลงส่วนราชการ ตามหมายเลข (๗)

๔.๕ หมายเลข (๕) ลงวัน เดือน ปีที่บัตรหมดอายุ ตัวอย่างเช่น ๓๑ ก.ค.๕๒ เป็นต้น

๔.๖ หมายเลข (๖) ลงยศ ชื่อและชื่อสกุลผู้ถือบัตร ถ้าไม่มียศให้ใช้คำว่า “นาย” “นาง” หรือ “นางสาว” นำหน้าชื่อตามแต่กรณี

๔.๗ หมายเลข (๗) ลง

๔.๗.๑ สำหรับข้าราชการชั้นสัญญาบัตร พนักงานราชการ ให้ลงชื่อส่วนราชการ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ

๔.๗.๒ สำหรับข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้ลงชื่อส่วนราชการที่ออกบัตรประจำตัวเป็นหัวหน้าหน่วย

๔.๗.๓ สำหรับข้าราชการบำเหน็จบำนาญ ให้ลงชื่อส่วนราชการที่ลงในคำสั่งสุดท้าย

๔.๘ หมายเลข (๘) ลงวัน เดือน ปีเกิดตามทางสุริยคติที่ปรากฏในสำเนาทะเบียนบ้าน

๔.๙ หมายเลข (๙) ลงหมายเลขประจำตัว (๑๐ ตัว) ตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการกำหนดหมายเลขประจำตัว

๔.๑๐ หมายเลข (๑๐) ลงหมายเลขประจำตัวประชาชน (๑๓ หลัก)

๔.๑๑	หมายเลข (๑๑)	ลงลายมือชื่อผู้ออกบัตร ทั้งนี้ให้เจ้าหน้าที่ลงยศด้วยคำเต็มของผู้ออกบัตรไว้ด้วยก่อนที่จะเสนอผู้ออกบัตรลงลายมือชื่อ
๔.๑๒	หมายเลข (๑๒)	ลงตำแหน่งของผู้ออกบัตร
๔.๑๓	หมายเลข (๑๓)	ลงลายมือชื่อผู้ถือบัตร
๔.๑๔	หมายเลข (๑๔)	ลงหมู่โลหิตตามรายงานของแพทย์
๔.๑๕	หมายเลข (๑๕)	ลงส่วนสูงที่วัดได้ในวันที่ออกบัตร

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการกลาโหมพลเรือน และลูกจ้าง

พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการกลาโหมพลเรือน คนงาน และลูกจ้าง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการกลาโหมพลเรือน และลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๓๙"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการกลาโหมพลเรือน คนงาน และลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการกลาโหมพลเรือน คนงาน และลูกจ้าง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๔ ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ให้แต่งเครื่องแบบตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน ในโอกาสต่อไปนี้

๔.๑ เวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้แต่งเครื่องแบบปกติหรือเครื่องแบบสนาม

๔.๒ เวลาไปงานสังคม งานพิธี งานราชพิธี หรือรัฐพิธี ให้แต่งเครื่องแบบตามที่กำหนดนัดหมาย หมายกำหนดการ หรือระเบียบข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการนั้น ๆ

ข้อ ๕ เครื่องแบบลูกจ้างชาย สังกัดกระทรวงกลาโหม ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ กำหนด โดยให้มีส่วนประกอบดังนี้ คือ หมวก เสื้อคอพับ กางเกงขายาวไม่พับขา เข็มขัด รองเท้า และถุงเท้า

ข้อ ๖ ผู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นยามรักษาการณ์ให้มีเครื่องประกอบเพิ่มขึ้นเฉพาะเวลากระทำหน้าที่ ดังนี้

๖.๑ สักหลาดสีแดง กว้าง ๑๐ เซนติเมตร พันรอบแขนขวาเหนือข้อศอก

๖.๒ เข็มขัดหนังสีดำหรือสีน้ำตาลหรือ เข็มขัดด้ายถักสีตามที่เหล่าทัพกำหนด

๖.๓ อาวุธฟันแทงและซองดาบ หรืออาวุธยิง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๗ เครื่องแบบลูกจ้างหญิง สังกัดกระทรวงกลาโหม ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ กำหนด โดยให้มีส่วนประกอบดังนี้ คือ หมวก เสื้อคอพับหรือเสื้อคอเปิด กระโปรงหรือกางเกงขายาวไม่พับขา เข็มขัดและรองเท้า

ข้อ ๘ ลูกจ้างทั้งชายและหญิงที่สังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ และกองบัญชาการทหารสูงสุด ให้แต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับลูกจ้างที่สังกัดกองทัพบก

ข้อ ๙ ในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ ถ้าผู้ใดมีความจำเป็นจะต้องมีเครื่องแต่งตัวพิเศษ เช่น ผู้ทำหน้าที่รักษาพยาบาล เป็นต้น ก็ให้ใช้เครื่องแต่งตัวตามแบบที่ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ได้กำหนดเป็นพิเศษขึ้นอีกนั้นได้

ข้อ ๑๐ ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ออกระเบียบปลีกย่อยกำหนดเกี่ยวกับเครื่องแบบของลูกจ้างในสังกัดโดยไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ได้ และให้ส่งสำเนาระเบียบนั้นให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมทราบด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙

(ลงชื่อ) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ข้อบังคับฉบับนี้ คือ ปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการกลาโหมพลเรือนและลูกจ้างประจำในสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อให้สอดคล้องกับการยกฐานะกรมราชองครักษ์เป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๖ และการแปรสภาพคนงานเป็นลูกจ้างตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงจำเป็นต้องออกข้อบังคับนี้

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการลา

พ.ศ.๒๕๓๕

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา พ.ศ.๒๕๓๕"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา พ.ศ.๒๕๒๔

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๗

๓.๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๒๘

๓.๔ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๘

๓.๕ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการลา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๓๕

บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

หมวด ๑
<u>บททั่วไป</u>

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

๔.๑ "การลาติดตามคู่สมรส" หมายความว่า ลาติดตามสามีหรือภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งไปปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไปปฏิบัติงาน

ในต่างประเทศ หรือทางราชการสั่งให้ไปปฏิบัติงานในต่างประเทศตามความต้องการของทางราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการหรือเต็มเวลาทำงาน ตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป แต่ไม่รวมถึงกรณีคู่สมรสลาไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน หรือปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ

๔.๒ "องค์การระหว่างประเทศ" หมายความว่า องค์การที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นด้วยความตกลงระหว่างประเทศทั้งในระดับรัฐบาลและระดับเอกชน และสำหรับองค์การสหประชาชาติให้หมายความรวมถึง ทบวงการชำนัญพิเศษ และองค์การอื่นใดในเครือสหประชาชาติด้วย

๔.๓ "องค์การต่างประเทศ" หมายความว่า องค์การหรือสถาบันต่างประเทศตามที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะได้ประกาศรายชื่อให้ทราบ

๔.๔ "การไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ" หมายความรวมถึงการไปปฏิบัติงานตามโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ การไปปฏิบัติงานในองค์การต่างประเทศ การไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ ในลักษณะเดียวกันกับการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการไปปฏิบัติงานในหน่วยงานขององค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานขององค์การต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทน ในลักษณะเดียวกันกับเงินเดือนจากองค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หน่วยงานของรัฐบาลต่างประเทศ หรือจากประเทศที่ไปปฏิบัติงาน แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเดินทางไปราชการ ตามระเบียบว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการหรือจัดการประชุมของทางราชการ การไปรับราชการประจำในต่างประเทศ การไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงานหรือปฏิบัติการวิจัย ตามระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ

ข้อ ๕ ใบลาป่วย ใบลาคลอดบุตร ใบลากิจ และใบลาพักผ่อนประจำปี ให้เสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาชั้นที่มีอำนาจให้ลา

ข้อ ๖ ข้าราชการทหารผู้ใดได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการ ณ หน่วยงานอื่นใดของทางราชการ หากประสงค์จะลาป่วย ลาคลอดบุตร ลากิจ ลาพักผ่อน ในช่วงเวลาที่ไปช่วยราชการให้เสนอขออนุญาตลาต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ แล้วให้หน่วยงานนั้นรายงานจำนวนวันลาให้ส่วนราชการต้นสังกัดของผู้นั้นทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

การลาประเภทอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เสนอขออนุญาตลาต่อส่วนราชการต้นสังกัดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับการลาประเภทนั้น

ข้อ ๗ ข้าราชการทหารผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติราชการได้อันเนื่องมาจากพฤติการณ์พิเศษซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลทั่วไปในท้องที่นั้น หรือพฤติการณ์พิเศษซึ่งเกิดขึ้นกับข้าราชการทหารผู้นั้น

และมิได้เกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือความผิดของข้าราชการทหารผู้นั้นเอง โดยพฤติการณ์พิเศษดังกล่าวร้ายแรงจนเป็นเหตุขัดขวางทำให้ไม่สามารถมาปฏิบัติราชการ ณ สถานที่ตั้งตามปกติ ให้ข้าราชการทหารผู้นั้นรีบรายงานพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งอุปสรรคขัดขวางที่ทำให้มาปฏิบัติราชการไม่ได้ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ทันทีในวันแรกที่สามารถมาปฏิบัติราชการได้

สำหรับเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เห็นว่าการที่ข้าราชการทหารผู้นั้นมาปฏิบัติราชการไม่ได้เป็นเพราะพฤติการณ์พิเศษตามวรรคหนึ่งจริง ให้สั่งให้การหยุดราชการของข้าราชการทหารผู้นั้นไม่นับเป็นวันลาตามจำนวนวันที่ไม่สามารถมาปฏิบัติราชการได้อันเนื่องมาจากพฤติการณ์พิเศษดังกล่าว

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เห็นว่าการที่ไม่สามารถมาปฏิบัติราชการยังไม่สมควรถือเป็นพฤติการณ์พิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวันที่ข้าราชการทหารผู้นั้นไม่มาปฏิบัติราชการเป็นวันลากิจ

ข้อ ๘ การนับวันลาตามข้อบังคับนี้ให้นับตามปีงบประมาณ

การนับวันลาเพื่อประโยชน์ในการเสนอหรือจัดส่งใบลา อนุญาตให้ลา และคำนวณวันลาให้นับต่อเนื่องกันโดยนับวันหยุดราชการที่อยู่ในระหว่างวันลาประเภทเดียวกันรวมเป็นวันลาด้วย เว้นแต่การนับเพื่อประโยชน์ในการคำนวณวันลาสำหรับวันลากิจ และวันลาพักผ่อน ให้นับเฉพาะวันทำการ

การลาป่วยหรือการลากิจซึ่งมีระยะเวลาต่อเนื่องกัน จะเป็นในปีเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ให้นับเป็นการลาครั้งหนึ่ง ถ้าจำนวนวันลาครั้งหนึ่งรวมกันเกินอำนาจของผู้มีอำนาจอนุญาตระดับใด ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต

ข้าราชการทหารที่ถูกเรียกกลับมาปฏิบัติราชการระหว่างการลา ให้ถือว่าการลาเป็นอันหมดเขตเพียงวันก่อนวันเดินทางกลับ และวันราชการเริ่มต้นตั้งแต่วันออกเดินทางกลับเป็นต้นไป

ข้าราชการทหารซึ่งได้รับอนุญาตให้ลา หากประสงค์จะยกเลิกวันลาที่ยังไม่ได้หยุดราชการ ให้เสนอขอถอนวันลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลา และให้ถือว่าการลาเป็นอันหมดเขตเพียงวันที่ขอถอนวันลานั้น

ข้อ ๙ เพื่อควบคุมให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ ให้สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ จัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการของข้าราชการทหารในสังกัด หรือจะใช้เครื่องบันทึกเวลาการปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ในกรณีจำเป็น สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ จะกำหนดวิธีลงเวลาปฏิบัติราชการ หรือวิธีควบคุมการปฏิบัติราชการของข้าราชการทหารที่มีการปฏิบัติราชการในลักษณะพิเศษเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องมีหลักฐานให้สามารถตรวจสอบวันเวลาการปฏิบัติราชการได้ด้วย

หมวด ๒
<u>การลาป่วย</u>

ข้อ ๑๐ ข้าราชการทหาร ในปีหนึ่งจะลาป่วยได้ไม่เกิน ๙๐ วัน เว้นแต่ในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้

๑๐.๑ เจ็บป่วยเนื่องจากไปราชการในที่กันดารหรือในท้องที่ซึ่งมีโรคภัยชุกชุม หรือประสบอันตรายเนื่องจากปฏิบัติราชการจะลาป่วยเพื่อรักษาตัวต่อไปได้อีก ๙๐ วัน รวมเป็น ๑๘๐ วัน

๑๐.๒ เจ็บป่วยหรือประสบอันตรายเพราะกระทำการตามหน้าที่อันเนื่องจากไอพิษ วัตถุธาตุที่เป็นพิษ วัตถุระเบิด หรือเชื้อโรคติดต่ออย่างร้ายแรง จะลาป่วยเพื่อรักษาตัวต่อไปได้อีก ๑๘๐ วัน รวมเป็น ๒๗๐ วัน

๑๐.๓ เจ็บป่วยเนื่องจากประสบอันตรายเพราะกระทำการตามหน้าที่ในอากาศ ใต้น้ำ ใต้ดิน ทั้งขณะขึ้นลงหรืออยู่ในอากาศ ใต้น้ำ หรือใต้ดิน จะลาป่วยเพื่อรักษาตัวได้ ๓๖๕ วัน

๑๐.๔ เจ็บป่วยเนื่องจากต้องกระทำหน้าที่พิเศษฝ่าอันตรายตามที่ได้รับอนุมัติหรือได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะลาป่วยเพื่อรักษาตัวได้ ๓๖๕ วัน

๑๐.๕ เจ็บป่วยเนื่องจากต้องกระทำหน้าที่ในการรบ การสงคราม การปราบปราม การจลาจล การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎอัยการศึกหรือตามประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือปฏิบัติราชการสนามในพื้นที่ตามแนวชายแดน จะลาป่วยเพื่อรักษาตัวได้ ๓๖๕ วัน

๑๐.๖ การลาป่วยตามข้อ ๑๐.๔ หรือ ข้อ ๑๐.๕ กรณีแพทย์ที่รักษาไม่น้อยกว่า ๓ นาย ตรวจรับรองลงความเห็นว่าจำเป็นต้องฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย ให้ลาป่วยเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายต่อได้อีกไม่เกิน ๓๖๕ วัน

ข้อ ๑๑ ผู้ป่วยต้องเสนอใบลาแสดงอาการป่วยต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรง ถ้าป่วยไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง จะลาด้วยวาจาก็ได้ ผู้ป่วยจะให้ผู้อื่นทำใบลาเสนอแทนตนก็ได้ หากมีความเห็นหรือคำแนะนำของแพทย์ให้แนบมากับใบลาด้วย

ผู้ป่วยที่ได้ลาหยุดพักรักษาตัวครบกำหนดแล้ว แต่อาการป่วยยังไม่หายจะหยุดพักรักษาตัวต่อไปอีก ให้เสนอใบลาต่อตามที่กล่าวแล้วข้างต้น

ผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ที่สถานพยาบาลของทหารไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาส่งตัวไปรักษาหรือเจ้าตัวไปป่วยรักษาตัวยังสถานพยาบาลของทหาร ไม่ต้องทำใบลาเสนอต่อผู้บังคับบัญชา แต่ให้สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ที่มีสถานพยาบาลวางระเบียบ ให้ส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ป่วยกับสถานพยาบาลทำหลักฐานการป่วยให้ไว้ต่อกัน นับตั้งแต่วันรับตัวไว้รักษาจนถึงวันออกจากสถานพยาบาลนั้น ทั้งนี้การป่วยดังกล่าวให้ถือเป็นการลาป่วยตามข้อบังคับนี้ด้วย

ถ้าผู้ป่วยเป็นทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เมื่อลาไปรักษาตัวยังภูมิลำเนาที่ห่างไกลผู้บังคับบัญชาครบกำหนดลาแล้วยังไม่หายป่วย จะลารักษาตัวต่อไปอีกก็ดี หรือไปด้วยกิจธุระแล้วป่วยอยู่ยังภูมิลำเนาก็ดี ให้นำบัตรอนุญาตลาเสนอต่อกรมกองทหารที่ใกล้หรือนายอำเภอท้องที่เพื่อวินิจฉัยอนุญาต

ข้อ ๑๒ การเขียนใบลาป่วยจักต้องกล่าวถึงอาการป่วย กำหนดวันลา ตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด และบอกสถานที่ซึ่งพักรักษาตัวอยู่ด้วย

ข้อ ๑๓ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจอนุญาตให้ลาป่วย ให้เป็นไปตามตารางกำหนดอำนาจให้ลาท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๔ ผู้ซึ่งลาป่วยเกินกำหนดที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๐ ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการขอปลดออกจากประจำการ

หมวด ๓

การลาคลอดบุตร

ข้อ ๑๕ ข้าราชการทหารซึ่งประสงค์จะลาคลอดบุตร ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ไม่สามารถจะลงชื่อในใบลาได้ จะให้ผู้อื่นลาแทนก็ได้ แต่เมื่อสามารถลงชื่อได้แล้ว ให้เสนอใบลาโดยเร็ว

การลาคลอดบุตรให้ลาได้ ๙๐ วัน โดยได้รับเงินเดือน และไม่ต้องมีใบรับรองแพทย์ ทั้งนี้สามารถจะลาในวันที่คลอด ก่อนหรือหลังวันที่คลอดบุตรก็ได้ แต่เมื่อรวมวันลาแล้วต้องไม่เกิน ๙๐ วัน

ข้าราชการทหารที่ได้รับอนุญาตให้ลาคลอดบุตรและได้หยุดราชการไปแล้วแต่ไม่ได้คลอดบุตรตามกำหนด หากประสงค์จะขอถอนวันลาคลอดบุตรที่หยุดไป ให้ผู้มีอำนาจอนุญาต อนุญาตให้ถอนวันลาคลอดบุตรได้ โดยให้ถือว่าวันที่ได้หยุดราชการไปแล้วเป็นวันลากิจ

การลาคลอดบุตรคาบเกี่ยวกับการลาประเภทใดซึ่งยังไม่ครบกำหนดวันลาของการลาประเภทนั้น ให้ถือว่าการลาประเภทนั้นสิ้นสุดลง และให้นับเป็นการลาคลอดบุตรตั้งแต่วันเริ่มลาคลอดบุตร

ข้อ ๑๖ ข้าราชการทหารซึ่งประสงค์จะลาคลอดบุตร ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาชั้น ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ หรือผู้บังคับการกองบิน ขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

หมวด ๔

การลากิจ

ข้อ ๑๗ (ยกเลิก)

ข้อ ๑๘ ข้าราชการทหารมีสิทธิลากิจ โดยได้รับเงินเดือนปีละไม่เกิน ๔๕ วันทำการ สำหรับทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารจะลาได้ไม่เกิน ๒๓ วันทำการ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็น ซึ่งกองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศเห็นควรให้มีการลาเกินกว่าที่กำหนดดังกล่าว ให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ แล้วแต่กรณี มีอำนาจอนุญาตให้ลาเพิ่มเติมได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน

ข้อ ๑๙ ข้าราชการทหารที่ลาคลอดบุตรตามข้อ ๑๕ แล้ว หากประสงค์จะลากิจเพื่อเลี้ยงดูบุตร ให้มีสิทธิลาต่อเนื่องจากการลาคลอดบุตรได้ไม่เกิน ๑๕๐ วันทำการ โดยไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลา

ข้อ ๒๐ ข้าราชการทหารจะลากิจไปต่างประเทศได้ดังนี้

๒๐.๑ ลาไปประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย เช่น มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา เป็นต้น จะลาได้ตามกำหนดวันลาในข้อ ๑๘

๒๐.๒ ลาไปประเทศในเอเชียนอกจากที่กล่าวในข้อ ๒๐.๑ จะลาเพิ่มจากกำหนดวันลาในข้อ ๑๘ ได้อีกไม่เกิน ๕ วันทำการ

๒๐.๓ ลาไปประเทศในยุโรป อเมริกา แอฟริกา ออสเตรเลีย หรือประเทศอื่นนอกจากที่กล่าวในข้อ ๒๐.๑ และข้อ ๒๐.๒ จะลาเพิ่มจากกำหนดวันลาในข้อ ๑๘ ได้อีกไม่เกิน ๑๐ วันทำการ

ข้อ ๒๑ ผู้ลากิจต้องเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรง จะลาแทนกันไม่ได้ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงจะหยุดราชการได้

สำหรับการลาตามข้อ ๑๘ เมื่อมีเหตุจำเป็นก็อนุญาตให้หยุดราชการได้ทันที และถ้าลาไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง จะลาด้วยวาจาก็ได้

ข้อ ๒๒ การเขียนใบลากิจจักต้องกล่าวถึงความประสงค์ของการลา กำหนดวันลาตั้งแต่เมื่อใดถึงเมื่อใด และบอกสถานที่ซึ่งทางราชการจะติดต่อได้เสมอด้วย

ข้อ ๒๓ ผู้ลากิจ เมื่อมีเหตุจำเป็นจะลาต่ออีก ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒๑ เว้นแต่เมื่ออยู่ต่างจังหวัดหรืออยู่ต่างประเทศ จึงให้ส่งใบลาโดยทางไปรษณีย์หรือทางอื่น ๆ แต่ทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารจะลาต่อโดยวิธีนี้ได้ไม่เกิน ๕ วันทำการ

ข้อ ๒๔ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจอนุญาตให้ลากิจให้เป็นไปตามตารางกำหนดอำนาจให้ลาท้ายข้อบังคับนี้ เว้นแต่การลาตามข้อ ๒๐ อยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กรณีข้าราชการทหารลาไปนอกเขตประเทศไทยไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง เนื่องจากได้รับคำเชิญจากข้าราชการต่างประเทศ ให้หัวหน้าหน่วยชั้นสัญญาบัตร ณ ที่นั้น อนุญาตให้ลาได้

ข้อ ๒๕ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลากิจ เว้นแต่กรณีการลากิจเพื่อเลี้ยงดูบุตรตามข้อ ๑๙ ถ้าผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าไม่สมควร จะไม่อนุญาตหรือลดจำนวนวันลาตามใบลาลงได้ และมีราชการจำเป็นเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาจะสั่งเรียกผู้ซึ่งลาไปแล้วให้กลับมาปฏิบัติราชการก็ได้

หมวด ๕

การลาพักผ่อนประจำปี

ข้อ ๒๖ ข้าราชการทหารมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปีหนึ่งได้ ๑๐ วันทำการ โดยไม่ถือเป็นวันลา เว้นแต่ข้าราชการทหารดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปีที่ได้รับบรรจุเข้ารับราชการยังไม่ถึง ๖ เดือน

๒๖.๑ ผู้ซึ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารครั้งแรก

๒๖.๒ ผู้ซึ่งลาออกจากราชการเพราะเหตุส่วนตัว แล้วต่อมาได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการ

๒๖.๓ ผู้ซึ่งลาออกจากราชการเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง แล้วต่อมาได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการหลัง ๖ เดือน นับแต่วันออกจากราชการ

๒๖.๔ ผู้ซึ่งถูกสั่งให้ออกจากราชการในกรณีอื่น และกรณีไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามความประสงค์ของทางราชการ แล้วต่อมาได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการ

ข้อ ๒๗ ข้าราชการทหารซึ่งประสงค์จะลาพักผ่อนประจำปี ให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาชั้น ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ หรือผู้บังคับการกองบินขึ้นไป เป็นผู้พิจารณาอนุญาต เว้นแต่การไปต่างประเทศระหว่างลาพักผ่อนประจำปี ให้นำความในข้อ ๒๐ มาใช้บังคับ

ถ้าในปีใดข้าราชการทหารผู้ใดมิได้ลาพักผ่อนประจำปี หรือลาพักผ่อนประจำปีแล้วแต่ไม่ครบ ๑๐ วันทำการ ให้สะสมวันที่ยังมิได้ลาในปีนั้นรวมเข้ากับปีต่อ ๆ ไปได้ แต่วันลาพักผ่อนสะสมรวมกับวันลาพักผ่อนในปีปัจจุบันจะต้องไม่เกิน ๒๐ วันทำการ

ผู้ที่ได้รับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ให้มีสิทธินำวันลาพักผ่อนสะสมรวมกับวันลาพักผ่อนในปีปัจจุบันได้ไม่เกิน ๓๐ วันทำการ

การอนุญาตให้ลาพักผ่อนประจำปี ผู้มีอำนาจอนุญาตจะอนุญาตให้ลาพักผ่อนครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ได้ โดยมิให้เสียหายแก่ราชการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะหยุดราชการได้

ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักผ่อนประจำปีซึ่งได้หยุดราชการไปยังไม่ครบกำหนด ถ้ามีราชการจำเป็นเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจอนุญาตจะเรียกตัวมาปฏิบัติราชการก็ได้

หมวด ๖

การลาอุปสมบท

ข้อ ๒๘ ข้าราชการทหารจะลาอุปสมบทได้ไม่เกิน ๑๒๐ วัน ผู้ที่เคยอุปสมบทมาแล้วจะลาอุปสมบทอีกไม่ได้

ข้อ ๒๙ ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตรผู้ใดจะอุปสมบทให้เสนอใบลาอุปสมบทต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อวินิจฉัย เมื่อเห็นควรจะอนุญาตแล้วจึงรายงานเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก่อนถึงกำหนดอุปสมบทไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เว้นหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด ให้เป็นไปตามพระราชวินิจฉัยขององค์ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด

สำหรับข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรคงปฏิบัติการเสนอใบลาดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการเรือชั้น ๑ หรือผู้บังคับฝูงบิน เป็นผู้วินิจฉัย เมื่อเห็นควรจะอนุญาตแล้วจึงรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บัญชาการกองเรือ หรือผู้บัญชาการกองพลบิน เป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาอุปสมบทแล้ว เมื่อถึงวันลาได้หยุดราชการไปเพื่อเตรียมการอุปสมบท หากปรากฏว่ามีปัญหาอุปสรรคทำให้ไม่สามารถอุปสมบทตามที่ขออนุญาตลาไว้ เมื่อได้รายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติราชการตามปกติและขอถอนวันลาอุปสมบท ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลาอุปสมบทอนุญาตให้ถอนวันลาอุปสมบทได้ โดยให้ถือว่าวันที่ได้หยุดราชการไปแล้วเป็นวันลากิจ

ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาอุปสมบทจะต้องอุปสมบทภายใน ๑๐ วัน นับตั้งแต่วันเริ่มวันลา

ข้อ ๓๐ ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาอุปสมบทลาสิกขาเมื่อใด ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบ และเข้าปฏิบัติราชการภายใน ๕ วัน นับแต่วันลาสิกขา สำหรับข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร ต้องรายงานจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นอกนั้นเสนอถึงผู้อนุญาตให้ลาอุปสมบท เว้นหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุดต้องรายงานจนถึงผู้อนุญาตให้ลาอุปสมบท

หมวด ๗
การลาไปประกอบพิธีฮัจย์

ข้อ ๓๑ ข้าราชการทหารผู้นับถือศาสนาอิสลามจะลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบียได้ไม่เกิน ๑๒๐ วัน ผู้ที่เคยไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบียแล้ว จะลาไปประกอบพิธีฮัจย์อีกไม่ได้

ข้อ ๓๒ ข้าราชการทหารผู้ใดจะลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบียให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อวินิจฉัย เมื่อเห็นควรจะอนุญาตแล้ว จึงรายงานเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก่อนถึงกำหนดวันลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาไปประกอบพิธีฮัจย์แล้ว เมื่อถึงวันลาได้หยุดราชการเพื่อเตรียมไปประกอบพิธีฮัจย์ หากปรากฏว่ามีปัญหาอุปสรรคทำให้ไม่สามารถไปประกอบพิธีฮัจย์ตามที่ขออนุญาตลาไว้ เมื่อได้รายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติราชการตามปกติและขอถอนวันลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ลาไปประกอบพิธีฮัจย์อนุญาตให้ถอนวันลาไปประกอบพิธีฮัจย์ได้ โดยให้ถือว่าวันที่ได้หยุดราชการไปแล้วเป็นวันลากิจ

ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบียจะต้องออกเดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ภายใน ๑๐ วัน นับตั้งแต่วันเริ่มลา

ข้อ ๓๓ ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เมื่อเดินทางกลับถึงประเทศไทยต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบและเข้าปฏิบัติราชการภายใน ๕ วัน นับตั้งแต่เดินทางกลับประเทศไทย สำหรับข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตรต้องรายงานจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นอกนั้นเสนอถึงผู้อนุญาตให้ลาไปประกอบพิธีฮัจย์

หมวด ๘
การลาติดตามคู่สมรสไปต่างประเทศ

ข้อ ๓๔ ข้าราชการทหารผู้ใดประสงค์จะลาติดตามคู่สมรสซึ่งไปปฏิบัติหน้าที่ราชการต่างประเทศให้เสนอรายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้ลาได้ไม่เกิน ๒ ปี โดยไม่รับเงินเดือน ในกรณีจำเป็นอาจอนุญาตให้ลาต่อได้อีกไม่เกิน ๒ ปี แต่เมื่อรวมแล้วไม่เกิน ๔ ปี ถ้าเกิน ๔ ปี ให้ข้าราชการทหารผู้นั้นลาออกจากราชการ

ข้อ ๓๕ การอนุญาตให้ลาตามความในข้อ ๓๔ นั้น คงอนุญาตให้ลาได้ตามระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ราชการในต่างประเทศของคู่สมรส แต่รวมแล้วไม่เกิน ๔ ปี

การพิจารณาระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ราชการในต่างประเทศของคู่สมรส ให้พิจารณาจากช่วงระยะเวลาที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการในต่างประเทศติดต่อกันครั้งเดียว โดยไม่จำกัดว่าจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการในประเทศเดียวกันหรือไม่ เมื่อคู่สมรสหมดภารกิจในครั้งนั้นและได้เดินทางกลับมาปฏบัติหน้าที่ราชการประจำในประเทศไทยแล้ว ให้ถือว่าช่วงเวลาการปฏิบัติหน้าที่ราชการในต่างประเทศเป็นอันสิ้นสุดลง ต่อมาหากคู่สมรสได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการในต่างประเทศอีกในช่วงเวลาใหม่จึงมีสิทธิที่จะลาติดตามคู่สมรสได้ใหม่

ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดจะต้องใช้ดุลยพินิจในการเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมด้วยว่า หากอนุญาตให้ลาติดตามคู่สมรสได้แล้ว จะไม่ทำให้เสียหายแก่ราชการ

หมวด ๙

<u>การลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ</u>

ข้อ ๓๖ ข้าราชการทหารซึ่งประสงค์จะลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศให้เสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อพิจารณาโดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

ข้อ ๓๗ การไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ มี ๒ ประเภท คือ

๓๗.๑ ประเภทที่ ๑ ได้แก่ การไปปฏิบัติงานในกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

๓๗.๑.๑ การไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกและเป็นวาระที่จะต้องส่งไปปฏิบัติงานในองค์การนั้น

๓๗.๑.๒ รัฐบาลไทยมีข้อผูกพันที่จะต้องส่งไปปฏิบัติงานตามความตกลงระหว่างประเทศ

๓๗.๑.๓ ประเทศไทยต้องส่งไปปฏิบัติงานเพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประเทศตามความต้องการของรัฐบาลไทย

๓๗.๒ ประเภทที่ ๒ ได้แก่ การไปปฏิบัติงานนอกเหนือจากประเภทที่ ๑

ข้อ ๓๘ ข้าราชการทหารที่ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๓๘.๑ เป็นข้าราชการทหารประจำการตลอดมาเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี ก่อนถึงวันที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติงาน เว้นแต่ผู้ที่ไปปฏิบัติงานในองค์การสหประชาชาติกำหนดเวลา ๕ ปี ให้ลดเป็น ๒ ปี

สำหรับผู้ที่เคยไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศประเภทที่ ๒ มาแล้วจะต้องมีเวลาปฏิบัติราชการในส่วนราชการไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่วันเริ่มกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหลังจากเดินทางกลับจากการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศประเภทที่ ๒ ครั้งสุดท้าย

๓๘.๒ ผู้ที่ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศประเภทที่ ๒ ต้องมีอายุไม่เกิน ๕๒ ปีบริบูรณ์ นับถึงวันที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติงาน

๓๘.๓ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการมีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีความประพฤติเรียบร้อยและไม่อยู่ระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัย

การขอยกเว้นหรือผ่อนผันคุณสมบัติตามข้อ ๓๘.๑ วรรคสอง และข้อ ๓๘.๒ ให้เสนอเหตุผลความจำเป็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๓๙ ให้ข้าราชการทหารที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อพิจารณาอนุญาต และมีคำสั่งให้ข้าราชการทหารผู้นั้นลาไปปฏิบัติงานได้โดยถือว่าเป็นการไปทำการใด ๆ อันจะนับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๔ ปี สำหรับการไปปฏิบัติงานประเภทที่ ๑ หรือมีกำหนดเวลาไม่เกิน ๑ ปี สำหรับการไปปฏิบัติงานประเภทที่ ๒ โดยไม่รับเงินเดือนเว้นแต่อัตราเงินเดือนที่ได้รับจากองค์การระหว่างประเทศต่ำกว่าอัตราเงินเดือนของทางราชการที่ผู้นั้นได้รับอยู่ในขณะนั้น ให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนจากทางราชการสมทบ ทั้งเมื่อรวมกับเงินเดือนจากองค์การระหว่างประเทศแล้วไม่เกินอัตราเงินเดือนของทางราชการที่ข้าราชการทหารผู้นั้นได้รับอยู่ในขณะนั้น

ข้อ ๔๐ ข้าราชการทหารที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศหากประสงค์จะอยู่ปฏิบัติงานต่อ ให้เสนอเรื่องราวพร้อมทั้งเหตุผลความจำเป็นและประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อพิจารณาอนุญาต และมีคำสั่งให้ข้าราชการทหารผู้นั้นไปปฏิบัติงานได้โดยถือว่าเป็นการไปทำการใด ๆ อันจะนับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการได้อีกแต่เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกิน ๔ ปี

การอนุญาตให้ข้าราชการทหารผู้ใดไปปฏิบัติงานประเภทที่ ๒ เกินกว่า ๑ ปี ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการในช่วงเวลาที่ไปปฏิบัติงานเกิน ๑ ปีด้วย

ข้อ ๔๑ เมื่อกระทรวงกลาโหมได้มีคำสั่งให้ข้าราชการทหารไปปฏิบัติงานตามข้อ ๓๙ หรือให้ไปปฏิบัติงานต่อหรือให้ออกจากราชการตามข้อ ๔๐ แล้ว ให้ส่วนราชการต้นสังกัดของข้าราชการทหารผู้นั้นส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวให้กระทรวงการคลัง และองค์กรกลางบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ข้อ ๔๒ ข้าราชการทหารที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศต้องทำหนังสือสัญญาของข้าราชการทหารที่ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ และหนังสือสัญญาค้ำประกันให้กลับมารับราชการในส่วนราชการกระทรวงกลาโหมเป็นเวลาหนึ่งเท่าของระยะเวลาที่ไปปฏิบัติงาน ข้าราชการทหารผู้ใดไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศแล้วไม่กลับมารับราชการหรือกลับมารับราชการไม่ครบกำหนดตามสัญญา ให้ชดใช้เบี้ยปรับแก่ทางราชการดังนี้

๔๒.๑ ไม่กลับเข้ารับราชการเลย ให้ชดใช้เป็นจำนวนเท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ได้รับ คูณด้วยระยะเวลาที่ลาไปปฏิบัติงานที่คิดเป็นเดือน เศษของเดือนถ้าเกิน ๑๕ วัน ให้คิดเป็นหนึ่งเดือน

๔๒.๒ กลับมารับราชการไม่ครบกำหนดตามสัญญา ให้ชดใช้เบี้ยปรับตามข้อ ๔๒.๑ ลดลงตามส่วน

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด เมื่อจัดทำแล้วให้ส่งให้กระทรวงการคลัง และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน แห่งและ ๑ ชุดด้วย

ข้อ ๔๓ ข้าราชการทหารที่ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ เมื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จให้รายงานตัวเข้าปฏิบัติหน้าที่ภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันถัดจากวันเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน และให้รายงานผลการไปปฏิบัติงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการ

การรายงานผลการไปปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้แบบรายงานการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ท้ายข้อบังคับนี้

หมวด ๑๐

<u>บัตรอนุญาตและใบลา</u>

ข้อ ๔๔ ทหารซึ่งมียศตั้งแต่ สิบเอก จ่าเอก หรือจ่าอากาศเอก ลงมา และพลทหาร เมื่อผู้บังคับบัญชาอนุญาตให้ลาหรือไปราชการโดยลำพังต้องมีบัตรอนุญาตลาตามแบบท้ายข้อบังคับนี้ไปด้วยคือ

๔๔.๑ ถ้าอนุญาตให้ลาหรือไปราชการโดยลำพังไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง ให้ใช้บัตรอนุญาตลาแบบ ๑

๔๔.๒ ถ้าอนุญาตให้ลาหรือไปราชการโดยลำพังเกิน ๒๔ ชั่วโมง ให้ใช้บัตรอนุญาตลาแบบ ๒

ข้อ ๔๕ การลาให้ใช้ใบลาและแบบรายงานตามแบบท้ายข้อบังคับ ดังนี้

๔๕.๑ ใบลาป่วย ให้ใช้แบบ ๓

๔๕.๒ ใบลาคลอดบุตร ให้ใช้แบบ ๔

๔๕.๓ ใบลากิจ ให้ใช้แบบ ๕

๔๕.๔ ใบลาพักผ่อนประจำปี ให้ใช้แบบ ๖

๔๕.๕ ใบลาขออนุญาตอุปสมบท ให้ใช้แบบ ๗

๔๕.๖ หนังสือแสดงการพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการลาอุปสมบทสำหรับข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้แบบ ๘ ข้าราชการทหารหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด ให้ใช้แบบ ๘/๑ สำหรับข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้แบบ ๙

๔๕.๗ ใบลาไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ให้ใช้แบบ ๑๐

๔๕.๘ ใบลาติดตามคู่สมรส ให้ใช้แบบ ๑๑

๔๕.๙ ใบลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ให้ใช้แบบ ๑๒

๔๕.๑๐ ใบลาอยู่ปฏิบัติงานต่อในองค์การระหว่างประเทศ ให้ใช้แบบ ๑๓

๔๕.๑๑ รายงานการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ให้ใช้แบบ ๑๔

๔๕.๑๒ ใบขอยกเลิกวันลา ให้ใช้แบบ ๑๕

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๕

(ลงชื่อ) พลเอก วิจิตร สุขมาก

(วิจิตร สุขมาก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :-

- ยกเลิกความในข้อ ๑๕ วรรคสอง และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๙
- ยกเลิกความในข้อ ๑๕ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๐
- ยกเลิกข้อ ๑๗ ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๐
- ยกเลิกความในข้อ ๑๘ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๐, (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๓
- ยกเลิกความในข้อ ๑๙ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๐
- ยกเลิกความในข้อ ๒๕ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๐
- ยกเลิกความในข้อ ๒๙ วรรคหนึ่ง และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐
- ยกเลิกความในข้อ ๓๐ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐
- ยกเลิกความในข้อ ๔๕.๖ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐
- เพิ่มแบบหนังสือแสดงการพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการลาอุปสมบทสำหรับข้าราชการทหารหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นแบบ ๘/๑ ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๐
- ยกเลิกความในข้อ ๑๐ และให้ใช้ความใหม่ตามข้อบังคับ กห. ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๕๐

ตารางกำหนดอำนาจให้ลา

ผู้บังคับบัญชาชั้น	อนุญาตลาป่วย ได้คราวหนึ่ง ไม่เกิน	อนุญาตลากิจ ได้คราวหนึ่ง ไม่เกิน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	๓๖๕ วัน	ตามที่เห็นควร
ปลัดกระทรวงกลาโหม สมุหราชองครักษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศ	๑๘๐ วัน	ตามที่เห็นควร
แม่ทัพ	๙๐ วัน	๖๐ วันทำการ
ผู้บัญชาการกองพล ผู้บัญชาการกองเรือ หรือผู้บัญชาการกองพลบิน	๖๐ วัน	๔๕ วันทำการ
ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ หรือผู้บังคับการกองบิน	๔๕ วัน	๓๐ วันทำการ
ผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการเรือชั้น ๑ หรือผู้บังคับฝูงบิน	๒๑ วัน	๑๕ วันทำการ
ผู้บังคับการเรือชั้น ๒ ต้นเรือชั้น ๑ หรือผู้บังคับหมวดบินชั้น ๑	๑๕ วัน	๗ วันทำการ
ผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้น ๓ หรือต้นเรือชั้น ๒ หรือผู้บังคับหมวดบินชั้น ๒	๗ วัน	๓ วันทำการ
ผู้บังคับหมวด ต้นเรือชั้น ๓ หรือผู้บังคับหมวดบินชั้น ๓	๓ วัน	๑ วันทำการ

แบบ ๑

(ครุฑ)

<u>บัตรอนุญาตลาแบบ ๑</u>

ที่.....สังกัด.....

อนุญาตให้ผู้ถือบัตรนี้ออกนอกเขตที่ตั้งกรมกองทหารได้ตามกำหนดเวลาที่ได้รับอนุญาต

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

(พลิก)

(ด้านหลัง)

<u>คำเตือน</u>

ผู้ถือบัตรอนุญาตนี้ จะไปกิจใด ๆ ได้ไม่เกินเวลา ๒๔๐๐

แบบ ๒

บัตรอนุญาตลาแบบ ๒

ผู้ลา.....

เครื่องหมาย.....

ลาเพื่อ.....

ผู้อนุญาต.....

จำนวนวันลา.....วัน

ตั้งแต่.....เวลา.....

ถึง.....เวลา.....

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

(ครุฑ)

บัตรอนุญาตลาแบบ ๒

อนุญาตให้.....เครื่องหมาย.....

สังกัด.....

ลาเพื่อ.....มีกำหนด.....วัน

ตั้งแต่วันที่.....เวลา.....

ให้กลับเข้ารับราชการวันที่.....เวลา.....

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

(พลิก)

(ด้านหลัง)

ถ้าผู้ถือบัตรอนุญาตนี้ลาต่อ ให้ผู้ที่อนุญาตให้ลานั้นชี้แจงรับรองไว้ในตารางต่อไปนี้

ครั้งที่	โดยเหตุ	ลาต่อ		ลงชื่อ ตำแหน่ง ผู้อนุญาต
		ตั้งแต่	ถึง	

<u>ได้มีการลาต่อคือ</u>

แบบ ๓

ใบลาป่วย

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอลาป่วย

เรียน .....

กระผม ดิฉัน.....

ตำแหน่ง.....ป่วยเป็น.....

จึงขออนุญาตลาป่วยเพื่อรักษาตัวมีกำหนด.....วัน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....จนถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ในระหว่างลาป่วยนี้ได้รักษาตัวอยู่ที่ บ้านเลขที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

กระผม ดิฉัน ได้ลาป่วยอยู่เดิมแล้วในคราวเดียวกันนี้.....ครั้ง รวม.....วัน

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

ในปีงบประมาณนี้.....ได้ลาป่วย.....ครั้ง

รวม.....วัน ทั้งครั้งนี้รวมเป็น.....วัน

ในปีงบประมาณนี้ ผู้นี้เคยลากิจมาแล้ว.....ครั้ง รวม.....วันทำการ

การลาป่วยครั้งนี้ อยู่ในอำนาจของ.....อนุญาตได้ตามข้อบังคับ ฯ

(ลงชื่อ).....(เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

หมายเหตุ ในกรณีที่บุคคลอื่นเป็นผู้ยื่นใบลาป่วยแทน ใต้ชื่อผู้ขออนุญาตลาให้ลงว่ามีความสัมพันธ์เป็นอะไรกับผู้ป่วยด้วย

แบบ ๔

ใบลาคลอดบุตร

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอลาคลอดบุตร

เรียน .....

ดิฉัน.....

ตำแหน่ง.....

ขอลาคลอดบุตรมีกำหนด.....วัน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ในระหว่างลานี้ได้พักอยู่ที่

บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ดิฉัน ได้ลาคลอดบุตรอยู่แล้วในคราวเดียวกันนี้.....ครั้ง รวม.....วัน

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

แบบ ๕

ใบลากิจ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอลากิจ

เรียน .....

กระผม ดิฉัน.....ตำแหน่ง.....

ขออนุญาตลาหยุดราชการเพื่อ.....

.....

มีกำหนด.....วัน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

จนถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ในระหว่างลานี้

กระผม ดิฉัน จะไปที่.....

จังหวัด.....ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

และจะกลับในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กระผม ดิฉัน ได้ลากิจอยู่เดิมแล้วในคราวเดียวกันนี้.....ครั้ง รวม.....วัน

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

ในปีงบประมาณนี้.....ได้ลากิจมาแล้ว.....ครั้ง รวม.....วันทำการ ทั้งครั้งนี้รวมเป็น.....วันทำการ

ในปีงบประมาณนี้ ผู้นี้เคยลาป่วยมาแล้ว.....ครั้ง รวม.....วัน

การลาครั้งนี้อยู่ในอำนาจของ.....อนุญาตได้ตามข้อบังคับ ฯ

(ลงชื่อ).....(เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

แบบ ๖

ใบลาพักผ่อนประจำปี

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอลาพักผ่อนประจำปี

เรียน .....

กระผม ดิฉัน.....ตำแหน่ง.....

ขออนุญาตลาหยุดราชการเพื่อพักผ่อนประจำปี มีกำหนด.....วัน ตั้งแต่วันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....ในระหว่างลานี้ กระผม ดิฉัน จะไปที่จังหวัด.....

ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....และจะกลับในวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

ในปีงบประมาณที่แล้วตั้งแต่ ๑ ต.ค. .....ถึง ๓๐ ก.ย. .....

ได้ลาพักผ่อนประจำปีรวม.....วันทำการ เหลือวันลาพักผ่อนสะสม.....วันทำการ

ในปีงบประมาณนี้.....ได้ลาพักผ่อนประจำปีมาแล้ว

.....วันทำการ ทั้งครั้งนี้รวมเป็น.....วันทำการ เหลือวันลาพักผ่อน.....วันทำการ

(ลงชื่อ).....(เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

แบบ ๗

ใบลาขออนุญาตอุปสมบท

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุญาตลาอุปสมบท

เรียน .....

กระผม.....หมายเลขประจำตัว.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

อายุ.....ปี มีความศรัทธาจะอุปสมบทในพระพุทธศาสนา กำหนดอุปสมบท ในวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....ณ วัด.....

อำเภอ.....จังหวัด.....พระ.....

วัด.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เป็นพระอุปัชฌาย์ จึงขอลาจากหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....เมื่อลาสิกขาแล้วจะรายงานเพื่อทราบและเข้าปฏิบัติราชการภายใน ๕ วัน นับแต่วันลาสิกขา

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

แบบ ๘

หนังสือแสดงการพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ข้าราชการลาอุปสมบท

ด้วย.....ซึ่งเป็นข้าราชการ ตำแหน่ง.....กรม.....กระทรวงกลาโหม มีศรัทธาจะอุปสมบทในพระพุทธศาสนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้พิจารณาเห็นเป็นการสมควรแล้ว จึงเป็นอันว่า.....ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ลาอุปสมบทได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการลาอุปสมบท พ.ศ.๒๕๒๑

ขอพระสงฆ์และพระอุปัชฌายาจารย์ซึ่งได้รับอาราธนาให้อุปสมบท คงปราศจากรังเกียจในการให้อุปสมบทแก่ราชภัฏบุรุษผู้นี้ ทรงพระกรุณาฝากให้อนุเคราะห์ด้วย

(ลายมือชื่อ).....

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบ ๘/๑

หนังสือแสดงการพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ข้าราชการลาอุปสมบท

ด้วย.....ซึ่งเป็นข้าราชการตำแหน่ง

.....

หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม มีศรัทธาจะอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ในการนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงมีพระราชวินิจฉัยแล้ว จึงเป็นอันว่า.....

สมควรได้รับพระบรมราชานุญาตให้ลาอุปสมบทได้ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการลาอุปสมบท พ.ศ.๒๕๒๑

ขอพระสงฆ์และพระอุปัชฌายาจารย์ซึ่งได้รับอาราธนาให้อุปสมบท จงปราศจากรังเกียจในการให้อุปสมบทแก่ราชภัฏบุรุษผู้นี้ ทรงพระกรุณาฝากให้อนุเคราะห์ด้วย

(ลงพระนามาภิไธย)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบ ๙

หนังสือแสดงการพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ข้าราชการลาอุปสมบท

ด้วย.....ซึ่งเป็นข้าราชการ ตำแหน่ง.....กรม.....กระทรวงกลาโหม มีศรัทธาจะอุปสมบทในพระพุทธศาสนา..... ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้พิจารณาเห็นเป็นการสมควรแล้ว จึงเป็นอันว่า.....ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ลาอุปสมบทได้ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการลาอุปสมบท พ.ศ.๒๕๒๑

ขอพระสงฆ์และพระอุปัชฌายาจารย์ซึ่งได้รับอาราธนาให้อุปสมบท จงปราศจากรังเกียจในการให้อุปสมบทแก่ราชภัฏบุรุษผู้นี้ ทรงพระกรุณาฝากให้อนุเคราะห์ด้วย

(ลายมือชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบ ๑๐

ใบลา

<u>ขออนุญาตไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุญาตลาไปประกอบพิธีฮัจย์

เรียน .....

กระผม ดิฉัน.....หมายเลขประจำตัว.....

ตำแหน่ง.....สังกัด.....อายุ.....ปี

เข้ารับราชการเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

มีความศรัทธาจะไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย จึงขออนุญาตลาหยุดราชการ

มีกำหนด.....วัน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กระผม ดิฉัน จะออกเดินทางโดยพาหนะ.....

ประมาณวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....และจะกลับถึงประเทศไทย

ประมาณวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เมื่อเดินทางกลับถึง

ประเทศไทยแล้วจะรายงานให้ทราบ และเข้าปฏิบัติราชการภายใน ๕ วัน

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

แบบ ๑๑

ใบลาติดตามคู่สมรส

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอลาติดตามคู่สมรส

เรียน .....

กระผม ดิฉัน.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....ได้รับเงินเดือน ๆ ละ.....บาท

มีความประสงค์ขอลาติดตามคู่สมรส ชื่อ.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....ซึ่งไปปฏิบัติราชการ/ปฏิบัติงาน ณ ประเทศ.....

มีกำหนด.....ปี.....เดือน.....วัน จึงขออนุญาตลาติดตามคู่สมรสมีกำหนด.....ปี

.....เดือน.....วัน ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

ครั้งสุดท้าย กระผม ดิฉัน ได้ลาติดตามคู่สมรสไปประเทศ.....

เป็นเวลา.....ปี.....เดือน.....วัน เมื่อวันที่.....ถึงวันที่.....

ในกรณีลาติดต่อกับครั้งก่อน รวมทั้งครั้งนี้ด้วย เป็นเวลา.....ปี.....เดือน.....วัน

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

<u>ความเห็นผู้บังคับบัญชา</u>

.....

.....

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

<u>คำสั่ง</u>

☐ อนุญาต ☐ ไม่อนุญาต

.....

.....

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

แบบ ๑๒

ใบลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

เรียน .....

กระผม ดิฉัน (ชื่อและนามสกุลภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....ตำแหน่ง.....

.....สังกัด.....

มีความประสงค์ขอลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ จึงขอเสนอรายละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาดังนี้

๑. คำชี้แจงในการขออนุญาต

๑.๑ ประวัติ

๑.๑.๑ วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....ปี

๑.๑.๒ ประวัติการศึกษา.....

ประกาศนียบัตร.....

จาก.....ประเทศ.....พ.ศ.....

ปริญญาตรี.....

จาก.....ประเทศ.....พ.ศ.....

ปริญญาโท.....

จาก.....ประเทศ.....พ.ศ.....

ปริญญาเอก.....

จาก.....ประเทศ.....พ.ศ.....

๑.๑.๓ ประวัติการรับราชการ

เริ่มเข้ารับราชการเมื่อวันที่.....

จนถึงกำหนดวันออกเดินทาง รวมเป็นเวลา.....ปี.....เดือน.....วัน

โดยเริ่มเข้ารับราชการเป็นข้าราชการ.....

ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

เป็นข้าราชการ.....

ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

๑.๑.๔ ขณะนี้เป็นข้าราชการ.....ระดับ/ยศ.....

ชั้น.....บาท ตำแหน่ง.....

แผนก/ฝ่าย/งาน.....

กอง.....

กรม.....

๑.๑.๕ เคยไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศหรือไม่ ☐ เคย ☐ ไม่เคย

ถ้าเคย (๑) ไปปฏิบัติงานให้กับ.....

ณ ประเทศ.....เป็นระยะเวลา.....ปี

.....เดือน.....วัน ตั้งแต่วันที่.....

ถึงวันที่.....

ประเภทการไปปฏิบัติงาน ☐ ประเภทที่ ๑ ☐ ประเะเภทที่ ๒

(๒) ไปปฏิบัติงานให้กับ.....

ณ ประเทศ.....เป็นระยะเวลา.....ปี

.....เดือน.....วัน ตั้งแต่วันที่.....

ถึงวันที่.....

ประเภทการไปปฏิบัติงาน ☐ ประเภทที่ ๑ ☐ ประเภทที่ ๒

๑.๑.๖ สถานที่ติดต่อ.....

.....

.....หมายเลขโทรศัพท์.....

๑.๒ <u>ข้อมูลเกี่ยวกับการไปปฏิบัติงาน</u>

๑.๒.๑ ไปปฏิบัติงานให้กับ.....

ณ ประเทศ.....

☐ ตามความตกลงระหว่าง.....

กับ.....

☐ ติดต่อสมัครโดยผ่าน.....

☐ ติดต่อเอง.....

☐ อื่น ๆ.....

๑.๒.๒ ตำแหน่งที่จะไปปฏิบัติงาน.....

ระดับ.....หน้าที่ที่จะไปปฏิบัติงาน (โดยย่อ).....

.....

.....

๑.๒.๓ ระยะเวลาที่จะขอไปปฏิบัติงาน.....ปี.....เดือน.....วัน

๑.๒.๔ กำหนดออกเดินทางประมาณ.....

๑.๒.๕ ค่าตอบแทนที่ได้รับ

☐ เงินเดือน อัตราเดือน/ปีละ.....

☐ ค่าที่พัก.....

☐ ค่าพาหนะในการเดินทาง.....

☐ อื่น ๆ.....

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นถูกต้องเป็นจริงทุกประการ

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

(พิมพ์ชื่อเต็ม)

๒. คำชี้แจงและคำรับรองของส่วนราชการต้นสังกัด

๒.๑ ขอชี้แจงว่าข้าราชการผู้นี้

๒.๑.๑ ระยะเวลาการเป็นข้าราชการก่อนไปปฏิบัติงาน

☐ เป็นข้าราชการประจำตลอดมาเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีก่อนถึงวันที่ได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติงาน

☐ เป็นข้าราชการประจำตลอดมาเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีก่อนถึงวันที่ได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติงาน (กรณีไปปฏิบัติงานในองค์การสหประชาชาติหรือองค์การในเครือขององค์การสหประชาชาติ)

๒.๑.๒ ในกรณีที่ไปปฏิบัติงานครั้งสุดท้ายเป็นการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

☐ ได้กลับมาปฏิบัติราชการในส่วนราชการครบสองปีแล้ว นับแต่วันที่เริ่มกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ

☐ มีเวลาปฏิบัติราชการไม่ครบสองปี แต่ประสงค์จะขอยกเว้นหรือผ่อนผัน โดยมีเหตุผลความจำเป็นตามเอกสารแนบท้าย

๒.๑.๓ ผู้ที่จะไปปฏิบัติงานประเภทที่ ๒

☐ อายุไม่เกิน ๕๒ ปีบริบูรณ์ นับถึงวันที่ได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติงาน

☐ อายุเกิน แต่ประสงค์จะขอยกเว้นหรือผ่อนผัน โดยมีเหตุผลความจำเป็นตามเอกสารแนบท้าย

๒.๑.๔ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการมีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีความประพฤติเรียบร้อย และไม่อยู่ระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัย

๒.๒ ขอรับรองว่า การไปปฏิบัติงานของข้าราชการผู้นี้

๒.๒.๑ ☐ ไม่ทำให้เสียราชการ เพราะยังมีผู้อยู่ปฏิบัติงานเพียงพอ ไม่ต้องตั้งอัตรากำลังเพิ่ม

๒.๒.๒ เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย หรือต่อการปฏิบัติราชการของ (ส่วนราชการต้นสังกัด) ประการใดบ้าง (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

๒.๒.๓ (ส่วนราชการต้นสังกัด) มีแผนงานหรือโครงการที่กำหนดให้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ประการใดหรือไม่

มี ☐ ไม่มี ☐ โปรดชี้แจงรายละเอียดประกอบการพิจารณา.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

.....

...../...../.....

๓. การพิจารณาของ (สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ).....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

.....

...../...../.....

๔. <u>คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม</u>

☐ อนุญาต ☐ ไม่อนุญาต

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

.....

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

...../...../.....

แบบ ๑๓

ใบลาอยู่ปฏิบัติงานต่อในองค์การระหว่างประเทศ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอลาอยู่ปฏิบัติงานต่อในองค์การระหว่างประเทศ

เรียน .....

กระผม ดิฉัน (ชื่อและนามสกุลภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....ตำแหน่ง.....

.....สังกัด.....

มีความประสงค์ขอลาอยู่ปฏิบัติงานต่อในองค์การระหว่างประเทศ จึงเสนอรายละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาดังนี้

๑. <u>คำชี้แจงในการขออนุญาต</u>

๑.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ขอ

๑.๑.๑ วันเดือนปีเกิด.....อายุ.....ปี.....เดือน

๑.๑.๒ ขณะนี้กำลังปฏิบัติงานอยู่ในองค์การ.....

ประเทศ.....ตำแหน่ง.....

ระดับ.....ตั้งแต่วันที่.....เป็นต้นมา

๑.๑.๓ ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติงานติดต่อกันมาแล้ว.....ครั้ง

รวมเป็นระยะเวลาติดต่อกันมาแล้ว.....ปี.....เดือน

<u>ครั้งที่ ๑</u> ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

ตามคำสั่งกรม/กระทรวง.....

ที่.....ลงวันที่.....

<u>ครั้งที่ ๒</u> ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

ตามคำสั่งกรม/กระทรวง.....

ที่.....ลงวันที่.....

<u>ครั้งที่ ๓</u> ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

ตามคำสั่งกรม/กระทรวง.....

ที่.....ลงวันที่.....

๑.๑.๔ สถานที่ติดต่อปัจจุบัน.....

.....

.....

๑.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ขอต่อ

๑.๒.๑ ขออยู่ปฏิบัติงานในองค์การ.....

ตำแหน่ง.....ระดับ.....

๑.๒.๒ ระยะเวลาที่ขออยู่ปฏิบัติงานต่อตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

๑.๒.๓ อัตราค่าตอบแทนที่ได้รับ

☐ เงินเดือน อัตราเดือน/ปีละ.....

☐ ค่าที่พัก.....

☐ ค่าพาหนะในการเดินทาง.....

☐ อื่น ๆ .....

๑.๒.๔ เหตุผลความจำเป็นที่ขออยู่ปฏิบัติงานต่อ.....

.....

.....

๑.๒.๕ ประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ.....

.....

.....

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นถูกต้องเป็นจริงทุกประการ

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

(พิมพ์ชื่อเต็ม)

๒. <u>คำรับรองของส่วนราชการต้นสังกัด</u>

๒.๑ ประโยชน์ที่ประเทศไทยและ (ส่วนราชการต้นสังกัด) จะได้รับจากการอยู่ปฏิบัติงานต่อ

.....

.....

.....

.....

๒.๒ ประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับเมื่อผู้ขออนุมัติกลับมาปฏิบัติราชการ

.....

.....

.....

.....

๒.๓ การอนุมัติให้ผู้ขออยู่ปฏิบัติงานต่อของข้าราชการผู้นี้ไม่เป็นการเสียหายต่อการปฏิบัติราชการของ (ส่วนราชการต้นสังกัด) แต่ประการใด

(ลงชื่อ).....

.....

...../...../.....

๓. การพิจารณาของ (สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ).....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

.....

...../...../.....

๔. <u>คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม</u>

☐ อนุญาต ☐ ไม่อนุญาต

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

.....

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

...../...../.....

แบบ ๑๔

รายงานการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

๑. ชื่อ.....นามสกุล.....

ดำรงตำแหน่ง/หรือเคยดำรงตำแหน่ง.....

สังกัดกรม.....กระทรวง.....

ไปปฏิบัติงานให้กับ.....

ณ ประเทศ.....

ตำแหน่งที่ไปปฏิบัติงาน.....

ประเภทการไปปฏิบัติงาน ☐ ประเภทที่ ๑ ☐ ประเภทที่ ๒

มีกำหนดเวลา.....ปี.....เดือน.....วัน

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๒. รายละเอียดการไปปฏิบัติงาน (อาทิ ขอบเขตของงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ฯลฯ) ที่สมควรรายงานให้มีรายละเอียดและเนื้อหามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยบรรยายสิ่งที่ได้รู้เห็น หรือได้รับถ่ายทอดมาให้ชัดเจน

รายงานครั้งที่.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. สรุปข้อคิดเห็น ประโยชน์ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะ หรือสิ่งที่คิดว่าจะนำมาปรับปรุงใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศ.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

ผู้รายงาน

๔. ความเห็นของผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

.....

หมายเหตุ :- ๑. ในกรณีที่มีรายละเอียดข้อความที่จะรายงานเกินกว่าช่องในแบบ ให้ปรับปรุงขยายช่องให้พอดีกับข้อความได้ตามความเหมาะสม

๒. ถ้ามีรายงานที่ต้องจัดทำให้องค์การและหรือหน่วยงานที่ไปปฏิบัติงานโดยตรงขอให้แนบไปด้วย

แบบ ๑๕

ใบขอยกเลิกวันลา

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอยกเลิกวันลา

เรียน .....

ตามที่ กระผม ดิฉัน.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

ได้รับอนุญาตให้ลา.....ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....รวม.....วัน นั้น

เนื่องจาก.....

.....

จึงขอยกเลิกวันลา.....จำนวน.....วัน

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....

ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา

(ลงชื่อ).....

<u>ความเห็นของผู้บังคับบัญชา</u>

.....

.....

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

<u>คำสั่ง</u>

☐ อนุญาต ☐ ไม่อนุญาต

.....

.....

(ลงชื่อ).....

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร

พ.ศ.๒๕๔๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร พ.ศ. ๒๕๔๒"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร พ.ศ.๒๕๒๘

๓.๒ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๓

๓.๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๓๓

บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

๔.๑ "โรงเรียนทหาร" หมายความว่า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

๔.๒ "ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร" หมายความว่า ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ หรือวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

๔.๓ "ผลงานทางวิชาการ" หมายความว่า เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน หนังสือ บทความทางวิชาการ ตำรา ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น

ข้อ ๕ บุคคลที่สมควรจะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ โรงเรียนทหาร จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๕.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ต้องดำรงยศไม่ต่ำกว่า พันตรี นาวาตรี หรือนาวาอากาศตรี เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป ในวิชาที่มีการสอนในโรงเรียนทหาร และมีผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการทั้งได้แสดงความสามารถดีเด่นในการสอนหรืออำนวยการสอน โดยมีระยะเวลาสอนหรืออำนวยการสอนหลังสุดต่อเนื่องกัน ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์โรงเรียนทหาร ดังนี้

๕.๑.๑ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่น้อยกว่า ๖ ปี

๕.๑.๒ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท หรือเทียบเท่า ไม่น้อยกว่า ๓ ปี

๕.๑.๓ ผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก หรือเทียบเท่า ไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๕.๒ รองศาสตราจารย์

ต้องดำรงยศไม่ต่ำกว่า พันโท นาวาโท หรือนาวาอากาศโท เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ในวิชาที่มีการสอนในโรงเรียนทหาร และมีผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการโดยไม่ซ้ำกับผลงานที่ได้เคยใช้สำหรับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์มาแล้ว ทั้งได้แสดงความสามารถดีเด่นในการสอน หรืออำนวยการสอน และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวโดยมีระยะเวลาสอน หรืออำนวยการสอนหลังสุดต่อเนื่องกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นรองศาสตราจารย์โรงเรียนทหาร

๕.๓ ศาสตราจารย์

ต้องดำรงยศไม่ต่ำกว่า พันเอก นาวาเอก หรือนาวาอากาศเอก รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ น.๔ ชั้น ๕ เป็นผู้ที่ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ในวิชาที่มีการสอนใน

โรงเรียนทหาร และมีผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ โดยไม่ซ้ำกับผลงานที่ได้เคยใช้สำหรับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ มาแล้ว ทั้งได้แสดงความสามารถดีเด่นในการสอนหรืออำนวยการสอน และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าว โดยมีระยะเวลาสอนหรืออำนวยการสอนหลังสุดต่อเนื่องกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์โรงเรียนทหาร

ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี และมีผลงานทางวิชาการที่ก่อประโยชน์แก่ทางราชการโดยไม่ซ้ำกับผลงานที่เคยใช้สำหรับการพิจารณาแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ทั้งได้แสดงความสามารถดีเด่นในการสอน หรืออำนวยการสอนโดยต่อเนื่อง ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ อัตราเงินเดือน ระดับ น.๖ ได้

๕.๔ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ

ต้องเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ และได้ทำคุณประโยชน์ต่อทางราชการที่สมควรยกย่อง ซึ่งได้พ้นตำแหน่งไปโดยมิใช่เนื่องจากการกระทำความผิด ให้แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณโรงเรียนทหาร เพื่อเป็นเกียรติตลอดไป

ข้อ ๖ การนับระยะเวลาสอนหรืออำนวยการสอนตามความในข้อ ๕ ให้นับชนวันแต่ในกรณีที่ระยะเวลาสอนหรืออำนวยการสอนไม่ต่อเนื่องกัน เพราะไปศึกษาต่อ หรือไปเพิ่มพูนความรู้ในวิชาที่สอนอยู่หรือไปดูกิจการที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาของแต่ละโรงเรียน เมื่อกลับมาประจำทำการสอนหรืออำนวยการสอนในวิชาที่ทำการสอนหรืออำนวยการสอนอยู่เดิม ยอมให้นับระยะเวลาสอนหรืออำนวยการสอนต่อเนื่องกันได้ แต่ไม่นับเวลาที่ไปศึกษา หรือไปเพิ่มพูนความรู้ หรือไปดูกิจการดังกล่าวให้เป็นเวลาสอนหรืออำนวยการสอน และถ้าหากได้รับปริญญาสูงขึ้น เป็นเหตุให้เวลาสอนในระยะแรกก่อนไปเพียงพอแก่การพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์โรงเรียนทหาร แล้วก็ตาม ผู้นั้นจะต้องทำการสอนหรืออำนวยการสอนในวิชาเดิมในระยะหลังต่อเนื่องกันอีกไม่น้อยกว่า ๑ ปี

ข้อ ๗ การแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์โรงเรียนทหาร จะแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนหรือครบวิชาที่กำหนดไว้หรือไม่ก็ได้ และในบางวิชาอาจจะแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร มากกว่า ๑ นายก็ได้ แต่จำนวนรวมต้องไม่เกินที่กำหนดไว้ในอัตราของโรงเรียนนั้น ๆ

ข้อ ๘ ให้กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นผู้อนุมัติแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร และเป็นผู้เสนอผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนดังระบุไว้ใน ๕.๓, ๕.๔ และข้อ ๖ เพื่อการแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ โรงเรียนทหาร ต่อไป

ข้อ ๙ ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ โรงเรียนทหาร จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งขึ้น

ข้อ ๑๐ การแต่งตั้งเป็นกรณีพิเศษ ในกรณีที่มีเหตุผล และความจำเป็นอย่างยิ่ง โรงเรียนทหารอาจเสนอขออนุมัติแต่งตั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ผู้ช่วย อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะต่างไปจากที่กำหนดไว้ แต่จะต้องดำรงยศ และรับเงินเดือนตรงตามตำแหน่งที่จะรับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นไป เช่น ขอเสนอแต่งตั้งอาจารย์ผู้ช่วย หรืออาจารย์ให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์ โดยที่ผู้นั้นมิได้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มาก่อน ทั้งนี้ผู้ได้รับการเสนอแต่งตั้งจะต้องมีความรู้ ความสามารถสูง และมีผลงานทางวิชาการดีเด่นเป็นพิเศษส่วนวิธีการเสนอแต่งตั้ง ให้ดำเนินการตามข้อ ๘ และข้อ ๙

ข้อ ๑๑ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ โรงเรียนทหาร มีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับประกอบยศทหารและคำนำหน้านาม เพื่อการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใด ๆ ในห้วงเวลาที่ได้รับการโปรดเกล้า ฯ หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ และการใช้ตำแหน่งวิชาการเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ดำรงตำแหน่ง เมื่อประสงค์จะใช้ในการลงชื่อของตนให้ใช้เรียงตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

๑๑.๑ ยศ

๑๑.๒ ตำแหน่งทางวิชาการ

๑๑.๓ บรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์ หรือคำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และมีสิทธิใช้คำนำหน้านามนั้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของทางราชการ

ข้อ ๑๒ การใช้ตำแหน่งทางวิชาการประกอบยศทหารและคำนำหน้านามอย่างอื่นตามข้อ ๑๑ อาจใช้อักษรย่อ ดังนี้

๑๒.๑ ผู้ช่วยศาตราจารย์ ใช้อักษรย่อ ผศ.

๑๒.๒ รองศาสตราจารย์ ใช้อักษรย่อ รศ.

๑๒.๓ ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ใช้อักษรย่อ ศ.

ข้อ ๑๓ ให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุดรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจกำหนดระเบียบเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๒

(ลงชื่อ) พลเอก วัฒนชัย วุฒิศิริ

(วัฒนชัย วุฒิศิริ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ข้อบังคับฉบับนี้ คือ ปรับปรุงข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนทหาร ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับมติของคณะกรรมการข้าราชการทหาร ครั้งที่ ๙/๔๑ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๑ ที่กำหนดให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ โรงเรียนทหาร มีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามประกอบยศทหารและคำนำหน้านามอื่น ๆ ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใด ๆ จึงจำเป็นต้องออกข้อบังคับนี้

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ที่ ๑๐/๒๙๗๒๐
๒๔๘๔

ระเบียบทหาร

ว่าด้วยการทำพิธีประดับเครื่องหมายยศ

ยศทหารก็ดี อันดับชั้นของข้าราชการพลเรือนก็ดี นับเป็นเครื่องเชิดชูยิ่งอย่างหนึ่ง ผู้ใดได้รับยศทหารหรือเลื่อนอันดับเครื่องหมายชั้นข้าราชการพลเรือน ต้องนับว่าอยู่ในฐานะอันมีเกียรติ จึงเป็นการสมควรที่จะได้มีพิธีประดับเครื่องหมายยศนั้นขึ้น เพื่อประกาศคุณงามความดีที่ได้บำเพ็ญมาแต่หนหลัง เป็นการปลุกขวัญให้มั่นอยู่ในทางที่ดีที่ชอบ ประกอบกิจราชการต่อไปภายหน้า คำปรารภ

เพราะฉะนั้น ถ้าข้าราชการในหน่วยใดได้รับยศ เลื่อนยศทหาร หรือเลื่อนอันดับชั้นข้าราชการพลเรือนขึ้น ให้หัวหน้าหน่วยซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่บุคคลผู้ได้รับยศ เลื่อนยศ หรือเลื่อนอันดับชั้นนั้นสังกัดอยู่ จัดการกระทำพิธีติดเครื่องหมายยศให้ตามหลักการซึ่งจักได้กล่าวต่อไปภายในระยะเวลาไม่เกิน ๓ วัน นับแต่ได้ทราบคำสั่งหรือประกาศการรับยศ เลื่อนยศ หรือเลื่อนอันดับชั้นนั้น

ข้อ ๑. สำหรับข้าราชการชั้นสัญญาบัตร ให้หัวหน้าหน่วยซึ่งเทียบชั้นผู้บังคับกองพัน หรือผู้บังคับการเรือชั้น ๑ หรือผู้บังคับกองบินน้อยขึ้นไป เป็นผู้กระทำโดยต่างหน่วยต่างทำ หรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ณ ที่นั้น จะรวมกระทำเสียเองก็ได้ ทั้งนี้ ย่อมแล้วแต่ความสะดวกในงานเป็นที่ตั้ง ตามกำหนดลำดับการดังนี้ คือ พิธีสำหรับข้าราชการชั้นสัญญาบัตร

(๑) สั่งประชุมข้าราชการที่ไม่ติดหน้าที่อันจำเป็นทั้งหมดไปตั้งแถวในสถานที่อันสมควร แต่งเครื่องหัดหรือเครื่องแบบปกติ ขัดกระบี่ ผู้ที่ได้รับยศหรือเลื่อนอันดับชั้น ยืนหน้าแถวเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก ตามลำดับรายชื่อซึ่งปรากฏในราชกิจจานุเบกษา คำสั่ง หรือแจ้งความ

(๒) ให้ผู้ที่ได้รับยศ หรือเลื่อนยศอันดับชั้น เตรียมอินทรธนูใหม่พร้อมกับเครื่องหมายประกอบให้เรียบร้อย นำไปมอบแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยนั้นล่วงหน้าเวลากระทำพิธี

(๓) ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยนั้น ๆ เตรียมคำสั่งหรือประกาศหรือแจ้งความเรื่องพระราชทานยศไปไว้ และจัดสถานที่ที่ประชุมนั้นให้พร้อมเสร็จ โดยให้มีพระพุทธรูปพร้อมด้วยเครื่องสักการะบูชา ธงชัยเฉลิมพลหรือธงชาติ แล้วแต่กรณี และพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ ของพระมหากษัตริย์ในรัชกาลปัจจุบันประดิษฐานไว้ในที่อันสมควร

(๔) เมื่อผู้เป็นประธานในการประชุมไปถึง ให้ปฏิบัติในเรื่องกระทำการเคารพตามระเบียบ ผู้เป็นประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ทำความเคารพธงชาติ และถวายความเคารพพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ หากในกรณีที่จัดธงชัยเฉลิมพลแทนธงชาติ ให้ถวายความเคารพพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ก่อน แล้วทำความเคารพธงชัยเฉลิมพล ตามลำดับ ต่อนี้ไปให้เจ้าหน้าที่อ่านคำสั่ง หรือประกาศ หรือแจ้งความประกาศนามผู้ที่ได้รับยศทราบทั่วกัน แล้วทำพิธีติดเครื่องหมายยศให้ตามลำดับยศและอาวุโส

(๕) ติดเครื่องหมายยศเสร็จให้จับมือแสดงความยินดีผู้รับยศ หรืออันดับชั้นแสดงความเคารพตอบ แล้วไปกราบพระพุทธรูป ทำความเคารพธงชาติ และถวายความเคารพพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ หากในกรณีที่จัดธงชัยเฉลิมพลแทนธงชาติ ให้ถวายความเคารพพระบรมรูป หรือพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ก่อน แล้วทำความเคารพธงชัยเฉลิมพล ตามลำดับ แล้วกลับไปเข้าแถวตามเดิม เมื่อติดเครื่องหมายยศเสร็จแล้ว ผู้เป็นประธานให้โอวาทตามสมควร

ข้อ ๒ สำหรับนายทหารชั้นประทวน หรือข้าราชการพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้หัวหน้าหน่วยซึ่งเทียบชั้นผู้บังคับกองร้อย หรือต้นเรือชั้น ๓ พิธีสำหรับข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

หรือผู้บังคับฝูงบิน เป็นผู้กระทำ หรือชั้นผู้บังคับกองพัน หรือผู้บังคับการเรือชั้น ๑ หรือผู้บังคับกองบินน้อย จะกระทำร่วมภายในหน่วยเสียเองก็ได้ ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ความสะดวกในงานเป็นที่ตั้งกำหนดลำดับการเช่นเดียวกับข้าราชการชั้นสัญญาบัตรทุกประการ

ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงนาม) พิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร
๑๔ ส.ค.๘๔

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกความในข้อ ๑.(๑) และให้ใช้ความใหม่ตามคำสั่งทหาร ที่ ๙๙/๗๗๖๖ ลง ๑๓ พ.ค.๙๐

- ยกเลิกความในข้อ ๑. (๓), (๔) และ (๕) และให้ใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๐

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการให้ข้าราชการลาไปศึกษา
ในสถานการศึกษาของรัฐบาล
พ.ศ.๒๔๙๗

เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้กระทรวงต้นสังกัดพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการลาไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาลได้ จึงสมควรวางระเบียบเป็นแนวทางปฏิบัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการให้ข้าราชการลาไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาล พ.ศ.๒๔๙๗"

ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ผู้ที่ขออนุญาตลาไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาลได้นั้น จะต้องอยู่ในเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ต้องเป็นข้าราชการกลาโหมประจำการ และได้รับราชการประจำในกระทรวงกลาโหมมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี เว้นแต่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหาร ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยโรงเรียนทหาร จะมีเวลารับราชการในตำแหน่งประจำการน้อยกว่า ๒ ปีก็ได้ แต่เมื่อนับเวลาการศึกษาในโรงเรียนทหารนั้นรวมกับเวลารับราชการในตำแหน่งประจำการแล้วจะต้องมีเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๒) ต้องมีความประพฤติเรียบร้อย ประกอบทั้งมีความรู้เดิมอันเป็นรากฐานที่จะศึกษาตลอดไปจนสำเร็จ

(๓) ต้องมีร่างกายสมบูรณ์ และมีอายุพอเหมาะสมแก่ระยะเวลาการศึกษาตลอดจนสำเร็จการศึกษากลับมารับราชการได้ครบกำหนดตามสัญญา

(๔) การศึกษานั้น ต้องเป็นการศึกษาในวิชาที่ใช้ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้นั้นรับราชการอยู่ในขณะที่ลาไปศึกษา

(๕) การลาไปศึกษา จะไม่ทำให้เสียหายแก่ราชการที่ผู้นั้นประจำทำงานอยู่

(๖) วิชาที่ลาไปศึกษานั้น เป็นประโยชน์หรือจำเป็นแก่ราชการ

(๗) ต้องทำสัญญาและมีผู้ทำสัญญารับรองไว้กับกระทรวงกลาโหม ตามแบบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๔. การรายงานขออนุญาตลาไปศึกษาตามระเบียบนี้ ให้ระบุสถานศึกษา วิชาที่จะศึกษาและระยะเวลาที่จะศึกษาไว้ให้ชัดเจน

ข้อ ๕. เมื่อข้าราชการผู้ใดรายงานขออนุญาตลาไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาล ให้หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมตั้งกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ นาย พิจารณาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

ข้อ ๖. ให้หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการตาม ข้อ ๕. ประกอบกับความเห็นของผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ลาไปศึกษา ถ้าเห็นสมควรก็ให้รายงานขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และออกคำสั่งกระทรวงกลาโหมต่อไป

ข้อ ๗. ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาตามระเบียบนี้ ให้ได้รับเงินรายเดือนเต็ม

ข้อ ๘. ข้าราชการที่ลาไปศึกษาตามระเบียบนี้ ถ้าสอบตกในปีใด ให้งดการอนุญาตให้ลาเพื่อศึกษาในปีต่อ ๆ ไป เว้นแต่การสอบตกอันเนื่องจากเหตุสุดวิสัย เช่น เนื่องจากการเจ็บป่วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะอนุญาตให้ศึกษาต่อไปก็ได้

การสั่งงดการอนุญาต หรือการอนุญาตให้ศึกษาต่อไปตามความในวรรคก่อน ให้ออกเป็นคำสั่งกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๙. ทุก ๆ รอบปีการศึกษา ให้ข้าราชการที่ลาไปศึกษาตามระเบียบนี้รายงานผลการศึกษาประจำปีให้ส่วนราชการต้นสังกัดทราบ

รายงานนั้นให้เสนอจนถึงส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๙๗

(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :-

- ยกเลิกความในข้อ ๘. และข้อ ๙. และให้แก้ไขหมายเลขข้อ ๑๐. เป็นข้อ ๘. และข้อ ๑๑. เป็นข้อ ๙. ตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๐
- ยกเลิกแบบสัญญาท้ายระเบียบ กห. ฯ ซึ่งแก้ไขโดยคำสั่ง กห.ที่ ๔๒/๐๘ ลง ๑๒ ก.พ.๐๘ และใช้แบบสัญญาท้ายระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๑๗ แทน
- ยกเลิกแบบสัญญารับรองท้ายระเบียบ กห. ฯ ซึ่งแก้ไขโดยคำสั่ง กห.ที่ ๔๒/๐๘ ลง ๑๒ ก.พ.๐๘ และใช้แบบสัญญาค้ำประกันท้ายระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๑๗ แทน
- ยกเลิกความในข้อ ๓ (๑) และให้ใช้ใหม่แทนตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๘

(แบบสัญญา)

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....(ยศ, ชื่อ).....อายุ.....ปี รับราชการใน

ตำแหน่ง.....สังกัด.....

ขอทำสัญญาให้ไว้ต่อกระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. เมื่อข้าพเจ้าได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหมให้ลาไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาลแล้ว ข้าพเจ้าจะศึกษาวิชา.....

.....ใน.....จังหวัด.....

รวมเวลาที่จะศึกษา.....ปี.....เดือน ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....เป็นต้นไป

ข้อ ๒. ข้าพเจ้าจะตั้งใจพากเพียรศึกษาวิชาโดยเต็มสติปัญญา และไม่เกียจคร้านในระหว่างศึกษาวิชาอยู่ข้าพเจ้าจะประพฤติตนให้เรียบร้อย ถ้าข้าพเจ้าประพฤติผิดสัญญาข้อนี้ ทางราชการกระทรวงกลาโหมมีสิทธิที่งดการอนุญาตให้ข้าพเจ้าลาไปศึกษาหรือสั่งให้ข้าพเจ้าออกจากราชการโดยกระทรวงกลาโหมมิต้องรับผิดในค่าเสียหายใด ๆ ทั้งข้าพเจ้าจะคืนเงินรายเดือนซึ่งทางราชการจ่ายให้ข้าพเจ้าในระหว่างลาไปศึกษา ให้แก่ทางราชการทั้งสิ้น

ข้อ ๓. เมื่อสำเร็จการศึกษาตามกำหนดที่ให้สัญญาไว้ข้างต้น ข้าพเจ้าจะกลับมารับราชการในกระทรวงกลาโหมต่อไปเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองเท่าของเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาแต่ไม่น้อยกว่า ๖ ปี ถ้าข้าพเจ้าลาออกจากราชการหรือบิดพริ้วไม่รับราชการก่อนครบกำหนดดังกล่าวแล้วข้าพเจ้ายอมชดใช้เงินรายเดือนซึ่งทางราชการจ่ายให้ข้าพเจ้าในระหว่างลาไปศึกษา ทั้งยอมชำระเงินเป็นเบี้ยปรับอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับเงินที่ข้าพเจ้าจะต้องชดใช้คืน ให้แก่ทางราชการจนครบถ้วนทันทีเมื่อได้รับการทวงถาม

ข้อ ๔. ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการให้ข้าราชการลาไปศึกษาในสถานศึกษาของรัฐบาลทุกประการ และข้าพเจ้ายินยอมให้กระทรวงกลาโหมมีสิทธิที่จะงดการอนุญาตให้ข้าพเจ้าลาไปศึกษาได้ทุกเมื่อโดยกระทรวงกลาโหมมิต้องรับผิดในค่าเสียหายใด ๆ

ข้อ ๕. ในกรณีที่ประเทศไทยต้องทำสงครามก็ดี ประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี หรือตกอยู่ในภาวะฉุกเฉินก็ดี ข้าพเจ้าจะกลับเข้ารับราชการตามเดิมทันที เว้นแต่ทางราชการกระทรวงกลาโหมจะสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีดังกล่าวนี้กระทรวงกลางโหมไม่ต้องรับผิดในค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลายมือชื่อ).....ผู้ให้สัญญา

(ลายมือชื่อ).....พยาน

(ลายมือชื่อ).....พยาน

(แบบสัญญาค้ำประกัน)

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....อาชีพ.....สังกัด.....(ถ้ารับราชการ)..... ขอทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้ต่อกระทรวงกลาโหมว่า

ถ้า.....ประพฤติผิดสัญญาเกี่ยวกับการลาไปศึกษาในสถานศึกษาของรัฐบาลซึ่งได้ทำให้ไว้ต่อกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่..... เดือน.....พ.ศ.....และเมื่อกระทรวงกลาโหมเรียกร้องเอาเงินรายเดือนและเงินค่าเบี้ยปรับทั้งสิ้นตามสัญญานั้นจาก.....ไม่ได้แล้ว ข้าพเจ้ายอมรับใช้เงินจำนวนนั้นให้แก่กระทรวงกลาโหมจนครบถ้วนทันทีเมื่อได้รับการทวงถาม

จึงลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญ

(ลายมือชื่อ).....ผู้ค้ำประกัน

(ลายมือชื่อ).....พยาน

(ลายมือชื่อ).....พยาน

<u>หมายเหตุ</u>

ผู้เป็น สามี/ภรรยา ของผู้ให้สัญญา หรือของผู้ค้ำประกัน
จะต้องลงชื่อให้คำยินยอมเป็นหนังสือตามแบบท้ายคำสั่ง กห. ที่ ๘๖๖/๒๒ ลง ๑๙ ธ.ค.๒๒
เรื่อง การทำสัญญาเกี่ยวกับการศึกษาหรือดูงานในประเทศ หรือต่างประเทศ

(ดูคำสั่ง กห.ที่ ๘๖๖/๒๒ ที่แนบท้ายนี้)

(แบบ)

<u>หนังสือให้คำยินยอมในการทำสัญญาค้ำประกัน</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....ยินยอมให้.....ซึ่งเป็น สามี/ภรรยา

ของข้าพเจ้า ค้ำประกัน.....ที่จะไป.....ต่างประเทศ/ในประเทศ

ตามสัญญาค้ำประกัน ฯ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ได้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในหนังสือให้คำยินยอมนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ให้คำยินยอม

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(แบบ)

<u>หนังสือให้คำยินยอมในการทำสัญญา</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ยินยอมให้.....ซึ่งเป็น สามี/ภรรยา
ของข้าพเจ้า ทำสัญญาไว้แก่กระทรวงกลาโหมในการไป.....ต่างประเทศ/ในประเทศ
ตามสัญญา ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ได้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในหนังสือให้คำยินยอมนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ให้คำยินยอม

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยผู้ซึ่งไม่สมควรจะดำรงอยู่ในยศทหารและบรรดาศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๐๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ผู้ซึ่งไม่สมควรจะดำรงอยู่ในยศทหารและบรรดาศักดิ์ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยผู้ซึ่งไม่สมควรจะดำรงอยู่ในยศทหารและบรรดาศักดิ์ พ.ศ. ๒๕๐๗"

ข้อ ๒ ผู้ซึ่งไม่สมควรจะดำรงอยู่ในยศทหารและบรรดาศักดิ์ ได้แก่ผู้ที่มีความผิดหรือต้องรับโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒.๑ ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยถือตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่ศาลจะรอการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้

๒.๒ กระทำความผิดนอกจากข้อ ๒.๑ ต้องรับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่ศาลจะรอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ หรือต้องรับโทษจำคุกไม่เกินความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

๒.๓ ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นคนล้มละลายเพราะทำหนี้สิ้นขึ้นด้วยความทุจริต

๒.๔ ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายและการขัดคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

๒.๕ เปิดเผยความลับของราชการ เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

๒.๖ ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

๒.๗ ต้องหาในคดีอาญาแล้วหลบหนีไป

๒.๘ หนีราชการทหารในเวลาประจำการ

๒.๙ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ข้อ ๓. ผู้ซึ่งไม่สมควรจะดำรงอยู่ในยศทหารและบรรดาศักดิ์ให้ส่วนราชการต้นสังกัดดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑ สำหรับข้าราชการกลาโหมชั้นสัญญาบัตร ให้รายงานตามลำดับชั้นจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควรจะได้ดำเนินการเพื่อถอดออกจากยศทหารและบรรดาศักดิ์ต่อไป

๓.๒ สำหรับข้าราชการกลาโหมต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้รายงานตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาชั้นแม่ทัพซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ หรือผู้บัญชาการทหารอากาศเพื่อพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควรก็ให้จัดการถอดออกจากยศทหาร แต่ถ้าเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ด้วยก็ให้รายงานจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อจัดการถอดออกจากยศทหารและบรรดาศักดิ์เสียในคราวเดียวพร้อมกัน

ข้อ ๔. การถอดยศทหารและบรรดาศักดิ์ตามความในข้อ ๒.๑ ข้อ ๒.๒ หรือ ข้อ ๒.๓ ให้ถอดตั้งแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ข้อ ๕. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๐๗

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการจัดยามเกียรติยศศพทหาร

พ.ศ.๒๕๑๑

โดยที่เป็นการสมควรจัดยามเกียรติยศศพทหารที่เสียชีวิตในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดยามเกียรติยศศพทหาร พ.ศ.๒๕๑๑"

ข้อ ๒. การจัดยามเกียรติยศศพทหารตามระเบียบนี้ ให้จัดสำหรับศพทหารซึ่งทางราชการเป็นเจ้าภาพประกอบพิธีบำเพ็ญกุศล ดังต่อไปนี้

๒.๑ ศพทหารผู้เสียชีวิตในการรบ หรือเนื่องจากการรบ

๒.๒ ศพทหารผู้เสียชีวิตระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการในกรณีอื่น เฉพาะผู้ซึ่งทางราชการพิจารณาเห็นว่าเป็นผู้ประกอบคุณงามความดีให้แก่ประเทศชาติ สมควรยกย่องเชิดชูเกียรติ

ข้อ ๓. การจัดยามเกียรติยศศพทหาร ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับการเรือชั้น ๑ ผู้บังคับฝูงบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งมีกำลังทหารอยู่ในบังคับบัญชา เป็นผู้สั่งจัด

ข้อ ๔. การจัดยามเกียรติยศให้ปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ จัดยามคู่ ๑ คู่หรือ ๒ คู่ เป็นผลัด ประจำตลอดเวลาที่บำเพ็ญกุศล โดยเริ่มก่อนพิธีประมาณ ๓๐ นาที และเลิกเมื่อบำเพ็ญกุศลเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๔.๒ การแต่งกาย ให้แต่งเครื่องแบบฝึก สวมรองในหมวกเหล็ก ถืออาวุธประจำกายในท่าสำรวมแสดงความอาลัย โดยตั้งพานท้ายปืนขึ้นข้างบน มือทั้งสองประสานวางบนพานท้ายปืน ก้มหน้ามองพื้นในทิศทางตรงหน้า หันหน้าไปทางที่ตั้งศพ

สำหรับหน่วยที่ใช้อาวุธประจำกายมิใช่ปืนเล็กยาว ให้ถือปฏิบัติในการยืนตลอดจนการใช้อาวุธในท่าสำรวมแสดงความอาลัยอนุโลมตามที่กล่าวในวรรคแรกเท่าที่จะกระทำได้ตามความเหมาะสมกับอาวุธประจำกายนั้น

ข้อ ๕ การจัดยามเกียรติยศเป็นพิเศษ นอกจากที่กล่าวแล้ว แก่ศพทหารผู้ใด อย่างใด กระทรวงกลาโหมจะได้สั่งเป็นครั้งคราว หรือตามที่หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ พิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๑

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

(ถนอม กิตติขจร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยประวัติ

พ.ศ. ๒๕๑๕

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประวัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า **"ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประวัติ พ.ศ. ๒๕๑๕"**

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประวัติ พ.ศ. ๒๔๙๒

ข้อ ๓. ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ จัดทำประวัติของข้าราชการในสังกัดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๔. ประวัติข้าราชการทั้งชั้นสัญญาบัตรและต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรที่สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ ให้ส่วนราชการนั้น ๆ ต่างจัดทำขึ้น สำหรับผู้ที่สังกัดส่วนราชการอื่นนอกจากที่กล่าวแล้ว ให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมจัดทำเฉพาะประวัติข้าราชการชั้นสัญญาบัตร ส่วนประวัติข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรให้แต่ละส่วนราชการจัดทำเอง

ข้อ ๕. ประวัติข้าราชการกลาโหมดังกล่าว ให้มีรายละเอียดต่าง ๆ ตามแบบประวัติรับราชการที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ และอาจจะกำหนดรายการเพิ่มเติมได้ตามที่ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ จะเห็นสมควร

ข้อ ๖. การบันทึกรายการลงในแบบประวัติรับราชการให้เจ้าหน้าที่ประวัติลงชื่อ และวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย ในการบันทึกรายการใด ๆ ตามหลักฐานจะกระทำได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ประวัติเท่านั้น

ข้อ ๗. ข้าราชการกลาโหมผู้ใดมีการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับครอบครัว เช่นเรื่องการจดทะเบียนสมรส การหย่าของภริยาสามี การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนรับรองเป็นบุตร การมีบุตรตลอดจนการถึงแก่กรรมของบิดามารดา และภริยาสามี หรือ

การย้ายภูมิลำเนา หรือสำเร็จการศึกษาเพิ่มเติมอย่างใดอีก ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อแก้ไขหรือเพิ่มเติมประวัติให้ถูกต้องตามความจริง

ข้อ ๘. เมื่อข้าราชการกลาโหมผู้ใดย้ายสังกัดหรือเปลี่ยนสังกัด ให้ส่วนราชการต้นสังกัดเดิมส่งประวัติรับราชการหรือสำเนาประวัติของข้าราชการผู้นั้นไปให้ส่วนราชการต้นสังกัดใหม่พร้อมกับหนังสือส่งตัว

ข้อ ๙. ประวัติรับราชการของข้าราชการกลาโหมถือเป็นเอกสารลับ แต่เจ้าของประวัติจะต้องตรวจประวัติของตนเองเมื่อมีโอกาสไม่น้อยกว่า ๑ ครั้ง ต่อปี

ข้อ ๑๐. ประวัติของข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่ออกจากราชการ ให้เก็บไว้ ณ ส่วนราชการต้นสังกัดครั้งสุดท้ายก่อนออกจากราชการ

ข้อ ๑๑. ประวัติของข้าราชการกลาโหมที่ทำขึ้นไว้แล้วก่อนวันใช้ระเบียบนี้ให้ถือว่าเป็นประวัติที่ถูกต้อง แต่ให้เพิ่มเติมรายละเอียดให้สอดคล้องกับแบบประวัติรับราชการที่กำหนดขึ้นใหม่ตามใบแทรกที่แนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๒. ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ มีอำนาจออกระเบียบปลีกย่อยเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๓. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(ลงชื่อ) พลเอก บ. วรรณมาศ

(บุลศักดิ์ วรรณมาศ)

ปลัดกระทรวงกลาโหม

ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

หมายเหตุ : - ยกเลิกแบบประวัติรับราชการ และคำชี้แจงการบันทึกข้อความลงในแบบประวัติรับราชการและให้ใช้ใหม่ตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

<u>คำชี้แจงการบันทึกข้อความลงในแบบประวัติรับราชการ</u>

เพื่อให้การบันทึกข้อความลงในแบบประวัติรับราชการเป็นที่เข้าใจและเป็นไปในแนวเดียวกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้บันทึกประวัติ หน่วยหรือสังกัดซึ่งเจ้าของประวัติประจำอยู่ และรวมทั้งเจ้าของประวัติเอง จึงให้ใช้ข้อความดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. **<u>ชื่อ, ชื่อสกุล</u>** ให้ลงชื่อตัวและชื่อสกุล เจ้าของประวัติ หากมีการเปลี่ยนชื่อและชื่อสกุล ให้บันทึกในบรรทัดต่อมา (พร้อมทั้งหลักฐานในการเปลี่ยนแปลง)

๑.๑ **<u>กำเนิด</u>** ให้ถือกำเนิดจากการบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกตามคำสั่งของทางราชการ

๑.๒ **<u>หมายเลขประจำตัว</u>** ให้แปลงจากเครื่องหมายเลขทะเบียนทหารกองประจำการเป็นตัวเลข ๑๐ ตัว สำหรับผู้ที่ไม่มีเลขทะเบียนทหารกองประจำการทางราชการจะได้กำหนดให้

๑.๓ **<u>เหล่า, พรรค</u>** เหล่าให้ลงตามคำสั่งบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรก ส่วนพรรคให้ลงตามความจำเป็นของเหล่าทัพนั้น ๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงก็ให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ด้วย

๒. **<u>วัน, เดือน, ปี, เกิด</u>** ให้ลง วัน เดือน ปีเกิด จากหลักฐานของทางราชการ

เชื้อชาติ สัญชาติ และศาสนา ให้ลงว่าเป็นเชื้อชาติ สัญชาติ และศาสนาใด จากหลักฐานของทางราชการ

๓. **<u>ชื่อบิดา, มารดา</u>** ถ้าเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ ให้ลงชื่อบรรดาศักดิ์ก่อนแล้วลงชื่อตัวและชื่อสกุลข้างท้ายในวงเล็บ

เชื้อชาติ, สัญชาติ, ภูมิลำเนา ตลอดจนหลักฐานการหย่าและถึงแก่กรรมของบิดามารดา ให้ลงจากหลักฐานของทางราชการ

๔. **<u>ที่เกิด</u>** ให้ลงที่เกิดจากหลักฐานของทางราชการ

๕. **<u>ชื่อปู่, ย่า, ตา, ยาย</u>** ให้ลงและปฏิบัติทำนองเดียวกับข้อ ๓.

๖. **<u>ชื่อภริยาหรือสามี</u>** ให้ลงชื่อภริยาหรือสามี ทั้งนี้แล้วแต่เจ้าของประวัติจะเป็นชายหรือหญิง และคงปฏิบัติทำนองเดียวกันกับข้อ ๓. (พร้อมทั้งหลักฐานการสมรส) และลงชื่อบิดามารดาของภริยาหรือสามี ชื่อสกุล, และชื่อสกุลเดิม

๗. **<u>บุตรธิดา</u>** ให้ลงชื่อบุตรและธิดาที่ถูกต้องตามกฎหมาย

๘. **<u>ภูมิลำเนาปัจจุบัน</u>** ให้ลงตำบลที่อยู่ในปัจจุบันให้ชัดเจน จากหลักฐานของทางราชการ

๙. **<u>อาชีพก่อนเข้ารับราชการ</u>** ก่อนเข้ารับราชการมีอาชีพอย่างไร ก็ให้ลงอย่างนั้น เช่น เป็นครู, ทำนา, ค้าขาย เป็นต้น

๑๐. **<u>คุณวุฒิก่อนเข้ารับราชการ</u>** ให้ลงการศึกษาก่อนเข้ารับราชการว่าสำเร็จการศึกษาชั้นใด สำนักใด พ.ศ. ใด รวมทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๑๑. **<u>วุฒิการศึกษาเมื่อเข้ารับราชการแล้ว</u>** ให้ลงการศึกษาระหว่างรับราชการว่า ได้ศึกษาเพิ่มเติมหลักสูตรใด, สำนักใด, ระยะเวลาเท่าใด ตลอดจนผลการศึกษาและหลักฐานในการสั่งให้เข้ารับการศึกษา

<u>สำหรับการศึกษาในต่างประเทศ</u> ให้ลงช่วงระยะเวลาวันไป, กลับ คำสั่งที่สั่งให้ไปและกลับด้วย เพราะบางกรณีจะต้องนำวันไปศึกษาต่างประเทศไปตัดทอนวันราชการทวีคูณด้วย

๑๒. **<u>ความรู้พิเศษ</u>** ให้ลงความรู้พิเศษที่นอกเหนือไปจากสามัญ เช่น ความรู้ภาษาต่างประเทศ และความรู้วิชาชีพต่าง ๆ

๑๓. **<u>ขึ้นทะเบียนกองประจำการ</u>** ให้ลงวัน เดือน พ.ศ. ที่ขึ้นทะเบียนตลอดจนเครื่องหมาย ถ้าเป็นการขึ้นทะเบียนล้วงก็ต้องลงไว้ด้วยว่า “เพราะเมื่อรับราชการ (วัน เดือน พ.ศ.) นั้น ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน” หรือจะเป็นเพราะกรณีใด ๆ ก็หมายเหตุไว้ด้วย

๑๔. **<u>ลาอุปสมบท</u>** ให้ลงการลาอุปสมบทด้วย (หากมี) ว่าได้ไปอุปสมบทเมื่อใด ที่วัดใด ตำบลใด จังหวัดใด พระองค์ใดเป็นพระอุปัชฌาย์ ลาสิขาบทเมื่อใด และให้ลงวันรายงานตัวกลับเข้ารับราชการด้วย เพราะบางกรณีจะต้องนำวันอุปสมบทไปตัดทอนวันราชการทวีคูณด้วย

๑๕. **<u>เครื่องราชอิสริยาภรณ์</u>**

๑๕.๑ **<u>ในประเทศ</u>** ให้ลงรายชื่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญซึ่งได้รับพระราชทานเป็นลำดับ พร้อม วัน เดือน พ.ศ. (ลงหลักฐานการที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และหลักฐานการส่งคืน)

๑๕.๒ **<u>ต่างประเทศ</u>** ให้ลงรายชื่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อิสริยาภรณ์และเหรียญที่ได้รับจากต่างประเทศ ลงวัน เดือน พ.ศ. ที่ได้รับตามหลักฐาน

๑๖. **<u>ความชอบพิเศษ</u>** ให้ลงความชอบที่ได้ปฏิบัตินอกจากหน้าที่ราชการประจำตามหลักฐานของทางราชการ

๑๗. **<u>ตำแหน่งหรือราชการพิเศษ</u>** ให้ลงหลักฐานขณะที่รับราชการหรือก่อนเข้ารับราชการในกระทรวงกลาโหม ได้รับราชการตำแหน่งหรือหน้าที่พิเศษอย่างใด ที่ควรยกขึ้นกล่าว

๑๘. **<u>ปฏิบัติราชการมีสิทธินับเวลาราชการทวีคูณ</u>** ให้ลงหลักฐานกรณีที่ได้ปฏิบัติ วัน เดือน พ.ศ. ทั้งไปและกลับ และลงวันลากิจ ลาป่วย ราชการต่างประเทศ

๑๙. **<u>สมรรถภาพของร่างกาย</u>** ให้ลงผลการตรวจจากความเห็นของแพทย์เป็นหมายเลขและอักษรลงในช่อง แต่ละตัวอักษรที่กำหนด (ลงหลักฐาน วัน เดือน พ.ศ. ที่ได้รับการตรวจ)

ลักษณะของร่างกายและกลุ่มเลือด ให้ลงจากผลการตรวจร่างกายของแพทย์ น้ำหนัก ความสูง ที่เปลี่ยนแปลงได้ ให้ลงด้วยดินสอดำ และลงในแต่ละช่อง

๒๐. **<u>ความชำนาญในการใช้อาวุธ</u>** ให้ลงผลการใช้อาวุธจากการตรวจสอบของหน่วยว่าผู้นี้มีความชำนาญอาวุธอะไร และมีผลอย่างไรลงในแต่ละช่อง (ลงหลักฐาน วัน เดือน พ.ศ. ที่ได้รับการตรวจสอบ)

๒๑. **<u>ความชำนาญการทางทหาร</u>** (ของเหล่าทัพ) ให้ลงเลขหมายความชำนาญหลักและความชำนาญรอง ตามคำสั่งที่กำหนด

๒๒. **<u>ความผิด</u>** ให้ลงรายการความผิดที่ต้องรับโทษโดยย่อตามหลักฐาน

๒๓. **<u>ยศทหาร</u>** ให้ลงหลักฐานการได้รับยศ

๒๔. **<u>ตำแหน่ง</u>** ให้ลงตำแหน่งรับราชการตามหลักฐาน

๒๕. **<u>เงินเดือน, เบี้ยหวัด, บำเหน็จ-บำนาญ</u>** ให้ลงเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษรายเดือนที่ได้รับตั้งแต่เข้ารับราชการครั้งแรกเป็นลำดับมา

เมื่อได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญ ให้ลงจำนวนเงินเป็นรายเดือน และรายปี หากได้รับเป็นเงินบำเหน็จ ให้ลงจำนวนเงินบำเหน็จที่ได้รับ ตามหลักฐาน

๒๖. **<u>ออกจากราชการหรือย้ายประเภท</u>** ให้ลงหลักฐานการออกจากราชการ ตลอดจนการย้ายประเภท

๒๗. **<u>รายงานสมรรถภาพ</u>** ให้ลงผลจากการรายงานสมรรถภาพของผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นคะแนนรวม หรือเกณฑ์เฉลี่ย พอใช้, ดี, ดีมาก ลงในแต่ละช่องปีตามลำดับหมายเลขที่กำหนด และกำกับด้วย พ.ศ. เพื่อจะได้ทราบคุณลักษณะและความสามารถของนายทหารไว้เป็นหลักฐานที่จะนำมาเทียบผลต่อไป

๒๘. **<u>หมายเหตุ</u>** ให้ลงรายการเพิ่มเติมของจำนวนใบแทรก และบอกรายการของใบแทรกด้วย เช่น ข้อ ๑๖. ดูใบแทรก

๒๙. **<u>รายการเปลี่ยนแปลง</u>** ให้ลงเครื่องหมายกาถูก (✓) ทับตัวเลขทุกครั้งที่ได้รับการรายงานเปลี่ยนแปลงจากหน่วยหรือเจ้าของประวัติ เพื่อเป็นการยืนยันระหว่างเจ้าหน้าที่บันทึกกับหน่วยและเจ้าของประวัติ ว่าบันทึกเปลี่ยนแปลงตรงกันหรือไม่

<u>การลงชื่อท้ายรูปถ่าย</u> ให้ลงชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำประวัติ เมื่อเห็นว่าประวัติที่ตนตั้งครั้งแรกถูกต้องเรียบร้อยแล้ว ก็ให้ลงชื่อรับรองไว้ และให้ลงชื่อของเจ้าของประวัติในขณะที่ได้ตั้งประวัติแล้ว

ยศ, ชื่อ _____ หมายเลขประจำตัว _____

ตำแหน่ง _____

จำนวน _____ แผ่น

รูปถ่ายของ _____

ประวัติเล่มนี้ - เริ่มทำเมื่อ (วัน เดือน ปี) _____ ลงชื่อผู้ทำ _____

- ทำจากหลักฐาน _____ ลงชื่อเจ้าของประวัติ _____

หมายเหตุ - รูปถ่ายให้ใช้ขนาด ๓ X ๔ ซ.ม.

ประวัติรับราชการ

๑. ชื่อ_____ชื่อสกุล_____กำเนิด_____หมายเลขประจำตัว_____เหล่า_____พรรค_____
ชื่อเดิม_____เปลี่ยนเป็น_____หลักฐาน_____
ชื่อสกุลเดิม_____เปลี่ยนเป็น_____หลักฐาน_____

๒. เกิด ณ วัน_____ค่ำปี_____ตรงกับวันที่_____เดือน_____พ.ศ._____
เชื้อชาติ_____สัญชาติ_____ศาสนา_____

๓. ชื่อบิดา_____ชื่อสกุล_____เชื้อชาติ_____สัญชาติ_____
อำเภอ_____จังหวัด_____ถึงแก่กรรมเมื่อ_____หลักฐาน_____
ชื่อมารดา_____ชื่อสกุล_____เชื้อชาติ_____สัญชาติ_____
อำเภอ_____จังหวัด_____หย่า/ถึงแก่กรรมเมื่อ_____หลักฐาน_____

๔. ที่เกิด_____ตำบล_____อำเภอ_____จังหวัด_____

๕. ชื่อปู่_____ชื่อสกุล_____ชื่อย่า_____ชื่อสกุล_____
ชื่อตา_____ชื่อสกุล_____ชื่อยาย_____ชื่อสกุล_____

๖. ชื่อ ภริยา หรือ สามี_____ชื่อสกุลเดิม_____ทะเบียนสมรสเลขที่_____ลง_____
อำเภอ_____จังหวัด_____หย่า/ถึงแก่กรรมเมื่อ_____หลักฐาน_____

๖.๑ ชื่อ ภริยา หรือ สามี_____ชื่อสกุลเดิม_____ทะเบียนสมรสเลขที่_____ลง_____
อำเภอ_____จังหวัด_____หย่า/ถึงแก่กรรมเมื่อ_____หลักฐาน_____

๖.๒ ชื่อ ภริยา หรือ สามี_____ชื่อสกุลเดิม_____ทะเบียนสมรสเลขที่_____ลง_____
อำเภอ_____จังหวัด_____หย่า/ถึงแก่กรรมเมื่อ_____หลักฐาน_____

๖.๓ ชื่อบิดาของภริยาหรือสามี_____ชื่อสกุล_____ชื่อมารดาของภริยาหรือสามี_____ชื่อสกุล_____ชื่อสกุลเดิม_____

๖.๔ ชื่อบิดาของภริยาหรือสามี_____ชื่อสกุล_____ชื่อมารดาของภริยาหรือสามี_____ชื่อสกุล_____ชื่อสกุลเดิม_____

- ๒๑ -

โดญ - รโต๋ ๗.๓

ทนัฐมัฐห์	นดะมา-เดาะ	ดนา ท.ต.ะ	ดหา สมัฐฮัฐ ฮัฐ	กนัฐมัฐ	ทนัฐมัฐห์	นดะมา-เดาะ	ดนา ท.ต.ะ	ดหา สมัฐฮัฐ ฮัฐ	กนัฐมัฐ

ทฤษฎีคาเมฮาไม่ ๗

๑.๗	เลขหาบา	ดอด ‘หาง	ดนาเฮ	ทะหนี	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ
๒.๗	เลขหาบา	ดอด ‘หาง	ดนาเฮ	ทะหนี	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ
๓.๗	เลขหาบา	ดอด ‘หาง	ดนาเฮ	ทะหนี	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ
๔.๗	เลขหาบา	ดอด ‘หาง	ดนาเฮ	ทะหนี	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ
๕.๗	เลขหาบา	ดอด ‘หาง	ดนาเฮ	ทะหนี	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ	ดนาเฮ

๖.๗ ระโดยหาอ่านฟัฐอ

ระเบียบประโดยหาอ่านฟัฐอ ๐๑

คหะระ	ท.ต.ะ	หมุดกอฮ ฟัฐ	คนมุดหนฮ	คหะระ	ท.ต.ะ	หมุดกอฮ ฟัฐ	คนมุดหนฮ	คหะระ

๑๑. วุฒิการศึกษาเมื่อเข้ารับราชการแล้ว

๑๑.๑ ในประเทศ

หลักสูตร	สถานศึกษา	ระยะเวลา	ผล	หลักฐาน

๑๑.๒ ต่างประเทศ

หลักสูตร	สถานศึกษา	ระยะเวลาไปกลับ	ผล	หลักฐาน

๑๒. ความรู้พิเศษ

ภาษาต่างประเทศ, อื่น ๆ _____

_____

_____

๑๓. ขึ้นทะเบียนกองประจำการ

วันที่_____เดือน_____พ.ศ._____

เพราะ_____

เครื่องหมาย_____

๑๔. ลาอุปสมบท

ได้รับอนุญาตให้ลาอุปสมบทเมื่อ_____หลักฐาน_____

อุปสมบทเมื่อวันที่_____เดือน_____พ.ศ._____ที่วัด_____อำเภอ_____จังหวัด_____

พระอุปัชฌาย์_____วัด_____จังหวัด_____

ลาสิกขา เมื่อวันที่_____เดือน_____พ.ศ._____กลับเข้ารับราชการเมื่อวันที่_____เดือน_____พ.ศ._____

หลักฐาน_____

๑๕. เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑๕.๑ ในประเทศ

ชื่อตราหรือเหรียญ	วันพระราชทาน	ร.ก.จ. เล่ม	ตอน	หน้า	ลง	หลักฐานสั่งคืน

๑๕.๒ ต่างประเทศ

ชื่อตราหรือเหรียญ	วันรับ	หลักฐาน	ชื่อตราหรือเหรียญ	วันรับ	หลักฐาน

๑๖. ความชอบพิเศษ

ลำดับ	รายการ	หลักฐาน	ลำดับ	รายการ	หลักฐาน

ตัวอย่างแบบฟอร์มการนำเข้า

รหัสบัญชี	ชื่อบัญชี	เดบิต	เครดิต

๑๘. ปฏิบัติราชการมีสิทธินับเวลาราชการทวีคูณ

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน	รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน
	ถึง			ถึง	
(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)			(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)		
	ถึง			ถึง	
(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)			(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)		
	ถึง			ถึง	
(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)			(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)		
	ถึง			ถึง	
(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)			(ลา วัน,ป่วย วัน,ไปต่างประเทศ วัน)		

๑๙. สมรรถภาพของร่างกาย

P	U	L	H	E	S วัน เดือน ปี
ลักษณะของร่างกายและกลุ่มเลือด					
กลุ่มเลือด	สูง	น้ำหนัก	ผิว	รูปร่าง	ตำหนิ

๒๐. ความชำนาญในการใช้อาวุธ

ชนิดอาวุธ	หลักสูตร	ผล	แต้ม วัน เดือน ปี

๒๑. ความชำนาญการทางทหาร

เลขหมาย (ของเหล่าทัพ)	สภาพ	ความชำนาญ	หลักฐาน	เลขหมาย (ของเหล่าทัพ)	สภาพ	ความชำนาญ	หลักฐาน

๒๒. ความผิด

รายการ	หลักฐาน

๒๓. ยศทหาร

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน	รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

๒๔. ตำแหน่ง

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

ตำแหน่ง (ต่อ)

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

๒๕. เงินเดือน เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน	รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

เงินเดือน เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ (ต่อ)

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน	รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

เงินเดือน เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ (ต่อ)

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน	รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

๒๖. ออกจากราชการหรือย้ายประเภท

รายการ	ตั้งแต่	หลักฐาน

๒๗. รายงานสมรรถภาพ

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖
๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔
๒๕	๒๖	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒

๒๘. หมายเหตุ :- มีใบแทรกเพิ่ม

๒๙. รายการเปลี่ยนแปลง

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	
๒๖	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘	๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕	๔๖	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	
๕๑	๕๒	๕๓	๕๔	๕๕	๕๖	๕๗	๕๘	๕๙	๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	
๗๖	๗๗	๗๘	๗๙	๘๐	๘๑	๘๒	๘๓	๘๔	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐	๙๑	๙๒	๙๓	๙๔	๙๕	๙๖	๙๗	๙๘	๙๙	๑๐๐	

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยหนังสือราชการ

พ.ศ.๒๕๒๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยหนังสือราชการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยหนังสือราชการ พ.ศ.๒๕๒๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยหนังสือราชการ พ.ศ.๒๕๐๗

ข้อ ๔ หนังสือราชการ คือ เอกสารที่เป็นหลักฐานในราชการ ได้แก่

๔.๑ หนังสือที่มีไปมาระหว่างส่วนราชการ

๔.๒ หนังสือที่ส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือที่มีไปถึงบุคคลภายนอก

๔.๓ หนังสือที่หน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการ หรือที่บุคคลภายนอกมีมาถึงส่วนราชการ

๔.๔ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในราชการ

๔.๕ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ

ข้อ ๕ หนังสือ มี ๖ ชนิด คือ

๕.๑ หนังสือภายนอก

๕.๒ หนังสือภายใน

๕.๓ หนังสือประทับตรา

๕.๔ หนังสือสั่งการ

๕.๕ หนังสือประชาสัมพันธ์

๕.๖ หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือตามข้อ ๕ ให้ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๗ หนังสือติดต่อราชการในกระทรวงกลาโหม แบ่งเป็นดังนี้

๗.๑ หนังสือภายใน คือ หนังสือติดต่อราชการระหว่างส่วนราชการระดับหน่วยขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

๗.๒ หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้น ประเภทบันทึก คือ ข้อความซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาเสนอต่อ ผู้บังคับบัญชา หรือผู้บังคับบัญชาสั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือข้อความที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยในสังกัดส่วนราชการตาม ๗.๑ ติดต่อกัน

ข้อ ๘ หนังสือติดต่อราชการในกระทรวงกลาโหมตามข้อ ๗ โดยปกติใช้กระดาษบันทึกข้อความ แต่ในบางกรณีที่มีความสำคัญและเป็นพิธีการ จะใช้กระดาษตราครุฑก็ได้ และให้ใช้แบบการเขียนดังนี้

๘.๑ การใช้กระดาษบันทึกข้อความ ใช้ตามตัวอย่างแบบผนวก ก. และแบบการเขียนดังนี้

๘.๑.๑ ส่วนราชการ ให้เขียนชื่อส่วนราชการ และหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี) ของส่วนราชการนั้นด้วย เช่น หนังสือที่ผู้บัญชาการทหารบกลงชื่อ ใช้ส่วนราชการ “ทบ. (กพ.ทบ. โทร. .....)”

๘.๑.๒ หมายเลขโทรศัพท์ ให้ลงหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยระดับ กรม กอง หรือแผนก ที่เป็นผู้ร่างหนังสือ เพื่อให้สะดวกในการติดต่อประสานงาน

๘.๑.๓ คำขึ้นต้น ให้ใช้อนุโลมตามหนังสือภายนอก หรือใช้คำว่า “ถึง” “ส่ง” หรือ “เสนอ” แล้วแต่กรณี

๘.๑.๔ สรรพนาม ให้ใช้อนุโลมตามหนังสือภายนอก หากเป็นการรายงานถึงผู้บังคับบัญชาให้ใช้ “กระผม” หรือ “ดิฉัน” แล้วแต่กรณี

๘.๑.๕ คำลงท้าย ไม่มี

๘.๑.๖ การใช้คำย่อ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการใช้คำย่อ

๘.๑.๗ การลงชื่อ สำหรับหนังสือภายในให้พิมพ์ชื่อเต็มของเจ้าของลายมือชื่อไว้ในวงเล็บใต้ลายมือชื่อด้วย หากเป็นบันทึกไม่ต้องพิมพ์ชื่อเต็มขอเจ้าของลายมือชื่อ

๘.๒ การใช้กระดาษตราครุฑ ให้ใช้ในกรณีที่มีความสำคัญและเป็นพิธีการ ใช้ตามตัวอย่างแบบผนวก ข. และแบบการเขียนดังนี้

๘.๒.๑ สถานที่ของส่วนราชการหรือหน่วยงานเจ้าของหนังสือ ให้ลงสถานที่ ที่เป็นจุดเด่นและเป็นที่รู้จักดี และลงรหัสไปรษณีย์ด้วย เช่น กระทรวงกลาโหม ถนนสนามไชย กรุงเทพ ๑๐๒๐๐

๘.๒.๒ คำขึ้นต้นและคำลงท้ายให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ยกเว้นในกรณีที่ผู้บังคับบัญชามีถึงผู้อยู่ในบังคับบัญชาไม่ต้องใช้คำลงท้าย แต่ถ้าผู้อยู่ในบังคับบัญชามีถึงผู้บังคับบัญชาให้ใช้คำลงท้ายว่า “ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา”

๘.๒.๓ การใช้คำย่อ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการใช้คำย่อ

๘.๒.๔ หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานผู้ร่างหนังสือหรือเจ้าของเรื่องให้ถือปฏิบัติตามข้อ ๘.๑.๒

ข้อ ๙ ภายใต้บังคับข้อ ๖ หนังสือภายนอกให้มีรายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

๙.๑ สถานที่ของส่วนราชการหรือหน่วยงานเจ้าของหนังสือ ถือปฏิบัติตามข้อ ๘.๒.๑

๙.๒ หากเป็นหนังสือติดต่อราชการนอกกระทรวงกลาโหม ไม่มีการใช้คำย่อ

๙.๓ หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานผู้ร่างหนังสือเจ้าของเรื่องให้ถือปฏิบัติตามข้อ ๘.๑.๒

ข้อ ๑๐ หมายเลขหนังสือประจำส่วนราชการและหน่วยงาน ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๑๑ หนังสือราชการต่อไปนี้ คือ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ แกถลงการณ์ และข่าวต้องเสนอสำเนาให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบ

ข้อ ๑๒ หนังสือราชการของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ซึ่งต้องเสนอสำเนาให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบตามข้อ ๑๑ นั้น ให้ส่งสำเนาให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมทราบด้วย การเสนอสำเนาหนังสือราชการดังกล่าวแล้วไม่ต้องมีหนังสือนำ แต่ให้มีข้าราชการชั้นสัญญาบัตรผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องลงชื่อรับรองสำเนา

ข้อ ๑๓ การลงชื่อรับรองสำเนาจากการคัด หรือถ่ายเอกสาร ก็ตาม ให้ใช้คำว่า “สำเนาถูกต้อง” แล้วลงลายมือชื่อผู้รับรอง ซึ่งต้องเป็นข้าราชการชั้นสัญญาบัตร พร้อมทั้งพิมพ์หรือเขียนตัวบรรจง ชื่อและตำแหน่งใต้ลายมือชื่อ กับให้ลงวัน เดือน ปี ที่รับรองสำเนากำกับไว้ด้วย

ข้อ ๑๔ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือราชการที่ไม่พึงเปิดเผย ให้ใช้ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๑๕๑๗

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๗

(ลงชื่อ) พลเอก ป. ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ระเบียบฉบับนี้ คือ วางระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยหนังสือราชการฉบับใหม่ เพื่อใช้แทนระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยหนังสือราชการ พ.ศ.๒๕๐๗ เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.๒๕๒๖ และเป็นไปตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีให้ความตกลง (หนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๔๙๙๕ ลง ๖ ต.ค.๒๖)

(แบบผนวก ก.)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....ทบ. (กพ.ทบ. โทร. .....).....

ที่.....กห ๐๔๐๑/.....วันที่.....

เรื่อง.....

คำขึ้นต้น

(ข้อความ) .....

(ลงชื่อ)

(พิมพ์ชื่อเต็ม)

(ตำแหน่ง)

<u>หมายเหตุ</u> :- หากเป็นหนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นประเภทบันทึก ไม่ต้องพิมพ์ชื่อเต็มของเจ้าของลายมือชื่อ

(ใช้เฉพาะภายใน กห.)

(แบบผนวก ข.)

ที่ กห ๐๒๐๑/ สป.

ถนนสนามไชย กรุงเทพ ฯ ๑๐๒๐๐

ต.ค.๒๖

เรื่อง

(คำขึ้นต้น)

อ้างถึง (ถ้ามี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี)

(ข้อความ) .....

(คำลงท้าย) (ถ้ามี)

(ลงชื่อ)

(พิมพ์ชื่อเต็ม)

(ตำแหน่ง)

สม.

โทร. .....

<u>หมายเหตุ</u> :- สถานที่ตั้งของส่วนราชการหรือหน่วยเจ้าของหนังสือ ให้มีตามความจำเป็น

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหาร

พ.ศ. ๒๕๒๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหารขึ้นไว้ให้อยู่ในหลักเกณฑ์เดียวกัน จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า **"ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๗"**

ข้อ ๒ ระเบียบให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ระเบียบ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ใด ที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ การจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหารประเภททหารประจำการ ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๔.๑ ผู้ที่มียศทหารสูง เป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่าผู้ที่มียศทหารต่ำ

๔.๒ ผู้ที่มียศทหารเท่ากัน ผู้ที่ได้รับยศก่อนเป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่า

๔.๓ ผู้ที่มียศ พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก รับเงินเดือนอัตรา จอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ เป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่าผู้รับเงินเดือนอัตรา พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก และผู้ที่มียศ พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก รับเงินเดือนอัตรา พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ เป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่าผู้รับเงินเดือนอัตรา พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก

๔.๔ ผู้ที่มียศ พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก รับเงินเดือนอัตรา จอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ ก่อนเป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่าผู้รับเงินเดือนอัตรา จอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศภายหลัง และผู้ที่มียศ พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก รับเงินเดือนอัตรา พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ ก่อน เป็นผู้มีอาวุโสสูงกว่าผู้ที่รับเงินเดือนอัตรา พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ ภายหลัง

๔.๕ ผู้ที่ได้รับยศเท่ากันและพร้อมกัน ให้พิจารณาการได้รับยศย้อนหลังไปตามลำดับ จนถึงยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี หากยังไม่ได้ข้อยุติให้ถือลำดับอาวุโสในประกาศราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะเป็นไปตามลำดับอาวุโสที่หน่วยเสมอ

๔.๖ ผู้ที่ได้รับว่าที่ยศเท่ากันและพร้อมกัน ให้ถือลำดับอาวุโสในคำสั่งแต่งตั้งว่าที่ยศของกระทรวงกลาโหม

๔.๗ การจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหารประเภทข้าราชการกลาโหมพลเรือน ให้ถือวันรับเงินเดือนครั้งแรกในอัตราชั้นยศนั้น ๆ เป็นลำดับอาวุโส

<u>บทเฉพาะกาล</u>

ข้อ ๕ ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่เปลี่ยนสภาพมาจากทหารหญิง เมื่อกลับคืนสภาพเป็นทหารหญิงประจำการ ตามบทเฉพาะกาลแห่งข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง พ.ศ.๒๕๒๗ ให้ถือลำดับอาวุโสในยศทหารตั้งแต่วันที่ได้รับเงินเดือนในอัตราชั้นยศนั้น ๆ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

(ลงชื่อ) **พลเอก ป. ติณสูลานนท์**

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ระเบียบฉบับนี้ คือ นำหลักเกณฑ์การจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหารตามมติสภากลาโหม ครั้งที่ ๑๒/๒๐ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ มาปรับปรุงใหม่ โดยกำหนดขึ้นเป็นระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหาร เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดลำดับอาวุโสของข้าราชการทหารให้สอดคล้องกันทุกส่วนราชการ

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหาร

พ.ศ.๒๕๒๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๑ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๗"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๑

ข้อ ๔ คณะกรรมการข้าราชการทหาร ซึ่งเรียกโดยย่อว่า "กขท." มีจำนวนไม่เกินสิบสองคนประกอบด้วย

๔.๑	ปลัดกระทรวงกลาโหม	เป็นประธานกรรมการ
๔.๒	ผู้แทนกรมราชองครักษ์	เป็นกรรมการ
๔.๓	ผู้แทนกองบัญชาการทหารสูงสุด	เป็นกรรมการ
๔.๔	ผู้แทนกองทัพบก	เป็นกรรมการ
๔.๕	ผู้แทนกองทัพเรือ	เป็นกรรมการ
๔.๖	ผู้แทนกองทัพอากาศ	เป็นกรรมการ
๔.๗	ผู้แทนกรมการเงินกลาโหม	เป็นกรรมการ
๔.๘	ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ	เป็นกรรมการ

๔.๙ นายทหารสัญญาบัตรประจำการ
หรือนอกประจำการ ผู้ทรงคุณวุฒิ
ในหลักราชการซึ่งมิได้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

๔.๑๐ ผู้แทนกรมเสมียนตรา เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๕ เรื่องที่นำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการทหาร คือ

๕.๑ เรื่องที่มีปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร ดังนี้

๕.๑.๑ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหาร

๕.๑.๒ การแต่งตั้ง การเลื่อนหรือลดตำแหน่ง การย้าย การโอน การเลื่อนชั้นเงินเดือน และการออกจากราชการของข้าราชการทหาร

๕.๑.๓ การให้ได้รับเงินเดือนของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม

๕.๑.๔ การให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่ง เงินเพิ่มพิเศษ เงินเพิ่มอื่น ๆ หรือเงินช่วยเหลือของข้าราชการทหาร

๕.๑.๕ การให้ได้รับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวของข้าราชการทหาร

๕.๑.๖ วินัยของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม

๕.๒ การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร ตลอดจนข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ เรื่องที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย

ข้อ ๖ การประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหาร ให้เป็นไปตามคำสั่งของประธานกรรมการข้าราชการทหาร

ประธานกรรมการข้าราชการทหาร จะเชิญบุคคลอื่นที่มิใช่กรรมการข้าราชการทหารเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้

ข้อ ๗ การประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหาร ต้องมีกรรมการซึ่งเป็นตัวบุคคลที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

โดยปกติประธานกรรมการข้าราชการทหาร เป็นประธานที่ประชุม

ถ้าประธานกรรมการข้าราชการทหารมาประชุมไม่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานที่ประชุม

ข้อ ๘ ข้อพิจารณาซึ่งเกิดเป็นปัญหาในที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการทหาร ให้ถือเสียงข้างมากเป็นมติคณะกรรมการข้าราชการทหาร แต่ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานที่ประชุมเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

ข้อ ๙ การดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหารแต่ละครั้งให้อยู่ในความอำนวยการของเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการทหาร

เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการทหาร มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๙.๑ นัดประชุม

๙.๒ แจ้งระเบียบวาระการประชุมพร้อมด้วยเอกสารทั้งปวงเกี่ยวกับการประชุมต่อที่ประชุมหรือกรรมการ และยืนยันมติที่ประชุม

๙.๓ จัดทำรายงานการประชุม

๙.๔ รวบรวมและเก็บรักษาเอกสารของคณะกรรมการข้าราชการทหาร เอกสารเหล่านั้นจะเปิดเผยได้เพียงเท่าที่ต้องดำเนินการต่อไปตามความจำเป็น

๙.๕ ดำเนินงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการข้าราชการทหาร ตลอดจนกิจการอื่นใดตามที่ประธานกรรมการข้าราชการทหารมอบหมาย

ข้อ ๑๐ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการทหาร ได้แก่ ข้าราชการในสังกัดกรมเสมียนตรา

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๗

(ลงชื่อ) พลเอก ป. ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกความในข้อ ๔ และให้ใช้ความใหม่ตามระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๗

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร

พ.ศ.๒๕๔๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๗

๓.๒ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑

๓.๓ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๑

๓.๔ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศของข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ คำว่า "ยศ" หมายความรวมถึงว่าที่ยศนั้น ๆ ด้วย

๔.๒ คำว่า "การแต่งตั้งยศ" หมายถึงการแต่งตั้งผู้ซึ่งเข้ารับราชการทหารหรือโอนมาจากกระทรวง ทบวง กรม อื่น ให้ดำรงยศทหาร

๔.๓ คำว่า “การเลื่อนยศ” หมายถึงการเลื่อนยศข้าราชการทหารให้ดำรงยศสูงขึ้น

๔.๔ คำว่า “จำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ” หมายถึงจำนวนปีที่ต้องรับราชการอยู่ในแต่ละชั้นยศนั้น ๆ ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ได้รับการบรรจุหรือแต่งตั้งยศโดยไม่นับรวมวันราชการทวีคูณ

๔.๕ คำว่า “จำนวนปีที่รับราชการรวม” หมายถึง จำนวนปีที่รับราชการนับตั้งแต่วันที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการชั้นสัญญาบัตรหรือต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรครั้งแรกแล้วแต่กรณี จนถึงวันที่จะได้รับการเลื่อนยศโดยไม่นับรวมวันราชการทวีคูณ

๔.๖ คำว่า “อนุปริญญา” หมายความว่า หลักสูตรซึ่งกำหนดระยะเวลาศึกษารวมแล้วเทียบได้ไม่น้อยกว่า สามปีต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์โดยทั่วไปในการแต่งตั้งยศ

การแต่งตั้งยศให้แก่ผู้ซึ่งบรรจุเข้ารับราชการใหม่ ให้แต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศทหาร โดยให้แต่งตั้งยศต่ำสุดก่อน คือ นายทหารประทวน ให้แต่งตั้งยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี และนายทหารสัญญาบัตรให้แต่งตั้งยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี เว้นแต่ระเบียบนี้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๖ การเลื่อนยศต้องมีหลักเกณฑ์ครบถ้วนดังต่อไปนี้

๖.๑ มีตำแหน่งอัตราที่จะเลื่อนได้ โดยต้องดำรงตำแหน่งที่กำหนดอัตราชั้นยศในวันที่เลื่อนยศ ถ้าบรรจุให้รักษาราชการในตำแหน่งใดจะขอเลื่อนยศตามตำแหน่งอัตราที่รักษาราชการไม่ได้ เว้นแต่เป็นการเลื่อนยศในชั้นยศที่ต่ำกว่าตำแหน่งอัตราที่รักษาราชการ

๖.๒ มีจำนวนปีที่รับราชการตามที่กำหนด

๖.๓ รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชั้นเงินเดือนชั้นต่ำสุดของยศที่จะเลื่อน ยกเว้นการเลื่อนยศต่ำกว่าชั้นยศ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี ลงไป

ข้อ ๗ ผู้อยู่ในตำแหน่งประจำหน่วย (อัตราไม่จำกัดชั้นยศและจำนวน) เพื่อการศึกษาให้ได้รับการเลื่อนยศเป็น ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท และ ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ได้โดยอนุโลมถือว่าเป็นผู้ครองตำแหน่งอัตราที่เลื่อนได้ตามข้อ ๖.๑

การเลื่อนยศนายทหารสัญญาบัตรที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูง ซึ่งดำรงว่าที่ยศและมีสิทธิที่จะได้รับการเลื่อนยศสูงขึ้นก่อนกำหนดการรับพระราชทานยศนั้น ๆ ให้ขอเลื่อนยศสูงขึ้นได้ตามวาระการเลื่อนยศ

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การนับจำนวนปีที่รับราชการ ให้นับเป็นปี เศษของปีไม่น้อยกว่าแปดเดือนให้นับเป็นหนึ่งปี เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน

การนับปัดเศษให้กระทำได้เฉพาะการเลื่อนยศครั้งแรก ในระดับ ป.๑ (จาก สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี หรือ จ่าสิบตรี พันจ่าตรี พันจ่าอากาศตรี แล้วแต่กรณี) และ ระดับ น.๑ (จากร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี) เท่านั้น ส่วนการเลื่อนยศครั้งต่อไป จะต้องนับเต็มปี (๑๒ เดือน) โดยไม่มีการปัดเศษทั้งจำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ และจำนวนปีที่รับราชการรวม

ผู้ที่ลาติดตามคู่สมรสซึ่งไปปฏิบัติราชการ ณ ต่างประเทศโดยไม่ได้รับเงินเดือนไม่ให้นับเวลาที่ติดตามคู่สมรสดังกล่าวเป็นเวลารับราชการตามระเบียบนี้

ผู้ที่ถูกสั่งพักราชการและทางราชการสั่งให้กลับเข้ารับราชการ โดยจ่ายเงินรายเดือนระหว่างพักราชการให้ครึ่งหนึ่ง ให้นับเวลารับราชการระหว่างนั้นเพียงครึ่งหนึ่งด้วย

ผู้ที่ไม่ได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนหรือเงินตอบแทนพิเศษของข้าราชการ ผู้ได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงสุดของอันดับเพราะมีความผิดในครึ่งปีใด (ครึ่งปีแรก ๑ เมษายน หรือครึ่งปีหลัง ๑ ตุลาคม) ให้งดนับเวลาในครึ่งปีที่ไม่ได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนหรือเงินตอบแทนพิเศษของข้าราชการผู้ได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงสุดของอันดับนั้น ในจำนวนปีรับราชการและปีการครองยศ และให้ระงับการขอเลื่อนยศหรือขอพระราชทานยศในครึ่งปีที่ไม่ได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนหรือเงินตอบแทนพิเศษของข้าราชการผู้ได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงสุดของอันดับนั้นด้วย

“ความผิด” ตามวรรคก่อนให้หมายความว่า ความผิดอันเนื่องจากมีความประพฤติเป็นที่เสื่อมเสียแก่ทางราชการหรือหมู่คณะหรือนำความเดือดร้อนยุ่งยากมาสู่ผู้บังคับบัญชา ถูกลงทัณฑ์หรือลงโทษตามหลักเกณฑ์ที่ส่วนราชการกำหนด บกพร่องต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติส่อเจตนาไปในทางเกียจคร้าน ซึ่งผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการพิจารณาบำเหน็จประจำปีเห็นสมควรไม่ให้เลื่อนชั้นเงินเดือนหรือเงินตอบแทนพิเศษ และรวมถึงเพราะมีความผิดในคดีอาญาเว้นความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ

ข้อ ๙ การเลื่อนยศ

๙.๑ การขอพระราชทานเลื่อนยศนายทหารสัญญาบัตร ให้กระทำปีละสองครั้ง ครั้งแรกเดือนตุลาคม และครั้งที่สองเดือนเมษายน โดยให้เสนอบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิขอพระราชทานยศ

ถึงสำนักงานปลัดกระทรวง ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน หรือวันที่ ๑๕ มีนาคม แล้วแต่กรณี ถ้าเสนอขอพระราชทานยศไม่ทันตามกำหนด ให้ขอว่าที่ยศโดยดำเนินการหลังจากที่พระราชทานยศครั้งนั้น ๆ แล้ว

๙.๒ การขอเลื่อนยศเป็นว่าที่ยศให้ดำเนินการดังนี้

๙.๒.๑ นายทหารสัญญาบัตรที่รับเงินเดือน ระดับ น.๑ ให้เสนอบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิครบถ้วนถึงสำนักงานปลัดกระทรวง ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนแล้วให้สำนักงานปลัดกระทรวงดำเนินการขอว่าที่ยศให้ตั้งแต่วันที่ ๑ ของเดือนถัดไป ซึ่งกระทำได้ทุกเดือน

๙.๒.๒ นายทหารสัญญาบัตรที่รับเงินเดือน ระดับ น.๒ ขึ้นไป มีสิทธิได้รับการเลื่อนยศตั้งแต่วันที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบเช่นเดียวกับข้อ ๙.๒.๑

๙.๓ การเลื่อนยศนายทหารประทวน ที่ครองอัตรา สิบเอก จ่าเอก จ่าอากาศเอก หรือ จ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก เมื่อมีจำนวนปีรับราชการครบตามระเบียบในเดือนใด ให้ดำเนินการเลื่อนยศให้ตั้งแต่วันที่ ๑ ของเดือนถัดไป ซึ่งกระทำได้ทุกเดือน

ข้อ ๑๐ การแต่งตั้งยศบุคคลซึ่งเข้ารับราชการเป็นนายทหารประทวน โดยปกติให้แต่งตั้งยศเป็น สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ก่อน ยกเว้น

๑๐.๑ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาสำหรับนายสิบทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ให้แต่งตั้งยศเป็น สิบโท

๑๐.๒ บุคคลดังต่อไปนี้ ให้แต่งตั้งยศเป็นจ่าสิบตรี พันจ่าตรี พันจ่าอากาศตรี

๑๐.๒.๑ นักเรียนนายสิบ นักเรียนจ่า หรือนักเรียนจ่าอากาศ ซึ่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสามปีต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า

๑๐.๒.๒ ผู้ได้รับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบเท่าอนุปริญญาจากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑๐.๒.๓ ผู้ได้รับปริญญาจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศซึ่งเทียบเท่ากับผู้ได้รับอนุปริญญาจากสถาบันการศึกษาในประเทศ

ข้อ ๑๑ การเลื่อนยศของนายทหารประทวน

๑๑.๑ ผู้ซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนยศ โดยปกติต้องมีเวลารับราชการในแต่ละชั้นยศไม่น้อยกว่าจำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ หรือไม่น้อยกว่าจำนวนปีที่รับราชการรวมตามที่กำหนดไว้ดังนี้

ยศทหาร			จำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ	จำนวนปีที่รับราชการรวม
สิบตรี	จ่าตรี	จ่าอากาศตรี	๓ ปี	๓ ปี
สิบโท	จ่าโท	จ่าอากาศโท	๓ ปี	๖ ปี
สิบเอก	จ่าเอก	จ่าอากาศเอก	๓ ปี	๙ ปี
จ่าสิบตรี	พันจ่าตรี	พันจ่าอากาศตรี	๑ ปี	๑๐ ปี
จ่าสิบโท	พันจ่าโท	พันจ่าอากาศโท	๑ ปี	๑๑ ปี
จ่าสิบเอก	พันจ่าเอก	พันจ่าอากาศเอก	-	-

ในกรณีที่เลื่อนยศโดยใช้จำนวนปีที่รับราชการรวม ต้องมีเวลารับราชการในชั้นยศที่ดำรงอยู่ก่อนการพิจารณาเลื่อนยศไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๑๑.๒ โดยปกตินายทหารประทวนซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนยศ ต้องมีจำนวนปีที่รับราชการตามข้อ ๑๑.๑ ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

๑๑.๒.๑ นักเรียนนายสิบ นักเรียนจ่า หรือนักเรียนจ่าอากาศ ซึ่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า ให้เป็นไปดังนี้

๑๑.๒.๑.๑ สำเร็จตามหลักสูตรหนึ่งปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๒ ปี

๑๑.๒.๑.๒ สำเร็จตามหลักสูตรสองปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี

๑๑.๒.๑.๓ สำเร็จตามหลักสูตรสามปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๒ ปี

๑๑.๒.๑.๔ สำเร็จตามหลักสูตรสี่ปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๑ ปี

๑๑.๒.๒ นักเรียนนายสิบ นักเรียนจ่า หรือนักเรียนจ่าอากาศ ซึ่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่าให้เป็นไปดังนี้

๑๑.๒.๒.๑ สำเร็จตามหลักสูตรหนึ่งปี ให้รับราชการในชั้นยศสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๒ ปี

๑๑.๒.๒.๒ สำเร็จตามหลักสูตรสองปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๑ ปี

๑๑.๒.๓ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยของกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ หรือสถาบันการศึกษาอื่นที่ทางราชการรับรองซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสี่ปีต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่าให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๑ ปี

๑๑.๒.๔ ผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการขึ้นไปหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๒ ปี

๑๑.๒.๕ นายทหารประทวนกองประจำการยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ซึ่งมีพื้นความรู้วิชาสามัญ หรือวิชาการพิเศษตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ที่ส่วนราชการรับสมัครต้องการ เมื่อพ้นจากกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร แล้วสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารประจำการต่อหรือสมัครเข้ารับราชการใหม่ ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๒ ปี

๑๑.๒.๖ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพจากสถาบันการศึกษาในประเทศหรือเทียบเท่า เข้ารับราชการในตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น ให้เป็นไปดังนี้

๑๑.๒.๖.๑ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรเปรียญธรรมประโยคหก ประโยคเจ็ด หรือประโยคแปด ตามหลักสูตรการศึกษาของคณะสงฆ์ ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๒ ปี

๑๑.๒.๖.๒ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลจากสถาบันการศึกษาของกองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาหนึ่งปีต่อจากชั้นมัธยมตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่าให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๒ ปี

๑๑.๒.๖.๓ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ทางราชการรับรอง ซึ่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า ให้เป็นไปดังนี้

๑๑.๒.๖.๓.๑ สำเร็จตามหลักสูตรหนึ่งปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๒ ปี

๑๑.๒.๖.๓.๒ สำเร็จตามหลักสูตรสองปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี

๑๑.๒.๖.๓.๓ สำเร็จตามหลักสูตรสามปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๒ ปี

๑๑.๒.๖.๔ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ทางราชการรับรองซึ่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรต่อจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า ให้เป็นไปดังนี้

๑๑.๒.๖.๔.๑ สำเร็จตามหลักสูตรหนึ่งปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๒ ปี

๑๑.๒.๖.๔.๒ สำเร็จตามหลักสูตรสองปี ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๑ ปี

๑๑.๒.๗ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า ให้เป็นไปดังนี้

๑๑.๒.๗.๑ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิชาอาชีพ ๑) ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี

๑๑.๒.๗.๒ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิชาอาชีพ ๒) ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๑ ปี และชั้นยศ สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท ๒ ปี

๑๑.๒.๘ นักเรียนดุริยางค์ของกองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ ซึ่งสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ๕ ปี ต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่หก ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า ให้รับราชการในชั้นยศ สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี ๒ ปี

๑๑.๓ ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่ทางราชการรับรอง ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ให้รับราชการในชั้นยศโดยอนุโลมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑.๒

ข้อ ๑๒ การเลื่อนฐานะนายทหารประทวนเป็นนายทหารสัญญาบัตร คงถือปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการแต่งตั้งยศทหาร

ข้อ ๑๓ การแต่งตั้งยศบุคคลซึ่งเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตรให้แต่งตั้งยศเป็น ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ก่อน

ข้อ ๑๔ การเลื่อนยศของนายทหารสัญญาบัตร

๑๔.๑ ผู้ซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนยศ โดยปกติต้องมีเวลารับราชการในแต่ละชั้นยศไม่น้อยกว่าจำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ หรือไม่น้อยกว่าจำนวนปีที่รับราชการรวมตามที่กำหนดไว้ดังนี้

ยศทหาร			จำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ	จำนวนปีที่รับราชการรวม
ร้อยตรี	เรือตรี	เรืออากาศตรี	๓ ปี	๓ ปี
ร้อยโท	เรือโท	เรืออากาศโท	๔ ปี	๗ ปี
ร้อยเอก	เรือเอก	เรืออากาศเอก	๔ ปี	๑๑ ปี
พันตรี	นาวาตรี	นาวาอากาศตรี	๓ ปี	๑๔ ปี
พันโท	นาวาโท	นาวาอากาศโท	๓ ปี	๑๗ ปี
พันเอก	นาวาเอก	นาวาอากาศเอก	๓ ปี	๒๐ ปี
พลจัตวา	พลเรือจัตวา	พลอากาศจัตวา	๒ ปี	๒๒ ปี
(พันเอกพิเศษ)	(นาวาเอกพิเศษ)	(นาวาอากาศเอกพิเศษ)		
พลตรี	พลเรือตรี	พลอากาศตรี	-	-
พลโท	พลเรือโท	พลอากาศโท	-	-
พลเอก	พลเรือเอก	พลอากาศเอก	-	-
จอมพล	จอมพลเรือ	จอมพลอากาศ	-	-

ในกรณีที่เลื่อนยศโดยใช้จำนวนปีที่รับราชการรวม เฉพาะยศ ร้อยตรี เรือตรี หรือเรืออากาศตรี จนถึงพันเอก นาวาเอก หรือนาวาอากาศเอก ต้องมีเวลารับราชการในชั้นยศที่ดำรงอยู่ก่อนการพิจารณาเลื่อนยศไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๑๔.๒ โดยปกติ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนยศต้องมีจำนวนปีที่รับราชการตามข้อ ๑๔.๑ ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

๑๔.๒.๑ นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศและนักเรียนนายทหารแผนที่ ซึ่งสำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตร ให้เป็นไปดังนี้

๑๔.๒.๑.๑ สอบได้ชั้นปีที่สี่ ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๓ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี

๑๔.๒.๑.๒ สอบได้ชั้นปีที่ห้า ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี

๑๔.๒.๒ ผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพในประเทศ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร ในตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น ให้เป็นไปดังนี้

๑๔.๒.๒.๑ ผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าสี่ปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๓ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี

๑๔.๒.๒.๒ ผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าห้าปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี

๑๔.๒.๒.๓ ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาสถาปัตยกรรมไทยหรือเทียบเท่า ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษารวมทั้งปริญญาตรีไม่น้อยกว่าหกปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๓ ปี

๑๔.๒.๒.๔ ผู้ได้รับปริญญาตรีทางแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ หรือทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหกปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๓ ปี

๑๔.๒.๒.๕ ผู้ได้รับปริญญาตรีทางแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ หรือทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหกปี และได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทันตกรรมแล้ว ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๒ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๓ ปี

ผู้ซึ่งได้รับปริญญาตรีทางแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ หรือทันตแพทยศาสตร์ และได้รับวุฒิบัตรแสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพแพทย์เฉพาะทาง โดยศึกษาและฝึกหัดงานมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๑ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๒ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๒ ปี

๑๔.๒.๒.๖ ผู้ได้รับปริญญาโท ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษารวมทั้งปริญญาตรีไม่น้อยกว่าหกปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๓ ปี

๑๔.๒.๒.๗ ผู้ได้รับปริญญาโท ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษารวมทั้งปริญญาตรีไม่น้อยกว่าเจ็ดปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๒ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๓ ปี

๑๔.๒.๒.๘ ผู้ได้รับปริญญาโท ซึ่งมีหลักสูตรกำหนดเวลาศึกษารวมทั้งปริญญาตรีไม่น้อยกว่าแปดปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๑ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๒ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๓ ปี

๑๔.๒.๒.๙ ผู้ได้รับปริญญาเอก ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๑ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๒ ปี ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก ๒ ปี

๑๔.๒.๓ ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารในต่างประเทศ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตร ให้เป็นไปดังนี้

๑๔.๒.๓.๑ หลักสูตรการศึกษาตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๒ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี

๑๔.๒.๓.๒ หลักสูตรการศึกษาสามปี ให้รับราชการในชั้นยศ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ๓ ปี ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท ๓ ปี

๑๔.๒.๔ ผู้ได้รับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งเทียบเท่าปริญญาในประเทศที่ทางราชการรับรองในการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร ให้รับราชการในชั้นยศโดยอนุโลมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔.๒.๒ เว้นแต่กรณีที่ราคาคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีตามข้อ ๑๔.๒.๒.๑ ให้รับราชการในชั้นยศตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔.๑

๑๔.๒.๕ นายทหารสัญญาบัตรที่เลื่อนฐานะจากนายทหารประทวนเนื่องจากสำเร็จการศึกษาภายในประเทศหรือต่างประเทศ ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาที่ทางราชการรับรอง ให้รับราชการในชั้นยศโดยอนุโลมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔.๒.๒

ข้อ ๑๕ การนับจำนวนปีของผู้ที่ได้รับปริญญาโท หรือปริญญาเอกจากสถาบันการศึกษาที่ทางราชการรับรอง ให้นับจำนวนปีตามที่หลักสูตรกำหนด โดยให้นับจำนวนปีหลักสูตรปริญญาโทหรือปริญญาเอก ต่อจากจำนวนปีหลักสูตรปริญญาตรีของสถานศึกษานั้น ๆ

การใช้สิทธิในการนับจำนวนปีที่รับราชการของผู้ที่ศึกษาเพิ่มเติมและได้รับปริญญาสูงขึ้น จะเริ่มนับตั้งแต่วันที่หน่วยต้นสังกัดลงทะเบียนรับผลการศึกษาไว้ และต้องเป็นการบรรจุในตำแหน่งหน้าที่หลักที่ต้องใช้วิชาชีพนั้น

ข้อ ๑๖ การเลื่อนยศและหรือตำแหน่ง ให้ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นพิจารณาตามความเหมาะสม โดยไม่ขัดต่อระเบียบนี้

ข้อ ๑๗ ข้าราชการทหารผู้ซึ่งกระทรวงกลาโหมรับโอนมาจากกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการอื่น ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๗.๑ ผู้ซึ่งรับราชการก่อนวันใช้ระเบียบนี้ ให้นับจำนวนปีที่รับราชการในแต่ละชั้นยศตั้งแต่วันที่ระบุในคำสั่งหรือประกาศในราชกิจจานุเบกษาที่มีผลใช้บังคับ ส่วนจำนวนปีที่รับราชการรวม ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีคำสั่งของส่วนราชการต้นสังกัดบรรจุเข้ารับราชการ

๑๗.๒ ผู้ซึ่งรับราชการหลังวันที่ใช้ระเบียบนี้ ให้แต่งตั้งยศโดยพิจารณาเป็นรายบุคคลตามตำแหน่งอัตราข้าราชการทหารที่เทียบเท่าตำแหน่งอัตราข้าราชการพลเรือนที่ผู้นั้นครองอยู่ในขณะโอน การนับจำนวนปีที่รับราชการรวมและจำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศเป็นไปตามข้อ ๑๗.๑

๑๗.๓ ผู้ซึ่งโอนมาเป็นข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร หากเริ่มรับราชการตั้งแต่เป็นข้าราชการพลเรือนต่ำกว่าระดับ ๓ ให้เริ่มนับจำนวนปีรับราชการตั้งแต่วันที่ได้มีคำสั่งให้เป็นข้าราชการพลเรือนระดับ ๓ หรือเทียบเท่า

ข้อ ๑๘ ข้าราชการทหารที่ออกจากราชการไปแล้วและกลับเข้ารับราชการก่อนหรือหลังวันประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้นับจำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ และจำนวนปีที่รับราชการรวมตั้งแต่วันที่มีคำสั่งบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกจนถึงปีที่ออกจากราชการ และตั้งแต่วันที่มีคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการใหม่

ข้อ ๑๙ ทหารหญิงผู้ซึ่งได้รับการคืนสภาพจากข้าราชการกลาโหมพลเรือน ให้นับจำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศเฉพาะชั้นยศที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อเปลี่ยนสภาพเป็นข้าราชการทหารตั้งแต่วันที่มีคำสั่งให้ครองตำแหน่งและรับเงินเดือนตามอัตราตำแหน่งชั้นยศนั้น

ข้อ ๒๐ การแต่งตั้งยศข้าราชการกลาโหมพลเรือนผู้ซึ่งมีสัญชาติไทย แต่บิดามารดามิใช่เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด เมื่อรับราชการติดต่อกันครบกำหนดตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการกำหนดสัญชาติของผู้ซึ่งจะบรรจุเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตรประจำการ นายทหารประทวนประจำการ หรือพลทหารประจำการ (พลทหารอาสาสมัคร) แล้ว ให้ขอแต่งตั้งยศโดยพิจารณาเป็น

รายบุคคลตามตำแหน่งอัตราข้าราชการทหารที่เทียบเท่าตำแหน่งอัตราข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่ผู้นั้นครองอยู่ในขณะรับราชการ โดยนับจำนวนปีที่รับราชการในแต่ละชั้นยศตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๔ แล้วแต่กรณี นับตั้งแต่วันที่มีคำสั่งบรรจุเข้าเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือน

ข้อ ๒๑ พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ ให้ถือว่าเป็น พลจัตวา พลเรือจัตวา พลอากาศจัตวา ตามระเบียบนี้ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๑

(ลงชื่อ) พลเอก วัฒนชัย วุฒิศิริ

(วัฒนชัย วุฒิศิริ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :-

- ยกเลิกความในข้อ ๖.๑ และให้ใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒
- ยกเลิกความในข้อ ๘ และให้ใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๐
- ยกเลิกความในข้อ ๑๐, ข้อ ๑๔.๒.๒.๔ และข้อ ๑๔.๒.๒.๕ และให้ใช้ความใหม่แทนตามระเบียบ กห.ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๐

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยสภากลาโหม

พ.ศ.๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยสภากลาโหม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยสภากลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยสภากลาโหม พ.ศ.๒๕๔๓

ข้อ ๔ สมาชิกสภากลาโหม ประกอบด้วย

๔.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๔.๒ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

๔.๓ จเรทหารทั่วไป

๔.๔ ปลัดกระทรวงกลาโหม

๔.๕ รองปลัดกระทรวงกลาโหม

๔.๖ สมุหราชองครักษ์

๔.๗ รองสมุหราชองครักษ์ (อัตราจอมพล จอมพลเรือ หรือจอมพลอากาศ)

๔.๘ เสนาธิการกรมราชองครักษ์

๔.๙ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

๔.๑๐ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด

๔.๑๑ เสนาธิการทหาร

๔.๑๒ ผู้บัญชาการทหารบก

๔.๑๓ รองผู้บัญชาการทหารบก

๔.๑๔ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

๔.๑๕ เสนาธิการทหารบก

๔.๑๖ ผู้บัญชาการทหารเรือ

๔.๑๗ รองผู้บัญชาการทหารเรือ

๔.๑๘ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารเรือ

๔.๑๙ เสนาธิการทหารเรือ

๔.๒๐ ผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ

๔.๒๑ ผู้บัญชาการทหารอากาศ

๔.๒๒ รองผู้บัญชาการทหารอากาศ

๔.๒๓ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ

๔.๒๔ เสนาธิการทหารอากาศ

๔.๒๕ ผู้บัญชาการกองบัญชาการยุทธทางอากาศ

๔.๒๖ สมาชิกสภากลาโหมผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ทั่วไปในด้านการทหาร ด้านความมั่นคง ด้านการบริหารราชการ ด้านกฎหมายหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม จำนวนไม่เกินสามคนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งตามมติของสภากลาโหมและให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระ ในกรณีสมาชิกสภากลาโหมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาจแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ข้อ ๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระสมาชิกสภากลาโหมตามข้อ ๔.๒๖ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๕.๑ ตาย

๕.๒ ลาออก

๕.๓ เป็นบุคคลล้มละลาย

๕.๔ เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

๕.๕ ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

๕.๖ สมาชิกสภากลาโหมมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการกระทำหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภากลาโหม

ข้อ ๖ ในสภากลาโหม ให้

๖.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน

๖.๒ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธาน

๖.๓ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นเลขาธิการ

๖.๔ รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นรองเลขาธิการคนที่หนึ่ง

๖.๕ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (๑) เป็นรองเลขาธิการคนที่สอง

๖.๖ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (๒) เป็นรองเลขาธิการคนที่สาม

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมมากกว่าหนึ่งคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกคำสั่งแต่งตั้งให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รองประธานคนที่สอง และรองประธานคนที่สามตามลำดับ

ข้อ ๗ ผู้ที่มิใช่สมาชิกสภากลาโหม เลขาธิการสภากลาโหม รองเลขาธิการสภากลาโหม ซึ่งจะเข้าในที่ประชุมสภากลาโหมได้ คือ

๗.๑ เจ้าหน้าที่ตามความในข้อ ๙ ซึ่งเข้าปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประชุม

๗.๒ บุคคลที่ประธานสภากลาโหมเชิญเข้าประชุมด้วย

๗.๓ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เป็นเจ้าของเรื่องตามระเบียบวาระประชุม ซึ่งจะต้องเข้าชี้แจงเฉพาะเรื่องนั้น ๆ

ข้อ ๘ การดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมสภากลาโหมแต่ละครั้ง ให้อยู่ในความอำนวยการของเลขาธิการสภากลาโหม โดยมีรองเลขาธิการสภากลาโหมเป็นผู้ช่วย และให้เลขาธิการสภากลาโหมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

๘.๑ นัดประชุมสภากลาโหมตามคำสั่งของประธานสภากลาโหม

๘.๒ แจ้งระเบียบวาระและเอกสารทั้งปวงเกี่ยวกับการประชุมสภากลาโหม ต่อที่ประชุมสภากลาโหม หรือต่อสมาชิกสภากลาโหม และยืนยันมติสภากลาโหม

๘.๓ จัดทำรายงานการประชุมสภากลาโหม

๘.๔ รวบรวมและเก็บรักษาเอกสารของสภากลาโหม เอกสารเหล่านั้นจะเปิดเผยได้เพียงเท่าที่ต้องดำเนินการต่อไปตามความจำเป็น

๘.๕ รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภากลาโหม และบริเวณภายนอกสถานที่ประชุมสภากลาโหม

๘.๖ ดำเนินงานธุรการทั่วไปของสภากลาโหม ตลอดจนกิจการอื่นใดตามที่ประธานสภากลาโหมมอบหมาย

ข้อ ๙ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประชุมสภากลาโหม ตามความในข้อ ๗.๑ ได้แก่เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและแผนกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ในกรณีจำเป็น เลขาธิการสภากลาโหมจะทำความตกลงขอให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการอื่นมาสมทบกับเจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและแผนกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นครั้งคราวก็ได้

ข้อ ๑๐ การประชุมสภากลาโหมให้เป็นไปตามคำสั่งของประธานสภากลาโหม หรือเมื่อสมาชิกสภากลาโหมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมดร้องขอให้มีการประชุม

องค์ประชุมสภากลาโหมแต่ละครั้งจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภากลาโหมทั้งหมด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะเชิญบุคคลอื่นเข้าชี้แจงและแสดงความคิดเห็นต่อสภากลาโหมเฉพาะเรื่องใดก็ได้

ข้อ ๑๑ ประธานสภากลาโหมเป็นประธานของที่ประชุม แต่ถ้าประธานสภากลาโหมไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานสภากลาโหมเป็นประธานในที่ประชุมแทน โดยพิจารณาตามลำดับที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อ ๖ แต่ถ้าทั้งประธานสภากลาโหมและรองประธานสภากลาโหมไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภากลาโหมซึ่งอาวุโสสูงสุดตามระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหมทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมแทนต่อไปตามลำดับ

ข้อ ๑๒ เรื่องที่จะต้องผ่านการพิจารณา และเป็นไปตามมติของสภากลาโหม คือ

๑๒.๑ นโยบายการทหาร

๑๒.๒ นโยบายการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร

๑๒.๓ นโยบายการปกครองและการบังคับบัญชาภายในกระทรวงกลาโหม

๑๒.๔ การพิจารณางบประมาณการทหาร และการแบ่งสรรงบประมาณของกระทรวงกลาโหม

๑๒.๕ การพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการทหาร

๑๒.๖ เรื่องที่กฎหมายหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดให้เสนอสภากลาโหม

ข้อ ๑๓ ข้อปรึกษาซึ่งเกิดเป็นปัญหาในที่ประชุมสภากลาโหม ให้ถือเสียงข้างมากเป็นมติสภากลาโหม แต่ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานที่ประชุมเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๔ มติของสภากลาโหมนั้น ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงกลาโหมถือปฏิบัติ

ข้อ ๑๕ ให้สมาชิกสภากลาโหมตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ คงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งสภากลาโหมขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๔๑

ข้อ ๑๖ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๑

(ลงชื่อ) สมัคร สุนทรเวช

(นายสมัคร สุนทรเวช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยประมวลจริยธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมเป็นมาตรฐานความประพฤติและเป็นหลักปฏิบัติ ให้เกิดการปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙ ซึ่งบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ คำสั่ง หลักเกณฑ์อื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ "ส่วนราชการ" หมายความว่า ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

๔.๒ "ข้าราชการกระทรวงกลาโหม" หมายความว่า ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร และหมายความรวมถึง ข้าราชการพลเรือนกลาโหม ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เจ้าหน้าที่ทางทหาร พนักงานราชการ ลูกจ้างในสังกัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๕ ข้าราชการกระทรวงกลาโหมจักต้องยึดถือและปฏิบัติตามค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรม ๑๔ ประการ ดังนี้

๕.๑ การเชิดชูและรักษาไว้ ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า

๕.๒ การพิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์

๕.๓ การรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕.๔ การพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ

๕.๕ การพิทักษ์และรักษาผลประโยชน์ของชาติ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๕.๖ การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม และถูกกฎหมาย

๕.๗ การให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

๕.๘ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงภายใต้กรอบของกฎหมาย

๕.๙ การยึดมั่นในคุณธรรม และจริยธรรม

๕.๑๐ การมีจิตสำนักที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

๕.๑๑ การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน และมีคุณภาพโปร่งใสตรวจสอบได้

๕.๑๒ การยึดมั่นในระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ และแบบธรรมเนียมของทหารอย่างเคร่งครัด

๕.๑๓ การเชิดชูและรักษาไว้ซึ่ง เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ ของทหาร

๕.๑๔ การเชื่อถือผู้บังคับบัญชา และการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัดทั้งการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความยุติธรรม

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ และปลูกฝังให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ปกครองอยู่นั้นรับทราบและยึดถือปฏิบัติตามค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๗ การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมในระเบียบนี้ ถือเป็นการกระทำผิดวินัย จักต้องรับโทษหรือรับทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร หรือแบบธรรมเนียมของข้าราชการกระทรวงกลาโหมประเภทนั้น ๆ

ข้อ ๘ หากข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ถูกลงโทษ หรือทัณฑ์ ด้วยเหตุแห่งการฝ่าฝืนค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรม เห็นว่าไม่เป็นไปด้วยความเหมาะสม เป็นธรรม สามารถร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ได้ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร แบบธรรมเนียม หรือวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๙ ให้ส่วนราชการรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบนี้ถึงปลัดกระทรวงกลาโหมภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี โดยจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรม เหตุแห่งการฝ่าฝืน และการลงโทษหรือการลงทัณฑ์ทางวินัยที่ได้รับ

ข้อ ๑๐ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(ลงชื่อ) สมชาย วงศ์สวัสดิ์

(นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> :- หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้ระเบียบนี้ เพราะ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙ ซึ่งบัญญัติให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท โดยให้มีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ โดยให้ถือว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมเป็นการกระทำผิดทางวินัย จึงจำเป็นต้องออกระเบียบฉบับนี้

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินข้าราชการทหารซึ่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับที่ตนได้รับอยู่ในขณะนั้นให้มีสิทธิรับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น

พ.ศ.๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินข้าราชการทหาร ซึ่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับที่ตนได้รับอยู่ในขณะนั้น ให้มีสิทธิรับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในวรรคสองและวรรคสามของ มาตรา ๑๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ.๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๑ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินข้าราชการทหารซึ่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับที่ตนได้รับอยู่ในขณะนั้น ให้มีสิทธิรับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น พ.ศ.๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือคำชี้แจงอื่นใดในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

“ปี” หมายความว่า ปีงบประมาณ

“ครึ่งปีแรก” หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม

"ครึ่งปีหลัง" หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน

"ครึ่งปีที่แล้วมา" หมายความว่า ระยะเวลาครึ่งปีแรกหรือครึ่งปีหลังที่ผ่านมาแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ การประเมินให้พิจารณาจากองค์ประกอบหลัก ๔ ด้าน ได้แก่ สมรรถภาพ ความประพฤติ ความรู้ความสามารถ และผลการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ส่วนราชการสามารถกำหนดค่าการถ่วงน้ำหนักขององค์ประกอบให้สอดคล้องกับลักษณะภารกิจและสภาพการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้มีค่าการถ่วงน้ำหนักขององค์ประกอบรวม ๑๐๐ คะแนน โดยให้มีรายการประเมินร่วมในแต่ละองค์ประกอบตามที่กำหนด ส่วนราชการอาจกำหนดรายการประเมินเพิ่มเติมนอกเหนือจากรายการประเมินร่วมได้ ทั้งนี้ น้ำหนักคะแนนในรายการประเมินร่วมต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

ข้อ ๖ การประเมินให้ดำเนินการพิจารณาได้ปีละสองครั้งแล้วแต่กรณี ดังนี้

๖.๑ ครั้งที่หนึ่ง ครึ่งปีแรก ให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นอีกหนึ่งระดับในวันที่ ๑ เมษายน

๖.๒ ครั้งที่สอง ครึ่งปีหลัง ให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นอีกหนึ่งระดับในวันที่ ๑ ตุลาคม

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาผลการประเมิน เป็น ๒ ระดับ คือ

๗.๑ นายทหารสัญญาบัตร ให้คณะกรรมการระดับส่วนราชการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการประเมิน

๗.๒ นายทหารประทวน ให้คณะกรรมการระดับกองพล กองเรือ กองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการประเมิน

ข้อ ๘ คณะกรรมการพิจารณาผลการประเมินตามข้อ ๗ มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบของคณะกรรมการให้เป็นไปตามที่แต่ละส่วนราชการเห็นสมควร และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๘.๑ พิจารณา ตรวจสอบ และกลั่นกรอง ผลการประเมินของผู้รับการประเมิน

๘.๒ ส่งผลการประเมินให้หน่วยงานต้นสังกัดของผู้รับการประเมิน เพื่อแจ้งให้ผู้รับการประเมินทราบเป็นรายบุคคล

๘.๓ ตรวจสอบ และไต่สวนข้อร้องทุกข์ ข้อสงสัย หรือด้วยเหตุผลอื่น ๆ และวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติ

ข้อ ๙ ผู้รับการประเมิน ได้แก่ ข้าราชการทหารซึ่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับ ป.๒ ป.๓ น.๑ น.๒ น.๓ น.๔ หรือ น.๕ แล้วแต่กรณี ประกอบด้วย ๔ กลุ่มชั้นยศ ดังนี้

๙.๑ กลุ่มที่ ๑ พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก ถึง พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ

๙.๒ กลุ่มที่ ๒ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี ถึง พันโท นาวาโท นาวาอากาศโท

๙.๓ กลุ่มที่ ๓ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ถึง ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก

๙.๔ กลุ่มที่ ๔ จ่าสิบตรี พันจ่าตรี พันจ่าอากาศตรี ถึง จ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก อัตราเงินเดือนจ่าสิบเอกพิเศษ พันจ่าเอกพิเศษ พันจ่าอากาศเอกพิเศษ

ข้อ ๑๐ ผู้เข้ารับการประเมินต้องสมัครใจเข้ารับการประเมิน และเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นบำเหน็จตอบแทนผลการปฏิบัติงานตั้งแต่ครึ่งขั้นขึ้นไปตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จประจำปีของข้าราชการ

ข้อ ๑๑ ผู้ประเมิน ประกอบด้วย

๑๑.๑ ผู้ประเมินคนที่ ๑ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาโดยตรง

๑๑.๒ ผู้ประเมินคนที่ ๒ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นที่มีตำแหน่งสูงกว่าผู้ประเมินคนแรกขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ

เมื่อมีเหตุจำเป็นผู้ประเมินคนที่ ๒ อาจมอบหมายให้ผู้อื่นประเมินแทนตนได้ ทั้งนี้ ให้ถือเสมือนว่าเป็นการประเมินจากตนเอง

ข้อ ๑๒ การกำหนดสัดส่วนน้ำหนักคะแนนของผู้ประเมิน ให้ส่วนราชการสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม โดยสัดส่วนน้ำหนักคะแนนของผู้ประเมินคนที่ ๑ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของคะแนนการประเมินทั้งสิ้น

ข้อ ๑๓ เมื่อถึงวงรอบการประเมินในแต่ละครั้ง ให้ผู้ที่มีสิทธิเข้ารับการประเมินที่ประสงค์จะเข้ารับการประเมินแจ้งความประสงค์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรง ตามผนวก ก แบบการประเมินแนบท้ายระเบียบนี้ โดยให้ลงข้อมูลเฉพาะในตอนที่ ๑ ข้อ ๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการประเมินก่อนแล้วจึงรายงานผลการปฏิบัติงานตนเองในตอนที่ ๒ ในภายหลัง

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ผู้รับการประเมินไปปฏิบัติราชการหรือลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ หรือไปปฏิบัติราชการต่างกระทรวง ทบวง กรม หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

นอกเหนือหน้าที่หรืองานพิเศษอื่นใด หรือการปรับโอนข้าราชการต่างกระทรวง ทบวง กรม มารับราชการในกระทรวงกลาโหม ให้นำผลการปฏิบัติราชการ ผลการปฏิบัติงาน และผลสัมฤทธิ์ของงานในช่วงเวลาการปฏิบัติราชการและการปฏิบัติงานของผู้นั้นในทุกตำแหน่งและทุกแห่งในครึ่งปีที่แล้วมาประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๑๕ ผู้รับการประเมินต้องมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว จึงเป็นผู้ผ่านการประเมินและมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นตามบัญชีตารางเทียบชั้นเงินเดือนที่จะได้รับสำหรับผู้ผ่านการประเมินตามผนวก ข แนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๖ กรณีผู้ผ่านการประเมินได้เสียชีวิตในหรือหลังวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม หรือออกจากราชการ ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ หลังวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม ก่อนที่จะมีคำสั่งให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นในแต่ละครั้ง ให้ยังคงมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นนั้นย้อนหลังไปถึงวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๗ กรณีผู้ผ่านการประเมินในครึ่งปีหลัง เป็นผู้ที่เกษียณอายุในวันที่ ๑ ตุลาคมของปีนั้น ให้มีสิทธิได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นในวันที่ ๓๐ กันยายนของปีนั้น

ข้อ ๑๘ กรณีผู้ผ่านการประเมินย้ายสังกัดในวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม แล้วแต่กรณี ให้หน่วยงานต้นสังกัดใหม่ดำเนินการออกคำสั่งให้ได้รับเงินเดือนระดับที่สูงขึ้นตามผลการพิจารณาของหน่วยต้นสังกัดเดิม

สำหรับผู้ที่ย้ายสังกัดในระหว่างครึ่งปีแรกหรือครึ่งปีหลังให้หน่วยต้นสังกัดใหม่นำผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของผู้นั้นจากหน่วยต้นสังกัดเดิมมาประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๑๙ กรณีผู้ไม่ผ่านการประเมินมีข้อสงสัยหรือเห็นว่า การประเมินไม่เป็นธรรมให้อุทธรณ์ตามผนวก ค แบบการร้องทุกข์แนบท้ายระเบียบนี้ภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่รับทราบผลการประเมิน โดยให้อุทธรณ์ต่อผู้ประเมินคนที่ ๑ แล้วให้ผู้ประเมินคนที่ ๑ รายงานต่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประเมินภายใน ๗ วัน และให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้ได้ข้อยุติภายใน ๑๕ วัน โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาผลการประเมินถือเป็นที่สุด

ข้อ ๒๐ การออกคำสั่งให้ผู้ผ่านการประเมินได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นให้ดำเนินการดังนี้

๒๐.๑ ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร ให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่ง

๒๐.๒ ข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่ง

ข้อ ๒๑ ให้ส่วนราชการออกระเบียบปลีกย่อยเพื่อดำเนินการในรายละเอียดได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๒๒ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(ลงชื่อ) สมชาย วงศ์สวัสดิ์

(นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ผนวก ก แบบการประเมินข้าราชการทหาร
ประกอบระเบียบ กห.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินข้าราชการทหาร ซึ่งได้รับเงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับที่ตนได้รับอยู่ในขณะนั้นให้มีสิทธิรับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น พ.ศ. ...
ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้รับการประเมิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ❍ หรือกรอกข้อมูลที่ถูกต้องในช่องว่างให้ครบถ้วน

๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการประเมิน	
๑. ยศ, ชื่อ-สกุล..... ๒. หมายเลขประจำตัว..... ๓. เหล่า/พรรค.....	- การประเมินประจำปี..... ❍ ครั้งที่ ๑ ครึ่งปีแรก ❍ ครั้งที่ ๒ ครึ่งปีหลัง
๔. ตำแหน่งปัจจุบัน.....	- จำนวนครั้งที่เข้ารับการประเมิน ❍ ครั้งแรก ❍ ครั้งที่..... - กลุ่มการประเมินที่.....
๑.๒ ข้อมูลปฏิบัติงานในรอบการประเมิน	
๑. ลาป่วย.....ครั้ง รวม.....วัน ๓. ลาพักผ่อนประจำปี.....ครั้ง รวม.....วัน ๕. ขาดราชการ.....ครั้ง รวม.....วัน	๒. ลากิจ.....ครั้ง รวม.....วัน ๔. มาสาย.....ครั้ง รวม.....วัน ๖. ทัณฑ์ทางวินัย/ความผิด.....ครั้ง
๑.๓ ข้อมูลด้านสมรรถภาพ	
๑. การตรวจสุขภาพประจำปี (๑) การเข้ารับการตรวจ ❍ เข้ารับการตรวจ ❍ ไม่เข้ารับการตรวจ เนื่องจาก..... ..... (๒) ผลการตรวจสุขภาพประจำปี ❍ ปกติ ❍ ไม่ปกติ แต่ไม่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ ❍ อื่น ๆ (ระบุ).....	๒. การประเมินสมรรถภาพร่างกาย (๑) การเข้ารับการทดสอบ ❍ เข้ารับการทดสอบ ❍ ไม่เข้ารับการทดสอบ เนื่องจาก..... ..... (๒) ผลการทดสอบสมรรถภาพร่างกาย ❍ ผ่านเกณฑ์ ❍ ต่ำกว่าเกณฑ์

ตอนที่ ๒ รายงานผลการปฏิบัติงานตนเอง

คำชี้แจง ให้ผู้รับการประเมินเขียนรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของตนเอง โดยอาจพิจารณาผลการปฏิบัติหน้าที่ใน ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑. **งานตามตำแหน่งหน้าที่** หมายถึง งานที่ปฏิบัติเป็นประจำตามภารกิจที่ระบุไว้ในตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ *(กรณีตำแหน่งประจำหน่วยให้ระบุงานหลักที่ได้รับมอบหมาย)*.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. **งานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม** หมายถึง งานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ หรืองานเฉพาะกิจ *(นอกเหนือจากงานตามตำแหน่งหน้าที่)*.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. **งานที่พัฒนาหรือคิดค้น** หมายถึง งานริเริ่มสร้างสรรค์ งานวิจัย งานประดิษฐ์คิดค้น งานเชิงพัฒนา งานนวัตกรรมต่าง ๆ หรือ อื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่องาน ต่อการปฏิบัติงาน หรือต่อทางราชการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

<u>หมายเหตุ</u> *: ท่านอาจมีผลงานไม่ครบทั้ง ๓ ลักษณะได้ หากงาน/ผลงานที่ท่านได้ปฏิบัติไม่สามารถรายงานให้ครบถ้วนได้ในพื้นที่ที่กำหนดไว้ หรือมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของท่าน ท่านสามารถจัดทำใบแทรกแนบเพิ่มเติมได้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประเมินต่อไป*

ตอนที่ ๓ การประเมินผล

คำชี้แจง เพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน ขอให้ผู้ประเมินพิจารณารายละเอียดของเกณฑ์การประเมิน และได้โปรดนำข้อมูลในตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ มาประกอบการพิจารณาด้วย ให้กำหนดการถ่วงน้ำหนักของกลุ่มการประเมินในช่อง ☐ แล้วจึงบันทึกคะแนนในช่องผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน อยู่ในเกณฑ์ ดีเด่น ให้ ๕ คะแนน
ดีมาก ให้ ๔ คะแนน
ดี ให้ ๓ คะแนน
ควรปรับปรุง ให้ ๒ คะแนน
ต้องปรับปรุง ให้ ๑ คะแนน

องค์ประกอบในการประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	เกณฑ์การพิจารณา (รายการประเมิน)	การถ่วงน้ำหนักของกลุ่มการประเมิน (A)				ผู้ประเมินคนที่ ๑		ผู้ประเมินคนที่ ๒	
			กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๓	กลุ่มที่ ๔	คะแนน (B)	ผล (AXB)	คะแนน (C)	ผล (AXC)
๑. สมรรถภาพ	๑๐	(ก) รายการประเมินร่วม								
		๑. สุขภาพ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐				
		๒. สมรรถภาพร่างกาย	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐				
		(ข) รายการประเมินเพิ่มเติม								
		๓.								
		๔.								
								รวม (๑)		รวม (๒)
		ผลการประเมินถ่วงน้ำหนัก					๑๐ X รวม (๑) / ๕ X ๑๐๐		๑๐ X รวม (๒) / ๕ X ๑๐๐	
๒. ความประพฤติ	๓๐	(ก) รายการประเมินร่วม								
		๑. เสียสละ อุทิศตน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๒. การปฏิบัติตน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๓. วินัย/คุณลักษณะทางทหาร	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๔. ความเชื่อถือ ไว้วางใจ/เอาใจใส่งาน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๕. การมาทำงานและการตรงต่อเวลา	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		(ข) รายการประเมินเพิ่มเติม								
		๖.								
		๗.								
								รวม (๓)		รวม (๔)
		ผลการประเมินถ่วงน้ำหนัก					๓๐ X รวม (๓) / ๕ X ๑๐๐		๓๐ X รวม (๔) / ๕ X ๑๐๐	

องค์ประกอบในการประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	เกณฑ์การพิจารณา (รายการประเมิน)	การถ่วงน้ำหนักของกลุ่มการประเมิน (A)				ผู้ประเมินคนที่ ๑		ผู้ประเมินคนที่ ๒	
			กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๓	กลุ่มที่ ๔	คะแนน (B)	ผล (AXB)	คะแนน (C)	ผล (AXC)
๓. ความรู้ความสามารถ	๓๐	(ก) รายการประเมินร่วม								
		๑. ความรอบรู้เชี่ยวชาญในงาน	๑๕	๒๐	๒๐	๓๐				
		๒. ความรู้ความเข้าใจเป้าหมาย/นโยบาย	๑๕	๑๐	๑๐	๕				
		๓. ความสามารถในการปฏิบัติงาน	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐				
		๔. ความสามารถในการพัฒนางาน	๑๕	๑๐	๑๐	๕				
		๕. การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	๑๐	๑๐	๑๐	๕				
		๖. ความสามารถในการทำงานร่วมกัน	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐				
		๗. ความสามารถในการแก้ปัญหา	๑๐	๑๐	๕	๕				
		๘. ทักษะการสื่อสาร	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐				
		(ข) รายการประเมินเพิ่มเติม								
		๙.								
		๑๐.								
								รวม (๕)		รวม (๖)
		ผลการประเมินถ่วงน้ำหนัก					๓๐ X รวม (๕) / ๕ X ๑๐๐		๓๐ X รวม (๖) / ๕ X ๑๐๐	
๔. ผลการปฏิบัติหน้าที่	๓๐	(ก) รายการประเมินร่วม								
		๑. ปริมาณงาน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๒. คุณภาพงาน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๓. ความทันเวลา	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๔. ประหยัด/ความคุ้มค่าทรัพยากรที่ใช้	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		๕. ผลสัมฤทธิ์ของงาน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐				
		(ข) รายการประเมินเพิ่มเติม								
		๖.								
		๗.								
								รวม (๗)		รวม (๘)
		ผลการประเมินถ่วงน้ำหนัก					๓๐ X รวม (๗) / ๕ X ๑๐๐		๓๐ X รวม (๘) / ๕ X ๑๐๐	

<u>หมายเหตุ</u> : ส่วนราชการสามารถกำหนดรายการประเมินเพิ่มเติม และสามารถกำหนดสัดส่วนคะแนนถ่วงน้ำหนักแต่ละรายการประเมินได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ผลรวมของทุกรายการ มีค่าเท่ากับ ๑๐๐

ตอนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง ผู้ประเมินโปรดให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยกรอกข้อความในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ❍

๔.๑ ความคิดเห็นของผู้ประเมินคนที่ ๑	๔.๒ ความคิดเห็นของผู้ประเมินคนที่ ๒
๑. ผลงานโดดเด่นในรอบ ๖ เดือนที่ผ่านมา.....	๑. ผลงานโดดเด่นในรอบ ๖ เดือนที่ผ่านมา..... ....
๒. ศักยภาพในการรับผิดชอบงานที่สูงขึ้น ❍ มีความพร้อมและมีศักยภาพเหมาะสม เห็นสมควรพิจารณาให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น ❍ ยังไม่ควรได้รับการพิจารณาให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นเนื่องจาก.....	๒. ศักยภาพในการรับผิดชอบงานที่สูงขึ้น ❍ มีความพร้อมและมีศักยภาพเหมาะสม เห็นสมควรพิจารณาให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น ❍ ยังไม่ควรได้รับการพิจารณาให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจาก..... ....
ขอรับรองว่าการประเมินกำลังพลผู้นี้ ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติด้วยความรอบคอบตรงตามความเป็นจริงทุกประการ และปราศจากอคติ ลงชื่อ ..... (.....) ตำแหน่ง ..../...../.....	ขอรับรองว่าการประเมินกำลังพลผู้นี้ ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติด้วยความรอบคอบตรงตามความเป็นจริงทุกประการ และปราศจากอคติ ลงชื่อ ..... (.....) ตำแหน่ง ..../...../.....

ตอนที่ ๕ สรุปการประเมิน

น้ำหนักคะแนนของผู้ประเมินคนที่ ๑ : ผู้ประเมินคนที่ ๒ เท่ากับ : ☐ : ☐

๕.๑ สรุปคะแนนประเมินแต่ละด้าน

องค์ประกอบในการประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	ผลประเมินในแต่ละองค์ประกอบ	
		ผู้ประเมินคนที่ ๑	ผู้ประเมินคนที่ ๒
๑. สมรรถภาพ	๑๐	☐	☐
๒. ความประพฤติ	๓๐	☐	☐
๓. ความรู้ความสามารถ	๓๐	☐	☐
๔. ผลการปฏิบัติหน้าที่	๓๐	☐	☐
คะแนนรวม	๑๐๐	(ก)	(ข)

๕.๒ สรุปผลคะแนนประเมินสุทธิ ให้คำนวณจากสูตร ดังนี้

((คะแนนรวม (ก) คูณด้วยน้ำหนักคะแนนของผู้ประเมินคนที่ ๑) หาร ๑๐๐) บวก (คะแนนรวม (ข) คูณด้วยน้ำหนักคะแนนของผู้ประเมินคนที่ ๒) หาร ๑๐๐

สรุป ผลคะแนนการประเมิน = ☐

๕.๓ สรุปการตัดสินผลการประเมินข้าราชการทหารผู้นี้

❍ ผ่านเกณฑ์การประเมินและมีสิทธิได้รับการปรับระดับเงินเดือนที่สูงขึ้น (ผลการประเมินสุทธิอยู่ในเกณฑ์ดีขึ้นไป)

❍ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินและไม่มีสิทธิได้รับการปรับระดับเงินเดือนที่สูงขึ้น (ผลการประเมินสุทธิต่ำกว่าเกณฑ์ดี)

ดีเด่น	(คะแนนประเมินสุทธิ	ระหว่าง	๙๐ - ๑๐๐)
ดีมาก	(คะแนนประเมินสุทธิ	ระหว่าง	๘๐ - ๘๙)
ดี	(คะแนนประเมินสุทธิ	ระหว่าง	๗๐ - ๗๙)
ควรปรับปรุง	(คะแนนประเมินสุทธิ	ระหว่าง	๖๐ - ๖๙)
ต้องปรับปรุง	(คะแนนประเมินสุทธิ	ระหว่าง	๐ - ๕๙)

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

...../...../.....

ผนวก ข บัญชีตารางเทียบชั้นเงินเดือนที่จะได้รับสำหรับผู้ผ่านการประเมิน

เงินเดือนเต็มขั้นสูงสุดของระดับ (ชั้นเดิม)	เงินเดือนที่ได้รับในระดับที่สูงขึ้น (ชั้นใหม่)
ป.๒ ขั้น ๓๒ (๒๒,๒๘๐ บาท)	ป.๓ ขั้น ๒๑.๕ (๒๒,๕๗๐ บาท)
ป.๓ ขั้น ๒๖ (๒๕,๗๐๐ บาท)	น.๒ ขั้น ๑๘ (๒๕,๗๔๐ บาท)
น.๑ ขั้น ๓๕ (๒๕,๗๐๐ บาท)	น.๒ ขั้น ๑๘ (๒๕,๗๔๐ บาท)
น.๒ ขั้น ๒๐ (๒๗,๕๐๐ บาท)	น.๓ ขั้น ๑๔.๕ (๒๗,๗๒๐ บาท)
น.๓ ขั้น ๒๐ (๓๓,๕๔๐ บาท)	น.๔ ขั้น ๑๔.๕ (๓๔,๐๕๐ บาท)
น.๔ ขั้น ๒๔ (๔๗,๔๕๐ บาท)	น.๕ ขั้น ๑๘ (๔๗,๔๕๐ บาท)
น.๕ ขั้น ๒๐ (๕๐,๕๕๐ บาท)	น.๖ ขั้น ๑๔ (๕๐,๕๖๐ บาท)

ผนวก ค แบบการร้องทุกข์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง การร้องทุกข์ในการประเมิน

เรียน .....

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

.....สังกัด.....

ขอร้องทุกข์ในการประเมิน ดังนี้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารหลักฐานประกอบการร้องทุกข์ ดังนี้

๑. .....

๒. .....

๓. .....

๔. .....

ลงชื่อ.....

ผู้รับการประเมิน

คำอธิบายรายการประเมินในแต่ละองค์ประกอบการประเมิน

องค์ประกอบที่ ๑ <u>สมรรถภาพ</u>

(ก) รายการประเมินร่วม

๑. สุขภาพ หมายถึง ความพร้อมของสุขภาพกายและใจในการทำงานที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ รวมทั้งความสุขในการทำงาน

ดีเด่น = มีความพร้อมของสุขภาพกายและใจในการทำงานอย่างดีเยี่ยม

ดีมาก = มีความพร้อมของสุขภาพกายและใจในการทำงานอย่างดี

ดี = มีความพร้อมของสุขภาพกายและใจในการทำงาน

ควรปรับปรุง = มีความพร้อมของสุขภาพกายและใจในการทำงาน แต่ควรมีการปรับปรุงบ้าง

ต้องปรับปรุง = ไม่มีความพร้อมของสุขภาพกายและใจในการทำงาน

๒. สมรรถภาพร่างกาย หมายถึง ขีดความสามารถ ความแข็งแรงของร่างกายที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่

ดีเด่น = มีสรรถภาพร่างกายสมบูรณ์ ที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อย่างดีเยี่ยม

ดีมาก = มีสรรถภาพร่างกายสมบูรณ์ ที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อย่างดี

ดี = มีสรรถภาพร่างกายสมบูรณ์ ที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่

ควรปรับปรุง = มีสรรถภาพร่างกายที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่แต่ควรมีการปรับปรุงบ้าง

ต้องปรับปรุง = มีสรรถภาพร่างกายที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่

องค์ประกอบที่ ๒ <u>ความประพฤติ</u>

(ก) รายการประเมินร่วม

๑. เสียสละ อุทิศตน หมายถึง การปฏิบัติที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่เอาเปรียบหรือเบียดบัง ทรัพยากรและเวลาราชการ

ดีเด่น = มีการประพฤติปฏิบัติตน อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของทางราชการมาโดยตลอด สามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นเป็นอย่างดี

ดีมาก = มีการประพฤติปฏิบัติตน อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

ดี = มีการประพฤติปฏิบัติตน มีจิตสำนึกของตนเอง โดยไม่ต้องบังคับ หรือให้คำแนะนำ

ควรปรับปรุง = มีการประพฤติปฏิบัติตนเหมาะสม โดยมีการแนะนำบ้างในบางครั้ง

ต้องปรับปรุง = ได้รับการตักเตือนมีการประพฤติปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง มีการเบียดบังทรัพยากรและเวลาของทางราชการโดยเจตนา

๒. การปฏิบัติตน หมายถึง การประพฤติตนที่เหมาะสมถูกต้องตามหลักกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม

ดีเด่น = มีการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักกฎหมาย มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตเชื่อถือได้ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น

ดีมาก = มีการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักกฎหมาย มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต เชื่อถือได้

ดี = มีการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสมตามหลักกฎหมาย มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต เชื่อถือได้

ควรปรับปรุง = มีการประพฤติปฏิบัติตนเหมาะสมตามหลักกฎหมาย มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต โดยมีการว่ากล่าวตักเตือนบ้างในบางครั้ง

ต้องปรับปรุง = มีการประพฤติปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง มีการว่ากล่าวตักเตือนเป็นประจำ

๓. วินัย/คุณลักษณะทางทหารหมายถึง มีความเข้าใจ เต็มใจ กระตือรือร้นต่อคำสั่ง และคำแนะนำของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเป็นผู้รักษาวินัยทหารอย่างเคร่งครัด

ดีเด่น = เป็นบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมทหารอย่างเคร่งครัด สามารถเข้าใจคำสั่ง และปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำได้เป็นอย่างดีด้วยความเต็มใจและถูกต้องเสมอ

ดีมาก = เป็นบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมทหาร สามารถเข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจและถูกต้อง

ดี = เป็นบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมทหาร และปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ

ควรปรับปรุง = เป็นบุคคลที่มีวินัยตามสมควร และปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำของผู้บังคับบัญชาตามสมควร

ต้องปรับปรุง = ไม่สนใจต่อคำสั่ง แม้รับคำสั่งไปแล้ว แต่มักไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติด้วยความไม่พอใจ จนทำให้เกิดความผิดพลาดบ่อยครั้ง

๔. ความเชื่อถือไว้วางใจ/เอาใจใส่งาน หมายถึง ความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงาน ความตั้งใจ เอาใจใส่ กระตือรือร้นในการทำงาน และการติดตามผลงานจนบรรลุเป้าหมาย

ดีเด่น = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจได้อย่างเต็มที่ หากมอบหมายงานหรือเพียงมอบนโยบาย

ดีมาก = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจ หากมอบหมายงานหรือมอบนโยบาย

ดี = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจได้ หากมอบงานโดยมีการแจกแจงขั้นตอน

ควรปรับปรุง = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจได้ แต่ต้องมีการตรวจสอบตามขั้นตอนเป็นระยะ ๆ

ต้องปรับปรุง = ผู้บังคับบัญชาจะต้องควบคุมการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

๕. การมาทำงานและการตรงต่อเวลา หมายถึง ความสม่ำเสมอในการมาทำงาน และการตรงต่อเวลา

ดีเด่น = มาทำงานก่อนเวลาและทำงานจนเสร็จแม้เวลาจะล่วงเลยเวลาราชการไปแล้วเป็นประจำ

ดีมาก = มาทำงานก่อนเวลาและทำงานจนเสร็จแม้เวลาจะล่วงเลยเวลาราชการไปแล้ว

ดี = มาทำงานสม่ำเสมอตลอดเวลา เริ่มและเลิกงานตามเวลาที่ทางราชการกำหนด

ควรปรับปรุง = มาทำงานตามเวลาเป็นส่วนใหญ่ มีการมาสายและกลับก่อนในบางโอกาส

ต้องปรับปรุง = มาทำงานต่ำกว่ามาตรฐาน มาสาย หรือกลับก่อนเวลาเป็นนิจ หรือมาตรงเวลากลับตามเวลา แต่ระหว่างเวลางานมักหนีหายอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบที่ ๓ <u>ความรู้ความสามารถ</u>

(ก) รายการประเมินร่วม

๑. ความรอบรู้เชี่ยวชาญในงาน หมายถึง เป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน

ดีเด่น = มีความรู้ความเข้าใจงานในหน้าที่อย่างลึกซึ้ง สามารถแก้ไขปัญหา เสนอแนะวิธีการดำเนินงานได้

ดีมาก = มีความรู้ความเข้าใจงานในหน้าที่ดี สามารถแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้

ดี = มีความรู้ความเข้าใจงานในหน้าที่ พอที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้

ควรปรับปรุง = มีความรู้ความเข้าใจงานในหน้าที่พอสมควร

ต้องปรับปรุง = ไม่มีความรู้ความเข้าใจงานในหน้าที่ ต้องให้คำแนะนำอยู่เสมอ

๒. ความรู้ความเข้าใจเป้าหมาย/นโยบาย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจต่อการกำหนดเป้าหมายในการทำงานหรือนโยบายของผู้บังคับบัญชา

ดีเด่น = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจได้อย่างเต็มที่

ดีมาก = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจได้

ดี = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจได้ หากมีการแจกแจง

ควรปรับปรุง = ผู้บังคับบัญชาสามารถไว้วางใจได้ แต่ต้องมีการตรวจสอบเป็นระยะ ๆ

ต้องปรับปรุง = ผู้บังคับบัญชาจะต้องชี้แจงอย่างใกล้ชิด

๓. ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถในการวางแผนการทำงาน มีการกำหนดเป้าหมาย มาตรฐาน และกำหนดวิธีการปฏิบัติโดยใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และวัดผลเพื่อพัฒนางาน

ดีเด่น = มีการกำหนดหลักการ กรอบแนวความคิด และการวางแผนจัดระบบงานก่อนการปฏิบัติทุกครั้ง

ดีมาก = มีการกำหนดหลักการ กรอบแนวความคิด และการวางแผนจัดระบบงานก่อนการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่

ดี = มีการวางแผน และจัดระบบงานพอสมควร และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในบางครั้ง

ควรปรับปรุง = มีการวางแผน และจัดระบบงานบ้าง และผู้บังคับบัญชาแนะนำเป็นครั้งคราว

ต้องปรับปรุง = ผู้บังคับบัญชาต้องแนะนำและจัดระบบงานให้ทุกครั้ง

๔. ความสามารถในการพัฒนางาน หมายถึง ความสนใจ ใฝ่รู้ มีการพัฒนาหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนางานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ดีเด่น = มีการพัฒนาความรู้อยู่ตลอดเวลา สามารถประยุกต์ความรู้ความเชี่ยวชาญมาปรับใช้กับการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ดีมาก = มีการพัฒนาความรู้ สามารถประยุกต์ความรู้ความเชี่ยวชาญมาปรับใช้กับการทำงานได้

ดี = มีความสนใจพัฒนาความรู้และสามารถนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้กับงานในหน้าที่ได้

ควรปรับปรุง = มีความสนใจพัฒนาศักยภาพตนเองพอสมควร

ต้องปรับปรุง = ไม่แสดงคุณลักษณะด้านนี้อย่างชัดเจน

๕. การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสม และทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน

ดีเด่น = มีการเรียนรู้ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงรอบด้านอยู่ตลอดเวลา สามารถนำมาปรับใช้กับตนเองให้มีเหมาะสมได้อย่างดีเยี่ยม

ดีมาก = มีการเรียนรู้ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงรอบด้านอยู่ตลอดเวลา สามารถนำมาปรับใช้กับตนเองให้มีเหมาะสมได้

ดี = มีความสนใจพัฒนาความรู้และสามารถนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้กับงานในหน้าที่ได้

ควรปรับปรุง = มีความสนใจพัฒนาศักยภาพตนเองพอสควร

ต้องปรับปรุง = ไม่แสดงคุณลักษณะด้านนี้อย่างชัดเจน

๖. ความสามารถในการทำงานร่วมกัน หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกัน จนผลงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ดีเด่น = มีความสามารถ ความตั้งใจ และเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน จนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

ดีมาก = มีความสามารถ ความตั้งใจ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน จนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ดี = มีความสามารถ ความตั้งใจที่จะทำงานและร่วมมือปฏิบัติงานกับผู้อื่น

ควรปรับปรุง = มีความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามหน้าที่

ต้องปรับปรุง = มักมีข้อขัดแย้งในการร่วมมือกับผู้อื่นอย่างไร้เหตุผล

๗. ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ดีเด่น = การตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างดีเยี่ยม มีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบถี่ถ้วน และสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างดี

ดีมาก = การตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างดี มีการวิเคราะห์ปัญหาและสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้

ดี = สามารถใช้ความรู้ในงานและสามัญสำนึกได้ดี โดยปกติมักตัดสินใจได้ดี

ควรปรับปรุง = สามารถตัดสินใจได้ และแก้ปัญหาเฉพาะงานในหน้าที่ได้พอควร ต้องการคำแนะนำเมื่อตัดสินใจในบางสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย

ต้องปรับปรุง = การตัดสินใจและแก้ปัญหาในบางครั้ง ยังไม่สามารถไว้วางใจได้

๘. ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้องชัดเจน

ดีเด่น = มีทักษะในการสื่อความได้อย่างกระชับ ชัดเจนดีเยี่ยมจนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน

ดีมาก = มีทักษะในการสื่อความได้อย่างกระชับ ชัดเจนดี

ดี = มีทักษะในการสื่อความได้ชัดเจน

ควรปรับปรุง = โดยปกติสามารถสื่อความได้ชัดเจน แต่บางครั้งต้องมีการอธิบายเพิ่มเติม

ต้องปรับปรุง = มีปัญหาในการสื่อความในบางครั้ง ต้องได้รับคำแนะนำให้ปรับปรุง

องค์ประกอบที่ ๔ <u>ผลการปฏิบัติหน้าที่</u>

(ก) รายการประเมินร่วม

๑. ปริมาณงาน หมายถึง จำนวนผลงานที่ทำได้สำเร็จเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่คาดหวังว่าจะทำได้ตามเวลาที่กำหนด

ดีเด่น = ปริมาณงานที่ทำได้มากกว่าที่คาดหวังเป็นอย่างมาก

ดีมาก = ปริมาณงานที่ทำได้มากกว่าที่คาดหวัง

ดี = ปริมาณงานที่ทำได้เป็นไปตามที่คาดหวัง

ควรปรับปรุง = ปริมาณงานที่ทำได้ต่ำกว่าที่คาดหวัง

ต้องปรับปรุง = ปริมาณงานที่ทำได้ต่ำกว่าที่คาดหวังเป็นอย่างมาก

๒. คุณภาพงาน หมายถึง ผลงานที่ผลิตมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ประณีต ฯลฯ

ดีเด่น = มีความละเอียดรอบคอบ ครอบคลุมทุกประเด็น

ดีมาก = มีความละเอียดรอบคอบ ครอบคลุมทุกประเด็น มีข้อผิดพลาดน้อยมาก และไม่ใช่ประเด็นสำคัญ

ดี = งานโดยทั่วไปมีความถูกต้อง เรียบร้อย มีความผิดพลาดน้อย

ควรปรับปรุง = งานโดยทั่วไปพอผ่านไปได้ มีความผิดพลาดพอประมาณ

ต้องปรับปรุง = งานมีความผิดพลาดมากกว่าที่ควรจะเป็น ผิดซ้ำซาก ทำแบบขอไปที

๓. ความทันเวลา หมายถึง เวลาที่ใช้ปฏิบัติงานจริง เทียบกับเวลาที่กำหนด หรือเวลาที่ควรจะทำงานชิ้นหนึ่งให้สำเร็จ

ดีเด่น = ทำงานสำเร็จก่อนเวลาที่กำหนด มีเวลาเหลือเพื่อพิจารณาทบทวน

ดีมาก = ทำงานสำเร็จก่อนเวลาและทันเวลาที่กำหนด

ดี = ทำงานสำเร็จทันเวลาที่กำหนด

ควรปรับปรุง = ทำงานไม่ทันเวลาเป็นครั้งคราว แต่สามารถชี้แจงเหตุผลได้ และไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อภารกิจมากนัก

ต้องปรับปรุง = ทำงานไม่ทันเวลาเสมอ และไม่สามารถชี้แจงได้ จนทำให้เกิดความเสียหายต่อภารกิจ

๔. ประหยัด/ความคุ้มค่าทรัพยากรที่ใช้ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตของงานกับทรัพยากรที่ใช้ไปในการทำงานนั้น เช่น คน เงิน สิ่งอุปกรณ์ และเวลา ว่ามีความคุ้มค่า ประหยัด หรือมากเกินความจำเป็นหรือไม่

ดีเด่น = มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีความคุ้มค่ามาก

ดีมาก = มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีความคุ้มค่า

ดี = มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดโดยสม่ำเสมอ

ควรปรับปรุง = มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดพอสมควร

ต้องปรับปรุง = มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คำนึงถึงความประหยัด

๕. ผลสัมฤทธิ์ของงาน หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตหรือผลงานที่ได้จริงกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ หรือที่คาดหวังไว้

ดีเด่น = ผลผลิตที่ได้บรรลุตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ หรือที่คาดหวังไว้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

ดีมาก = ผลผลิตที่ได้เป็นไปตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ หรือที่คาดหวังไว้

ดี = ผลผลิตที่ได้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

ควรปรับปรุง = ผลผลิตที่ได้ยังไม่เป็นตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ หรือที่คาดหวังไว้ แต่ยังพอที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้

ต้องปรับปรุง = ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ หรือที่คาดหวังไว้

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยการบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการทหารให้ดำรงตำแหน่งประจำหน่วย

พ.ศ.๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการทหารให้ดำรงตำแหน่งประจำหน่วยให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการทหารให้ดำรงตำแหน่งประจำหน่วย พ.ศ. ๒๕๕๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์อื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ "ข้าราชการทหาร" หมายความว่า ทหารประจำการ ที่มีชั้นยศตั้งแต่พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ ลงมาถึง สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี

๔.๒ "ส่วนราชการ" หมายความว่า ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

ข้อ ๕ การบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการทหารให้ดำรงตำแหน่งประจำหน่วย ให้ส่วนราชการดำเนินการได้เท่าที่จำเป็นตามหลักเกณฑ์แล้วแต่กรณี ดังนี้

๕.๑ ผู้ที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งที่ถูกยุบเลิกไป เนื่องจากการปรับปรุงแก้ไขอัตรากำลัง

๕.๒ ผู้ที่ลาออกเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีซึ่งส่วนราชการไม่ได้สงวนตำแหน่งไว้เพื่อรองรับการบรรจุกลับเข้ารับราชการ

๕.๓ นายทหารประทวนทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตร เพื่อทดสอบความรู้ความสามารถในกรณีที่จะเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนที่ได้รับการเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรก่อนเกษียณอายุราชการ

๕.๔ ผู้ที่จะครบกำหนดปลดออกจากราชการเพราะเกษียณอายุ ให้ดำรงตำแหน่งประจำหน่วยได้ไม่เกินหนึ่งปี ก่อนเกษียณอายุราชการ

๕.๕ ผู้ที่ลาติดตามคู่สมรสซึ่งไปปฏิบัติหน้าที่ราชการต่างประเทศมีระยะเวลาเกินหนึ่งปี หรือผู้ที่เตรียมตัวไปปฏิบัติราชการต่างประเทศ หรือผู้ที่กลับจากราชการต่างประเทศ

๕.๖ ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการ หรือปฏิบัติงานนอกหน่วย ทั้งในและนอกกระทรวงกลาโหม หรือผู้ที่ไปปฏิบัติราชการในต่างประเทศมีระยะเวลาตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ทั้งนี้ การไปปฏิบัติราชการนอกหน่วยในกระทรวงกลาโหม หมายถึง การไปปฏิบัติราชการระหว่างส่วนราชการหรือระหว่างหน่วยขึ้นตรงส่วนราชการนั้น ๆ หรือผู้ที่ไปรับยุทโธปกรณ์หลัก และรอการบรรจุลงในอัตราของหน่วยงานนั้น เช่น ผู้ที่ไปรับเรือ และรอการบรรจุในอัตราของเรือลำนั้น

๕.๗ ผู้ที่ไปศึกษา ฝึกงาน หรืออบรมในสถานศึกษาของทหาร หรือพลเรือนทั้งในและต่างประเทศ เป็นระยะเวลาตั้งแต่หกเดือนขึ้นไป ซึ่งส่วนราชการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องปรับย้ายออกจากตำแหน่งเพื่อผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม และผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหาร หรือวิทยาลัยการทหารในต่างประเทศ บรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหาร

๕.๘ ผู้ที่เจ็บป่วยและต้องรักษาตัว มีระยะเวลาเกินหนึ่งปี หรือป่วยเป็นโรคติดต่อหรือโรคร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อผู้ร่วมงาน โดยมีแพทย์ทหารไม่น้อยกว่าสามนายรับรอง

๕.๙ ผู้ที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งที่ครองอยู่ หรือผู้ที่มีผลการประเมินค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หรือมีความบกพร่องต่อหน้าที่ หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งยังไม่อยู่ในเกณฑ์สำรองราชการ และผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วไม่สมควรอยู่ในตำแหน่งที่ครองอยู่ ทั้งนี้ ต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรของหน่วยต้นสังกัดประกอบ

๕.๑๐ ผู้ที่ถูกสั่งสำรองราชการ และพักราชการ เมื่อคดีถึงที่สุด หรือผลการสอบสวนเสร็จสิ้น ปรากฏว่าไม่มีความผิดและไม่มีมลทินหรือมัวหมอง หรือไม่มีความผิดแต่มีมลทินและมัวหมองซึ่งผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการได้สั่งให้กลับเข้ารับราชการแล้วแต่กรณี

ข้อ ๖ การดำเนินการตามข้อ ๕ ให้ส่วนราชการคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และพิจารณาแต่งตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งหลักในโอกาสแรก

นายทหารสัญญาบัตรชั้นยศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๕.๕, ๕.๖ และ ๕.๗ ให้หัวหน้าส่วนราชการสำรองอัตราตำแหน่งนายทหารปฏิบัติการไว้รองรับ

ข้อ ๗ ให้ส่วนราชการรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบนี้ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ภายในเดือนธันวาคมของแต่ละปี โดยจัดทำรายละเอียดบัญชีรายชื่อของผู้ที่ได้รับการบรรจุหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำหน่วยเปรียบเทียบกับข้อมูลของปีงบประมาณที่ผ่านมา

ข้อ ๘ ให้ส่วนราชการมีอำนาจออกระเบียบปลีกย่อยได้ตามความจำเป็นโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมรักษาการตามระเบียบนี้

<u>บทเฉพาะกาล</u>

ข้อ ๑๐ ข้าราชการทหาร ซึ่งดำรงตำแหน่งประจำหน่วยอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นตำแหน่งประจำหน่วยตามระเบียบนี้ และให้คงดำรงตำแหน่งประจำหน่วยต่อไปจนกว่าจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

(ลงชื่อ) สมัคร สุนทรเวช

(นายสมัคร สุนทรเวช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(คำสั่งชี้แจง)

ที่ ๑๖๓/๑๔๙๓๖

เรื่อง ความประพฤติและการปฏิบัติของทหารหญิง

เนื่องด้วยกระทรวงกลาโหม จะได้แต่งตั้งยศทหารให้แก่ข้าราชการสตรีสังกัดกระทรวงกลาโหมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของทหาร ตามความสามารถและได้ตราข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยทหารหญิงไว้แล้ว นั้น เห็นควรจะได้ชี้แจงวางแนวทางประพฤติและปฏิบัติของทหารหญิงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. การแต่งเครื่องแบบทหาร ทหารหญิงจะต้องแต่งเครื่องแบบที่สอาดเรียบร้อย และให้ปฏิบัติตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (คำสั่งชี้แจง) ที่ ๖๙/๖๑๔๔ เรื่องการแต่งเครื่องแบบทหาร ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๔๙๙ โดยอนุโลม

ข้อ ๒. ในเวลาแต่งเครื่องแบบทหาร ห้ามมิให้ทหารหญิงแต่งหน้าด้วยประการใด ๆ นอกจากการใช้แป้งผัดหน้า และการทาปากซึ่งให้กระทำได้เพียงบาง ๆ เท่านั้น

ข้อ ๓. ในเวลาแต่งเครื่องแบบทหาร ห้ามมิให้ทหารหญิงใช้เครื่องอาภรณ์อันมีค่าต่าง ๆ ประดับกายนอกจากนาฬิกาข้อมือและแหวนเรียบ ๆ เพียง ๑ วง

ข้อ ๔. ในเวลาตั้งครรภ์เกินกว่า ๓ เดือน ห้ามมิให้แต่งเครื่องแบบทหาร

ข้อ ๕. ในเวลาแต่งเครื่องแบบทหารและมิใช่ขณะปฏิบัติราชการหรือไปราชการ ห้ามมิให้ทหารหญิงเดินคู่เคียงกับบุคคลต่างเพศ เว้นแต่ สามี บิดา ปู่ ตา ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันเท่านั้น

ข้อ ๖. ทหารหญิงต้องมีวัฒนธรรม วางตนให้สมเกียรติของทหาร และพึงระวังในการรักษาเกียรติของสตรีทั่ว ๆ ไป

ข้อ ๗. การคบหาสมาคมกับบุคคลต่างเพศ ต้องไม่ประพฤติเกินขอบเขตแห่งระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมอันดีระมัดระวังการปรากฏตัวกับบุคคลต่างเพศในเวลาและสถานที่อันไม่สมควร

ข้อ ๘. การคบหาสมาคมกับบุคคลทุกชั้น ต้องระมัดระวังมิให้เป็นการลดตนลงไปจนเสียเกียรติหรือยกตนขึ้นจนเป็นการอาจเอื้อม

ข้อ ๙. ห้ามมิให้ทหารหญิงเข้าไปในสถานที่อันไม่สมควร เช่น สถานการพนันทุกชนิด และสถานที่ซึ่งเป็นที่รังเกียจของบุคคลทั่ว ๆ ไป

ข้อ ๑๐. เนื่องจากราชการส่วนใหญ่ในกระทรวงกลาโหมเป็นกิจการที่ถือว่าเป็นความลับและเป็นส่วนได้เสียอันสำคัญของประเทศชาติ ทหารหญิงจึงต้องละเว้นการปฏิบัติใด ๆ อันอาจทำให้ความลับในราชการรั่วไหลไปถึงบุคคลภายนอก

ข้อ ๑๑. ทหารหญิงไม่ควรสมรสกับคนต่างด้าว เพราะการสมรสกับคนต่างด้าวย่อมเป็นเหตุให้ไม่ได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติราชการในกระทรวงกลาโหม ซึ่งถือว่าเป็นกิจการที่เป็นความลับดังกล่าวแล้วนอกจากนี้ในบางกรณีการสมรสกับคนต่างด้าวอาจทำให้ทหารหญิงต้องเสียสัญชาติไทย และการเสียสัญชาติไทยย่อมทำให้ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการในกระทรวงกลาโหมด้วย

ข้อ ๑๒. ให้ส่วนราชการต้นสังกัด ดูแลกวดขันความประพฤติและการปฏิบัติของทหารหญิงตามนัยแห่งข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยทหารหญิง พ.ศ.๒๔๙๗ และตามคำสั่งนี้โดยเคร่งครัด

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๔๙๗

(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

ที่ ๘๖๖/๒๒

เรื่อง การทำสัญญาเกี่ยวกับการศึกษาหรือดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ

ตามข้อบังคับทหาร ที่ ๙/๒๒๘๘๗ ลง ๒๘ มี.ค.๘๑ ว่าด้วยการไปต่างประเทศ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการให้ข้าราชการลาไปศึกษาในสถานการศึกษาของรัฐบาล พ.ศ.๒๔๙๗ และคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ ๒๔๑/๑๓ ลง ๔ มิ.ย. ๑๓ เรื่องการส่งข้าราชการไปศึกษาในสถานศึกษาในประเทศนอกสังกัดกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดให้ผู้ที่ไปศึกษาหรือดูงานในประเทศหรือต่างประเทศหรือผู้ที่ทางราชการรับโอนให้ศึกษาวิชาในต่างประเทศ ทำสัญญาให้ไว้แก่กระทรวงกลาโหม, สป., บก.ทหารสูงสุด, ทบ., ทร. หรือ ทอ. แล้วแต่กรณี และให้มีผู้ค้ำประกันด้วย นั้น เพื่อให้การทำสัญญาตามข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งดังกล่าว สอดคล้องกับหลักการทำนิติกรรมของคู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นมาตรฐานเดียวกันจึงกำหนดหลักเกณฑ์ในการทำสัญญาไว้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ให้สัญญาหรือผู้ค้ำประกันซึ่งมีสามีหรือภรรยา ต้องมีหนังสือยินยอมให้ทำสัญญาของสามีหรือภรรยาตามแบบท้ายคำสั่งนี้

๒. ผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นข้าราชการประจำการ ให้ใช้หลักฐานการเป็นข้าราชการแทนหลักทรัพย์ค้ำประกันได้ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

๒.๑ ผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตร หรือนายตำรวจสัญญาบัตร ต้องมียศตั้งแต่ ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก หรือร้อยตำรวจเอก ขึ้นไป และมียศสูงกว่าผู้ให้สัญญา หากผู้ค้ำประกันไม่ได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการที่ให้ทำสัญญา ต้องมีหนังสือรับรองการเป็นข้าราชการจากผู้บังคับบัญชาชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน อธิบดี หรือเทียบเท่าขึ้นไป

๒.๒ ผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือน ต้องเป็นข้าราชการพลเรือน ระดับ ๔ หรือเทียบเท่าขึ้นไป ได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้ให้สัญญา และมีหนังสือรับรองการเป็นข้าราชการและเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชาชั้นอธิบดี หรือเทียบเท่าขึ้นไป

๓. ผู้ค้ำประกันอื่นนอกจากข้อ ๒. ต้องแสดงหลักทรัพย์ คือ โฉนดที่ดิน หรือ น.ส. ๓ ต้นฉบับ พร้อมกับสำเนา ๑ ชุด ซึ่งผู้ค้ำประกันเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ ปลอดจากภาระผูกพันใด ๆ และมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินที่จะต้องชดใช้ให้แก่ทางราชการโดยมีหลักฐานการประเมินราคาหลักทรัพย์นั้นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และห้ามเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิในหลักทรัพย์นั้นในระหว่างที่ผู้ค้ำประกันได้ทำสัญญาไว้กับทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(แบบ)

<u>หนังสือให้คำยินยอมในการทำสัญญา</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ยินยอมให้.....ซึ่งเป็น สามี/ภรรยา
ของข้าพเจ้า ทำสัญญาไว้แก่กระทรวงกลาโหมในการไป.....ต่างประเทศ/ในประเทศ
ตามสัญญา ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ได้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในหนังสือให้คำยินยอมนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน.

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ให้คำยินยอม

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(แบบ)

<u>หนังสือให้คำยินยอมในการทำสัญญาค้ำประกัน</u>

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
มีภูมิลำเนาอยู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ยินยอมให้.....ซึ่งเป็น สามี/ภรรยา
ของข้าพเจ้า ค้ำประกัน.....ที่จะไป.....ต่างประเทศ/ในประเทศ
ตามสัญญาค้ำประกัน ฯ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ได้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในหนังสือให้คำยินยอมนี้โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน.

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ให้คำยินยอม

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

ที่ ๔๕๖/๑๗

เรื่อง กำหนดเวลาในการลาไปศึกษาขั้นปริญญาโท ณ ต่างประเทศ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ปลีกย่อยเกี่ยวกับการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามข้อบังคับทหาร ที่ ๙/๒๒๘๘๗ ๒๔๘๑ ลง ๒๘ มี.ค.๘๑ ว่าด้วยการไปต่างประเทศ โดยกำหนดเวลาในการลาไปศึกษาขั้นปริญญาโท เพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติในแนวเดียวกัน จึงให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการกลาโหมที่ขอลาไปศึกษาขั้นปริญญาโท ณ ต่างประเทศ ให้ลาได้ไม่เกิน ๒ ปี ๖ เดือน

๒. หากจะใช้เวลาศึกษาขั้นปริญญาโทเกินกว่าที่กำหนดให้ในข้อ ๑. เนื่องจากต้องไปศึกษาเพิ่มเติมเพราะความรู้เดิมไม่เพียงพอ หรือศึกษายังไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ให้ปฏิบัติดังนี้

๒.๑ รายงานขออนุมัติไปศึกษาเพิ่มเติมเพราะความรู้เดิมไม่เพียงพอ หรือศึกษายังไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดเสียก่อน โดยกำหนดเวลาไว้ให้ชัดเจนแต่ไม่เกิน ๑ ปี และในรายงานให้ระบุด้วยว่าจะศึกษาขั้นปริญญาโทต่อเมื่อจบการศึกษาเพิ่มเติมแล้ว

๒.๒ เมื่อทราบผลการศึกษาเพิ่มเติมตามข้อ ๒.๑ แล้ว ให้เสนอรายงานผ่าน ผชท. ซึ่งเป็นผู้ดูแลในขณะนั้นเพื่อขออนุมัติศึกษาต่อขั้นปริญญาโท ในรายงานนี้ต้องประกอบด้วย

๒.๒.๑ หลักสูตรขั้นปริญญาโทที่จะเข้าศึกษา

๒.๒.๒ กำหนดเวลาที่จะใช้ในการศึกษาขั้นปริญญาโท

๒.๒.๓ รายงานผลการศึกษาเพิ่มเติมตามข้อ ๒.๑

๒.๒.๔ หลักฐานการรับรองของสถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ แสดงว่ายอมรับเข้าศึกษาต่อในขั้นปริญญาโทได้

๒.๒.๕ ความเห็นของ ผชท. ซึ่งเป็นผู้ดูแลในขณะนั้น

๒.๓ ในกรณีที่ไม่สามารถอนุมัติได้ทันกำหนดเปิดการศึกษาขั้นปริญญาโท ให้ ผชท. ซึ่งเป็นผู้ดูแลในขณะนั้นอนุญาตให้เข้าศึกษาก่อนได้ โดยพิจารณาจากหลักฐานในข้อ ๒.๒.๔ เป็นประการสำคัญ

๒.๔ ถ้า ผชท. ซึ่งเป็นผู้ดูแลในขณะนั้นได้แจ้งให้ผู้ไปศึกษาทราบว่าไม่ควรศึกษาต่อ จะต้องเดินทางกลับประเทศไทยทันที

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗

(ลงชื่อ) พล.อ. ครวญ สุทธานินทร์

(ครวญ สุทธานินทร์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

ที่ ๘๘/๓๔

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบและไว้ทรงผมของทหารหญิง

ตามที่ได้มีคำสั่ง กห. (เฉพาะ) ที่ ๑๖๓/๑๔๙๓๖ ลง ๒๙ มิ.ย.๙๗ เรื่องความประพฤติและการปฏิบัติของทหารหญิง กำหนดแนวทางในการประพฤติและการปฏิบัติของทหารหญิงในสังกัด กห.ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้การประพฤติและการปฏิบัติของทหารหญิงเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสมยิ่งขึ้น สมควรกำหนดเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบและการไว้ทรงผมของทหารหญิงในสังกัด กห. เพิ่มเติม ดังนี้

๑. <u>การแต่งเครื่องแบบ</u>

๑.๑ ลักษณะและขนาดของเสื้อ กระโปรง รองเท้า และกระเป๋าถือ ให้ถือปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฯ ของแต่ละเหล่าทัพ สำหรับผ้าที่ใช้ตัดเครื่องแบบควรเป็นผ้าที่มีเนื้อผ้าไม่บางจนเกินไป และไม่ควรตัดรัดรูป

๑.๒ ผู้ที่มีครรภ์ตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไป ให้งดการแต่งเครื่องแบบ และใช้เสื้อชุดคลุมท้องสีขาวหรือสีตามเหล่าทัพ

๒. <u>การไว้ทรงผม</u>

๒.๑ การไว้ทรงผมควรจะขมวดปลายผมให้เรียบร้อย ไม่ปล่อยให้ยาวประบ่า หรือปรกบ่าจนปิดอินทรธนู

๒.๒ หากจำเป็นจะต้องใช้อุปกรณ์ตกแต่งทรงผมประกอบก็ควรใช้กิ๊บหรือริบบิ้นขนาดเล็กที่เป็นสีเดียวกับสีผม

๒.๓ ห้ามไว้ผมเปีย ผมแกละ ผมทรงหางม้า ผมม้า (ผมปรกหน้า) หรือทรงผมอื่นที่ไม่เหมาะสม

๒.๔ ห้ามใช้ครีมแต่งผมหรือสารอื่นใดตกแต่งทรงผมให้มองดูแล้วเหมือนผมเปียกตามสมัยนิยมปัจจุบัน

๓. ให้ข้าราชการกลาโหมพลเรือนหญิงและลูกจ้างหญิงในสังกัด กห.ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับทหารหญิงโดยอนุโลม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

(ลงชื่อ) พล.อ. ชาติชาย ชุณหะวัณ

(ชาติชาย ชุณหะวัณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

ที่ ๒๕๔/๑๕๘๖๑

เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการเล่นการพนันสลากกินรวบ

ตามที่ได้มีการลักลอบเล่นการพนันสลากกินรวบกันอยู่อย่างแพร่หลายในขณะนี้นั้น ปรากฏว่าผู้เป็นเจ้ามือและผู้เล่นบางรายมักหลีกหนีการปราบปรามเข้าอาศัยหน่วยกรมกองทหารเป็นสถานที่เล่น นอกจากนั้นได้มีพฤติการณ์บางอย่างแสดงว่าทหารมีส่วนเล่นและขายสลากกินรวบเสียเองด้วย เป็นการยากที่ทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองจะเข้าทำการปราบปรามได้ พฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ แม้จะมีทหารลักลอบเล่นเพียงบางหมู่บางส่วน แต่ก็ย่อมนำความเสื่อมเสียเกียรติมาสู่ทางราชการทหารเป็นส่วนรวมเป็นอันมาก นอกจากความเสียหายดังกล่าวแล้วยังเป็นการขัดต่อนโยบายของรัฐบาลอีกด้วย ฉะนั้นเพื่อที่จะร่วมมือกับฝ่ายบ้านเมืองทำการป้องกันและปราบปรามการเล่นการพนันสลากกินรวบให้หมดสิ้นไปโดยรวดเร็ว จึงให้ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้นและอนุศาสนาจารย์ทำการอบรมทหารและผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ๆ ให้ซาบซึ้งถึงโทษของการเล่นการพนัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นการพนันสลากกินรวบว่านอกจากจะเป็นผลร้ายเสียหายในส่วนตัวแล้วยังทำให้เศรษฐกิจของชาติทรุดโทรม เป็นผลเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรงอีกด้วย

๒. ในกรณีที่มีการจับกุมผู้เล่นการพนันสลากกินรวบได้แล้วให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือโดยใช้ดุลยพินิจอย่างเข้มงวดกวดขัน ไม่ควรให้มีการปล่อยชั่วคราวหรือให้ประกันไปโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรอย่างยิ่ง ถ้าได้มีการสั่งปล่อยชั่วคราวหรือให้ประกันไปแล้ว ให้รายงานมายังกระทรวง ฯ โดยด่วนพร้อมทั้งเหตุผล

๓. ให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้นหมั่นพยายามสอดส่องผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่าให้มีการเล่นการพนันสลากกินรวบได้เป็นอันขาด ถ้าหากปรากฏขึ้นเมื่อใดผู้บังคับบัญชานั้น ๆ จะต้องได้รับผิดในความบกพร่อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๔๙๙

(ลงชื่อ) **จอมพล ป. พิบูลสงคราม**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

ที่ ๑๔๔/๓๕

เรื่อง จำกัดการเสพสุราของข้าราชการ

ตามที่ทางราชการได้กำหนดนโยบายจำกัดการเสพสุราของข้าราชการทหาร และลูกจ้าง เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ที่นิยมการเสพสุราไปก่อคดีอาญา อันนำมาซึ่งความเสื่อมเกียรติแก่ทางราชการไว้ ตามคำสั่ง กห.ที่ ๑๗๗/๒๒๒๙๐ ลง ๓ พ.ย.๙๕ นั้น

เพื่อให้นโยบายดังกล่าวได้เป็นไปด้วยความเหมาะสมกับสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน จึงให้ปฏิบัติดังนี้

๑. ยกเลิกคำสั่ง กห.ที่ ๑๗๗/๒๒๒๙๐ ลง ๓ พ.ย.๙๕ เรื่องจำกัดการเสพสุราของข้าราชการ

๒. ข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรและลูกจ้างที่แต่งเครื่องแบบ จะเสพสุราเมรัยได้เฉพาะภายในเคหะสถานอันเป็นที่พักอาศัยหรือภายในสโมสรของทางราชการทหารเท่านั้น เว้นแต่ในงานเลี้ยงฉลองเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ที่จัดขึ้นหรือได้รับอนุญาตให้จัดขึ้น โดยผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับผู้บังคับการกรม ผู้บังคับหมวดเรือ หรือผู้บังคับการกองบิน ขึ้นไป

๓. ห้ามข้าราชการทหารและลูกจ้างทั้งที่แต่งเครื่องแบบและนอกเครื่องแบบเสพสุราเมรัยจนถึงเสียกิริยา

๔. ห้ามพลทหารกองประจำการ และพลทหารประจำการ เสพสุราเมรัยโดยเด็ดขาดไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือภายนอกกรมกอง

๕. ให้ผู้บังคับบัญชาของแต่ละส่วนราชการ ได้ชี้แจงสอดส่องและดูแลกวดขันผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ถือปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด หากปรากฏว่ามีเหตุการณ์อันไม่ดีงามเกิดขึ้นโดยมีสาเหตุ

สืบเนื่องจากการฝ่าฝืนคำสั่งนี้ ให้ถือเป็นความบกพร่องของผู้บังคับบัญชาของผู้ก่อเหตุการณ์นั้น ๆ และให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวรับผิดชอบร่วมด้วยทุกกรณี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

(ลงชื่อ) พล.อ.อ.พิศิษฐ์ ศาลิคุปต

(พิศิษฐ์ ศาลิคุปต)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(เฉพาะ)

ที่ ๑๗๗/๓๔

เรื่อง การเลื่อนฐานะข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร
เป็นข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การเลื่อนฐานะนายทหารประทวนชั้นยศ จ.ส.อ., พ.จ.อ. หรือ พ.อ.อ. เป็นนายทหารสัญญาบัตร และข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร เป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ทั้งกรณีที่จะครบเกษียณอายุและที่ยังไม่ครบเกษียณอายุ เพื่อเป็นเกียรติและเป็นการบำรุงขวัญ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ตามหนังสือที่ กค ๐๕๑๒/๒๕๐๘๔ ลง ๗ พ.ค. ๓๔ จึงให้ปฏิบัติดังนี้

๑. ยกเลิก

๑.๑ คำสั่ง กห. (ชี้แจง) ที่ ๑/๒๖๑๔ ลง ๗ ก.พ. ๐๑ เรื่องการเลื่อนผู้รับราชการในตำแหน่ง จ่าสิบเอก พันจ่าเอก หรือพันจ่าอากาศเอกพิเศษ ขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตร

๑.๒ คำสั่ง กห. (เฉพาะ) ที่ ๑๐๗/๒๑ ลง ๓๐ มิ.ย. ๒๑ เรื่องการเลื่อนฐานะนายทหารประทวนเป็นนายทหารสัญญาบัตร ในปีงบประมาณที่จะครบกำหนดเกษียณอายุ

๑.๓ คำสั่ง กห. (เฉพาะ) ที่ ๑๗/๒๕ ลง ๔ ก.พ. ๒๕ เรื่องการเลื่อนฐานะข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ในปีงบประมาณที่จะครบกำหนดเกษียณอายุ

๒. นายทหารประทวนชั้นยศ จ.ส.อ.,พ.จ.อ.,พ.อ.อ. หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ที่จะครบกำหนดเกษียณอายุ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับ กห.ว่าด้วยการแต่งตั้งยศทหาร หรือข้อบังคับ กห.ว่าด้วยข้าราชการกลาโหมพลเรือน แล้วแต่กรณี ยกเว้นการทำหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตร และมีความสมัครใจที่จะเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตร หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร แล้วแต่กรณี ให้มีสิทธิได้เลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตร หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ในปีงบประมาณที่จะครบกำหนดเกษียณอายุนั้น เป็นกรณีพิเศษโดยบรรจุในตำแหน่งประจำหน่วยซึ่งไม่จำกัดชั้นยศและจำนวน

๓. การพิจารณาให้นายทหารประทวนหรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ผู้ใดได้เลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรหรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตรตามข้อ ๒. ให้อยู่ในดุลยพินิจของ หน.นขต.กห., ผบ.ทบ., ผบ.ทร. และ ผบ.ทอ. แล้วแต่กรณี

๔. การรายงานขอเลื่อนฐานะนายทหารประทวน หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ที่จะครบกำหนดเกษียณอายุ เป็นนายทหารสัญญาบัตรหรือเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ให้ส่วนราชการต้นสังกัดดำเนินการขอเลื่อนฐานะตั้งแต่ ๑ ต.ค. ของปีงบประมาณที่จะครบกำหนดเกษียณอายุ เพื่อให้มีระยะเวลาเป็นนายทหารสัญญาบัตร หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ครบ ๑ ปี ในการนี้หากต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ให้เบิกจ่ายงบประมาณประจำปีของส่วนราชการต้นสังกัด

ทั้งนี้ ตั้งแต่ ๗ พ.ค.๓๔ เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๔

(ลงชื่อ) พล.อ.อ. พิศิษฐ์ ศาลิคุปต

(พิศิษฐ์ ศาลิคุปต)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ที่ ๖/๕๖๔๒
๒๔๘๙

คำชี้แจงทหาร

เรื่อง การถวายความเคารพแด่พระมหากษัตริย์

ด้วยปรากฏว่าในขณะที่ขบวนเสด็จพระราชดำเนินผ่านไปตามถนนต่าง ๆ แม้จะมีรถตำรวจนำและตามเสด็จรถพระที่นั่ง มีเสียงแตรรถพระที่นั่งผิดกว่ารถธรรมดา และที่หน้ารถพระที่นั่งมีธงมหาราชปักอยู่ซึ่งเป็นที่สังเกตเห็นได้แต่ไกลก็ตาม ผู้ที่สัญจรไปมาตลอดจนยวดยานพาหนะทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่ใคร่จะถวายความเคารพแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ สำหรับยวดยานพาหนะปรากฏว่าไม่ใคร่หลบหลีกแอบข้างทาง แต่กลับสวนทางหรือแซงขึ้นหน้าขบวนเสด็จโดยไม่นำพาต่อการห้ามปรามหรือการแนะนำของเจ้าหน้าที่เสียเลย ยิ่งกว่านั้นในการเสด็จพระราชดำเนินแทบทุกครั้ง มักจะมีเด็กเปลือยกายวิ่งผ่านหรือวิ่งมาดูขบวนเสด็จอย่างใกล้ชิดโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ตักเตือนห้ามปรามเสียเลย ทั้งนี้เป็นการส่อแสดงถึงความบกพร่องในภูมิธรรมและวัฒนธรรมของประชาชาติที่ถึงซึ่งความเจริญแล้วเป็นอย่างมาก การถวายความเคารพต่อพระมหากษัตริย์นั้นย่อมเป็นประเพณีและเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำโดยที่นอกจากจะเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นประมุขของประเทศชาติแล้วยังแสดงถึงภูมิธรรมและวัฒนธรรมของชาติด้วย

ตามพฤติการณ์เท่าที่ปรากฏมาแล้วนี้ แม้จะไม่ปรากฏว่ามีข้าราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมคนใดได้ปฏิบัติเช่นนี้ก็ตาม แต่กระทรวงกลาโหมเห็นเป็นการสมควรที่จะชี้แจงให้ทราบทั่วกัน และขอให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้นอบรมผู้อยู่ในบังคับบัญชาของตนได้ทราบซึ้งและปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่ทางราชการได้วางไว้โดยเคร่งครัดเพื่อได้เป็นตัวอย่างอันดีแก่ประชาชนทั่วไปด้วย.

(ลงชื่อ) จ. วิชิตสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
กระทรวงกลาโหม
๑๖ เม.ย. ๘๙

ที่ ๑/๔๐๕๐
๒๔๘๒

คำชี้แจงทหาร

เรื่อง เวลามาทำงานและกลับจากทำงานของข้าราชการกลาโหม

ตามที่ทางราชการได้สั่งกำชับให้หัวหน้าหน่วยกวดขันในเรื่องเวลามาทำงานและเวลากลับจากทำงานของข้าราชการโดยเคร่งครัดอยู่เสมอนั้น บัดนี้ปรากฏว่ายังมีข้าราชการบางคนมาทำงานช้าและกลับเสียก่อนถึงเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งทั้งนี้ย่อมส่อให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาไม่เอาใจใส่หรือละเลยหน้าที่อันสำคัญนี้เสียแล้ว

กระทรวงกลาโหมจึงขอชี้แจงอีกครั้งหนึ่งว่า ข้าราชการนั้นต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เพื่อประเทศและชาติของเราจะได้ก้าวหน้าดำเนินไปสู่ความเจริญโดยเร็ว กับขอชี้แจงว่าการที่ทางราชการได้กำหนดเวลาให้หยุดงานในบางขณะ เช่นเวลาเที่ยงวันเป็นต้นนั้นก็เพื่อจะได้มีเวลารับประทานอาหารหรือพักผ่อนพอสมควร ย่อมนับเป็นความกรุณาอย่างดีที่สุดอยู่แล้ว ข้าราชการทุกคนควรจะได้สำนึกในข้อนี้ไว้ด้วย การมาทำงานช้ากว่ากำหนดหรือกลับไปเสียก่อนกำหนดหรือเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันกลับมาเกินกำหนด หรือรับประทานอาหารในที่ทำงาน ซึ่งทำให้เสียเวลาของราชการ เหล่านี้เป็นการกระทำที่ไม่สมควรและเสียวินัยอีกด้วย

เพราะฉะนั้น จึงขอให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงให้บรรดาข้าราชการในบังคับบัญชาทราบ เพื่อได้สังวรณ์ในเรื่องนี้ไว้ให้ทั่วกัน กับให้กวดขันในเรื่องนี้ให้จงหนักตลอดไป และถ้าปรากฏว่าผู้บังคับบัญชาคนใดละเลยมิได้กวดขันในเรื่องนี้โดยเคร่งครัดจริง ๆ แล้ว จะถือว่าเป็นความบกพร่องต่อหน้าที่ราชการ.

(ลงนาม) พ.อ. พรหมโยธี
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร
๙ มิ.ย. ๘๒

ที่ ๕/๕๕๒๕
๒๔๓๘

คำชี้แจงทหาร
เรื่อง รายงานตนเอง

ตามความในข้อบังคับทหารว่าด้วยการรายงานตนเอง ข้อ ๒ มีว่า กำหนดเวลาที่จะต้องรายงานตนเองนั้น โดยปกติต้องรายงานภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่ได้ทราบเหตุการณ์ที่จะต้องรายงานเป็นต้นไป นั้น บัดนี้ปรากฏว่า ยังมีผู้ปฏิบัติการเรื่องรายงานตนเองล่าช้าเกินเวลาอันสมควรไปมาก

เพราะฉะนั้น ขอชี้แจงให้ทราบว่า เมื่อได้มีคำสั่งทหารให้ย้ายผู้ใด ผู้นั้นจักต้องรีบรายงานตนเองต่อผู้บังคับบัญชาเดิมโดยเร็วภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งนั้น ส่วนผู้ที่อยู่นอกเขตต์จังหวัดพระนครและธนบุรีซึ่งโดยปกติจะทราบได้ต่อเมื่อได้รับสำเนาคำสั่งทหารนั้น ให้ถือเกณฑ์ที่จะต้องรายงานตนเองนับตั้งแต่เวลาที่ได้ทราบจากสำเนาคำสั่งเป็นต้นไปภายใน ๒๔ ชั่วโมง

ผู้บังคับบัญชาเดิมต้องจัดการส่งตัวผู้ที่ย้ายไปยังสังกัดใหม่โดยเร็วถ้ามีความจำเป็นจะส่งตัวผู้ย้ายโดยเร็วไม่ได้ ก็ให้ติดต่อให้ผู้บังคับบัญชาใหม่ทราบ อนึ่ง การอนุญาตลาในระหว่างย้ายควรให้ไปลาทางสังกัดใหม่

เมื่อผู้บังคับบัญชาเดิมได้ส่งตัวผู้ย้ายเมื่อใด ก็ให้ผู้ย้ายไปรายงานต่อผู้บังคับบัญชาใหม่เมื่อนั้น (ภายใน ๒๔ ชั่วโมง) ถ้าย้ายต่างจังหวัดกันให้นับเวลาเมื่อไปถึงที่พัก

(ลงนาม) พ.อ. หลวงพิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร
๒ ส.ค.๗๘

ที่ ๒/๗๘๔๐
๒๔๗๖

คำชี้แจงทหาร

เรื่อง การร้องเรียน

การร้องเพื่อขอให้ทางราชการช่วยเหลืออย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี หรือการเสนอความคิดเห็นที่ตนคิดว่าจะเป็นประโยชน์แก่ราชการก็ดี ได้ปรากฏว่ามีผู้ร้องเรียนข้ามชั้นการบังคับบัญชาอยู่เนือง ๆ พฤติการณ์ดั่งกล่าวนี้ ย่อมทำให้เสียเวลาที่ต้องสอบสวนกันไปมาชักช้าไม่ทันความประสงค์ของผู้ร้องเรียนเอง โดยที่ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นมิได้ทำการสอบสวนและเสนอความเห็นมาเสียแต่ต้นนอกนั้นย่อมน้อมไปในทางขาดความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นด้วย นับได้ว่าไม่เป็นทางทำประโยชน์หรือให้คุณความดีอย่างไร ควรเลิกการปฏิบัติเช่นนี้เสีย

เพราะฉะนั้นตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ผู้ใดจะร้องเรียน ถ้ามีบัญญัติไว้ให้ทำอย่างไร (เช่นการร้องทุกข์) แล้ว ก็ให้ปฏิบัติตามบัญญัตินั้นโดยเคร่งครัดหากเรื่องที่จะร้องเรียนยังไม่มีบัญญัติให้ทำอย่างไรโดยแน่ชัดก็ให้ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของตนโดยตรงเสมอ

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับคำร้องเรียนแล้ว ถ้าเห็นสมควรจะจัดการด้วยตนเองได้ก็ให้กระทำไป ถ้าไม่อยู่ในอำนาจของตนก็ให้ลงความเห็นแล้วเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นมาเป็นลำดับ จนกว่าจะถึงผู้มีอำนาจจัดการเรื่องตามคำร้องนั้น.

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๐ ต.ค.๗๖

(ลงชื่อ) พระยาประเสริฐสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ที่ ๑๑/๒๔๓๓๘
๒๔๘๕

คำชี้แจงทหาร

เรื่อง การร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชา

ด้วยบัดนี้ปรากฏว่าบรรดาทหารหรือข้าราชการอื่นซึ่งได้จัดไปราชการทหารเมื่อต้องการเสนอความเห็นหรือร้องเรียนในเรื่องใด ๆ มักจะไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบแบบธรรมเนียมข้อบังคับทหารหรือกฎหมายอันว่าด้วยการนี้ เช่นตัวอย่างพลทหารคนหนึ่งมีเรื่องทุกข์ร้อนส่วนตัว ก็ควรจะได้ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรง เพื่อได้จัดการเสียชั้นหนึ่งก่อน เมื่อผู้บังคับบัญชานั้น ๆ ไม่สามารถจัดการให้จึงเสนอเรื่องไปตามลำดับชั้น จนถึงผู้บังคับบัญชาซึ่งสามารถจะขจัดปัดเป่าความทุกข์ร้อนให้หมดไปได้ หรือเสนอไปตามลำดับชั้น จนถึง ผบ.ทหารสูงสุด ดังนี้ จะเป็นการเหมาะสมและถูกต้องดี แต่ปรากฏว่ามีผู้รายงานตรงต่อ ผบ.ทหารสูงสุดหรือถึงนายกรัฐมนตรี ซึ่งการกระทำดังนี้นอกจากจะไม่ชอบด้วยทางการและแสดงว่าผู้ร้องขาดวินัยแล้ว ยังทำให้เสียผลแก่ผู้ร้องเองด้วย โดยผู้บังคับบัญชาอาจต้องสอบสวนจากผู้บังคับบัญชาผู้อยู่ใกล้ชิดอีกหนหนึ่ง เมื่อได้ความแน่นอนแล้ว จึงจะดำเนินการไปได้ ทำให้เรื่องนั้นต้องล่าช้ากว่าธรรมดา

อนึ่ง ควรเข้าใจเสียด้วยว่า กิจการใหญ่ ๆ ซึ่งต้องอาศัยคนจำนวนมากร่วมกันกระทำ เช่นการดำเนินสงครามที่เรากำลังกระทำอยู่นี้นั้น นอกจากเราจะต้องสามัคคีพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว เราจะต้องแบ่งงานกันทำ และเมื่อทุก ๆ คนรู้แล้วว่าตนมีหน้าที่ต้องกระทำอย่างใดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการที่มีอยู่ หรือตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ ก็ต้องมุ่งกระทำกิจการหน้าที่นั้น ๆ จนสุดความสามารถให้บรรลุผลตามที่รับมอบหมายทุกประการ โดยไม่คำนึงถึงความพอใจของตนเป็นประมาณ งานส่วนรวมของชาติจึงจะบรรลุผลสมตามความปรารถนาของเรา คือได้มาซึ่งชัยชนะ

เพราะฉะนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงตักเตือนให้ข้าราชการในบังคับบัญชาทราบทั่วกัน และปฏิบัติตามคำชี้แจงนี้.

(ลงชื่อ) **พล.ต. พ. เกรียงศักดิพิชิต**

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๒ ส.ค. ๘๕

หมวดที่ ๔
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๓๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ (๖) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๙๕

(๒) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

(๓) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการฝ่ายทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘

(๔) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๒

บรรดามติคณะรัฐมนตรี คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เครื่องราชอิสริยาภรณ์" หมายความว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย แล้วแต่กรณี

"ข้าราชการการเมือง" หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นหรือถือว่าเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการการเมืองหรือกฎหมายอื่น

"ข้าราชการ" หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายทหาร ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร และข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๕ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน หรือองค์การของรัฐ รวมทั้งบุคคลที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ยกเว้นการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามมติคณะรัฐมนตรี และตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร

ข้อ ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๗ เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนโดยการพิจารณาเสนอขอพระราชทานของรัฐบาล เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน

ข้อ ๘ ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่บุคคลใด ให้พิจารณาโดยรอบคอบว่า บุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชน

จนถึงขนาดควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยมิใช่พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานรู้สึกภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริง และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงด้วย

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ชั้นตราใด แก่บุคคลใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้

หมวด ๒
การเสนอขอพระราชทาน

ข้อ ๙ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เริ่มจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกสลับกัน โดยเลื่อนชั้นตราตามลำดับจากชั้นล่างสุดจนถึงชั้นสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

(๑) ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินมงกุฎไทย
(๒) ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินช้างเผือก
(๓) ชั้นที่ ๖ เหรียญทองมงกุฎไทย
(๔) ชั้นที่ ๖ เหรียญทองช้างเผือก
(๕) ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
(๖) ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
(๗) ชั้นที่ ๔ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย
(๘) ชั้นที่ ๔ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก
(๙) ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
(๑๐) ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์ช้างเผือก
(๑๑) ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
(๑๒) ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
(๑๓) ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
(๑๔) ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์ช้างเผือก
(๑๕) ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฎ และ
(๑๖) ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

โดยให้พิจารณาถึงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ กำหนดระยะเวลา และความดีความชอบเว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) เป็นผู้มีสัญชาติไทย

(๒) เป็นผู้ประพฤติดีและปฏิบัติงานราชการหรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง และ

(๓) เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๑๑ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอปีติดกันมิได้ เว้นแต่กรณีดังนี้

(๑) เป็นการขอพระราชทานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้ต่างบัญชีกัน

(๒) เป็นการขอพระราชทานตามที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในระเบียบนี้ หรือ

(๓) เป็นการขอพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบดีเด่น กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่ฝ่าอันตรายหรือปฏิบัติงานนอกเหนือหน้าที่เพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นงานสำคัญยิ่งและเป็นผลดีแก่ราชการหรือสาธารณชน หรือคิดค้นสิ่งหรือวิธีการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติได้เป็นผลสำเร็จ โดยให้ระบุความดีความชอบให้เห็นเด่นชัดว่า ได้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ยิ่งประการใด เมื่อใดและได้ผลดีอย่างไร

ข้อ ๑๒ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอเลื่อนชั้นตราก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้มิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อ ๑๑ (๓)

ข้อ ๑๓ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอข้ามชั้นตรามิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อ ๑๑ (๓)

ข้อ ๑๔ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปีให้ขอพระราชทานในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา เว้นแต่การเสนอขอพระราชทานกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนตามข้อ ๒๘ การเสนอขอพระราชทานสำหรับชาวต่างประเทศตามข้อ ๒๙ และการเสนอขอพระราชทาน

สำหรับผู้วายชนม์ตามข้อ ๓๐ โดยให้เสนอขอพระราชทานได้ตามคราวแห่งความชอบและตามเหตุการณ์เป็นกรณี ๆ ไป

ข้อ ๑๕ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดรายการและจำนวนเอกสารประกอบการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แล้วแจ้งเวียนให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ ๑๖ ทราบและถือปฏิบัติ

ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ ๑๖ จัดทำเอกสารดังกล่าวตามรายการและจำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด โดยแยกเอกสารเป็นการเสนอขอพระราชทานให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันและผู้ที่ต้องพ้นจากหน้าที่เพราะเกษียณอายุและให้เป็นไปตามลำดับชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คือ

(๑) ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย และ

(๒) ชั้นสายสะพาย

ในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ ๑๖ ส่งเอกสารไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน

ภายหลังจากที่ได้ส่งเอกสารการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปีไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว หากกระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ ๑๖ เห็นว่ามีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ สูงขึ้นและมีคุณสมบัติอื่นครบตามหลักเกณฑ์ที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายประจำปี ก็ให้ส่งเอกสารเพิ่มเติมไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

ข้อ ๑๖ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๑) นายกรัฐมนตรี สำหรับรัฐมนตรี

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองประจำสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ประธานวุฒิสภา สำหรับสมาชิกวุฒิสภาและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองประจำวุฒิสภา

(๔) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับข้าราชการการเมืองในสังกัด

(๕) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับข้าราชการการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรุงเทพมหานคร

(๖) ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวง หรือทบวง หัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภา สำหรับ

(ก) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ดะโต๊ะยุติธรรม ผู้พิพากษาสมทบ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกันในสังกัด แล้วแต่กรณี

(ข) คู่สมรสของบุคคลที่มีสิทธิได้รับพระราชทาน

(๗) ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือปลัดกรุงเทพมหานคร สำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่แล้วแต่กรณี

(๘) หัวหน้าหน่วยงานอื่นนอกจาก (๖) สำหรับบุคคลหรือพนักงานในสังกัด

(๙) คณะกรรมการตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ แล้วแต่กรณี สำหรับบุคคลตาม (๑) ถึง (๘) ข้างต้นและบุคคลอื่นตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๗ ให้หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งประสงค์จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลตามข้อ ๑๖ (๖) (ก) แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่รวบรวมและตรวจสอบรายชื่อ เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ แล้วพิจารณาคุณสมบัติและกลั่นกรองความดีความชอบตามที่กำหนดในระเบียบนี้ พร้อมทั้งรับรองว่าเป็นบุคคลที่สมควรเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้

ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง ยกเว้นปลัดกรุงเทพมหานคร และหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองและรับรองอีกชั้นหนึ่ง ก่อนเสนอไปยังบุคคลตามข้อ ๑๖ (๖)

สำหรับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลตามข้อ ๑๖ (๘) ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประสงค์จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ

ส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ในเขตจังหวัดของตน แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่รวบรวมตรวจสอบรายชื่อ เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ แล้วพิจารณาคุณสมบัติและกลั่นกรองความดีความชอบ ตามที่กำหนดในระเบียบนี้ พร้อมทั้งรับรองว่าเป็นบุคคลที่สมควรเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ แล้วเสนอไปยังปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๙ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา หรือข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหลังจากวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่ผ่านมา จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน

(๒) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา หรือข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองหลายตำแหน่งหรือหลายครั้ง ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือหลายตำแหน่งรวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหลังจากวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่ผ่านมาจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน

(๓) ข้าราชการต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารหรือโรงเรียนตำรวจให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ หรือวันเริ่มเข้ารับราชการตำรวจ แล้วแต่กรณีในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน

(๔) ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

(๕) ตะโต๊ะยุติธรรม หรือผู้พิพากษาสมทบ ต้องดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ หรือดำรงตำแหน่งมีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๔ ปีบริบูรณ์ แล้วแต่กรณีนับตั้งแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

(๖) พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน และบุคคลหรือพนักงานอื่น ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ปีบริบูรณ์ หรือไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ แล้วแต่กรณี นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

(๗) ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ ต้องดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือหลายตำแหน่งติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ หรือได้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือหลายตำแหน่งมาแล้ว มีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันที่ได้ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

ในการนับระยะเวลาตาม (๓) (๔) และ (๖) และการนับระยะเวลาเพื่อเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เลื่อนชั้นตราให้สูงขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้ หากผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถูกลงโทษทางวินัยในปีใด ให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก ๑ ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์

ข้อ ๒๐ ผู้ขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ผู้ใดถูกกล่าวหาว่า

(๑) กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว หรือ

(๒) กระทำความผิดทางอาญา และอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล แม้คดียังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวก่อนการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานในปีใด ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ ๑๖ แจ้งพฤติการณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ แล้วแต่กรณีทราบด้วย และคณะกรรมการอาจมีมติให้รอการพิจารณาการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้นไว้ก่อนก็ได้

ข้อ ๒๑ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ข้าราชการกลาโหมพลเรือนให้ถือตามขั้นเงินเดือนที่ได้รับเทียบกับผู้มียศทหารตามอัตราตำแหน่งที่ดำรงอยู่

ข้อ ๒๒ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน และบุคคลหรือพนักงานอื่นที่ต้องพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เพราะเกษียณอายุในปีใด ให้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในปีที่พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย

หมวด ๓

การพิจารณาการเสนอขอพระราชทาน

ข้อ ๒๓ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑)	นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	เป็นประธานกรรมการ
(๒)	รองนายกรัฐมนตรี	เป็นกรรมการ
(๓)	รัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน ๕ คน	เป็นกรรมการ
(๔)	เลขาธิการพระราชวังหรือผู้แทน	เป็นกรรมการ
(๕)	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	เป็นกรรมการและเลขานุการ
(๖)	รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายทุกชั้นตราแก่บุคคลที่สมควรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายแก่บุคคลดังต่อไปนี้อีกด้วย

(๑) องคมนตรี

(๒) ข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

(๓) ข้าราชการการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

(๔) คู่สมรสของบุคคลที่มีสิทธิได้รับพระราชทาน

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อกลั่นกรอง ตรวจสอบหรือดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๒๔ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑)	รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นประธานกรรมการ
(๒)	ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวงที่ประธานกรรมการแต่งตั้งจำนวน ๕ คน	เป็นกรรมการ
(๓)	เลขาธิการ ก.พ.	เป็นกรรมการ
(๔)	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	เป็นกรรมการ
(๕)	รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นกรรมการ
(๖)	ผู้อำนวยการกองประกาศิต	เป็นกรรมการและเลขานุการ
(๗)	ข้าราชการในกองประกาศิตที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายทุกชั้นตรา

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อกลั่นกรอง ตรวจสอบหรือดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๒๕ เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเอกสารคำขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้ว ให้ตรวจสอบคุณสมบัติ ประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สมควรได้รับตามระเบียบนี้หรือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้ แล้วเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาตามข้อ ๒๗ ต่อไป

ข้อ ๒๖ นอกจากอำนาจและหน้าที่ตามข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ แล้ว ให้คณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายหรือชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) พิจารณาการยกเว้นคุณสมบัติของผู้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ ๑๐ (๓)

(๒) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานปีติดกันตามข้อ ๑๑ (๓)

(๓) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑๒

(๔) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานข้ามชั้นตราตามข้อ ๑๓

(๕) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานตามข้อ ๑๖ (๙) ทั้งนี้ มิให้นำความในข้อ ๑๕ และข้อ ๒๕ มาใช้บังคับ

(๖) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีผู้ขอพระราชทานถูกกล่าวหาและอยู่ระหว่างการสอบสวนหรือดำเนินคดีตามข้อ ๒๐

(๗) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๒๗ เมื่อคณะกรรมการตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ แล้วแต่กรณี พิจารณาเสร็จแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อบุคคลพร้อมทั้งชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่สมควรขอพระราชทานให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อไปยังสำนักราชเลขาธิการเพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนซึ่งไม่อาจเรียกประชุมคณะกรรมการได้ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อบุคคลผู้สมควรขอพระราชทานตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ต่อนายกรัฐมนตรี โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔

เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เสนอรายชื่อไปยังสำนักราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และนำเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ แล้วแต่กรณีเพื่อทราบต่อไป

หมวด ๔

การเสนอและการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานแก่บุคคลบางประเภท

ข้อ ๒๙ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชาวต่างประเทศ ให้เสนอขอพระราชทานได้เมื่อชาวต่างประเทศนั้นได้กระทำคุณประโยชน์แก่ประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยให้กระทรวง ทบวง กรม ที่ได้รับประโยชน์หรือเกี่ยวข้องมากที่สุดเป็นผู้พิจารณาเสนอขอพระราชทาน

ในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ข้างต้น ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เสนอขอพระราชทานแจ้งกระทรวงการต่างประเทศเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เสนอขอพระราชทาน โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้

ภายในบังคับธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เมื่อกระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเห็นสมควรเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใดและชั้นตราใดแล้ว ให้กระทรวงการต่างประเทศทาบทามรัฐบาลที่ชาวต่างประเทศนั้นถือสัญชาติว่าจะขัดข้องการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าวหรือไม่ หากไม่ขัดข้องให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เสนอขอพระราชทานแจ้งผลการพิจารณาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อไปยังสำนักราชเลขาธิการเพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ในกรณีนี้ มิให้นำความในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕ มาใช้บังคับ

ข้อ ๓๐ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้วายชนม์ ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่ได้รับประโยชน์หรือเกี่ยวข้องมากที่สุดเสนอขอพระราชทานได้เมื่อผู้วายชนม์ได้เคยกระทำคุณประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง โดยให้ส่งเอกสารไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อไปยังสำนักราชเลขาธิการเพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ในกรณีนี้ มิให้นำความในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๕ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕ มาใช้บังคับ

ข้อ ๓๑ ให้คณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายหรือคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณาปัญหาในทางปฏิบัติตามระเบียบนี้ แล้วเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

(ลงชื่อ) ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

บัญชี ๑

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่องคมนตรี

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานองคมนตรี	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ม.ว.ม. ๒. ได้ ม.ว.ม. ขอ ม.ป.ช. ๓. ขอพระราชทานได้ทุกปี	
๒	องคมนตรี	ป.ม.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. ขอ ม.ว.ม. ๔. ได้ ม.ว.ม. ขอ ม.ป.ช. ๕. ขอพระราชทานได้ทุกปี	

บัญชี ๒

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่รัฐมนตรี

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	นายกรัฐมนตรี	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ม.ว.ม. ๒. ได้ ม.ว.ม. ขอ ม.ป.ช. ๓. ขอพระราชทานได้ทุกปี	
๒	รองนายกรัฐมนตรี	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ม.ว.ม. ๒. ได้ ม.ว.ม. ขอ ม.ป.ช. ๓. ขอพระราชทานได้ทุกปี	
๓	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือ ทบวง หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ป.ช.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ป.ช. ๒. ได้ ป.ช. ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม. ขอ ม.ป.ช. ๔. ขอพระราชทานได้ทุกปี	
๔	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง หรือ ทบวง	ป.ม.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. ขอ ม.ว.ม. ๔. ได้ ม.ว.ม. ขอ ม.ป.ช. ๕. ขอพระราชทานได้ทุกปี	

<u>บัญชี ๓</u>

<u>การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการการเมือง</u>

<u>และคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการประสานงานวุฒิสภา</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	ท.ม.	ม.ป.ช.	ปีเว้นปี	
๒	รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง	ต.ช.	ม.ว.ม.	ปีเว้นปี	
๓	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	ต.ช.	ป.ช.	๑. ต.ช. - ป.ม. ปีเว้นปี ๒. ป.ม. ๓ ปี ขอ ป.ช.	- ลำดับที่ ๓-๑๐ ให้ขอเฉพาะผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดิน
๔	ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี	ต.ม.	ป.ม.	ปีเว้นปี	
๕	ที่ปรึกษารัฐมนตรี หรือที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ต.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	- ลำดับที่ ๓-๔ การเริ่มต้นขอชั้นสายสะพายจะต้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา ฯ มาแล้ว ครบ ๑ ปี (๑๒ เดือน) ของปีที่จะขอพระราชทาน
๖	โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ต.ม.	ป.ช.	ปีเว้นปี	
๗	รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ต.ม.	ป.ม.	ปีเว้นปี	
๘	ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	จ.ช.	ท.ม.	ปีเว้นปี	การเลื่อน<u>ชั้นตราสายสะพายต้องเว้น ๒ ปี</u>
๙	เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือทบวง หรือเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ต.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๐	ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือทบวง	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	
๑๑	คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร หรือคณะกรรมการประสานงานวุฒิสภา ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา	ท.ม.	ม.ป.ช.	๑. ท.ม. - ป.ช. ปีเว้นปี ๒. ป.ช. ๓ ปี ขอ ม.ว.ม. ๓. ม.ว.ม. ๓ ปี ขอ ม.ป.ช.	

บัญชี ๔

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในรัฐสภาและตุลาการรัฐธรรมนูญ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานรัฐสภา	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	
๒	ประธานวุฒิสภา	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	
๓	รองประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานวุฒิสภา	ป.ช.	ม.ป.ช.	ทุกปี	
๔	ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร	ป.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	
๕	ตุลาการรัฐธรรมนูญ	ป.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	
๖	ประธานคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร หรือประจำวุฒิสภา	ท.ม.	ม.ป.ช.	๑. ท.ม. - ม.ว.ม. ทุกปี ๒. ม.ว.ม. ๓ ปี ขอ ม.ป.ช.	
๗	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา	ท.ม.	ม.ป.ช.	๑. ท.ม. - ป.ช. ปีเว้นปี ๒. ป.ช. ๓ ปี ขอ ม.ว.ม. ๓. ม.ว.ม. ๓ ปี ขอ ม.ป.ช.	
๘	ที่ปรึกษาประธานรัฐสภา ที่ปรึกษารองประธานรัฐสภา ที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา	ต.ม.	ป.ช.	๑. ต.ม. - ป.ม. ปีเว้นปี ๒. ป.ม. ๓ ปี ขอ ป.ช.	- ลำดับที่ ๘-๑๑ ให้ขอได้เฉพาะผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดิน

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๙	ที่ปรึกษารองประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือที่ปรึกษารองประธานวุฒิสภา	ต.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	- ลำดับที่ ๘ การเริ่มต้นขอชั้นสายสะพายจะต้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา ฯ มาแล้ว ครบ ๑ ปี (๑๒ เดือน) ของปีที่จะขอพระราชทาน การเลื่อนชั้นตรา<u>สายสะพายจะต้องเว้น ๒ ปี</u>
๑๐	เลขานุการประธานรัฐสภา เลขานุการรองประธานรัฐสภา เลขานุการประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือเลขานุการประธานวุฒิสภา	ต.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๑๑	เลขานุการรองประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือเลขานุการรองประธานวุฒิสภา หรือเลขานุการผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร	จ.ช.	ท.ม.	ปีเว้นปี	
๑๒	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ	บ.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	- ลำดับที่ ๑๒-๑๕ ให้ขอเฉพาะผู้ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือนจากงบประมาณหมวดค่าตอบแทน
๑๓	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการ	บ.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	
๑๔	นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ	บ.ม.	ต.ม.	ปีเว้นปี	
๑๕	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ	บ.ม.	จ.ม.	ปีเว้นปี	

บัญชี ๕

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการการเมืองในกรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ท.ช.	ม.ป.ช.	ปีเว้นปี	- ลำดับที่ ๓-๘ ให้ขอเฉพาะผู้ที่ได้รับเงินเดือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองกรุงเทพมหานคร
๒	รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ต.ช.	ป.ช.	ปีเว้นปี	
๓	เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ต.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๔	ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	
๕	ประธานที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ต.ช.	ป.ม.	ปีเว้นปี	- ลำดับที่ ๕ การเริ่มต้นขอชั้นสายสะพายจะต้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา ฯ มาครบ ๑ ปี (๑๒ เดือน) ของปีที่จะขอพระราชทาน
๖	ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	ต.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๗	เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร	บ.ม.	จ.ช.	ปีเว้นปี	
๘	เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร	บ.ม.	จ.ช.	ปีเว้นปี	

<u>บัญชี ๖</u>

<u>การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร</u>

<u>และสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานสภากรุงเทพมหานคร	ต.ช.	ป.ม.	ปีเว้นปี	
๒	รองประธานสภากรุงเทพมหานคร	ต.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๓	สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	จ.ม.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๔	ประธานสภาเขตกรุงเทพมหานคร	บ.ช.	ท.ม.	ปีเว้นปี	
๕	สมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร	บ.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	

บัญชี ๗

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ ยกเว้นที่ปรากฏในบัญชีอื่น

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ระดับ ๑	ร.ง.ม.	ร.ท.ช.	- ขอพระราชทานได้เฉพาะกรณีพิเศษเท่านั้น	๑. ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. ลำดับ ๒-๕ ซึ่งกำหนดระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๕ ปี หมายถึงต้องดำรงตำแหน่งในระดับนั้น ๆ รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	ระดับ ๒	บ.ม.	บ.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช.	
๓	ระดับ ๓ ---------- ระดับ ๔	จ.ม.	จ.ช.	๑. ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ หรือระดับ ๔ เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ และหรือระดับ ๔ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.	
๔	ระดับ ๕ ---------- ระดับ ๖	ต.ม.	ต.ช.	๑. ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ หรือระดับ ๖ เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ และหรือระดับ ๖ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช.	
๕	ระดับ ๗ ---------- ระดับ ๘	ท.ม.	ท.ช.	๑. ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ หรือระดับ ๘ เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ และหรือระดับ ๘ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช.	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๖	ระดับ ๘	-	ป.ม.	๑. ได้รับเงินเดือนเต็มขั้นของระดับ ๘ ๒. ดำรงตำแหน่งบังคับบัญชา ๓. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๔. ให้ขอได้ในปีก่อนปีที่จะเกษียณอายุราชการ หรือในปีที่เกษียณอายุราชการเท่านั้น	
๗	ระดับ ๙	-	ม.ว.ม.	๑. ได้ ท.ช.มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	- ลำดับ ๗-๙ การขอกรณีปีที่เกษียณอายุราชการ ตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ แล้วแต่กรณี ให้ขอปีติดกันได้
๘	ระดับ ๑๐	-	ม.ป.ช.	๑. ให้เลื่อนชั้นตราได้ตามลำดับทุกปีจนถึงชั้น ป.ม. ๒. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๕. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๙	ระดับ ๑๑	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม.มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา เว้นกรณีลาออก	

บัญชี ๘

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการทหาร

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี	ร.ง.ม.	-	- ขอพระราชทานได้เฉพาะกรณีพิเศษเท่านั้น	๑. ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหาร ให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ๒. ลำดับ ๖ ซึ่งกำหนดระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๕ ปี หมายถึง
๒	สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท	ร.ง.ช.	-		
๓	สิบเอก จ่าเอก จ่าอากาศเอก	ร.ท.ม.	-		
๔	- จ่าสิบตรี พันจ่าตรี พันจ่าอากาศตรี - จ่าสิบโท พันจ่าโท พันจ่าอากาศโท - จ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก	ร.ท.ช.			
๕	จ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก อัตราเงินเดือนจ่าสิบเอกพิเศษ พันจ่าเอกพิเศษ พันจ่าอากาศเอกพิเศษ	ร.ท.ช.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ร.ท.ช. ๒. ได้ ร.ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ม. ๓. ได้ บ.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๔. ได้ บ.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.	
๖	ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี เงินเดือนระดับ น.๑ ชั้น ๑-๒	บ.ม.	บ.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่ง ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี เงินเดือนระดับ น.๑ ชั้น ๑-๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช.	

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๗	ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี เงินเดือนระดับ น.๑ ชั้น ๓ ขึ้นไป หรือ ---------- ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท	จ.ม.	-		ต้องดำรงตำแหน่งในระดับนั้น ๆ รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๓. เกณฑ์การขอพระราชทานที่กำหนดไว้ตามชั้นยศ ให้รวมถึงว่าที่ยศนั้น ๆ ด้วย
๘	ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก	จ.ช.	-		
๙	พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี	ต.ม.	-		
๑๐	พันโท นาวาโท นาวาอากาศโท	ต.ช.	-		
๑๑	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก	ท.ม.	-		
๑๒	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ	ท.ช.	-		
๑๓	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ	ท.ช.	ป.ม.	๑. ได้รับเงินเดือนเต็มขั้นของพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ ๒. ดำรงตำแหน่งบังคับบัญชา ๓. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๔. ให้ขอได้ในปีก่อนปีที่เกษียณอายุราชการ หรือในปีที่เกษียณอายุราชการเท่านั้น	

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๔	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ - เงินเดือนขั้นต้นของพลตรี, พลเรือตรี, พลอากาศตรี - ดำรงตำแหน่งรองเจ้ากรม รองผู้บัญชาการกองพล รองผู้บัญชาการกองเรือ และรองผู้บัญชาการกองพลบิน หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งเทียบเท่ากับตำแหน่งดังกล่าวและเป็นตำแหน่งคุมกำลัง ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด	ท.ช.	ป.ม.	- ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
๑๕	พลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี	-	ม.ว.ม.	๑. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	- ลำดับ ๑๕-๑๗ การขอกรณีปีที่เกษียณอายุราชการ ตามข้อ ๔ ให้ขอปีติดกันได้
๑๖	พลโท พลเรือโท พลอากาศโท	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
				๓. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการ ให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม.เว้นกรณีลาออก	
๑๗	พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม.มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการ ให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา เว้นกรณีลาออก	

บัญชี ๙

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการตำรวจ

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	สิบตำรวจตรี	ร.ง.ม.	-	- ขอพระราชทานได้เฉพาะกรณีพิเศษเท่านั้น	๑. ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่เข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการตำรวจ ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ๒. ลำดับ ๖ ซึ่งกำหนดระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา ๕ ปี หมายถึงต้อง
๒	สิบตำรวจโท	ร.ง.ช.	-		
๓	สิบตำรวจเอก	ร.ท.ม.	-		
๔	- จ่าสิบตำรวจ	ร.ท.ช.			
๕	- จ่าสิบตำรวจ อัตราเงินเดือนจ่าสิบตำรวจพิเศษ - นายดาบตำรวจ	ร.ท.ช.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ร.ท.ช. ๒. ได้ ร.ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ม. ๓. ได้ บ.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๔. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.	
๖.	ร้อยตำรวจตรี เงินเดือนระดับ ส.๑ ชั้น ๑-๒	บ.ม.	บ.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่ง ร้อยตำรวจตรี เงินเดือนระดับ ส.๑ ชั้น ๑-๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ขอ บ.ช.	
๗	ร้อยตำรวจตรี เงินเดือนระดับ ส.๑ ชั้น ๓ ขึ้นไป หรือ ---------- ร้อยตำรวจโท	จ.ม.	-		

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๘	ร้อยตำรวจเอก	จ.ช.	-		ดำรงตำแหน่งในระดับนั้น ๆ รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๓. เกณฑ์การขอพระราชทานที่กำหนดไว้ตามชั้นยศ ให้รวมถึงว่าที่ยศนั้น ๆ ด้วย
๙	พันตำรวจตรี	ต.ม.	-		
๑๐	พันตำรวจโท	ต.ช.	-		
๑๑	พันตำรวจเอก	ท.ม.	-		
๑๒	พันตำรวจเอก อัตราเงินเดือน พันตำรวจเอกพิเศษ	ท.ช.	-		
๑๓	พันตำรวจเอก อัตราเงินเดือน พันตำรวจเอกพิเศษ	ท.ช.	ป.ม.	๑. ได้รับเงินเดือนเต็มขั้นของพันตำรวจเอก อัตราเงินเดือน พันตำรวจเอกพิเศษ ๒. ดำรงตำแหน่งบังคับบัญชา ๓. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๔. ให้ขอได้ในปีก่อนปีที่เกษียณอายุราชการ หรือในปีที่เกษียณอายุราชการเท่านั้น	
๑๔	พลตำรวจตรี	-	ม.ว.ม.	๑. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	- ลำดับ ๑๔-๑๖ การขอกรณีปีที่เกษียณอายุราชการ ตามข้อ ๔ ให้ขอปีติดกันได้

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๕	พลตำรวจโท	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการ ให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก	
๑๖	พลตำรวจเอก	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการ ให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา เว้นกรณีลาออก	

บัญชี ๑๐

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการตุลาการ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ข้าราชการตุลาการ ชั้น ๑	ต.ม.	ต.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ได้ ต.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช.	- ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	ข้าราชการตุลาการ ชั้น ๒	ต.ช.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ได้ ต.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ม.	
๓	ข้าราชการตุลาการ ชั้น ๓	ท.ม.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. ๒. ได้ ท.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช. ๓. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๔. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๕. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
๔	ข้าราชการตุลาการ ชั้น ๔-๖	ท.ช.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๓. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๔. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๕. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๕	ข้าราชการตุลาการชั้น ๗ ขึ้นไป	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	

บัญชี ๑๑

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการอัยการ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ข้าราชการอัยการ ชั้น ๑	ต.ม.	ต.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ได้ ต.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช.	- ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	ข้าราชการอัยการ ชั้น ๒	ต.ช.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ได้ ต.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ม.	
๓	ข้าราชการอัยการ ชั้น ๓	ท.ม.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. ๒. ได้ ท.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช. ๓. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๔. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช.	
๔	ข้าราชการอัยการ ชั้น ๔	ท.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๓. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๔. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
๕	ข้าราชการอัยการ ชั้น ๕-๖	ท.ช.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
				๓. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๔. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๕. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	
๖	ข้าราชการอัยการ ชั้น ๗ ขึ้นไป	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	

บัญชี ๑๒

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	กรรมการสุขาภิบาล	ร.ง.ม.	ร.ง.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทานตามตำแหน่ง ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ตามลำดับชั้นตรา โดยเว้นระยะเวลา ๒.๑ ดำรงตำแหน่งลำดับ ๑-๑๒ ตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่ง หรือ หลายตำแหน่ง ต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ๒.๒ ดำรงตำแหน่งลำดับ ๑-๑๒ ตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่ง หรือ หลายตำแหน่งมาแล้ว มีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์	- ต้องดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ หรือได้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งมาแล้ว มีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับแต่วันที่ได้ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	สมาชิกสภาเมืองพัทยา	บ.ม.	ต.ช.		
๓	สมาชิกสภาเทศบาลนคร, เมือง, ตำบลและเทศมนตรี	บ.ม.	ต.ช.		
๔	สมาชิกสภาจังหวัด	บ.ม.	ต.ช.		
๕	นายกเทศบาลตำบล	จ.ม.	ต.ช.		
๖	นายกเทศบาลเมือง	จ.ม.	ท.ม.		
๗	นายกเทศบาลนคร	จ.ม.	ท.ช.		
๘	นายกเมืองพัทยา	จ.ม.	ท.ช.		
๙	ประธานสภาเทศบาลตำบล	จ.ม.	ต.ช.		
๑๐	ประธานสภาเทศบาลเมือง	จ.ม.	ท.ม.		
๑๑	ประธานสภาเทศบาลนคร	จ.ม.	ท.ช.		
๑๒	ประธานสภาจังหวัด	จ.ม.	ท.ช.		

<u>บัญชี ๑๓</u>

<u>การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ	ร.ง.ม.	ร.ท.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทานตามตำแหน่ง ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ตามลำดับชั้นตรา โดยเว้นระยะเวลา	- ต้องดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ หรือได้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งมาแล้ว มีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับแต่วันที่ได้ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	ผู้ใหญ่บ้าน	ร.ง.ม.	บ.ช.	๒.๑ ดำรงตำแหน่งลำดับ ๑-๓ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์	
๓	กำนัน	ร.ท.ม.	จ.ช.	๒.๒ ดำรงตำแหน่งลำดับ ๑-๓ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งมาแล้ว มีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์	

บัญชี ๑๔

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ยกเว้นที่ปรากฏในบัญชีอื่น ๆ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	หัวหน้าแผนก	บ.ม.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทานตามตำแหน่ง ๒. การขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา เว้นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ตามลำดับถึงเกณฑ์ชั้นสูงสุดของตำแหน่ง ๓. ลำดับที่ ๕ ได้ ท.ช. ๓ ปี ขอ ป.ม.	๑. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. จะต้องดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกหรือตำแหน่งเทียบเท่า ซึ่งเป็นตำแหน่งบังคับบัญชา หรือผู้ปกครองขึ้นไป ๓. หัวหน้าแผนกเริ่มขอพระราชทานต้องดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์
๒	ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง	บ.ช.	จ.ช.		
๓	ผู้ช่วยผู้ว่าการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการฝ่าย หรือหัวหน้าฝ่าย	จ.ม.	ต.ม.		
๔	รองผู้ว่าการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจนั้น	จ.ช.	ท.ช.		
๕	ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจนั้น	ต.ม.	ป.ม.		

บัญชี ๑๕

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ ลูกจ้างประจำ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับเงินค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือน ระดับ ๓ แต่ไม่ถึงขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ระดับ ๖	บ.ม.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ได้ บ.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๓. ได้ บ.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.	๑. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. ต้องเป็นลูกจ้างประจำของส่วนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำของราชการส่วนท้องถิ่นเมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร
๒	ลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือน ระดับ ๖ ขึ้นไป	บ.ช.	จ.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. ๒. ได้ บ.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม. ๓. ได้ จ.ม.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.	

บัญชี ๑๖

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ดะโต๊ะยุติธรรม และผู้พิพากษาสมทบ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ดะโต๊ะยุติธรรม	ต.ช.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ได้ ต.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ม.	- ต้องดำรงตำแหน่งดะโต๊ะยุติธรรมติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ดำรงตำแหน่ง จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐วัน
๒	ผู้พิพากษาสมทบ	จ.ม.	ต.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. เลื่อนตามลำดับชั้นตรา โดยมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในการขอพระราชทานแต่ละชั้นตราไม่น้อยกว่า ๔ ปีบริบูรณ์ ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน	- ต้องดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบมาเป็นเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๔ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ดำรงตำแหน่ง จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐วัน

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
					แต่ไม่หมายความถึงลูกจ้างเงินทุนหมุนเวียน ๓. ต้องเป็นลูกจ้างประจำที่มีชื่อและลักษณะงานเป็นลูกจ้างโดยตรงหมวดฝีมือ หรือลูกจ้างประจำที่มีชื่อ และลักษณะเหมือนข้าราชการ

บัญชี ๑๗

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ เจ้าหน้าที่สภากาชาดไทย

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ระดับ ๑	ร.ง.ช.	ร.ท.ช.	- ขอพระราชทานได้เฉพาะกรณีพิเศษเท่านั้น	๑. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. ลำดับ ๒-๕ ซึ่งกำหนดระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๕ ปี หมายถึงต้องดำรงตำแหน่งในระดับนั้น ๆ รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	ระดับ ๒	บ.ม.	บ.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช.	
๓	ระดับ ๓ ---------- ระดับ ๔	จ.ม.	จ.ช.	๑. ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ หรือระดับ ๔ เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ และหรือระดับ ๔ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.	
๔	ระดับ ๕ ---------- ระดับ ๖	ต.ม.	ต.ช.	๑. ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ หรือระดับ ๖ เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ และหรือระดับ ๖ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช.	
๕	ระดับ ๗-๑๐	ท.ม.	ท.ช.	๑. ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ หรือระดับ ๘ หรือระดับ ๙ หรือระดับ ๑๐ เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ และหรือระดับ ๘ และหรือระดับ ๙ และหรือระดับ ๑๐ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช.	

บัญชี ๑๘

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีลักษณะพิเศษ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประจำแผนก หรือตำแหน่งเทียบเท่า	บ.ม.	จ.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทานตามตำแหน่ง ๒. การขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา เว้นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ตามลำดับ จนถึงเกณฑ์ชั้นสูงสุดของตำแหน่ง	- ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	หัวหน้าแผนก หรือตำแหน่งเทียบเท่า	บ.ช.	ต.ม.		
๓	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรืออาจารย์	จ.ม.	ต.ช.		
๔	- ผู้ช่วยอธิการบดี รองคณบดี รองผู้อำนวยการศูนย์ รองผู้อำนวยการสถาบัน หัวหน้าภาควิชา หรือตำแหน่งเทียบเท่า - รองศาสตราจารย์	จ.ช.	ท.ม.		
๕	- รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการศูนย์ หรือตำแหน่งเทียบเท่า - ศาสตราจารย์	ต.ม.	ท.ช.		
๖	อธิการบดี หรือตำแหน่งเทียบเท่า	ต.ช.	ป.ม.		

บัญชี ๑๙

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ราชบัณฑิต และกรรมการตามกฎหมาย ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ราชบัณฑิต	บ.ม.	ม.ป.ช.	๑. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ครั้งหลังสุดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๒. นับระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งกรรมการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี ๓. ระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ตามลำดับ ม.ป.ช. เว้นชั้นตราละ ๕ ปี	
๒	กรรมการตามกฎหมายที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง	บ.ม.	ม.ป.ช.	๑. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ครั้งหลังสุดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๒. นับระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งกรรมการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี ๓. ระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ตามลำดับ ม.ป.ช. เว้นชั้นตราละ ๕ ปี	
๓	อนุกรรมการในคณะกรรมการที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งตามกฎหมาย	บ.ม.	ม.ป.ช.	๑. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ครั้งหลังสุดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๒. นับเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งอนุกรรมการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี ๓. ระยะเวลาเลื่อนชั้นตราตามลำดับ ๓.๑ ตั้งแต่ บ.ม.-ป.ม. ระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๆ ละ ๕ ปี ๓.๒ ตั้งแต่ ป.ม.-ม.ว.ม. ระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๆ ละ ๘ ปี ๓.๓ ตั้งแต่ ม.ว.ม.-ม.ป.ช. ระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๑๐ ปี	

บัญชี ๒๐

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	เอกอัครราชทูต	ป.ช.	-	<u>ลำดับที่ ๑-๘</u> ๑. เป็นผู้แทนทางการทูตของต่างประเทศ ๒. รับตำแหน่งประจำประเทศไทยไม่น้อยกว่า ๒ ปี และใกล้จะพ้นตำแหน่งไป เว้นแต่ผู้แทนทางการทูตฝ่ายทหารจะมีเวลาอยู่ในตำแหน่งน้อยกว่า ๒ ปี แต่ไม่น้อยกว่า ๑ ปี จะดำเนินการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ก็ได้ <u>ลำดับที่ ๙</u> - เป็นหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม เกี่ยวข้องมากที่สุดพิจารณาเสนอขอพระราชทาน โดยขอให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาความเหมาะสมของชั้นตราก่อนเสนอขอพระราชทานไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี <u>ลำดับที่ ๑๐-๑๒</u> ๑. เป็นกงสุลกิตติมศักดิ์ไทยปฏิบัติงานดีเด่น หรือกระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ทางราชการไทยและประเทศไทย	- ลำดับที่ ๑-๘ หมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าด้วย การขอพระราชทานให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ - กรณีชาวต่างประเทศรับราชการไทยหรือเป็นลูกจ้างรัฐบาลไทยให้ถือปฏิบัติโดยอนุโลมตามระเบียบว่าด้วยข้าราชการไทย การขอพระราชทานให้เป็นหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง - กรณีเป็นผู้แทนทางการทูตฝ่ายทหาร ซึ่งมียศทหาร ให้ถือปฏิบัติโดยอนุโลมตามระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราช ฯ
๒	อัครราชทูต	ป.ม.	-		
๓	อุปทูต	ท.ช.	-		
๔	อัครราชทูตที่ปรึกษาประจำสถานเอกอัครราชทูต	ท.ช.	-		
๕	ที่ปรึกษาประจำสถานเอกอัครราชทูต	ท.ม.	-		
๖	เลขานุการเอก	ต.ช.	-		
๗	เลขานุการโท	จ.ช.	-		
๘	เลขานุการตรี	บ.ช.	-		
๙	เจ้าหน้าที่ ข้าราชการ หรือข้าราชการของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ	บ.ม.	ป.ช.		
๑๐	กงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์	ต.ม.	-		

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๑	กงสุลกิตติมศักดิ์	จ.ม.	-	๒. ดำรงตำแหน่งกงสุลกิตติมศักดิ์ไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๓. กรณีที่กระทรวงการต่างประเทศเห็นควรเสนอขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราให้เป็นพิเศษ จากชั้นตราที่กำหนดไว้ในบัญชีนี้ ต้องเว้นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี และให้ขอพระราชทานเลื่อนอีก ๑ ชั้นตรา จากที่เคยได้รับพระราชทานครั้งสุดท้าย	สำหรับข้าราชการไทยโดยอนุโลม และพิจารณาความดีความชอบต่อราชการไทยประกอบ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจและการขอพระราชทานของกระทรวงกลาโหม โดยให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาตามความเหมาะสมของชั้นตราที่กระทรวงกลาโหมเสนอขอพระราชทานก่อน
๑๒	รองกงสุลกิตติมศักดิ์	บ.ช.	-		

บัญชี ๒๑

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ คู่สมรสองคมนตรี

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานองคมนตรี	ป.ม.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ป.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับ ถึง ม.ว.ม.	
๒	องคมนตรี	ท.ช.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับ ถึง ป.ช.	

บัญชี ๒๒

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ คู่สมรสรัฐมนตรี

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	นายกรัฐมนตรี	ท.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับ ถึง ม.ว.ม.	
๒	รองนายกรัฐมนตรี	ท.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับ ถึง ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. แล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
๓	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือทบวง หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	ต.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับ ถึง ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. แล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
๔	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงหรือทบวง	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับ ถึง ป.ม.	

<u>บัญชี ๒๓</u>

<u>การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ คู่สมรสสมาชิกรัฐสภา</u> (บางตำแหน่ง)

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานรัฐสภา	ท.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
๒	ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา	ท.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. แล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม.	
๓	รองประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานวุฒิสภา	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ป.ม.	

บัญชี ๒๔

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ คู่สมรสผู้ดำรงตำแหน่ง

๒๔.๑ คู่สมรสสมาชิกรัฐสภา

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา	บ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	

๒๔.๒ คู่สมรสข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ตามลำดับถึง ป.ม.	
๒	รองปลัดกระทรวง รองปลัดทบวง หรือรองหัวหน้าส่วนราชการตามข้อ ๑	จ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	
๓	อธิบดี หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม หรือเทียบเท่า	จ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	

๒๔.๓ <u>คู่สมรสข้าราชการทหารชั้นผู้ใหญ่</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	นายทหารยศพลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก ที่ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการเหล่าทัพ	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ตามลำดับถึง ป.ม.	
๒	นายทหารยศพลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก ที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมีลักษณะเป็นการบังคับบัญชาตามกฎหมาย	จ.ม.	ท.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ขอ ท.ช.	
๓	นายทหารยศพลโท พลเรือโท พลอากาศโท ที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมีลักษณะเป็นการบังคับบัญชาตามกฎหมาย	จ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	
๔	นายทหารยศพลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี ที่ดำรงตำแหน่งเจ้ากรม	บ.ช.	ต.ช.	๑. เริ่มต้นขอพระราชทาน บ.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ต.ช.	

๒๔.๔ <u>คู่สมรสข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	อธิบดีกรมตำรวจ	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ตามลำดับถึง ป.ม.	
๒	พลตำรวจเอก ที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมีลักษณะเป็นการบังคับบัญชาตามกฎหมาย	จ.ม.	ท.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ขอ ท.ช.	
๓	พลตำรวจโท ที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมีลักษณะเป็นการบังคับบัญชาตามกฎหมาย	จ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา ได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	

๒๔.๕ <u>คู่สมรสข้าราชการตุลาการ</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานศาลฎีกา	ท.ช.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. การขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราต้องเว้น ๒ ปี ตามลำดับถึง ป.ช.	- ปลัดกระทรวงยุติธรรมอาจขอในฐานะปลัดกระทรวงหรือชั้นของตุลาการก็ได้
๒	อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลฎีกา หรือ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ตามลำดับถึง ป.ม.	
๓	อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค	จ.ม.	ท.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ขอ ท.ช.	
๔	อธิบดีผู้พิพากษาภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น	จ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	
๕	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด	บ.ช.	ต.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ต.ช.	

๒๔.๖ <u>คู่สมรสข้าราชการอัยการ</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	อัยการสูงสุด	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ตามลำดับถึง ป.ม.	
๒	รองอัยการสูงสุด	จ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	
๓	อัยการพิเศษฝ่าย หรืออัยการพิเศษประจำเขต	บ.ช.	ต.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ต.ช.	

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ ๓๓

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เครื่องราชอิสริยาภรณ์" หมายความว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย แล้วแต่กรณี

"ข้าราชการการเมือง" หมายความถึง บุคคลซึ่งเป็นหรือถือว่าเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการการเมืองหรือกฎหมายอื่น

"ข้าราชการ" หมายความว่า ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ยกเว้นข้าราชการการเมือง และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น"

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๕ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ รวมทั้งบุคคลที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ยกเว้นการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามมติคณะรัฐมนตรี"

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๖/๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

"ข้อ ๑๖/๑ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๑) ประธานองค์กรอิสระตามกฎหมาย สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กร

(๒) เลขาธิการหรือหัวหน้าหน่วยธุรการขององค์กรอิสระตามกฎหมายสำหรับพนักงานในองค์กร

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารสูงสุดขององค์การมหาชน สำหรับเจ้าหน้าที่ในองค์การ

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับคู่สมรสของบุคคลที่มีสิทธิได้รับพระราชทานตามบัญชีแนบท้าย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๒) เป็นผู้เสนอ

ให้ผู้เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามวรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ดำเนินการตามข้อ ๑๗ โดยอนุโลม"

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒๒ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกันพนักงานหน่วยธุรการขององค์กรอิสระตามกฎหมาย และบุคคลหรือพนักงานอื่นที่ต้องพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เพราะเกษียณอายุในปีใด หากเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อยู่ก่อนการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในปีที่พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย"

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒๓ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑)	นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย	เป็นประธานกรรมการ
(๒)	รองนายกรัฐมนตรี	เป็นกรรมการ
(๓)	รัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน ๕ คน	เป็นกรรมการ
(๔)	เลขาธิการพระราชวัง	เป็นกรรมการ
(๕)	ราชเลขาธิการ	เป็นกรรมการ
(๖)	เลขาธิการ ก.พ.	เป็นกรรมการ
(๗)	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	เป็นกรรมการและเลขานุการ
(๘)	รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๙)	ผู้อำนวยการสำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายทุกชั้นตราแก่บุคคลที่สมควรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายแก่บุคคลดังต่อไปนี้อีกด้วย

(๑) องคมนตรี

(๒) ข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามกฎหมาย

(๔) ข้าราชการการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรุงเทพมหานคร ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

(๕) คู่สมรสของผู้ดำรงตำแหน่งตามบัญชีท้ายระเบียบที่มีสิทธิได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทาน

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อกลั่นกรอง ตรวจสอบหรือดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย"

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒๔ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑)	รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นประธานกรรมการ
(๒)	ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวงที่ประธานกรรมการแต่งตั้ง จำนวน ๕ คน	เป็นกรรมการ
(๓)	เลขาธิการ ก.พ.	เป็นกรรมการ
(๔)	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	เป็นกรรมการ
(๕)	รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นกรรมการ
(๖)	ผู้อำนวยการสำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	เป็นกรรมการและเลขานุการ
(๗)	ข้าราชการในสำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายทุกชั้นตรา

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อกลั่นกรอง ตรวจสอบหรือดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย"

ข้อ ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓๐/๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

"ข้อ ๓๐/๑ ข้าราชการที่เปลี่ยนสภาพเป็นพนักงานของมหาวิทยาลัย ให้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่อไปได้เสมือนเป็นข้าราชการในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ก่อนเปลี่ยนสภาพเป็นพนักงานของมหาวิทยาลัย"

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกบัญชี ๘ บัญชี ๙ และบัญชี ๑๔ ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และให้ใช้บัญชี ๘ บัญชี ๙ และบัญชี ๑๔ ท้ายประกาศนี้แทน

ข้อ ๙ ให้เพิ่มบัญชี ๒๕ ถึงบัญชี ๓๘ ท้ายประกาศนี้เป็นบัญชีท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

ข้อ ๑๐ กรณีไม่มีหลักเกณฑ์ในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลใดให้คณะกรรมการตามข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ พิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายระเบียบโดยอนุโลม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน
หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บัญชี ๘

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการทหาร

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	สิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี	ร.ง.ม.	-	- ขอพระราชทานได้เฉพาะกรณีพิเศษเท่านั้น	๑. ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหาร ให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ๓. เกณฑ์การขอพระราชทานที่กำหนดไว้ตามชั้นยศ ให้รวมถึงว่าที่ยศนั้น ๆ ด้วย ๔. ลำดับ ๖ ซึ่งกำหนดระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๕ ปี หมายถึงต้องดำรงชั้นยศนั้น ๆ รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	สิบโท จ่าโท จ่าอากาศโท	ร.ง.ช.	-		
๓	สิบเอก จ่าเอก จ่าอากาศเอก	ร.ท.ม.	-		
๔	- จ่าสิบตรี พันจ่าตรี พันจ่าอากาศตรี - จ่าสิบโท พันจ่าโท พันจ่าอากาศโท - จ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก	ร.ท.ช.	บ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ร.ท.ช. ๒. ได้ ร.ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ม.	
๕	จ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก อัตราเงินเดือน จ่าสิบเอกพิเศษ พันจ่าเอกพิเศษ พันจ่าอากาศเอกพิเศษ	ร.ท.ช.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ร.ท.ช. ๒. ได้ ร.ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ม. ๓. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๔. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.	
๖	ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี	บ.ม.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่ง ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๓. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.	
๗	ร้อยโท เรือโท เรืออากาศโท	จ.ม.	-		
๘	ร้อยเอก เรือเอก เรืออากาศเอก	จ.ช.	-		
๙	พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี	ต.ม.	-		
๑๐	พันโท นาวาโท นาวาอากาศโท	ต.ช.	-		
๑๑	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก	ท.ม.	-		
๑๒	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ	ท.ช.	-		

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๓	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ	ท.ช.	ป.ม.	๑. ดำรงตำแหน่งบังคับบัญชา ๒. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๓. ให้ขอได้ในปีก่อนปีที่เกษียณอายุราชการหรือในปีที่เกษียณอายุราชการเท่านั้น	
๑๔	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ - เงินเดือนขั้นต้นของพลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี	ท.ช.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๓. ได้รับเงินเดือนขั้นต้นของพลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี	
๑๕	พันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือน พันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษ - เงินเดือนขั้นต้นของพลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี - ดำรงตำแหน่งรอง, เสนาธิการ, รองเสนาธิการ ของหน่วยงานที่มีผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นยศ พลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี ขึ้นไป หรือ - ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกรม, ผู้บังคับการจังหวัดทหารบก, ผู้บังคับหมวดเรือ, ผู้บังคับกองบิน, ราชองครักษ์ประจำ, ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร, ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบก ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือ, ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ, ตุลาการพระธรรมนูญประจำสำนักตุลาการทหาร, ตุลาการพระธรรมนูญฝ่ายศาลทหารสูงสุด, ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าคณะฝ่ายศาลทหารกลาง, ตุลาการพระธรรมนูญรองหัวหน้าศาลทหารกรุงเทพ, อัยการศาลทหารกรุงเทพ, อัยการฝ่ายอุทธรณ์ และฎีกา หรือ - ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง, นายทหารฝ่ายเสนาธิการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าตำแหน่งดังกล่าว	ท.ช.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ม.	

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๖	พลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี	-	ม.ว.ม.	๑. ได้ ท.ช.มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	- ลำดับ ๑๖-๑๘ การขอกรณีปีที่เกษียณอายุราชการ ตามข้อ ๔ ให้ขอปีติดต่อกันได้
๑๗	พลโท พลเรือโท พลอากาศโท	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก	
๑๘	พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก		ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี บริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา	

บัญชี ๙

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการตำรวจ

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	สิบตำรวจตรี	ร.ง.ม.	-	- ขอพระราชทานเฉพาะกรณีพิเศษเท่านั้น	๑. ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่เข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจ ให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการตำรวจในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ๓. เกณฑ์การขอพระราชทานที่กำหนดไว้ตามชั้นยศ ให้รวมถึงว่าที่ยศนั้น ๆ ด้วย ๔. ลำดับ ๖ ซึ่งกำหนดระยะเวลาเลื่อนชั้นตรา ๕ ปี หมายถึงต้องดำรงตำแหน่งในระดับนั้น ๆ รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๒	สิบตำรวจโท	ร.ง.ช.	-		
๓	สิบตำรวจเอก	ร.ท.ม.	-		
๔	จ่าสิบตำรวจ	ร.ท.ช.	บ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ร.ท.ช. ๒. ได้ ร.ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ม.	
๕	- จ่าสิบตำรวจ อัตราเงินเดือน จ่าสิบตำรวจพิเศษ - ดาบตำรวจ	ร.ท.ช.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ร.ท.ช. ๒. ได้ ร.ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ม. ๓. ได้ บ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๔. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.	
๖	ร้อยตำรวจตรี	บ.ม.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งร้อยตำรวจตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๓. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม.	
๗	ร้อยตำรวจโท	จ.ม.	-		
๘	ร้อยตำรวจเอก	จ.ช.	-		
๙	พันตำรวจตรี	ต.ม.	-		
๑๐	พันตำรวจโท	ต.ช.	-		
๑๑	พันตำรวจเอก	ท.ม.	-		
๑๒	พันตำรวจเอก อัตราเงินเดือน พันตำรวจเอกพิเศษ	ท.ช.	-		

ลำดับ	ยศ	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๓	พันตำรวจเอก อัตราเงินเดือนพันตำรวจเอกพิเศษ	-	ป.ม.	๑. ดำรงตำแหน่งบังคับบัญชา ๒. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๓. ให้ขอได้ในปีก่อนปีเกษียณอายุราชการหรือในปีที่เกษียณอายุราชการเท่านั้น	- ลำดับ ๑๖-๑๘ การขอกรณีปีที่เกษียณอายุราชการ ตามข้อ ๔ ให้ขอปีติดกันได
๑๔	พันตำรวจเอก อัตราเงินเดือนพันตำรวจเอกพิเศษ เงินเดือนขั้นต้นของพลตำรวจตรี	ท.ช.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๓. ได้รับเงินเดือนขั้นต้นของพลตำรวจตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี	
๑๕	พันตำรวจเอก - อัตราเงินเดือนพันตำรวจเอกพิเศษ เงินเดือนขั้นต้นของพลตำรวจตรี - ดำรงตำแหน่งรองผู้บังคับการ	ท.ช.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
๑๖	พลตำรวจตรี	-	ม.ว.ม.	๑. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	
๑๗	พลตำรวจโท	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก	
๑๘	พลตำรวจเอก	-	ม.ป.ช.	๑. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการให้ขอสูงขึ้นอีก ๑ ชั้นตรา	

บัญชี ๑๔

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ยกเว้นที่ปรากฏในบัญชีอื่น ๆ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	หัวหน้าแผนก	บ.ม.	จ.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทานตามตำแหน่ง ๒. การขอพระราชทานเลื่อนชั้นตรา เว้นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ตามลำดับถึงเกณฑ์ชั้นสูงสุดของตำแหน่ง ๓. ลำดับ ๕ ได้ ท.ช. ๓ ปี ขอ ป.ม.	๑. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ปีบริบูรณ์นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. จะต้องดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกหรือตำแหน่งเทียบเท่าซึ่งเป็นตำแหน่งบังคับบัญชาหรือหรือผู้ปกครองขึ้นไป ๓. หัวหน้าแผนกเริ่มขอพระราชทานต้องดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์
๒	ผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง	บ.ช.	จ.ช.		
๓	ผู้ช่วยผู้ว่าการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการฝ่าย หรือ หัวหน้าฝ่าย	จ.ม.	ต.ม.		
๔	รองผู้ว่าการ รองผู้อำนวยการ หรือ ผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารสูงสุด	จ.ช.	ท.ช.		
๕.	ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด	ต.ม.	ป.ม.		

บัญชี ๒๕
การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่กรรมการการเลือกตั้ง

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการการเลือกตั้ง	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	๑. ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๒. ลำดับ ๓-๔ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาแล้วไม่ไม่น้อยกว่า ๒ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๓. ลำดับ ๕-๖ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๔. ลำดับ ๕-๖ กรณีมีผู้ดำรงตำแหน่งหลายคนให้พิจารณาคัดเลือกผู้มีผลงานดีเด่นเพียงตำแหน่งละ ๑ คน เท่านั้น
๒	กรรมการการเลือกตั้ง	ป.ม.	ม.ป.ช.	๑. ป.ม.-ป.ช. ปีติดกัน ๒. ป.ช.-ม.ป.ช. ปีเว้นปี	
๓	ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรุงเทพมหานคร	ต.ช.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๔	กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรุงเทพมหานคร	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	
๕	หัวหน้าคณะที่ปรึกษาประธานกรรมการการเลือกตั้ง	ต.ช.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๖	ที่ปรึกษากรรมการการเลือกตั้ง	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	

บัญชี ๒๖

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	๑. ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๒. ลำดับ ๓-๕ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๓. ลำดับ ๓-๕ กรณีมีผู้ดำรงตำแหน่งหลายคนให้พิจารณาคัดเลือกผู้มีผลงานดีเด่นเพียงตำแหน่งละ ๑ คนเท่านั้น ๔. ลำดับ ๓ การเริ่มต้นขอชั้นสายสะพายจะต้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษามาแล้วครบ ๑ ปี (๑๒ เดือน) ของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ป.ม.	ม.ป.ช.	๑. ป.ม.-ป.ช. ปีติดกัน ๒. ป.ช.-ม.ป.ช. ปีเว้นปี	
๓	ที่ปรึกษาประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ท.ม.	ป.ม.	ปีเว้นปี	
๔	เลขานุการประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ต.ช.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๕	เลขานุการกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	

บัญชี ๒๗

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	๑. ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๒. ลำดับ ๓-๔ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๓. ลำดับ ๓-๔ กรณีมีผู้ดำรงตำแหน่งหลายคนให้พิจารณาคัดเลือกผู้มีผลงานดีเด่นเพียงตำแหน่งละ ๑ คน เท่านั้น
๒	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ป.ม.	ม.ป.ช.	๑. ป.ม.-ป.ช. ปีติดกัน ๒. ป.ช.-ม.ป.ช. ปีเว้นปี	
๓	เลขานุการประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ต.ช.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๔	เลขานุการกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	

บัญชี ๒๘

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา	ป.ม.	ม.ป.ช.	๑. ป.ม.-ป.ช. ปีติดกัน ๒. ป.ช.-ม.ป.ช. ปีเว้นปี	๑. ลำดับ ๑ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๒. ลำดับ ๒-๓ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๓. ลำดับ ๒-๓ กรณีมีผู้ดำรงตำแหน่งหลายคน ให้พิจารณาคัดเลือกผู้มีผลงานดีเด่นเพียงตำแหน่งละ ๑ คนเท่านั้น
๒	ที่ปรึกษาผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา	ต.ช.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๓	เลขานุการผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	

บัญชี ๒๙

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ตุลาการศาลปกครอง

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานศาลปกครองสูงสุด	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	ทุกปี	๑. ลำดับ ๑-๓ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๒. ลำดับ ๔-๕ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๓. ลำดับ ๔-๕ การนับระยะเวลาปฏิบัติงานสำหรับตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ให้นับระยะเวลาที่เคยเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานองค์การของรัฐมารวมกับระยะเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี (๑๒ เดือน) ของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	รองประธานศาลปกครองสูงสุด	ม.ว.ม.	ม.ป.ช.	ปีเว้นปี	
๓	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลปกครองสูงสุด	ป.ม.	ม.ป.ช.	ปีเว้นปี	
๔	อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น	ท.ช.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๓. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๔. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๕. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	
๕	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น	ท.ม.	ม.ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. ๒. ได้ ท.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช. ๓. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๔. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๕. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๖. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช.	

บัญชี ๓๐

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ และกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ ประธานกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	ป.ม.	ม.ป.ช.	๑. ป.ม.-ม.ว.ม. ปีเว้นปี ๒. ม.ว.ม. ๓ ปี ขอ ม.ป.ช.	- ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ กรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	ท.ช.	ม.ว.ม.	๑. ท.ช.-ป.ช. ปีเว้นปี ๒. ป.ช. ๓ ปี ขอ ม.ว.ม.	
๓	ที่ปรึกษาประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ ที่ปรึกษาประธานกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	ต.ช.	ท.ช.	ปีเว้นปี	- ลำดับ ๓-๔ ต้องมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน - ลำดับ ๓-๔ กรณีมีผู้ดำรงตำแหน่งหลายคน ให้พิจารณาคัดเลือกผู้มีผลงานดีเด่นเพียงตำแหน่งละ ๑ คนเท่านั้น
๔	เลขานุการประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ เลขานุการประธานกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	ต.ช.	ท.ช.	ปีเว้นปี	
๕	เลขานุการกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ เลขานุการกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	ต.ม.	ท.ม.	ปีเว้นปี	

บัญชี ๓๑

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ท.ช.	ป.ช.	ปีเว้นปี	- ลำดับ ๑-๓ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	รองประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ท.ม.	ป.ม.	ปีเว้นปี	
๓	สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ต.ช.	ป.ม.	ปีเว้นปี	

<u>บัญชี ๓๒</u>

<u>การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่พนักงานราชการ</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	พนักงานราชการ - กลุ่มงานบริการ - กลุ่มงานเทคนิค	บ.ม.	จ.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ได้ บ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๓. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม. ๔. ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช.	๑. ลำดับ ๑-๔ ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้าง จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๒. ลำดับ ๕-๗ ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้าง จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๓. ต้องเป็นพนักงานราชการตามสัญญาจ้างของส่วนราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ๔. ต้องเป็นพนักงานราชการที่มีชื่อและลักษณะงานเป็นพนักงานที่เทียบเท่ากับลูกจ้างประจำหมวดฝีมือขึ้นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ
๒	พนักงานราชการ - กลุ่มงานบริหารทั่วไป	บ.ช.	ต.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ช. ๒. ได้ บ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ม. ๓. ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช. ๔. ได้ จ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ม.	
๓	พนักงานราชการ - กลุ่มงานวิชาชีพเฉพาะ	จ.ม.	ต.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ได้ จ.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ จ.ช. ๓. ได้ จ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ม. ๔. ได้ ต.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช.	
๔	พนักงานราชการ - กลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ	จ.ช.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ช. ๒. ได้ จ.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ม. ๓. ได้ ต.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช. ๔. ได้ ต.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ม.	
๕	พนักงานราชการ - กลุ่มงานเชี่ยวชาญเพิเศษ <u>ระดับทั่วไป</u>	ต.ม.	ท.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ได้ ต.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช. ๓. ได้ ต.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ม. ๔. ได้ ท.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช.	

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๖	พนักงานราชการ - กลุ่มงานเชี่ยวชาญเพิเศษ <u>ระดับประเทศ</u>	ต.ช.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ได้ ต.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ม. ๓. ได้ ท.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช. ๔. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
๗	พนักงานราชการ - กลุ่มงานเชี่ยวชาญเพิเศษ <u>ระดับสากล</u>	ท.ม.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. ๒. ได้ ท.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช. ๓. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๔. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช.	

บัญชี ๓๓

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่คู่สมรสกรรมการการเลือกตั้ง

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการการเลือกตั้ง	ต.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ป.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ช.-ม.ว.ม. เว้น ๒ ปี	- ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	กรรมการการเลือกตั้ง	ต.ม.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ท.ช. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ช.-ป.ม. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. เว้น ๒ ปี	

<u>บัญชี ๓๔</u>

<u>การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่คู่สมรสกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ต.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ป.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ช.-ม.ว.ม. เว้น ๒ ปี	- ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ต.ม.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ท.ช. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ช.-ป.ม. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. เว้น ๒ ปี	

บัญชี ๓๕

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่คู่สมรสกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ต.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ป.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ช.-ม.ว.ม. เว้น ๒ ปี	- ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	ต.ม.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ท.ช. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ช.-ป.ม. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. เว้น ๒ ปี	

บัญชี ๓๖

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่คู่สมรสผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา	ต.ช.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ท.ช. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ช.-ป.ม. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. เว้น ๒ ปี	- ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน

บัญชี ๓๗

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่คู่สมรสตุลาการศาลปกครอง

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานศาลปกครองสูงสุด	ต.ช.	ม.ว.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ป.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ช.-ม.ว.ม. เว้น ๒ ปี	๑. ลำดับ ๑-๓ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ๒. ลำดับที่ ๔-๕ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ๓. ลำดับ ๔-๕ การนับระยะเวลาปฏิบัติงานสำหรับตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ให้นับระยะเวลาที่เคยเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานองค์การของรัฐมารวมกับระยะเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่งตุลาการศาลปกครองชั้นต้น เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี (๑๒ เดือน) ของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	รองประธานศาลปกครองสูงสุด	ต.ช.	ป.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ท.ช. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ช.-ป.ม. ปีเว้นปี ๔. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ป.ม.-ป.ช. เว้น ๒ ปี	
๓	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ทุกปี ตามลำดับถึง ท.ช. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ช.-ป.ม. ปีเว้นปี	
๔	อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น	จ.ม.	ท.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม. ๓. การขอพระราชทานตั้งแต่ชั้น ท.ม. ขึ้นไป ต้องเว้น ๒ ปี ตามลำดับถึง ท.ช.	
๕	รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองชั้นต้น	จ.ม.	ท.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ม.	

<u>บัญชี ๓๘</u>

<u>การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่คู่สมรสกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติและกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ</u>

ลำดับ	ตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ ประธานกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	ต.ม.	ป.ม.	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ป.ม.	- ลำดับ ๑-๒ ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน
๒	กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ กรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	จ.ช.	ท.ช.	๑. เริ่มขอพระราชทาน จ.ช. ๒. ขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราได้ปีเว้นปี ตามลำดับถึง ท.ช.	

ระเบียบกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยการทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้แก่ชาวต่างประเทศ
พ.ศ. ๒๔๙๓

โดยที่ได้พิจารณาเห็นว่า เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ชาวต่างประเทศผู้ใดแล้ว ควรจะได้ทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้นั้นอย่างสมเกียรติ ทั้งนี้เพื่อจะให้ผู้ได้รับพระราชทานและบุคคลทั้งหลายได้สำนึกในคุณค่าแห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเกียรติที่ได้รับพระราชทานด้วย จึงวางระเบียบการทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๙๓"

ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะต้องทำพิธีมอบให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานตามระเบียบนี้ หมายถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ หรือที่ได้รับพระราชทานตามที่พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

ข้อ ๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธานในพิธี และเป็นผู้มอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่อาจจะมอบให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้แทนตามความเหมาะสมก็ได้ คือ

(๑) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

(๒) หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม

(๓) นายทหารชั้นนายพล

ข้อ ๕. สถานที่ทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้เลือกจัดโดยเหมาะสมและให้มีธงชาติกับพระบรมรูปหรือพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ในรัชกาลปัจจุบันประดิษฐานไว้ในที่อันสมควร

ข้อ ๖. ให้มีเจ้าหน้าที่รวบรวมและนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตลอดจนร่างคำกล่าวมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปเตรียมไว้ ณ สถานที่ทำพิธีให้เรียบร้อย

ข้อ ๗. ผู้ไปร่วมในพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบนี้ ให้แต่งเครื่องแบบปกติขาว คาดกระบี่ มีถุงมือ สำหรับชาวต่างประเทศให้คงเป็นไปตามระเบียบประเพณีของประเทศนั้น ๆ

ข้อ ๘. ให้พิจารณาเชิญบุคคลดังต่อไปนี้ ไปร่วมในพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศด้วย คือ

(๑) ผู้แทนทางการทูตของประเทศซึ่งผู้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นถือสัญชาติ

(๒) หัวหน้าส่วนราชการและข้าราชการผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๓) แขกผู้มีเกียรติอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๙. การทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ ให้ทำดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ไปร่วมในพิธีเข้าแถวอยู่ ณ สถานที่ทำพิธี โดยให้ข้าราชการไทยเข้าแถวอยู่ส่วนหนึ่ง และชาวต่างประเทศที่ได้รับเชิญเข้าแถวอยู่ส่วนหนึ่ง สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เข้าแถวอยู่หน้าแถวชาวต่างประเทศที่ได้รับเชิญตามลำดับรายชื่อในประกาศตามราชกิจจานุเบกษา

(๒) เมื่อผู้เป็นประธานมาถึงสถานที่ทำพิธี ผู้ที่ไปร่วมในพิธีทำความเคารพ

(๓) ผู้เป็นประธานทำความเคารพธงชาติ แล้วถวายความเคารพพระบรมรูปหรือพระบรมฉายาลักษณ์

(๔) ผู้เป็นประธานกล่าวมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามพระบรมราชโองการ แล้วมอบให้ผู้ได้รับพระราชทานรับไป หรือจะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานก็ได้

(๕) ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือผู้แทนอาจกล่าวตอบตามสมควร

(๖) ลำดับต่อไปจะจัดให้มีการดื่มแชมเปญแสดงความยินดีตามสมควร หรือถ้าเป็นเวลาบ่ายจะจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อแสดงความยินดีอีกก็ได้

ข้อ ๑๐. ให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่ดำเนินการในพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศดังกล่าวแล้วข้างต้น เว้นแต่เมื่อผู้แทนทางการทูตฝ่ายทหารต่างประเทศเป็นผู้รับมอบ ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่ผู้แทนทางการทูตฝ่ายทหารต่างประเทศหลายเหล่าเป็นผู้รับมอบหรือผู้รับมอบมีทั้งผู้แทนทางการทูตฝ่ายทหารต่างประเทศ และชาวต่างประเทศอื่น ๆ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่ดำเนินการโดยมีเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ช่วยเหลือ

ข้อ ๑๑. การทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศดังกล่าวแล้ว ให้ทำต่อเมื่อผู้ได้รับพระราชทานยังอยู่ในประเทศไทย และมิได้เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทาน

ข้อ ๑๒. การมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ ซึ่งเดินทางไปจากประเทศไทยแล้ว ให้ติดต่อขอให้หัวหน้าผู้แทนทางการทูตของประเทศไทยประจำประเทศนั้น ๆ เป็นผู้ทำพิธีมอบและเป็นประธานในพิธี

การส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปมอบให้แก่ชาวต่างประเทศ ตามความในวรรคก่อน ให้ส่งผ่านกระทรวงการต่างประเทศ

ข้อ ๑๓. พิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ ตามความใน ข้อ ๑๒. วรรคแรก ให้ถือปฏิบัติตามความในข้อ ๓. ถึง ข้อ ๙. แห่งระเบียบนี้โดยอนุโลมเท่าที่จะทำได้

ข้อ ๑๔. การพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ชาวต่างประเทศ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานด้วยพระองค์เอง หรือโดยผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ให้เป็นไปตามระเบียบซึ่งเจ้าหน้าที่ในการนั้นได้กำหนดไว้.

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๙๓

(ลงชื่อ) จอมพล ป. พิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

<u>หมายเหตุ</u> - ยกเลิกความในข้อ ๔. และ ข้อ ๑๐. และใช้ความใหม่ตามระเบียบ กห. ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๕

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง ลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

โดยที่เป็นการสมควรลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมยิ่งขึ้น นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงได้ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๘๔

ข้อ ๒ การจัดลำดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ให้เรียงตามประเภทตระกูลหรือชั้นตราสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

๒.๑ เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๒.๑.๑ ราชมิตราภรณ์

๒.๑.๒ มหาจักรีบรมราชวงศ์

๒.๑.๓ นพรัตนราชวราภรณ์

๒.๑.๔ ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ

๒.๑.๕ รัตนวราภรณ์

๒.๑.๖ ปฐมจุลจอมเกล้า

๒.๑.๗ รามาธิบดี ชั้นที่ ๑ (เสนางคะบดี)

๒.๑.๘ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

๒.๑.๙ มหาวชิรมงกุฎ

๒.๑.๑๐ ประถมาภรณ์ช้างเผือก

๒.๑.๑๑ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

๒.๑.๑๒ ปฐมดิเรกคุณาภรณ์

๒.๑.๑๓ ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

๒.๑.๑๔ รามาธิบดี ชั้นที่ ๒ (มหาโยธิน)

๒.๑.๑๕ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก

๒.๑.๑๖ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย

๒.๑.๑๗ ทุติยดิเรกคุณาภรณ์

๒.๑.๑๘ ทุติยจุลจอมเกล้า

๒.๑.๑๙ รามาธิบดี ชั้นที่ ๓ (โยธิน)

๒.๑.๒๐ วัลลภาภรณ์

๒.๑.๒๑ ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

๒.๑.๒๒ รามาธิบดี ชั้นที่ ๔ (อัศวิน)

๒.๑.๒๓ ตริตาภรณ์ช้างเผือก

๒.๑.๒๔ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

๒.๑.๒๕ ตติยดิเรกคุณาภรณ์

๒.๑.๒๖ รามกีรติ ลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ

๒.๑.๒๗ ตติยจุลจอมเกล้า

๒.๑.๒๘ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก

๒.๑.๒๙ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย

๒.๑.๓๐ จตุตถดิเรกคุณาภรณ์

๒.๑.๓๑ ตติยานุจุลจอมเกล้า

๒.๑.๓๒ จตุตถจุลจอมเกล้า

๒.๑.๓๓ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

๒.๑.๓๔ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย

๒.๑.๓๕ เบญจมดิเรกคุณาภรณ์

๒.๑.๓๖ วชิรมาลา

๒.๒ เหรียญราชอิสริยาภรณ์

๒.๒.๑ เหรียญบำเหน็จกล้าหาญ

๒.๒.๑.๑ เหรียญรามมาลา เข็มกล้ากลางสมร

๒.๒.๑.๒ เหรียญรามมาลา

๒.๒.๑.๓ เหรียญกล้าหาญ หรือเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญ

๒.๒.๑.๔ เหรียญชัยสมรภูมิ

๒.๒.๑.๕ เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑

๒.๒.๑.๖ เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๑

๒.๒.๑.๗ เหรียญราชนิยม

๒.๒.๑.๘ เหรียญปราบฮ่อ

๒.๒.๑.๙ เหรียญงานพระราชสงครามยุโรป

๒.๒.๑.๑๐ เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

๒.๒.๑.๑๑ เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒

๒.๒.๑.๑๒ เหรียญศานติมาลา

๒.๒.๒ เหรียญบำเหน็จในราชการ

๒.๒.๒.๑ เหรียญดุษฎีมาลา เข็มราชการแผ่นดิน หรือเข็มศิลปวิทยา

๒.๒.๒.๒ เหรียญช่วยราชการเขตภายใน

๒.๒.๒.๓ เหรียญราชการชายแดน

๒.๒.๒.๔ เหรียญทองช้างเผือก

๒.๒.๒.๕ เหรียญทองมงกุฎไทย

๒.๒.๒.๖ เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์

๒.๒.๒.๗ เหรียญเงินช้างเผือก

๒.๒.๒.๘ เหรียญเงินมงกุฎไทย

๒.๒.๒.๙ เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์

๒.๒.๒.๑๐ เหรียญจักรมาลา หรือจักรพรรดิมาลา

๒.๒.๒.๑๑ เหรียญศารทูลมาลา

๒.๒.๒.๑๒ เหรียญบุษปมาลา

๒.๒.๒.๑๓ เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ ๑

๒.๒.๒.๑๔ เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ ๒

๒.๒.๒.๑๕ เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ ๓

๒.๒.๒.๑๖ เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ ๑

๒.๒.๒.๑๗ เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ ๒

๒.๒.๒.๑๘ เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ ๓

๒.๒.๓ เหรียญบำเหน็จในพระองค์พระมหากษัตริย์

๒.๒.๓.๑ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๔

๒.๒.๓.๒ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๕ หรือเหรียญดุษฎีมาลา เข็มราชการในพระองค์

๒.๒.๓.๓ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๖

๒.๒.๓.๔ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๗

๒.๒.๓.๕ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๘

๒.๒.๓.๖ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๙

๒.๒.๓.๗ เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๕

๒.๒.๓.๘ เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๖

๒.๒.๓.๙ เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๗

๒.๒.๓.๑๐ เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๙

๒.๒.๔ เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึก

๒.๒.๔.๑ เหรียญสตพรรษมาลา

๒.๒.๔.๒ เหรียญรัชฎาภิเศกมาลา

๒.๒.๔.๓ เหรียญประพาสมาลา

๒.๒.๔.๔ เหรียญราชินี

๒.๒.๔.๕ เหรียญทวีธาภิเศก

๒.๒.๔.๖ เหรียญรัชมงคล

๒.๒.๔.๗ เหรียญรัชมังคลาภิเศก

๒.๒.๔.๘ เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๖

๒.๒.๔.๙ เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๗

๒.๒.๔.๑๐ เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๙

๒.๒.๔.๑๑ เหรียญชัย

๒.๒.๔.๑๒ เหรียญเฉลิมพระนคร ๑๕๐ ปี

๒.๒.๔.๑๓ เหรียญงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

๒.๒.๔.๑๔ เหรียญที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกา และทวีปยุโรป

๒.๒.๔.๑๕ เหรียญรัชดาภิเษก

๒.๒.๔.๑๖ เหรียญที่ระลึกพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร

๒.๒.๔.๑๗ เหรียญสนองเสรีชน

๒.๒.๔.๑๘ เหรียญที่ระลึกพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

๒.๒.๔.๑๙ เหรียญที่ระลึกสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

๒.๒.๔.๒๐ เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

๒.๒.๔.๒๑ เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

๒.๒.๔.๒๒ เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

๒.๒.๔.๒๓ เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหามงคลสมัยพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก

๒.๒.๔.๒๔ เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ

๒.๒.๔.๒๕ เหรียญกาชาดสรรเสริญ

๒.๒.๔.๒๖ เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ ๑

๒.๒.๔.๒๗ เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ ๒

๒.๒.๔.๒๘ เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ ๓

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

(ลงชื่อ) ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง เรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์บางอย่าง บัญญัติไว้ให้เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่จะทรงโปรดเกล้า ฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จากผู้ได้รับพระราชทาน แต่ทางการยังมิได้รวบรวมกรณีที่จะเรียกคืนไว้ให้เป็นระเบียบแน่นอน สำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้นำความเรียนปฏิบัติคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพื่อวางระเบียบขึ้นไว้สำหรับปฏิบัติทั่วกันทุกกระทรวง ทบวง กรม บัดนี้ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ตกลงให้วางระเบียบการเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน จากผู้ได้รับพระราชทาน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เมื่อมีบทบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ให้ผู้ได้รับพระราชทานส่งคืน เช่นเมื่อถึงแก่กรรม หรือได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลเดียวกันเลื่อนชั้นขึ้น ก็ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัตินั้น ๆ

ข้อ ๒ กรณีที่โปรดเกล้า ฯ ให้เรียกคืน คือ

(๑) กระทำความผิดถึงต้องจำคุกโดยคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ความผิดในฐานลหุโทษ หรือความผิดอันกระทำโดยประมาท

(๒) ต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย เพราะกระทำหนี้สินขึ้นด้วยความทุจริต

(๓) กระทำความผิดซึ่งทางราชการเรียกตัวมาไต่สวนหรือแก้คดีด้วยประการใด ๆ ได้หลบหนีเสีย หรือไม่มาตามนัดหมาย

(๔) กระทำความผิดต้องถูกถอดจากยศ, บรรดาศักดิ์ หรือฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์

(๕) กระทำความผิดวินัยข้าราชการอย่างร้ายแรงจนถึงเจ้ากระทรวงสั่งไล่ออกจากราชการ

ข้อ ๓ ผู้ใดประพฤติตนเป็นที่เสื่อมเสียชาติตระกูลและเกียรติยศ เกียรติศักดิ์ หากสมควรจะเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็จะได้โปรดเกล้า ฯ สั่งให้เรียกคืนเฉพาะราย

หากผู้ได้รับพระราชทาน หรือทายาทไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยประการใด ๆ ต้องให้ใช้ราคาตามที่กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้

ทั้งนี้ ให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สำนักนายกรัฐมนตรี

กรกฎาคม ๒๔๘๔

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายฉบับได้กำหนดไว้ซึ่งพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่จะทรงเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ประกอบกับปัจจุบันยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและรวบรวมกรณีที่จะเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้เป็นระเบียบแน่นอน สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวางระเบียบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ สำนักนายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"เครื่องราชอิสริยาภรณ์" หมายความว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยแต่ไม่รวมถึงเหรียญรัตนาภรณ์และเหรียญราชรุจิ

"ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีรายชื่อเป็นผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

"การเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์" หมายความว่า การดำเนินการถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ออกจากรายชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รวมทั้งประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานคืน

ข้อ ๕ เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์จากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใด ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา และดำเนินการเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนต่อไป

ข้อ ๖ ในกรณีที่ปรากฏเหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ ๗ ให้ดำเนินการเรียกคืนทุกชั้นตรา เว้นแต่กรณีที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่เพียงบางชั้นตรา

ข้อ ๗ เหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิต

(๒) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๔) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น โดยคำสั่งอันถึงที่สุด

(๕) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยจากรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ โดยคำสั่งอันถึงที่สุด

(๖) เป็นผู้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เพราะมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๗) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(๘) เป็นผู้ประพฤติตนไม่สมเกียรติหรือนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปใช้ในกรณีไม่สมควร

ข้อ ๘ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใดมีกรณีที่ต้องถูกเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ ๗ ให้ส่วนราชการต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการรวบรวมเอกสารหลักฐานและประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของผู้นั้นเพื่อส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเรื่องแล้วหรือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควรให้เสนอรายชื่อพร้อมทั้งชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สมควรขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนให้นายกรัฐมนตรีพิจารณา ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้วให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อและชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนไปยังสำนักราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เรียกคืนแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ข้อ ๙ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามข้อ ๘ แล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้ส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือส่วนราชการที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนจากผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาทของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้วแต่กรณี โดยพลัน หากผู้ได้รับพระราชทานหรือทายาทของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยประการใด ๆ ให้ใช้ราคาตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใดซึ่งมีเหตุที่จะต้องถูกเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้วได้วายชนม์ลง ให้ดำเนินการเรียกคืนโดยพลัน

ข้อ ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ โดยให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาในทางปฏิบัติตามระเบียบนี้ หากไม่ได้ข้อยุติให้นำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(ลงชื่อ) พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย
พ.ศ. ๒๕๔๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งใช้แก่บุคคลทั่วไปที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้กำหนดให้ใช้แก่บุคคลทั่วไป ส่วนการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของพระบรมวงศานุวงศ์ให้เป็นไปตามพระราชนิยม

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ โดยให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาในทางปฏิบัติตามระเบียบนี้ หากไม่ได้ข้อยุติ ให้นำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย คำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๖ ตามระเบียบนี้ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้หมายความถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๗ สิทธิของบุคคลในการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์และดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในประเภท ตระกูล และชั้นตราใด ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ

ข้อ ๘ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามที่หมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๙ เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่บุรุษ แบ่งตามชนิดและลักษณะของการประดับ โดยเรียงตามประเภท ตระกูล และชั้นตราสูงสุด ตามลำดับ ดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายมีดารา ได้แก่

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นมงคลยิ่งราชมิตราภรณ์ (มีสายสร้อย)

(๒) เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ฝ่ายหน้า (มีสายสร้อย)

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ฝ่ายหน้า

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๑ ชนิดที่ ๑ (ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ/มีสายสร้อย)

(๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๑ ชนิดที่ ๒ (ปฐมจุลจอมเกล้า/มีสายสร้อย)

(๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๑ (เสนางคะบดี)

(๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด (มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก)

(๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (มหาวชิรมงกุฎ)

(๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์ช้างเผือก)

(๑๐) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์มงกุฎไทย)

(๑๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๑ (ปฐมดิเรกคุณาภรณ์)

ข. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา ได้แก่

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๑ (ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ)

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๒ (มหาโยธิน)

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๒ (ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก)

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๒ (ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย)

(๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๒ (ทุติยดิเรกคุณาภรณ์)

ค. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ได้แก่

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๒ (ทุติยจุลจอมเกล้า)

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๓ (โยธิน)

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๓ (ตริตาภรณ์ช้างเผือก)

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๓ (ตริตาภรณ์มงกุฎไทย)

(๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๓ (ตติยดิเรกคุณาภรณ์)

(๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ

ง. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๓ ชนิดที่ ๑ (ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ)

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๔ (อัศวิน)

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๓ ชนิดที่ ๒ (ตติยจุลจอมเกล้า)

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๔ (จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก)

(๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๔ (จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย)

(๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๔ (จตุตถดิเรกคุณาภรณ์)

(๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๓ ชนิดที่ ๓ (ตติยานุจุลจอมเกล้า)

(๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์ช้างเผือก)

(๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย)

(๑๐) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๕ (เบญจมดิเรกคุณาภรณ์)

(๑๑) เหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ

ข้อ ๑๐ เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่สตรี แบ่งตามชนิดและลักษณะของการประดับ โดยเรียงตามประเภท ตระกูล และชั้นตราสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายมีดารา ได้แก่

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นมงคลยิ่งราชมิตราภรณ์

(๒) เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ฝ่ายใน (มีสายสร้อย)

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ ฝ่ายใน

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๑ (ปฐมจุลจอมเกล้า)

(๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด (มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก)

(๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (มหาวชิรมงกุฎ)

(๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์ช้างเผือก)

(๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์มงกุฎไทย)

(๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๑ (ปฐมดิเรกคุณาภรณ์)

ข. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายไม่มีดารา ได้แก่ เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๑ (ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ)

ค. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อมีดารา ได้แก่

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๒ (ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก)

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๒ (ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย)

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๒ (ทุติยดิเรกคุณาภรณ์)

ง. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ได้แก่ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ

จ. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อไม่มีดารา ได้แก่

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๒ (ทุติยจุลจอมเกล้า)

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๓ (ตริตาภรณ์ช้างเผือก)

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๓ (ตริตาภรณ์มงกุฎไทย)

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๓ (ตติยดิเรกคุณาภรณ์)

(๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๓ (ตติยจุลจอมเกล้า)

(๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๔ (จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก)

(๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๔ (จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย)

(๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๔ (จตุตถดิเรกคุณาภรณ์)

(๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๔ (จตุตถจุลจอมเกล้า)

(๑๐) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์ช้างเผือก)

(๑๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย)

(๑๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๕ (เบญจมดิเรกคุณาภรณ์)

(๑๓) เหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ

หมวด ๒
การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๑๑ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ผู้ได้รับพระราชทานเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทาน มิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก่อนกำหนดเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทาน

หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานได้ จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้นับตั้งแต่ผ่านพ้นพิธีพระราชทานแล้ว เว้นแต่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้า ฯ ให้เข้าเฝ้า ฯ ในโอกาสต่อไป จึงให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากมีความจำเป็นไม่สามารถรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในวันพิธีพระราชทานได้ในกรณีใดก็ตาม จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่สิ้นสุดพิธีพระราชทาน

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ ให้ประดับได้ตั้งแต่วันเนื่องในโอกาสพระราชทาน หรือตั้งแต่วันที่มีประกาศของทางราชการแล้วแต่กรณี

หมวด ๓
การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ ๑๒ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อและชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อเครื่องแบบให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) <u>บุรุษ</u> ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าเสื้อเบื้องซ้ายต่ำกว่าแนวรังดุมเม็ดที่หนึ่งลงมาโดยให้ดวงตราอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าเสื้อพองามและให้เรียงลำดับเกียรติจากด้านรังดุมไปทางเบื้องซ้าย

(๒) <u>สตรี</u> ให้ประดับไว้ที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้ายพองาม โดยให้เรียงลำดับเกียรติจากด้านรังดุมลดหลั่นไปปลายบ่าซ้าย

ข้อ ๑๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตราออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวล่างที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม

และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อหากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมากกว่า ๒ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียง ๒ ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สอง ให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับขอบล่างของรังดุมพองาม

ข้อ ๑๔ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดาราและชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อมีดารา ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) <u>บุรุษ</u> การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑๓ ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายระดับใต้ชายปกกระเป๋า

กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารามากกว่า ๑ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตราเดียวกับดวงตราที่คล้องคอเพียง ๒ ดวง โดยให้ประดับดาราในลำดับเกียรติที่สูงกว่าตามวรรคหนึ่ง ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

(๒) <u>สตรี</u> การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑๒. (๒) ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย โดยเทียบเคียงในตำแหน่งและระดับเดียวกับบุรุษ

กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อมีดารา ๒ ดวง ให้ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตราเดียวกับที่ประดับหน้าบ่าเสื้อโดยให้ประดับดาราตาม (๑) วรรคสอง หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าวมากกว่า ๒ ดวง ให้ประดับดาราตามข้อ ๑๕ (๒) หรือข้อ ๑๕ (๓) แล้วแต่กรณี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับดาราไว้ที่อกเสื้อเบื้องขวาให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ข้อ ๑๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ส่วนการประดับดาราให้ยึดแนวรังดุมเป็นหลัก โดยให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ใกล้แนวรังดุม ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติรองลงไป ให้ประดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายของลำตัวลดหลั่นกันไปโดยมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีดาราไม่เกิน ๒ ดวง ให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋า และให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

(๒) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีดารา ๓ ดวง ให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋า ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าดาราดวงแรกเยื้องไปใกล้แนวรังดุมและดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สามให้ประดับในแนวระดับเดียวกับดาราดวงที่สองเยื้องไปทางซ้าย โดยให้มีระยะห่างกันพองาม

(๓) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีดารา ๔ ดวง หรือมากกว่าอาจพิจารณาประดับเพียง ๔ ดวงตามความเหมาะสม โดยประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋า ดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สอง ให้ประดับในระดับต่ำกว่าดาราดวงแรก เยื้องไปใกล้แนวรังดุม ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สาม ให้ประดับในแนวระดับเดียวกับดาราดวงที่สองเยื้องไปทางซ้าย และดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สี่ ให้ประดับไว้เบื้องล่างสุดตรงกับดาราดวงแรกโดยมีระยะห่างจากดาราดวงที่สองและดวงที่สามพองาม

การประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายร่วมกับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหรือชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อ ให้นำความในข้อ ๑๔ มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๖ กรณีหมายกำหนดการระบุชนิดของสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตามที่หมายกำหนดการระบุ โดยประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทานตามลำดับ

ผู้ที่มิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่หมายกำหนดการระบุไว้ให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดหรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานส่วนการประดับดาราให้นำความตามวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ข้อ ๑๗ กรณีหมายกำหนดการมิได้ระบุชนิดของสายสะพาย ให้สวมสายสะพายที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน หากมิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

ข้อ ๑๘ การประดับเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ แม้จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลใดก็ตามต้องสวมสายสร้อยห้อยตรามหาจักรีกับประดับดาราจักรีด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๑๙ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ให้สวมสายสะพายเฉพาะงานที่เป็นมงคล หรือในงานที่หมายกำหนดการระบุไว้ หากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้นำความในข้อ ๑๖ วรรคสองมาใช้บังคับ

ข้อ ๒๐ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษหรือปฐมจุลจอมเกล้า ให้สวมสายสร้อยพร้อมดวงตราหรือสายสะพายพร้อมดวงตราอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่หมายกำหนดการระบุไว้ หากจะสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้าร่วมกับการสวมสายสะพายให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดอื่นที่ได้รับพระราชทาน

กรณีหมายกำหนดการระบุให้สวมสายสร้อยจุลจอมเกล้า หากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ หรือปฐมจุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ให้สวมสายสะพายที่มีลำดับเกียรติสูงสุดอื่นที่ได้รับพระราชทาน และหากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

ข้อ ๒๑ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ควรสวมสายสะพายรามาธิบดีเฉพาะงานที่เกี่ยวกับราชการทหาร ซึ่งมีหมายกำหนดการระบุไว้โดยเฉพาะว่าให้สวมสายสะพายรามาธิบดี

ข้อ ๒๒ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยลูกเสือกำหนดไว้

กรณีสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษให้คล้องแพรแถบไว้ใต้ปกเสื้อเชิ้ตตัวใน โดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตราทับอยู่บนผ้าผูกคอ

ข้อ ๒๓ กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งกายด้วยเครื่องแบบเต็มยศ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประเภทหรือตระกูลใดก็ตาม หากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ให้แต่งกายดังนี้

(๑) <u>บุรุษ</u> แต่งเครื่องแบบขอเฝ้า (เต็มยศ)

(๒) <u>สตรี</u> แต่งชุดไทย

หมวด ๔
การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ

ข้อ ๒๔ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ ให้ประดับเช่นเดียวกับการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ ส่วนผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย เว้นแต่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ฝ่ายใน

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ ฝ่ายใน

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นที่ ๑ ปฐมจุลจอมเกล้า ฝ่ายใน

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นที่ ๒ ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ฝ่ายใน ไม่ต้องประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว แต่ให้นำดวงตราห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์จะประดับแต่งกายครึ่งยศเฉพาะงานที่เป็นมงคลเท่านั้น

กรณีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ให้นำความในข้อ ๒๓ มาใช้บังคับ

หมวด ๕
การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปกติขาว

ข้อ ๒๕ ให้ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานที่อกเสื้อเหนือปกกระเป๋าเบื้องซ้าย โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เว้นแต่กำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญ ให้ประดับเฉพาะเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานและเหรียญที่ระลึกโดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน และแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว หากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ให้แต่งกายดังนี้

(๑) <u>บุรุษ</u> เครื่องแบบขอเฝ้า (ปกติขาว)

(๒) <u>สตรี</u> ชุดไทย ไม่ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามความในวรรคหนึ่ง

หมวด ๖
การประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปฏิบัติงาน

ข้อ ๒๖ การประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปฏิบัติงานของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ สภากาชาดไทยและหน่วยงานต่าง ๆ ให้นำความในข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ

หมวด ๗
การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบสโมสร

ข้อ ๒๗ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบสโมสร ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อสำหรับเครื่องแบบสโมสร ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ย่อส่วนตามขนาดที่ทางราชการกำหนดที่ปกเสื้อเบื้องซ้ายของเสื้อชั้นนอกใต้เครื่องหมายสังกัดพองาม หากไม่มีเครื่องหมายสังกัดให้ประดับที่ปกเสื้อพองาม

(๒) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดาราสำหรับเครื่องแบบสโมสร ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานโดยไม่ย่อส่วน หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหรือชนิดคล้องคอมีดาราหลายดวงให้ประดับเฉพาะเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดเท่านั้น โดยคล้องดวงตราให้แพรแถบอยู่ใต้ผ้าผูกคอ ส่วนดาราให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายด้านนอก

(๓) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดสายสะพายสำหรับเครื่องแบบสโมสรให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานโดยให้นำความในหมวด ๓ ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ ข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๒๑ มาใช้บังคับ โดยให้สวมสายสะพายทับเสื้อตัวในโดยไม่สวมสายสร้อย

ข้อ ๒๘ การแต่งกายเครื่องแบบสโมสรที่มีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานโดยไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ย่อส่วน

กรณีไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะให้แต่งกายดังนี้

(๑) <u>บุรุษ</u> เครื่องแบบขอเฝ้า (เต็มยศ)

(๒) <u>สตรี</u> ชุดไทย

หมวด ๘

การประดับดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชุดสากลและชุดไทย

ข้อ ๒๙ การประดับดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชุดสากลให้ประดับที่ปกเสื้อส่วนล่างเบื้องซ้ายของเสื้อชั้นนอก หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายตระกูล ให้ประดับดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทานของตระกูลใดตระกูลหนึ่งเพียงตระกูลเดียว

ข้อ ๓๐ การประดับกระดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชุดไทย ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) <u>บุรุษ</u> ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณปากกระเป๋าเสื้อใกล้แนวรังดุมหากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายตระกูล ให้ประดับดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทานของตระกูลใดตระกูลหนึ่งเพียงตระกูลเดียว

การประดับดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะสำหรับเสื้อชุดไทยสีพื้น

(๒) <u>สตรี</u> ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายตระกูล ให้ประดับดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทานของตระกูลใดตระกูลหนึ่งเพียงตระกูลเดียว

การประดับดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะสำหรับ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ และชุดไทยบรมพิมาน

หมวด ๙

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตรา ที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศร่วมกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย

ข้อ ๓๑ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศ ซึ่งมีระเบียบ ข้อบังคับของต่างประเทศว่าให้ประดับได้จะต้องได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับได้ในโอกาสอันควรก่อน ได้แก่ การต้อนรับพระราชอาคันตุกะ อาคันตุกะหรืองานที่เกี่ยวเนื่องกับประเทศนั้น ๆ

ข้อ ๓๒ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยหรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยไว้ในลำดับสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศแล้วแต่กรณี แต่การประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยให้ประดับไว้ในลำดับต่ำกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเครื่องอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ

กรณีที่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราไปในงานหรือโอกาสที่ประมุขต่างประเทศของประเทศใดประเทศหนึ่งมาเยือนประเทศไทยให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศของประเทศนั้นไว้ในลำดับสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยหรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๓ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศ ที่มีวิธีการประดับแตกต่างกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยหรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย แล้วแต่กรณี ให้ประดับร่วมกันได้

หมวด ๑๐
การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยของชาวต่างประเทศ

ข้อ ๓๔ ชาวต่างประเทศจะมีสิทธิในการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยได้ต้องเป็นผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ตามความในข้อ ๗

ข้อ ๓๕ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยของชาวต่างประเทศ ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๖ การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยของชาวต่างประเทศให้แต่งกายดังนี้

(๑) <u>บุรุษ</u> แต่งเครื่องแบบขอเฝ้า เครื่องแบบ ชุดประจำชาติพิธีการ ชุดราตรีสโมสร หรือชุดสากล แล้วแต่กรณี

(๒) <u>สตรี</u> แต่งชุดไทย เครื่องแบบ ชุดประจำชาติพิธีการ ชุดราตรียาวสุภาพ หรือชุดสุภาพ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๗ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยร่วมกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับของประเทศที่ชาวต่างประเทศนั้น ๆ ถือสัญชาติอยู่

ให้เป็นไปตามที่กฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับของประเทศนั้น ๆ กำหนดไว้ เว้นแต่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้ จึงให้นำความในหมวด ๙ มาใช้บังคับในลักษณะถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(ลงชื่อ) ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

หมวดที่ ๕

ธงชาติ, ธงชัยเฉลิมพลและพิธีสาบานธง

พระราชบัญญัติธง

พ.ศ.๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติธง พ.ศ.๒๕๒๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙

(๒) พระราชบัญญัติธง (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๑

(๓) พระราชบัญญัติธง (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๓

(๔) พระราชบัญญัติธง (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๘๕

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
ธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยและชาติไทย

มาตรา ๕ ธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยและชาติไทย ได้แก่

(๑) ธงชาติ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน ด้านกว้างแบ่งเป็น ๕ แถบตลอดความยาวของผืนธง ตรงกลางเป็นแถบสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๒ ส่วน ต่อจากแถบสีน้ำเงินแก่ออกไปทั้งสองข้างเป็นแถบสีขาวกว้างข้างละ ๑ ส่วน ต่อจากแถบสีขาวออกไปทั้งสองข้างเป็นแถบสีแดงกว้างข้างละ ๑ ส่วน ธงชาตินี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ธงไตรรงค์”

(๒) ธงราชนาวี มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีแดง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๔ ใน ๖ ส่วน ของความกว้างของผืนธง โดยให้ขอบของดวงกลมจดขอบแถบสีแดงของผืนธง ภายในดวงกลมมีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าหาเสาธงหรือคันธง

หมวด ๒
ธงพระอิสริยยศ

มาตรา ๖ ธงสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ ได้แก่

(๑) ธงมหาราชใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นธงสีเหลือง มีรูปครุฑพ่าห์สีแดงอยู่ตรงกลาง

(๒) ธงมหาราชน้อย แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงมหาราชใหญ่ แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีขาวแปลงเป็นรูปธงยาวเรียว โดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่าของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงมหาราชใหญ่ หมายความว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

มาตรา ๗ ธงสำหรับองค์สมเด็จพระราชินี ได้แก่

(๑) ธงราชินีใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีเหลือง ตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธงเหมือนธงมหาราชใหญ่ ตอนปลายตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง

(๒) ธงราชินีน้อย มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงมหาราชน้อย เว้นแต่ชายต่อเป็นสีแดง ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงราชินีใหญ่ หมายความว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

มาตรา ๘ ธงสำหรับองค์สมเด็จพระบรมราชชนนี ได้แก่

(๑) ธงบรมราชวงศ์ใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีเหลือง ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง ที่ตรงกลางตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของผืนธง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีขาบ มีขนาดกว้างยาวครึ่งหนึ่งของความกว้างของผืนธง ภายในรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีขาบมีรูปมงกุฎขัตติยราชนารีประดิษฐานบนพานแว่นฟ้า ๒ ชั้นเหนือตั่ง และมีตั่งลดตั้งฉัตรกลีบบัว ๕ ชั้น อยู่สองข้าง รูปเหล่านี้เป็นสีเหลืองเข้ม

(๒) ธงบรมราชวงศ์น้อย แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับตอนต้นของธงบรมราชวงศ์ใหญ่แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีแดงแปลงเป็นรูปธงยาวเรียว โดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่าของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงบรมราชวงศ์ใหญ่ หมายความว่า โปรดเกล้า ฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

มาตรา ๙ ธงสำหรับองค์สมเด็จพระยุพราช ได้แก่

(๑) ธงเยาวราชใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นธงมีสองสี รอบนอกสีขาบ รอบในสีเหลืองกว้างยาวครึ่งหนึ่งของรอบนอกมีรูปครุฑพ่าห์สีแดงอยู่ตรงกลาง

(๒) ธงเยาวราชน้อย แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงเยาวราชใหญ่ แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีขาวแปลงเป็นรูปธงยาวเรียว โดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่าของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงเยาวราชใหญ่ หมายความว่า โปรดเกล้า ฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

มาตรา ๑๐ ธงสำหรับองค์พระวรชายาแห่งสมเด็จพระยุพราช ได้แก่

(๑) ธงเยาวราชใหญ่ฝ่ายใน มีลักษณะเป็นรูปสีเหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน ตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธงเหมือนธงเยาวราชใหญ่ ตอนปลายเป็นสีขาบ ตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวลึก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง

(๒) ธงเยาวราชน้อยฝ่ายใน มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงเยาวราชน้อย เว้นแต่ชายต่อเป็นสีแดง ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงเยาวราชใหญ่ฝ่ายใน หมายความว่า โปรดให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

มาตรา ๑๑ ธงสำหรับองค์พระราชโอรส สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ หรือสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ แห่งพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาล ได้แก่

(๑) ธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสพื้นธงสีขาบ มีดวงกลมสีเหลือง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาวครึ่งหนึ่งของความกว้างของผืนธงอยู่ตรงกลางของผืนธง ภายในดวงกลมมีรูปครุฑพ่าห์สีแดง

(๒) ธงราชวงศ์น้อยฝ่ายหน้า แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีขาวแปลงเป็นรูปธงยาวเรียว โดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวลึก ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่าของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า หมายความว่า โปรดให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

มาตรา ๑๒ ธงสำหรับองค์พระราชธิดา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ หรือสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ แห่งพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาล ได้แก่

(๑) ธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน ตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธงเหมือนธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า ตอนปลายเป็นสีขาบตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวลึก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง

(๒) ธงราชวงศ์น้อยฝ่ายใน มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงราชวงศ์น้อยฝ่ายหน้า เว้นแต่ชายต่อเป็นสีแดง ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน หมายความว่า โปรดให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

หมวด ๓

<u>ธงทหาร</u>

มาตรา ๑๓ ธงทหาร ได้แก่

(๑) ธงชัยเฉลิมพล เป็นธงประจำหน่วยทหารที่ได้รับพระราชทานมี ๓ ชนิด คือ ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ และธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศ

(๒) ธงราชการทหาร มี ๔ ชนิด คือ ธงฉาน ธงประจำกองทัพบก ธงประจำกองทัพเรือ และธงประจำกองทัพอากาศ

(๓) ธงแสดงยศ ตำแหน่ง และหน่วยทหาร

มาตรา ๑๔ ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ ๗๐ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีอุณาโลมทหารบกและมีชื่อหน่วยทหารสีแดงขลิบริมสีเหลือง เป็นแถวโค้งโอบใต้อุณาโลมทหารบก ผืนธงมุมบนด้านที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อสีแดงขลิบริมสีเหลืองรัศมีสีฟ้า ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลับดำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลือง กว้าง ๒ เซนติเมตร

หน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ซึ่งมีธงชัยเฉลิมพลของทหารบกแล้ว จะมีธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งธงก็ได้ ธงนี้มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่กว้าง ๗๐ เซนติเมตร ยาว ๑๐๕ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีแดง กว้าง ๓๕ เซนติเมตร ยาว ๕๒.๕ เซนติเมตร ภายในรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้านี้มีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าหาคันธง ผืนธงมุมบนด้านที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อสีเหลือง และมีชื่อหน่วยทหารสีเหลืองเป็นแถวโค้งโอบใต้พระปรมาภิไธยย่อ ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลับดำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลือง กว้าง ๒ เซนติเมตร

ธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารในกองบัญชาการทหารสูงสุด มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชัยเฉลิมพลของทหารบกตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕ ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ตรงกลางของผืนธงมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้ายและมีสมอสอดวงจักร ภายใต้พระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง ขอบธงด้านที่ติดกับคันธง มีเกลียวเชือกสีแดง

มาตรา ๑๖ ธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศ มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ ๗๐ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีฟ้าขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๒ ใน ๓ ส่วนของความกว้างของผืนธง ภายในดวงกลมมีอุณาโลมทหารอากาศและมีชื่อหน่วยทหารสีแดงขลิบริมสีเหลืองเป็นแถวโค้งโอบใต้ดวงกลมสีฟ้า ผืนธงมุมบนด้านที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลืองภายใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อสีแดงขลิบริมสีเหลืองรัศมีสีฟ้า ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลับดำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลือง กว้าง ๒ เซนติเมตร

มาตรา ๑๗ ธงชัยเฉลิมพลตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ หรือ มาตรา ๑๖ จะกำหนดวัตถุที่เป็นผืนธง ลวดลายในผืนธง หรือส่วนประกอบของธงก็ได้ โดยให้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่หน่วยทหารที่ได้รับพระราชทานธงชัยเฉลิมพลแล้วได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ หรือได้รับอิสริยาภรณ์หรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติจากต่างประเทศ จะประดับเครื่องหมายนั้นที่ผืนธงหรือส่วนประกอบของธงก็ให้กระทำได้

มาตรา ๑๙ ธงฉาน มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ตรงกลางของผืนธงมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้ายและมีสมอสอดวงจักรภายใต้พระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง

ธงนี้เป็นธงที่ใช้ในเรือพระที่นั่งและเรือหลวง หรือเป็นธงสำหรับหน่วยทหารเรือที่ยกพลขึ้นบกซึ่งหน่วยทหารนั้นไม่ได้รับพระราชทานธงชัยเฉลิมพล

มาตรา ๒๐ ธงประจำกองทัพบก มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีแดง ตรงกลางของผืนธงมีรูปเครื่องหมายกองทัพบกเป็นสีเหลือง

มาตรา ๒๑ ธงประจำกองทัพเรือ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน พื้นธงสีขาบ ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีขาว ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๔ ใน ๖ ส่วนของความกว้างของผืนธง ภายในดวงกลมมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้ายและมีสมอสอดวงจักรภายใต้พระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง

มาตรา ๒๒ ธงประจำกองทัพอากาศ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีฟ้า ตรงกลางของผืนธงมีรูปเครื่องหมายกองทัพอากาศเป็นสีเหลือง

มาตรา ๒๓ ธงแสดงยศ ได้แก่

(๑) ธงแสดงยศสำหรับทหารบก

(๒) ธงแสดงยศสำหรับทหารเรือ

(๓) ธงแสดงยศสำหรับทหารอากาศ

มาตรา ๒๔ ธงแสดงยศสำหรับทหารบก มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีแดง มี ๕ ชั้น คือ

(๑) ธงจอมพล มีรูปคทากับกระบี่ไขว้เหนือช่อชัยพฤกษ์อยู่ตรงกลางของกลุ่มดาวห้าแฉก ๕ ดวง เรียงเป็นรูปห้าเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ตรงกลางของผืนธง ให้ด้านหนึ่งของรูปห้าเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ด้านล่างขนานกับขอบล่างของผืนธง รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง

(๒) ธงพลเอก มีรูปดาวห้าแฉกสีเหลือง ๔ ดวง เรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนอยู่ตรงกลางของผืนธง ให้มุมแหลมวางตามความยาวของผืนธง

(๓) ธงพลโท มีรูปดาวห้าแฉกสีเหลือง ๓ ดวง เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ตรงกลางของผืนธง ให้ด้านฐานของรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ด้านล่างขนานกับขอบล่างของผืนธง

(๔) ธงพลตรี มีรูปดาวห้าแฉกสีเหลือง ๒ ดวง เรียงตามความยาวอยู่ตรงกลางของผืนธง

(๕) ธงพลจัตวา มีรูปดาวห้าแฉกสีเหลือง ๑ ดวง อยู่ตรงกลางของผืนธง

มาตรา ๒๕ ธงแสดงยศสำหรับทหารเรือ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นธงสีขาบ มีรูปจักรสีขาวเป็นจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้าย มี ๕ ชั้น คือ

(๑) ธงจอมพลเรือ มีรูปจักร ๕ จักร อยู่ที่มุมธงทั้งสี่มุม มุมละ ๑ จักร และอยู่ตรงกลางของผืนธงอีก ๑ จักร

(๒) ธงพลเรือเอก มีรูปจักร ๔ จักร อยู่ที่มุมธงทั้งสี่มุม มุมละ ๑ จักร

(๓) ธงพลเรือโท มีรูปจักร ๓ จักร เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ตรงกลางของผืนธง ให้ด้านฐานของรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ด้านล่างขนานกับขอบล่างของผืนธง

(๔) ธงพลเรือตรี มีรูปจักร ๒ จักร เรียงกันในแนวดิ่งอยู่ตรงกลางของผืนธง

(๕) ธงพลเรือจัตวา มีรูปจักร ๑ จักร อยู่ตรงกลางของผืนธง

มาตรา ๒๖ ธงแสดงยศสำหรับทหารอากาศ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นธงสีฟ้า มี ๕ ชั้น คือ

(๑) ธงจอมพลอากาศ มีรูปคทากับกระบี่ไขว้เหนือช่อชัยพฤกษ์อยู่ตรงกลางของกลุ่มดาวห้าแฉก ๕ ดวง เรียงเป็นรูปห้าเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ตรงกลางของผืนธง ให้ด้านหนึ่งของรูปห้าเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ด้านล่างขนานกับขอบล่างของผืนธง รูปเหล่านี้เป็นสีขาว

(๒) ธงพลอากาศเอก มีรูปดาวห้าแฉกสีขาว ๔ ดวง เรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนอยู่ตรงกลางของผืนธง ให้มุมแหลมวางตามความยาวของผืนธง

(๓) ธงพลอากาศโท มีรูปดาวห้าแฉกสีขาว ๓ ดวง เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ตรงกลางของผืนธง ให้ด้านฐานของรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ด้านล่างขนานกับขอบล่างของผืนธง

(๔) ธงพลอากาศตรี มีรูปดาวห้าแฉกสีขาว ๒ ดวง เรียงตามความยาวอยู่ตรงกลางของผืนธง

(๕) ธงพลอากาศจัตวา มีรูปดาวห้าแฉกสีขาว ๑ ดวง อยู่ตรงกลางของผืนธง

มาตรา ๒๗ ธงแสดงตำแหน่ง ได้แก่

(๑) ธงผู้บัญชาการทหารสูงสุด

(๒) ธงแสดงตำแหน่งสำหรับทหารบก

(๓) ธงแสดงตำแหน่งสำหรับทหารเรือ

(๔) ธงผู้บัญชาการทหารอากาศ

มาตรา ๒๘ ธงผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน ด้านยาวของผืนธงแบ่งเป็นสามตอนเท่ากัน ตอนต้นของผืนธงสีแดง ตอนกลางสีขาบและตอนปลายสีฟ้า ตรงกลางของผืนธงมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางขวา และมีสมอสอดวงจักรด้านซ้ายและด้านขวาของรูปจักรมีรูปปีกนกกางล้อมรอบด้วยช่อชัยพฤกษ์ ภายใต้ช่อชัยพฤกษ์มีรูปดาวห้าแฉก ๕ ดวง อยู่ตรงกลาง ๑ ดวง และโอบขึ้นไปทางซ้ายและขวาของดวงที่อยู่ตรงกลางอีกข้างละ ๒ ดวง รูปเหล่านี้เป็นสีเหลืองเว้นแต่สมอเป็นสีเงินและดาวเป็นสีทอง ขอบธงมีแถบจีบสีเหลืองนอกจากด้านที่ติดกับคันธง

มาตรา ๒๙ ธงแสดงตำแหน่งสำหรับทหารบก ได้แก่

(๑) ธงผู้บัญชาการทหารบก มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีแดง ตรงกลางของผืนธงมีรูปเครื่องหมายกองทัพบก ภายใต้เครื่องหมายกองทัพบกมีรูปดาวห้าแฉก ๕ ดวง อยู่ตรงกลาง ๑ ดวง และโอบขึ้นไปทางซ้ายและขวาของดวงที่อยู่ตรงกลางอีกข้างละ ๒ ดวง รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง

(๒) ธงแม่ทัพ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บัญชาการทหารบก เว้นแต่มีรูปดาวห้าแฉก ๓ ดวง อยู่ตรงกลางภายใต้เครื่องหมายกองทัพบก ๑ ดวง และอยู่ทางซ้ายและขวาของเครื่องหมายนั้นข้างละ ๑ ดวง

(๓) ธงผู้บัญชาการกองพล มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บัญชาการทหารบก เว้นแต่มีรูปดาวห้าแฉก ๒ ดวง อยู่ทางซ้ายและขวาของเครื่องหมายกองทัพบกข้างละ ๑ ดวง

มาตรา ๓๐ ธงแสดงตำแหน่งสำหรับทหารเรือ ได้แก่

(๑) ธงผู้บัญชาการทหารเรือ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีขาบ ตรงกลางของผืนธงมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้าย และมีสมอสอดวงจักรภายใต้พระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง

(๒) ธงผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บัญชาการทหารเรือ แต่ตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของความยาวมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้ายและมีสมอสอดวงจักรภายใต้พระมหามงกุฎอยู่ตรงกลาง และปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวลึก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง

(๓) ธงผู้บังคับการกองเรือ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ แต่ปลายธงที่เป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวเป็นสีขาว

(๔) ธงผู้บังคับหมวดเรือ มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วด้านฐานที่อยู่ทางคันธง กว้าง ๒ ส่วน ผืนธงยาว ๕ ส่วน พื้นธงสีขาบตอนต้น ๒ ใน ๕ ส่วนของผืนธงมีสมอสีเหลืองอยู่ตรงกลาง

(๕) ธงผู้บังคับหมู่เรือ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บังคับหมวดเรือ แต่ตอนปลาย ๓ ใน ๕ ส่วนของผืนธงเป็นสีขาว

(๖) ธงหัวหน้าชั่วคราว มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บังคับหมวดเรือ แต่ตอนต้น ๒ ใน ๕ ส่วนของผืนธงเป็นสีขาว มีสมอสีขาบอยู่ตรงกลาง

(๗) ธงผู้บังคับการเรือ มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐานที่อยู่ทางคันธง กว้างไม่เกิน ๒๐ เซนติเมตร ผืนธงยาว ๓๐ เท่าของด้านฐาน ตอนต้น ๑ ใน ๓ ส่วนของผืนธงเป็นสีแดง ตอนปลาย ๒ ใน ๓ ส่วนของผืนธงเป็นสีขาบ

(๘) ธงผู้บัญชาการฐานทัพเรือ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ แต่ปลายธงที่เป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวเป็นสีฟ้า

(๙) ธงผู้บังคับการสถานีทหารเรือ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ แต่ปลายธงที่เป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวเป็นสีแดง

(๑๐) ธงผู้บัญชาการกรมนาวิกโยธิน มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ แต่ปลายธงที่เป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวเป็นสีเหลือง

มาตรา ๓๑ ธงผู้บัญชาการทหารอากาศ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีฟ้า ขอบธงขลิบริมสีเหลืองทั้ง ๔ ด้าน และตรงกลางของผืนธงมีรูปปีกนกสีเหลือง ๒ ปีก ระหว่างหัวปีกมีรูปธงชาติเฉียงอยู่ในอาร์ม เหนืออาร์มมีอุณาโลมสีขาวภายใต้พระมหามงกุฎเปล่งรัศมีมีสีเหลือง

มาตรา ๓๒ ธงแสดงหน่วยทหารบก ได้แก่

(๑) ธงแสดงหน่วยกองทัพ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน แบ่งสีเป็น ๒ ส่วน ส่วนบนคือส่วนจากมุมล่างทางด้านคันธงตัดเฉียงขึ้นไปถึงมุมบนเป็นสีแดง ส่วนล่างคือส่วนที่เหลือ เป็นสีบานเย็น ในส่วนที่เป็นสีแดงตอนมุมบนของผืนธงด้านที่ติดกับคันธงมีเครื่องหมายกองทัพบก ใต้เครื่องหมายกองทัพบกมีดาวห้าแฉกสีเหลือง ๓ ดวง เรียงตามความยาวของผืนธง

(๒) ธงแสดงหน่วยกองพล มีลักษณะอย่างเดียวกับธงแสดงหน่วยกองทัพ แต่ใต้เครื่องหมายกองทัพบกมีดาวห้าแฉกสีเหลือง ๒ ดวง เรียงตามความยาวของผืนธง

(๓) ธงแสดงหน่วยกรม มีลักษณะอย่างเดียวกับธงแสดงหน่วยกองพล แต่ใต้เครื่องหมายกองทัพบกไม่มีดาว สำหรับธงแสดงหน่วยกรมนักเรียนนายร้อย ผืนธงส่วนล่างเป็นสีเหลือง มุมบนของผืนธงด้านที่ติดกับคันธงมีตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แทนเครื่องหมายกองทัพบก และมีแถบโอบใต้ตราแผ่นดิน รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง ภายในแถบมีความว่า "กรมนักเรียนนายร้อย" เป็นอักษรสีแดงสำหรับหน่วยรบพิเศษซึ่งอยู่ในระดับเทียบเท่าหน่วยกรม ตรงกลางของผืนธงส่วนล่างมีเครื่องหมายนักโดดร่มสีเหลืองขนาดพองาม และสำหรับหน่วยบินซึ่งอยู่ในระดับเทียบเท่าหน่วยกรม ตรงกลางของผืนธงส่วนล่างมีเครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินสีขาวขนาดพองาม

(๔) ธงแสดงหน่วยกองพัน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน แบ่งสีเป็น ๒ ส่วน ส่วนบนคือส่วนจากมุมล่างทางด้านคันธงตัดเฉียงไปถึงมุมบนเป็นสีแดง ส่วนล่างคือส่วนที่เหลือแบ่งออกไปอีกเป็นสองตอน โดยแบ่งจากจุดกึ่งกลางของเส้นทแยงมุมตัดเฉียงลงถึงมุมล่างด้านนอก ตอนต้นทางด้านที่ติดกับคันธงเป็นสีตามสีของหน่วยทหาร ตอนปลายเป็นสีขาว มุมบนของผืนธงด้านที่ติดกับคันธงมีเครื่องหมายกองทัพบก สำหรับธงแสดงหน่วยกองพันทหารราบให้มีแถบสีแดงทับรอยต่อเส้นทแยงตัดเฉียง สำหรับกองพันนักเรียนนายร้อยส่วนล่างของผืนธงด้านที่ติดกับคันธงเป็นสีเหลือง มุมบนของผืนธงด้านที่ติดกับคันธงมีตราแผ่นดินและมีแถบอย่างเดียวกับธงแสดงหน่วยกรมนักเรียนนายร้อย สำหรับหน่วยรบพิเศษซึ่งอยู่ในระดับเทียบเท่าหน่วยกองพัน ตรงกลางของผืนธงส่วนล่างมีเครื่องหมายนักโดดร่มสีเหลืองขนาดพองาม และสำหรับหน่วยบินซึ่งอยู่ในระดับเทียบเท่าหน่วยกองพันตรงกลางของผืนธงส่วนล่างมีเครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินสีขาวขนาดพองาม

ผืนธงส่วนล่างของธงแสดงหน่วยทหารตาม (๒) (๓) และ (๔) เป็นสีตามสีของหน่วยทหารดังต่อไปนี้

(ก)	ทหารราบ และหน่วยรบพิเศษ	สีขาว
(ข)	ทหารม้า	สีฟ้าหม่น
(ค)	ทหารปืนใหญ่ และนักเรียนนายร้อย	สีเหลือง
(ง)	ทหารช่าง	สีดำ
(จ)	ทหารสื่อสาร	สีม่วง
(ฉ)	ทหารขนส่ง	สีเลือดหมู
(ช)	ทหารแพทย์	สีเขียว
(ซ)	ทหารสารวัตร	สีน้ำเงิน
(ฌ)	ทหารสรรพาวุธ	สีแสด
(ญ)	หน่วยบิน	สีฟ้าอ่อน

ธงแสดงหน่วยทหารตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ถ้ามีหน่วยที่เป็นเหล่าและอยู่ในระดับเดียวกันตั้งแต่ ๒ หน่วยขึ้นไป ให้มีอักษรย่อชื่อหน่วยหรือเลขหมายหน่วยเป็นตัวเลขไทยอยู่ตรงกลางของส่วนล่างของผืนธง

นอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ทหารบกจะมีธงแสดงหน่วยทหารอื่นอีกหรือจะมีธงแสดงหน่วยทหารสำหรับหน่วยทหารที่อยู่ในระดับเทียบเท่าหน่วยกองทัพ หน่วยกองพล หน่วยกรม หน่วยกองพันอื่นอีกก็ได้ โดยให้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ธงแสดงหน่วยทหารอากาศ มี

(๑) ธงแสดงหน่วยที่เป็นส่วนกำลังรบ ตั้งแต่ระดับฝูงบินหรือกองพันขึ้นไป มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีฟ้า ตรงกลางของผืนธงมีรูปเครื่องหมายกองทัพอากาศเป็นสีเหลืองและมีชื่อหน่วยทหารนั้น ๆ เป็นสีน้ำเงินดำเป็นแถวโค้งโอบใต้รูปเครื่องหมายกองทัพอากาศ

(๒) ธงแสดงหน่วยแยกอิสระที่เป็นส่วนกำลังรบ ตามที่กองทัพอากาศกำหนด มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงแสดงหน่วยที่เป็นส่วนกำลังรบตั้งแต่ระดับฝูงบินหรือกองพันขึ้นไป

หมวด ๔
ธงพิทักษ์สันติราษฎร์

มาตรา ๓๔ ธงพิทักษ์สันติราษฎร์ของกรมตำรวจ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ที่ตรงกลางของผืนธงมีรูปตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วยความว่า “พิทักษ์สันติราษฎร์” ปักด้วยดิ้นเงินโอบใต้ตราแผ่นดิน

ธงพิทักษ์สันติราษฎร์ตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดวัตถุที่ทำเป็นลวดลายในผืนธง หรือจะกำหนดส่วนประกอบของธงก็ได้ โดยให้กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕
ธงกองอาสารักษาดินแดนและกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด

มาตรา ๓๕ ธงกองอาสารักษาดินแดน มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ผืนธงเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ ๗๒ เซนติเมตร ด้านหน้าของผืนธงมุมบนด้านที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อเป็นสีทองขลิบริมสีเหลืองรัศมีสีทอง และที่ตรงกลางของผืนธง

มีดวงกลมสีแดงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๓๔ เซนติเมตร ขอบรอบวงกลมเป็นสีเหลืองมีรูปพระนเรศวรทรงช้างอยู่ภายในดวงกลมและมีความว่า “กองอาสารักษาดินแดน” ปักด้วยดิ้นทองเป็นแถวโค้งโอบใต้ดวงกลมนั้น ด้านหลังที่ตรงกลางของผืนธงมีรูปช่อชัยพฤกษ์และอุณาโลมอยู่ตรงกลางภายใต้พระมหามงกุฎปักด้วยดิ้นทอง ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงเป็นสีแดง ด้านอื่นเป็นกรุยสีเหลือง

มาตรา ๓๖ ธงกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงกองอาสารักษาดินแดน แต่ด้านหน้าของผืนธงที่ใต้ความว่า “กองอาสารักษาดินแดน” ให้มีชื่อจังหวัดที่กองอาสารักษาดินแดนตั้งอยู่ ปักด้วยดิ้นทอง

มาตรา ๓๗ ธงตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ จะกำหนดวัตถุที่ทำเป็นลวดลายในผืนธงหรือจะกำหนดส่วนประกอบของธงก็ได้ โดยให้กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๖
ธงคณะลูกเสือแห่งชาติและธงลูกเสือจังหวัด

มาตรา ๓๘ ธงคณะลูกเสือแห่งชาติ มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ผืนธงกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๕๒ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีตราธรรมจักรสีเหลืองขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๓๒ เซนติเมตร

มาตรา ๓๙ ธงลูกเสือจังหวัด มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ผืนธงกว้าง ๔๐ เซนติเมตร ยาว ๖๐ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีเหลืองขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๒๗ เซนติเมตร มีขอบรอบดวงกลมเป็นสีดำ ๒ ขอบซ้อนกัน ขอบนอกกว้าง ๒ มิลลิเมตร ขอบในกว้าง ๑ มิลลิเมตร ระยะระหว่างขอบนอกกับขอบในห่างกัน ๒ มิลลิเมตร ตรงกลางของดวงกลมมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติเป็นสีเหลืองและใต้ตรานั้นให้มีชื่อจังหวัดเป็นอักษรสีดำ

หมวด ๗
ธงราชการทั่วไป

มาตรา ๔๐ ให้ใช้ธงชาติเป็นธงแสดงตำแหน่งราชการหรือส่วนราชการที่พระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดลักษณะของธงไว้โดยเฉพาะ

มาตรา ๔๑ ธงดังต่อไปนี้ ให้ใช้เป็นธงราชการที่ชักขึ้นในเรือเฉพาะเวลาปฏิบัติการตามหน้าที่

(๑) ธงเจ้าพนักงานนำร่อง มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๘ ส่วน ยาว ๑๒ ส่วน ขอบผืนธงเป็นแถบสีขาว กว้าง ๑ ใน ๘ ส่วนของความกว้างของผืนธง ภายในแถบสีขาวมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ

(๒) ธงเจ้าพนักงานตรวจท่า มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วด้านฐานที่อยู่ติดกับคันธง กว้าง ๑ ส่วน ผืนธงยาว ๒ ส่วน ตอนต้น ๑ ใน ๓ ส่วนของผืนธงมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ และตอนปลาย ๒ ใน ๓ ส่วนของผืนธงเป็นสีขาว

(๓) ธงพนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงเจ้าพนักงานตรวจท่า เว้นแต่ตอนปลายของผืนธงเป็นสีแดง ที่ตรงกลางของผืนธงที่เป็นสีแดงมีรูปแตรงอนในแนวนอนเหนือแตรงอนมีอุณาโลมในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง

(๔) ธงเจ้าพนักงานศุลกากร มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงเจ้าพนักงานตรวจท่า เว้นแต่ตอนปลายของผืนธงเป็นสีเขียวใบไม้

(๕) ธงเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงเจ้าพนักงานตรวจท่า เว้นแต่ตอนปลายของผืนธงเป็นสีเหลืองที่ตรงกลางของผืนธงที่เป็นสีเหลืองมีรูปพระแสงดาบเขนและโล่สีเลือดหมู

(๖) ธงเจ้าพนักงานตำรวจน้ำ มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วด้านฐานที่อยู่ติดกับคันธงกว้าง ๑ ส่วน ผืนธงยาว ๓ ส่วน ตอนต้น ๑ ใน ๓ ส่วนของผืนธงมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ และตอนปลาย ๒ ใน ๓ ส่วนของผืนธงเป็นสีเลือดหมู ที่ตรงกลางของผืนธงมีรูปพระแสงดาบเขนและโล่สีเหลือง

มาตรา ๔๒ ธงเรือยนต์หลวง มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว พื้นธงสีแดง ด้านฐานที่อยู่ติดกับคันธงกว้าง ๑ ส่วน ผืนธงยาว ๒ ส่วน ตอนต้นของผืนธงมีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีขาบ ขนาดกว้าง ๑ ใน ๒ ส่วนของความกว้างของผืนธง ตอนกลางของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีรูปพระมหามงกุฎสีเหลือง

หมวด ๘
<u>ธงแสดงตำแหน่งทั่วไป</u>

มาตรา ๔๓ ธงแสดงตำแหน่งทั่วไป มี

(๑) ธงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นธงสีขาวตรงกลางของผืนธงมีอาร์มสีเหลือง กว้าง ๑ ใน ๓ ส่วนของความกว้างของผืนธง ภายในอาร์มสีเหลืองมีอาร์มสีธงชาติ กว้าง ๓ ใน ๕ ส่วนของความกว้างของอาร์มสีเหลือง เหนืออาร์มมีครุฑพ่าห์สีแดงขนาดเท่าอาร์มสีเหลือง

(๒) ธงประธานรัฐสภา มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นธงสีขาว ตรงกลางของผืนธงมีรูปรัฐธรรมนูญประดิษฐานอยู่บนพาน ๒ ชั้นสีทอง ภายใต้พระมหามงกุฎสีเหลือง รูปนี้อยู่ระหว่างกลางลายกระหนกสีแดง

(๓) ธงนายกรัฐมนตรี มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นธงสีขาว ตรงกลางของผืนธงมีรูปวงกลมมีเส้นรอบวงเป็นเส้นคู่ ตรงกลางของวงกลมมีรูปรัฐธรรมนูญมีรัศมีประดิษฐานอยู่บนพาน ๒ ชั้นเหนือตั่ง มีรูปราชสีห์กับคชสีห์ยืนในท่าเผ่นหันหน้าเข้าหากันอยู่ ๒ ข้าง รูปเหล่านี้เป็นสีแดงอยู่ภายใต้พระมหามงกุฎสีเหลือง

(๔) ธงประธานศาลฎีกา มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นธงสีขาว ตรงกลางของผืนธงมีรูปวงกลมมีเส้นรอบวงเป็นเส้นคู่ ตรงกลางของวงกลมมีรูปพระแสงขรรค์เป็นหลักมีดุลเกี่ยวขัดไว้ที่ด้ามพระแสงขรรค์ รูปเหล่านี้เป็นสีแดงอยู่ภายใต้พระมหามงกุฎสีเหลือง

(๕) ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๕ ส่วน ยาว ๖ ส่วน พื้นธงสีขาว ตรงกลางของผืนธงมีรูปจักรสีแดงแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางขวาและมีสมอสีขาบสอดวงจักร ด้านซ้ายและด้านขวาของรูปจักรมีรูปปีกนกกางเป็นสีฟ้า อยู่ภายใต้พระมหามงกุฎสีเหลือง

(๖) ธงราชทูต มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีขาบขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๒ ใน ๓ ส่วนของความกว้างของผืนธง ภายในดวงกลมมีช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าหาคันธง ธงนี้ให้ใช้สำหรับหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งโดยมีพระราชสาส์นตราตั้ง

(๗) ธงกงสุล มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงชาติ ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีขาบขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๒ ใน ๓ ส่วนของความกว้างของผืนธง ภายในดวงกลมมีช้างเผือกหันหน้าเข้าหาคันธง ธงนี้ให้ใช้สำหรับหัวหน้าสถานที่ทำการทางกงสุลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งโดยมีพระบรมราชโองการ

มาตรา ๔๔ ให้นายกรัฐมนตรีหรือส่วนราชการที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายจัดทำรูปธงให้ถูกต้องตามลักษณะที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ไว้เป็นตัวอย่าง

หมวด ๙

<u>การใช้ ชัก หรือแสดงธง</u>

มาตรา ๔๕ การใช้ ชัก หรือแสดงธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยหรือชาติไทยตามมาตรา ๕ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๔๖ การใช้ ชัก หรือแสดงธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร ให้กระทำเฉพาะธงชาติ ธงราชนาวี หรือธงประจำกองทัพเรือ ธงสำหรับองค์ราชาธิบดี ราชินี ราชสามี รัชทายาท

ธงแสดงตำแหน่งประมุขของรัฐ หรือหัวหน้ารัฐบาล ธงแสดงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูต ธงแสดงตำแหน่งหัวหน้าสถานที่ทำการทางกงสุล ธงของรัฐต่างประเทศ ธงขององค์การระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทยเป็นสมาชิกและธงอื่นของต่างประเทศซึ่งได้รับอนุญาตจากนายกรัฐมนตรี

การใช้ ชัก หรือแสดงธงของต่างประเทศตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้ ณ ที่ดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่พักอาศัยหรือยานพาหนะสำหรับองค์ราชาธิบดี ราชินี ราชสามี รัชทายาท ประมุขของรัฐหรือผู้แทน หรือหัวหน้ารัฐบาลในโอกาสที่มาเยือนประเทศไทย

(๒) สถานที่ทำการของคณะผู้แทนทางทูต สถานที่ทำการทางกงสุลหรือสำนักงานขององค์การระหว่างประเทศ และรวมถึงหน่วยงานขององค์การระหว่างประเทศ

(๓) สถานที่อยู่ ที่พักอาศัยหรือยานพาหนะสำหรับหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูต หัวหน้าสถานที่ทำการทางกงสุล หรือหัวหน้าสำนักงานขององค์การระหว่างประเทศ และรวมถึงหัวหน้าหน่วยงานขององค์การระหว่างประเทศ

(๔) เรือหรืออากาศยานต่างประเทศหรือขององค์การระหว่างประเทศ

(๕) เรือหรืออากาศยานของรัฐต่างประเทศ หรือ

(๖) สถานที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศให้ใช้ ชัก หรือแสดงธงได้ หรือตามที่ได้รับอนุญาตจากนายกรัฐมนตรี

การใช้ ชัก หรือแสดงธงตาม (๑) ถึง (๔) ให้เป็นไปตามขนบธรรมเนียมระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ หรือความตกลงกับรัฐบาลไทย

การใช้ ชัก หรือแสดงธงตาม (๕) และ (๖) ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๔๗ บทบัญญัติมาตรา ๔๖ มิให้ใช้บังคับแก่การใช้ ชัก หรือแสดงธงของต่างประเทศภายในห้องของอาคาร

หมวด ๑๐

<u>บทกำหนดโทษ</u>

มาตรา ๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดใช้ ชัก หรือแสดงธงอื่นของต่างประเทศนอกจากธงที่กำหนดให้ใช้ ชัก หรือแสดงได้ตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดใช้ ชัก หรือแสดงธงต่างประเทศโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ ผู้ใดใช้ ชัก หรือแสดงธงอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ได้บัญญัติกำหนดลักษณะไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่มีสิทธิ หรือใช้ ชัก หรือแสดงธงที่คล้ายคลึงกับธงดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดใช้หรือแสดงธง รูปจำลองของธง หรือแถบสีธงที่ได้กำหนดลักษณะไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ที่สิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อ สิ่งผูกมัด หรือสิ่งใด ๆ ทั้งนี้ โดยไม่สมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อธงตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ ดังต่อไปนี้

(๑) ประดิษฐ์รูปตัวอักษร ตัวเลข หรือเครื่องหมายอื่นใดในผืนธง รูปจำลองของธง หรือในแถบสีธง นอกจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

(๒) ใช้ ชัก หรือแสดงธง รูปจำลองของธง หรือแถบสีธงอันมีลักษณะตาม (๑)

(๓) ใช้ ชัก หรือแสดงธง รูปจำลองของธง หรือแถบสีธงไว้ ณ ที่หรือโดยวิธีอันไม่สมควร

(๔) ประดิษฐ์ธง รูปจำลองของธง หรือแถบสีธงไว้ ณ ที่หรือสิ่งใด ๆ โดยไม่สมควร

(๕) แสดงหรือใช้สิ่งใด ๆ ที่มีรูปธง รูปจำลองของธง หรือมีแถบสีธงอันมีลักษณะตาม (๔) โดยไม่สมควร

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๔ ผู้ใดกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการเหยียดหยามต่อธง รูปจำลองของธง หรือแถบสีธงที่ได้บัญญัติกำหนดลักษณะไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๕ ธงชัยเฉลิมพลหรือธงประจำกองทหารบก ธงประจำกองทหารเรือ และธงประจำกองทหารอากาศ ที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นธงชัยเฉลิมพลตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้รับพระราชทานธงชัยเฉลิมพลใหม่

มาตรา ๕๖ ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ได้ออกตามพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ และใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยธงที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้ประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๗๙ สมควรปรับปรุงเสียใหม่ ประกอบกับเป็นการสมควรกำหนดธงบางชนิดเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องกับราชประเพณีและระเบียบแบบแผนของทางราชการ และสมควรยกเลิกธงซึ่งทางราชการเลิกใช้แล้ว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ และธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร

พ.ศ.๒๕๒๙

โดยที่ได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยธงขึ้นใหม่ ประกอบกับได้พิจารณาเห็นว่าระเบียบเกี่ยวกับการชักธงชาติได้ประกาศใช้มาเป็นเวลานาน และมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง จึงเป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการใช้ การชัก หรือการแสดงธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยและชาติไทยรวมตลอดถึงการใช้ การชัก หรือการแสดงธงของต่างประเทศในราชอาณาจักรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ.๒๕๒๒ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ การชักหรือการแสดงธงชาติ และธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๒๙"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการชักธงชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๘

(๒) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการชักธงชาติ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๐๑

(๓) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการชักธงชาติ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๐๓

(๔) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการชักธงชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๐๓

(๕) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการชักธงชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๑๙

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติของคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"ธงของต่างประเทศ" หมายความว่า ธงชาติ ธงราชนาวี หรือธงประจำกองทัพเรือ ธงสำหรับองค์ราชาธิบดี ราชินี ราชสามี รัชทายาท ธงแสดงตำแหน่งประมุขของรัฐ หรือหัวหน้ารัฐบาล ธงแสดงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูต ธงแสดงตำแหน่งหัวหน้าสถานที่ทำการทางกงสุล ธงของรัฐต่างประเทศ ธงขององค์การระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทยเป็นสมาชิก ธงอื่นของต่างประเทศซึ่งได้รับอนุญาตจากนายกรัฐมนตรี และให้หมายความรวมถึงธงขององค์การระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทยรับรอง

"การใช้ธง" หมายความว่า การนำธงที่อยู่ในสภาพพร้อมแล้วไปทำให้ปรากฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์หรือใช้ในโอกาสใดโอกาสหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

"การชักธง" หมายความว่า การเชิญธงขึ้นสู่ยอดเสา หรือการเชิญธงลงจากยอดเสาตามกำหนดเวลาหรือตามโอกาสที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

"การแสดงธง" หมายความว่า การที่บุคคลหรือคณะบุคคลได้ทำหรือสร้างให้ปรากฏเป็นรูปร่างไม่ว่าจะเป็นวัตถุ รูป ภาพ หรือสสาร ที่มีลักษณะเป็นสีที่มีความหมายถึงธงหรือแถบสีธงที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

"เขตพระราชฐาน" หมายความว่า พระบรมมหาราชวัง พระราชวัง พระราชนิเวศน์ และพระตำหนัก ซึ่งยังใช้ราชการในองค์พระประมุขแห่งชาติอยู่

"ด้านขวา" หมายความว่า ส่วนข้างขวาเมื่อดูออกมาจากภายในหรือจุดของสถานที่ที่ใช้ ชักแสดง หรือประดับธง เป็นหลัก เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาและตีความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑
การใช้ การชัก และการแสดงธงชาติ
ส่วนที่ ๑
ข้อความทั่วไป

ข้อ ๖ ธงชาติ เป็นธงที่แสดงความหมายถึงประเทศไทยหรือชาติไทยให้ปฏิบัติต่อธงดังกล่าวด้วยความเคารพ ไม่ดูถูกเหยียดหยามหรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียซึ่งเกียรติภูมิของประเทศไทยหรือชาติไทย

ข้อ ๗ ธงชาติที่จะนำมาใช้ ชัก หรือแสดง ต้องมีสภาพดี เรียบร้อย ไม่ขาดวิ่น และสีไม่ซีดจนเกินควร

ข้อ ๘ เสาธงชาติจะมีขนาดสูง ต่ำ ใหญ่หรือเล็กเพียงไร ควรจะอยู่ ณ ที่ใด และจะใช้ผืนธงขนาดเท่าใดนั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือผู้ปกครองสถานที่หรือเอกชนผู้ครอบครองอาคารสถานที่หรืออาคารนั้นที่จะพึงพิจารณาให้เหมาะสมเป็นสง่างามแก่อาคารสถานที่นั้น ๆ

ข้อ ๙ การชักธงชาติให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีหน้าที่ชักธง ต้องแต่งกายเรียบร้อย

(๒) เมื่อใกล้กำหนดเวลาชักธงขึ้น ให้เตรียมธงผูกติดกับสายเชือกทางด้านขวาของผู้ชักธงให้เรียบร้อย

(๓) เมื่อถึงกำหนดเวลา ให้คลี่ธงออกเต็มผืน แล้วดึงเชือกให้ธงขึ้นช้า ๆ ด้วยความสม่ำเสมอ จนถึงสุดยอดเสาธง แล้วจึงผูกเชือกไว้ให้ตึงไม่ให้ธงลดต่ำลงมาจากเดิม

(๔) เมื่อชักธงลง ให้ดึงเชือกให้ธงลงช้า ๆ ด้วยความสม่ำเสมอ และสายเชือกดึง จนถึงระดับเดิมก่อนชักขึ้น

(๕) ในกรณีที่มีการบรรเลงเพลงเคารพหรือมีสัญญาณในการชักธงขึ้นและลงจะต้องชักธงขึ้นและลงให้ถึงจุดที่สุด พร้อมกับจบเพลงหรือสัญญาณนั้น ๆ

ข้อ ๑๐ กรณีที่ทางราชการประกาศให้ลดธงชาติครึ่งเสาตามข้อ ๑๔ ให้ปฏิบัติการในการชักธงขึ้นเช่นเดียวกับในข้อ ๙ เมื่อธงถึงยอดเสาแล้วจึงลดลงให้อยู่ในระดับความสูงประมาณสองในสามส่วนของความสูงของเสาธงนั้น และเมื่อจะชักธงลงให้ชักธงขึ้นจนถึงยอดเสาก่อนแล้วจึงชักธงลงตามที่กำหนดในข้อ ๙

ข้อ ๑๑ การใช้ การชัก หรือการแสดงธงราชนาวี ให้เป็นไปตามระเบียบที่กองทัพเรือกำหนด

ส่วนที่ ๒

การชักธงชาติในราชอาณาจักร

ข้อ ๑๒ การชักธงชาติในเวลาปกติ ณ อาคารสถานที่และที่ยานพาหนะ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) อาคารสถานที่และยานพาหนะของราชการฝ่ายทหาร ให้ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของทหาร

(๒) อาคารสถานที่ราชการฝ่ายพลเรือน ให้ชักธงทุกหน่วยงาน กรณีที่มีสถานที่ราชการหลายหน่วยงานในบริเวณเดียวกัน จะสมควรชักธง ณ ที่ใด ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานผู้ปกครองอาคารสถานที่นั้น ๆ จะตกลงกัน

(๓) อาคารสถานที่ราชการฝ่ายพลเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตพระราชฐาน การชักธงโดยการจัดตั้งเสาธงต่างหากจากตัวอาคารให้ได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการพระราชวัง

(๔) สถาบันการศึกษาในสังกัดหรือในความควบคุมของทบวงมหาวิทยาลัย โรงเรียนทุกประเภท และสถานศึกษาในสังกัดหรือในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่ทบวงมหาวิทยาลัย หรือกระทรวงศึกษาธิการกำหนด แล้วแต่กรณี

(๕) เรือเดินทะเล ให้ปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีของชาวเรือ

(๖) เรือเดินในลำน้ำ ถ้าจะชักธงให้ชักไว้ที่ท้ายเรือ

(๗) ที่สาธารณสถานและอาคารสถานที่ของเอกชน ถ้าจะชักธงให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยอนุโลม

ยานพาหนะอย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ข้างต้น โดยปกติไม่ควรชักธง

ข้อ ๑๓ ในโอกาสและวันพิธีสำคัญให้ชักและประดับธงชาติ ณ อาคารสถานที่ ยานพาหนะและที่สาธารณสถาน ตามกำหนดวันและระยะเวลาดังต่อไปนี้

(๑)	วันขึ้นปีใหม่ วันที่ ๑ มกราคม	๑	วัน
(๒)	วันมาฆบูชา	๑	วัน
(๓)	วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์ วันที่ ๖ เมษายน	๑	วัน
(๔)	วันสงกรานต์ วันที่ ๑๓ เมษายน	๑	วัน

(๕)	วันฉัตรมงคล วันที่ ๕ พฤษภาคม	๑	วัน
(๖)	วันพืชมงคล	๑	วัน
(๗)	วันวิสาขบูชา	๑	วัน
(๘)	วันอาสาฬหบูชา	๑	วัน
(๙)	วันเข้าพรรษา	๑	วัน
(๑๐)	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระบรมราชินีนาถ วันที่ ๑๒ สิงหาคม	๑	วัน
(๑๑)	วันสหประชาชาติ วันที่ ๒๔ ตุลาคม	๑	วัน
(๑๒)	วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๕, ๖ และ ๗ ธันวาคม	๓	วัน
(๑๓)	วันรัฐธรรมนูญ วันที่ ๑๐ ธันวาคม	๑	วัน

การชักและประดับธงในโอกาสหรือวันพิธีสำคัญอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่ทางราชการจะประกาศให้ทราบเป็นครั้งคราว

ส่วนการชักและประดับธงในงานพิธีสำคัญอื่น ๆ ตามประเพณีนิยม ให้ปฏิบัติต่อธงด้วยความเคารพ

ข้อ ๑๔ การลดธงชาติครึ่งเสากรณีใด เป็นเวลาเท่าใด ให้กระทรวงการต่างประเทศ สำนักพระราชวัง หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี แจ้งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีสั่งการ และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและปฏิบัติ

ข้อ ๑๕ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐประดับธงชาติไว้ในสถานที่อันควรในบริเวณที่ทำการทุกวันและตลอดเวลา

นอกเหนือจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าต้องมีการชักธงชาติขึ้นและลง ณ อาคารสถานที่หรือบริเวณใด โดยปกติให้เป็นไปตามกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ชักขึ้นเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา

(๒) ชักลงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

สำหรับอาคารสถานที่และยานพาหนะฝ่ายทหาร ให้ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของทหาร

ส่วนเรือเดินทะเล ให้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเรือ

ส่วนที่ ๒ ทวิ

<u>การแสดงธงชาติในกรณีอื่น</u>

ข้อ ๑๕ ทวิ การแสดงธงชาติไว้ที่สิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อ สิ่งผูกมัด ผลิตภัณฑ์ สินค้าใด ๆ อาคาร สถานที่ ยานพาหนะ เครื่องแต่งกาย ร่างกายหรือสิ่งอื่นใดที่มิได้มีลักษณะเป็นการเหยียดหยามต่อธงชาติ ประเทศไทย หรือชาติไทย ให้ทำได้โดยสมควรในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการแสดงธงชาติที่กระทำโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๒) เป็นการแสดงธงชาติที่กระทำโดยเอกชนเพื่อประโยชน์ทางการพาณิชย์

(๓) เป็นการแสดงธงชาติที่กระทำโดยเอกชนในกรณีอื่น ๆ นอกจาก (๒)

หลักเกณฑ์และวิธีการขอความเห็นชอบในกรณีตาม (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๑๕ ตรี ให้มีคณะกรรมการธง ประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการธงมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบการแสดงธงให้เป็นไปตามข้อ ๑๕ ทวิ และให้มีอำนาจหน้าที่แนะนำปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้ หรือในการวินิจฉัยปัญหาและตีความเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ด้วย

ส่วนที่ ๓

<u>การชักธงชาตินอกราชอาณาจักร</u>

ข้อ ๑๖ การชักธงชาติ ณ อาคารสถานที่และที่ยานพาหนะของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รวมตลอดถึงสถานที่อยู่ ที่พักอาศัยของหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูต หรือหัวหน้าสถานที่ทำการกงสุล ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๒ โดยอนุโลม โดยให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คำนึงถึง

ขนบธรรมเนียมระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ ความตกลงกับรัฐบาลไทย และขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นประกอบด้วย

ข้อ ๑๗ การชักธงชาติบนเรือของรัฐบาลที่เดินทางไปต่างประเทศชั่วคราวให้ปฏิบัติตามข้อ ๑๖ โดยอนุโลม

สำหรับเรือของทางราชการฝ่ายทหาร ให้ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของทหาร

ส่วนที่ ๔

การใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติคู่กับธงอื่น หรือกับพระพุทธรูป และพระบรมรูป

ข้อ ๑๘ การใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติคู่กับธงอื่น หรือร่วมกับธงอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยธง ยกเว้นธงพระอิสริยยศ จะต้องไม่ให้ธงชาติอยู่ในระดับต่ำกว่าธงอื่น ๆ และโดยปกติให้จัดธงชาติอยู่ที่เสาธงแรก ด้านขวา

การใช้ธงชาติคู่กับธงอื่นในงานพิธีซึ่งมีแท่นหรือที่สำหรับประธาน ให้จัดธงชาติอยู่ด้านขวาและธงอื่นอยู่ด้านซ้าย

ข้อ ๑๙ การใช้หรือชักธงชาติคู่กับธงอื่นนอกจากที่กล่าวในข้อ ๑๘ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) เมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคี่ ต้องให้ธงชาติอยู่กลาง

(๒) เมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคู่ ต้องให้ธงชาติอยู่กลางด้านขวา

ข้อ ๒๐ การใช้ธงชาติร่วมกับพระพุทธรูปและพระบรมรูปในพิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นที่สักการะร่วมกัน ให้จัดธงชาติอยู่ด้านขวาของพระพุทธรูป พระบรมรูปอยู่ด้านซ้าย

ส่วนที่ ๕

การใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ

ข้อ ๒๑ การใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ จะต้องเป็นไปในลักษณะที่เท่าเทียมกัน เช่น ขนาดและสีของธง และความสูงต่ำของเสาธง เป็นต้น

ข้อ ๒๒ การใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ถ้าใช้หรือชักธงของต่างประเทศประเทศเดียว ต้องให้ธงชาติเคียงคู่อยู่ทางด้านขวาของธงต่างประเทศ

(๒) ถ้าใช้หรือชักธงของต่างประเทศเกินกว่าหนึ่งประเทศ ซึ่งเมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคี่ ต้องให้ธงชาติอยู่กลาง

(๓) ถ้าใช้หรือชักธงของต่างประเทศเกินกว่าหนึ่งประเทศ ซึ่งเมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคู่ ต้องให้ธงชาติอยู่กลางด้านขวา

ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่เป็นการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติในอาคารสถานที่หรือมีข้อตกลงระหว่างประเทศ หรือประเทศภาคีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ให้ใช้ ชัก หรือแสดงเรียงตามลำดับอักษร หรือเรียงตามลำดับการเป็นสมาชิก เป็นต้น ก็ให้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือข้อกำหนดนั้น ๆ ได้

การใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติในการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ โดยปกติให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสมาคมกีฬาระหว่างประเทศ หรือตามหลักสากลที่ยอมรับกันในนานาอารยประเทศ

ข้อ ๒๓ การใช้ธงชาติคู่กับธงของต่างประเทศสำหรับรถยนต์ ให้ใช้ปักธงชาติไว้ทางด้านขวา และธงของต่างประเทศไว้ทางด้านซ้าย

ยานพาหนะอื่นให้อนุโลมทำนองเดียวกับวิธีที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง เว้นแต่การใช้บนเรือให้เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณีของชาวเรือ

ส่วนที่ ๖

<u>การใช้ธงชาติกับผู้เสียชีวิต</u>

ข้อ ๒๔ การใช้ธงชาติประกอบเกียรติยศศพหรืออัฐิ ให้ใช้ธงชาติกับบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ประธานองคมนตรี

(๒) ประธานรัฐสภา

(๓) นายกรัฐมนตรี

(๔) ประธานศาลฎีกา

(๕) ผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์

(๖) ผู้ที่เสียชีวิตเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่สู้รบหรือต่อสู้หรือช่วยเหลือการสู้รบหรือต่อสู้ หรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือช่วยเหลือราชการในการป้องกันอธิปไตย

หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ หรือปราบปรามการกระทำผิดต่อความมั่นคงของรัฐหรือปราบปรามการกระทำความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๗) ผู้ที่เสียชีวิตเนื่องจากได้แสดงความกล้าหาญช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ให้เป็นประโยชน์อย่างสำคัญแก่ทางราชการ โดยไม่เกรงภัยอันจะเกิดแก่ชีวิตของตน

(๘) บุคคลนอกจากที่กล่าวข้างต้น และเป็นผู้ที่ทางราชการเห็นสมควร

สำหรับบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ต้องเป็นผู้ที่เสียชีวิตในขณะดำรงตำแหน่ง

การใช้ธงชาติประกอบเกียรติยศศพหรืออัฐิของบุคคลตาม (๖) และ (๗) ในกรุงเทพมหานคร ให้เสนอขอความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัดอื่น ๆ ให้เสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอท้องที่ หรือผู้บังคับบัญชาทหารระดับกองพัน หรือเทียบเท่าขึ้นไป แล้วแต่กรณี

การใช้ธงชาติประกอบเกียรติยศศพหรืออัฐิของบุคคลตาม (๘) ให้หัวหน้าส่วนราชการตามวรรคสาม เป็นผู้เสนอขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

ข้อ ๒๕ การใช้ธงชาติคลุมศพ ให้ใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพหรือพิธีรดน้ำศพ

(๒) ในพิธีปลงศพตามประเพณีของทหารเรือ

(๓) ในระหว่างการเคลื่อนย้ายศพเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา

ข้อ ๒๖ การใช้ธงชาติคลุมหีบศพหรืออัฐิ ให้ใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อเชิญหรือเคลื่อนย้ายศพหรืออัฐิ เพื่อประกอบพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพ รดน้ำศพ หรือบำเพ็ญกุศลตามพิธีทางศาสนา

(๒) ในระหว่างการประกอบพิธีทางศาสนา

(๓) ในระหว่างการตั้งศพเพื่อรับพระราชทานเพลิงศพ ประกอบการฌาปนกิจหรือเคลื่อนย้ายศพไปประกอบพิธีฝัง

ข้อ ๒๗ การใช้ธงชาติคลุมศพหรือหีบศพ ปกติให้ใช้คลุมตามความยาวของธง โดยให้ด้านต้นของผืนธงอยู่ทางส่วนศีรษะของศพ และจะต้องปฏิบัติไม่ให้เป็นการเสื่อมเสียเกียรติแก่ธง

ห้ามมิให้วางสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงบนธงชาติที่คลุมศพหรือหีบศพ

เมื่อจะรับพระราชทานน้ำอาบศพ บรรจุหรือฝังศพ ประชุมเพลิงศพตอนเผาจริงให้เชิญธงชาติที่คลุมศพหรือหีบศพพับเก็บให้เรียบร้อย โดยมิให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของธงสัมผัสพื้น

ข้อ ๒๘ ผู้ได้รับพระราชทานโกศหรือหีบหลวงประกอบเกียรติยศศพอยู่แล้ว ถ้ามีสิทธิที่จะใช้ธงชาติคลุมศพด้วย ให้กระทำได้โดยวิธีเชิญธงชาติในสภาพที่พับเรียบร้อยใส่พานตั้งไว้เป็นเกียรติยศที่หน้าที่ตั้งศพเช่นเดียวกับการตั้งเครื่องยศและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเครื่องยศและเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ห้ามใช้ธงชาติหรือแถบสีธงชาติคลุมทับหรือตกแต่งโกศหรือหีบศพที่พระราชทานประกอบเกียรติยศศพ

ส่วนที่ ๗

การทำความเคารพธงชาติ

ข้อ ๒๙ เมื่อได้เห็นการชักธงชาติขึ้นและลงจากเสาธง ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตามเวลาปกติที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๕

(๒) เมื่อมีการชักธงชาติขึ้นและลง ในพิธีการต่าง ๆ ให้แสดงความเคารพโดยการยืนตรงหันไปทางเสาธง อาคาร หรือสถานที่ที่มีการชักธงชาติขึ้นและลง จนกว่าจะเสร็จการ

ในกรณีที่ได้ยินเสียงเพลงชาติหรือสัญญาณการชักธงชาติ จะเห็นหรือไม่เห็นการชักธงชาติก็ตาม หรือในกรณีอยู่ในอาคารหรือยานพาหนะที่ไม่สามารถยืนแสดงความเคารพได้ให้แสดงความเคารพโดยหยุดนิ่งในอาการสำรวม จนกว่าการชักธงชาติหรือเสียงเพลงชาติหรือสัญญาณการชักธงชาติจะสิ้นสุดลง

สำหรับข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของทางราชการหรือองค์การของรัฐซึ่งแต่งเครื่องแบบ ให้ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของทางราชการหรือองค์การของรัฐนั้น

นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งแต่งเครื่องแบบ ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐ กำหนด แล้วแต่กรณี หรือตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๘

การดูแลรักษาธงชาติ

ข้อ ๓๐ ให้หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานผู้ปกครองอาคารสถานที่ราชการหรือสถานที่ทำการของหน่วยงานของรัฐและเอกชนผู้ครอบครองอาคารสถานที่ที่มีการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ กวดขันดูแลให้มีการปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยเคร่งครัด

ข้อ ๓๑ ให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ เก็บรักษาธงชาติไว้ด้วยความเคารพในสถานที่และที่เก็บอันสมควร

ข้อ ๓๒ การเชิญธงชาติที่เก็บรักษาเพื่อนำไปใช้ ชัก หรือแสดง ในกรณีที่ธงชาติเป็นผืนผ้าให้เชิญไปในสภาพที่พับเรียบร้อย และด้วยอาการเคารพเมื่อถึงที่ที่จะใช้หรือแสดงจึงคลี่ธงออกเพื่อใช้หรือแสดงต่อไป

ในกรณีจะใช้ชัก ให้เชิญธงชาติไปยังเสาธง เมื่อใกล้จะถึงกำหนดเวลาแล้วจึงปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๙

การเชิญธงชาติจากที่ที่ใช้ ชัก หรือแสดง ไปเก็บไว้ ณ ที่เก็บรักษา ให้ดำเนินการในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

หมวด ๒
การใช้ การชัก และการแสดงธงของต่างประเทศในราชอาณาจักร

ส่วนที่ ๑
สถานที่ที่จะใช้ ชัก และแสดงธงของต่างประเทศ

ข้อ ๓๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๖ (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ การใช้ การชัก หรือการแสดงธงของต่างประเทศ จะกระทำได้ ณ สถานที่และที่ยานพาหนะดังต่อไปนี้

(๑) เรือหรืออากาศยานของรัฐต่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักร

(๒) อาคารสถานที่ของทางราชการ และบริเวณถนนหรือที่สาธารณะที่เป็นเส้นทางผ่านของประมุขหรือบุคคลสำคัญของต่างประเทศ ซึ่งเดินทางมาเยือนหรือแวะพัก

(๓) สถานที่ที่มีการจัดประชุมหรือการชุมนุมระหว่างประเทศ

(๔) สถานที่ที่จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ ที่พักนักกีฬา และบริเวณที่มีการชุมนุมอันเกี่ยวเนื่องกับการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ

(๕) สถานที่อื่นตามที่ได้รับอนุญาตจากนายกรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒
โอกาสที่จะใช้ ชัก หรือแสดงธงของต่างประเทศ

ข้อ ๓๔ การใช้ การชัก และการแสดงธงของต่างประเทศบนเรือหรืออากาศยานของรัฐต่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรในโอกาสมาเยือนหรือแวะพัก หรือในโอกาสอื่นตามที่รัฐบาลไทยหรือส่วนราชการของรัฐบาลไทยอนุญาต ให้เป็นไปตามขนบธรรมเนียมระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลของประเทศนั้น

ข้อ ๓๕ การชักและประดับธงของต่างประเทศตามอาคารสถานที่ของทางราชการและบริเวณถนนหรือที่สาธารณะที่เป็นเส้นทางผ่านของประมุขหรือบุคคลสำคัญของต่างประเทศซึ่งเดินทางมาเยือนหรือแวะพัก ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒

การชักและประดับธงของต่างประเทศตามอาคารสถานที่ของเอกชน ในโอกาสดังกล่าวให้เป็นไปตามประกาศเชิญชวนของทางราชการ และปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ข้อ ๓๖ การใช้ การชัก หรือการแสดงธงของต่างประเทศที่อาคารหรือบริเวณสถานที่ที่จัดการประชุม หรือที่มีการชุมนุมระหว่างประเทศ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) การประชุมหรือการชุมนุมระหว่างประเทศ ที่จัดโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้จัดมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้มีการใช้ การชักหรือการแสดงธงของต่างประเทศสมาชิกที่มาประชุมหรือชุมนุมคู่หรือร่วมกับธงชาติตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒

(๒) การประชุมหรือการชุมนุมระหว่างประเทศที่จัดโดยองค์การระหว่างประเทศที่รัฐบาลไทยเป็นสมาชิก และเป็นการจัดในสถานที่อื่นที่มิใช่สถานที่ตั้งหรือสถานที่ทำงานขององค์การระหว่างประเทศนั้น ให้องค์การระหว่างประเทศผู้จัดมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้มีการใช้ การชักหรือการแสดงธงของต่างประเทศร่วมกับธงชาติ โดยปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ใน (๑)

(๓) การประชุมหรือการชุมนุมระหว่างประเทศที่จัดโดยองค์การระหว่างประเทศที่ประเทศไทยรับรอง เช่น องค์การกาชาดสากลระหว่างประเทศ หรือองค์การลูกเสือโลก ให้องค์การระหว่างประเทศและหน่วยงานผู้จัดมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้มีการใช้ การชัก หรือการแสดงธงขององค์การระหว่างประเทศ ธงของประเทศสมาชิกร่วมกับธงชาติ โดยปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ใน (๑)

(๔) การประชุมหรือการชุมนุมระหว่างประเทศที่จัดโดยบุคคล คณะบุคคล หน่วยงานหรือองค์การอื่นนอกจากที่กล่าวใน (๑) (๒) และ (๓) ข้างต้น ให้ผู้จัดขออนุญาตใช้ ชัก หรือแสดงธงของต่างประเทศต่อผู้มีอำนาจอนุญาต ดังต่อไปนี้

(ก) ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นเรื่องราวขออนุญาตต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ข) ในจังหวัดอื่น ๆ ให้ยื่นเรื่องราวขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

คำร้องขออนุญาตตาม (ก) และ (ข) ให้เป็นไปตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ให้ผู้จัดมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้มีการใช้ การชัก หรือการแสดงธงของต่างประเทศ คู่หรือร่วมกับธงชาติ โดยปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ใน (๑)

ข้อ ๓๗ การใช้ การชัก หรือการแสดงธงของต่างประเทศ ธงขององค์การกีฬาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก หรือที่รัฐบาลไทยรับรอง ที่สนามแข่งขันกีฬา อาคาร หรือบริเวณที่พักนักกีฬา และบริเวณที่มีการชุมนุมอันเกี่ยวเนื่องกับการแข่งขันกีฬา ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) การแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศจัดโดยส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สมาคมกีฬาที่หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางการกีฬารับรอง ให้ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือสมาคมกีฬาผู้จัด มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ ธงของต่างประเทศ และธงขององค์การกีฬาระหว่างประเทศ ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสมาคมกีฬาระหว่างประเทศ หรือตามหลักสากลที่ยอมรับกันในนานาอารยประเทศ

ในกรณีที่ไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับของสมาคมกีฬาระหว่างประเทศกำหนดไว้ หรือมีข้อขัดแย้งในหลักสากลตามที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ปฏิบัติตามข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒

(๒) การแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ จัดโดยบุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานอื่นนอกจากที่กล่าวใน (๑) ให้บุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานผู้จัดขออนุญาตใช้ ชัก หรือแสดงธงของต่างประเทศ และหรือธงขององค์การกีฬาระหว่างประเทศ ต่อผู้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๖ (๔)

เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ให้ผู้จัดมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้มีการใช้ การชัก หรือการแสดงธงของต่างประเทศ และหรือธงขององค์การกีฬาระหว่างประเทศคู่หรือร่วมกับธงชาติตามที่กำหนดไว้ใน (๑)

ข้อ ๓๘ ผู้ใดหรือหน่วยงานใดประสงค์จะใช้ ชัก หรือแสดงธงอื่นของต่างประเทศ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือประสงค์จะใช้ ชัก หรือแสดงธงของต่างประเทศ ณ สถานที่อื่นนอกจากที่กล่าวในข้อ ๓๔ ข้อ ๓๕ ข้อ ๓๖ และข้อ ๓๗ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากนายกรัฐมนตรีก่อนตามมาตรา ๔๖ (๖) แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ.๒๕๒๒ ให้ยื่นเรื่องราวต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อส่งผู้รักษาการตามระเบียบนำเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

คำร้องขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๒๙

(ลงชื่อ) พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

<u>หมายเหตุ</u>

- ยกเลิกบทนิยามของคำว่า "การแสดงธง" ในข้อ ๔ และใช้ใหม่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖
- ยกเลิกความในข้อ ๑๕ และใช้ใหม่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖
- เพิ่มส่วนที่ ๒ ทวิ การแสดงธงชาติในกรณีอื่น ข้อ ๑๕ ทวิ และข้อ ๑๕ ตรี ของหมวด ๑ การใช้ การชัก และการแสดงธงชาติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖
- ยกเลิกความในข้อ ๑๕ ทวิ และใช้ใหม่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๗

ประกาศกระทรวงกลาโหม

เรื่อง ชี้แจงการใช้ธงชาติคลุมศพ หีบศพ หรือที่เก็บอัฐิผู้เสียชีวิต เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

เนื่องด้วยได้มีระเบียบทหารว่าด้วยทหารและตำรวจป่วยเจ็บและมรณะในราชการสนาม ที่ ๒/๑๑๓๒/๒๔๘๔ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๔๘๔ และระเบียบจัดการศพทหาร ของกรมบัญชาการทัพใหญ่ ที่ ๑/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๘๗ แต่ระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการใช้ธงชาติคลุมศพ หีบศพ หรือที่เก็บอัฐิผู้เสียชีวิตเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการไว้อย่างชัดเจน ซึ่งทำให้มีการปฏิบัติแตกต่างกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัด กห. ฉะนั้นจึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ธงชาติคลุมศพ หีบศพ หรือที่เก็บอัฐิผู้เสียชีวิตเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้เสียชีวิตที่สมควรได้รับเกียรติให้ใช้ธงชาติคลุมศพ หีบศพ หรือที่เก็บอัฐิ ได้แก่ ผู้ที่เสียชีวิตเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งการเสียชีวิตนั้นมิได้เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเกิดจากความผิดของตนเอง

ข้อ ๒ ธงชาติที่ใช้คลุมศพ คลุมหีบศพ ทำด้วยผ้า มีขนาดกว้าง ๑๒๐ เซนติเมตร ยาว ๑๘๐ เซนติเมตร ธงชาติที่ใช้คลุมที่เก็บอัฐิให้ใช้ขนาดตามความเหมาะสม

ข้อ ๓ การใช้ธงชาติคลุมศพให้ใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

๓.๑ ในพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพ

๓.๒ ในพิธีรดน้ำศพ

ข้อ ๔ การใช้ธงชาติคลุมหีบศพ หรือที่เก็บอัฐิ ให้ใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

๔.๑ ในการเชิญศพ เพื่อทำพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพ หรือพิธีรดน้ำศพ

๔.๒ ในระหว่างการทำพิธีบำเพ็ญกุศลศพทางศาสนาของแต่ละศาสนา และการเชิญศพไปฝัง

ข้อ ๕ การใช้ธงชาติคลุมศพ หีบศพ หรือที่เก็บอัฐิ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๕.๑ การคลุมศพ คลุมตามความยาวของศพ ให้ขอบธงชาติด้านคันธงอยู่ทางศีรษะของศพ

๕.๒ การคลุมหีบศพ คลุมทางด้านขวางของหีบศพ ในกรณีที่สามารถมองเห็นชายธงชาติได้ทั้งสองชาย ต้องให้ชายธงชาติเสมอกับขอบด้านล่างของหีบศพทั้งสองข้าง ส่วนกรณีที่สามารถมองเห็นชายธงชาติเพียงด้านเดียวต้องให้ชายธงชาติด้านที่มองเห็นเสมอกับขอบด้านล่างของหีบศพ

สำหรับโกศหรือหีบที่ได้รับพระราชทานประกอบเกียรติยศแก่ศพ ไม่ใช้คุลม แต่ให้พับธงชาติวางบนพานทอง ตั้งไว้หน้าโกศหรือหีบในระดับพองาม

๕.๓ การคลุมที่เก็บอัฐิอนุโลมตามความเหมาะสม

ข้อ ๖ การปลงศพในทะเล ให้กองทัพเรือถือปฏิบัติตามประเพณีชาวเรือ

ข้อ ๗ การใช้ธงชาติคลุมศพ หีบศพ หรือที่เก็บอัฐิ จะต้องไม่ให้เป็นการเสื่อมเสียเกียรติแก่ธง

ข้อ ๘ การทำพิธีฝังหรือบรรจุศพที่มีธงชาติคลุมหีบศพ เมื่อจะทำการฝังหรือบรรจุให้เชิญธงที่คลุมหีบศพพับเก็บให้เรียบร้อย โดยมิให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของธงสัมผัสพื้นดิน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๗

(ลงชื่อ) พลอากาศเอก พะเนียง กานตรัตน์

(พะเนียง กานตรัตน์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

หมวดที่ ๖
อื่น ๆ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๑ เสียใหม่ ให้เหมาะสมและสะดวกต่อการปฏิบัติราชการยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติให้วางระเบียบดังต่อไปนี้

๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗"

๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นๆ ในส่วนที่มีระบุไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

๔. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการทั้งปวง หากส่วนราชการใดมีเหตุพิเศษ ซึ่งจะต้องมีระเบียบเฉพาะเรื่องที่ขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อวางระเบียบสำหรับส่วนราชการนั้นเป็นกรณีไป

ส่วนราชการใดที่จำเป็นจะต้องให้บุคคลที่มิใช่ข้าราชการเข้ามาเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ส่วนราชการนั้นต้องรับผิดชอบต่อบุคคลดังกล่าวทั้งในด้านความไว้วางใจและในด้านการปฏิบัติตามระเบียบนี้ด้วย

๕. ในระเบียบนี้

๕.๑ "ส่วนราชการ" หมายความถึง ส่วนราชการที่จัดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี

๕.๒ "ข้าราชการ" หมายความถึง ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร ข้าราชการการเมือง นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนตลอดจนว่าที่ยศนั้น ๆ พลทหารประจำการ และทหารกองประจำการ รวมทั้งข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม ลูกจ้างของส่วนราชการ สมาชิกสภาจังหวัด ข้าราชการส่วนจังหวัด ลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี เทศมนตรี พนักงานเทศบาล ลูกจ้างของเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้างของสุขาภิบาล สมาชิกสภาตำบล กรรมการตำบล พนักงานตำบล ลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรตำบล แพทย์ประจำตำบล หรือเจ้าหน้าที่ตำบลและหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหมายความรวมถึงผู้ได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ตำรวจกองประจำการ พนักงานองค์การของรัฐ พนักงานของรัฐวิสาหกิจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน บุคคลในคณะกรรมการที่ทางราชการได้แต่งตั้งขึ้น และบุคคลที่ให้ปฏิบัติราชการตามมติคณะรัฐมนตรี

๕.๓ “การรักษาความปลอดภัย” หมายความถึง บรรดามาตรการที่กำหนดขึ้นตลอดจนการดำเนินการทั้งปวงเพื่อพิทักษ์รักษา และคุ้มครองป้องกันสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ข้าราชการ ส่วนราชการและทรัพย์สินของแผ่นดินให้พ้นจากการรั่วไหล การจารกรรม การก่อวินาศกรรม การบ่อนทำลาย และการกระทำอื่นใดที่มีผลกระทบกระเทือน หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ

๕.๔ “การจารกรรม” หมายความถึง การกระทำใด ๆ โดยทางลับเพื่อให้ได้ล่วงรู้หรือได้ไป และ/หรือส่งสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการให้แก่ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ หรือผู้ไม่มีความจำเป็นต้องทราบ โดยมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นผลร้ายต่อความมั่นคงแห่งชาติ หรือความสงบเรียบร้อยภายใน หรือระบอบการปกครอง หรือเสถียรภาพของรัฐบาล หรือกระทำเพื่อประโยชน์แก่รัฐต่างประเทศ หรือเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล

๕.๕ “การก่อวินาศกรรม” หมายความถึง การกระทำใด ๆ เพื่อทำลายทำความเสียหายต่อทรัพย์สิน วัสดุ อาคาร สถานที่ ยุทธปัจจัย สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก หรือรบกวนขัดขวาง หน่วงเหนี่ยวระบบการปฏิบัติงานใด ๆ รวมทั้งการประทุษร้ายต่อบุคคลซึ่งทำให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา หรือทางใดทางหนึ่ง ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้เกิดผลร้ายต่อความสงบเรียบร้อย ขวัญ ผลประโยชน์หรือความมั่นคงแห่งชาติ

๕.๖ “การบ่อนทำลาย” หมายความถึง การกระทำใด ๆ ที่มุ่งก่อให้เกิดความแตกแยกความปั่นป่วน ความกระด้างกระเดื่อง อันจะนำไปสู่การก่อความไม่สงบ หรือความอ่อนแอภายในชาติ

ในทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา หรือทางใดทางหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงระบอบ หรือล้มล้างสถาบันการปกครองของประเทศหรือเพื่อทำลายความจงรักภักดีของประชาชนต่อสถาบันของชาติ หรือเพื่อประโยชน์แก่รัฐต่างประเทศ

๕.๗ "สิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ" หมายความถึง เอกสาร บริภัณฑ์ ยุทธภัณฑ์ ที่สงวน และสิ่งอื่น ๆ ในทำนองนี้ ตลอดจนข่าวสารที่ถือว่าเป็นความลับของทางราชการส่งถึงกันด้วยคำพูด หรือด้วยวิธีการอื่นใด

๕.๘ "เอกสาร" หมายความถึง ข่าวสารที่บันทึกไว้ในแบบใด ๆ รวมทั้งสิ่งที่พิมพ์ เขียน วาด ระบายสี แถบบันทึก ภาพถ่าย ฟิล์ม และสิ่งอื่น ๆ ในทำนองนี้

๕.๙ "บริภัณฑ์" หมายความถึง เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องกล สิ่งอุปกรณ์และสิ่งอื่น ๆ ในทำนองนี้

๕.๑๐ "ยุทธภัณฑ์" หมายความถึง สิ่งของทั้งหลายที่ใช้ประจำกาย หรือประจำหน่วยกำลังถืออาวุธของทางราชการ เช่น ทหาร ตำรวจ เป็นต้น ได้แก่เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ อาวุธ และสิ่งอื่น ๆ ในทำนองนี้

๕.๑๑ "ที่สงวน" หมายความถึง สิ่งปลูกสร้างทุกชนิดสำหรับการป้องกันประเทศและสิ่งที่เป็นสาธารณูปโภคที่สำคัญตามมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ.๒๔๘๓

๕.๑๒ "การจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น" หมายความถึง หลักการที่ใช้พิจารณาในการให้สิทธิเข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการแก่บุคคลผู้จำเป็นต้องทราบ เพื่อปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงไป

๕.๑๓ "การเข้าถึง" หมายความถึง การที่บุคคลมีอำนาจหน้าที่หรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ได้ทราบ ครอบครอง ดำเนินการ หรือเก็บรักษาสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ รวมทั้งการที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในที่ซึ่งน่าจะได้ทราบเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการนั้นด้วย

๕.๑๔ "การรั่วไหล" หมายความถึง สิ่งที่เป็นความลับของทางราชการได้ถูกครอบครองหรือได้ทราบโดยบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่

บทที่ ๑
กล่าวทั่วไป

---

๖. ความมุ่งหมาย

ระเบียบนี้มุ่งหมายเพื่อ

๖.๑ กำหนดหลักการขั้นมูลฐานและมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ทางราชการ โดยให้ถือปฏิบัติตามความเหมาะสม และเป็นหลักประกันในด้านการรักษาความปลอดภัย

๖.๒ พิทักษ์รักษาและป้องกันสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการมิให้รั่วไหล หรือรู้ไปถึง หรือตกไปอยู่กับบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทราบ

๖.๓ ป้องกันการจารกรรม ทั้งจากบุคคลภายในและภายนอกวงราชการ

๖.๔ พิทักษ์รักษาและป้องกันการก่อวินาศกรรมแก่บุคคล สิ่งของ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ฯลฯ

๖.๕ ป้องกันการบ่อนทำลายอันจะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความสามัคคี หรือความมั่นคงแห่งชาติ

๗. ขอบเขต

การรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ มีขอบเขตครอบคลุมถึงมาตรการและการปฏิบัติของส่วนราชการ และข้าราชการทุกระดับ หรือบุคคลภายนอกที่ได้ทราบหรือได้เก็บรักษา หรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ หรือได้รับคำขอร้องจากทางราชการให้ดำเนินการตามมาตรการการรักษาความปลอดภัย

๘. หลักการทั่วไป

ให้ยึดถือหลักการรักษาความปลอดภัยตามแนวทางต่อไปนี้

๘.๑ การมอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการให้ยึดถือหลัก “การจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น” เพื่อปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ลุล่วงไปด้วยดี ห้ามผู้ไม่มีหน้าที่หรือมิได้รับคำสั่ง หรือมิได้รับการมอบหมายที่ถูกต้อง อ้างยศ ตำแหน่ง หรืออิทธิพลใด ๆ เพื่อเข้าถึงความลับของทางราชการเป็นอันขาด

๘.๒ ในการรักษาความปลอดภัย จะกำหนดมาตรการป้องกันแต่เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ควรกำหนดมาตรการอย่างอื่นควบคู่กันไปด้วย

๘.๓ การรักษาความปลอดภัยที่ดีนั้นจะต้องมีจุดอ่อนน้อยที่สุด

๘.๔ จะต้องมีการสอดส่อง และตรวจสอบมาตรการที่วางไว้เป็นประจำ

๘.๕ มาตรการและวิธีการรักษาความปลอดภัยที่ดี จะต้องสอดคล้องและไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของส่วนราชการ

๘.๖ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการรักษาความปลอดภัยอย่างแท้จริง การวางแผนจะต้องประสานมาตรการการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

๙. ประเภทและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย

๙.๑ การรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๙.๑.๑ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล

๙.๑.๒ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสาร

๙.๑.๓ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

๙.๒ ให้หัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบและดำเนินการรักษาความปลอดภัยภายในส่วนราชการของตน และแบ่งมอบอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตามแต่จะเห็นสมควร

ในการนี้ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย นายทะเบียนเอกสารลับและเจ้าหน้าที่ผู้ช่วย รวมทั้งเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารได้ตามความจำเป็น (ดูบทที่ ๘ ผนวก ๑ ผนวก ๒ และผนวก ๓ ประกอบ)

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้ติดต่อขอคำแนะนำ ความช่วยเหลือและร่วมมือจากองค์การรักษาความปลอดภัย

๙.๓ ให้หัวหน้าส่วนราชการจัดให้มีการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติแก่บุคคลทุกคนที่มีหน้าที่ได้เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ เพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติโดยเคร่งครัด

๑๐. องค์การรักษาความปลอดภัย

ตามระเบียบนี้

๑๐.๑ ให้กรมประมวลข่าวกลาง สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน มีหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยแก่ส่วนราชการฝ่ายพลเรือนและกำกับดูแล ตรวจสอบ พร้อมทั้งพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ระบบการรักษาความปลอดภัยได้ผลสมบูรณ์อยู่เสมอ

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการและองค์การฝ่ายพลเรือน ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมประมวลข่าวกลาง

๑๐.๒ ให้ศูนย์รักษาความปลอดภัย สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหมเป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร มีหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแก่ส่วนราชการฝ่ายทหาร และกำกับดูแล ตรวจสอบ พร้อมทั้งพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้ระบบการรักษาความปลอดภัยได้ผลสมบูรณ์อยู่เสมอ

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการและองค์การฝ่ายทหารให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำแนะนำของศูนย์รักษาความปลอดภัย

บทที่ ๒
ชั้นความลับ

๑๑. ชั้นความลับของทางราชการ

ชั้นความลับของทางราชการแบ่งออกเป็น ๔ ชั้น คือ

๑๑.๑ ลับที่สุด ในภาษาอังกฤษให้ใช้ว่า TOP SECRET

๑๑.๒ ลับมาก ในภาษาอังกฤษให้ใช้ว่า SECRET

๑๑.๓ ลับ ในภาษาอังกฤษให้ใช้ว่า CONFIDENTIAL

๑๑.๔ ปกปิด ในภาษาอังกฤษให้ใช้ว่า RESTRICTED

๑๒. ลับที่สุด

ลับที่สุด ได้แก่ความลับที่มีความสำคัญที่สุดเกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุ หรือบุคคล ซึ่งถ้าหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ จะทำให้เกิดความเสียหายหรือเป็นภยันตรายต่อความมั่นคง ความปลอดภัย หรือความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติหรือพันธมิตรอย่างร้ายแรงที่สุด

ตัวอย่างชั้นลับที่สุด เช่น

๑๒.๑ นโยบายหรือแผนการที่สำคัญยิ่งของชาติ ซึ่งถ้าเปิดเผยก่อนเวลาอันสมควรจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงที่สุดแก่ประเทศชาติ

๑๒.๒ เอกสารทางการเมืองที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับความมั่นคงหรือเกียรติภูมิอันสำคัญยิ่งของชาติ เช่น การเจรจาตกลงกับพันธมิตร หรือประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นต้น

๑๒.๓ การดำเนินการเกี่ยวกับความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญยิ่ง ถ้ารั่วไหลจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่สุดแก่ประเทศชาติ หรือพันธมิตร

๑๒.๔ แผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งรายละเอียดทางเอกสารทั้งมวลที่เกี่ยวกับการดำเนินการสงคราม

๑๒.๕ เอกสารทั้งมวลที่เกี่ยวกับแผนการทำสงครามหรือแผนป้องกันประเทศ เช่น

๑๒.๕.๑ ข้อมูลในการวางแผนและสมมติฐาน

๑๒.๕.๒ การประมาณการข่าวกรองเกี่ยวกับขีดความสามารถของข้าศึก

๑๒.๕.๓ การประกอบกำลัง การวางกำลัง และการพัฒนากำลังเพื่อการสงคราม

๑๒.๕.๔ แผนการระดมพล และแผนการระดมสรรพกำลัง

๑๒.๕.๕ ความต้องการทรัพยากรสนับสนุนของชาติ เพื่อการสงครามหรือเพื่อป้องกันประเทศ หมายรวมทั้งกำลังคน อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ยุทธปัจจัย เทคโนโลยี ฯลฯ

๑๒.๖ แผนการยุทธ์ รวมทั้งเอกสารทั้งมวลที่เกี่ยวกับแผนการยุทธ์นั้น ๆ

๑๒.๗ ความลับเกี่ยวกับพัฒนาการที่สำคัญยิ่งทางวิทยาศาสตร์ และทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ทางการทหารหรือมีความสำคัญยิ่งในการป้องกันประเทศ เช่น รายละเอียดอาวุธยุทธภัณฑ์ที่สำคัญที่ค้นคว้าทดลอง หรือประดิษฐ์ขึ้นใหม่ซึ่งมีลักษณะพิเศษ และยังต้องการสงวนความรู้ดังกล่าวนี้ไว้ในหมู่บุคคลอันมีจำนวนจำกัด ตลอดจนความลับอันเกี่ยวกับการสะสม และที่ตั้งของอาวุธยุทธภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว

๑๒.๘ เทคนิคที่ต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษหรือยุทธวิธี หรือวิธีปฏิบัติหรือการดำเนินการบางอย่างที่ได้พัฒนาขึ้น ซึ่งอาจนำไปใช้ปฏิบัติการทางทหารในอนาคตตลอดจนลักษณะการประกอบกำลังและการวางกำลังของหน่วย ซึ่งมุ่งหมายจะใช้เทคนิค ยุทธวิธี วิธีปฏิบัติ และการดำเนินการดังกล่าวนั้นโดยเฉพาะ ซึ่งถ้าเกิดรั่วไหลขึ้นแล้วจะทำให้คุณค่าของหน่วยนั้นหมดไป

๑๒.๙ ประมวลลับ หรือรหัสที่กำลังใช้อยู่ หรือเตรียมจะใช้ในการติดต่อ ตลอดจนวัสดุหรือเอกสารทุกอย่างที่เข้าหรือถอดประมวลลับ หรือรหัสดังกล่าวนี้

๑๒.๑๐ ความลับที่เกี่ยวกับบรรดาวิธีปฏิบัติและการดำเนินการ หรือบรรดาผลสำเร็จของหน่วยข่าวกรองและหน่วยต่อต้านการข่าวกรอง หรือความลับที่อาจก่อให้เกิดภยันตรายแก่บรรดาแหล่งข่าว หรือสายลับของฝ่ายเรา

๑๒.๑๑ คำสั่ง หรือการดำเนินการ หรือบรรดาผลสำเร็จของการปฏิบัติการพิเศษตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ตลอดจนความลับใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการพิเศษนั้นด้วย

๑๒.๑๒ ข้อมูล หรือรายการบางอย่าง ซึ่งแต่ละเรื่องจัดอยู่ในชั้นลับมากหรือต่ำกว่าแต่เมื่อประมวลกันเข้าแล้วเกิดมีความสำคัญยิ่ง

๑๓. ลับมาก

ลับมาก ได้แก่ความลับที่มีความสำคัญมากเกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุ หรือบุคคล ซึ่งถ้าหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ จะทำให้เกิดความเสียหายหรือเป็นภยันตรายต่อความมั่นคง ความปลอดภัยของประเทศชาติหรือพันธมิตร หรือความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักรอย่างร้ายแรง

ตัวอย่างชั้นลับมาก เช่น

๑๓.๑ แผน โครงการ รายงาน ข้อตกลง หรือการเจรจาข้อตกลงบางเรื่อง ซึ่งถ้าเปิดเผยก่อนเวลาอันสมควรอาจจะทำให้เสียผลประโยชน์แก่ทางราชการ หรือเกิดความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร หรือต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ เช่น

๑๓.๑.๑ แผนการปราบปรามผู้ก่อการร้าย

๑๓.๑.๒ การตรากฎหมายที่เกี่ยวกับภาษีอากรต่าง ๆ หรือการตรากฎหมายเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์ในทางราชการ

๑๓.๑.๓ การเจรจาข้อตกลงที่สำคัญกับต่างประเทศ

๑๓.๑.๔ รายงานพฤติการณ์ของบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ

๑๓.๑.๕ รายงานเสนอการแต่งตั้ง ถอดถอน หรือโยกย้ายข้าราชการในตำแหน่งที่สำคัญมาก

๑๓.๒ รายงานที่อาจจะก่อให้เกิดผลร้ายทางขวัญ หรืออาจจะกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติการทางทหารที่สำคัญ ๆ เช่น

๑๓.๒.๑ การขาดแคลนยุทโธปกรณ์ที่สำคัญ

๑๓.๒.๒ การสูญเสียกำลังพลในการรบที่สำคัญ

๑๓.๒.๓ การปฏิบัติที่ได้ผลของข้าศึก

๑๓.๓ แผนการสงคราม หรือแผนการยุทธ์ หรือแผนการทางทหารใด ๆ รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อลับที่สุด แต่มีความสำคัญรองลงมา

๑๓.๔ ความลับที่เกี่ยวกับพัฒนาการที่สำคัญมากทางวิทยาศาสตร์ และทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ทางการทหาร หรือมีความสำคัญมากในการป้องกันประเทศอันมิได้กำหนดไว้เป็นชั้นลับที่สุด

๑๓.๕ เทคนิคที่ต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษ หรือยุทธวิธี หรือวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินการบางอย่างที่ได้พัฒนาขึ้น ซึ่งอาจนำไปใช้ปฏิบัติการทางทหารในอนาคต ตลอดจนลักษณะการประกอบกำลัง และการวางกำลังของหน่วย ซึ่งมุ่งหมายจะใช้เทคนิคยุทธวิธี วิธีปฏิบัติและการดำเนินการดังกล่าวนั้นโดยเฉพาะ อันมิได้กำหนดไว้เป็นชั้นลับที่สุด

๑๓.๖ ข่าวสารเฉพาะเรื่อง ซึ่งแสดงให้ทราบถึงขีดความสามารถหรือความพร้อมรบของกำลังรบ แต่แยกอยู่ตามลำพัง มิได้รวมอยู่กับเรื่องลับที่สุดใด ๆ และถ้ารั่วไหลไปก็จะไม่เกิดผลกระทบกระเทือนโดยตรงต่อเรื่องลับที่สุดนั้น เช่น

๑๓.๖.๑ ทำเนียบกำลังรบ

๑๓.๖.๒ อัตราการจัดกำลังและยุทโธปกรณ์

๑๓.๖.๓ ทำเนียบการบรรจุกำลังของหน่วยที่สำคัญมาก

๑๓.๖.๔ กำลัง การประกอบกำลัง และการวางกำลังของหน่วยที่เผชิญหน้าข้าศึก

๑๓.๖.๕ รายงานสรุปยอดกำลังพลและยุทธภัณฑ์ของแต่ละเหล่าทัพ

๑๓.๖.๖ คำสั่งเตรียมพร้อมซึ่งระบุให้เตรียมการใช้กำลัง

๑๓.๖.๗ กำลังสำรองในการทำสงคราม

๑๓.๗ ข่าวสารหรือข่าวกรองของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อฝ่ายเราเมื่อฝ่ายตรงข้ามไม่ทราบว่าฝ่ายเราได้ทราบแล้ว เช่น

๑๓.๗.๑ ความรู้เกี่ยวกับยุทโธปกรณ์และวิธีปฏิบัติที่ฝ่ายตรงข้ามใช้

๑๓.๗.๒ รายงานการปฏิบัติการในทางลับของฝ่ายตรงข้าม

๑๓.๘ เครื่องมือกลที่ใช้เข้าและถอดประมวลลับ หรือรหัส เครื่องอุปกรณ์และอะไหล่ที่สำคัญ ตลอดจนคำแนะนำในการใช้เครื่องมือดังกล่าว

๑๓.๙ ข้อมูลหรือรายการบางอย่างซึ่งแต่ละเรื่องจัดอยู่ในชั้นลับหรือต่ำกว่า แต่เมื่อประมวลกันเข้าแล้วเกิดความสำคัญเข้าชั้นลับมาก

๑๔. ลับ

ลับ ได้แก่ความลับที่มีความสำคัญเกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุ หรือบุคคล ซึ่งถ้าหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ หรือต่อเกียรติภูมิของประเทศชาติหรือพันธมิตรได้

ตัวอย่างชั้นลับ เช่น

๑๔.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับการตรากฎหมายที่สำคัญบางเรื่อง

๑๔.๒ การดำเนินการที่จะมีผลในการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม หรือเลิกล้มส่วนราชการหรือตำแหน่งของทางราชการที่สำคัญ ๆ

๑๔.๓ ระเบียบวาระการประชุมลับ

๑๔.๔ ประกาศหรือคำสั่งที่สำคัญที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ

๑๔.๕ การดำเนินการทางสายการทูตหรือกงสุลบางเรื่อง เช่น การขออนุมัติ แต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้าย หรือการขอความเห็นชอบเพื่อแต่งตั้งผู้แทนทางการทูตหรือกงสุล

๑๔.๖ รายงานประจำซึ่งมีข้อความเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตรงข้าม เช่น

๑๔.๖.๑ รายงานสรุปยอดกำลังพลและยุทธภัณฑ์ของแต่ละหน่วยที่ต่ำกว่าระดับเหล่าทัพ

๑๔.๖.๒ รายงานข่าวกรองที่มีลักษณะเป็นรายงานประจำ

๑๔.๖.๓ รายงานทางอุตุนิยมวิทยาในพื้นที่บางแห่งที่ต้องการสงวนไว้เป็นความลับ

๑๔.๖.๔ รายงานการปฏิบัติการทางยุทธวิธีและการฝึกต่าง ๆ

๑๔.๗ ระเบียบปฏิบัติประจำ เอกสารและหนังสือคู่มือทางเทคนิค บทเรียน หรือหลักนิยมทางยุทธวิธี ซึ่งเป็นเรื่องที่หน่วยงานต่าง ๆ จะต้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการประจำหรือแผนการปฏิบัติซึ่งไม่มีความสำคัญทางยุทธวิธี เช่น

๑๔.๗.๑ ความถี่วิทยุสื่อสาร สัญญาณบอกฝ่ายและพิสูจน์ฝ่าย ตลอดจนรายการที่ตั้งสถานีวิทยุสื่อสาร

๑๔.๗.๒ เครื่องมือ รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสาร

๑๔.๗.๓ เอกสารคู่มือทางเทคนิคที่ใช้สำหรับการซ่อมบำรุง การฝึก การตรวจสอบอาวุธยุทธภัณฑ์ชนิดใหม่ที่ใช้ในการรบ

๑๔.๗.๔ หลักนิยมทางยุทธการและยุทธวิธี รวมทั้งบทเรียนทางยุทธวิธีทั่วไปซึ่งได้มาจากการปฏิบัติการ

๑๔.๗.๕ การเคลื่อนย้ายหน่วยทางธุรการ

๑๔.๘ ความลับเกี่ยวกับการออกแบบ การพัฒนาอาวุธยุทธภัณฑ์ชนิดใหม่ หรือวัสดุอื่นที่มีความสำคัญไม่ถึงชั้นลับมาก

๑๔.๙ ผลการวิจัยหรือกรรมวิธีการผลิตบางประเภทที่ต้องให้ความคุ้มครองในด้านการรักษาความปลอดภัยทางอุตสาหกรรม

๑๔.๑๐ รายชื่อบุคคลที่ได้ทราบ หรือได้ดำเนินการ หรือได้รับการอบรม หรือได้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นความลับ

๑๔.๑๑ การสืบสวนประวัติและพฤติการณ์บุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการมอบความไว้วางใจ

๑๔.๑๒ เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดหา การคัดเลือก การสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนหรือลดตำแหน่ง การเลื่อนชั้นหรืออันดับเงินเดือน การโยกย้าย ปลด หรือพิจารณาทัณฑ์บุคคลซึ่งถ้าเปิดเผยก่อนเวลาอันสมควรจะเกิดความเสียหายต่อทางราชการ

๑๔.๑๓ ทำเนียบข้าราชการที่จำเป็นต้องสงวนเป็นความลับ

๑๔.๑๔ ข้อมูลหรือรายการบางอย่าง ซึ่งแต่ละเรื่องจัดอยู่ในชั้นปกปิด หรือที่ไม่กำหนดชั้นความลับเลย แต่เมื่อประมวลกันเข้าแล้วเกิดความสำคัญเข้าชั้นลับ

๑๕. ปกปิด

ปกปิด ได้แก่ความลับซึ่งไม่พึงเปิดเผยให้ผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ โดยสงวนไว้ให้ทราบเฉพาะบุคคลที่มีหน้าที่ต้องทราบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการเท่านั้น

ตัวอย่างชั้นปกปิด เช่น

๑๕.๑ เอกสารของทางราชการบางเรื่องที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในราชการเท่านั้น เช่น คำบรรยาย ตำรา รายงาน หรือความเห็น ฯลฯ

๑๕.๒ ข่าวสารจากแหล่งข่าวเปิด ซึ่งรวบรวมขึ้นเพื่อประโยชน์ในการข่าวกรอง

๑๕.๓ เอกสารเกี่ยวกับความต้องการ การจัดหา และการส่งกำลังของคลังพัสดุของทางราชการที่ต้องการปกปิด

๑๕.๔ ประกาศหรือคำสั่งที่มิได้จัดไว้ในชั้นความลับอื่น ซึ่งยังอยู่ในระหว่างดำเนินการและยังไม่สมควรเปิดเผย

๑๕.๕ แผนวิศวกรรมที่ต้องการปกปิด พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับการแผนแบบรายการคำนวณ วิธีก่อสร้างและติดตั้ง ตลอดจนประโยชน์ที่ใช้สำหรับวัสดุหรือสิ่งก่อสร้าง

บทที่ ๓
การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล

---

๑๖. คำจำกัดความ

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล คือ มาตรการที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้ปฏิบัติต่อข้าราชการหรือผู้ที่จะได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ หรือให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำคัญ เพื่อให้เป็นที่เชื่อแน่ว่าต้องเป็นผู้ที่ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติ

๑๗. ความมุ่งหมาย

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล กำหนดขึ้นด้วยความมุ่งหมายเพื่อเลือกเฟ้นตรวจสอบให้ได้บุคคลที่มีลักษณะเหมาะสมแก่การบรรจุเข้ารับราชการ หรือให้ปฏิบัติหน้าที่และเพื่อกำหนดระดับความไว้วางใจในการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความลับ

๑๘. ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ

๑๘.๑ หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ข้าราชการทุกคนในสังกัด รวมทั้งบุคคลที่จะมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญหรือเกี่ยวกับความลับในส่วนราชการของตน และสอดส่องดูแลความเปลี่ยนแปลงหรือพฤติการณ์ของบุคคลเหล่านั้น และต้องมีบันทึกความเปลี่ยนแปลงหรือพฤติการณ์อันอาจเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการรักษาความปลอดภัยของทางราชการของบุคคลดังกล่าว รายงานให้องค์การรักษาความปลอดภัยทราบด้วย

๑๘.๒ ถ้าพิจารณาเห็นว่าบุคคลใดจะเป็นภัยต่อทางราชการในด้านการรักษาความปลอดภัย เช่น เป็นสมาชิกขององค์การที่เป็นภัย หรือมีพฤติการณ์ หรือมีการกระทำที่ก่อให้เกิดความสงสัยเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ความไม่สุขุมรอบคอบ หรือความไม่น่าไว้วางใจเป็นต้น ให้ย้ายไปจากตำแหน่งหน้าที่นั้นโดยเร็วที่สุด และพิจารณาดำเนินการต่อไปตามแต่จะเห็นสมควร

๑๙. ข้อพิจารณาในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล

การดำเนินการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล จะต้องพิจารณาถึงเรื่องดังต่อไปนี้

๑๙.๑ การตรวจสอบบุคคลเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ และเพื่อกำหนดระดับความไว้วางใจ

๑๙.๒ การรับรองความไว้วางใจบุคคลเพื่อให้เข้าถึงความลับชั้นต่าง ๆ

๑๙.๓ การทะเบียนความไว้วางใจบุคคล

๑๙.๔ การอบรมเรื่องการรักษาความปลอดภัย

๑๙.๕ การให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องลับที่สุดหรือลับมาก

๒๐. การตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล

๒๐.๑ ก่อนที่จะบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ จะต้องตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์เบื้องหลัง เพื่อให้ทราบว่าบุคคลผู้นั้นมีคุณลักษณะเหมาะสมและไม่เป็นภัยต่อทางราชการในด้านการรักษาความปลอดภัย และเมื่อจะมอบหมายให้บุคคลใดทำงานในหน้าที่สำคัญที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการจะต้องตรวจสอบเพื่อกำหนดระดับความไว้วางใจอีกชั้นหนึ่ง ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน การตรวจสอบทั้งสองประการนี้อาจกระทำในโอกาสเดียวกันก็ได้

๒๐.๒ ในกรณีที่ส่วนราชการรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิตของส่วนราชการนั้น ๆ ซึ่งมีข้อผูกพันว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาหรือเรียนจบตามหลักสูตรแล้ว จะต้องบรรจุเข้าทำงานในส่วนราชการนั้น ๆ ให้ดำเนินการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์เบื้องหลังในโอกาสแรกที่เข้าเรียน หากปรากฏพฤติการณ์ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ ก็ให้พ้นจากข้อผูกพันเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการบรรจุเข้ารับราชการ

๒๐.๓ บุคคลที่เข้าเป็นทหารกองประจำการตามกฎหมาย และบุคคลในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้กระทรวงกลาโหมวางระเบียบขึ้นเป็นหลักปฏิบัติในการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ได้

๒๑. หลักการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล

๒๑.๑ การตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๒๑.๑.๑ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมาย ข้อบังคับ หรือระเบียบว่าด้วยการบรรจุเข้าเป็นข้าราชการ

๒๑.๑.๒ ต้องไม่มีพฤติการณ์ที่ขัดต่อระบบการรักษาความปลอดภัย

๒๑.๑.๓ มีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นที่ไว้วางใจในความจงรักภักดีต่อทางราชการ

๒๑.๑.๔ มีคุณลักษณะ เช่น อุปนิสัย ความสุขุมรอบคอบ และการสมาคมที่แสดงว่าบุคคลนั้นควรไว้วางใจให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่นั้น ๆ ได้

๒๑.๒ บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ต้องตรวจสอบโดยละเอียดเป็นพิเศษ

๒๑.๒.๑ บุคคลที่จะเข้าถึงเรื่องลับที่สุด ลับมาก หรือการรหัส

๒๑.๒.๒ บุคคลที่มีเชื้อชาติ สัญชาติ หรือมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในประเทศที่มีนโยบายเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

๒๑.๒.๓ บุคคลที่มีการติดต่อกับบุคคล หรือองค์การที่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

๒๑.๒.๔ บุคคลที่มีพฤติการณ์หรือปรากฏข่าวสารที่ส่อให้เห็นว่าอาจอยู่ในสภาพถูกบีบบังคับจากต่างประเทศหรือจากแหล่งอื่นให้กระทำการอันเป็นภัยต่อประเทศ

๒๑.๒.๕ บุคคลที่จะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญในส่วนราชการ

๒๒. กรรมวิธีในการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล

๒๒.๑ ในการที่จะบรรจุบุคคลเป็นข้าราชการหรือเข้าเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิตและทหารกองประจำการ ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๒๐ ให้ส่วนราชการดำเนินกรรมวิธีดังต่อไปนี้

๒๒.๑.๑ ขอให้กรมตำรวจตรวจสอบพิมพ์ลายนิ้วมือและประวัติอาชญากร

๒๒.๑.๒ ทำบันทึกประวัติในแบบประวัติบุคคล (รปภ.๑) ในความอำนวยการของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยของส่วนราชการนั้น เพื่อส่งให้องค์การรักษาความปลอดภัยดำเนินการตรวจสอบถ้ามีบันทึกของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการลงบันทึกประวัติบุคคล (รปภ.๒) และหลักฐานอื่นก็ให้ส่งไปด้วย

๒๒.๒ ในการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลก่อนให้เข้าถึงความลับ ชั้นลับหรือบุคคลที่จะต้องตรวจสอบโดยละเอียดเป็นพิเศษตามข้อ ๒๑.๒ ให้ส่วนราชการนั้น ๆ ดำเนินการตามข้อ ๒๒.๑.๒ และให้ระบุวัตถุประสงค์ในหนังสือนำ เช่น

๒๒.๒.๑ ขอให้เข้าถึงชั้นความลับชั้นใด รวมทั้งการรหัสด้วยหรือไม่

๒๒.๒.๒ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งใด จะขอให้ดำรงตำแหน่งใด

๒๒.๒.๓ เคยได้รับความไว้วางใจชั้นใด เมื่อใด เคยผ่านการตรวจสอบแล้วหรือไม่ หน่วยใดตรวจสอบ เมื่อใด

๒๒.๓ ให้องค์การรักษาความปลอดภัยดำเนินการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลให้แก่ส่วนราชการ โดยให้เป็นไปตามมาตรการที่องค์การรักษาความปลอดภัยได้กำหนดไว้

๒๓. การรับรองความไว้วางใจ

๒๓.๑ หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่รับรองความไว้วางใจบุคคล โดยยึดถือผลการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ของบุคคลผู้นั้นเป็นแนวทางพิจารณาตามที่เห็นสมควร

๒๓.๒ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หัวหน้าส่วนราชการอาจรับรองความไว้วางใจบุคคลได้โดยไม่ต้องรอฟังผลการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๒๓.๒.๑ ในกรณีบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการระหว่างที่กำลังรอฟังผลการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ ถ้าจำเป็นจะต้องรีบบรรจุบุคคลเข้าทำงานก็ผ่อนผันให้บรรจุหรือจ้างไว้ก่อนได้ โดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าผู้นั้นมีความประพฤติหรือมีประวัติและพฤติการณ์ไม่เหมาะสม ก็ให้เลิกบรรจุหรือเลิกจ้าง

๒๓.๒.๒ ในกรณีมอบความไว้วางใจให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่เฉพาะภารกิจเป็นการชั่วคราวที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการชั้นลับที่สุด ลับมาก หรือลับ

๒๓.๓ ก่อนที่บุคคลใดจะได้รับการรับรองความไว้วางใจ จะต้องผ่านการอบรมในเรื่องการรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้เสียก่อน และลงนามในบันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อเข้ารับตำแหน่งหรือหน้าที่ (รปภ.๑๗) แล้วให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจลงนามในใบรับรองความไว้วางใจ (รปภ.๓) ตามชั้นความลับที่จะได้มอบหมายให้ปฏิบัติแต่ระดับความไว้วางใจที่จะมอบหมายนั้นจะต้องไม่เกินอำนาจการกำหนดชั้นความลับตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๓๐.๒, ๓๐.๓, และ ๓๐.๔

๒๓.๔ การรับรองความไว้วางใจให้บุคคลใดกระทำหน้าที่เกี่ยวกับการรหัสจะต้องระบุไว้ในใบรับรองความไว้วางใจ (รปภ.๓) ของบุคคลนั้นด้วย

๒๔. การทะเบียนความไว้วางใจ

ส่วนราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับความลับ จะต้องมีทะเบียนความไว้วางใจ (รปภ.๔) ของเจ้าหน้าที่ทุกคนตามระดับความไว้วางใจที่แต่ละบุคคลได้รับอนุมัติแล้วจะต้องรวบรวมแก้ไขทะเบียนความไว้วางไว้ (รปภ.๔) ให้ตรงตามใบรับรองความไว้วางใจ (รปภ.๓) ตามตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลนั้น ๆ อยู่เสมอ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับบุคคลผู้นั้น หรือมีพฤติการณ์ที่สงสัยว่าบุคคลผู้นั้นจะไม่เหมาะสมกับความไว้วางใจที่ได้รับอยู่ จะต้องตรวจสอบใหม่และพิจารณาแก้ไข รปภ.๔ ทันที

๒๕. การอบรมเรื่องการรักษาความปลอดภัย

ส่วนราชการมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการอบรมให้ข้าราชการทุกคนและบุคคลที่ทำงานในตำแหน่งที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการ ได้ทราบโดยละเอียดถึงความจำเป็นและมาตรการของการรักษาความปลอดภัย และจะต้องจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเป็นครั้งคราวตามโอกาสอันควร

๒๖. การให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องลับที่สุดหรือลับมาก

๒๖.๑ ก่อนที่จะมอบหมายให้บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการชั้นลับที่สุดหรือลับมาก จะต้องผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์โดยละเอียดแล้ว

๒๖.๒ ให้ส่วนราชการมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร แต่งตั้งบุคคลซึ่งได้รับความไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการ โดยเฉพาะชั้นลับที่สุดหรือลับมากและให้ลงทะเบียนชื่อบุคคลดังกล่าวนั้นในทำเนียบลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๕) ด้วย

๒๖.๓ ถ้าจะส่งบุคคลใดไปประชุมหรือเข้าร่วมในกิจการอื่นใดที่เป็นเรื่องลับที่สุดหรือลับมากนอกส่วนราชการต้นสังกัด จะต้องมีหนังสือหรือใบรับรองความไว้วางใจ (รปภ.๓) ให้เป็นหลักฐาน

๒๖.๔ บุคคลใดที่พ้นตำแหน่งหรือหน้าที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการชั้นลับที่สุดหรือลับมากแล้ว ต้องคัดชื่อออกจากทำเนียบลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๕) และให้บุคคลนั้นมอบคืนเอกสารกับหลักฐานต่าง ๆ ในเรื่องเหล่านั้นทั้งหมด และต้องชี้แจงให้ทราบถึงความรับผิดชอบในการรักษาความลับของเรื่องดังกล่าว

เมื่อชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจแล้ว ให้บุคคลนั้นลงนามในบันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อพ้นตำแหน่งหรือหน้าที่ (รปภ.๑๘) ไว้เป็นหลักฐาน

๒๖.๕ บุคคลที่พ้นตำแหน่งหรือหน้าที่ไปแล้ว เมื่อกลับเข้าทำงานในตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการชั้นลับที่สุดหรือลับมากอีก จะต้องดำเนินกรรมวิธีการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ใหม่ตามระเบียบอย่างครบถ้วน

บทที่ ๔
การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสาร

๒๗. คำจำกัดความ

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสาร คือ มาตรการที่กำหนดสำหรับการปฏิบัติต่อเอกสารลับ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ได้ล่วงรู้หรือเข้าถึงเอกสารนั้น

๒๘. ความมุ่งหมาย

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสาร มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดนโยบายและวิธีการในการพิทักษ์รักษาความลับของทางราชการ ซึ่งจะต้องปฏิบัติต่อเอกสารลับชั้นต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการดำเนินกรรมวิธี ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒๙. ข้อพิจารณาในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสาร

ในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสารจะต้องพิจารณาถึงเรื่องดังต่อไปนี้

๒๙.๑ การกำหนดชั้นความลับ

๒๙.๑.๑ ความรับผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับ

๒๙.๑.๒ ผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับ

๒๙.๑.๓ วิธีกำหนดชั้นความลับ

๒๙.๑.๔ เครื่องหมายแสดงชั้นความลับ

๒๙.๒ การปรับชั้นความลับและยกเลิกชั้นความลับ

๒๙.๓ การทะเบียนเอกสารลับ

๒๙.๔ การตรวจสอบเอกสารลับ

๒๙.๕ การโอนเอกสารลับ

๒๙.๖ การดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารลับ

๒๙.๖.๑ การจัดทำ

๒๙.๖.๒ การแจกจ่าย

๒๙.๖.๓ การสำเนาเพิ่มเติมและการแปล

๒๙.๖.๔ การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อความลับบางส่วน

๒๙.๖.๕ การส่ง

๒๙.๖.๕.๑ การส่ง การเสนอ และการเวียนเอกสารภายในส่วนราชการเดียวกัน

๒๙.๖.๕.๒ การบรรจุเพื่อส่งออกนอกส่วนราชการ

๒๙.๖.๕.๓ การส่งภายในประเทศ

๒๙.๖.๕.๔ การส่งออกนอกประเทศ

๒๙.๖.๕.๕ เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสาร

๒๙.๖.๕.๖ การส่งข้อความโดยทางโทรคมนาคม

๒๙.๖.๖ การรับ

๒๙.๖.๗ การเก็บรักษา

๒๙.๖.๘ การยืม

๒๙.๖.๙ การถ่ายภาพด้วยไมโครฟิล์ม

๒๙.๖.๑๐ การทำลาย

๒๙.๖.๑๑ การรักษาความปลอดภัยเรื่องของทางราชการก่อนถึงเวลาเปิดเผย

๓๐. การกำหนดชั้นความลับ

๓๐.๑ ความรับผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับ หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เป็นเจ้าของเรื่องเดิมเท่านั้นที่รับผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับเอกสาร ตลอดจนการปรับชั้นและยกเลิกชั้นความลับในภายหลังด้วย

๓๐.๒ ผู้มีอำนาจกำหนดชั้น “ลับที่สุด” ได้แก่ ข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหรือเทียบเท่าตำแหน่งดังต่อไปนี้ขึ้นไป

๓๐.๒.๑ อธิบดี

๓๐.๒.๒ หัวหน้าคณะทูต

๓๐.๒.๓ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร

๓๐.๒.๔ ผู้บัญชาการตำรวจ

๓๐.๒.๕ หัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อปลัดกระทรวง ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการทหารอากาศ

ผู้มีอำนาจกำหนดชั้น “ลับที่สุด” จะมอบอำนาจดังกล่าวนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดก็ได้ เฉพาะผู้ที่มีความจำเป็นต้องเข้าถึงและต้องดำเนินการตามภารกิจสำคัญที่สุดที่ได้รับมอบหมายให้ลุล่วงไปกับต้องเป็นผู้ที่ได้รับการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ ตลอดจนมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยอย่างดีแล้ว

ทั้งนี้ ต้องมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรและทะเบียนความไว้วางใจ (รปภ.๔) พร้อมทั้งมีบันทึกลายมือชื่อในทำเนียบลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๕) ของบุคคลดังกล่าวไว้เป็นหลักฐานด้วย และเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะต้องมีจำนวนจำกัดที่สุดเท่าที่จำเป็น

๓๐.๓ ผู้มีอำนาจกำหนดชั้น “ลับมาก” ได้แก่ ข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหรือเทียบเท่าตำแหน่งดังต่อไปนี้ขึ้นไป

๓๐.๓.๑ หัวหน้ากอง

๓๐.๓.๒ ผู้บังคับการกรม

๓๐.๓.๓ ผู้บังคับหมวดเรือ

๓๐.๓.๔ ผู้บังคับการกองบิน

๓๐.๓.๕ หัวหน้าหน่วยราชการอิสระ ซึ่งมีตำแหน่งชั้นหัวหน้าแผนก ผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับการเรือชั้นสาม และผู้บังคับหมวดบิน

ผู้มีอำนาจกำหนดชั้น “ลับมาก” จะมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดก็ได้ เฉพาะผู้ที่มีความจำเป็นต้องเข้าถึงและต้องดำเนินการตามภารกิจลับมากที่ได้รับมอบหมายให้ลุล่วงไปกับต้องเป็นผู้ที่ได้รับการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ ตลอดจนได้รับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างดีแล้ว

ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาให้ขึ้นทะเบียนความไว้วางใจ และมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งมีบันทึกลายมือชื่อในทำเนียบลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๕) ของบุคคลดังกล่าวไว้ด้วย และเจ้าหน้าที่เหล่านี้ต้องมีจำนวนจำกัดที่สุดเท่าที่จำเป็น

๓๐.๔ ผู้มีอำนาจกำหนดชั้น “ลับ” และ “ปกปิด” ได้แก่ ข้าราชการตำแหน่งหรือเทียบเท่าตำแหน่งดังต่อไปนี้ขึ้นไป คือ

๓๐.๔.๑ หัวหน้าแผนก

๓๐.๔.๒ ผู้บังคับกองร้อย

๓๐.๔.๓ ผู้บังคับการเรือชั้นสาม

๓๐.๔.๔ ผู้บังคับหมวดบิน

๓๐.๕ วิธีกำหนดชั้นความลับ

๓๐.๕.๑ การกำหนดชั้นความลับของเอกสารให้พิจารณาจากความสำคัญในเนื้อความของเอกสารนั้นเป็นหลัก มิใช่กำหนดชั้นความลับของเอกสารตามแฟ้มเรื่องที่เก็บหรือตามเอกสารอื่นที่อ้างถึง ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยในการเก็บรักษา การส่ง การแจกจ่าย และการแต่งตั้งบุคคลที่จะให้ทราบหรือดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารนั้น ๆ ในกรณีที่เอกสารชั้นความลับต่ำจำเป็นต้องอ้างถึงข้อความจากเอกสารชั้นความลับสูง ต้องพิจารณาเนื้อความที่อ้างนั้นว่าจะไม่ทำให้ข้อความในเอกสารชั้นความลับสูงรั่วไหล

๓๐.๕.๒ การกำหนดชั้นความลับของเอกสารฉบับหนึ่ง อย่างน้อยต้องให้สูงเท่ากับข้อความตอนใดตอนหนึ่งที่จัดอยู่ในชั้นสูงสุด กล่าวคือ จะต้องมีชั้นความลับเป็นส่วนรวมสำหรับเอกสารฉบับหนึ่งเพียงชั้นเดียวเท่านั้น แม้ว่าข้อความแต่ละหน้า วรรค หรือตอนจะมีชั้นความลับต่างกันก็ตาม

๓๐.๕.๓ หนังสือนำหรือบันทึกข้อความต้องกำหนดชั้นความลับให้อยู่ในชั้นสูงเท่ากับเรื่อง ซึ่งสูงที่สุดในตัวเรื่องที่แนบอยู่เป็นอย่างน้อย แต่เมื่อได้แยกเรื่องออกไปแล้วก็ให้ลดหรือเลิกชั้นความลับของหนังสือนำหรือบันทึกข้อความนั้นได้สุดแต่จะเห็นควร โดยเจ้าของหนังสือนำหรือบันทึกข้อความนั้นแจ้งการลดชั้นหรือยกเลิกชั้นความลับไว้ด้วยดังนี้

"ลดชั้นความลับเป็น.....เมื่อแยกออกจากสิ่งที่แนบ"

หรือ

"ยกเลิกชั้นความลับเมื่อแยกออกจากสิ่งที่แนบ"

๓๐.๕.๔ ร่างหรือสำเนาเอกสาร จะต้องกำหนดชั้นความลับอยู่ในชั้นเดียวกันกับเอกสารต้นฉบับ

๓๐.๕.๕ ความลับที่ได้รับจากรัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศจะต้องได้รับการกำหนดชั้นความลับในระดับเดียวกับที่รัฐบาลหรือองค์การนั้น ๆ กำหนดไว้

๓๐.๖ เครื่องหมายแสดงชั้นความลับ

การแสดงชั้นความลับของสิ่งที่เป็นความลับให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๓๐.๖.๑ เอกสารลับ โดยปกติให้ประทับหรือเขียนตัวอักษรตามชั้นความลับที่กึ่งกลางหน้ากระดาษทั้งด้านบนและด้านล่างของทุกหน้าเอกสารที่มีชั้นความลับนั้น ตัวอักษรต้องให้มีขนาดโตกว่าอักษรธรรมดา และใช้สีแดงหรือสีอื่นที่เห็นเด่นชัด สำหรับชั้นความลับ ส่วนรวมของเอกสารให้แสดงไว้ที่หน้าแรกในลักษณะเช่นเดียวกัน ถ้าเอกสารนั้นเย็บเป็นเล่มเข้าปกให้ทำเครื่องหมายดังกล่าวที่ด้านนอกของปกหน้าปกหลังด้วย

๓๐.๖.๒ ภาพเขียน แผนที่ และแผนภูมิ ให้ประทับหรือเขียนตัวอักษรแสดงชั้นความลับในลักษณะเดียวกับข้อ ๓๐.๖.๑ และแสดงไว้ใกล้ชื่อภาพหรือมาตราส่วนด้วย โดยให้ชั้นความลับนั้นปรากฏเห็นได้เด่นชัด ถ้าเอกสารนั้นม้วนหรือพับได้ก็ให้แสดงชั้นความลับไว้ให้ปรากฏเห็นได้ขณะที่เอกสารนั้นม้วนหรือพับอยู่ด้วย

๓๐.๖.๓ แถบบันทึก ฟิล์มภาพยนตร์ แผนที่ภาพถ่าย และไมโครฟิล์ม รวมทั้งฟิล์มเนกาตีฟ ให้แสดงชั้นความลับไว้ที่ต้นและปลายม้วน ถ้าแสดงชั้นความลับไว้ในที่ดังกล่าวไม่ได้ก็ให้พิทักษ์รักษาตามชั้นความลับนั้นและให้เก็บในกล่องหรือหีบห่อซึ่งมีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับนั้น ๆ

๓๐.๖.๔ วัสดุอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้ว โดยปกติให้แสดงชั้นความลับไว้ให้เห็นโดยเด่นชัดด้วยการประทับตราการสลัก หรือการติดแผ่นป้ายแสดงชั้นความลับตามลักษณะของวัสดุนั้น ๆ ถ้าปฏิบัติตามนี้ไม่ได้ก็ให้แสดงชั้นความลับไว้ที่วัสดุหุ้มห่อ ถ้ายังปฏิบัติตามนี้ไม่ได้อีกก็ให้แจ้งชั้นความลับไปยังผู้รับวัสดุดังกล่าวให้ทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรในเมื่อจะต้องส่งวัสดุนี้ไปให้ผู้อื่น

๓๐.๖.๕ ในการแสดงหรือพูดถึงสิ่งที่เป็นความลับ ให้ผู้แสดงหรือผู้พูดแจ้งให้ผู้ดูหรือผู้ฟังทราบชั้นความลับที่กำหนดไว้สำหรับสิ่งนั้น ๆ ด้วย ทั้งก่อนและเมื่อเสร็จสิ้นการแสดงหรือการพูดแล้ว

๓๐.๗ เอกสารลับใด ๆ หากเจ้าของเรื่องเดิมไม่ประสงค์จะให้ผู้อื่นสำเนาทั้งฉบับหรือคัดลอกบางส่วน หรือถอดความ หรือแปลโดยวิธีใด ๆ จะต้องแสดงข้อความห้ามสำเนาหรือคัดลอกหรือถอดความ หรือแปลไว้ในที่ที่เห็นเด่นชัด

ข้อความห้ามสำเนา หรือคัดลอก หรือถอดความ หรือแปล อาจใช้แบบใดแบบหนึ่งดังนี้

“ห้ามสำเนา หรือคัดลอก หรือถอดความ หรือแปลเอกสารนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนเว้นแต่จะได้รับอนุญาต.....”

(เจ้าของเรื่องเดิม)

หรือ

“ห้ามสำเนา หรือคัดลอก หรือถอดความ หรือแปลในข้อ.....ของเอกสารนี้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก.....”

(เจ้าของเรื่องเดิม)

๓๐.๘ เอกสารลับของทางราชการที่ได้รับอนุญาตให้ยืม หรือให้ส่งให้แก่บุคคลหรือองค์การเอกชนจะต้องระบุข้อความว่า

"เอกสารนี้มีข้อความที่กระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยของประเทศ การเปิดเผยข้อความดังกล่าวแก่บุคคลอื่นที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ จะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา"

ถ้าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารลับที่สุดและลับมาก จะต้องมีข้อความระบุเพิ่มเติมจากข้อความข้างบนไว้ด้วยว่า

"ผู้รับเอกสารนี้ต้องทำบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับทราบข้อความในเอกสารไว้ในใบคุมเอกสารลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๗) ทุกคน เพื่อแสดงต่อ....."

(เจ้าของเรื่องเดิม)

๓๐.๙ เอกสารลับของทางราชการที่ได้รับอนุมัติให้ยืมหรือให้ส่งให้แก่ส่วนราชการ องค์การ บุคคลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ จะต้องแสดงข้อความระบุไว้ มีใจความว่า ห้ามเปิดเผยข้อความในเอกสารนั้นแก่ส่วนราชการ องค์การ หรือบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางการรัฐบาลไทย และจะต้องได้รับการพิทักษ์รักษาตามมาตรการที่รัฐบาลไทยได้กำหนดไว้ด้วย เช่น ตัวอย่างในภาษาอังกฤษ

"This information is furnished upon the condition that it will not be released to another nation in whole or in part without specific authority of the Thai government, and that the information therein will be provided substantially the same degree of security afforded by the Thai government."

ถ้าเอกสารดังกล่าวนี้เป็นเอกสารชั้นลับที่สุดและลับมาก จะต้องมีข้อความระบุเพิ่มเติมจากข้อความข้างบนโดยมีใจความว่า ให้ทำบันทึกรายนามผู้เข้าถึงเอกสารดังกล่าว และพร้อมที่จะแสดงต่อทางการรัฐบาลไทย เมื่อได้รับการขอร้อง เช่น

"This information is released under the condition that a record be kept by the recipient of all individuals who are afforded access to the information contained in the document, and that this record be made available to the Thai government, upon request."

๓๑. การปรับชั้นความลับและยกเลิกชั้นความลับ

๓๑.๑ เอกสารลับอาจจะลดชั้น เพิ่มชั้น หรือยกเลิกชั้นความลับได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของเรื่องเดิมแล้ว โดยเจ้าของเรื่องเดิมและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการปรับชั้นจะต้องแจ้งให้บรรดาผู้ครอบครองเอกสารนั้นดำเนินการปรับชั้นโดยทั่วกัน

๓๑.๒ ผู้บังคับบัญชาตามสายงานมีอำนาจที่จะปรับชั้นความลับได้เมื่อพิจารณาเห็นว่าการกำหนดชั้นความลับสูงไปหรือต่ำไป แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของเรื่องเดิมทราบถึงการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย

๓๑.๓ ให้เจ้าของเรื่องเดิมหมั่นตรวจตราบรรดาสำเนาคู่ฉบับของเอกสารลับที่ส่งออกไปอยู่เสมอเพื่อพิจารณาว่าชั้นความลับของเอกสารที่กำหนดไว้แต่เดิมนั้นยังจำเป็นต้องใช้อยู่หรือไม่ และควรลดชั้นลงทุกโอกาสตามที่กระทำได้ เพื่อลดภาระในการรักษาความปลอดภัย

๓๑.๔ ถ้าสามารถกำหนดล่วงหน้าได้ ให้เจ้าของเรื่องเดิมแสดงข้อความในการปรับชั้นความลับ หรือยกเลิกชั้นความลับไว้บนปกหน้าหรือหน้าแรกของเอกสารแต่ละฉบับใกล้กับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับ เพื่อให้ทราบด้วยว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือเมื่อถึงวันเวลาที่ระบุไว้ ชั้นความลับเดิมของเอกสารจะปรับหรือยกเลิกตามที่ระบุใหม่โดยไม่ต้องยืนยันให้ทราบอีก

ข้อความดังกล่าว ให้ใช้แบบใดแบบหนึ่งดังนี้

“ปรับเป็นชั้น.....เมื่อ.....

(ชั้นความลับที่กำหนดใหม่) (วันเดือนปี เวลาหรือเหตุการณ์ที่ระบุไว้ได้ผ่านไปแล้ว)”

หรือ

“ยกเลิกชั้นความลับเมื่อ.....”

(เกิดเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ที่ระบุไว้ได้ผ่านไปแล้ว)

หรือ

“ยกเลิกชั้นความลับตั้งแต่.....”

(วันเดือนปี เวลา)

๓๑.๕ การปรับชั้นความลับหรือยกเลิกชั้นความลับตามข้อ ๓๑.๑ หรือ ๓๑.๒ หรือ ๓๑.๔ จะต้องขีดฆ่าเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิม แล้วประทับตราชั้นความลับที่กำหนดใหม่ (ถ้ามี) ไว้ใกล้เคียงกับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิมบนเอกสารนั้นทันที ในการขีดฆ่าทุกแห่งต้องลงชื่อของผู้ดำเนินการกำกับไว้

ในหน้าปกหรือหน้าแรกของเอกสาร ต้องมีบันทึกอ้างตำแหน่งของผู้สั่งปรับชั้นความลับหรือยกเลิกชั้นความลับ พร้อมทั้งระบุยศ ชื่อ และตำแหน่งหน้าที่ของผู้ดำเนินการ และวันเดือนปีที่ดำเนินการ โดยใช้ข้อความแบบใดแบบหนึ่งดังนี้

“ปรับเป็นชั้น.....หรือยกเลิก	โดยอำนาจของ.....
(ชั้นความลับที่กำหนดใหม่	(ตำแหน่งของผู้สั่งปรับ
หรือยกเลิกชั้นความลับ)	หรือยกเลิกชั้นความลับ)

ดำเนินการโดย..... ตั้งแต่.....

(ยศ ชื่อ ตำแหน่ง และส่วนราชการของผู้ดำเนินการปรับหรือยกเลิกชั้นความลับ) (วันเดือนปีที่ปรับ หรือยกเลิกชั้นความลับ)

หรือ

ปรับเป็นชั้น.....หรือยกเลิก ตาม.....

(ชั้นความลับที่กำหนดใหม่) (เอกสารซึ่งให้อำนาจปรับหรือยกเลิกชั้นความลับได้)

ตั้งแต่.....”

(วันเดือนปีที่ปรับ หรือยกเลิกชั้นความลับ)

๓๒. การทะเบียนเอกสารลับ

๓๒.๑ ให้ส่วนราชการลงหลักฐานในทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) เพื่อควบคุมการรับ การดำเนินการ การส่ง การก็บรักษา และการแจกจ่ายเอกสารลับให้เป็นไปโดยถูกต้อง และให้หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวแต่งตั้งบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจและได้ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ตามชั้นความลับที่จำเป็นต้องปฏิบัติ เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบ เรียกว่า “นายทะเบียนเอกสารลับ” และ “ผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ” ของส่วนราชการนั้น ๆ

หากมีความจำเป็นก็ให้แต่งตั้งนายทะเบียนเอกสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับของส่วนราชการนั้นในระดับรองลงมาได้ โดยให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวในวรรคแรก

๓๒.๒ ให้หัวหน้าส่วนราชการที่ติดต่อเกี่ยวข้องกันอยู่เป็นประจำ ส่งชื่อและลายมือชื่อของนายทะเบียนเอกสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับของส่วนราชการ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันไว้เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์ทราบการติดต่อและลายมือชื่อในใบรับรองเอกสารลับ (รปภ.๖)

(หน้าที่ของนายทะเบียนเอกสารลับ ดูบทที่ ๘ ผนวก ๒)

๓๒.๓ ให้ทำเครื่องหมายแสดงชั้นความลับไว้ทุกหน้า ตลอดจนปกหน้าและปกหลังด้านนอกของทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๙) ตามชั้นความลับของนายทะเบียนเอกสารลับนั้น ๆ และควรแยกเล่มตามชั้นความลับ

๓๓. การตรวจสอบเอกสารลับ

๓๓.๑ ทุกหกเดือนและทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนตัวนายทะเบียนเอกสารลับให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย นายทะเบียนเอกสารลับและเจ้าหน้าที่อื่นอย่างน้อยสองคน ทำการตรวจสอบเอกสารลับที่มีอยู่ในทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) ตามรายการต่อไปนี้เพื่อให้แน่ใจว่า

๓๓.๑.๑ มีเอกสารลับอยู่จริงตามทะเบียนเอกสารลับ

๓๓.๑.๒ มีใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) ของเอกสารลับที่ได้จัดส่งไปโดยถูกต้อง

๓๓.๑.๓ มีใบรับรองการโอนเอกสารลับ (รปภ.๑๓) ของเอกสารที่ได้โอนไปโดยถูกต้อง

๓๓.๑.๔ มีใบรับรองทำลายเอกสารลับ (รปภ.๑๕) เมื่อได้ทำลายเอกสารลับนั้นแล้ว

๓๓.๒ ในการตรวจสอบเอกสารลับ ให้ถือโอกาสพิจารณาดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ด้วย คือ

๓๓.๒.๑ การส่งเอกสารลับคืนเจ้าของเรื่องเดิม

๓๓.๒.๒ การทำลาย การปรับชั้น หรือการยกเลิกชั้นความลับของเอกสาร

๓๓.๓ เมื่อได้ทำการตรวจสอบเอกสารลับเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องเสนอรายงานการตรวจสอบเอกสารลับ (รปภ.๑๔) ให้หัวหน้าส่วนราชการทราบและสั่งการโดยเร็วที่สุด

๓๔. การโอนเอกสารลับ

เมื่อได้รับคำสั่งให้โอนเอกสารลับใด ๆ ระหว่างส่วนราชการ ให้เจ้าหน้าที่ผู้โอนและผู้รับโอนทำใบรับรองการโอนเอกสารลับ (รปภ.๑๓) ขึ้นไว้เป็นหลักฐาน แล้วรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทั้งสองฝ่ายทราบโดยเร็วที่สุด หากเป็นการโอนเอกสารลับภายในส่วนราชการเดียวกัน ก็ให้ทำหลักฐานการโอนเอกสารลับไว้เช่นเดียวกันโดยอนุโลม

๓๕. การดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารลับที่สุดและลับมาก

๓๕.๑ การจัดทำ

๓๕.๑.๑ การร่าง เขียน พิมพ์ แปล สำเนา คัดลอก ฯลฯ เอกสารลับที่สุดและลับมาก จะต้องกระทำโดยบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ซึ่งได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารนั้น และทำในสถานที่ที่ปลอดภัย

๓๕.๑.๒ ให้แสดงชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่องที่เอกสาร (ถ้ามี) ชุดที่ของจำนวนทั้งหมด และหมายเลขหน้าของจำนวนหน้าทั้งหมดไว้ที่มุมขวาด้านบนของเอกสารลับที่สุดและลับมากทุกหน้า ดังนี้

.....

(ชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่อง)

ที่.....

(ถ้ามี)

ชุดที่.....ของ.....ชุด

หน้า.....ของ.....หน้า

สำหรับเอกสารที่ใช้เป็นการภายใน จะแสดงชื่อส่วนราชการต่ำกว่าระดับกรมไว้ด้วยก็ได้

อนึ่ง ส่วนราชการบางส่วนอาจมีแบบฟอร์มเอกสารเป็นพิเศษที่แสดงชั้นความลับชุดและหน้าไว้ทุกหน้า ตามที่ระบุไว้ในวรรคแรกครบถ้วนทุกประการก็อนุโลมให้ใช้ได้ แต่ต้องส่งตัวอย่างแบบฟอร์มให้องค์การรักษาความปลอดภัยรับทราบ

๓๕.๒ การแจกจ่าย

๓๕.๒.๑ เจ้าของเรื่องเดิมเท่านั้นเป็นผู้กำหนดจำนวนสำเนาสำหรับแจกจ่าย

๓๕.๒.๒ การแจกจ่ายจะต้องกระทำโดยอาศัยหลัก “การจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น” อย่างเคร่งครัด

๓๕.๒.๓ การแจกจ่ายเอกสารลับที่สุดและลับมากต้องกระทำผ่านนายทะเบียนเอกสารลับ

๓๕.๓ การสำเนาเพิ่มเติมและการแปล

ถ้าส่วนราชการใดต้องการสำเนาเอกสารลับที่สุดและลับมากเพิ่มเติมจากที่ได้รับไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการสำเนา คัดลอก หรือถ่ายเอกสาร หรือต้องการคำแปลเป็นภาษาใด ๆ ทั้งฉบับหรือแต่เพียงบางส่วนก็ตาม ต้องติดต่อขอรับสำเนาเอกสารหรือสำเนาคำแปลเอกสารจากเจ้าของเรื่องเดิมเสมอ

ถ้ามีความจำเป็นต้องจัดทำสำเนาหรือแปลเอง ก็จะต้องขออนุญาตจากเจ้าของเรื่องเดิมก่อนทุกครั้ง ยกเว้นในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในราชการที่สำคัญ หัวหน้าส่วนราชการนั้นอาจสั่งให้จัดทำสำเนาเพิ่มเติมหรือแปลเองก็ได้ แต่ต้องแจ้งเหตุผลและจำนวนสำเนาที่ได้ทำเพิ่มขึ้น หรือเหตุผลในการแปลพร้อมทั้งส่งสำเนาคำแปลให้เจ้าของเรื่องเดิมทราบโดยเร็วที่สุด

การจัดทำสำเนาเพิ่มเติมหรือการแปลเอกสารทุกกรณีต้องปฏิบัติดังนี้

๓๕.๓.๑ ดำเนินการโดยบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ซึ่งได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารและทำในสถานที่ที่ปลอดภัย

๓๕.๓.๒ ต้องรักษาข้อความและรูปเดิมของเอกสารไว้ทุกประการ ถ้าไม่สามารถรักษารูปเดิมไว้ได้ก็ต้องรักษาข้อความเดิมไว้ให้ถูกต้องครบถ้วน พร้อมทั้งบันทึกยศ ชื่อ ตำแหน่งผู้รับรองสำเนาถูกต้องหรือรับรองคำแปลไว้ด้วย

๓๕.๓.๓ ต้องแสดงชื่อส่วนราชการที่จัดทำสำเนาเพิ่มเติมหรือแปล โดยใช้ที่เอกสารเดิม และระบุว่าสำเนาหรือแปลจากเอกสารเดิมชุดที่เท่าใด พร้อมทั้งแสดงหมายเลขชุดของจำนวนชุดที่จัดทำหรือแปลขึ้นใหม่ และหมายเลขหน้าของจำนวนหน้าทั้งหมดไว้ทุกหน้าของเอกสารดังนี้

.....

(ชื่อส่วนราชการที่จัดทำ)

สำเนา

ที่.....ถ่าย จากเอกสารชุดที่.....

(ที่เอกสารเดิม) แปล

ชุด.....ของ.....ชุด

หน้า.....ของ.....หน้า

๓๕.๓.๔ ให้นายทะเบียนเอกสารลับเป็นผู้รับผิดชอบในการลงทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) และการแจกจ่ายโดยปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๒

๓๕.๔ การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อความลับบางส่วน

ในกรณีจำเป็น ผู้มีอำนาจหน้าที่อาจมอบข้อความบางส่วนที่มีรวมอยู่ในเอกสารลับที่สุดและลับมากให้แก่บุคคลใดไปดำเนินการก็ได้ แต่บุคคลผู้นั้นจะต้องได้รับความไว้วางใจถึงชั้นความลับของข้อความส่วนนั้น และการมอบข้อความดังกล่าวนั้นต้องยึดหลัก “การจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น” โดยเคร่งครัด และให้บันทึกการมอบหมายข้อความตอนใดให้แก่ผู้ใดไว้ในใบคุมเอกสารลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๗)

๓๕.๕ การส่ง

๓๕.๕.๑ การส่ง การเสนอ และการเวียนเอกสารภายในส่วนราชการเดียวกัน

๓๕.๕.๑.๑ การส่ง การเสนอ และการเวียนเอกสารลับที่สุดหรือลับมากภายในส่วนราชการซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน จะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้นหรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่เข้าถึงเอกสารดังกล่าวเท่านั้น และต้องใช้ใบปกเอกสารลับ (รปภ.๘ หรือ รปภ.๙) ปิดทับเอกสาร เพื่อป้องกันผู้อื่นลอบดูข้อความภายในและเพื่อเป็นการเตือนให้ระมัดระวังถึงการรักษาความปลอดภัยแก่เอกสารแต่ละชั้นความลับ

หากจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วในวรรคแรก เจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารนั้น และต้องดำเนินการต่อเอกสารตามข้อ ๓๕.๕.๒.๔ หรือใช้วัสดุอื่นห่อหุ้มให้มิดชิดและปลอดภัย

๓๕.๕.๑.๒ การเสนอและการเวียนเอกสารลับที่สุดหรือลับมากภายในส่วนราชการเดียวกัน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแนบใบคุมเอกสารลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๗) ไว้ที่หน้าแรกของเอกสารนั้น และให้ผู้จะต้องดำเนินการหรือต้องรับทราบ หรือได้เข้าถึงเรื่องลับที่สุดหรือลับมากนั้นลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อจะส่งเอกสารดังกล่าวไปยังส่วนราชการอื่น ให้แยกใบคุมเอกสารลับที่สุดหรือลับมาก (รปภ.๗) ออกจากเอกสาร แล้วส่งไปเก็บไว้ที่นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อเรื่องนั้น

๓๕.๕.๒ การบรรจุเพื่อส่งออกนอกส่วนราชการ

๓๕.๕.๒.๑ เอกสารลับที่สุดและลับมากจะต้องบรรจุซองหรือห่อทึบแสงสองชั้นอย่างมั่นคง เอกสารดังกล่าวพร้อมด้วยใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) ต้องบรรจุอยู่ในซองหรือห่อชั้นใน

๓๕.๕.๒.๒ ใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) ไม่ต้องกำหนดชั้นความลับ ให้ระบุแต่เพียงที่เอกสาร วันเดือนปี จำนวน และหมายเลขฉบับของเอกสาร และให้มีข้อความอื่น ๆ เพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เป็นหลักฐานเท่านั้น ห้ามเขียนชื่อเรื่องไว้ในใบรับเอกสารลับ และใบรับนี้จะต้องส่งคืนส่วนราชการผู้ส่งเอกสารลับโดยเร็วที่สุด ส่วนราชการผู้ส่งเอกสารลับจะต้องเก็บรักษาใบรับเอกสารลับนี้ไว้จนกว่าจะได้รับเอกสารลับคืน หรือเอกสารลับถูกทำลายหรือยกเลิกชั้นความลับแล้ว

๓๕.๕.๒.๓ บนซองหรือห่อชั้นใน ให้จ่าหน้าโดยลงที่เอกสารชื่อหรือตำแหน่งผู้รับและส่วนราชการของผู้ส่งพร้อมทั้งทำเครื่องหมาย “ลับที่สุด” หรือ “ลับมาก” ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ส่วนซองหรือห่อชั้นนอกนั้นห้ามทำเครื่องหมายแสดงชั้นความลับ (ดูตัวอย่างในบทที่ ๘ ผนวก ๔)

๓๕.๕.๒.๔ บุคคลที่มีอำนาจกำหนดชั้นความลับของเอกสารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามที่กล่าวในข้อ ๓๐.๒ ถึง ๓๐.๔ หรือนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับของส่วนราชการนั้นเป็นผู้ปิดผนึก สำหรับซองหรือห่อชั้นในให้ผู้ปิดผนึกลงลายมือชื่อกำกับไว้บนรอยที่ปิดผนึกแล้วใช้แถบกาวชนิดใสปิดทับบนลายมือชื่อและเครื่องหมายแสดงชั้นความลับอีกชั้นหนึ่ง (ดูตัวอย่างในบทที่ ๘ ผนวก ๔)

๓๕.๕.๓ การส่งภายในประเทศ

๓๕.๕.๓.๑ การส่งเอกสารลับที่สุดและลับมากภายในประเทศจะต้องนำเอกสารบรรจุซองหรือห่อตามข้อ ๓๕.๕.๒.๑ แล้วใส่ภาชนะที่มั่นคงลั่นกุญแจ ให้ใช้เจ้าหน้าที่นำสารหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ให้ทราบเรื่องนั้นถือไป ผู้ถือจะต้องได้อ่านและเข้าใจคำชี้แจงตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๘ ผนวก ๓ แล้ว

๓๕.๕.๓.๒ การส่งเอกสารชั้นลับที่สุดและลับมาก ให้ส่งตรงต่อนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ เพื่อลงทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) เสียก่อน

ไม่ว่าจ่าหน้าซองหรือห่อของเอกสารนั้นระบุชื่อหรือตำแหน่งก็ตาม เว้นแต่เมื่อมีเหตุผลเป็นพิเศษจึงยอมให้ส่งตรงต่อผู้รับตามจ่าหน้าซอง หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับตามจ่าหน้าซองให้เป็นผู้รับเอกสารได้

๓๕.๕.๓.๓ การนำเอกสารลับที่สุดหรือลับมากออกนอกบริเวณสถานที่ราชการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานใด ๆ หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยตรงเท่านั้นมีอำนาจอนุญาตให้กระทำได้ และให้ปฏิบัติต่อเอกสารดังนี้

๓๕.๕.๓.๓.๑ บันทึกหลักฐานรายการเอกสารที่นำออกไว้ในทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙)

๓๕.๕.๓.๓.๒ ถ้าสถานที่ปฏิบัติงานอยู่ไกลจากส่วนราชการที่เก็บเอกสารมากหรือเอกสารมีจำนวนมาก จนพิจารณาเห็นว่าการนำเอกสารติดตัวไปเองอาจไม่ปลอดภัย จะส่งเอกสารโดยบริการนำสารตามข้อ ๓๕.๕.๓.๑ หรือข้อ ๓๕.๕.๔ แล้วไปรับ ณ สถานที่ปลายทางก็ได้

๓๕.๕.๓.๓.๓ ผู้นำเอกสารออกจากที่เก็บ ณ สำนักงานก็ดี หรือออกจากที่เก็บ ณ สถานที่ปลายทางก็ดี จะต้องบรรจุเอกสารในภาชนะลั่นกุญแจ กับแสดงชื่อหรือตำแหน่งบุคคลผู้เป็นเจ้าของและตำบลที่จะให้ส่งไปไว้ภายนอกภาชนะนั้น

๓๕.๕.๓.๓.๔ เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานแล้ว จะต้องรีบนำเอกสารกลับสำนักงานและทำการตรวจสอบตามบันทึกหลักฐานในข้อ ๓๕.๕.๓.๓.๑ แล้วนำเอกสารเข้าที่เก็บตามเดิม

๓๕.๕.๓.๔ ผู้นำเอกสารตามข้อ ๓๕.๕.๓.๓ จะต้องรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยต่อเอกสารตลอดเวลา โดยจะต้องปฏิบัติต่อเอกสารดังนี้

๓๕.๕.๓.๔.๑ เก็บเอกสารไว้กับตัว หรือเก็บไว้ในที่เก็บเอกสารซึ่งได้จัดไว้โดยเฉพาะ

๓๕.๕.๓.๔.๒ ในระหว่างการเดินทางหรือพักแรม เช่น ในห้องโดยสารรถไฟ ในห้องพักโรงแรม จะต้องไม่ละทิ้งเอกสารไว้โดยปราศจากการดูแล

๓๕.๕.๓.๔.๓ จะต้องไม่เปิด หรืออ่านเอกสารในที่เสี่ยงต่อการรั่วไหล

๓๕.๕.๔ การส่งออกนอกประเทศ

๓๕.๕.๔.๑ การส่งเอกสารลับที่สุดและลับมาก ให้ส่งผ่านทางสายการทูต หรือโดยเจ้าหน้าที่นำสารซึ่งมีฐานะทางการทูต

๓๕.๕.๔.๒ เจ้าหน้าที่นำสารต้องระมัดระวังพิทักษ์รักษาเอกสารที่ตนรับผิดชอบให้อยู่ในลักษณะปลอดภัยตลอดเวลา

๓๕.๕.๔.๓ การส่งเอกสารลับที่สุดและลับมากโดยใช้เจ้าหน้าที่นำสารให้ถือปฏิบัติดังนี้

๓๕.๕.๔.๓.๑ บุคคลนั้นได้รับมอบอำนาจหน้าที่ให้ทราบเรื่องลับที่สุดและลับมากได้โดยได้รับความไว้วางใจถึงชั้นความลับของเอกสารนั้น

๓๕.๕.๔.๓.๒ บุคคลนั้นมีหนังสือรับรองของส่วนราชการผู้ส่งเอกสารว่าเป็นผู้มีหน้าที่ถือเอกสารนั้นได้

๓๕.๕.๔.๓.๓ บรรดาเอกสารที่นำไปนั้นต้องมีบัญชีอยู่ที่นายทะเบียนเอกสารลับอีกชุดหนึ่ง

๓๕.๕.๔.๓.๔ หีบห่อหรือถุงที่บรรจุเอกสารนั้นต้องประทับตราของทางราชการ

๓๕.๕.๕ เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสาร

๓๕.๕.๕.๑ เจ้าหน้าที่นำสารที่ใช้นำส่งเอกสารลับที่สุดและลับมากจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๓๕.๕.๕.๑.๑ เป็นข้าราชการชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

๓๕.๕.๕.๑.๒ เป็นผู้ที่ได้ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ และขึ้นทะเบียนความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารที่นำส่ง หรือ

๓๕.๕.๕.๑.๓ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนั้น ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้ทำหน้าที่นำสารเป็นกรณีพิเศษ

๓๕.๕.๕.๒ เพื่อให้การนำส่งเอกสารลับที่สุดและลับมากเป็นไปโดยปลอดภัย ให้จัดผู้อารักขาการนำสารร่วมไปกับเจ้าหน้าที่นำสารด้วยทุกครั้ง ผู้อารักขาการนำสารจะต้องเป็นผู้ที่ได้ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ และขึ้นทะเบียนความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารที่นำส่ง

๓๕.๕.๕.๓ นอกจากผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในการนำสารให้เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ ในการนี้ให้นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับดำเนินการเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารดังนี้

๓๕.๕.๕.๓.๑ ให้หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสาร แล้วแจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นหลักฐานในการพิสูจน์ทราบ

๓๕.๕.๕.๓.๒ ในกรณีจำเป็นที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของตัวเจ้าหน้าที่นำสารและเอกสารที่นำไป อาจเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการให้เจ้าหน้าที่นำสารและ/หรือผู้อารักขาการนำสาร นำอาวุธปืนติดตัวไปในขณะปฏิบัติหน้าที่ได้

(หน้าที่ของเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารดูบทที่ ๘ ผนวก ๓)

๓๕.๕.๖ การส่งข้อความโดยทางโทรคมนาคม

๓๕.๕.๖.๑ ข้อความลับที่สุดและลับมาก ซึ่งส่งโดยทางโทรคมนาคมต้องได้รับการพิทักษ์รักษาเช่นเดียวกับเอกสารลับที่สุดและลับมาก ข้อความทั้งหมดต้องส่งเป็นรหัสและดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่รหัสเท่านั้น กับต้องจำกัดจำนวนเจ้าหน้าที่ให้น้อยที่สุดด้วยการให้ทราบข้อความเหล่านี้จะต้องยึดถือหลัก “การจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น” โดยเคร่งครัด

แบบรหัสที่ใช้ในการส่งข้อความลับที่สุดและลับมากจะต้องเป็นแบบรหัสที่ให้ความปลอดภัยสูงสุด ถ้าหากสงสัยในความปลอดภัยของแบบรหัสให้ขอคำแนะนำได้จากองค์การรักษาความปลอดภัยและให้เปลี่ยนกุญแจรหัสบ่อยครั้งในห้วงระยะเวลาที่เห็นสมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยโดยแท้จริง

๓๕.๕.๖.๒ ข้อความ “ลับที่สุด” ห้ามใช้โทรศัพท์หรือเครื่องพูดที่มีลักษณะการทำงานคล้ายคลึงกันในการติดต่อ แม้ว่าจะมีอุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยประกอบอยู่ด้วยก็ตาม

๓๕.๕.๖.๓ ข้อความ “ลับมาก” อาจใช้โทรศัพท์หรือเครื่องพูดที่มีลักษณะการทำงานคล้ายคลึงกันในการติดต่อได้ เมื่อพิจารณาเห็นว่าความเร่งด่วนสำคัญกว่าความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัย โดยปฏิบัติดังนี้

๓๕.๕.๖.๓.๑ ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจกันโดยเฉพาะและ/หรือ

๓๕.๕.๖.๓.๒ ใช้อุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยประกอบโทรศัพท์หรือเครื่องพูด ซึ่งเจ้าหน้าที่ขององค์การรักษาความปลอดภัยรับรองแล้ว

๓๕.๖ การรับ

เอกสารลับที่สุดและลับมากที่จ่าหน้าซองหรือห่อชั้นในระบุชื่อถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ หรือระบุชื่อพร้อมกับระบุตำแหน่งแล้ว ให้บุคคลนั้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้นั้นโดยตรงเป็นผู้เปิดซองและลงชื่อในใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) แล้วให้นำเอกสารไปลงทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙)

ที่นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับเสียก่อนจึงจะดำเนินการต่อไปได้ ถ้าเป็นกรณีเร่งด่วนอาจดำเนินการไปก่อนแล้วให้นำมาลงทะเบียนในโอกาสแรก

ถ้าจ่าหน้าซองหรือห่อชั้นในระบุถึงตำแหน่ง ก็ให้ผู้ครองตำแหน่ง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ครองตำแหน่งนั้น หรือนายทะเบียนเอกสารลับ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับที่มีสิทธิเข้าถึงเอกสารลับที่สุดและลับมากเป็นผู้เปิดซองและลงชื่อในใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) แล้วให้ดำเนินการลงทะเบียนเช่นเดียวกับวรรคแรก

ในกรณีที่ผู้ได้รับมอบหมายหรือนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับเป็นผู้ลงชื่อในใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) และลงทะเบียนแล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

๓๕.๖.๑ นำเอกสารลับที่สุดและลับมากนั้นส่งมอบโดยตรงให้แก่บุคคลที่ถูกระบุชื่อโดยเร็ว แต่ถ้าเป็นเอกสารที่ระบุตำแหน่งแล้วก็อาจพิจารณามอบให้แก่ส่วนราชการที่มีหน้าที่ดำเนินการในชั้นต้นแทนบุคคลที่ถูกระบุตำแหน่งนั้นไปดำเนินการก่อนได้

๓๕.๖.๒ ในกรณีที่บุคคลที่เอกสารลับนั้นระบุชื่อหรือตำแหน่ง ยังไม่สามารถดำเนินการต่อเอกสารได้ในทันที ให้นำเอกสารลับที่สุดหรือลับมากนั้นมาเก็บไว้ก่อนตามข้อ ๓๕.๗

๓๕.๗ การเก็บรักษา

๓๕.๗.๑ การเก็บเอกสารลับที่สุดและลับมากให้ปลอดภัย ต้องปฏิบัติดังนี้

๓๕.๗.๑.๑ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ กำหนดระเบียบเพื่อป้องกันมิให้บุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ได้ล่วงรู้กิจการในการเก็บเอกสารลับที่สุดและลับมาก

๓๕.๗.๑.๒ ผู้เข้ามาในสถานที่เก็บเอกสารลับที่สุดและลับมากได้จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะเท่านั้น เว้นแต่ผู้มาติดต่อเป็นทางการซึ่งจะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเป็นผู้นำเข้าและติดตามตลอดเวลา

๓๕.๗.๑.๓ เอกสารลับที่สุดและลับมากจะต้องเก็บไว้ในห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัย ถ้าใช้ภาชนะอื่นจะต้องทำด้วยเหล็กและดัดแปลงตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย กุญแจที่ใช้กับภาชนะดังกล่าวจะต้องมีลักษณะดังนี้

๓๕.๗.๑.๓.๑ กุญแจรหัสชนิดเปลี่ยนเลขรหัสได้ตั้งแต่สามชั้นขึ้นไปหรือมากกว่านี้ หรือ

๓๕.๗.๑.๓.๒ กุญแจแบบกระเดื่องชนิดคุณภาพดีซึ่งควรมีกระเดื่องตั้งแต่ ๖ อันขึ้นไป และมีเครื่องสัญญาณแจ้งการรุกล้ำไว้ด้วย หรือ

๓๕.๗.๑.๓.๓ กุญแจแบบธรรมดา แต่ต้องมีเวรยามเฝ้าตลอด ๒๔ ชั่วโมง และ/หรือมีเครื่องสัญญาณแจ้งการรุกล้ำไว้

ห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัย หรือภาชนะที่เก็บเอกสาร ต้องไม่มีเครื่องหมายแสดงว่ามีเอกสารเรื่องใดเก็บอยู่

๓๕.๗.๑.๔ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปิดห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยที่เก็บเอกสารลับที่สุดและลับมากเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บลูกกุญแจไว้ในตู้รวมเก็บลูกกุญแจที่จัดไว้โดยเฉพาะซึ่งเป็นตู้นิรภัยหรือภาชนะทำด้วยเหล็กที่ดัดแปลงตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย และเป็นตู้ที่ใช้กุญแจรหัสชนิดเปลี่ยนเลขรหัสได้สามชั้นอย่างเดียว โดยไม่ใช้ลูกกุญแจ

ห้ามนำลูกกุญแจห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยที่เก็บเอกสารลับที่สุดหรือลับมากออกไปนอกสถานที่ราชการเป็นอันขาด

เลขรหัสสำหรับเปิดตู้รวมเก็บลูกกุญแจให้รู้เฉพาะหัวหน้าส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย นายทะเบียนเอกสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ และเจ้าหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการ เลขรหัสดังกล่าวให้บันทึกใส่ซองปิดผนึกเก็บไว้ในห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยของเจ้าหน้าที่ควบคุมรักษาความปลอดภัย หรือนายทะเบียนเอกสารลับเท่านั้น ส่วนบุคคลอื่นให้ใช้วิธีจำ

๓๕.๗.๑.๕ เลขรหัสสำหรับห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยและตู้รวมเก็บลูกกุญแจ ควรเปลี่ยนตามวาระดังนี้

๓๕.๗.๑.๕.๑ ตามห้วงระยะเวลาไม่นานกว่า ๖ เดือนต่อหนึ่งครั้ง แต่ต้องไม่กำหนดระยะเวลาแน่นอนไว้

๓๕.๗.๑.๕.๒ เมื่อมีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานที่รู้รหัสกุญแจนั้น

๓๕.๗.๑.๕.๓ เมื่อความลับรั่วไหล หรือสงสัยว่าความลับจะรั่วไหล

๓๕.๗.๑.๖ ต้องจำกัดจำนวนบุคคลที่รู้เรื่องเกี่ยวกับการใช้กุญแจรหัสของห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยและตู้รวมเก็บกุญแจให้น้อยที่สุด

๓๕.๗.๑.๗ ห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยและตู้รวมเก็บลูกกุญแจต้องติดรายการเปิดปิดและการตรวจ (รปภ.๑๒) ไว้ที่ตู้ และให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบันทึกหลักฐานในรายการดังกล่าวไว้ทุกครั้ง

๓๕.๗.๒ ให้บันทึกเลขรหัสที่ใช้สำหรับเปิดกุญแจรหัสของห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัย และลูกกุญแจสำรองของห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยบรรจุในซองเอกสารปิดผนึกซองเดียวกัน ประทับตรา

ชั้นความลับตามชั้นความลับของเอกสารในห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยนั้น ที่หน้าซองให้จ่าหน้าหมายเลขของห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยนั้น แล้วนำซองดังกล่าวไปมอบให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยหรือนายทะเบียนเอกสารลับ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาและให้เก็บไว้ในห้องนิรภัยหรือตู้นิรภัยที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

ผู้มีสิทธิในการขอรับซองนี้ไปได้ คือ

๓๕.๗.๒.๑ หัวหน้าส่วนราชการนั้น

๓๕.๗.๒.๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงซึ่งได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการในกรณีพิเศษ

ผู้เก็บรักษาซองบรรจุเลขรหัสและกุญแจสำรองดังกล่าวต้องทำบันทึกหลักฐานการฝากและการนำไปใช้ทุกครั้ง

๓๕.๗.๓ ในระหว่างเวลาที่ผู้ใช้เอกสารชั้นลับที่สุดและลับมากทำงานเกี่ยวกับเอกสารนั้นอยู่แล้วมีเหตุที่ทำให้ต้องออกไปจากที่ทำงานเป็นการชั่วคราวโดยไม่มีคนดูแลเอกสารนั้น ให้เก็บเอกสารไว้ในที่ปลอดภัย

๓๕.๘ การยืม

การยืมเอกสารลับที่สุดและลับมากไปใช้ในราชการ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๓๕.๘.๑ หัวหน้าส่วนราชการผู้ให้ยืมต้องพิจารณาว่า

๓๕.๘.๑.๑ ส่วนราชการผู้ยืมมีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในเรื่องที่ยืมนั้นจริง

๓๕.๘.๑.๒ ส่วนราชการผู้ยืมสามารถปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสารได้เป็นอย่างดี

๓๕.๘.๒ ส่วนราชการผู้ให้ยืมจะให้ยืมได้เฉพาะเอกสารที่ส่วนราชการนั้นเป็นเจ้าของเรื่องเดิม แต่ถ้าเป็นเอกสารที่ได้รับมาจากส่วนราชการอื่น ส่วนราชการผู้ให้ยืมจะต้องได้รับอนุญาตจากส่วนราชการเจ้าของเรื่องเดิมเสียก่อน

๓๕.๘.๓ จะต้องทำหลักฐานการยืมและการส่งคืนโดยบันทึกไว้ในใบคุมเอกสารลับ (รปภ.๗) ทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) และใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖)

๓๕.๘.๔ การรับ-ส่งเอกสารที่ยืมให้ใช้บริการนำสารตามข้อ ๓๕.๕.๓ หรือข้อ ๓๕.๕.๔ แต่ถ้าผู้ยืมประสงค์จะรับเอง ผู้รับเอกสารจะต้องเป็นบุคคลดังนี้

๓๕.๘.๔.๑ หัวหน้าส่วนราชการผู้ยืม

๓๕.๘.๔.๒ นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับของส่วนราชการผู้ยืมที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากหัวหน้าส่วนราชการผู้ยืม

๓๕.๘.๔.๓ ข้าราชการชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากหัวหน้าส่วนราชการผู้ยืม และได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารที่ยืม

๓๕.๘.๕ หากเป็นการยืมโดยส่วนราชการ องค์การ หรือบุคคลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ บุคคลหรือองค์การเอกชนไทย ส่วนราชการผู้ให้ยืมจะต้องปฏิบัติตามข้อ ๓๐.๘ หรือ ๓๐.๙ ด้วย

๓๕.๘.๖ หัวหน้าส่วนราชการผู้ยืมต้องรับผิดชอบต่อเอกสารที่ยืมดังนี้

๓๕.๘.๖.๑ การสำเนาเพิ่มเติมและการแปล การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อความลับบางส่วน การส่ง การเสนอ และการเวียนเอกสารภายในส่วนราชการเดียวกัน ตลอดจนการเก็บรักษาให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๓, ๓๕.๔, ๓๕.๕.๑ และ ๓๕.๗ ตามลำดับ

๓๕.๘.๖.๒ เมื่อหมดความจำเป็นต้องใช้ในราชการแล้วให้ส่งคืนเอกสารที่ยืมทันที

๓๕.๘.๗ การยืมเอกสารลับที่สุดและลับมากเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานใด ๆ นอกบริเวณสถานที่ราชการให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๕.๓.๓ และ ๓๕.๕.๓.๔

๓๕.๙ การถ่ายภาพด้วยไมโครฟิล์ม

๓๕.๙.๑ เพื่อแก้ปัญหาการเก็บเอกสาร ส่วนราชการอาจถ่ายภาพเอกสารลับที่สุดและลับมากด้วยไมโครฟิล์มเก็บแทนเอกสารเดิมได้ โดยปฏิบัติดังนี้

๓๕.๙.๑.๑ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเอกสารนั้นต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการ และแจ้งให้เจ้าของเรื่องเดิมของเอกสารนั้นทราบเสียก่อน

๓๕.๙.๑.๒ บุคคลที่จะดำเนินกรรมวิธีต้องได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารนั้น

๓๕.๙.๑.๓ ต้องรักษาความปลอดภัยแก่ไมโครฟิล์มเช่นเดียวกับเอกสารเดิม

๓๕.๙.๑.๔ ฟิล์มแต่ละม้วนต้องถ่ายเฉพาะภาพเอกสารลับที่สุดหรือลับมากเท่านั้น

๓๕.๙.๑.๕ ต้องทำลายเอกสารเดิมที่ถ่ายด้วยไมโครฟิล์มไว้แล้วโดยเร็วสุดตามข้อ ๓๕.๑๐

๓๕.๙.๑.๖ ใบรับรองการทำลายเอกสารเดิมที่ถ่ายด้วยไมโครฟิล์มแล้วอาจทำไว้เพียงชุดเดียวก็ได้

๓๕.๙.๑.๗ เอกสารใดถ่ายเป็นไมโครฟิล์มแล้ว ให้บันทึกวันเดือนปีที่ถ่ายทำไว้ในรายงานการตรวจสอบเอกสารลับ (รปภ.๑๔) และทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙)

๓๕.๙.๒ เพื่อเตรียมการอพยพหรือเคลื่อนย้ายในเวลาฉุกเฉิน ส่วนราชการที่มีความจำเป็นอาจถ่ายภาพเอกสารลับที่สุดหรือลับมากด้วยไมโครฟิล์มบรรจุในภาชนะเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัยโดยไม่ทำลายเอกสารลับนั้นก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๙.๑ ยกเว้นเฉพาะข้อ ๓๕.๙.๑.๕ และ ๓๕.๙.๑.๖

เมื่อถึงเวลาฉุกเฉินและต้องเคลื่อนย้ายแน่นอนแล้ว ก่อนที่จะนำฟิล์มเอกสารเคลื่อนย้ายไปในที่ที่ปลอดภัย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรีบทำลายเอกสารที่ถ่ายภาพไว้แล้วทันทีเพื่อมิให้เอกสารตกไปอยู่ในมือของฝ่ายตรงข้ามหรือผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่

๓๕.๑๐ การทำลาย

๓๕.๑๐.๑ เพื่อมิให้เป็นภาระในการเก็บ ส่วนราชการจะทำลายบรรดาเอกสารลับที่สุดและลับมากที่ยกเลิกแล้ว และสำเนาที่เหลือใช้ก็ได้ โดยปฏิบัติดังนี้

๓๕.๑๐.๑.๑ ให้หัวหน้าส่วนราชการที่ประสงค์จะทำลายเอกสารขออนุญาตทำลายจากเจ้าของเรื่องเดิม และได้รับอนุญาตเสียก่อน

๓๕.๑๐.๑.๒ ให้หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการทำลาย ๓ คน คือ นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับเป็นผู้ควบคุมการทำลาย ๑ คน ผู้ทำลาย ๑ คน และพยาน ๑ คน

๓๕.๑๐.๑.๓ ผู้ทำลายและพยานจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารที่จะทำลาย โดยเฉพาะพยานจะต้องเป็นข้าราชการชั้นตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป

๓๕.๑๐.๑.๔ ให้นายทะเบียนเอกสารลับ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ บันทึกการทำลายไว้ในใบรับรองการทำลายเอกสารลับ (รปภ.๑๕) จำนวน ๒ ชุด และเก็บไว้เป็นหลักฐานไม่น้อยกว่า ๑ ปี ใบรับรองการทำลายเอกสารลับ (รปภ.๑๕) นี้ ไม่ต้องส่งให้เจ้าของเรื่องเดิมนอกจากจะได้รับการขอร้อง

๓๕.๑๐.๒ วัสดุเกี่ยวกับการทำเอกสารลับที่สุดและลับมาก เช่น กระดาษร่าง กระดาษจดชวเลข กระดาษคาร์บอน กระดาษไข และกระดาษอัดสำเนา เป็นต้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

เอกสารนั้นต้องควบคุมให้มีการทำลายทันที ถ้ายังไม่สามารถทำลายได้ก็ให้เก็บไว้ตามชั้นความลับของเอกสารนั้นจนกว่าจะทำลาย การทำลายวัสดุดังกล่าวไม่ต้องมีพยานและไม่ต้องบันทึกในใบรับรองการทำลายเอกสารลับ (รปภ.๑๕)

๓๕.๑๐.๓ การทำลายตามข้อ ๓๕.๑๐.๑ และ ๓๕.๑๐.๒ ให้ใช้วิธีเผาแล้วขยี้ขี้เถ้าให้เป็นผงหรือด้วยวิธีแปรรูปอย่างอื่น ๆ จนไม่สามารถทราบความลับในซากเอกสารนั้นได้

๓๕.๑๐.๔ การปฏิบัติในเวลาฉุกเฉิน

๓๕.๑๐.๔.๑ ให้ส่วนราชการจัดทำแผนการพิทักษ์รักษาแผนการเคลื่อนย้ายและแผนการทำลายเอกสารลับที่สุดและลับมากในเวลาฉุกเฉินเป็นกรณีพิเศษ ให้เตรียมอุปกรณ์ในการทำลายไว้ให้พร้อมเพื่อให้สามารถทำลายได้ทันท่วงทีและชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเข้าใจวิธีปฏิบัติโดยพิจารณาจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดภยันตรายต่อการรักษาความปลอดภัย

๓๕.๑๐.๔.๒ เมื่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรุนแรงจนไม่สามารถให้การพิทักษ์รักษาเอกสารลับให้ปลอดภัยได้ จึงให้ใช้แผนการเคลื่อนย้ายหรือแผนการทำลายซึ่งเป็นขั้นสุดท้าย

๓๕.๑๐.๔.๓ เพื่อมิให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของเอกสารลับที่สุดและลับมากตกไปอยู่ในมือของฝ่ายตรงข้าม หรือบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่อย่างเด็ดขาด ให้ทำลายเอกสารลับที่สุดและลับมากในเวลาฉุกเฉินด้วยความรวดเร็วที่สุด และให้ทำลายตามลำดับความสำคัญชั้นลับที่สุดก่อน

๓๖. การดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารชั้นลับและปกปิด

๓๖.๑ การจัดทำ

๓๖.๑.๑ การร่าง เขียน พิมพ์ แปล สำเนา คัดลอก ฯลฯ เอกสารชั้นลับและปกปิดจะต้องกระทำโดยบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ ซึ่งได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารนั้นและทำในสถานที่ที่ปลอดภัย

๓๖.๑.๒ ให้แสดงชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่องที่เอกสาร (ถ้ามี) ชุดที่ของจำนวนชุดทั้งหมด จำนวนหน้าทั้งหมดของเอกสารนั้นไว้ที่มุมขวาด้านบนของเอกสารเฉพาะหน้าแรกดังนี้

.....

(ชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่อง)

ที่.....

(ถ้ามี)

ชุดที่.....ของ.....ชุด

เอกสารนี้มี.....หน้า

ถ้าส่วนราชการใดพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องควบคุมเพื่อความปลอดภัยของเอกสารของส่วนราชการนั้น จะแสดงข้อความเช่นเดียวกับเอกสารลับที่สุดและลับมากตามข้อ ๓๕.๑.๒ ไว้ทุกหน้าก็ให้ทำได้

๓๖.๒ การแจกจ่าย

๓๖.๒.๑ เจ้าของเรื่องเดิมเท่านั้นเป็นผู้กำหนดจำนวนสำเนาสำหรับแจกจ่าย

๓๖.๒.๒ การแจกจ่ายต้องกระทำโดยอาศัยหลัก "การจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น" อย่างเคร่งครัด

๓๖.๒.๓ การแจกจ่ายเอกสารชั้นลับและปกปิด ต้องกระทำผ่านนายทะเบียนเอกสารลับ

๓๖.๓ การสำเนาเพิ่มเติมและการแปล

ถ้าส่วนราชการใดต้องการสำเนาเอกสารชั้นลับและปกปิดเพิ่มเติมจากที่ได้รับไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการสำเนา คัดลอก หรือถ่ายเอกสาร หรือต้องการทำแปลเป็นภาษาใด ๆ ทั้งฉบับหรือแต่เพียงบางส่วนก็ตาม โดยปกติให้ขอรับสำเนาเอกสาร หรือสำเนาคำแปลจากเจ้าของเรื่องเดิม

ถ้ามีความจำเป็นจะต้องจัดทำสำเนาเพิ่มเติมหรือแปลเองก็ให้ทำได้โดยปฏิบัติดังนี้

๓๖.๓.๑ ดำเนินการโดยบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ซึ่งได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสาร และทำในสถานที่ที่ปลอดภัย

๓๖.๓.๒ ต้องรักษาข้อความและรูปเดิมของเอกสารไว้ทุกประการ ถ้าไม่สามารถรักษารูปเดิมไว้ได้ ก็ต้องรักษาข้อความเดิมไว้ให้ถูกต้องครบถ้วน พร้อมทั้งบันทึกยศ ชื่อ ตำแหน่งผู้รับรองสำเนาถูกต้อง หรือรับรองคำแปลไว้ด้วย

๓๖.๓.๓ ต้องแสดงชื่อส่วนราชการที่จัดทำสำเนาเพิ่มเติมหรือแปลโดยใช้ที่เอกสารเดิมและระบุว่าสำเนาหรือแปลจากเอกสารเดิมชุดที่เท่าใด พร้อมทั้งแสดงหมายเลขชุดของจำนวนชุดที่จัดทำหรือแปลขึ้นใหม่ และจำนวนหน้าทั้งหมดของเอกสารนั้นไว้ในหน้าแรกของเอกสารดังนี้

.....

(ชื่อส่วนราชการที่จัดทำ)

สำเนา

ที่.....ถ่าย จากเอกสารชุดที่.....

(ที่เอกสารเดิม) แปล

ชุดที่.....ของ.....ชุด

เอกสารนี้มี.....หน้า

ถ้าส่วนราชการใดพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องควบคุมเพื่อความปลอดภัยของเอกสารของส่วนราชการนั้น จะแสดงข้อความดังกล่าวไว้ทุกหน้าก็ให้ทำได้

๓๖.๓.๔ ให้นายทะเบียนเอกสารลับเป็นผู้รับผิดชอบในการลงทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) และการแจกจ่ายโดยปฏิบัติตามข้อ ๓๖.๒

๓๖.๔ การส่ง

๓๖.๔.๑ การส่ง การเสนอ และการเวียนเอกสารภายในส่วนราชการเดียวกัน

การส่ง การเสนอ และการเวียนเอกสารชั้นลับและปกปิดภายในส่วนราชการซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน จะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องนั้น หรือผู้มีอำนาจหน้าที่เข้าถึงเอกสารดังกล่าว หรือผู้ที่ได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารนั้น และต้องใช้ใบปกเอกสารลับ (รปภ.๑๐ หรือ รปภ.๑๑) ปิดทับเอกสาร เพื่อป้องกันผู้อื่นลอบดูข้อความภายใน และเพื่อเป็นการเตือนให้ระมัดระวังถึงการรักษาความปลอดภัยแก่เอกสารแต่ละชั้นความลับ

๓๖.๔.๒ การบรรจุเพื่อส่งออกนอกส่วนราชการ

๓๖.๔.๒.๑ เอกสารชั้นลับจะต้องบรรจุซองหรือห่อสองชั้นอย่างมั่นคง ซองหรือห่อชั้นนอกต้องทึบแสง หากต้องการใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) ก็ให้บรรจุใบรับนั้นไว้ในซองหรือห่อชั้นในร่วมกับเอกสารด้วย

ส่วนเอกสารชั้นปกปิดจะบรรจุซองหรือห่อทึบแสงชั้นเดียวก็ได้ โดยให้ปฏิบัติเสมือนเป็นซองชั้นนอก หากต้องการใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) ก็ให้บรรจุใบรับนั้นไว้ในซองด้วย

๓๖.๔.๒.๒ การปฏิบัติเกี่ยวกับใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) ให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๕.๒.๒ โดยอนุโลม

๓๖.๔.๒.๓ บนซองหรือห่อชั้นใน ให้จ่าหน้าโดยลงที่เอกสารชื่อหรือตำแหน่งผู้รับและส่วนราชการของผู้ส่งพร้อมทั้งทำเครื่องหมาย “ลับ” หรือ “ปกปิด” ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ส่วนซองหรือห่อชั้นนอกห้ามทำเครื่องหมายแสดงชั้นความลับ (ดูตัวอย่างในบทที่ ๘ ผนวก ๔)

๓๖.๔.๒.๔ บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ปิดผนึกตามที่กล่าวในข้อ ๓๕.๕.๒.๔ หรือข้าราชการชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเอกสารนั้นเป็นผู้ปิดผนึกเอกสารชั้นลับ สำหรับเอกสารปกปิดจะใช้ข้าราชการชั้นจัตวาหรือเทียบเท่าที่ได้รับความไว้วางใจเป็นผู้ปิดผนึกก็ได้ บนซองหรือห่อชั้นในให้ผู้ปิดผนึกลงลายมือชื่อกำกับไว้บนรอยที่ปิดผนึกแล้วใช้แถบกาวชนิดใสปิดทับบนลายมือชื่อและเครื่องหมายแสดงชั้นความลับอีกชั้นหนึ่ง

๓๖.๔.๓ การส่งภายในประเทศ

๓๖.๔.๓.๑ การส่งเอกสารชั้นลับและปกปิดจะต้องนำเอกสารบรรจุซองหรือห่อตามข้อ ๓๖.๔.๒.๑ แล้วใส่ภาชนะลั่นกุญแจให้เจ้าหน้าที่นำสารหรือบุคคลผู้ได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารนั้นถือไป ผู้ถือจะต้องได้อ่านและเข้าใจคำชี้แจงตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๘ ผนวก ๓ แล้ว

สำหรับเอกสารชั้นปกปิดนั้น หากไม่สามารถปฏิบัติตามดังกล่าวได้ จะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

๓๖.๔.๓.๒ การส่งเอกสารชั้นลับและปกปิดให้ส่งตรงต่อนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ หรือจะส่งผ่านเจ้าหน้าที่รับส่งหนังสือราชการของส่วนราชการนั้นไปยังนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับก็ได้เพื่อลงทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) เสียก่อน ไม่ว่าจ่าหน้าซองหรือห่อของเอกสารนั้นจะระบุชื่อหรือตำแหน่งก็ตาม เว้นแต่เมื่อมีเหตุผลเป็นพิเศษ จึงยอมให้ส่งตรงต่อผู้รับตามจ่าหน้าซองหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้รับตามจ่าหน้าซองให้เป็นผู้รับเอกสารได้

๓๖.๔.๓.๓ การนำเอกสารชั้นลับและปกปิดออกนอกบริเวณสถานที่ราชการเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานใด ๆ ผู้บังคับบัญชาผู้รับผิดชอบมีอำนาจอนุญาตให้กระทำได้ และให้ปฏิบัติต่อเอกสารตามข้อ ๓๕.๕.๓.๓ และข้อ ๓๕.๕.๓.๔ โดยอนุโลม

๓๖.๔.๔ การส่งออกนอกประเทศ

๓๖.๔.๔.๑ การส่งเอกสารชั้นลับและปกปิดให้ส่งผ่านทางสายการทูตหรือโดยเจ้าหน้าที่นำสาร แต่ถ้ามีความจำเป็นเฉพาะเอกสารปกปิดอาจส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ แต่เอกสารชั้นลับถ้าจะส่งทางไปรษณีย์ข้อความในเอกสารจะต้องเข้ารหัสเสียก่อน

๓๖.๔.๔.๒ เจ้าหน้าที่นำสารต้องระมัดระวังพิทักษ์รักษาเอกสารที่ตนรับผิดชอบให้อยู่ในลักษณะปลอดภัยตลอดเวลา

๓๖.๔.๔.๓ การส่งเอกสารชั้นลับและปกปิด นอกจากใช้เจ้าหน้าที่นำสารแล้ว จะใช้บุคคลอื่นให้ถือไปได้ โดยปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๕.๔.๓ โดยอนุโลม

๓๖.๔.๕ เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสาร

๓๖.๔.๕.๑ เจ้าหน้าที่นำสารที่ใช้นำส่งเอกสารชั้นลับและปกปิดต้องเป็นข้าราชการชั้นจัตวาหรือเทียบเท่าขึ้นไป และได้ผ่านการตรวจสอบและขึ้นทะเบียนความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารที่ส่ง ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบและขึ้นทะเบียนความไว้วางใจจะต้องได้รับความไว้วางใจจากผู้รับผิดชอบเรื่องนั้นเป็นพิเศษ

๓๖.๔.๕.๒ การส่งเอกสารชั้นลับและปกปิดจะจัดผู้อารักขาการนำสารร่วมไปกับเจ้าหน้าที่นำสารด้วยหรือไม่ก็ได้ โดยพิจารณาถึงความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัยแก่เอกสารเป็นสำคัญ ถ้าจัดผู้อารักขาการนำสารจะต้องเป็นผู้ได้ผ่านการตรวจสอบและขึ้นทะเบียนความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารที่ส่ง ถ้าเป็นบุคคลที่ยังมิได้ผ่านการตรวจสอบและขึ้นทะเบียนความไว้วางใจ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้รับผิดชอบเรื่องนั้นเป็นพิเศษ

(หน้าที่ของเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารดูบทที่ ๘ ผนวก ๓)

๓๖.๔.๖ การส่งข้อความโดยทางโทรคมนาคม

๓๖.๔.๖.๑ ข้อความชั้นลับและปกปิดซึ่งส่งโดยทางโทรคมนาคมให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๕.๖.๑ โดยอนุโลม

๓๖.๔.๖.๒ ข้อความชั้นลับและปกปิดอาจใช้โทรศัพท์หรือเครื่องพูดที่มีลักษณะการทำงานคล้ายคลึงกันในการติดต่อได้ เมื่อพิจารณาเห็นว่าความเร่งด่วนสำคัญกว่าความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัย แต่ให้ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจกันโดยเฉพาะหรือใช้อุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยประกอบโทรศัพท์หรือเครื่องพูด

๓๖.๕. การรับ

เอกสารชั้นลับและปกปิดที่จ่าหน้าซองหรือห่อชั้นในถึงตำแหน่ง ให้บุคคลผู้ครองตำแหน่งนั้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับเป็นผู้เปิดซองหรือห่อ และลงชื่อในใบรับรองเอกสารลับ (รปภ.๖) ถ้ามี แต่ถ้าซองหรือห่อชั้นในจ่าหน้าระบุชื่อถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ หรือระบุชื่อพร้อมกับระบุตำแหน่งแล้วบุคคลผู้ถูกระบุชื่อที่หน้าซองหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยตรงเท่านั้นเป็นผู้เปิดและลงชื่อในใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖)

สำหรับเอกสารชั้นปกปิดที่ใส่ซองหรือห่อชั้นเดียว ให้เจ้าหน้าที่ผู้เปิดซองหรือห่อส่งเอกสารนั้นให้แก่นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับทันที

๓๖.๖ การเก็บรักษา

การเก็บรักษาเอกสารชั้นลับและปกปิดให้ปฏิบัติดังนี้

๓๖.๖.๑ ให้เก็บเอกสารชั้นลับไว้ในที่ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับที่เก็บเอกสารลับที่สุดและลับมากตามข้อ ๓๕.๗.๑.๓ แต่ถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะเหตุใดก็ตาม เอกสารชั้นลับจะต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัยโดยมีมาตรการการรักษาความปลอดภัยอื่นชดเชยและต้องมีบันทึกหลักฐานชี้แจงเหตุผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการอนุมัติเสียก่อน

๓๖.๖.๒ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปิดตู้เก็บเอกสารชั้นลับเรียบร้อยแล้วให้เก็บลูกกุญแจไว้ในตู้รวมเก็บลูกกุญแจตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๓๕.๗.๑.๔ และข้อ ๓๕.๗.๒ โดยอนุโลม

๓๖.๖.๓ ในระหว่างเวลาที่ผู้ใช้เอกสารชั้นลับทำงานเกี่ยวกับเอกสารนั้นอยู่แล้ว มีเหตุที่ทำให้ต้องออกไปจากที่ทำงานเป็นการชั่วคราวโดยไม่มีคนดูแลเอกสารนั้น ให้เก็บเอกสารไว้ในที่ที่ปลอดภัย

๓๖.๖.๔ ห้ามเก็บเอกสารปกปิดไว้ในสถานที่ที่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปได้

๓๖.๗ การยืม

การยืมเอกสารชั้นลับและปกปิดไปใช้ในราชการต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังนี้

๓๖.๗.๑ หัวหน้าส่วนราชการผู้ให้ยืมต้องพิจารณาว่า

๓๖.๗.๑.๑ ส่วนราชการผู้ยืมมีหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในเรื่องที่ยืมนั้นจริง

๓๖.๗.๑.๒ ส่วนราชการผู้ยืมสามารถปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสารได้เป็นอย่างดี

๓๖.๗.๒ จะต้องทำหลักฐานการยืมและการส่งคืนเป็นลายลักษณ์อักษร

๓๖.๗.๓ การรับ-ส่งเอกสารที่ยืม ให้ใช้บริการนำสารตามข้อ ๓๖.๔.๓.๑ หรือ ๓๖.๔.๔.๑ หรือ ๓๖.๔.๔.๓ แต่ถ้าผู้ยืมจะส่งเจ้าหน้าที่มาขอรับเอง เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับความไว้วางใจไม่ต่ำกว่าชั้นความลับของเอกสารที่ยืม

๓๖.๗.๔ หากเป็นการยืมโดยส่วนราชการ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลต่างประเทศ บุคคลหรือองค์การเอกชนไทย ส่วนราชการผู้ให้ยืมจะต้องปฏิบัติตามข้อ ๓๐.๘ หรือ ๓๐.๙ ด้วย

๓๖.๗.๕ หัวหน้าส่วนราชการผู้ยืมต้องรับผิดชอบต่อเอกสารที่ยืมดังนี้

๓๖.๗.๕.๑ การสำเนาเพิ่มเติมและการแปล การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อความลับบางส่วน การส่ง การเสนอ และการเวียนเอกสารภายในส่วนราชการเดียวกัน ตลอดจนการเก็บรักษาให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๖.๓, ๓๖.๔.๑ และ ๓๖.๖ ตามลำดับ

๓๖.๗.๕.๒ เมื่อหมดความจำเป็นต้องใช้ในราชการแล้วให้ส่งคืนเอกสารที่ยืมทันที

๓๖.๗.๖ การยืมเอกสารชั้นลับและปกปิด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานใด ๆ นอกบริเวณสถานที่ราชการให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๖.๔.๓.๓

๓๖.๘ การถ่ายภาพด้วยไมโครฟิล์ม

ให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๙ โดยอนุโลม

๓๖.๙ การทำลาย

ให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๑๐ โดยอนุโลม

๓๗. การรักษาความปลอดภัยเรื่องของทางราชการก่อนถึงเวลาเปิดเผย

เรื่องบางเรื่องที่ทางราชการจำเป็นต้องสงวนเป็นความลับชั่วระยะเวลาหนึ่ง เช่น พระราชกำหนดต่าง ๆ พระราชบัญญัติการเวนคืนที่ดิน ประกาศที่สำคัญ โครงการบางเรื่อง คำสั่งแต่งตั้งบุคคลในตำแหน่งที่สำคัญ ผลการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ สิ่งประดิษฐ์ที่สำคัญ และข้อสอบ เป็นต้น ให้ถือว่าการดำเนินงานทุกขั้นตอนก่อนการเปิดเผย เป็นความลับของทางราชการที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบนี้

ถ้าการดำเนินการในขั้นตอนใดตามวรรคแรก ไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติฉบับนี้ได้ ให้หัวหน้าส่วนราชการผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการนั้น ทำความตกลงกับองค์การรักษาความปลอดภัยที่จะยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบในขั้นตอนนั้น ๆ และวางระเบียบขึ้นไว้เป็นหลักในการปฏิบัติเฉพาะกรณีขึ้นแทน

บทที่ ๕
การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

---

๓๘. คำจำกัดความ

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ คือ มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาให้ความปลอดภัยแก่ที่สงวน อาคาร และสถานที่ของส่วนราชการ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่และเอกสารในอาคารสถานที่ดังกล่าวให้พ้นจากการโจรกรรม การจารกรรม และการก่อวินาศกรรมหรือเหตุอื่นใดอันอาจทำให้เสียสมรรถภาพในการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการได้

๓๙. ความมุ่งหมาย

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ มีความมุ่งหมายเพื่อ

๓๙.๑ กำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ของส่วนราชการ

๓๙.๒ เป็นแนวทางในการวางแผนรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ของส่วนราชการที่ตั้งขึ้นใหม่หรือขยายออกไป และเป็นแนวทางในการประเมินค่าแห่งการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ที่มีอยู่แล้ว

๓๙.๓ เป็นแนวทางให้ส่วนราชการดำเนินมาตรการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ตามความเหมาะสมกับระดับความสำคัญของสถานที่นั้น ๆ

๓๙.๔ ช่วยเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการพิทักษ์รักษาสถานที่และวัตถุต่าง ๆ ที่มีค่าสูงของชาติ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔๐. ข้อพิจารณาในการวางมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

๔๐.๑ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องพิจารณาในการวางมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ได้แก่ ความสำคัญของภารกิจของส่วนราชการนั้น ๆ สภาพของสถานที่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ อุดมการณ์ทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ และพฤติการณ์ของฝ่ายที่อาจเป็นศัตรู ตลอดจนการสนับสนุนช่วยเหลือที่จะพึงได้รับจากส่วนราชการอื่น ๆ

๔๐.๒ ระดับการรักษาความปลอดภัยของสถานที่หนึ่ง ๆ ย่อมมีความแตกต่างกันแล้วแต่ความสำคัญของภารกิจ สิ่งที่เป็นความลับ ทรัพย์สิน และอาคารสถานที่ จึงต้องแยกพิจารณาการวางมาตรการการป้องกันแต่ละอาคารสถานที่ เช่น อาคารสถานที่บางแห่ง พื้นที่ทั้งหมดอาจต้องการมาตรการการรักษาความปลอดภัยเพียงแบบเดียว แต่สถานที่อีกแห่งหนึ่งมีกิจการเฉพาะอย่าง หรือพื้นที่ภายในเฉพาะแห่งที่ต้องการมาตรการการรักษาความปลอดภัยมากแบบเป็นพิเศษ เช่น การจัดแยกกิจการให้อยู่ต่างหาก และการเพิ่มมาตรการการป้องกันให้มากขึ้น เป็นต้น

๔๐.๓ ในการออกแบบก่อสร้างที่สงวน อาคารสถานที่ หรือเครื่องกีดขวางของทางราชการที่มีความสำคัญหรือความลับจะต้องพิทักษ์รักษา ให้สถาปนิกและ/หรือวิศวกรผู้ออกแบบพิจารณาในด้านการรักษาความปลอดภัยด้วย โดยหารือกับเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยของส่วนราชการนั้น ๆ หรือองค์การรักษาความปลอดภัย ทั้งนี้ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ

๔๑. ภยันตรายที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่

มีภยันตรายที่ควรพิจารณาดังนี้

๔๑.๑ ภยันตรายที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและอุปัทวเหตุ เช่น พายุ น้ำท่วม ฟ้าฝ่า และเพลิงไหม้ เป็นต้น

๔๑.๒ ภยันตรายเกิดจากการกระทำของมนุษย์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๔๑.๒.๑ การกระทำโดยเปิดเผย เช่น การโจรกรรม การจลาจล การก่อความไม่สงบ และการโจมตีของข้าศึก เป็นต้น

๔๑.๒.๒ การกระทำโดยทางลับ เช่น การจารกรรม และการก่อวินาศกรรม เป็นต้น

๔๒. การสำรวจหรือการตรวจสอบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

ในการสำรวจหรือการตรวจสอบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ส่วนราชการต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยของส่วนราชการวางแนวทางในการสำรวจหรือการตรวจสอบ โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หลักฐานในการปฏิบัติ และข้อบกพร่องที่มีมาแล้ว

ขั้นที่ ๒ สำรวจบริเวณพื้นที่และอาคารสถานที่โดยละเอียด

ขั้นที่ ๓ จัดทำรายงานการสำรวจหรือการตรวจสอบ โดยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของมาตรการการป้องกันที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่จะทำให้เกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัย แล้วเสนอแนะให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาแก้ไขมาตรการ และวางระเบียบปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๔๒.๑ เขตรั้วและการจำกัดช่องทางเข้าออก

๔๒.๒ การใช้เครื่องกีดขวาง

๔๒.๓ การให้แสงสว่าง

๔๒.๔ การจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่

๔๒.๕ การติดต่อสื่อสารและระบบสัญญาณแจ้งภัย

๔๒.๖ การควบคุมการเข้าออกของบุคคลภายนอก

๔๒.๗ การควบคุมการจราจร

๔๒.๘ การควบคุมการเข้าออกของเจ้าหน้าที่ภายใน

๔๒.๙ การกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

๔๒.๑๐ ที่เก็บอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด หรือวัสดุลับของทางราชการ ซึ่งจะต้องพิทักษ์รักษาเป็นพิเศษ

๔๒.๑๑ การป้องกันอัคคีภัย

๔๒.๑๒ การตรวจตราเป็นประจำหรือการตรวจสอบตามห้วงระยะเวลา เพื่อค้นหาข้อบกพร่องและสั่งการตามที่เห็นสมควร

๔๓. มาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

ให้ส่วนราชการจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ให้เหมาะสม โดยพิจารณาใช้มาตรการดังต่อไปนี้

๔๓.๑ เครื่องกีดขวาง

เครื่องกีดขวาง คือ เครื่องมือที่ใช้ป้องกัน ขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยวบุคคล สัตว์ หรือยานพาหนะที่ไม่มีสิทธิเข้าไปในพื้นที่รักษาความปลอดภัย โดยใช้เครื่องกีดขวางเป็นแนวเขตของพื้นที่ก่อให้เกิดสภาพทางจิตวิทยาและทางวัตถุ ทำให้ไม่กล้าเข้า หรือหน่วงเหนี่ยวการล่วงล้ำเพื่อให้ยามรักษาการณ์

มีโอกาสตรวจพบ หยุดยั้ง หรือจับกุมได้ อีกทั้งเป็นการประหยัดจำนวนเจ้าหน้าที่ยามรักษาการณ์ และเป็นการบังคับให้บุคคลหรือยานพาหนะที่จะผ่านเข้าออกต้องผ่านเฉพาะตามทางเข้าออกที่กำหนดให้ เพื่อสะดวกในการควบคุมและตรวจสอบ

เครื่องกีดขวางโดยทั่วไปแบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ

๔๓.๑.๑ เครื่องกีดขวางตามธรรมชาติ เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หน้าผา ฯลฯ ที่ได้ดัดแปลงให้เป็นประโยชน์ในการกั้น

๔๓.๑.๒ เครื่องกีดขวางที่ประดิษฐ์ขึ้น เช่น รั้วทึบ รั้วโปร่ง เครื่องกั้นถนน ลวดหีบเพลง กำแพง ลูกกรงเหล็ก ฯลฯ

๔๓.๒ การให้แสงสว่าง

การให้มีแสงสว่างก็เพื่อจะให้มองเห็นบริเวณรั้วและเขตหวงห้ามต่าง ๆ โดยชัดเจนในเวลามืด จะได้มองเห็นผู้ที่บุกรุกเข้ามาในสถานที่ การให้แสงสว่างมี ๒ วิธี คือ

๔๓.๒.๑ การใช้แสงส่องโดยตรง คือ การพุ่งแสงสว่างส่องไปยังจุดใดจุดหนึ่งที่ต้องการ เช่น ที่ตัวอาคาร รั้ว หรือประตู เป็นต้น

๔๓.๒.๒ การใช้แสงส่องกระจายรอบตัว ทำให้มีความสว่างทั่วบริเวณดวงไฟควรอยู่ในระดับสูงพอที่จะช่วยให้มองเห็นเครื่องกีดขวางต่าง ๆ ได้ชัด ในกรณีที่รั้วเป็นแบบทึบก็ต้องให้มีแสงสว่างส่องให้เห็นได้ทั้งสองด้าน และต้องให้รัศมีแสงสว่างของดวงหนึ่ง ๆ ทับเลยเข้าไปในรัศมีของดวงข้างเคียงเพื่อมิให้มีพื้นที่อับแสงระหว่างรัศมีดวงไฟ

๔๓.๓ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ คือ เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เวรรักษาความปลอดภัยประจำวัน ยามรักษาการณ์และเจ้าหน้าที่อื่น

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่จัดขึ้นด้วยความมุ่งหมายเพื่อให้การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะไม่ว่าจะมีเครื่องกีดขวางชนิดใดหากไม่มีการเฝ้ารักษาแล้ว ก็อาจมีการเล็ดลอดเข้าไปได้

๔๓.๓.๑ หน้าที่

เจ้าหน้าที่เวรรักษาความปลอดภัยประจำวันมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติของยามรักษาการณ์ และหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ

ยามรักษาการณ์มีหน้าที่ป้องกันบริเวณเขตหวงห้ามทั้งหมด ตลอดจนวัสดุและสิ่งอุปกรณ์ทั้งปวง ทำการตรวจสอบบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของต่าง ๆ ที่นำเข้ามาหรือออกไปจาก

อาคารสถานที่ ให้ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย อุบัติเหตุ และภยันตรายอื่น ๆ

๔๓.๓.๒ จำนวน

การกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ให้พิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

๔๓.๓.๒.๑ จุดอ่อนของอาคารสถานที่ต่าง ๆ

๔๓.๓.๒.๒ จำนวนช่องทางเข้าออก

๔๓.๓.๒.๓ ลักษณะของงานและทรัพย์สินที่พึงได้รับการพิทักษ์รักษา

๔๓.๓.๒.๔ จำนวนผู้เยี่ยมเยียน

๔๓.๓.๒.๕ จำนวนบริเวณเขตหวงห้าม

๔๓.๓.๒.๖ จำนวนยานพาหนะที่ผ่านเข้าออก

๔๓.๓.๒.๗ จำนวนเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการนั้น

๔๓.๓.๒.๘ เวลาพักผ่อนของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

๔๓.๓.๓ ที่ตั้ง

ที่ทำการของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวก ภายในที่ตั้งควรมีที่เก็บอาวุธ เครื่องมือเครื่องใช้ และเครื่องมือสื่อสารในที่ตั้งจะต้องมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ประจำอยู่อย่างน้อยหนึ่งคนตลอดเวลา

๔๓.๓.๔ การติดต่อสื่อสาร

ในกรณีที่มียามรักษาการณ์ ควรมีโทรศัพท์ตั้งไว้ ณ จุดอันเหมาะสมที่สุดในเส้นทางของยามรักษาการณ์ และควรกำหนดประมวลลับสำหรับใช้พิสูจน์ฝ่ายระหว่างกันขึ้น ยามรักษาการณ์จะต้องรายงานตรงตามกำหนดเวลาเสมอด้วย นอกจากโทรศัพท์ควรกำหนดวิธีการหรือเครื่องมือสื่อสารอื่นสำรองไว้ในกรณีที่โทรศัพท์ขัดข้อง

๔๓.๓.๕ ระบบสัญญาณแจ้งภัย

ระบบสัญญาณแจ้งภัย คือ วิธีการใช้เครื่องมือทางเทคนิคสำหรับตรวจและแจ้งให้ทราบในเมื่อมีการเข้าใกล้หรือการล่วงล้ำเข้ามาในพื้นที่รักษาความปลอดภัย ระบบสัญญาณแจ้งภัยนี้อาจเป็นเครื่องมือเทคนิคทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางไฟฟ้า หรือทางเครื่องกล เช่น แผ่นโลหะ เส้นลวด คลื่นแสง คลื่นเสียง กับดัก เป็นต้น ที่จะทำให้เกิดสัญญาณเมื่อมีผู้บุกรุก โดยใช้ติดกับประตู หน้าต่าง ตู้เก็บเอกสาร ห้องนิรภัย กำแพง รั้ว พื้น ฯลฯ

๔๓.๓.๖ การฝึกอบรม

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ควรได้รับการฝึกอบรมและมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๔๓.๓.๖.๑ การป้องกันการจารกรรมและการก่อวินาศกรรม

๔๓.๓.๖.๒ บริเวณสถานที่ทั้งหมด จุดสำคัญของสถานที่นั้น รวมทั้งที่ตั้งสวิตช์ไฟฟ้าที่สำคัญ ๆ เครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิง ตลอดจนภยันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่สถานที่ราชการนั้น ๆ

๔๓.๓.๖.๓ การติดต่อสื่อสารในหน่วยรักษาความปลอดภัย

๔๓.๓.๖.๔ วิธีต่อสู้ป้องกันตัวตามความเหมาะสม

๔๓.๓.๖.๕ ระบบที่ใช้สำหรับแสดงตนซึ่งสถานที่นั้นได้กำหนดไว้

๔๓.๓.๗ เครื่องแบบและอาวุธของยามรักษาการณ์

ยามรักษาการณ์ควรแต่งเครื่องแบบ และในขณะปฏิบัติหน้าที่ถ้ามีอาวุธก็ต้องเป็นอาวุธที่ถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมทั้งมีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้อาวุธเป็นอย่างดี

๔๓.๔ การควบคุมบุคคลและยานพาหนะ

๔๓.๔.๑ การควบคุมบุคคล พึงปฏิบัติดังต่อไปนี้

๔๓.๔.๑.๑ จัดให้มีบัตรผ่านสำหรับบุคคลภายในเพื่อใช้แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ผ่านเข้าไปในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยได้ การออกแบบบัตรผ่านควรมีลักษณะมิให้ปลอมแปลงได้ง่าย และควรเปลี่ยนรูปแบบตามห้วงระยะเวลาที่เห็นสมควรอย่างน้อยให้มีรายละเอียดแสดงชื่อส่วนราชการ ชื่อ รูปถ่าย ส่วนสูง น้ำหนัก และลายมือชื่อของผู้ถือบัตร ลายมือชื่อผู้ออกบัตร หมายเลขประจำบัตร วันเดือนปีที่ออกบัตร วันเดือนปีที่บัตรหมดอายุ กับจะต้องควบคุมการจัดทำและการจ่ายบัตรโดยกวดขัน

๔๓.๔.๑.๒ จัดให้มีป้ายแสดงตนสำหรับบุคคลทั้งภายในและภายนอก เพื่อแสดงว่าเป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในพื้นที่ใดได้ ในฐานะอะไร ก่อนที่บุคคลดังกล่าวจะเข้าไปในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยของส่วนราชการนั้น ๆ ให้ติดป้ายแสดงตนไว้ในที่ที่เห็นได้ชัด เช่น ที่อกเสื้อ เป็นต้น

๔๓.๔.๑.๓ จัดให้มีการบันทึกหลักฐานสำหรับบุคคลภายนอก เช่น ผู้มาประชุม ติดต่อ หรือเยี่ยม ตลอดจนช่างก่อสร้าง ซ่อมแซม ผู้นำส่งหรือรับสิ่งของจากส่วนราชการ

หรือหน่วยงาน เป็นต้น โดยให้มีรายละเอียดคือ วันและเวลาที่ผ่านเข้า ชื่อ สัญชาติ ตำบลที่อยู่ ชื่อสถานที่ทำงาน ชื่อและหน่วยงานของผู้รับการติดต่อหรือเยี่ยม เหตุผลที่มาติดต่อหรือเยี่ยม วันและเวลาที่กลับออกไป ฯลฯ

ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ซ่อมแซม หรือรับส่งสิ่งของจากส่วนราชการหรือหน่วยงาน ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นวางมาตรการควบคุมโดยใกล้ชิดตลอดเวลา

๔๓.๔.๑.๔ จัดให้มีที่พักผู้มาติดต่อหรือเยี่ยมไว้เป็นพิเศษต่างหาก ไม่ควรอนุญาตให้ผู้มาเยี่ยมเข้าไปยังที่ทำงาน นอกจากบุคคลที่มาติดต่อราชการที่เกี่ยวข้องโดยแท้จริง ในการนี้ผู้รับการเยี่ยมจะต้องรับผิดชอบในตัวผู้เยี่ยมตลอดเวลาตั้งแต่รับตัวมาจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่จนส่งตัวคืน สำหรับคนรถของผู้มาติดต่อหรือเยี่ยมหรือผู้ที่โดยสารมาด้วย คงให้รออยู่ ณ บริเวณที่จอดรถ

๔๓.๔.๒ การควบคุมยานพาหนะ พึงปฏิบัติดังต่อไปนี้

๔๓.๔.๒.๑ มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบยานพาหนะประจำอยู่ที่ช่องทางเข้าออกของสถานที่ตั้ง ทำหน้าที่ตรวจสอบบุคคลและสิ่งของต่าง ๆ บนยานพาหนะ และควบคุมบรรดายานพาหนะที่อนุญาตให้ผ่านเข้าไปในสถานที่ตั้งนั้น โดยให้ใช้เส้นทางและที่จอดรถที่อนุญาตเท่านั้น

๔๓.๔.๒.๒ ทำบันทึกหลักฐานยานพาหนะเข้าออกตามหัวข้อเหล่านี้คือ

๔๓.๔.๒.๒.๑ วันและเวลาที่ยานพาหนะผ่านเข้า

๔๓.๔.๒.๒.๒ ชื่อคนขับและชื่อผู้โดยสาร

๔๓.๔.๒.๒.๓ เลขทะเบียนยานพาหนะ

๔๓.๔.๒.๒.๔ ลักษณะและจำนวนสิ่งของที่บรรทุกบนยานพาหนะที่นำเข้าและนำออก

๔๓.๔.๒.๒.๕ วัตถุประสงค์และสถานที่ที่ยานพาหนะจะเข้าไป

๔๓.๔.๒.๒.๖ วันและเวลาที่ยานพาหนะผ่านออก

๔๓.๔.๒.๓ จัดที่จอดรถให้อยู่ห่างจากตัวอาคารที่สำคัญ และ/หรือสิ่งของที่ติดเพลิงง่ายประมาณไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

๔๓.๕ พื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

พื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย คือ พื้นที่ที่มีการกำหนดขอบเขตโดยแน่ชัด ซึ่งมีข้อจำกัดและการควบคุมการเข้าออกเป็นพิเศษ มีความมุ่งหมายเพื่อจะพิทักษ์สิ่งที่เป็นความลับบุคคล ทรัพย์สิน

วัสดุและสิ่งอุปกรณ์ของทางราชการให้ปลอดภัย โดยกำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยในแต่ละเขตให้มีระดับแตกต่างกันตามความสำคัญ

การกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยพึงปฏิบัติดังต่อไปนี้

๔๓.๕.๑ กำหนดให้มี "พื้นที่ควบคุม" ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ติดต่อหรือที่อยู่โดยรอบ "พื้นที่หวงห้าม" ภายในเขต "พื้นที่ควบคุม" นี้ต้องมีระเบียบการควบคุมบุคคลและยานพาหนะเพื่อช่วยกลั่นกรองเสียชั้นหนึ่งก่อนที่จะให้เข้าถึง "พื้นที่หวงห้าม"

๔๓.๕.๒ กำหนดให้มี "พื้นที่หวงห้าม" ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการพิทักษ์รักษาสิ่งที่เป็นความลับ ตลอดจนบุคคลสำคัญ ทรัพย์สิน หรือวัสดุที่สำคัญของทางราชการ "พื้นที่หวงห้าม" นี้อาจแยกออกเป็น "เขตหวงห้ามเฉพาะ" กับ "เขตหวงห้ามเด็ดขาด"

"เขตหวงห้ามเฉพาะ" คือเขตพื้นที่ซึ่งมีสิ่งที่เป็นความลับ ตลอดจนบุคคลหรือสิ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งจะต้องพิทักษ์รักษา และการเข้าไปในเขตพื้นที่นี้โดยปราศจากการควบคุมอาจทำให้สามารถเข้าถึงความลับ บุคคล และสิ่งอุปกรณ์สำคัญดังกล่าว บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปใน "เขตหวงห้ามเฉพาะ" จะต้องได้รับความไว้วางใจตามชั้นความลับที่เหมาะสมกับ "เขตหวงห้ามเฉพาะ" นั้น ๆ หรือมิฉะนั้นก็ต้องจัดเจ้าหน้าที่ควบคุม และกำหนดระเบียบการควบคุมภายในขึ้น ตัวอย่าง "เขตหวงห้ามเฉพาะ" เช่น ที่เก็บอาวุธ ที่เก็บเชื้อเพลิง ชุมสายโทรศัพท์ กองบังคับการของทหาร และห้องปฏิบัติงานของหัวหน้าส่วนราชการที่เห็นสมควร เป็นต้น

"เขตหวงห้ามเด็ดขาด" คือ เขตพื้นที่ซึ่งมีสิ่งที่เป็นความลับ ตลอดจนบุคคลหรือสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งซึ่งจะต้องพิทักษ์รักษา การเข้าไปในเขตพื้นที่นี้อาจทำให้สามารถเข้าถึงความลับ บุคคล และสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการรักษาความปลอดภัยดังกล่าวโดยตรง บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปใน "เขตหวงห้ามเด็ดขาด" จะต้องได้รับความไว้วางใจตามชั้นความลับที่เหมาะสมกับ "เขตหวงห้ามเด็ดขาด" นั้น ๆ เท่านั้น ตัวอย่าง "เขตหวงห้ามเด็ดขาด" เช่น ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร ห้องปฏิบัติการลับ ห้องปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ห้องหรือสถานที่ขณะที่ใช้ในการประชุมลับ และห้องนิรภัย เป็นต้น

๔๓.๖ การป้องกันอัคคีภัย

๔๓.๖.๑ การวางมาตรการการป้องกันอัคคีภัย

ให้หัวหน้าส่วนราชการกำหนดมาตรการการป้องกันอัคคีภัยโดยมีเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเป็นผู้วางแผนและกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและระงับอัคคีภัย กฎกระทรวง และมติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนคำสั่งของทางราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

๔๓.๖.๒ เจ้าหน้าที่ดับเพลิง

ในเวลาราชการให้จัดข้าราชการเป็นเจ้าหน้าที่ดับเพลิง โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งมีหน้าที่ดับเพลิง และอีกกลุ่มหนึ่งมีหน้าที่ขนย้ายเอกสารและควบคุมรับผิดชอบเอกสารและวัสดุ โดยให้แต่ละกลุ่มมีจำนวนเพียงพอสำหรับงานนั้น ๆ สำหรับนอกเวลาราชการให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เวรรักษาความปลอดภัยประจำวัน และยามรักษาการณ์เป็นผู้รับผิดชอบ

๔๓.๖.๓ การจัดเตรียมเครื่องอุปกรณ์ในการดับเพลิง

ให้มีสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ติดตั้งไว้และเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิงชั้นต้นไว้ให้พร้อม เช่น น้ำ ทราย กระป๋องน้ำ เชือก บันได ขวาน ไม้มือเสือ ตลอดจนเครื่องดับเพลิงให้เหมาะกับประเภทสื่อที่ทำให้เกิดเพลิงไหม้ไว้ทุกประเภท สำหรับเครื่องดับเพลิงเคมีให้ติดตั้งไว้ในที่ที่หยิบฉวยใช้งานได้ง่ายและมีจำนวนเพียงพอ โดยหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้อยู่เสมอ และแจ้งให้ทุกคนรู้แหล่งน้ำสำหรับใช้ดับเพลิงที่ใกล้ที่สุด ที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยดับเพลิงที่ติดต่อได้สะดวกและรวดเร็วที่สุด

๔๓.๖.๔ การฝึกและอบรม

ให้อบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความระมัดระวังเพื่อป้องกันอัคคีภัยและฝึกซ้อมให้มีความรู้ความชำนาญในการดับเพลิงชั้นต้น เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

๔๓.๖.๔.๑ ประเภทของไฟ

๔๓.๖.๔.๒ เครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิง

๔๓.๖.๔.๓ การติดต่อสื่อสาร การคมนาคม แผนผังอาคารและบริเวณโดยรอบ

๔๓.๖.๔.๔ ที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยดับเพลิง

๔๓.๖.๔.๕ แผนการดับเพลิงของส่วนราชการ

๔๔. การวางแผนการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

ในการวางแผนการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ต้องพิจารณาจากผลของการประมาณการ และ/หรือข้อมูลตามหัวข้อดังต่อไปนี้เป็นหลัก คือ

๔๔.๑ สถานการณ์โดยทั่วไปและสภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่

๔๔.๒ ข่าวสาร สิ่งบอกเหตุ และการเตือนภัย

๔๔.๓ ภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงาน

๔๔.๔ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

๔๔.๕ งบประมาณที่จะใช้ในการวางมาตรการการรักษาความปลอดภัย

๔๔.๖ การสนับสนุนจากหน่วยเหนือและหน่วยงานอื่น ๆ

๔๔.๗ การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยเหนือและหน่วยงานอื่น ๆ

๔๔.๘ รายงานการสำรวจหรือการตรวจสอบการรักษาความปลอดภัย

บทที่ ๖
การรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ

๔๕. คำจำกัดความ

การรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ คือมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่ปรากฏในการประชุม เช่น ข้อยุติ ข้อพิจารณา ความเห็น การอภิปราย เหตุการณ์ เป็นต้น มิให้รั่วไหลหรือถูกจารกรรม ตลอดจนคุ้มครองสิ่งที่เป็นความลับดังกล่าว บุคคล และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมนั้น มิให้ถูกก่อวินาศกรรม

การประชุมลับให้หมายความรวมถึงการบรรยายหรือการบรรยายสรุปในเรื่องที่เป็นความลับด้วย

๔๖. ความมุ่งหมาย

๔๖.๑ การรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ กำหนดขึ้นด้วยความมุ่งหมายเพื่อให้แน่ใจว่า

๔๖.๑.๑ ผู้ที่เข้าประชุม ผู้มีหน้าที่ชี้แจง ผู้เข้าฟังการประชุม และผู้ที่เข้าถึงการประชุมทุกคนต้องได้ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ตามข้อ ๒๐ และ/หรือได้รับความไว้วางใจตามข้อ ๒๓ ให้เข้าถึงความลับในการประชุมนั้นได้

๔๖.๑.๒ ผู้ที่ไม่มีอำนาจหน้าที่จะไม่มีโอกาสล่วงรู้ หรือครอบครองสิ่งที่เป็นความลับในการประชุม

๔๖.๑.๓ ไม่มีสิ่งที่เป็นความลับในการประชุมออกไปนอกสถานที่ประชุม และ/หรือต้องไม่มีวัสดุหรือเอกสารใด ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประชุมเข้าไปในสถานที่ประชุมนั้นโดยปราศจากผู้รับผิดชอบ

๔๖.๑.๔ ไม่มีเครื่องมือที่ใช้เพื่อการจารกรรม ก่อวินาศกรรม หรือบ่อนทำลายซุกซ่อนอยู่ หรือถูกนำเข้ามาในสถานที่ประชุม หรือในเขตพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยในการประชุมนั้น

๔๖.๒ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ เช่น เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ตามข้อ ๔๓.๓ เจ้าหน้าที่ควบคุมบุคคลและยานพาหนะตามข้อ ๔๓.๔ ตลอดจนเจ้าหน้าที่เทคนิค เจ้าหน้าที่บริการและทำความสะอาด เป็นต้น ต้องเป็นผู้ที่ได้ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ และปฏิบัติงานในความควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมนั้น

๔๗. ความรับผิดชอบในการประชุมลับ

ให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าของเรื่อง หรือหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของสถานที่ตามแต่จะตกลงกัน เป็นผู้จัดการประชุมและรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการประชุมนั้น

หัวหน้าส่วนราชการผู้รับผิดชอบดังกล่าวอาจมอบหมายให้บุคคลที่เหมาะสมเป็นผู้จัดการประชุมแทนก็ได้

ผู้จัดการประชุมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๔๗.๑ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมขึ้น แล้วแจ้งให้ผู้เข้าร่วมประชุมและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ และให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมปฏิบัติหน้าที่ตามผนวก ๑ โดยอนุโลม

๔๗.๒ แต่งตั้งนายทะเบียนเอกสารลับในการประชุมนั้น และให้ปฏิบัติหน้าที่ตามผนวก ๒ โดยอนุโลม

๔๗.๓ ในกรณีจำเป็น ให้จัดทำคำแนะนำเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในการประชุมแต่ละครั้งขึ้น

๔๗.๔ กำกับดูแลการรักษาความปลอดภัยในการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบและมาตรการที่กำหนดขึ้นโดยเคร่งครัด

๔๘. มาตรการในการรักษาความปลอดภัย

ก่อนการประชุมลับ จะต้องกำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยในเรื่องต่อไปนี้

๔๘.๑ การกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

๔๘.๒ การตรวจทางเทคนิค

๔๘.๓ การจัดระเบียบภายในห้องประชุม

๔๘.๔ การปฏิบัติต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

๔๘.๕ การตรวจประจำวัน

๔๘.๖ การทำลายเอกสารที่ไม่ใช้

๔๘.๗ ที่ทำการของผู้เข้าประชุม

๔๘.๘ การประสานงานการรักษาความปลอดภัย

๔๘.๙ ผู้มาติดต่อ

๔๘.๑๐ การแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน

๔๙. การกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

การกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๔๙.๑ กำหนดอาณาเขตที่จะใช้ในการประชุม ตลอดถึงที่ทำการของผู้เข้าประชุมและสถานที่ที่ใช้เก็บสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ซึ่งจะนำมาพิจารณาในที่ประชุมนั้น ๆ แล้วจัดให้มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยตามข้อ ๔๓ ล่วงหน้าก่อนเปิดการประชุมอย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง

กรณีสถานที่ประชุมหรือที่ทำการของผู้เข้าประชุม หรือสถานที่เก็บสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการซึ่งจะนำมาพิจารณาในที่ประชุมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของอาคาร จะต้องกำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้คลุมถึงชั้นที่เหนือขึ้นไปและใต้ลงมาอย่างน้อยหนึ่งชั้นกับพื้นที่ด้านข้างทุกด้านเป็นบริเวณโดยรอบตามที่พิจารณาเห็นสมควร

๔๙.๒ กำหนดให้มีบัตรผ่านหรือป้ายแสดงตนอย่างน้อย ๓ แบบ สำหรับใช้ในการควบคุมบุคคล เช่น

แบบที่หนึ่ง สำหรับผู้เข้าประชุม ผู้มีหน้าที่ชี้แจง ผู้เข้าฟังการประชุม และผู้เข้าถึงการประชุม

แบบที่สอง สำหรับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในการประชุม

แบบที่สาม สำหรับเจ้าหน้าที่เทคนิค เจ้าหน้าที่บริการและทำความสะอาด ช่างฝีมือตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการสนับสนุนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการประชุม

หากมีความจำเป็นจะต้องออกเป็นบัตรผ่านหรือป้ายแสดงตนมากกว่า ๓ แบบนี้ เพื่อควบคุมบุคคลดังกล่าวข้างต้นโดยเฉพาะ หรือบุคคลอื่นแล้ว ก็ให้พิจารณากำหนดขึ้นได้ตามความเหมาะสม

บัตรผ่านหรือป้ายแสดงตนเหล่านี้จะมีลักษณะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เพื่อให้สามารถพิสูจน์ทราบตัวบุคคลได้อย่างรวดเร็ว โดยกลัดอกเสื้อให้เห็นได้ชัดเจน

๕๐. การตรวจทางเทคนิค

๕๐.๑ เมื่อได้กำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยดำเนินการตรวจสอบทางเทคนิคตลอดพื้นที่ หากการประชุมลับนั้นมีความสำคัญมากก็อาจขอความช่วยเหลือจากองค์การรักษาความปลอดภัยได้ ในกรณีที่องค์การรักษาความปลอดภัยตรวจสอบแล้วให้ส่งมอบความรับผิดชอบในพื้นที่นั้นแก่เจ้าหน้าที่ควบคุมรักษาความปลอดภัยหรือผู้แทนเป็นลายลักษณ์อักษร

การตรวจทางเทคนิคนี้ก็เพื่อให้แน่ใจว่า

๕๐.๑.๑ บุคคลภายนอกห้องประชุมไม่สามารถได้ยินเรื่องราวระหว่างดำเนินการประชุม หรือเห็นความเป็นไปในห้องประชุม

๕๐.๑.๒ สถานที่ประชุมและพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยตามข้อ ๔๙.๑ ไม่มีเครื่องมือที่ใช้เพื่อการจารกรรม และ/หรือก่อวินาศกรรมซ่อนอยู่

๕๐.๒ ในกรณีจำเป็น ให้มีการตรวจบรรดาวัสดุ หีบห่อ กระเป๋า และสิ่งอื่น ๆ ที่จะนำเข้ามาในห้องประชุมและในบริเวณพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยด้วย

๕๐.๓ ในกรณีจำเป็น ให้มีการเฝ้าตรวจทางเทคนิคในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยตลอดเวลาที่การประชุมกำลังดำเนินอยู่

๕๑. การจัดระเบียบภายในห้องประชุม

การจัดระเบียบภายในห้องประชุมเพื่อการประชุมลับ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๕๑.๑ ควบคุมบริเวณช่องทางเข้าออกห้องประชุมอย่างเคร่งครัด เพื่อให้แน่ใจว่า

๕๑.๑.๑ ผู้ที่ผ่านเข้าไปได้ต้องมีบัตรผ่านหรือป้ายแสดงตนตามข้อ ๔๙.๒

๕๑.๑.๒ ในกรณีที่อนุญาตให้บุคคลอื่น เช่น นักหนังสือพิมพ์ ช่างภาพหรือสื่อมวลชนอื่น ๆ เข้าไปในห้องประชุมหรือสถานที่ตามข้อ ๔๙.๑ จะต้องจัดทำป้ายแสดงตนพิเศษเฉพาะกรณีขึ้นสำหรับบุคคลเหล่านั้นใช้แสดงตัว โดยกลัดติดเสื้อให้เห็นโดยชัดเจนได้ทันที

ก่อนเริ่มการประชุมต้องให้บรรดาบุคคลดังกล่าวออกไปนอกพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย หรือจัดให้อยู่ในขอบเขตที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุม และให้เก็บป้ายแสดงตนพิเศษนั้นคืนเมื่อจะออกจากพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย หากจำเป็นก็ให้มีการตรวจทางเทคนิคก่อนการเข้าประชุมอีกครั้งหนึ่งด้วย

๕๑.๑.๓ หลังจากเลิกการประชุมแต่ละครั้งจะต้องตรวจห้องประชุมอย่างละเอียดว่ามีสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการหรือสิ่งอื่น ๆ ที่ผู้เข้าร่วมประชุมหรือเจ้าหน้าที่นำมาใช้ในการประชุมตลอดจนบรรดาวัสดุอื่น ๆ ซึ่งอาจเปิดเผยให้ทราบข้อยุติ ข้อพิจารณา ความเห็น ข้ออภิปราย เหตุการณ์ที่ปรากฏในที่ประชุม หลงเหลืออยู่ในห้องประชุมบ้างหรือไม่ ถ้ามีก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๓ และ ๕๔

๕๑.๒ ห้ามนำเครื่องบันทึกเสียง เครื่องถ่ายภาพ เครื่องมือกล ตลอดจนเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บ หรือส่งภาพหรือข้อความเข้าไปในห้องประชุม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้จัดการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร

๕๒. การปฏิบัติต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

การปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

๕๒.๑ ถ้าการประชุมครั้งใดจะต้องมีการจัดทำ แจกจ่าย เก็บรักษาเอกสารหรือสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการเป็นจำนวนมาก ก็ให้นายทะเบียนเอกสารลับทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติต่อเอกสารและสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการสำหรับการประชุมนั้น และให้วางระเบียบในการปฏิบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระเบียบนี้ได้กำหนดไว้ได้ตามความจำเป็น

๕๒.๒ ห้ามนำเอกสารหรือสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่แจกจ่ายให้แก่ผู้เข้าประชุม หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องออกจากห้องประชุมโดยมิได้รับอนุญาตจากผู้จัดการประชุม

ในกรณีจำเป็น ให้ผู้จัดการประชุมพิจารณาจัดส่งเอกสารหรือสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการนั้น ๆ ให้แก่บุคคลดังกล่าวได้ในภายหลัง

๕๒.๓ การประชุมลับที่ต้องใช้ระยะเวลาการประชุมนานหลายวัน จะต้องวางมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสารและสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการตามข้อ ๓๕.๗ และ ๓๖.๖

ทั้งนี้ ถ้าเป็นไปได้ก็ควรเก็บเอกสารและสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการทั้งหมดไว้ในที่เดียวกัน

๕๓. การตรวจประจำวัน

เมื่อเสร็จสิ้นการทำงานในวันหนึ่ง ๆ ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมรักษาความปลอดภัยในการประชุมรับผิดชอบจัดให้มีการตรวจห้องต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยโดยละเอียดว่ามีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยหรือไม่ เช่น ลืมเอกสารทิ้งไว้ หรือลืมปิดตู้นิรภัย เป็นต้น และให้รวบรวมสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่ไม่ใช้เพื่อทำลายเสีย

หลังการตรวจประจำวันแล้ว จึงจะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค รักษาสถานที่บริการ ทำความสะอาด หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เข้าไปในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยได้ โดยให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในการประชุมควบคุมโดยใกล้ชิด

๕๔. การทำลายเอกสารที่ไม่ใช้

ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมรักษาความปลอดภัยในการประชุมจัดหาอุปกรณ์สำหรับทำลายเอกสารไว้ในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย และให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเอกสารในการประชุมจัดทำลายเอกสารที่ไม่ใช้แล้วทันทีด้วยอุปกรณ์ดังกล่าว โดยให้ปฏิบัติตามข้อ ๓๕.๑๐

๕๕. ที่ทำการของผู้เข้าประชุม

ในกรณีจำเป็นจะต้องจัดที่ทำการให้แก่ผู้เข้าประชุม ก็ให้ผู้จัดการประชุมจัดขึ้นในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย หรือถ้าจะต้องจัดนอกเขตพื้นที่ดังกล่าวก็จะต้องจัดวางมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้ด้วย

๕๖. การประสานงานการรักษาความปลอดภัย

ในกรณีจำเป็นให้ผู้เข้าประชุมแต่ละฝ่ายวางมาตรการการรักษาความปลอดภัยของฝ่ายตนให้สอดคล้องกับระเบียบการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของฝ่ายตนขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวประสานงานในเรื่องการรักษาความปลอดภัยกับเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมนั้น

๕๗. ผู้มาติดต่อ

ในกรณีที่มีผู้มาติดต่อกับผู้เข้าประชุม ผู้จัดการประชุมจะต้องจัดให้มีการปฏิบัติตามข้อ ๔๓.๔ และ ๔๙.๒ โดยอนุโลม

๕๘. การแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน

ในกรณีที่จะต้องมีการแถลงข่าวเกี่ยวกับการประชุมลับ ผู้จัดการประชุมควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๕๘.๑ ตั้งสำนักงานที่ใช้แถลงข่าวนั้นโดยเฉพาะ และควรอยู่นอกพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

๕๘.๒ ควบคุมให้การแถลงข่าวเป็นไปด้วยความเหมาะสม เช่น ผู้แถลงข่าวและเรื่องที่จะแถลงต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมเสียก่อน หรือในกรณีที่ที่ประชุมมอบหมายให้มีผู้แถลงข่าวหลายคน ผู้แถลงข่าวแต่ละคนจะต้องแถลงเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับอนุมัติจากที่ประชุมเท่านั้น เป็นต้น

๕๙. การบรรยายหรือการบรรยายสรุปเรื่องที่เป็นความลับ

ในกรณีที่ส่วนราชการใดจัดให้มีการบรรยายหรือการบรรยายสรุปเรื่องที่เป็นความลับให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นดำเนินการตามมาตรการการรักษาความปลอดภัยดังต่อไปนี้

๕๙.๑ ให้มีการกำหนดชั้นความลับของการบรรยาย โดยถือเอาชั้นความลับที่สูงสุดในเนื้อความของคำบรรยาย หรือเอกสาร หรืออุปกรณ์ประกอบการบรรยาย เป็นชั้นความลับของการบรรยาย

๕๙.๒ เมื่อเริ่มและสิ้นสุดการบรรยาย ผู้บรรยายจะต้องแจ้งให้ผู้ฟังทราบชั้นความลับของการบรรยาย และย้ำให้ดำเนินการรักษาความปลอดภัยต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่ได้จากการบรรยายตามชั้นความลับที่กำหนด

๕๙.๓ ผู้เข้าฟังการบรรยายทุกคนต้องได้รับความไว้วางใจถึงชั้นความลับของการบรรยายนั้น

๕๙.๔ มาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล เอกสาร และสถานที่ในการบรรยายหรือการบรรยายสรุป ให้เป็นไปเช่นเดียวกับการประชุมลับ

บทที่ ๗
การปฏิบัติเมื่อเกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัย

---

๖๐. คำจำกัดความ

การละเมิดการรักษาความปลอดภัย คือการกระทำใด ๆ จะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตามที่ฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่กำหนดไว้

๖๑. ความมุ่งหมาย

การปฏิบัติเมื่อปรากฏการละเมิดการรักษาความปลอดภัย มีความมุ่งหมายเพื่อลดความเสียหายให้เหลือน้อยที่สุด และป้องกันมิให้เกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัยซ้ำอีกตลอดจนค้นหาข้อบกพร่อง สาเหตุ ผลเสียหาย เพื่อนำมาวิเคราะห์วิจัยในการปรับปรุงแก้ไขมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้รัดกุมยิ่งขึ้น

๖๒. สาเหตุแห่งการละเมิดการรักษาความปลอดภัย

การละเมิดการรักษาความปลอดภัยอันเป็นเหตุให้ความลับของทางราชการรั่วไหลวัสดุหรือสถานที่ต้องถูกทำลายหรือเสียหาย เกิดจากสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ

๖๒.๑ การขาดจิตสำนึกและขาดวินัยในการรักษาความปลอดภัย ความประมาทเลินเล่อ ความไม่รอบคอบ ความเกียจคร้าน และย่อหย่อนต่อหน้าที่ รวมทั้งความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

๖๒.๒ การจารกรรมและการก่อวินาศกรรมอันเกิดจากการกระทำของบุคคลภายนอกหรือข้าราชการทรยศ หรือที่ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายตรงข้ามหรือร่วมกัน

๖๓. การปฏิบัติเมื่อปรากฏการละเมิดการรักษาความปลอดภัย

๖๓.๑ ผู้ใดพบเห็นหรือทราบว่ามีการละเมิดหรือสงสัยว่าจะมีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยเกิดขึ้น จะต้องรีบรายงานผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยเร็วที่สุด

๖๓.๒ ในเวลาเดียวกัน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องรีบดำเนินการเบื้องต้นเพื่อลดความเสียหายให้เหลือน้อยที่สุด และป้องกันมิให้การละเมิดการรักษาความปลอดภัยอุบัติซ้ำอีก

๖๓.๓ เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจะต้องรีบดำเนินการดังนี้ คือ

๖๓.๓.๑ สำรวจและตรวจสอบความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดการรักษาความปลอดภัย

๖๓.๓.๒ ดำเนินการเพื่อลดความเสียหายให้เหลือน้อยที่สุด

๖๓.๓.๓ สำรวจ ตรวจสอบ และค้นหาสาเหตุแห่งการละเมิดการรักษาความปลอดภัย ตลอดจนจุดอ่อนและข้อบกพร่องต่าง ๆ

๖๓.๓.๔ ดำเนินการแก้ไขมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้รัดกุมยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันมิให้การละเมิดการรักษาความปลอดภัยเกิดขึ้นอีก

๖๓.๓.๕ รายงานรายละเอียดเกี่ยวกับการละเมิดการรักษาความปลอดภัยต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น หากมีเอกสารลับสูญหายให้รายงานโดยใช้แบบรายงานเอกสารลับสูญหาย (รปภ.๑๖) ด้วย

๖๓.๓.๖ หากปรากฏหลักฐานหรือข้อสงสัยว่าถูกจารกรรมหรือก่อวินาศกรรม ให้รายงานขออนุมัติผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อแจ้งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในด้านการสืบสวนและสอบสวนดำเนินการต่อไป

๖๔. ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา

เมื่อได้ทราบว่าได้เกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัยขึ้น ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการดังนี้

๖๔.๑ แจ้งให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเดิม และ/หรือเจ้าของสถานที่ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทันที

๖๔.๒ สอบสวนเพื่อให้ทราบว่าใครเป็นผู้ละเมิดและผู้รับผิดชอบต่อการละเมิดนั้น

๖๔.๓ พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง และป้องกันมิให้เหตุการณ์เช่นนั้นอุบัติซ้ำอีก

๖๔.๔ พิจารณาลงโทษบุคคลผู้ละเมิดและผู้รับผิดชอบต่อการละเมิดนั้น

๖๕. ความรับผิดชอบของเจ้าของเรื่องเดิมหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้รับแจ้งว่าได้เกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัยต่อเอกสารหรือวัสดุลับให้เจ้าของเรื่องเดิมหรือผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

๖๕.๑ พิจารณาว่าสมควรจะลดชั้นหรือยกเลิกชั้นความลับของเอกสารหรือวัสดุลับนั้นหรือไม่

๖๕.๒ ขจัดความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดการรักษาความปลอดภัยที่จะมีต่อประเทศชาติ ในการนี้อาจต้องเปลี่ยนนโยบาย เปลี่ยนแผน พร้อมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร

บทที่ ๘

บทผนวก

---

๖๖. เพื่อความเรียบร้อยและรวดเร็วในการดำเนินมาตรการการรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ จึงกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ และแบบเอกสารที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัยไว้ดังต่อไปนี้

๖๖.๑ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย (ผนวก ๑)

๖๖.๒ หน้าที่ของนายทะเบียนเอกสารลับ (ผนวก ๒)

๖๖.๓ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่นำสาร และผู้อารักขาการนำสาร (ผนวก ๓)

๖๖.๔ ตัวอย่างซองชั้นในและซองชั้นนอก (ผนวก ๔)

๖๖.๕ แบบเอกสารที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัย (ผนวก ๕)

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

(ลงชื่อ) สัญญา ธรรมศักดิ์

(นายสัญญา ธรรมศักดิ์)

นายกรัฐมนตรี

ผนวก ๑
หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ดำเนินการแทนหัวหน้าส่วนราชการในด้านการรักษาความปลอดภัยของส่วนราชการนั้น โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. วางระเบียบการรักษาความปลอดภัยในส่วนราชการของตน และมีแผนการปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยสำหรับเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น

๒. จัดให้มีการอบรมเรื่องการรักษาความปลอดภัยและแนะนำระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนควบคุมดูแลให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการปฏิบัติตามระเบียบนี้

๓. ตรวจตรามาตรการการรักษาความปลอดภัยในส่วนราชการนั้น ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและการประสานงาน

๔. ควบคุมและดำเนินการตรวจสอบบุคคลภายในส่วนราชการ ตลอดจนสอดส่องดูแลว่าผู้ที่เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับนั้น ๆ ได้ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ตามระเบียบนี้แล้ว

๕. ควบคุมการปฏิบัติต่อบุคคลภายนอกที่เข้ามาในส่วนราชการ

๖. ตรวจตราการปฏิบัติในเรื่องการเพิ่ม ลด ยกเลิก และการกำหนดชั้นความลับของเอกสารภายในส่วนราชการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๗. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแจกจ่ายสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการแก่ส่วนราชการ บุคคลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

๘. ตรวจและควบคุมการรักษาความปลอดภัยต่อเอกสารที่เตรียมจะเปิดเผยต่อสื่อมวลชนเพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบนี้

๙. ในกรณีที่ยังมิได้แต่งตั้งนายทะเบียนเอกสารลับหรือนายทะเบียนเอกสารลับไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ ก็ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยกระทำหน้าที่นายทะเบียนเอกสารลับด้วย

ผนวก ๒
หน้าที่ของนายทะเบียนเอกสารลับ

นายทะเบียนเอกสารลับมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. จัดทำทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) และควบคุมเอกสารลับทุกเรื่องที่ผ่านเข้าออกโดยเพ่งเล็งเอกสารชั้นลับที่สุดและลับมากเป็นพิเศษ

๒. เก็บรักษาบัญชีและลายมือชื่อนายทะเบียนเอกสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับของส่วนราชการในสังกัดและส่วนราชการอื่น ๆ ที่ติดต่อเกี่ยวข้องกันอยู่เป็นประจำ

๓. เก็บรักษาแบบเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัยซึ่งกรอกข้อความแล้วตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

๔. พิทักษ์รักษาบรรดาเอกสารลับที่เก็บอยู่ในความรับผิดชอบของตน

๕. ตรวจสอบใบรับเอกสารลับที่ได้รับเข้ามาและที่ส่งออกไป เพื่อให้การรับส่งเอกสารลับเป็นไปโดยถูกต้อง

๖. ดำเนินการเกี่ยวกับการปรับและยกเลิกชั้นความลับ การคัดลอก การแจกจ่าย การส่ง การเก็บ และการทำลายเอกสารลับให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๗. ตรวจสอบเอกสารที่มีอยู่ในทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) ทุกหกเดือนหรือเมื่อมีการเปลี่ยนตัวนายทะเบียนเอกสารลับ

ผนวก ๓
หน้าที่ของเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสาร

หน้าที่ทั่วไป

๑. ต้องอ่านและทำความเข้าใจวิธีปฏิบัติในหน้าที่ของตน

๒. ต้องรับผิดชอบร่วมกันในความปลอดภัยของเอกสารระหว่างที่เอกสารอยู่ในความดูแลของตน

๓. เจ้าหน้าที่นำสารเป็นผู้รับผิดชอบในการนำเอกสารไปส่งให้ถึงผู้รับโดยปลอดภัย ถ้าเจ้าหน้าที่นำสารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยกะทันหันระหว่างการนำสาร ผู้อารักขาการนำสารจะต้องปฏิบัติหน้าที่แทน

๔. ต้องปกปิดมิให้ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ได้ทราบเรื่องเกี่ยวกับการนำสาร

๕. ต้องไม่อนุญาตให้บุคคลอื่นใดโดยสารไปกับพาหนะซึ่งจัดไว้สำหรับนำสารโดยเฉพาะ นอกจากได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนเอกสารลับ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ

๖. ต้องเก็บรักษาเอกสารไว้อย่างปลอดภัยที่สุด และต้องไม่นำซองเอกสารออกจากหีบห่อโดยไม่จำเป็น

๗. ต้องไปตามเส้นทางและหยุดตามจุดที่กำหนดให้ เมื่อไม่มีเหตุจำเป็นห้ามออกนอกเส้นทางหรือหยุดพาหนะนำสารนอกจุดที่กำหนดไว้

๘. ในกรณีที่พาหนะนำสารขัดข้องหรือประสบอุบัติเหตุระหว่างทาง เจ้าหน้าที่นำสารต้องรายงานให้นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับทราบทันที เพื่อให้พิจารณาสั่งการต่อไป และเจ้าหน้าที่นำสารต้องไม่ละทิ้งเอกสารไว้ในพาหนะนำสารโดยไม่มีการอารักขา

ถ้าไม่สามารถรายงานให้นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับทราบเพื่อรับคำสั่ง ให้เจ้าหน้าที่นำสารพยายามทุกวิถีทางที่จะนำส่งเอกสารให้ถึงผู้รับโดยเร็ว

๙. ในกรณีต้องค้างแรมระหว่างทาง ให้เจ้าหน้าที่นำสารพิจารณาฝากเอกสารไว้ในที่เก็บเอกสารของทางราชการ ถ้าไม่สามารถฝากเอกสารดังกล่าวได้ ให้เก็บไว้กับตัวหรือในที่ที่ปลอดภัย

๑๐. ถ้านำอาวุธปืนติดตัวไปใช้เพื่อความปลอดภัยในการนำสาร จะใช้อาวุธปืนได้ในกรณีจำเป็นเมื่อไม่สามารถป้องกันโดยวิธีอื่น

๑๑. หากไม่สามารถปฏิบัติหรือปฏิบัติผิดไปจากหน้าที่นำสารตามหน้าที่ทั่วไปดังกล่าวมาแล้ว หรือตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารที่จะกล่าวต่อไป จะต้องรายงานต่อนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับโดยเร็วที่สุด

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่นำสาร

๑๒. เมื่อจะต้องปฏิบัติหน้าที่นำสาร เจ้าหน้าที่นำสารต้องรายงานตัวต่อนายทะเบียนเอกสารลับเพื่อรับคำสั่งหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่

๑๓. ก่อนบรรจุเอกสารลงในภาชนะ ลั่นกุญแจ เจ้าหน้าที่นำสารจะต้องตรวจสอบกับนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับว่า เอกสารทั้งมวลที่จะนำส่งนั้นได้ทำบันทึกหลักฐานและบรรจุอยู่ในสิ่งห่อหุ้มโดยถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

๑๔. ไม่ว่าในกรณีใด เจ้าหน้าที่นำสารจะออกเดินทางโดยปราศจากผู้อารักขาการนำสารไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายทะเบียนเอกสารลับ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับ

๑๕. เจ้าหน้าที่นำสารจะต้องพิทักษ์รักษาเอกสารตลอดเวลาที่เอกสารนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของตน

๑๖. เจ้าหน้าที่นำสารเป็นผู้สั่งการให้พนักงานขับขี่พาหนะนำสารไปตามเส้นทางที่ตนได้รับคำสั่งหรือคำแนะนำให้เดินทางไป

๑๗. ถ้าเจ้าหน้าที่นำสารสงสัยว่ามีความผิดปกติอย่างใดอันอาจเป็นภัยต่อเอกสาร เช่น ถูกติดตาม เป็นต้น ให้พิจารณาดำเนินการทุกประการเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความปลอดภัยต่อเอกสารนั้น

เช่น เปลี่ยนเส้นทาง หรือเดินทางกลับ หรือขอความอารักขาจากเจ้าหน้าที่ในท้องที่ เป็นต้น และเมื่อกลับถึงสำนักงานจะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยละเอียดต่อนายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับโดยเร็วที่สุด

๑๘. ในกรณีคับขันที่ไม่สามารถนำเอกสารส่งถึงผู้รับได้ และเจ้าหน้าที่นำสารพิจารณาเห็นแล้วว่าเอกสารดังกล่าวจะตกไปอยู่กับผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ อันจะเกิดผลเสียหายแก่ทางราชการอย่างแน่นอน ให้เจ้าหน้าที่นำสารมีอำนาจทำลายเอกสารนั้นได้ทันที แล้วรายงานให้นายทะเบียนเอกสารลับหรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับทราบโดยเร็วที่สุด

๑๙. ก่อนส่งมอบเอกสารแต่ละฉบับให้แก่บุคคลใด เจ้าหน้าที่นำสารจะต้องแน่ใจว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่รับเอกสารดังกล่าวได้โดยถูกต้อง

๒๐. เจ้าหน้าที่นำสารจะต้องรายงานให้นายทะเบียนเอกสารลับ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับทราบถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยเร็วที่สุดภายหลังการนำสารทุกครั้ง

หน้าที่ของผู้อารักขาการนำสาร

๒๑. ผู้อารักขาการนำสารมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองพิทักษ์รักษาเจ้าหน้าที่นำสารและเอกสารลับให้อยู่ในลักษณะปลอดภัยตลอดเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่แทน

๒๒. ผู้อารักขาการนำสารจะต้องรายงานให้นายทะเบียนเอกสารลับ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับทราบถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยเร็วที่สุดภายหลังการนำสารทุกครั้ง

ผนวก ๔
ตัวอย่างซองชั้นในและซองชั้นนอก

ตัวอย่างซองชั้นใน

ด้านหน้า (ชนิดระบุตำแหน่ง ไม่ระบุชื่อ)

ลับมาก ที่ สร. ๑๖๐๓/๑๘๖ กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี กรมประมวลข่าวกลาง

(ชนิดระบุชื่อและตำแหน่ง)

ลับมาก

ที่ สร. ๑๖๐๓/๑๘๖

กราบเรียน ฯพณฯ นายสัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

พลตรี บุญมาก เทศบุตร

ด้านหลัง

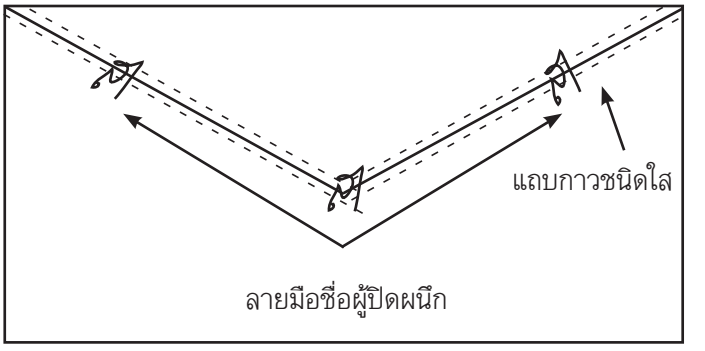

ตัวอย่างซองชั้นนอก

ด้านหน้า (ห้ามแสดงชั้นความลับ)

ที่ สร. ๑๖๐๓/๑๘๖

กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

กรมประมวลข่าวกลาง

ด้านหลัง

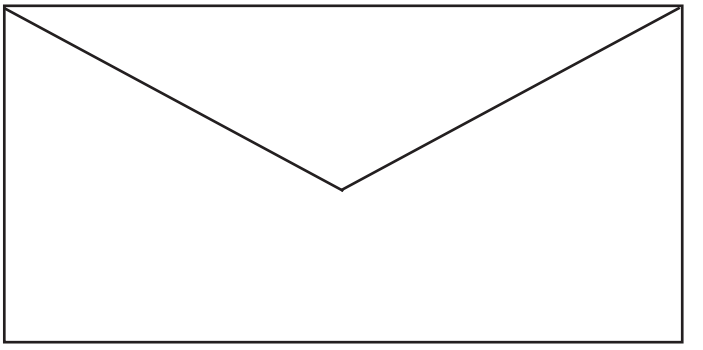

ผนวก ๕
แบบเอกสารที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัย

๑.	ประวัติบุคคล	(รปภ. ๑)
๒.	บันทึกเปลี่ยนแปลงประวัติบุคคล	(รปภ. ๑/๑)
๓.	บันทึกของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการลงบันทึกประวัติบุคคล	(รปภ. ๒)
๔.	ใบรับรองความไว้วางใจ	(รปภ. ๓)
๕.	ทะเบียนความไว้วางใจ	(รปภ. ๔)
๖.	ทำเนียบลับที่สุดหรือลับมาก	(รปภ. ๕)
๗.	ใบรับเอกสารลับ	(รปภ. ๖)
๘.	ใบคุมเอกสารลับที่สุดหรือลับมาก	(รปภ. ๗)
๙.	ใบปกเอกสารชั้นลับที่สุด	(รปภ. ๘)
๑๐.	ใบปกเอกสารชั้นลับมาก	(รปภ. ๙)
๑๑.	ใบปกเอกสารชั้นลับ	(รปภ. ๑๐)
๑๒.	ใบปกเอกสารชั้นปกปิด	(รปภ. ๑๑)
๑๓.	รายการเปิดปิดและการตรวจ	(รปภ. ๑๒)
๑๔.	ใบรับรองการโอนเอกสารลับ	(รปภ. ๑๓)
๑๕.	รายงานการตรวจสอบเอกสารลับ	(รปภ. ๑๔)
๑๖.	ใบรับรองการทำลายเอกสารลับ	(รปภ. ๑๕)
๑๗.	รายงานเอกสารลับสูญหาย	(รปภ. ๑๖)
๑๘.	บันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อเข้ารับตำแหน่งหรือหน้าที่	(รปภ. ๑๗)
๑๙.	บันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือหน้าที่	(รปภ. ๑๘)
๒๐.	ทะเบียนเอกสารลับ	(รปภ. ๑๙)

แบบเอกสารที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัยดังต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างเพื่อให้ส่วนราชการไปจัดทำขึ้น ขนาดจริงของทุกแบบประมาณกระดาษตราครุฑ (ใหญ่) เว้น รปภ.๖ ขนาดประมาณหนึ่งในสามของกระดาษตราครุฑ (ใหญ่) และ รปภ.๑๙ ขนาดประมาณทะเบียนรับ-ส่งหนังสือส่วนราชการอาจจะดัดแปลงแก้ไข ขยายหรือลดขนาดของช่องและบรรทัดได้ตามความเหมาะสม

รปภ.๑

ติดภาพถ่าย ครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด ๔.๕ x ๖ ซม.

.....

(ชั้นความลับ)

ประวัติบุคคล

ถ่ายเมื่อ .....

๑. ยศ.....ชื่อเต็ม.....ชื่อสกุล.....เพศ.....

๒. ชื่อตัวเดิม.....หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ.....

ชื่อสกุลเดิม.....หลักฐานการเปลี่ยนชื่อสกุล.....

๓. ชื่อเล่น หรือชื่ออื่น ๆ (ถ้ามี).....

๔. วันเดือนปีเกิด.....สถานที่จดทะเบียนเกิด.....

เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....

สัญชาติเดิม.....หลักฐานการแปลงสัญชาติ.....

๕. ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

๖. ถ้าเป็นต่างด้าว ใบสำคัญถิ่นที่อยู่เลขที่.....ลงวันที่.....

ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเลขที่.....ลงวันที่.....

ออกให้ ณ.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ประเทศมาตุภูมิ.....วันเดือนปีที่เข้าประเทศไทย.....

๗. ที่อยู่ในระยะ 15 ปีที่ผ่านมา (ให้กรอกตามลำดับก่อนหลัง)

ระยะเวลา		บ้านเลขที่	ตรอก/ซอย	ถนน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ประเทศ
จาก	ถึง							

๘. ส่วนสูง.....ซม. น้ำหนัก.....กก. ตำหนิ.....

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๙. การศึกษา ให้กรอกตามลำดับก่อนหลัง

ระยะเวลา		ชื่อและที่ตั้งสถานศึกษา	หลักสูตรหรือชั้นใดถึงชั้นใด	ผลการศึกษา
จาก	ถึง			

๑๐. กิจกรรมพิเศษในสถานศึกษา (เช่น เป็นกรรมการนักศึกษา ประธานกีฬา หรือหน้าที่อื่น ๆ ในสถานศึกษา)

ระยะเวลา		สถานศึกษา	ตำแหน่งหน้าที่
จาก	ถึง		

๑๑. รู้ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ และภาษาต่างประเทศ (บอกระดับความสามารถว่า ดีมาก ดี พอใช้)

ภาษา	อ่าน	ฟัง	เขียน	พูด

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๑๒. ประวัติการทำงานหรือการรับราชการ (ให้กรอกตามลำดับก่อนหลัง)

ระยะเวลา		นายจ้างหรือส่วนราชการ ที่สังกัดและที่ตั้ง	ตำแหน่งหน้าที่	เหตุผลที่ออกหรือย้าย
จาก	ถึง			

๑๓. อาชีพพิเศษอื่น ๆ และงานอดิเรก

.....

.....

๑๔. การรับราชการทหาร

ปัจจุบันเป็นทหารประจำการ หรือทหารกองหนุน.....ยศ.....

เครื่องหมายทะเบียนทหาร.....เหล่าและสังกัด.....

ที่ตั้งของหน่วย.....เข้าประจำการเมื่อ.....ถึง.....

จำนวนปีที่รับราชการมาแล้ว.....เหตุที่ออก.....

ผู้บังคับบัญชาโดยตรงคนสุดท้าย.....เคยไปปฏิบัติราชการ

พิเศษที่.....เมื่อ.....ระยะเวลา.....

.....

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๑๕. การเป็นนักเขียน ถ้าเคย ให้แจ้งโดยละเอียดถึงชื่อเรื่องหรือบทความ นามปากกา พร้อมทั้งชื่อหนังสือ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และวันเดือนปีที่พิมพ์.....

.....

.....

.....

.....

๑๖. การเป็นสมาชิกในพรรคการเมือง สมาคม สโมสร หรือองค์การ (ในทางอาชีพ สังคม การเมือง ฯลฯ) ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ระยะเวลา		ชื่อ	ที่ตั้ง	หมายเลขสมาชิก
จาก	ถึง			

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๑๗. การเดินทางไปต่างประเทศ (ให้กรอกตามลำดับก่อนหลัง)

ระยะเวลา		เมืองและประเทศ	ความมุ่งหมายที่ไป และทุนที่ได้รับ
จาก	ถึง		

๑๘. หนังสือสำคัญแสดงตน (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน, บัตรประจำตัวข้าราชการ, ใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ, หนังสือเดินทางและใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว)

ชนิดหนังสือสำคัญ	หมายเลข	ออกให้ที่	วันออกและวันสิ้นอายุ

๑๙. การถูกจับ หรือถูกฟ้องศาลในกรณีความผิดใด ๆ ทั้งทางคดีแพ่ง และคดีอาญา (นอกจากความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติผิดกฎจราจรเล็ก ๆ น้อย ๆ)

วัน เดือน ปี	สถานที่เกิดเหตุ	ข้อหา	ผลที่สุดแห่งคดี

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๒๐. บิดามารดา

รายละเอียด	บิดา	มารดา
ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล		
วันเดือนปีเกิด		
สถานที่จดทะเบียนเกิด		
เชื้อชาติและศาสนา		
สัญชาติเดิมและปัจจุบัน		
ที่อยู่ปัจจุบันและหมายเลขโทรศัพท์		
อาชีพหรือตำแหน่งหน้าที่		
ที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์		

๒๑. การสมรสทั้งที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียน (ทำเครื่องหมาย x ที่ช่องใดช่องหนึ่งตามที่เป็นจริง)

☐ โสด ☐ หมั้น ☐ สมรส ☐ หม้าย ☐ แยกกันอยู่ ☐ หย่า

รายละเอียด	คู่หมั้นหรือคู่สมรสครั้งก่อน	คู่หมั้นหรือคู่สมรสในปัจจุบัน
ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล		
วันเดือนปีเกิด		
สถานที่จดทะเบียนเกิด		
เชื้อชาติและศาสนา		
สัญชาติเดิมและปัจจุบัน		
อาชีพและตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
ที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์		
วันเดือนปีที่ทำการสมรสหรือหมั้น		
สถานที่จดทะเบียนสมรส		
ที่อยู่ปัจจุบันและหมายเลขโทรศัพท์		
เหตุที่แยกกันอยู่หรือหย่า		
ที่อยู่ครั้งสุดท้ายก่อนถึงแก่กรรม แยกกันอยู่/หรือหย่า		

<u>หมายเหตุ</u> ถ้าทำการหมั้น สมรส หรือหย่าเกินกว่านี้ ให้เขียนชื่อคู่หมั้น ภรรยา หรือสามี ใส่แผ่นกระดาษต่างหาก บอกรายละเอียดตามรายการข้างต้นนี้ทุกครั้ง

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๒๒. บุตร

รายละเอียด	๑	๒	๓	๔
ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล				
วันเดือนปีเกิด				
เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา				
ที่อยู่ปัจจุบัน				
อาชีพและตำแหน่งหน้าที่				
สถานศึกษาหรือที่ทำงาน				
หมายเลขโทรศัพท์				

๒๓. พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดา รวมทั้งสามีหรือภรรยา

รายละเอียด	๑	๒	๓	๔
พี่น้อง ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุลปัจจุบัน				
วันเดือนปีเกิด				
เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา				
ที่อยู่ปัจจุบัน				
อาชีพและตำแหน่งหน้าที่				
สถานศึกษาหรือที่ทำงาน				
หมายเลขโทรศัพท์				
สามีหรือภรรยาของพี่น้อง ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุลเดิม				
เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา				
อาชีพและตำแหน่งหน้าที่				
สถานศึกษาหรือที่ทำงาน				
หมายเลขโทรศัพท์				

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๒๔. ญาติที่รับราชการหรือทำงานอยู่ในองค์การรัฐบาล

รายละเอียด	๑	๒	๓	๔
ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล				
เกี่ยวข้องเป็น				
เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา				
อาชีพและตำแหน่งหน้าที่				
ที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์				
ที่อยู่ปัจจุบันและหมายเลขโทรศัพท์				

๒๕. ญาติ เพื่อน หรือผู้ที่คุ้นเคยในต่างประเทศ

รายละเอียด	๑	๒	๓
ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล			
เกี่ยวข้องเป็น			
เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา			
อาชีพและตำแหน่งหน้าที่			
สถานศึกษาหรือที่ทำงาน			
ที่อยู่ปัจจุบัน			
เหตุผลการไปอยู่ต่างประเทศ			

๒๖. ผู้ร่วมอาศัยในที่อยู่ปัจจุบัน

ลำดับ	ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล	เกี่ยวข้องเป็น
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		
๖		
๗		
๘		
๙		
๑๐		

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

๒๗. ผู้ใกล้ชิดสนิทสนมและบุคคลที่ติดต่อด้วยเสมอ (เว้นเครือญาติ นายจ้างเดิม หรือบุคคลที่พำนักนอกประเทศ)

ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล	จำนวนปี ที่รู้จัก	เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา	ที่อยู่ปัจจุบันและ หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงานและ หมายเลขโทรศัพท์

๒๘. ผู้อุปการะช่วยเหลือ สนับสนุนทั้งในอดีตและปัจจุบัน (เว้นบิดามารดา)

ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล	เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา	ที่อยู่ปัจจุบันและ หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงานและ หมายเลขโทรศัพท์

๒๙. ประวัติและคำชี้แจงอื่น ๆ ในทางส่วนตัวที่ไม่ได้แจ้งไว้ในรายงานข้างต้น

.....

.....

.....

.....(ถ้ามีข่าวสารเพิ่มเติมมากกว่านี้ให้ใช้กระดาษบันทึกแนบท้าย)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลายมือชื่อ.....เจ้าของประวัติ

ควบคุมการบันทึกประวัติโดย.....

ยศ, ชื่อ และตำแหน่ง (ตัวบรรจง)

ลายมือชื่อ.....

วันเดือนปี.....

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๑ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

.....

(ชั้นความลับ)

แผนที่สังเขปที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านอยู่เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....

ชื่อเจ้าบ้าน.....หมายเลขโทรศัพท์.....

บุคคลที่จะขอให้ตามตัวได้ในกรณีเร่งด่วน (ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล).....

เกี่ยวข้องเป็น.....บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....

ลายมือชื่อ.....เจ้าของประวัติ

จัดทำเมื่อ.....

.....

(ชั้นความลับ)

รปภ.๑/๑

.....

(ชั้นความลับ)

บันทึกเปลี่ยนแปลงประวัติบุคคล

ข้าพเจ้า.....สังกัดกอง.....

กรม.....กระทรวง.....

ขอแจ้งรายการซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้เคยแจ้งไว้ในแบบ รปภ.๑ ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลายมือชื่อ.....เจ้าของประวัติ

ควบคุมการบันทึกประวัติโดย.....

ยศ, ชื่อ และตำแหน่ง (ตัวบรรจง)

ลายมือชื่อ.....

วันเดือนปี.....

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๑/๑ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

รปภ.๒

.....

(ชั้นความลับ)

บันทึกของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการลงบันทึกประวัติบุคคล

ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล เจ้าของประวัติ.....

ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล และตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้บันทึก รปภ.๒.....

.....

หลักฐานที่ปรากฏซึ่งสามารถอ้างอิงได้

๑. ความเสียหายเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศชาติ

.....

.....

.....

๒. ความเสียหายในด้านความซื่อสัตย์สุจริต

.....

.....

.....

๓. ความเสียหายในด้านการรักษาความปลอดภัย

.....

.....

.....

๔. ความเสียหายในด้านส่วนตัวหรือสังคม

.....

.....

.....

๕. ข้อสังเกตของผู้บันทึก

.....

.....

.....

(ลายมือชื่อ).....ผู้บันทึก

วันเดือนปี.....

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ดูคำอธิบายด้านหลัง และขนาดจริงของ รปภ.๒ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

คำอธิบาย รปภ.๒ นี้ ให้ใช้เฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการลงบันทึกประวัติบุคคล (รปภ.๑) เพื่อใช้ในการรวบรวมหลักฐานเท่าที่มีอยู่และที่ทราบโดยเฉพาะที่เป็นข่าวสารเสียหาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาความปลอดภัย หรือข้อพิรุธที่ควรสงสัยเกี่ยวกับตัวบุคคลเจ้าของประวัติ

ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวบันทึกรายละเอียดลงใน รปภ.๒ และประทับตราชั้นความลับตามชั้นความลับที่เห็นสมควร และห้ามมิให้เจ้าของประวัติได้ทราบข้อความใน รปภ.๒ นี้

ถ้ามีข่าวสารเพิ่มเติมนอกเหนือจากนี้ ให้ใช้กระดาษบันทึกแนบท้าย ถ้าไม่ปรากฏข่าวสารในข้อใดข้อหนึ่ง ให้เขียนหรือพิมพ์ลงไปในข้อนั้นว่า “ไม่ปรากฏ”

รปภ.๓

.....

(ชั้นความลับ)

ใบรับรองความไว้วางใจ

ส่วนราชการ		วันเดือนปีที่ออกใบรับรอง
ชื่อตัว และชื่อสกุล	ยศ หรือชั้น	ตำแหน่ง
เครื่องหมายทะเบียนทหาร	วันเดือนปีเกิด	ที่เกิด (จังหวัด ประเทศ)
เสร็จสิ้นการตรวจสอบเมื่อ	ชนิดของการตรวจสอบ (เรื่องเดิม บางส่วน หรือโดยละเอียด)	เจ้าหน้าที่หรือส่วนราชการที่ตรวจสอบ
หน้าที่หรือชั้นความลับที่ได้รับอนุมัติ (ลับที่สุด ลับมาก ลับ หรือการรหัส)	วันเดือนปีที่อนุมัติ	หน้าที่หรือชั้นความลับที่เคยได้รับอนุมัติครั้งสุดท้าย
หมายเหตุ.....		
รับรองว่าผู้มีนามข้างบนนี้ได้รับความไว้วางใจ ☐ ให้กระทำหน้าที่เกี่ยวกับความลับชั้นที่ระบุข้างต้น ☐ ให้กระทำหน้าที่เกี่ยวกับการรหัส		
ยศ ชื่อ และตำแหน่งผู้อนุมัติ (ตัวบรรจง)		ลายมือชื่อผู้อนุมัติ
การแจกจ่าย.....		

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๓ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

รปภ.๔

.....

(ชั้นความลับ)

ทะเบียนความไว้วางใจ

ลำดับ	ยศ ชื่อ	ตำแหน่ง	ชั้นความลับ ที่ได้รับ อนุมัติ	วันเดือนปี ที่ได้รับอนุมัติ	ชั้นความลับ ที่เคยได้รับอนุมัติ ครั้งสุดท้าย	หมายเหตุ

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๔ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

รปภ.๕

.....

(ชั้นความลับ)

ทำเนียบลับที่สุดหรือลับมาก				วัน เดือน ปี .....
บุคคลต่อไปนี้	๑. ได้รับความไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องลับที่สุดหรือลับมากแล้ว ๒. ได้รับมอบอำนาจให้กำหนดชั้นความลับชั้นลับที่สุดหรือลับมากได้			
ลำดับ	ยศชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ	ชื่อและตำแหน่งผู้อนุมัติ
ชื่อหัวหน้าส่วนราชการ			ลายมือชื่อ	

<u>หมายเหตุ</u> ทำเนียบสำหรับบุคคลหมายเลข ๑ และหมายเลข ๒ ให้แยกทำประเภทละฉบับ และให้ขีดฆ่าชั้นความลับที่ไม่ต้องการออก และขนาดจริงของ รปภ.๕ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

.....

(ชั้นความลับ)

.....

(ชั้นความลับ)

บันทึกของนายทะเบียนเอกสารลับ

.....

(ชั้นความลับ)

รปภ.๖

.....

(ชั้นความลับ)

ใบรับเอกสารลับ ผู้รับ.....	ส่งคืนใบรับนี้ไปยัง..... ....ทันที	เลขที่..... วันเดือนปีที่ส่ง .....
..... (ที่เอกสาร) (ลงวันเดือนปี) (เจ้าของเรื่อง)		
จำนวนชุดและหมายเลขชุดของตัวเรื่อง	จำนวนชุดและหมายเลขชุดของเอกสารประกอบเรื่อง	
ได้รับเอกสารที่กล่าวข้างต้นไว้เมื่อ	ส่วนราชการที่รับ	
ยศ, ชื่อ ผู้รับ (ตัวบรรจง).....	ลายมือชื่อผู้รับ	
<u>หมายเหตุ</u> ใบรับเอกสารนี้ให้สำเนาเก็บไว้ที่เจ้าหน้าที่ผู้ส่งหนึ่งฉบับ		

.....

(ชั้นความลับ)

รปภ.๗

.....

(ชั้นความลับ)

ใบคุมเอกสารลับที่สุดหรือลับมาก				
วันเดือนปี	ที่ของเอกสาร	วันเดือนปีของเอกสาร	จำนวนชุด	ชุดที่.....
หมายเลขคุมเอกสารลับที่สุดหรือลับมาก.....				
ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง		ผู้รับ		
ชื่อเรื่อง.....				
จำนวนและชื่อเอกสารประกอบเรื่อง.....				

รายชื่อผู้ดำเนินการ หรือผู้ได้ทราบข้อความในเอกสารที่แนบมานี้			
ชื่อ (ตัวบรรจง)	ลายมือชื่อ	วันเดือนปีที่ทราบ	วันเดือนปีที่ส่ง

รายการแจกจ่าย					
สำเนาที่	วันเดือนปี ที่แจกจ่าย	ผู้รับ (ตัวบรรจง)	สำเนาที่	วันเดือนปี ที่แจกจ่าย	ผู้รับ (ตัวบรรจง)

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๗ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

.....

(ชั้นความลับ)

การตรวจและปรับหรือยกเลิกชั้นความลับของเอกสาร		
วันเดือนปีที่ตรวจ	ชั้นความลับใหม่	วันเดือนปีที่ปรับ หรือยกเลิกชั้นความลับ

บันทึกของนายทะเบียนเอกสารลับ

.....

(ชั้นความลับ)

รปภ.๘

ลับที่สุด

ใบปกเอกสารลับ

เอกสารแนบใบปกนี้ เป็นเอกสารลับซึ่งจะต้องระมัดระวังและปฏิบัติ

ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติโดยเคร่งครัด

ลับที่สุด

หมายเหตุ ขนาดจริงของ รปภ.๘ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

รปภ.๙

ลับมาก

ใบปกเอกสารลับ

เอกสารแนบใบปกนี้ เป็นเอกสารลับซึ่งจะต้องระมัดระวังและปฏิบัติ

ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติโดยเคร่งครัด

ลับมาก

หมายเหตุ ขนาดจริงของ รปภ.๙ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

รปภ.๑๐

ลับ

ใบปกเอกสารลับ

เอกสารแนบใบปกนี้ เป็นเอกสารลับซึ่งจะต้องระมัดระวังและปฏิบัติ
ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติโดยเคร่งครัด

ลับ

หมายเหตุ ขนาดจริงของ รปภ.๑๐ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

รปภ.๑๑

ปกปิด

ใบปกเอกสารลับ

เอกสารแนบใบปกนี้ เป็นเอกสารลับซึ่งจะต้องระมัดระวังและปฏิบัติ

ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติโดยเคร่งครัด

ปกปิด

ชั้นความลับ ขนาดจริงของ รปภ.๑๑ คือ ๒๑ x ๓๓ เซนติเมตร

รายการเปิดปิดและการตรวจ

รปภ.๑๒

ส่วนราชการ.....

ตู้หมายเลข.....

วัน เดือน ปี	การเปิด		การปิด		การตรวจ		หมายเหตุ
	เวลาเปิด	ลายมือชื่อผู้เปิด	เวลาปิด	ลายมือชื่อผู้ปิด	เวลาตรวจ	ลายมือชื่อผู้ตรวจ	

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๑๒ คือ ๒๑ X ๓๓ เซนติเมตร

.....

รปภ.๑๓

(ชั้นความลับ)

ใบรับรองการโอนเอกสารลับ	ชุดที่.....ของ.....ชุด หน้า.....ของ.....หน้า
ส่วนราชการที่โอนหรือที่เก็บหลักฐาน (ที่จะส่งใบรับรองนี้ไปเก็บ)	วันเดือนปีที่โอน.....
ส่วนราชการที่รับโอน	

รายชื่อเอกสารชั้น.....

(ชั้นความลับ)

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ที่หนังสือ/วันเดือนปี	จำนวนชุด และหมายเลขชุด	หมายเหตุ

ก. ข้าพเจ้ารับรองว่าได้ส่งมอบเอกสารลับตามรายการข้างบนนี้	ข. ข้าพเจ้ารับรองว่าได้รับมอบเอกสารลับและขอรับผิดชอบเอกสารลับตามรายการข้างบนนี้
ลายมือชื่อผู้โอน	ลายมือชื่อผู้รับโอน .....
ยศ ชื่อ และตำแหน่งของผู้โอน (ตัวบรรจง)	ยศ ชื่อ และตำแหน่งของผู้รับโอน (ตัวบรรจง) .....

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๑๓ คือ ๒๑ X ๓๓ เซนติเมตร

.....

รปภ.๑๔

(ชั้นความลับ)

รายงานการตรวจสอบเอกสารลับ	เลขที่รายงาน	ชุดที่.....ของ.....ชุด หน้า.....ของ.....หน้า
ส่วนราชการที่เก็บหลักฐาน (ที่จะส่งรายงานนี้ไปเก็บ)	วันเดือนปีที่ทำรายงาน.....	
ชื่อส่วนราชการที่ทำรายงาน		

รายชื่อเอกสารชั้น.....

(ชั้นความลับ)

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ที่หนังสือ/วันเดือนปี	จำนวนชุด และหมายเลขชุด	หมายเหตุ

ก. ข้าพเจ้ารับรองว่าได้รู้เห็นการตรวจสอบเอกสารลับตามรายการข้างบนนี้จริง	ข. ข้าพเจ้ารับรองว่าเอกสารลับตามรายการข้างบนนี้มีอยู่จริง
ลายมือชื่อพยาน	ลายมือชื่อนายทะเบียนเอกสารลับ .....
ยศ ชื่อ (ตัวบรรจง)	ยศ ชื่อ (ตัวบรรจง) .....

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ดูคำอธิบายด้านหลัง และขนาดจริงของ รปภ.๑๔ คือ ๒๑ X ๓๓ เซนติเมตร

คำอธิบาย แบบ รปภ.๑๔ นี้ ให้ลงรายการเอกสารลับที่มีอยู่จริงเท่านั้น ส่วนเอกสารลับฉบับใดที่ดำเนินกรรมวิธีที่ไม่ถูกต้อง เช่น ส่งไปโดยไม่มีใบรับเอกสารลับ (รปภ.๖) โอนไปโดยไม่มีใบรับรองการโอนเอกสารลับ (รปภ.๑๓) ทำลายโดยไม่มีใบรับรองการทำลายเอกสารลับ (รปภ.๑๕) หรือไม่มีเอกสารลับอยู่จริงตามทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) หรือมีเอกสารลับไม่ตรงตามหลักฐาน ให้แยกรายงานต่างหากจากแบบ รปภ.๑๔ นี้

รปภ.๑๕

.....

(ชั้นความลับ)

ใบรับรองการทำลายเอกสารลับ			ชื่อส่วนราชการ.....	
ชั้นความลับของเอกสาร	ที่หนังสือ/วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	จาก	ถึง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้อนุญาตให้ทำลายเอกสารตามรายการข้างบนนี้	วันเดือนปี เวลา	ลายมือชื่อผู้อนุญาตให้ทำลาย .....
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าในวันนี้ ข้าพเจ้าได้รับเอกสารตามรายการข้างบนนี้เพื่อทำลาย	วันเดือนปี เวลา	ลายมือชื่อนายทะเบียนเอกสารลับ .....
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าในวันนี้ ข้าพเจ้าได้ทำลายเอกสารตามรายการข้างบนนี้ตามระเบียบแล้ว	วันเดือนปี เวลา	ลายมือชื่อผู้ทำลาย .....
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าในวันนี้ ข้าพเจ้าได้รู้เห็นการทำลายเอกสารตามรายการข้างบนนี้	วันเดือนปี เวลา	ลายมือชื่อพยาน .....

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๑๕ คือ ๒๑ X ๓๓ เซนติเมตร

.....

รปภ.๑๖

(ชั้นความลับ)

รายงานเอกสารลับสูญหาย	วันเดือนปีที่รายงาน
เรียน.....	จาก.....
สถานที่ (ที่เกิดการสูญหาย).....	
พฤติการณ์ที่ทราบว่าได้มีการสูญหาย.....	

เอกสารลับที่สูญหาย				
ชั้นความลับของเอกสาร	ที่หนังสือ/วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	วันเดือนปีที่รับหรือส่ง	ส่วนราชการที่รับหรือส่ง

ข้อสังเกต.....	
ยศ ชื่อ (ตัวบรรจง).....	ลายมือชื่อผู้รายงาน.....

.....

(ชั้นความลับ)

<u>หมายเหตุ</u> ขนาดจริงของ รปภ.๑๖ คือ ๒๑ X ๓๓ เซนติเมตร

รปภ.๑๗

บันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อเข้ารับตำแหน่งหรือหน้าที่

๑. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้าพเจ้าได้รับการอบรมในเรื่องการรักษาความปลอดภัย และเข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยโดยตลอดแล้ว

๒. ข้าพเจ้ามีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการอันอาจจะได้รับเนื่องจากการปฏิบัติราชการใน.....

(ส่วนราชการ)

และข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความปลอดภัยโดยเคร่งครัด

๓. ข้าพเจ้าจะไม่เปิดเผยความลับใด ๆ ที่ข้าพเจ้าได้มาเนื่องจากการปฏิบัติราชการใน.....แก่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่

(ส่วนราชการ)

ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรหรือวิธีการอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก.....

.....

(หัวหน้าส่วนราชการ)

๔. เมื่อพ้นจากหน้าที่ใน.....แล้ว ข้าพเจ้าจะมอบคืน

(ส่วนราชการ)

เอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ของทางราชการ ทั้งที่ข้าพเจ้าได้ทำขึ้นหรือได้มาระหว่างปฏิบัติราชการนอกจากสิ่งที่ข้าพเจ้าได้รับอนุมัติจาก.....ให้ยึดถือไว้ได้

(หัวหน้าส่วนราชการ)

๕. เมื่อพ้นจากหน้าที่ใน.....แล้ว ข้าพเจ้าจะยังคงรักษาความลับที่

(ส่วนราชการ)

ได้ทราบจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นไว้เป็นความลับตลอดไป หากข้าพเจ้าทำให้ความลับของทางราชการล่วงรู้ไปถึงผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือประมาทก็ตาม ข้าพเจ้าอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมายได้

ลายมือชื่อ.....

ยศ, ชื่อ (ตัวบรรจง).....

วัน เดือน ปี.....

รปภ.๑๘

บันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อพ้นตำแหน่งหรือหน้าที่

๑. ข้าพเจ้าขอรับรองว่า นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ไม่มีสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ
ของ.....อยู่ในความครอบครองของข้าพเจ้า
(ส่วนราชการ)

๒. ข้าพเจ้าได้ทราบและเข้าใจในคำชี้แจงแนะนำจากเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย
ของ.....เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยต่อสิ่งที่เป็นความลับของ
(ส่วนราชการ)
ทางราชการที่ข้าพเจ้าได้เข้าถึง ปฏิบัติ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ระหว่างปฏิบัติราชการในตำแหน่งหรือ
หน้าที่.....อย่างชัดเจนแล้วทุกประการ
(ตำแหน่งหรือหน้าที่ที่จะพ้นไป)

๓. เมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือหน้าที่.....แล้ว
(ตำแหน่งหรือหน้าที่ที่จะพ้นไป)
ข้าพเจ้าจะยังคงรักษาความลับที่ได้ล่วงรู้ เข้าถึง ปฏิบัติ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ระหว่างปฏิบัติราชการไว้ตลอดไป และจะไม่เปิดเผยความลับของทางราชการ หรือทำให้ความลับของทางราชการต้องรั่วไหลโดยวิธีการใด ๆ ให้แก่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่เป็นอันขาด

๔. ข้าพเจ้าตระหนักดีว่า หากข้าพเจ้าทำให้ความลับของทางราชการรั่วไหลไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือประมาทก็ตาม ข้าพเจ้าอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมายได้

๕. หากมีบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่พยายามที่จะให้ข้าพเจ้าเปิดเผยความลับของทางราชการ หรือหากข้าพเจ้าได้เห็นหรือได้ทราบว่า มีบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่พยายามกระทำการเพื่อให้ล่วงรู้ความลับของทางราชการแล้ว ข้าพเจ้าว่าจะรายงานให้ทางราชการทราบทันที

ลายมือชื่อ.....
(ผู้พ้นจากตำแหน่งหรือหน้าที่)
ยศ, ชื่อ (ตัวบรรจง).....
(เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย)
ลายมือชื่อ.....
วัน เดือน ปี.....

รปภ.๑๙

.....

(ชั้นความลับ)

วันที่.....

ทะเบียนเอกสารลับ

ถึงหน้านี้มี

รับ.....ฉบับ

ส่ง.....ฉบับ

(๑) ลำดับที่ทั่วไป	(๒) ลำดับที่เอกสารลับ		(๓) เอกสารลับ		(๔) จาก	(๕) ถึง	(๖) เรื่อง	(๗) การปฏิบัติต่อเอกสารลับ	(๘) การยืม	(๙) การสำเนา ถ่าย แปล	(๑๐) การปรับและยกเลิกชั้นความลับ	(๑๑) การโอน	(๑๒) การตรวจสอบ	(๑๓) การทำลาย	(๑๔) หมายเหตุ
	รับ	ส่ง	ที่	วัน เดือน ปี											

หมายเหตุ

๑. เมื่อขึ้นวันใหม่ให้ใช้แผ่นใหม่

๒. ดูคำอธิบายการลงทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙) ที่ปกหน้าด้านใน

๓. ขนาดจริงของ รปภ.๑๙ คือ ๒๔ X ๓๘ เซนติเมตร

.....

(ชั้นความลับ)

คำอธิบายการลงทะเบียนเอกสารลับ (รปภ.๑๙)

ช่อง (๑) ลงเลขรับ-ส่งหนังสือ (ทั่วไป) ของส่วนราชการนั้น ๆ

ช่อง (๒) ก. ช่อง “รับ” ลงลำดับเลขที่เอกสารลับที่ส่วนราชการนั้นรับเข้ามา

ข. ช่อง “ส่ง” ลงลำดับเลขที่เอกสารลับที่ส่วนราชการนั้นส่งออก

ช่อง (๓) ก. ช่อง “ที่” ลงเลขที่ของเอกสารลับ

ข. ช่อง “วัน เดือน ปี” ลงวันเดือนปีของเอกสารลับ

ช่อง (๔) ลงตำแหน่งหรือชื่อ หรือทั้งชื่อและตำแหน่งของเจ้าของเอกสารลับ

ช่อง (๕) ลงตำแหน่งหรือชื่อ หรือทั้งชื่อและตำแหน่งของผู้ที่เอกสารลับระบุถึง

ช่อง (๖) ลงเรื่องของเอกสารลับ

ช่อง (๗) ลงการปฏิบัติต่อเอกสารลับโดยย่อ (นอกจากที่ระบุไว้ในช่อง ๘ ถึงช่อง ๑๓) ชื่อส่วนราชการหรือหน่วยย่อยของส่วนราชการ หรือชื่อข้าราชการที่ได้รับเอกสารลับไปดำเนินการ พร้อมวันเดือนปี

ช่อง (๘) ลงชื่อส่วนราชการ หรือหน่วยย่อยของส่วนราชการ หรือชื่อข้าราชการ พร้อมวันเดือนปีที่ยืมและส่งคืนเอกสารลับ

ช่อง (๙) ลงชื่อผู้ขออนุญาต ผู้อนุญาต และจำนวนชุด ที่สำเนา ถ่ายแปล พร้อมวันเดือนปี

ช่อง (๑๐) ลงชื่อผู้สั่งปรับหรือยกเลิกชั้นความลับของเอกสารลับ พร้อมวันเดือนปีที่ดำเนินการ

ช่อง (๑๑) ลงชื่อผู้สั่งโอน ผู้รับโอน และ/หรือชื่อส่วนราชการที่รับโอน พร้อมวันเดือนปีที่โอน

ช่อง (๑๒) ลงชื่อผู้ตรวจสอบ และ/หรือส่วนราชการที่ตรวจสอบ พร้อมวันเดือนปีที่ตรวจสอบ

ช่อง (๑๓) ลงชื่อผู้อนุญาตให้ทำลาย และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการทำลาย พร้อมวันเดือนปีที่ทำลาย

ช่อง (๑๔) แสดงรายการปฏิบัติอื่น ๆ ต่อเอกสารลับ ที่นอกเหนือจากรายการซึ่งมีระบุไว้ข้างต้น

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘)

ระเบียบ
ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการสื่อสาร
พ.ศ.๒๕๒๕

โดยที่เห็นเป็นการสมควรกำหนดระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการสื่อสารไว้ให้ส่วนราชการถือเป็นหลักปฏิบัติคณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติให้วางระเบียบดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการสื่อสาร พ.ศ.๒๕๒๕"

ข้อ ๒ ให้ระเบียบนี้เป็นส่วนหนึ่งของระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นเกี่ยวกับการสื่อสารซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการทั้งปวง หากส่วนราชการใดมีเหตุพิเศษซึ่งจะต้องมีระเบียบเฉพาะเรื่อง ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อวางระเบียบสำหรับส่วนราชการนั้นเป็นกรณีไป ยกเว้นการสื่อสารสำหรับริการโทรคมนาคมระหว่างประเทศซึ่งจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION-ITU) และองค์กรอื่น ๆ

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ "การก่อกวน" (JAMMING) หมายถึงการกระทำใด ๆ ในการส่งคลื่นวิทยุเข้าไปรบกวนการสื่อสารทางวิทยุของเป้าหมาย เพื่อทำให้การสื่อสารเกิดความยุ่งยากหรือติดต่อไม่ได้เลย

๔.๒ "การดักรับ" (INTERCEPTION) หมายถึงการฟังและหรือการบันทึกการสื่อสารของฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้ได้ข่าวสารที่ต้องการโดยฝ่ายที่ทำการสื่อสารอยู่นั้นไม่ทราบว่าถูกดักรับ

๔.๓ "การเฝ้าฟัง" (MONITORING) หมายถึงการฟังและหรือการบันทึกการสื่อสารของฝ่ายเดียวกันเพื่อหาข้อมูลนำมาปรับปรุงการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร

๔.๔ "การลวงเลียน" (DECEPTION) หมายถึงการกระทำใด ๆ ในการส่งข่าวลวงผ่านเข้าไปในข่ายการสื่อสารของฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้หลงผิดสับสน หรือคิดว่าเป็นฝ่ายเดียวกัน

๔.๕ "การวิเคราะห์การรหัส" (CRYPTANALYSIS) หมายถึงการศึกษาพิจารณาระบบ วิธีการของประมวลลับและรหัสเพื่อถอดให้เป็นข้อความธรรมดา

๔.๖ "การวิเคราะห์การรับ-ส่งข่าว (TRAFFIC ANALYSIS) หมายถึงการศึกษาพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสาร ซึ่งได้แก่ปริมาณข่าว การเรียกขาน การโต้ตอบ เวลาติดต่อ ความถี่ความแรงและความสม่ำเสมอของสัญญาณ ฯลฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารเกี่ยวกับการจัดและการปฏิบัติการของหน่วยรวมทั้งกิจการของระบบการสื่อสาร

๔.๗ "การสื่อสาร" (COMMUNICATIONS) หมายถึงวิธีการส่งข่าวใด ๆ ที่ส่งเป็นข้อความธรรมดาหรือเข้าการรหัสซึ่งมิใช่เป็นการสนทนากันโดยตรง

๔.๘ "ข่าว" (MESSAGE) หมายถึงข้อความใด ๆ ที่เป็นข้อความธรรมดาหรือรหัส ที่ส่งด้วยวิธีการสื่อสารต่าง ๆ

๔.๙ "นามเรียกขาน" (CALL SIGN) หมายถึงการนำตัวอักษรหรือตัวเลขรวมทั้งคำพูดมาใช้แทนชื่อสถานีหรือข่ายสถานีในการปฏิบัติการสื่อสารในการส่งข่าว

๔.๑๐ "ประมวลลับ" (CODE) หมายถึงการนำตัวอักษรตัวเลข คำพูด สัญญาณ สัญญลักษณ์ มาใช้แทนความหมายอันแท้จริงตามที่ตกลงกันไว้เพื่อรักษาความลับในการส่งข่าว

๔.๑๑ "รหัส" (CIPHER) หมายถึงการใช้อักษรและหรือตัวเลขแทนอักษรหรือตัวเลขในข้อความธรรมดาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อรักษาความลับในการส่งข่าว

๔.๑๒ "การรหัส" (CRYPTOGRAPHY) หมายถึงการใช้ประมวลลับและหรือรหัสแทนข้อความหรือข่าวสารที่เป็นความลับ

๔.๑๓ "ผู้ให้ข่าว" (MESSAGE ORIGINATOR) หมายถึงหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ รวมทั้งผู้ที่ได้รับมอบอำนาจที่สั่งให้ส่งข่าวไป

๔.๑๔ "ผู้เขียนข่าว" (WRITER) หมายถึงเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งจากผู้ให้ข่าวให้จัดทำข่าว ผู้เขียนข่าวอาจจะเป็นบุคคลคนเดียวกันกับผู้ให้ข่าวก็ได้

๔.๑๕ "ผู้อนุมัติข่าว" (RELEASER) หมายถึงผู้ที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ให้ตรวจข่าวและอนุมัติให้ส่งข่าวในนามของผู้ให้ข่าวได้

๔.๑๖ "การห้ามส่งวิทยุ" (RADIO SILENCE) หมายถึงการหยุดส่งคลื่นวิทยุภายในช่วงเวลาที่กำหนด

๔.๑๗ "การรับรองฝ่าย" (AUTHENTICATION) หมายถึงวิธีรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันมิให้มีการส่งข่าวปลอมแปลงขึ้นในระบบการสื่อสาร

๔.๑๘ "วงจรทางสายที่รับรองแล้ว" (APPROVED WIRE CIRCUITS) หมายถึงวงจรทางสายซึ่งผู้มีอำนาจหน้าที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ส่งข่าวที่มีชั้นความลับเป็นข้อความธรรมดาได้ไม่เกินชั้นความลับ "ลับมาก"

๔.๑๙ "วงจรทางสายที่ไม่รับรอง" (NON-APPROVED WIRE CIRCUITS) หมายถึงวงจรทางสายซึ่งผู้มีอำนาจหน้าที่ไม่ได้กำหนดไว้สำหรับใช้ส่งข่าวที่มีชั้นความลับเป็นข้อความธรรมดา

๔.๒๐ "วัสดุการรหัส" (CRYPTOMATERIAL) หมายถึงเอกสารบริภัณฑ์ และยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในการเข้าและถอดการรหัส

๔.๒๑ "วัสดุลับทางการสื่อสาร" (CLASSIFIED COMMUNICATIONS MATERIAL) หมายถึงเอกสารบริภัณฑ์ และยุทธภัณฑ์ทางการสื่อสารซึ่งได้กำหนดชั้นความลับแล้ว

๔.๒๒ "โคมไฟบังคับทิศ" (DIRECTIONAL FLASHLIGHT) หมายถึงการส่งสัญญาณด้วยการใช้โคมไฟที่บังคับทิศทางในเมื่อต้องการติดต่อหรือทำการเรียกเพียงสถานีเดียว

๔.๒๓ "โคมไฟไม่บังคับทิศ" (NON-DIRECTIONAL FLASHLIGHT) หมายถึงการส่งสัญญาณโดยวิธีส่งลำแสงไฟให้เห็นโดยรอบทิศหรือเห็นเป็นมุมกว้าง โดยสถานีหนึ่งต้องการส่งข่าวให้กับสถานีรับมากกว่า ๒ แห่งพร้อมกัน

๔.๒๔ "ธงมือ" (FLAGSIGNALS) หมายถึงการส่งสัญญาณโดยใช้ธงสองมือหรือธงเดี่ยวที่พนักงานถืออยู่ ตำแหน่งหรือการเคลื่อนไหวของธงจะแทนตัวอักษรตัวเลข หรือสัญญาณมอร์ส

๔.๒๕ "ธงสัญญาณ" (FLAGHOIST) หมายถึงการใช้ธงอักษร ธงตัวเลข และธงพิเศษ ชักขึ้นด้วยเชือกที่เสา สามารถส่งได้เร็วและแน่นอน แต่ใช้ได้เฉพาะกลางวัน ใกล้หรือไกลขึ้นอยู่กับทัศนวิสัย

๔.๒๖ "แผ่นผ้าสัญญาณ" (PANELS) หมายถึงการใช้ผืนผ้าหรือวัตถุอย่างอื่นที่มีรูปร่างและหรือสีพิเศษสำหรับแสดงตามประมวลที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้าเพื่อสื่อข่าว ใช้ระหว่างพื้นดิน-อากาศ หรือผิวน้ำ-อากาศ

๔.๒๗ "ดอกไม้เพลิงสัญญาณ" (PYROTECHNICS) หมายถึงการใช้ร่มส่งแสง พลุ และควันเพื่อส่งสัญญาณซึ่งได้จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า หรือเพื่อความมุ่งหมายในการหมายรู้

๔.๒๘ "ไฟพรวน" (YARD ARM BLINKERS) หมายถึงไฟที่ติดตั้งไว้ที่พรวนของเสากระโดงเรือในทางระดับ ปกติเป็นสีขาว เพื่อใช้การประดับเรือและการสัญญาณตามโอกาส

๔.๒๙ "ระบบแสงอินฟราเรด" (INFRARED PROCEDURE) หมายถึงการส่งสัญญาณด้วยแสงซึ่งอยู่นอกย่านการเห็น วิธีการนี้อาจใช้แบบจำกัดทิศหรือไม่จำกัดทิศก็ได้ แต่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือพิเศษซึ่งจะให้ความปลอดภัยมากกว่าวิธีทางทัศนะธรรมดา

บทที่ ๑
กล่าวทั่วไป

๕. คำจำกัดความ

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร (COMMUNICATION SECURITY) หมายถึงการใช้มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมพิทักษ์รักษา และป้องกันมิให้ความลับของทางราชการอันเนื่องมาจากการสื่อสารรั่วไหล หรือรู้ไปถึง หรือตกไปอยู่กับบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่หรือฝ่ายตรงข้าม

๖. หลักการทั่วไป

ให้ยึดถือหลักการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารตามแนวทางต่อไปนี้

๖.๑ บุคคลที่จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสื่อสาร จะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการรับรองความไว้วางใจตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ บทที่ ๓ และต้องผ่านการอบรมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารมาแล้ว

๖.๒ การดำเนินการต่อข่าวที่มีชั้นความลับ ซึ่งจะส่งด้วยเครื่องมือสื่อสาร รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับประมวลลับหรือรหัส จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ บทที่ ๔

๖.๓ วัสดุลับทางการสื่อสาร จะต้องได้รับการกำหนดชั้นความลับและพิทักษ์รักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ บทที่ ๒ และบทที่ ๕

๗. ประเภทและความรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร

๗.๑ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๗.๑.๑ การรักษาความปลอดภัยในการส่งข่าว

๗.๑.๒ การรักษาความปลอดภัยทางการรหัส

๗.๑.๓ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ทางการสื่อสาร

๗.๒ ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร รวมทั้งนายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสาร เจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัส และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารได้ตามความจำเป็น (บทที่ ๕ บทผนวก)

๘. <u>การพิจารณาในกรณีละเมิดการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร</u>

การละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร ซึ่งจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนา หรือการละเมิดนั้นจะเกิดความเสียหาย หรือยังไม่เกิดความเสียหายต่อความลับของทางราชการ ให้ถือเป็นความผิดต้องถูกพิจารณาโทษทางวินัย หรือโทษทางอาญาได้ตามความเหมาะสมแห่งสภาพของความผิดในการละเมิดนั้น

หัวหน้าส่วนราชการจะต้องรับผิดชอบที่จะพิจารณาดำเนินการลงทัณฑ์หรือดำเนินคดีทางอาญาตามความผิด

บทที่ ๒

<u>การรักษาความปลอดภัยในการส่งข่าว</u>

๙. <u>คำจำกัดความ</u>

การรักษาความปลอดภัยในการส่งข่าว หมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นสำหรับปฏิบัติต่อการส่งข่าว เพื่อป้องกันมิให้ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ได้ล่วงรู้ หรือรอดพ้นจากการดักรับ การวิเคราะห์ การรับ-ส่งข่าว และการลวงเลียน

๑๐. <u>วิธีการส่งข่าว</u>

มีดังต่อไปนี้

๑๐.๑ การนำสาร

๑๐.๒ ไปรษณีย์

๑๐.๓ โทรคมนาคม

๑๐.๓.๑ ทัศนสัญญาณ

๑๐.๓.๒ เสียงสัญญาณ

๑๐.๓.๓ ทางสาย

๑๐.๓.๔ วิทยุ

๑๑. <u>การเลือกวิธีการส่งข่าว</u>

การเลือกวิธีการส่งข่าว จะต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมเพื่อให้ข่าวถึงผู้รับตามลำดับความเร่งด่วนที่กำหนด และตามความประสงค์ของการรักษาความปลอดภัยในการส่งข่าว ซึ่งมีลำดับความปลอดภัยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

๑๑.๑ เจ้าหน้าที่นำสาร

๑๑.๒ ไปรษณีย์ลงทะเบียน

๑๑.๓ วงจรทางสายที่รับรองแล้ว

๑๑.๔ ไปรษณีย์ธรรมดา

๑๑.๕ วงจรทางสายที่ไม่รับรอง

๑๑.๖ ทัศนสัญญาณ

๑๑.๗ สัตว์นำสารที่ฝึกและขึ้นทะเบียนของทางราชการแล้ว

๑๑.๘ เสียงสัญญาณ

๑๑.๙ วิทยุ

๑๒. <u>การรักษาความปลอดภัยในการเตรียมทำข่าว</u>

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการเตรียมทำข่าว ได้แก่ ผู้ให้ข่าว ผู้เขียนข่าว และผู้อนุมัติข่าว จะต้องปฏิบัติดังนี้

๑๒.๑ ผู้เขียนข่าวต้องเขียนข่าวในกระดาษเขียนข่าวตามตัวอย่างที่แสดงไว้ท้ายระเบียบนี้

๑๒.๒ ข่าวที่จะส่งทางวิทยุ ต้องสั้น กระทัดรัด ชัดเจน และไม่สามารถส่งโดยวิธีอื่นได้

๑๒.๓ ผู้ให้ข่าวเป็นผู้กำหนดชั้นความลับของข่าว โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ บทที่ ๔ ข้อ ๓๐

๑๒.๔ ผู้ให้ข่าวต้องกำหนดลำดับความเร่งด่วนของข่าวให้เหมาะสมเพื่อส่งถึงผู้รับทันเวลา และตามความจำเป็นของสถานการณ์โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและขีดความสามารถในการส่งข่าว

๑๓. <u>มาตรการการรักษาความปลอดภัยในการส่งข่าว</u>

๑๓.๑ <u>การส่งข่าวโดยการนำสาร</u>

๑๓.๑.๑ <u>เจ้าหน้าที่นำสาร</u>

ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ บทที่ ๔ ข้อ ๓๕.๕.๕

๑๓.๑.๒ <u>สัตว์นำสารที่ฝึกและขึ้นทะเบียนของทางราชการแล้ว</u>

ให้ใช้ได้ตามความจำเป็น โดยปฏิบัติดังนี้

๑๓.๑.๒.๑ ข่าวชั้น "ลับที่สุด" และ "ลับมาก" ต้องเข้ารหัส

๑๓.๑.๒.๒ ข่าวชั้น "ลับ" และ "ปกปิด" ต้องเข้าประมวลลับหรือรหัส

๑๓.๒ <u>การส่งข่าวทางไปรษณีย์</u>

การส่งข่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓.๒.๑ ข่าวชั้น "ลับที่สุด" และ "ลับมาก" ต้องเข้ารหัส

๑๓.๒.๒ ข่าวชั้น "ลับ" ต้องเข้าประมวลลับหรือรหัส

๑๓.๒.๓ ข่าวชั้น "ปกปิด" ส่งเป็นข้อความธรรมดาได้

ข้อกำหนดนี้ยกเว้นสำหรับการส่งข่าวทางสายการทูต

๑๓.๓ <u>การส่งข่าวทางโทรคมนาคม</u>

๑๓.๓.๑ <u>การส่งข่าวทางทัศนสัญญาณ</u>

๑๓.๓.๑.๑ การส่งข่าวที่มีชั้นความลับโดยทางทัศนสัญญาณด้วยประมวลสากล ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓.๓.๑.๑.๑ ข่าวชั้น "ลับที่สุด" ต้องเข้ารหัส

๑๓.๓.๑.๑.๒ ข่าวชั้น "ลับมาก" ลงไปต้องเข้าประมวลลับหรือรหัส

๑๓.๓.๑.๒ วิธีส่งข่าวทางทัศนสัญญาณ มีลำดับความปลอดภัยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

๑๓.๓.๑.๒.๑ <u>กลางวัน</u>

- ระบบแสงอินฟราเรด
- ธงมือ
- โคมไฟบังคับทิศ
- แผ่นผ้าสัญญาณ
- ธงสัญญาณ
- ดอกไม้เพลิงสัญญาณ
- โคมไฟไม่บังคับทิศ

๑๓.๓.๑.๒.๒ <u>กลางคืน</u>

- ระบบแสงอินฟราเรด
- โคมไฟบังคับทิศ
- ดอกไม้เพลิงสัญญาณ
- โคมไฟไม่บังคับทิศ
- ไฟพรวน

๑๓.๓.๒ <u>การส่งข่าวทางเสียงสัญญาณ</u>

๑๓.๓.๒.๑ การส่งข่าวที่มีชั้นความลับโดยทางเสียงสัญญาณด้วยประมวลสากล ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓.๓.๒.๑.๑ ข่าวชั้น "ลับที่สุด" ต้องเข้ารหัส

๑๓.๓.๒.๑.๒ ข่าวชั้น "ลับมาก" ลงไปต้องเข้าประมวลลับหรือรหัส

๑๓.๓.๒.๒ การส่งสัญญาณนัดหมายโดยทางเสียงสัญญาณต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

๑๓.๓.๓ <u>การส่งข่าวทางสาย</u>

ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓.๓.๓.๑ ข่าวชั้น "ลับที่สุด" ห้ามส่งเป็นข้อความธรรมดาแม้ว่าจะมีอุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยประกอบอยู่ด้วยก็ตาม ถ้าจำเป็นต้องส่งให้เข้ารหัส

๑๓.๓.๓.๒ ข่าวชั้น "ลับมาก" ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓.๓.๓.๒.๑ วงจรทางสายที่รับรองแล้วให้ส่งเป็นข้อความธรรมดาได้

๑๓.๓.๓.๒.๒ วงจรทางสายที่ไม่รับรองต้องเข้าประมวลลับหรือรหัส หรือใช้อุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยที่ได้รับการรับรองแล้วประกอบร่วมในการส่งข่าว

๑๓.๓.๓.๓ ข่าวชั้น "ลับ" และ "ปกปิด" ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓.๓.๓.๓.๑ วงจรทางสายที่รับรองแล้วให้ส่งเป็นข้อความธรรมดาได้

๑๓.๓.๓.๓.๒ วงจรทางสายที่ไม่รับรองต้องเข้าประมวลลับหรือรหัส

๑๓.๓.๓.๔ เมื่อผู้ให้ข่าวพิจารณาเห็นว่า ความเร่งด่วนของสถานการณ์สำคัญกว่าความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัย การส่งข่าวชั้น "ลับมาก" ลงมาให้ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจกันโดยเฉพาะได้ หรือจะใช้อุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยที่ได้รับการรับรองแล้วประกอบร่วมในการส่งข่าวก็ได้

๑๓.๓.๔ <u>การส่งข่าวทางวิทยุ</u>

เป็นวิธีที่ปลอดภัยน้อยที่สุด ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๓.๓.๔.๑ <u>การส่งข่าวที่กำหนดชั้นความลับ</u>

๑๓.๓.๔.๑.๑ ข่าวชั้น "ลับที่สุด" และ "ลับมาก" ต้องเข้ารหัสโดยใช้เครื่องรหัสประกอบร่วมอยู่ในวงจรหรือแยกวงจร

๑๓.๓.๔.๑.๒ ข่าวชั้น "ลับ" และ "ปกปิด" ให้ปฏิบัติตามข้อ ๑๓.๓.๔.๑.๑ หรือจะใช้ประมวลลับก็ได้

๑๓.๓.๔.๒ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานวิทยุจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๖.๑ ของระเบียบนี้ และมีใบรับรองความไว้วางใจ (รปภ. ๓) อย่างต่ำชั้น "ลับ"

๑๓.๓.๔.๓ ใช้เครื่องส่ง สายอากาศ และกำลังส่งให้เหมาะสมแก่การแพร่คลื่น และมีความแรงของสัญญาณพอที่จะติดต่อกันได้แน่นอนเท่านั้น

๑๓.๓.๔.๔ การทดลองเครื่องส่งออกอากาศให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น

๑๓.๓.๔.๕ ให้มีการเปลี่ยนแปลงความถี่ เวลารับ-ส่งข่าว และนามเรียกขานอยู่เสมอโดยไม่เป็นระบบ

๑๓.๓.๔.๖ ให้ใช้การรับรองฝ่ายในกรณีต่อไปนี้

๑๓.๓.๔.๖.๑ เมื่อสงสัยว่าจะถูกลวงเลียน

๑๓.๓.๔.๖.๒ เมื่อเริ่มเปิดการติดต่อหรือเปลี่ยนความถี่ทุกครั้ง

๑๓.๓.๔.๖.๓ เมื่อจำเป็นจะต้องส่งข่าวในระหว่างการห้ามส่งวิทยุ

๑๓.๓.๔.๗ ต้องรักษาวินัยในการใช้วงจรการสื่อสารโดยให้ปฏิบัติตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

๑๓.๓.๔.๘ ข่าวที่ส่งต้องสั้น ถ้าจำเป็นต้องส่งข่าวยาวที่ไม่มีความเร่งด่วนให้แบ่งส่งเป็นตอน ๆ โดยใช้ห้วงระยะเวลาที่ไม่ต่อเนื่องกัน

๑๓.๓.๔.๙ ให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสื่อสารจัดให้มีการเฝ้าฟังและแก้ไขการละเมิดการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร

บทที่ ๓

<u>การรักษาความปลอดภัยทางการรหัส</u>

๑๔. <u>คำจำกัดความ</u>

การรักษาความปลอดภัยทางการรหัส หมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นสำหรับปฏิบัติต่อข่าวที่มีชั้นความลับ โดยการนำเอาระบบการรหัสที่ได้รับอนุมัติแล้วไปใช้อย่างถูกต้องเพื่อป้องกันมิให้เปิดเผยแก่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่

๑๕. <u>ระบบการรหัส</u>

๑๕.๑ <u>การรหัส แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ</u>

๑๕.๑.๑ ประมวลลับ

๑๕.๑.๒ รหัส

๑๕.๒ <u>ลำดับความปลอดภัยของระบบการรหัส</u> มีดังนี้

๑๕.๒.๑ การใช้เครื่องรหัสประกอบร่วมอยู่ในวงจร

๑๕.๒.๒ การใช้รหัสแยกจากวงจร

๑๕.๒.๓ การใช้ประมวลลับ

๑๕.๓ <u>การเลือกใช้ระบบการรหัส</u>

๑๕.๓.๑ ข่าวชั้น “ลับที่สุด” และ “ลับมาก” ให้ใช้ระบบการรหัสตามข้อ ๑๕.๒.๑ หรือ ๑๕.๒.๒

๑๕.๓.๒ ข่าวชั้น “ลับ” และ “ปกปิด” ให้เลือกใช้ระบบการรหัสตามข้อ ๑๕.๒ โดยอนุโลม

๑๖. <u>มาตรการการรักษาความปลอดภัยทางการรหัส</u>

๑๖.๑ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่การรหัส จะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๖.๑ ของระเบียบนี้ และมีใบรับรองความไว้วางใจ (รปภ. ๑) ในหน้าที่การรหัส

๑๖.๒ เจ้าหน้าที่การรหัส จะต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกันกับเจ้าหน้าที่รับ-ส่งข่าว ในกรณีที่การส่งข่าวใช้ระบบการรหัสแยกจากวงจร

๑๖.๓ การส่งข่าวที่ใช้เครื่องรหัสประกอบร่วมอยู่ในวงจรเจ้าหน้าที่รับ-ส่งข่าว จะต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑๖.๑

๑๖.๔ ต้องใช้ระบบการรหัสและวัสดุการรหัสที่ได้รับอนุมัติแล้วเท่านั้นและให้เป็นไปตามระเบียบที่ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

๑๖.๕ ให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการรหัสอยู่เสมอ โดยไม่เป็นระบบและห้วงระยะเวลาที่แน่นอน

๑๖.๖ ห้ามใช้ข้อความธรรมดาผสมกับประมวลลับหรือรหัสในระบบการรหัส

๑๖.๗ ประมวลลับหรือรหัสจะต้องไม่เก็บรวมกับข่าวที่ถอดเป็นข้อความธรรมดาแล้ว

๑๖.๘ วัสดุการรหัสทุกชนิด จะต้องได้รับการกำหนดชั้นความลับและการปรับชั้นความลับเพื่อให้เหมาะสมกับการพิทักษ์รักษาและการทำลายเช่นเดียวกับเอกสารลับ

๑๖.๙ ข่าวที่กำหนดชั้นความลับ เมื่อส่งทางเครื่องมือสื่อสาร ให้เจ้าหน้าที่การรหัสเข้าประมวลลับหรือรหัสทั้งหมด ตั้งแต่ผู้ส่ง ผู้รับ ที่ของข่าว ชั้นความลับ และข้อความ รวมเป็นข้อความของข่าวทั้งหมด แต่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการส่งข่าวทำการส่งข่าวถึงผู้รับปลายทางที่สามารถถอดประมวลลับหรือรหัสได้ จึงให้เจ้าหน้าที่การรหัสจ่าหน้าเสียใหม่โดยระบุเฉพาะนามเรียกขานของหน่วยส่งและหน่วยรับ ความเร่งด่วนหมู่วันเวลาเท่านั้น

๑๖.๑๐ ในกรณีที่มีการสูญหาย หรือสงสัยว่าระบบการรหัสของหน่วยรั่วไหล ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารของหน่วยรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการตามลำดับชั้นทราบโดยเร็วที่สุด และให้พิจารณานำระบบการรหัสสำรองที่เตรียมไว้มาใช้แทน

บทที่ ๔

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ทางการสื่อสาร

๑๗. คำจำกัดความ

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ทางการสื่อสาร หมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาอาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ และเอกสารที่ใช้ดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสารให้พ้นจากการจารกรรม การก่อวินาศกรรม การถูกยึด การกู้ซ่อม การตรวจการณ์ การถ่ายภาพ การโจรกรรม ตลอดจนการเข้าถึงของผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่

๑๘. มาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ทางการสื่อสาร

การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ทางการสื่อสาร ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ บทที่ ๕ โดยอนุโลม และให้เน้นในเรื่องต่อไปนี้

๑๘.๑ ดำเนินการป้องกันการได้ยินและการแลเห็นต่อการปฏิบัติการสื่อสาร วัสดุลับทางการสื่อสาร จากผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ด้วยการวางแผนไว้อย่างเหมาะสมกับความสำคัญของพื้นที่และสถานการณ์ที่เป็นอยู่

๑๘.๒ ให้กำหนดเขตหวงห้ามเด็ดขาดขึ้นเพื่อใช้ดำเนินการเกี่ยวกับรหัส

๑๘.๓ ในกรณีที่มีการจัดซื้อและซ่อมวัสดุลับทางการสื่อสาร ให้มีการตรวจสอบความไว้วางใจต่อบริษัทและบุคคลที่เกี่ยวข้องเสียก่อน

๑๘.๔ วัสดุลับทางการสื่อสารจะต้องได้รับการกำหนดชั้นความลับตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ บทที่ ๒ โดยอนุโลม

๑๘.๕ การแสดงชั้นความลับของวัสดุลับทางการสื่อสารที่มิใช่เอกสารให้แสดงชั้นความลับไว้ให้เห็นโดยเด่นชัดด้วยการประทับตราการสลัก หรือติดแผ่นป้ายแสดงชั้นความลับตามลักษณะของวัสดุนั้น ๆ ถ้าปฏิบัติตามนี้ไม่ได้ ก็ให้แสดงชั้นความลับไว้ที่วัสดุหุ้มห่อ หรือถ้าปฏิบัติตามนี้ไม่ได้อีก ก็ให้แจ้งชั้นความลับไปยังผู้รับวัสดุดังกล่าวให้ทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรในเมื่อจะต้องส่งวัสดุนี้ไปให้ผู้อื่น

๑๘.๖ การขนส่งวัสดุลับทางการสื่อสารที่มิใช่เอกสารทั้งในและนอกประเทศ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๘.๖.๑ ให้บรรจุลงหีบห่ออย่างเหมาะสม มิดชิดและเรียบร้อย

๑๘.๖.๒ ให้มีการวางแผนการขนส่งโดยเลือกวิธีการและเส้นทางที่รวดเร็ว ปลอดภัย

๑๘.๖.๓ จัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งและผู้อารักขาการนำส่งโดยไม่เป็นบุคคลเดียวกัน ส่วนการส่งทางสายการทูตไม่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งและผู้อารักขาการนำส่ง

๑๘.๖.๔ เจ้าหน้าที่ผู้นำส่ง ต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ บทที่ ๔ ข้อ ๓๕.๕.๕.๑ หรือ ๓๖.๔.๕.๑ ส่วนผู้อารักขาการนำส่งต้องเป็นผู้ที่ได้ผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ หรือได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้าส่วนราชการ

๑๘.๖.๕ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งและผู้อารักขาการนำส่งให้ปฏิบัติตามบทที่ ๕ ผนวก ๖ ของระเบียบนี้

๑๘.๖.๖ ให้จัดทำเอกสารการรับ-ส่งวัสดุลับทางการสื่อสาร แล้วรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทั้งสองฝ่ายทราบโดยเร็วที่สุด

๑๘.๗ การตรวจสอบ การโอน การยืม การเก็บรักษา การปรับชั้นความลับ การขนย้ายและการทำลายวัสดุลับทางการสื่อสาร ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ บทที่ ๔ โดยอนุโลม

๑๘.๘ วัสดุลับทางการสื่อสาร เมื่อได้รับอนุมัติให้จำหน่ายหรือยกเลิกไม่ใช้แล้ว ให้จัดการทำลายหรือแปรรูปจนไม่สามารถทราบว่าเป็นวัสดุลับทางการสื่อสาร และนำไปใช้ได้อีก ส่วนการควบคุมการทำลายหรือแปรรูปนั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ บทที่ ๔ ข้อ ๓๕.๑๐ โดยอนุโลม

๑๘.๙ กำหนดให้มีแผนการขนย้ายและหรือทำลายยามฉุกเฉินต่อวัสดุลับทางการสื่อสาร ตลอดจนต้องมีการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความเคยชิน

๑๘.๑๐ ในกรณีที่วัสดุลับทางการสื่อสารเกิดการสูญหายหรือสงสัยว่าเกิดการรั่วไหล ให้ผู้ที่พบเห็นหรือทราบรายงานด่วนต่อหัวหน้าส่วนราชการ หรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

บทที่ ๕

บทผนวก

๑๙. เพื่อความเรียบร้อยและรวดเร็วในการดำเนินมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารตามระเบียบนี้ จึงกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ไว้ ดังต่อไปนี้

๑๙.๑	หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร	(ผนวก ๑)
๑๙.๒	หน้าที่ของนายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสาร	(ผนวก ๒)
๑๙.๓	หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัส	(ผนวก ๓)
๑๙.๔	หน้าที่ของเจ้าหน้าที่การรหัส	(ผนวก ๔)
๑๙.๕	หน้าที่ของพนักงานวิทยุ	(ผนวก ๕)
๑๙.๖	หน้าที่ของผู้อนุมัติข่าว	(ผนวก ๖)
๑๙.๗	หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งและผู้อารักขาการนำส่งวัสดุลับทางการสื่อสาร	(ผนวก ๗)

๒๐. เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติสำหรับแบบเอกสารการรักษาความปลอดภัยของระเบียบนี้ ให้ใช้แบบเอกสารตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ โดยอนุโลม

๒๑. เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระดาษเขียนข่าว จึงได้แสดงตัวอย่างไว้ในผนวก ๘ ท้ายระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๕

(ลงชื่อ) พลเอก ป. ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ผนวก ๑

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร

เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร เป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ดำเนินการแทนหัวหน้าส่วนราชการในด้านการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารของส่วนราชการนั้น โดยมีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

๑. วางระเบียบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารของหน่วยให้ถูกต้องทางเทคนิคและเหมาะสมกับสถานการณ์ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขที่จำเป็น

๒. แนะนำระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนควบคุม กำกับดูแลและตรวจสอบ ให้มีการปฏิบัติตามระเบียบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารที่ได้กำหนดไว้โดยเคร่งครัด

๓. เสนอแนะและประสานงานให้มีการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ ตลอดจนการออกใบรับรองความไว้วางใจ (รปภ.๓) แก่เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของหน่วย

๔. จัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารโดยต่อเนื่อง

๕. เสนอแนะให้มีการแต่งตั้งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร นายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสาร เจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัส และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารของหน่วย

๖. กำหนดหน้าที่เฉพาะและแบ่งมอบความรับผิดชอบให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อ ๕ ของผนวกนี้ พร้อมทั้งทำบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

๗. สำรวจตรวจสอบเพื่อป้องกันหรือขจัดสาเหตุที่ทำให้เกิดการละเมิดการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร

๘. จัดให้มีแผนการขนย้ายและหรือทำลายยามฉุกเฉินต่อวัสดุลับทางการสื่อสาร ตลอดจนต้องมีการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความเคยชิน

๙. ในกรณีที่ยังมิได้แต่งตั้งนายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสารหรือนายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสารไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ก็ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารกระทำหน้าที่แทน

๑๐. รายงานการปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด

๑๑. ในกรณีที่มีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร หรือสงสัยว่าวัสดุลับทางการสื่อสารรั่วไหล หรือสูญหาย ให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการทันที

ผนวก ๒

หน้าที่ของนายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสาร

นายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสาร มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

๑. จัดทำทะเบียนเพื่อควบคุมวัสดุลับทางการสื่อสารทุกชนิด โดยทำบันทึกหลักฐานให้ถูกต้องและทันสมัยอยู่เสมอ

๒. เก็บรักษาบัญชีและลายมือชื่อนายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสารของส่วนราชการในสังกัดและส่วนราชการอื่น ๆ ที่ติดต่อเกี่ยวข้องกันเป็นประจำ เพื่อไว้ตรวจสอบการรับ-ส่งวัสดุลับทางการสื่อสาร

๓. ควบคุมการพิทักษ์รักษาบรรดาวัสดุลับทางการสื่อสารที่อยู่ในระหว่างรอการส่งมอบให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๔. ตรวจสอบใบรับวัสดุลับทางการสื่อสารที่ได้รับเข้ามาและที่ส่งออกไปเพื่อให้การรับ-ส่งวัสดุลับทางการสื่อสารเป็นไปโดยถูกต้อง

๕. ดำเนินการเกี่ยวกับการปรับ การยกเลิกชั้นความลับ และการจำหน่ายวัสดุลับทางการสื่อสารให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๖. ตรวจสอบวัสดุลับทางการสื่อสารที่มีอยู่ในทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสารทุก ๖ เดือน หรือเมื่อมีการเปลี่ยนตัวนายทะเบียนวัสดุลับทางการสื่อสาร

ผนวก ๓

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัส

เจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัส เป็นผู้ดำเนินการทางการรหัสของหน่วยภายใต้การอำนวยการควบคุมและกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

๑. ควบคุมเพื่อให้แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับการรหัสของหน่วย จะต้องมีคุณสมบัติตามบทที่ ๑ ข้อ ๖.๑ ของระเบียบนี้

๒. แบ่งมอบหน้าที่เฉพาะให้แก่เจ้าหน้าที่การรหัสแต่ละส่วนพร้อมทั้งจัดทำรายชื่อไว้เป็นหลักฐาน

๓. พิทักษ์รักษาเครื่องมือและเอกสารการรหัสที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๔. พิจารณาใช้ระบบการรหัสให้เหมาะสมกับชั้นความลับของข่าวที่จะส่งทางเครื่องมือสื่อสาร และควบคุมการใช้ระบบการรหัสให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

๕. รายงานการปฏิบัติเกี่ยวกับการรหัสของหน่วยต่อหัวหน้าส่วนราชการตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด

๖. ในกรณีที่มีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยทางการรหัสหรือสงสัยว่าระบบการรหัสของหน่วยรั่วไหล หรือสูญหาย ให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการหรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารทันที

ผนวก ๔

<u>หน้าที่ของเจ้าหน้าที่การรหัส</u>

เจ้าหน้าที่การรหัส มีหน้าที่รับผิดชอบในการเข้าและถอดการรหัสของหน่วย ภายใต้การอำนวยการ ควบคุม และกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัส โดยให้เน้นในเรื่องต่อไปนี้

๑. ข่าวที่จะเข้าการรหัส ต้องเป็นข่าวทางราชการที่มีชั้นความลับและได้ผ่านการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัสของหน่วยแล้วเท่านั้น

๒. ข่าวที่ได้เข้าการรหัสแล้ว ต้องตรวจทานความถูกต้องทุกครั้งก่อนที่จะดำเนินการต่อไป

๓. ห้ามเข้าการรหัสผสมกับข้อความธรรมดาโดยเด็ดขาด

๔. ห้ามเปิดเผยวิธีการใช้การรหัสของหน่วยแก่ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

๕. ห้ามเข้าหรือถอดการรหัสในแบบฟอร์มกระดาษเขียนข่าวฉบับเดียวกัน

๖. ห้ามเก็บระบบการรหัสกับข่าวที่ถอดเป็นข้อความธรรมดาแล้วรวมไว้ด้วยกัน

๗. ห้ามนำบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เข้ามาในสถานที่ปฏิบัติการรหัสโดยเด็ดขาด

๘. ต้องพิทักษ์รักษาระบบการรหัสและวัสดุที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ปลอดภัยตลอดเวลา

๙. ต้องทบทวนจนมั่นใจว่า สามารถปฏิบัติตามแผนการขนย้ายและทำลายยามฉุกเฉินต่อระบบการรหัสและวัสดุที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในความรับผิดชอบได้โดยทันที

๑๐. วัสดุที่เกี่ยวกับการเข้าหรือถอดการรหัส เช่น กระดาษร่าง กระดาษคาร์บอน เป็นต้น เมื่อหมดความจำเป็นต้องทำลายทันที

๑๑. ในกรณีที่มีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยทางการรหัสหรือสงสัยว่าระบบการรหัสของหน่วยรั่วไหล หรือสูญหาย ให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการหรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารทันที

ผนวก ๕

<u>หน้าที่ของพนักงานวิทยุ</u>

พนักงานวิทยุ มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารตามบทที่ ๒ ข้อ ๑๓.๓.๔ ของระเบียบนี้ ตลอดจน ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำว่าด้วยการสื่อสารที่ทางราชการได้กำหนดไว้และให้เน้นในเรื่องต่อไปนี้

๑. ห้ามส่งข่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าส่วนราชการ

๒. ห้ามเปิดเผยนามเรียกขานโดยใช้ชื่อจริงของหน่วย

๓. ห้ามทวนข้อความประมวลลับหรือรหัสเป็นข้อความธรรมดา

๔. ห้ามส่งข่าวเกี่ยวกับกำหนดการเดินทาง ชื่อ ตำแหน่ง ของบุคคลสำคัญเป็นข้อความธรรมดา

๕. ห้ามนำบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เข้ามาในสถานที่ปฏิบัติงาน

๖. ห้ามเปิดเผยงานที่ตนปฏิบัติ รวมทั้งงานในศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร หรือสถานีสื่อสารของหน่วย

๗. ต้องทบทวนจนมั่นใจว่า สามารถปฏิบัติตามแผนการขนย้ายและทำลายยามฉุกเฉินต่อเครื่องมือสื่อสารที่อยู่ในความรับผิดชอบได้โดยทันที

๘. ในกรณีที่สงสัยว่ามีการละเมิดการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร ระบบการรหัสรั่วไหล ถูกลวงเลียน หรือถูกก่อกวน ให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการ หรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารทันที

ผนวก ๖

หน้าที่ของผู้อนุมัติข่าว

ผู้อนุมัติข่าว มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

๑. ตรวจข่าวเพื่อให้แน่ใจว่า ข่าวที่จะส่งไปนั้น ได้ปฏิบัติตามบทที่ ๒ ข้อ ๑๒ ของระเบียบนี้โดยเคร่งครัด

๒. เสนอแนะให้ผู้เขียนข่าวเปลี่ยนแปลงข้อความ กำหนด หรือเปลี่ยนแปลงชั้นความลับตลอดจนความเร่งด่วนของข่าวเมื่อเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไข เพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสาร

๓. ก่อนที่จะอนุมัติให้ส่งข่าวที่มีชั้นความลับไม่เกินชั้น “ลับมาก” ด้วยข้อความธรรมดา เมื่อพิจารณาเห็นว่าความเร่งด่วนของสถานการณ์สำคัญกว่าความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัย ข่าวนั้นจะต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้รับมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรว่า “ให้ส่งเป็นข้อความธรรมดาได้” พร้อมทั้งลงชื่อ ยศ ตำแหน่งของผู้อนุมัติกำกับไว้ท้ายข้อความของข่าวฉบับนั้น

ผนวก ๗

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งและผู้อารักขาการนำส่งวัสดุลับทางการสื่อสาร

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งและผู้อารักขาการนำส่งวัสดุลับทางการสื่อสารที่มิใช่เอกสาร ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ บทที่ ๘ ผนวก ๓ โดยอนุโลม และให้เน้นในเรื่องต่อไปนี้

๑. ก่อนปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ผู้นำส่งจะต้องได้รับคำชี้แจงและซักซ้อมเกี่ยวกับเทคนิคในการทำลายยามฉุกเฉินต่อวัสดุลับทางการสื่อสารที่รับผิดชอบ

๒. ให้ร่วมกันควบคุมและตรวจตราวัสดุลับทางการสื่อสารที่รับผิดชอบในระหว่างการขนส่งโดยใกล้ชิดตลอดเวลา

๓. ในกรณีที่ได้รับอนุมัติให้นำอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้อารักขาการนำส่งจะต้องอยู่ในลักษณะพร้อมที่จะใช้อาวุธในการคุ้มครองพิทักษ์รักษาวัสดุลับทางการสื่อสารตลอดเวลาขณะปฏิบัติหน้าที่

๔. ในกรณีจำเป็น เจ้าหน้าที่ผู้นำส่งสามารถร้องขอการอารักขาเพิ่มเติมจากส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม

ผนวก ๘

ตัวอย่างกระดาษเขียนข่าว

กระดาษเขียนข่าว

ที่.....

สำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์การสื่อสาร.....

.....

ความเร่งด่วน – ผู้รับปฏิบัติ	ความเร่งด่วน – ผู้รับทราบ	หมู่ วัน – เวลา	คำแนะนำ

จาก.....	หมู่ / คำ
ถึง ผู้รับปฏิบัติ.....	ประเภทเอกสาร
ผู้รับทราบ.....	ที่ของผู้ให้ข่าว

.....

.....

.....

หน้า ใน หน้า			อ้างถึงข่าว				ชื่อผู้เขียนข่าว หน่วย โทร.				
			จัดประเภทเอกสาร จัด ไม่								
สำหรับพนักงาน	รับเมื่อ	วันที่	เวลา	ระบบเครื่องสื่อสาร	ชื่อพนักงาน	ส่งเสร็จ	วันที่	เวลา	ระบบเครื่องสื่อสาร	ชื่อพนักงาน	ผู้รับรองว่าเป็นข่าวราชการ ผู้อนุมัติข่าว

ระเบียบ
ว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ
พ.ศ.๒๕๔๔

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๖ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมาตรา ๕๘ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจของกฎหมาย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“ข้อมูลข่าวสารลับ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยและอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือที่เกี่ยวกับเอกชน ซึ่งมีการกำหนดให้มีชั้นความลับเป็น ชั้นลับ ชั้นลับมาก หรือชั้นลับที่สุด ตามระเบียบนี้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและประโยชน์แห่งรัฐประกอบกัน

"ประโยชน์แห่งรัฐ" หมายความว่า การดำเนินงานของรัฐที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของเอกชนประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความมั่นคงของรัฐที่เกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ การป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม

"หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล สำหรับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้หมายความรวมถึงหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับราชการส่วนภูมิภาค

(๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานสภาตำบล ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน แล้วแต่กรณี สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) ผู้บริหารกิจการของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สำหรับงานของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

"การปรับชั้นความลับ" หมายความว่า การลดหรือเพิ่มชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับและให้หมายความรวมถึงการยกเลิกชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับนั้นด้วย

ข้อ ๖ ทุกห้าปีเป็นอย่างน้อย ให้นายกรัฐมนตรีจัดให้มีการทบทวนการปฏิบัติการตามระเบียบนี้และพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบนี้ให้เหมาะสม

ข้อ ๗ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รักษาข้อมูลข่าวสารลับในหน่วยงานของตนและอาจมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวได้ตามความจำเป็นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือให้แก่ราชการส่วนภูมิภาคในกรณีที่สามารถมอบอำนาจได้ตามกฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารลับให้ปลอดภัย การให้บุคคลใดเข้าถึงข้อมูลข่าวสารลับหรือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับแก่ผู้ใดต้องกระทำโดยระมัดระวัง ในกรณีจำเป็นให้กำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติให้เหมาะสมแก่กรณี โดยคำนึงถึงการรักษาความลับและประสิทธิภาพในการดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๘ บุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารลับในชั้นความลับใด จะต้องเป็นบุคคลที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายความไว้วางใจ และให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารลับได้เฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

ข้อ ๙ ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจขอให้องค์การรักษาความปลอดภัยช่วยตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับชั้นความลับได้

ข้อ ๑๐ ในการดำเนินงานของคณะกรรมการใด ๆ ถ้าคณะกรรมการมีมติกำหนดชั้นความลับไว้เช่นใด ให้เลขานุการดำเนินการตามนั้นและให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดของเลขานุการดำเนินการต่อไปให้ถูกต้องตามระเบียบนี้ด้วย

ถ้าคณะกรรมการคณะใดมีฝ่ายเลขานุการซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐให้ประธานกรรมการทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและให้นำระเบียบนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๑
องค์การรักษาความปลอดภัย

ข้อ ๑๑ องค์การรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ ได้แก่

(๑) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

(๒) ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร

ส่วนที่ ๒
ประเภทชั้นความลับ

ข้อ ๑๒ ชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ

(๑) ลับที่สุด (TOP SECRET)

(๒) ลับมาก (SECRET)

(๓) ลับ (CONFIDENTIAL)

ข้อ ๑๓ ลับที่สุด หมายความถึง ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด

ข้อ ๑๔ ลับมาก หมายความถึง ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรง

ข้อ ๑๕ ลับ หมายความถึง ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ

หมวด ๒
การกำหนดชั้นความลับ

ส่วนที่ ๑
ผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับ

ข้อ ๑๖ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับนั้นด้วยว่าเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด ในการนี้อาจมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวได้ตามความจำเป็นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ในกรณีที่สามารถมอบอำนาจได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจกำหนดชั้นความลับเป็นการชั่วคราวได้และให้รีบเสนอต่อผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับเพื่อสั่งการเกี่ยวกับการกำหนดชั้นความลับต่อไปทันที

การกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับหลายชั้นในเรื่องเดียวกัน ให้กำหนดชั้นความลับเท่ากับชั้นความลับสูงสุดที่มีอยู่ในข้อมูลข่าวสารลับนั้น

ในกรณีที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับต่ำ แต่จำเป็นต้องอ้างอิงข้อความจากข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับสูงกว่า ต้องพิจารณาถึงเนื้อหาที่อ้างถึงนั้นว่าจะไม่ทำให้ข้อมูลข่าวสารที่ชั้นความลับสูงกว่ารั่วไหล

ข้อ ๑๘ ให้นายทะเบียนจดแจ้งเหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ แต่ถ้าเหตุผลนั้นมีรายละเอียดมากหรือเหตุผลนั้นบางส่วนมีชั้นความลับสูงกว่าชั้นความลับของทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้บันทึกเหตุผลย่อไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับและบันทึกเหตุผลละเอียดหรือเหตุผลส่วนที่มีชั้นความลับสูงกว่าดังกล่าวแยกออกมาโดยเก็บไว้ระหว่างใบปกข้อมูลข่าวสารลับกับข้อมูลข่าวสารลับนั้น

ข้อ ๑๙ การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับอยู่ในชั้นความลับใด ให้พิจารณาถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ เช่น

(๑) ความสำคัญของเนื้อหา

(๒) แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร

(๓) วิธีการนำไปใช้ประโยชน์

(๔) จำนวนบุคคลที่ควรรับทราบ

(๕) ผลกระทบหากมีการเปิดเผย

(๖) หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในฐานะเจ้าของเรื่องหรือผู้อนุมัติ

ข้อ ๒๐ ในกรณีเป็นการสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบการใดเพื่อปฏิบัติเพิ่มเติมจากระเบียบนี้ก็ได้ และถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า การปฏิบัติตามระเบียบนี้ในเรื่องใดจะก่อให้เกิดความยุ่งยากโดยไม่เหมาะสม หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดวิธีการรักษาความลับในเรื่องนั้นด้วยวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพเท่ากันหรือดีกว่าแทนได้

ส่วนที่ ๒
การแสดงชั้นความลับ

ข้อ ๒๑ เครื่องหมายแสดงชั้นความลับให้ใช้ตัวอักษรตามชั้นความลับที่ขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรธรรมดา โดยใช้สีแดงหรือสีอื่นที่สามารถมองเห็นได้เด่นและชัดเจน

ข้อ ๒๒ การแสดงชั้นความลับให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นเอกสารให้แสดงชั้นความลับที่กลางหน้ากระดาษทั้งด้านบนและด้านล่างของทุกหน้าเอกสารนั้น ถ้าเอกสารเข้าปกให้แสดงไว้ที่ด้านนอกของปกหน้า ปกหลังด้วย

(๒) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นภาพเขียน ภาพถ่าย แผนที่ แผนภูมิ แผนผังและสำเนาสิ่งของดังกล่าวนั้น ให้แสดงชั้นความลับในลักษณะเดียวกับ (๑) ถ้าเอกสารนั้นม้วนหรือพับได้ให้แสดงชั้นความลับไว้ให้ปรากฏเห็นได้ขณะที่เอกสารนั้นม้วนหรือพับอยู่ด้วย

(๓) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นจานบันทึก แถบบันทึก ฟิล์มบันทึกภาพทุกประเภทหรือสิ่งบันทึกที่สามารถแสดงผลหรือสื่อความหมายโดยกรรมวิธีใด ๆ ให้แสดงชั้นความลับไว้ที่ต้นและปลายม้วนฟิล์มหรือต้นและปลายของข้อมูลข่าวสารหรือบนวัสดุหรือบนภาชนะที่บรรจุ ถ้าไม่สามารถแสดงชั้นความลับไว้ในที่ดังกล่าวได้ ให้เก็บในกล่องหรือหีบห่อ ซึ่งมีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับนั้น

ส่วนที่ ๓
การปรับชั้นความลับ

ข้อ ๒๓ การปรับชั้นความลับ ต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

ในกรณีที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องเห็นควรให้ทำการปรับชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับใดให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องทำการปรับชั้นความลับและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้รับการแจกจ่ายทราบเพื่อให้มีการแก้ไขชั้นความลับโดยทั่วกันด้วย

ผู้บังคับบัญชาตามสายงานมีอำนาจปรับชั้นความลับได้เมื่อพิจารณาเห็นว่าการกำหนดชั้นความลับไม่เหมาะสม แต่ต้องแจ้งให้ผู้กำหนดชั้นความลับเดิมทราบ

ถ้าสามารถกำหนดระยะเวลาในการปรับชั้นความลับล่วงหน้าได้ ให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิมแสดงข้อความการปรับชั้นความลับไว้บนปกหน้าหรือหน้าแรกของข้อมูลข่าวสารแต่ละฉบับ โดยแสดงไว้ใกล้กับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิม เพื่อให้ทราบว่าเมื่อถึงกำหนดเวลาที่ระบุไว้ล่วงหน้านั้นจะปรับชั้นความลับได้โดยไม่ต้องยืนยันให้ทราบอีก

การแก้ไขชั้นความลับ ให้ขีดฆ่าเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิมแล้วแสดงเครื่องหมายชั้นความลับที่กำหนดใหม่ (ถ้ามี) ไว้ใกล้กับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิมบนข้อมูลข่าวสารดังกล่าว และให้จดแจ้งการปรับชั้นความลับนั้นไว้ในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับด้วย ในกรณีที่เห็นสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดให้จดแจ้งการปรับชั้นความลับไว้ที่หน้าแรกของเอกสารหรือที่แสดงชั้นความลับตามข้อ ๒๒ (๓) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๔ ข้อมูลข่าวสารลับที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยโดยไม่มีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขใด ให้ถือว่าข้อมูลข่าวสารนั้นถูกยกเลิกชั้นความลับแล้ว เว้นแต่มีการฟ้องคดีต่อศาลและศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

หมวด ๓
การทะเบียน

ส่วนที่ ๑
นายทะเบียน

ข้อ ๒๕ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับขึ้นภายในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบเรียกว่า “นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ” และจะแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามความเหมาะสมด้วยก็ได้

ให้ผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๖ นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ดำเนินการทางทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(๒) เก็บรักษาแบบเอกสารต่าง ๆ ซึ่งกรอกข้อความแล้วตามระเบียบนี้ และบรรดาข้อมูลข่าวสารลับที่อยู่ในความควบคุมดูแลไว้ในที่ปลอดภัย

(๓) เก็บรักษาบัญชีลายมือชื่อนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ และผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่ติดต่อเกี่ยวข้องกันเป็นประจำ

(๔) ประสานงานกับผู้ควบคุมทะเบียนความไว้วางใจตามที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพื่อกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าถึงชั้นความลับตามความเหมาะสมและความรับผิดชอบ

(๕) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารลับตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๒๗ นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับอย่างน้อยต้องจัดให้มีทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับประกอบด้วย ทะเบียนรับ ทะเบียนส่ง และทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ แยกต่างหากจากทะเบียนงานสารบรรณตามปกติของหน่วยงานของรัฐ

ทะเบียนรับ ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานได้รับไว้

ทะเบียนส่ง ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารลับที่ส่งออกนอกบริเวณหน่วยงาน

ทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ ใช้สำหรับบันทึกทางทะเบียนเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานจัดทำขึ้นใช้งานหรือได้ส่งออกหรือได้รับมา รวมทั้งบันทึกการปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับนั้น

ทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารลับด้วย

แบบทะเบียนรับ ทะเบียนส่งและทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่เห็นสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีระบบทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับขึ้นในหน่วยงานส่วนย่อยด้วยก็ได้ และให้นำความในข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การตรวจสอบ

ข้อ ๒๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับเป็นประธานกรรมการ และเจ้าหน้าที่อื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการทำการตรวจสอบความถูกต้องในการปฏิบัติตามระเบียนนี้และการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับที่มีอยู่ในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับอย่างน้อยทุกหกเดือน และเสนอรายงานการตรวจสอบให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นทราบและสั่งการต่อไป

ข้อ ๓๐ เมื่อสงสัยว่าบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับได้รู้หรืออาจรู้ถึงข้อมูลข่าวสารลับหรือเมื่อสงสัยว่ามีการละเมิดการรักษาความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยไม่ชักช้า

คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้ซึ่งมิได้เป็นคณะกรรมการตรวจสอบตามข้อ ๒๙

หมวด ๔
การดำเนินการ

ส่วนที่ ๑
การจัดทำ

ข้อ ๓๑ การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับในทุกขั้นตอน ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพียงเท่าที่จำเป็นต่อภารกิจ และจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

ข้อ ๓๒ ข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๒๒ (๑) ให้แสดงชื่อหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่อง เลขที่ชุดของจำนวนชุดทั้งหมด และเลขที่หน้าของจำนวนหน้าทั้งหมดไว้ทุกหน้าของข้อมูลข่าวสารลับ ทั้งนี้ จะแสดงชื่อหน่วยงานส่วนย่อยไว้ด้วยก็ได้

ข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๒๒ (๓) ให้แสดงชื่อหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องและเลขที่ชุดของจำนวนชุดทั้งหมดไว้ที่กล่องหรือหีบห่อของข้อมูลข่าวสารลับนั้น ทั้งนี้ จะแสดงชื่อหน่วยงานส่วนย่อยไว้ด้วยก็ได้

ส่วนที่ ๒
การสำเนาและการแปล

ข้อ ๓๓ การสำเนา การแปลเอกสาร การเข้ารหัส หรือการถอดรหัสข้อมูลข่าวสารลับ ต้องบันทึก จำนวนชุด ยศ ชื่อ ตำแหน่งของผู้ดำเนินการ และชื่อหน่วยงานของรัฐที่จัดทำไว้ที่ข้อมูลข่าวสารลับฉบับต้นที่ตนครอบครองและที่ฉบับสำเนา ฉบับคำแปล ฉบับเข้ารหัส หรือฉบับถอดรหัส แล้วแต่กรณีด้วย

การบันทึกตามวรรคหนึ่ง ผู้ดำเนินการจะจัดทำโดยใช้รหัสลับก็ได้

ส่วนที่ ๓
การโอน

ข้อ ๓๔ การโอนข้อมูลข่าวสารลับระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือการโอนภายในหน่วยงานเดียวกัน ให้เจ้าหน้าที่ผู้โอนและเจ้าหน้าที่ผู้รับโอนจัดทำบันทึกการโอนและการรับโอนไว้เป็นหลักฐาน และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับจดแจ้งการโอนข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าวไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

ส่วนที่ ๔

การส่งและการรับ

ข้อ ๓๕ การส่งข้อมูลข่าวสารลับภายในบริเวณหน่วยงานเดียวกันทุกชั้นความลับต้องใช้ใบปกข้อมูลข่าวสารลับปิดทับข้อมูลข่าวสารลับ

แบบใบปกข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๓๖ การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกบริเวณหน่วยงาน ต้องบรรจุซองหรือภาชนะทึบแสงสองชั้นอย่างมั่นคง

บนซองหรือภาชนะชั้นในให้จ่าหน้าระบุเลขที่หนังสือนำส่ง ชื่อหรือตำแหน่งผู้รับ และหน่วยงานผู้ส่ง พร้อมทั้งทำเครื่องหมายแสดงชั้นความลับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

บนซองหรือภาชนะชั้นนอกให้จ่าหน้าระบุข้อความเช่นเดียวกับบนซองหรือภาชนะชั้นในแต่ไม่ต้องมีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับใด ๆ

ห้ามระบุชั้นความลับและชื่อเรื่องไว้ในใบตอบรับ แต่ให้ระบุเลขที่หนังสือส่ง วัน เดือน ปี จำนวนหน้าและหมายเลขฉบับไว้ในใบตอบรับดังกล่าว และเก็บรักษาใบตอบรับนั้นไว้จนกว่าจะได้รับคืนหรือยกเลิกชั้นความลับหรือทำลายข้อมูลข่าวสารลับนั้นแล้ว

แบบใบตอบรับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๓๗ การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกบริเวณหน่วยงานภายในประเทศโดยเจ้าหน้าที่นำสาร ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายมีอำนาจอนุญาตให้กระทำได้ และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับลงทะเบียนก่อนส่งออก

การส่งข้อมูลข่าวสารลับตามวรรคหนึ่ง จะจัดให้มีผู้อารักขาการนำสารด้วยก็ได้

ข้อ ๓๘ เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสาร มีหน้าที่ดังนี้

(๑) รักษาความปลอยภัยของข้อมูลข่าวสารลับตลอดเวลาที่นำออกนอกบริเวณหน่วยงานและเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับที่อยู่ในความดูแลให้ปลอดภัย

(๒) จัดส่งข้อมูลข่าวสารลับแก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ถ้านายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับหรือผู้ปฏิบัติการแทนไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ส่งข้อมูลข่าวสารลับนั้นแก่ผู้รับตามจ่าหน้า ถ้าผู้รับตามจ่าหน้าไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นำข้อมูลข่าวสารลับกลับมาเก็บรักษาที่หน่วยงานของตน และแจ้งให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับบันทึกไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ

หรือในกรณีที่สถานที่นำส่งอยู่ห่างจากหน่วยงานของรัฐที่ส่งและไม่สามารถเดินทางกลับภายในวันเดียวกันได้ ให้เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยจนกว่าจะส่งมอบแก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับหรือผู้รับตามจ่าหน้า แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่นำสารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้อารักขาการนำสารปฏิบัติหน้าที่แทน และให้รายงานนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๙ การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกประเทศ ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยถุงเมล์การทูตโดยอนุโลม หรือให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะทางการทูตถือไปด้วยตนเองก็ได้

ข้อ ๔๐ การส่งข้อมูลข่าวสารลับทั้งภายในประเทศและส่งออกนอกประเทศจะส่งทางโทรคมนาคม ไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยวิธีการอื่นใดก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐก่อน

กรณีการส่งทางโทรคมนาคมให้ปฏิบัติตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่สารบรรณทราบว่าข้อมูลข่าวสารที่รับไว้เป็นข้อมูลข่าวสารลับ ให้รีบส่งข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าวให้แก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ

ข้อ ๔๒ ให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับลงชื่อในใบตอบรับแล้วคืนใบตอบรับนั้นแก่ผู้นำส่ง หรือจัดส่งใบตอบรับคืนแก่หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ส่ง และลงทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับก่อนที่จะดำเนินการอย่างอื่น

ในกรณีที่ผู้รับยังไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับต่อไปได้ ให้ผู้รับนำข้อมูลข่าวสารลับที่ได้รับไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยตามระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานของรัฐนั้นกำหนด

ข้อ ๔๓ ในกรณีที่เป็นการส่งแก่ผู้รับตามจ่าหน้า ให้ผู้รับตามจ่าหน้าแจ้งต่อนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ เพื่อให้ลงทะเบียนในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับโดยไม่ชักช้า

ส่วนที่ ๕
การเก็บรักษา

ข้อ ๔๔ การเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับ ให้หน่วยงานของรัฐเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย และให้กำหนดระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับไว้เป็นการเฉพาะตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย

ส่วนที่ ๖
การยืม

ข้อ ๔๕ การให้ยืมข้อมูลข่าวสารลับ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายพิจารณาด้วยว่าผู้ยืมมีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องที่ยืมและสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้หรือไม่

ถ้าเรื่องที่ผู้ประสงค์จะขอยืมเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐอื่นเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่อง การให้ยืมต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของเรื่องนั้นก่อน เว้นแต่ผู้ยืมจะเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่องนั้นเอง

ให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับทำบันทึกการยืม พร้อมทั้งจดแจ้งการยืมไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

แบบบันทึกการยืมให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๗
การทำลาย

ข้อ ๔๖ ในกรณีที่การเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดจะเสี่ยงต่อการรั่วไหลอันจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดนั้นได้ หากพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำลาย

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อได้ส่งข้อมูลข่าวสารลับให้หอจดหมายเหตุแห่งชาติ พิจารณาก่อนว่าไม่มีคุณค่าในการเก็บรักษา

ในการสั่งทำลายข้อมูลข่าวสารลับ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายข้อมูลข่าวสารลับขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับเป็นประธานกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการและเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้ทำลายข้อมูลข่าวสารลับเสร็จแล้ว ให้จดแจ้งการทำลายไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับและจัดทำใบรับรองการทำลายข้อมูลข่าวสารลับด้วย ใบรับรองการทำลายให้เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอาจเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกำหนดให้การใช้ดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องได้รับความเห็นชอบจากบุคคลใดก่อนก็ได้

แบบใบรับรองการทำลายข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๘
การปฏิบัติในเวลาฉุกเฉิน

ข้อ ๔๗ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีแผนการปฏิบัติในเวลาฉุกเฉิน โดยมีแผนการเคลื่อนย้าย แผนการพิทักษ์รักษา และแผนการทำลายข้อมูลข่าวสารลับ เพื่อนำมาปฏิบัติเป็นลำดับชั้นตามความรุนแรงของสถานการณ์

ส่วนที่ ๙
กรณีสูญหาย

ข้อ ๔๘ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารลับสูญหาย ให้ผู้ทราบข้อเท็จจริงรายงานข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบเพื่อดำเนินการต่อไป และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับบันทึกการที่ข้อมูลข่าวสารลับสูญหายไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

ส่วนที่ ๑๐
การเปิดเผย

ข้อ ๔๙ ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ มีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับใด โดยมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขเช่นใด ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับนั้นได้ตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารลับใดไม่มีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับไว้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่นั้นได้รู้หรือควรจะรู้ข้อเท็จจริงว่าข้อมูลข่าวสารนั้นได้มีการกำหนดชั้นความลับไว้แล้ว

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๕๑ ให้เอกสารลับตามชั้นความลับที่มีอยู่ก่อน ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นข้อมูลข่าวสารลับตามระเบียบนี้โดยเอกสารลับชั้นปกปิดให้ถือว่ามีชั้นความลับอยู่ในชั้นลับนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

แบบใบปกของเอกสารลับตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมด

แบบเอกสารต่าง ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งมีอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้ใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ให้นายทะเบียนเอกสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับที่มีอยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามระเบียบนี้

ให้เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารที่มีอยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขาการนำสารตามระเบียบนี้

ข้อ ๕๒ ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

(๑) ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้จัดทำมาแล้วเกินยี่สิบปี และมีการกำหนดชั้นความลับไว้ ถ้ามิได้มีการกำหนดชั้นความลับใหม่เป็นรายชิ้นและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบถึงการกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารลับต่อไป ให้ถือว่าชั้นความลับนั้นเป็นอันยกเลิก

(๒) ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารที่ตนจัดทำขึ้นภายในยี่สิบปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้แล้วเสร็จทั้งหมด

หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจจัดทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้อ ๕๓ ให้องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนและองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหารประสานการปฏิบัติในการจัดให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการและคำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบนี้ รวมทั้งการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและงบประมาณ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

(ลงชื่อ) ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นระเบียบที่วางแนวทางปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล เอกสาร และสถานที่ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และมีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบันนำรายละเอียดในทางปฏิบัติมากำหนดไว้เกินความจำเป็น รวมทั้งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติในการรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นเอกสารมิให้รั่วไหลมีผลใช้บังคับแล้ว สมควรปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ” หมายความว่า มาตรการและการดำเนินการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาและคุ้มครองป้องกันสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ตลอดจนหน่วยงานของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน ให้พ้นจากการรั่วไหลการจารกรรม การก่อวินาศกรรม การบ่อนทำลาย การก่อการร้าย การกระทำที่เป็นภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ และการกระทำอื่นใดที่เป็นการเปิดเผยสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

"สิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสาร บริภัณฑ์ ยุทธภัณฑ์ ที่สงวน การรหัส ประมวลลับ และสิ่งอื่นใดบรรดาที่ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ

"ข้อมูลข่าวสาร" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

"บริภัณฑ์" หมายความว่า เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องกล สิ่งอุปกรณ์ และสิ่งอื่นที่ กรช. ประกาศกำหนด

"ยุทธภัณฑ์" หมายความว่า สิ่งของทั้งหลายที่ใช้ประจำกาย หรือประจำหน่วย กำลังถืออาวุธของทางราชการ และสิ่งอื่นที่ กรช. ประกาศกำหนด

"ที่สงวน" หมายความว่า

(๑) สิ่งปลูกสร้างทุกชนิดสำหรับการป้องกันประเทศ ฐานทัพบก ฐานทัพเรือ ฐานทัพอากาศ โรงงานทำอาวุธหรือยุทธภัณฑ์ โรงช่างแสงหรือคลังอาวุธยุทธภัณฑ์ อู่เรือรบท่าเรืออันใช้เป็นฐานทัพเรือ สถานีวิทยุหรือโทรเลข หรือสถานีส่งและรับอาณัติสัญญาณ รวมทั้งสถานที่ใด ๆ ซึ่งใช้ในการสร้างหรือซ่อมแซมเรือรบ หรืออาวุธยุทธภัณฑ์ หรือวัตถุใด ๆ สำหรับใช้ในการสงคราม

(๒) ชุมทางรถไฟ โรงงาน และสถานที่ผลิตและจ่ายน้ำ หรือกระแสไฟฟ้าอันเป็นสาธารณูปโภค

(๓) สิ่งอื่นที่ กรช. ประกาศกำหนด

"การรหัส" หมายความว่า การใช้ประมวลลับ หรือรหัสแทนข้อความ หรือการส่งข่าวสารที่เป็นความลับ

"ประมวลลับ" หมายความว่า การนำตัวอักษร ตัวเลข คำพูด สัญญาณ สัญลักษณ์ มาใช้แทนความหมายอันแท้จริงตามที่ตกลงกันไว้ เพื่อรักษาความลับในการส่งข่าวหรือติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

"การจารกรรม" หมายความว่า การกระทำใด ๆ โดยทางลับเพื่อให้ได้ล่วงรู้หรือได้ไปหรือส่งสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการให้แก่ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ หรือผู้ที่ไม่มีความจำเป็นต้องทราบ โดยมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นผลร้ายต่อความมั่นคงแห่งชาติหรือความสงบเรียบร้อยภายใน หรือระบอบการปกครอง หรือเสถียรภาพของรัฐบาล หรือกระทำเพื่อประโยชน์แก่รัฐต่างประเทศ หรือเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล

"การก่อวินาศกรรม" หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อทำลาย ทำความเสียหายต่อทรัพย์สิน วัสดุ ข้อมูลข่าวสาร อาคาร สถานที่ ยุทธปัจจัย ที่สงวน สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก หรือรบกวน ขัดขวาง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หน่วงเหนี่ยวระบบการปฏิบัติงานใด ๆ รวมทั้งการประทุษร้ายต่อบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความปั่นป่วน หรือความเสียหายทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา หรือทางหนึ่งทางใด

"การบ่อนทำลาย" หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มุ่งก่อให้เกิดความแตกแยก ความปั่นป่วน ความกระด้างกระเดื่อง ซึ่งนำไปสู่การก่อความไม่สงบ หรือความอ่อนแอภายในชาติ ในทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา หรือทางหนึ่งทางใด ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบอบหรือล้มล้างสถาบันการปกครองของประเทศ หรือเพื่อทำลายความจงรักภักดีของประชาชนต่อสถาบันชาติ หรือเพื่อประโยชน์แก่รัฐต่างประเทศ

"การก่อการร้าย" หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินที่สำคัญ

"ทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน" หมายความว่า วัตถุ อาคาร สถานที่ หรือสิ่งอื่นใดที่มีคุณค่าต่อสภาพจิตวิทยาของสังคม ประชาชนมีความศรัทธาและหวงแหน หากสูญหาย หรือถูกกระทำให้ได้รับความเสียหาย พัง ทลาย หรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติยศแล้วจะกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของประชาชน และอาจส่งผลบั่นทอนความสงบเรียบร้อยของประเทศ

"เข้าถึง" หมายความว่า การที่บุคคลมีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ได้ทราบ ครอบครอง ดำเนินการ หรือเก็บรักษาสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ รวมทั้งการที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในที่ซึ่งน่าจะได้ทราบเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการนั้นด้วย

"รั่วไหล" หมายความว่า สิ่งที่เป็นความลับของทางราชการได้ถูกครอบครองหรือได้ทราบโดยบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่

"กรช." หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของฝ่ายบริหารแต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ และให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

"เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย" หมายความว่า เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งและมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการ ควบคุมกำกับดูแลตลอดจนให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงานนั้น

"องค์การรักษาความปลอดภัย" หมายความว่า สำนักข่าวกรองแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรีหรือศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหมหรือกองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารนอกจากต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้แล้ว ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้วย

ข้อ ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๗ ให้หน่วยงานดังต่อไปนี้ เป็นองค์การรักษาความปลอดภัย

(๑) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติแก่หน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือน และกำกับดูแล ตรวจสอบ พร้อมทั้งพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ระบบการรักษาความปลอดภัยนั้นได้ผลสมบูรณ์อยู่เสมอ ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยแก่หน่วยงานของรัฐฝ่ายตำรวจ

(๒) ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหมเป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติแก่หน่วยงานของรัฐฝ่ายทหาร และกำกับดูแล ตรวจสอบ พร้อมทั้งพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ระบบการรักษาความปลอดภัยนั้นได้ผลสมบูรณ์อยู่เสมอ

(๓) กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายตำรวจ มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในเรื่องการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติแก่หน่วยงานของรัฐฝ่ายตำรวจ และกำกับดูแล ตรวจสอบ พร้อมทั้งพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ระบบการรักษาความปลอดภัยนั้นได้ผลสมบูรณ์อยู่เสมอ

ข้อ ๘ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในหน่วยงานของตน ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้มอบหมายหรือทำสัญญาจ้างให้เอกชนดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย ให้ผู้ได้รับมอบหมายหรือผู้เป็นคู่สัญญาซึ่งเป็นเอกชนดังกล่าวมีหน้าที่ต้องปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๙ บุคคลที่จะเข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการในชั้นใด ต้องเป็นบุคคลที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายความไว้วางใจ และให้เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการได้เฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจขอให้องค์การรักษาความปลอดภัยช่วยตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับชั้นความลับได้

ข้อ ๑๑ การมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ให้ยึดถือหลักการจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น เพื่อปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ลุล่วงไปด้วยดี ห้ามผู้ไม่มีหน้าที่หรือไม่ได้รับคำสั่งหรือไม่ได้รับการมอบหมายอย่างถูกต้องอ้างยศ ตำแหน่ง หรืออิทธิพลใดเพื่อเข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

ข้อ ๑๒ เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยเกิดประสิทธิผล ให้องค์การรักษาความปลอดภัยทุกฝ่ายประสานการปฏิบัติและประชุมร่วมกันเพื่อดำเนินการจัดให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการและคำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบนี้ รวมทั้งการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น

ให้หน่วยงานของรัฐนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และคำแนะนำตามวรรคหนึ่งไปวางแผนกำหนดวิธีปฏิบัติ โดยประสานมาตรการรักษาความปลอดภัย และมาตรการที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งสอดส่อง และตรวจสอบมาตรการที่กำหนดไว้ตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในแผน ทั้งนี้วิธีปฏิบัติที่กำหนดนั้นจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และต้องคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยและเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยได้ตามความจำเป็น

ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการอบรมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทราบโดยละเอียดถึงความจำเป็นและมาตรการของการรักษาความปลอดภัย และต้องจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติม โดยอยู่ภายใต้ความควบคุมของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยหรือผู้บังคับบัญชาตามโอกาสอันสมควร

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควรหรืออย่างน้อยทุกห้าปี ให้นายกรัฐมนตรีจัดให้มีการทบทวนการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสม

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยของประเทศ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นใดของรัฐ อาจนำระเบียบนี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒
ประเภทชั้นความลับ

ข้อ ๑๕ ชั้นความลับของสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ

(๑) ลับที่สุด (TOP SECRET)

(๒) ลับมาก (SECRET)

(๓) ลับ (CONFIDENTIAL)

ข้อ ๑๖ ลับที่สุด หมายความว่า ความลับที่มีความสำคัญที่สุดเกี่ยวกับบุคคล ข้อมูลข่าวสาร วัตถุ สถานที่ และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน ซึ่งหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด

ข้อ ๑๗ ลับมาก หมายความว่า ความลับที่มีความสำคัญมากเกี่ยวกับบุคคล ข้อมูลข่าวสาร วัตถุ สถานที่ และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน ซึ่งหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรง

ข้อ ๑๘ ลับ หมายความว่า ความลับที่มีความสำคัญเกี่ยวกับบุคคล ข้อมูลข่าวสาร วัตถุ สถานที่ และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน ซึ่งหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ

หมวด ๓
คณะกรรมการนโยบายรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

ข้อ ๑๙ ให้มีคณะกรรมการนโยบายรักษาความปลอดภัยแห่งชาติคณะหนึ่งเรียกโดยย่อว่า “กรช” ประกอบด้วย

(๑)	รัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย	เป็นประธานกรรมการ
(๒)	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง
(๓)	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการ

(๕) ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นกรรมการ

(๖) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ

(๗) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เป็นกรรมการ

(๘) ปลัดกระทรวงคมนาคม เป็นกรรมการ

(๙) ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เป็นกรรมการ

(๑๐) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

(๑๑) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการ

(๑๒) เลขาธิการคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน เป็นกรรมการ

(๑๓) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการ

(๑๔) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๑๕) ผู้บัญชาการทหารบก เป็นกรรมการ

(๑๖) ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นกรรมการ

(๑๗) ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นกรรมการ

(๑๘) เจ้ากรมข่าวทหาร เป็นกรรมการ

(๑๙) ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นกรรมการ

(๒๐) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒๑) ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๒๒) ผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๒๓) ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจสันติบาล เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๒๐ ให้ กรช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

(๒) กำหนดแนวทางปฏิบัติและอำนวยการตามนโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

(๓) วินิจฉัยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๔) เสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงระเบียบนี้ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ กรช. มอบหมาย

(๖) เชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติมาชี้แจง หรือเรียกเอกสารจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(๗) ออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(๘) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๒๑ ในการประชุม กรช. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการคนที่หนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่สองเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการทั้งสองคนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๒๒ การประชุม กรช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๒๓ ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กรช. และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาวิจัยเชิงนโยบาย พร้อมทั้งวิเคราะห์และสนธิข้อมูล ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

(๒) สนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

(๓) พิจารณาเสนอความเห็นต่อ กรช. เกี่ยวกับการให้มีกฎหมาย หรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กลไก และมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ กรช. มอบหมาย

หมวด ๔
การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล

ข้อ ๒๔ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล โดยกำหนดมาตรการสำหรับใช้ปฏิบัติต่อผู้ที่อยู่ระหว่างรอบรรจุหรือแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ที่จะได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการหรือให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับราชการที่สำคัญ เพื่อเลือกเฟ้นและตรวจสอบให้ได้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นที่เชื่อแน่ว่าต้องเป็นผู้ที่ไม่เป็นภัย และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ

ข้อ ๒๕ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล

(๒) รับรองความไว้วางใจบุคคลเพื่อให้เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

ข้อ ๒๖ การตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล ให้ใช้กับบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ที่อยู่ระหว่างรอบรรจุหรือแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) ผู้ที่เป็นลูกจ้างทดลองปฏิบัติงาน หรือฝึกงานก่อนบรรจุเข้าปฏิบัติงาน

(๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยังมิได้รับการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์ และผู้ที่ขอกลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในหน้าที่หรือตำแหน่งที่สำคัญของทางราชการ หรือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการหรือทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน

(๕) ผู้ได้รับทุนการศึกษาทั้งในประเทศหรือต่างประเทศของหน่วยงานของรัฐเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีข้อผูกพันให้เข้าปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

กรณีตาม (๑) และ (๒) ในระหว่างที่ต้องรอฟังผลการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล ถ้าจำเป็นต้องรีบบรรจุหรือจ้างบุคคลเข้าปฏิบัติงาน ก็ให้บรรจุหรือจ้างก่อนได้โดยมีเงื่อนไขว่าถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าผู้นั้นมีความประพฤติหรือมีประวัติและพฤติการณ์ไม่เหมาะสมให้หน่วยงานของรัฐสั่งเลิกบรรจุหรือเลิกจ้างได้

หากผลการตรวจสอบปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีพฤติการณ์ที่น่าสงสัยหรือมีการกระทำอันก่อให้เกิดความไม่น่าไว้วางใจซึ่งอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐให้ย้ายผู้นั้นออกจากตำแหน่งหน้าที่นั้นโดยเร็วและพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้รายงานองค์การรักษาความปลอดภัยทราบด้วย

การตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒๗ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลโดยละเอียด สำหรับบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่จะเข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการชั้นลับที่สุด หรือลับมาก หรือการรหัส

(๒) บุคคลที่มีพฤติการณ์ หรือปรากฏข่าวสาร หรือติดต่อกับบุคคล หรือองค์การทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่จะเป็นภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ

(๓) บุคคลที่จะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญในหน่วยงานของรัฐ

ให้นำความในวรรคสามและวรรคสี่ของข้อ ๒๖ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลโดยละเอียดด้วย

ข้อ ๒๘ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับรองความไว้วางใจบุคคลเพื่อให้เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการตามชั้นความลับที่จะได้มอบหมายให้ปฏิบัติโดยยึดถือผลการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลนั้น

บุคคลใดจะได้รับการรับรองความไว้วางใจ จะต้องผ่านการอบรมหรือชี้แจงในเรื่องการรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้เสียก่อน และลงนามในบันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อเข้ารับตำแหน่งหน้าที่

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจรับรองความไว้วางใจบุคคลโดยไม่ต้องรอฟังผลการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลได้ตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่กำลังรอฟังผลการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลเพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใด ถ้าจำเป็นต้องรีบบรรจุหรือแต่งตั้งบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นโดยด่วน ก็ให้บรรจุหรือจ้างก่อนได้ โดยมีเงื่อนไขว่าถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าผู้นั้นมีความประพฤติหรือมีประวัติและพฤติการณ์ไม่เหมาะสม ก็ให้เลิกบรรจุหรือเลิกจ้าง

(๒) ในกรณีที่เป็นการมอบหมายความไว้วางใจให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

แบบบันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีทะเบียนความไว้วางใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนตามระดับความไว้วางใจที่แต่ละคนได้รับอนุมัติ และต้องแก้ไขทะเบียนความไว้วางใจให้ตรงตามใบรับรองความไว้วางใจ ตามตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับบุคคลหรือมีพฤติการณ์ที่สงสัยว่าบุคคลนั้นจะไม่เหมาะสมกับความไว้วางใจที่ได้รับอยู่ จะต้องตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลใหม่และแก้ไขทะเบียนความไว้วางใจทันที

แบบทะเบียนความไว้วางใจ และแบบใบรับรองความไว้วางใจ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะมอบหมายให้บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการ บุคคลนั้นต้องผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล และให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรแต่งตั้งบุคคลซึ่งได้รับความไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ โดยบันทึกชื่อบุคคลดังกล่าวลงในทะเบียนความไว้วางใจ

(๒) มีหนังสือหรือใบรับรองความไว้วางใจให้เป็นหลักฐาน เมื่อต้องส่งบุคคลไปประชุมหรือเข้าร่วมในกิจการอื่นใดที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ชั้นลับที่สุดหรือลับมาก นอกหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่บุคคลใดจะพ้นจากภารกิจหรือตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐคัดชื่อออกจากทะเบียนความไว้วางใจ

(๒) ให้บุคคลนั้นคืนข้อมูลข่าวสารกับหลักฐานต่าง ๆ ให้กับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

(๓) ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย ชี้แจงให้บุคคลนั้นได้ทราบถึงความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ ในการเปิดเผยความลับของทางราชการ และให้บุคคลนั้นลงชื่อในบันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อพ้นจากภารกิจหรือตำแหน่งหน้าที่ไว้เป็นหลักฐาน

แบบบันทึกรับรองการรักษาความลับเมื่อพ้นจากภารกิจหรือตำแหน่งหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๓๒ บุคคลที่พ้นจากภารกิจหรือตำแหน่งหน้าที่ไปแล้ว เมื่อกลับเข้าทำงานในภารกิจหรือตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ต้องตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคลใหม่ตามระเบียบนี้

หมวด ๕
การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

ข้อ ๓๓ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ โดยกำหนดมาตรการเพื่อพิทักษ์รักษาให้ความปลอดภัยแก่ที่สงวน อาคาร และสถานที่ของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และข้อมูลข่าวสารในอาคารและสถานที่ดังกล่าว ให้พ้นจากการโจรกรรม การจารกรรม การก่อวินาศกรรม การก่อการร้าย หรือเหตุอื่นใดอันอาจทำให้เสียความสามารถในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานของรัฐได้

ข้อ ๓๔ ในการพิจารณาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงภยันตรายดังต่อไปนี้

(๑) ภยันตรายที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและอุปัทวเหตุ เช่น พายุ น้ำท่วม ฟ้าผ่า แผ่นดินไหว ดินถล่ม และเพลิงไหม้

(๒) ภยันตรายที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ การกระทำโดยเปิดเผย เช่น การจลาจล การก่อความไม่สงบ และการโจมตีของฝ่ายตรงข้าม และการกระทำโดยไม่เปิดเผย เช่น การโจรกรรม การจารกรรม การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย

ข้อ ๓๕ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

(๒) กำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

(๓) ดำเนินการสำรวจและตรวจสอบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

ข้อ ๓๖ แผนการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ให้จัดทำขึ้นโดยพิจารณาถึงสิ่งดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความสำคัญของหน้าที่และภารกิจของแต่ละหน่วยงานของรัฐซึ่งมีความแตกต่างกัน

(๒) สถานการณ์และสภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิศาสตร์และทำเลที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ อุดมการณ์หรือทัศนคติของประชาชนในพื้นที่นั้น ตลอดจนพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยของฝ่ายตรงข้าม

(๓) ข่าวสาร สิ่งบอกเหตุ และการเตือนภัย ตลอดจนการสนับสนุนช่วยเหลือที่อาจขอรับจากหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ

(๔) จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของอาคาร สถานที่ และพื้นที่ที่ต้องควบคุมดูแล

(๕) งบประมาณที่จะใช้ในการวางมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

(๖) การออกแบบก่อสร้างที่สงวน อาคารและสถานที่ หรือเครื่องกีดขวางของทางราชการที่มีความสำคัญ หรือความลับที่ต้องพิทักษ์รักษา ให้คำนึงถึงด้านการรักษาความปลอดภัย ทั้งนี้ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

(๗) การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงานของรัฐนั้น และกับหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ

(๘) การรายงานผลการสำรวจหรือการตรวจสอบการรักษาความปลอดภัยต่อผู้บังคับบัญชา

ข้อ ๓๗ มาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย โดยกำหนดขอบเขตที่แน่ชัดในการควบคุมการเข้าและออก

(๒) ใช้เครื่องกีดขวาง เพื่อป้องกัน ขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวบุคคลและยานพาหนะที่ไม่มีสิทธิเข้าไปในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

(๓) ให้แสงสว่างเพื่อปกป้องพื้นที่ที่มีความสำคัญ และเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบพื้นที่

(๔) จัดให้มีระบบสัญญาณเตือนภัยสำหรับตรวจและเตือนให้ทราบ เมื่อมีการเข้าใกล้หรือการล่วงล้ำเข้ามาในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

(๕) ควบคุมบุคคลเพื่อตรวจสอบให้ทราบว่าเป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ผ่านเข้าพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย พื้นที่ควบคุม หรือพื้นที่หวงห้าม

(๖) ควบคุมยานพาหนะ เพื่อให้ทราบว่ายานพาหนะใดได้รับอนุญาตให้ผ่านเข้าในพื้นที่ที่มีการควบคุมและมีบันทึกเป็นหลักฐานการเข้าและออก

(๗) จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เวรรักษาความปลอดภัยประจำวัน นายตรวจเวรรักษาความปลอดภัยประจำวัน ยามรักษาการณ์และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๘) ป้องกันอัคคีภัย โดยต้องวางแผนและกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวงและมติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนคำสั่งของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

ข้อ ๓๘ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการสำรวจและการตรวจสอบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ตามความเหมาะสม โดยขอคำแนะนำจากองค์การรักษาความปลอดภัย

หมวด ๖
การรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ

ข้อ ๓๙ ในหมวดนี้

"การประชุมลับ" หมายความว่า การร่วมปรึกษาหารือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ และให้หมายความรวมถึงการหาข้อยุติ ข้อพิจารณา ความเห็น การอภิปราย การบรรยาย การบรรยายสรุป และเหตุการณ์ที่ปรากฏในการประชุมลับนั้นด้วย

ข้อ ๔๐ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ โดยกำหนดมาตรการเพื่อพิทักษ์รักษาสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่ปรากฏในการประชุมลับไม่ให้มีการรั่วไหล รบกวน ขัดขวางการประชุม หรือถูกจารกรรม รวมทั้งคุ้มครองบุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมลับนั้นจากการก่อวินาศกรรม

ข้อ ๔๑ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องที่จะมีการประชุมลับเป็นผู้รับผิดชอบจัดประชุมและรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการประชุมนั้น หรืออาจมอบหมายให้บุคคลที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการแทนได้

ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ได้รับมอบหมายให้รักษาความปลอดภัยในการประชุมลับแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ และนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ รวมทั้งแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการประชุมและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

ข้อ ๔๒ ในกรณีที่ผู้เข้าประชุมแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องวางมาตรการการรักษาความปลอดภัยเฉพาะในฝ่ายตนแล้ว การวางมาตรการดังกล่าวต้องสอดคล้องกับมาตรการการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับตามระเบียบนี้ และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของฝ่ายนั้นขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานงานในเรื่องการรักษาความปลอดภัยกับเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ

ข้อ ๔๓ การรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประชุมลับ ต้องผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์บุคคล พร้อมทั้งได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงความลับในการประชุมนั้น และการปฏิบัติงานให้อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับนั้น สำหรับผู้ที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ ต้องไม่ได้รับทราบหรือครอบครองสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการในการประชุม

(๒) ห้ามนำเครื่องมือสื่อสาร วัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องบันทึกภาพหรือเสียงเข้าไปในสถานที่ประชุม และต้องไม่นำเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ หรือข้อมูลข่าวสารใด ๆ ออกนอกสถานที่ประชุมนั้น

ข้อ ๔๔ การรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

(๒) ดำเนินการรักษาความปลอดภัย

(๓) ประสานงานการรักษาความปลอดภัย

(๔) กำหนดวิธีปฏิบัติต่อผู้มาติดต่อ

(๕) แถลงข่าวต่อสื่อมวลชน

(๖) บรรยายหรือบรรยายสรุปเรื่องที่เป็นความลับ

ข้อ ๔๕ การกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับประกอบด้วยสิ่งดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดอาณาเขตที่ใช้ในการประชุมลับ ที่ทำการของผู้เข้าประชุมลับและสถานที่ที่ใช้เก็บรักษาสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ และจัดให้มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยตามความจำเป็นและเหมาะสมไว้ล่วงหน้าก่อนเปิดการประชุมลับ

(๒) กำหนดให้มีบัตรผ่านหรือป้ายแสดงตนสำหรับใช้ควบคุมบุคคลหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่

ข้อ ๔๖ เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจตราและตรวจสอบทางเทคนิคตลอดในพื้นที่ที่กำหนดให้มีการรักษาความปลอดภัยทั้งหมดอย่างละเอียดก่อนวันเปิดประชุมลับและระหว่างการประชุมลับ

(๒) ในกรณีที่การประชุมลับนั้นมีความสำคัญมาก หน่วยงานของรัฐอาจขอความช่วยเหลือจากองค์การรักษาความปลอดภัยได้ หลังจากที่องค์การรักษาความปลอดภัยตรวจสอบแล้ว ให้ส่งมอบความรับผิดชอบในพื้นที่นั้นเป็นลายลักษณ์อักษรแก่เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับหรือผู้แทนหน่วยงานนั้น

การปฏิบัติต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ การควบคุมดูแลการประชุมลับ การทำลายข้อมูลข่าวสารลับที่ไม่ใช้แล้ว ให้อยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับและนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ

ข้อ ๔๗ ในกรณีที่มีผู้มาติดต่อกับผู้เข้าประชุมในการประชุมลับ ผู้รับผิดชอบจัดประชุมต้องจัดให้มีการปฏิบัติตามข้อ ๓๗ (๕) และข้อ ๔๕ (๒) โดยอนุโลม

ข้อ ๔๘ กรณีจำเป็นต้องมีการแถลงข่าวเกี่ยวกับการประชุมลับ ให้ผู้รับผิดชอบจัดประชุมดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดสถานที่ที่ใช้แถลงข่าวขึ้นโดยเฉพาะ และควรอยู่นอกพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ

(๒) กำหนดให้ผู้แถลงข่าว หัวข้อที่จะนำแถลง และข้อมูลข่าวสารที่จะเผยแพร่ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมลับก่อน หรือในกรณีที่ที่ประชุมลับมอบหมายให้มีผู้แถลงข่าวหลายคน ผู้แถลงข่าวแต่ละคนต้องแถลงเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับอนุมัติจากที่ประชุมลับเท่านั้น

(๓) ควบคุมให้การแถลงข่าวหรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผู้เข้ารับฟังเป็นไปด้วยความเหมาะสม

ข้อ ๔๙ ในกรณีที่เป็นการบรรยายหรือการบรรยายสรุปเรื่องที่เป็นความลับนอกจากจะต้องปฏิบัติตามมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดชั้นความลับของการบรรยายหรือการบรรยายสรุป โดยถือตามชั้นความลับที่สูงสุดในข้อมูลข่าวสาร หรือสิ่งที่ใช้ประกอบการบรรยายหรือการบรรยายสรุปนั้น

(๒) กำหนดให้ผู้เข้ารับฟังทุกคนต้องได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงชั้นความลับของการบรรยายหรือการบรรยายสรุปนั้น

(๓) เมื่อเริ่มและสิ้นสุดการบรรยายหรือการบรรยายสรุป ผู้บรรยายต้องแจ้งให้ผู้เข้ารับฟังรับทราบชั้นความลับของการบรรยาย และเน้นย้ำให้ดำเนินการรักษาความปลอดภัยต่อสิ่งที่ได้รับฟังจากการบรรยายหรือการบรรยายสรุปนั้น

หมวด ๗
การละเมิดการรักษาความปลอดภัย

ข้อ ๕๐ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการละเมิดฝ่าฝืน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่กำหนดไว้ จะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม อันเป็นเหตุให้ความลับของทางราชการรั่วไหล หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพย์สินของรัฐได้รับความเสียหาย

ข้อ ๕๑ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้พบเห็นหรือทราบ หรือสงสัยว่าจะมีหรือมีการละเมิดมาตรการการรักษาความปลอดภัย รีบดำเนินการเบื้องต้นเพื่อลดความเสียหายให้เหลือน้อยที่สุด และรายงานผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัย หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือแจ้งเจ้าของเรื่องเดิมทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๕๒ ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) สำรวจและตรวจสอบความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดมาตรการการรักษาความปลอดภัย

(๒) ดำเนินการเพื่อป้องกันหรือลดความเสียหายให้เหลือน้อยที่สุด

(๓) สำรวจตรวจสอบและค้นหาสาเหตุแห่งการละเมิดมาตรการการรักษาความปลอดภัยตลอดจนจุดอ่อนและข้อบกพร่องต่าง ๆ

(๔) ดำเนินการแก้ไขมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้รัดกุมยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันมิให้มีการละเมิดมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกิดขึ้นอีก

(๕) รายงานรายละเอียดเกี่ยวกับการละเมิดมาตรการการรักษาความปลอดภัยต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น หากมีข้อมูลข่าวสารลับสูญหายให้รายงานและบันทึกลงในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

(๖) หากปรากฏหลักฐานหรือข้อสงสัยว่าเกิดจากการจารกรรม หรือการก่อวินาศกรรม ให้รายงานและขออนุมัติผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อแจ้งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในด้านการสืบสวนดำเนินการต่อไป

ข้อ ๕๓ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๕๒ แล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องเดิมหรือเจ้าของสถานที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทันที

(๒) สอบสวนเพื่อให้ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้ละเมิดและผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบต่อการละเมิดนั้น

(๓) พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องและป้องกันมิให้เหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก

(๔) พิจารณาดำเนินการลงโทษตามกฎหมายต่อผู้ละเมิดมาตรการการรักษาความปลอดภัยหรือผู้จะละเมิด และผู้รับผิดชอบต่อการละเมิดนั้น

ข้อ ๕๔ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องเดิมหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาว่าสมควรลดหรือยกเลิกชั้นความลับของสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการนั้นหรือไม่

(๒) ขจัดความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่จะมีต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ ในการนี้ อาจต้องเปลี่ยนนโยบายและแผนพร้อมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๕๕ ให้สิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่มีอยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการตามระเบียบนี้

บรรดาหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยที่ได้กำหนดไว้ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะได้มีการกำหนดขึ้นใหม่ตามระเบียบนี้

แบบเอกสารต่าง ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งมีอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะมีการกำหนดแบบตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

(ลงชื่อ) อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี

พิมพ์ที่ : แผนกโรงพิมพ์ กองบริการ สำนักงานสนับสนุนสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
ถนนประชาชื่น แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. 10800
โทร. : 0-2585-2656, 0-2585-3752